

NEU

JA

Sverigedemokraterna

**Budget 2026 för Stockholms stad och inriktning för
2027–2028 samt ägardirektiv 2026–2028 för koncernen Stockholms
Stadshus AB**

INLEDNING OCH DIREKTIV	4
Förutsättningar	16
Skattesats	25
NÄMNDER OCH STYRELSE UTOM ROTELINDELNING	26
Kommunstyrelsen m.m.	26
Revisorskollegiet	35
Valnämnden	36
STADSDELSNÄMNDERNAS UPPGIFTER	37
Förskoleverksamhet	37
Barn, kultur och fritid	40
Äldreomsorg	42
Stadsmiljöverksamhet	47
Ekonomiskt bistånd	56
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	58
Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri	60
Arbetsmarknadsåtgärder	67
FACKNÄMNDER	68
Arbetsmarknadsnämnden	68
Avfallsnämnden	73
Exploateringsnämnden	74
Fastighetsnämnden	79
Förskolenämnden	82
Idrottsnämnden	88
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	92
KULTURNÄMNDEN: STADSARKIVET	97
Kyrkogårdsnämnden	99
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	100
Servicenämnden	108
Socialnämnden	111
Stadsbyggnadsnämnden	125
Trafiknämnden	134
Utbildningsnämnden	147
ÄLDRENÄMNDEN	154
Överförmyndarnämnden	161
Central medelsreserv	163
Finansförvaltning	167
BOLAG INOM STOCKHOLM STADSHUS AB	174
Bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB	174

Moderbolaget Stockholms Stadshus AB.....	175
Bostadsbolagen.....	178
AB Svenska Bostäder.....	180
AB Familjebostäder.....	181
AB Stockholmshem.....	182
Micasa Fastigheter i Stockholm AB.....	183
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB.....	185
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB).....	187
Stockholm Vatten och Avfall AB	190
Stockholms Hamn AB.....	193
AB Stokab	195
Stockholms Stads Parkerings AB.....	196
 KULTURHUSET STADSTEATERN AB	 198
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB.....	199
Stockholm Business Region AB (SBR)	200
S:t Erik Försäkrings AB	203
S:t Erik Markutveckling AB.....	204
Stockholmsmässan AB.....	205
 INTRESSEBOLAG I STOCKHOLMS STADSHUS AB	 206
Stockholm Exergi Holding AB	206
 STOCKHOLMS STADS ORGANISERING I KOMMUNALFÖRBUND	
.....	207
Storstockholms brandförsvaret (SSBF).....	207
 STOCKHOLMS STADS KOMMUNALA STIFTELSE	 209
SHIS Bostäder	209
 BILAGOR	 211
1. Nettokostnader (exkl. kapitalkostnader).....	211
2. Cesambilagor.....	212
3. Investeringsplan.....	239
4. Stadsdelsnämndernas budget.....	243
5. Indikatorer	244
6. Peng, schabloner och ersättningsnivåer samt volymer.....	257
7. Avgifter m.m.	277
8. Regler för ekonomisk förvaltning	309
9. Investeringsstrategi.....	333
10. Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad...342	
11. Stadens system för integrerad ledning och uppföljning	354
12. Sammanställning över stadsövergripande styrdokument	361
13. Ärenden som sambehandlas i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2026 för Stockholms stad	368
14. Basnyckeltal	371
15. Utnyckling av centrala it-kostnader	375
16. Ansvarsfördelning inköpskategorier	378
17. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad	383

INLEDNING OCH DIREKTIV

Inriktning och direktiv till samtliga nämnder och styrelser.

I detta avsnitt beskrivs inriktning gemensamma direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Direktiven rör prioriterade områden där det finns ett särskilt stort behov av utvecklade processer och samverkan mellan flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

I Stockholm talar medborgare svenska, lever efter svenska värderingar och strävar mot självförsörjning

Stockholm stad ska präglas av gemenskap, möjligheter och skyldigheter. Var och en som vistas eller bor här ska göra sitt yttersta för att bidra till att staden når sin fulla potential. Stockholm ska vara en välkomnande stad som attraherar människor från övriga delar av Sverige som söker sig till storstadslivets spänning. Men även internationell kompetens, som genom sitt arbete och strävsamhet, bidrar till samhället samtidigt som de själva får ett bättre liv. Oavsett nationalitet eller kulturell bakgrund ska människor som önskar bli en del av Stockholm ta seden dit de kommer. Vägen in i det svenska samhället är först och främst genom språket, därefter genom den svenska kulturen och förståelsen för densamma. Staden ska tillsammans med berörda myndigheter säkerställa språkutbildningar av hög kvalitet mot nyanlända med olika studiebakgrund. Möjligheten att erhålla kostnadsfri svensk utbildning kombineras med den centrala skyldigheten att även ta del av och lära sig språket.

Den som vistas i Stockholm ska aktivt sträva mot att lära sig om den svenska majoritetskulturen. I detta innefattas värderingar som jämställdhet, religionsfrihet och sekularism. Men även normer, beteenden och oskrivna regler samt kulturhistoria i dess olika former genom högtidstraditioner och mattraditioner. Stockholm ska vara en plats där människor tillåts ha egna kulturella identiteter så länge dessa inte står i strid med de svenska grundvärderingarna. Men oavsett kulturell bakgrund ska dock alla dela uppfattningen om att den svenska kulturen ska respekteras och att var och en ska göra sitt yttersta för att anpassa sig till det svenska samhället. Sverige är ett sekulärt land präglat av en kristen idétradition och kristna ideal. Kristendomen har en särskild prägel på vår stads kulturhistoria och inte minst på den fysiska stadsmiljön som framhäver kyrktorn och kyrkklockor i stadsilhuetten. Andra religioners symboler ska i mycket sparsam utsträckning tillåtas prägla stadsmiljön.

I Stockholm ska alla sträva mot självförsörjning. Alla människor är unika och ska behandlas utifrån sina individuella förutsättningar. Funktionsnedsatta personer ska känna stöd och förståelse i samhället. Ingen som kan och vill arbeta ska begränsas på grund av dålig studievägledning eller bristande matchning. För personer med långtidssjukskrivning och andra vårdrelaterade behov ska samarbetet mellan Försäkringskassans och Region Stockholm som vårdgivare fungera sömlöst. Vården, omsorgen och arbetsanpassningen ska ha en tät samverkan och Stockholm stad ska åta sig rollen som spindel i nätet i de fall som tydlig samordningskontakt saknas hos övriga parter. Ingen ska känna att de bOLLAS runt mellan olika aktörer där ingen vill ta ett helhetsansvar.

Det ekonomiska biståndet är samhällets yttersta sociala skyddsnät. Trots det är närmare varannan bidragstagare fullt arbetsför. Bristande samhällsinsatser, studievägledning och dubbelarbete med arbetsförmedlingen skapar en ohållbar arbetsmarknadspolitik. Resultatet är att de som vill nå självförsörjning inte ges de rätta verktygen, samtidigt som biståndet blir ett attraktivt försörjningsmedel för vissa grupper av nyanlända och utrikesfödda. Stockholm ska vägleda fler till yrken med arbetskraftsbrist genom stärkt studievägledning. Yrkesutbildningar ska inte överakademiseras utan ges i syfte att på kortast möjliga tid förse eleven med de rätta kunskaperna för ett arbete. För de som inte vill fortbilda sig, utan systematiskt arbetar för att bestå i försörjningsstöd ska tydligare motprestationskrav riktas. Deltagande i språkutbildning, eller yrkespraktik i offentlig kommunal verksamhet så som snöröjning och gatustädning är viktiga medel för att klargöra förväntningarna på arbetsföra personer.

Stockholm är en trygg, säker och välskött stad

Alla som vistas i Stockholm ska känna sig trygga. Ingen ung kvinna ska vara orolig för att gå hem själv i mörkret och ingen ung kille ska vara orolig för att bli rånad på sin jacka. I dag är Stockholm inte tryggt. Gängkriminaliteten tar över bostadskvarter och ingjuter skräck i hela områden. Segregationen förvärras när miljonprogramsområdena upplevs som otrygga och osäkra. Stockholms mest beryktade exportvara till våra nordiska grannländer är gängkriminella ungdomar. Den politiska insikten om detta är grundläggande för på riktigt hitta en verklighetsförankrad lösning.

Staden ska agera för att uppfylla sina skyldigheter som en av många parter för att komma till bukt med den spirande kriminaliteten och den påföljande otryggheten. Det otillräckliga polisantalet Stockholm nu står med efter en socialdemokratisk regering vittnar om en oroande trend. Alla förvaltningar ska vara öppna och sträva mot en nära samverkan med Polisen. Samverkan med polisen ska alltid vara prioriterad. Därtill har den SD-stödda regeringens utökade polisiära befogenheter som vistelsezoner och visitationsförbud gett Stockholm nytt hopp. Men dessa verktyg kan bara få full effekt om socialtjänsten spelar en proaktiv roll. Det är av yttersta vikt att Polisen ges allt det stöd som efterfrågas för att rekrytera och behålla fler poliser i tjänst. Men samtidigt ska staden sätta press på polisen att aktivt delta i utsatta lokalområden. Staden ska specifikt bidra till att underlätta bostadssituationen för poliser genom att ge poliser företräde i den kommunala bostadskön.

I väntan på att antalet poliser ökar ska staden satsa på att upprätthålla tryggheten genom egen personal. Ordningsvakter och väktare fyller viktiga funktioner genom att synas på plats eller finnas inom räckhåll vid ordningsstörning. Personalnumerären av de båda yrkesgrupperna ska utökas och särskilt utsatta områden ska alltid ha ordningsvakter i centrum. Staden ska aktivt verka för att utöka antalet särskilda förordningsområden, för att på så sätt få till fler ordningsvakter. Genom att använda sig av de nya lagarnas möjligheter kan fler ordningsvakter patrullera, visitera och avlägsna störande personer, ofta kopplade till gängnätverken. I de fall som en utsättning av ordningsvakter inte är möjlig ska väktare utplaceras. Vaktarna fyller en viktig funktion eftersom de både är uniformerade men även redo att ingripa när brott begås. Samtidigt agerar de som såväl ordningsvakternas som polisens förlängda arm, vilket leder till snabbare utryckningar vid behov.

Förekomsten av trygghetspersonal ska kompletteras genom stärkt satsning på grannsamverkan och nattvandring. I dessa arbetsformer ligger ett stort ansvar på volontärer som gemensamt hjälps åt att hålla uppsikt. Staden ska göra mer för att bidra med finansiella medel till deras verksamhet och förenkla för fler grupper att bildas.

Flera trygghetsinvesteringar så som förbättrad park- och gatubelysning samt trygghetskameror utgör evidensbaserade verktyg för att stävja otryggheten och förhindra

brottslighet. Ingen ska känna sig orolig att gå hem på natten på grund av becksvalt mörker. Därför ska upplysningen utvecklas med ett särskilt fokus på områden som pekas ut av lokalborna. Trygghetskameror fyller en viktig funktion i att få bort kriminella från vissa utsatta platser. Därmed kan centrumområdena och kollektivtrafiknoderna återtas. Staden ska fullt ut använda sig utav de utökade befogenheterna om att sätta upp trygghetskameror utan föregående tillståndsansökan till andra myndigheter.

Arbetet mot kriminalitet måste börja redan vid födseln. Hembesöksprogrammet för förstföderskor erbjuder viktig hjälp för att främja barns utveckling. När arbetet i förskolan tar vid är det avgörande att alla barn tillförsäkras bra förskolelokaler, platslagad mat och tillräckliga lek- och grönytor. Kunskapen hos förskolepersonalen ska vara god om hur vissa barn kan utveckla ett riskbeteende. Rätta insatser för barn som riskerar att hamna efter fysiskt, kognitivt eller socialt ska sättas in vid minsta oro. Likaså ska föräldrar erbjudas ett starkt stöd i sitt föräldraskap genom evidensbaserade digitala och fysiska program. En arsenal av skolförberedande program med fokus på barn med språksvårigheter, i kombination med mentorsskapsprogram för grundskoleelever som riskerar att utveckla ett antisocialt beteende ska vara tillgängligt. Stockholm stads förebyggande arbete ska satsa tidigt och rejält på de barn som riskerar att hamna snett. Alla insatser ska präglas av hög evidens och vid utvärderingar visa på reella effekter

I Stockholm når alla barn sin fulla potential genom kompetent personal och attraktiva skolmiljöer

Alla barn ska växa upp med lika rättigheter och förutsättningar till lärande och utveckling – oavsett i vilken stadsdel de föds. Stadens verksamheter som riktar sig till barn ska alltid utgå från barnkonventionen, där barnets bästa sätts i första rummet och varje barn har rätt att utvecklas, leka och uttrycka sin åsikt.

Stockholms skolor, förskolor, öppna förskolor och fritidsverksamheter ska vara trygga och omsorgsfulla miljöer där alla barn blir sedda, bekräftade och får stöd att växa. För att barnen ska kunna bygga förtroendefulla relationer till sina lärare, pedagoger, fritidsledare och andra vuxna krävs ett långsiktigt arbete med kompetensförsörjning och höga krav på personalens lämplighet. Goda kunskaper i svenska och kontinuerliga utdrag ur belastningsregistret ska vara självklara delar i detta arbete.

Språket är nyckeln till delaktighet i samhället. En vuxen behöver ett ordförråd på minst 50 000 ord för att kunna delta aktivt i vardagslivet. Förmågan att uttrycka sig i tal och skrift är därför både en demokratifråga och en grundläggande förutsättning för lärande. Stadens förskolor ska arbeta målmedvetet med språkutveckling för att ge barnen bästa möjliga start i livet och en stabil grund för skolgången. Alla barn ska få individuellt stöd och ges möjlighet att utvecklas utifrån sina egna förutsättningar under hela utbildningstiden.

Förskolornas och skolornas miljöer ska utformas så att de främjar lek, lärande och kreativitet. Den fysiska inomhus- och utomhusmiljön har stor betydelse för barns hälsa och utveckling. Skolgårdar och inomhusytor ska vara tillräckligt stora i förhållande till antalet barn och elever, och material som stimulerar lek, rörelse och utforskande ska vara lättillgängligt och ändamålsenligt.

Inget barn ska behöva ärva sina föräldrars utanförskap. Förskolan och skolan har en central roll i att motverka utanförskap, våld i hemmet, våldsbejakande extremism samt hedersrelaterat våld och förtryck. De normer och värderingar som barn möter under uppväxten formar deras framtid. Därför ska alla verksamheter som riktar sig till barn genomsyras av jämställdhet, respekt för barns rättigheter och positiva förebilder. Svenska ska vara det huvudsakliga språket i stadens skolor och förskolor, även under raster, och personalen ska ha tydliga rutiner och effektiva verktyg för att agera vid

misstanke om att ett barn far illa. Staden ska även arbeta aktivt för att öka inskrivningen i förskolan i de stadsdelar där deltagandet är lågt.

Den psykiska ohälsan bland unga ökar, och det kräver kraftfulla och samordnade insatser. Elevhälsan ska prioriteras och ges tillräckliga resurser för att möta elevernas behov. Samarbetet mellan skolan, BUP och socialtjänsten måste stärkas så att inget barn faller mellan stolarna. Att främja psykisk hälsa och sänka trösklarna för att söka hjälp ska vara en tydlig och prioriterad uppgift för staden.

Alla skolor ska värna de mänskliga rättigheterna, och förståelsen samt bemötandet av barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och särskilda behov ska utvecklas och stärkas.

Stockholm ger människor i behov rätt insatser som präglas av hög evidens, kvalitet och rättssäkerhet

Alla stockholmare ska erbjudas insatser som bidrar till hög livskvalitet från den gemensamma välfärden. Den sociala omsorgen ska vara rättssäker och präglas av ett starkt barnrättsperspektiv. Stockholmare ska känna sig säkra på att nya forskningsrön och framgångsexempel snabbt fångas upp och pilot testas i verksamheten. Samtidigt som ineffektiva och dyra metoder skrotas. En hög kvalitet, evidensbaserat arbetssätt, och en nära samverkan med civilsamhället leder till effektiva insatser för samtliga medborgare. Effekten av sociala insatser ska kunna följas upp och utvärderas. Felaktiga eller onödiga insatser riskerar att urholka förtroendet för socialtjänsten och på sikt skapa en misstro från såväl brukare som skattebetalare. Likaså ska hårda kvalitets- och uppföljningskrav ställas på alla aktörer inom social omsorg. Den ökade välfärdsbrottsligheten kräver fördjupade granskningar och kontinuerliga avtalsuppföljningar. Oseriösa aktörer ska stävas innan de har hunnit sko sig på allmänna skattemedel och orsakat lidande för klienten. Likaså får välfärdens verksamheter får aldrig bli en inkomstkälla för den organiserade brottsligheten.

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. Funktionsförmåga ska inte avgöra individens möjlighet till att delta i samhället på lika villkor. Så långt som möjligt ska var och en, utifrån sina förutsättningar, leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till. Stöd och service för personer med funktionsnedsättning ska främja delaktighet och självständighet. Genom ett stöd av hög kvalitet med en hög grad av individuell självbestämmande ska alla medborgare ges möjlighet till en god livskvalitet. Familje- och anhöriga omsorgstagare ska ges ett bra stöd samtidigt som de erbjuds avlastning vid behov.

Ingen ska bollas runt, eller falla mellan stolarna. En spindel i nätet ska alltid finnas inom den offentliga verksamheten som har kontakt med individen och bistår i koordinationen och planeringen av de många olika sociala insatserna. Stockholmare med skadligt bruk och beroende ska få rätt hjälpinsatser för att komma bort från missbruket. Den ofrivilliga hemlösheten ska motverkas hos svenska medborgare. Samverkan med första linjens psykiska hälsovård, samt den regionala psykiatrin är avgörande för att garantera personer med multifunktionella behov en anpassning till samhället. Alla som vill ska ges möjlighet att påverka den vård- och omsorg som de får genom sin samordnande individuella plan (SIP).

Människor med särskilda behov på grund av utsatthet för våld i nära relationer, hedersvåld eller brott mot barn ska ges god hjälp i tid. Ingen ska behöva bo tillsammans med

sin föröware, eller känna en oro för familjemässiga repressalier om de väljer att avsluta ett destruktivt och skadligt förhållande.

Stockholm ger äldre en god livskvalitet och stort självbestämmande

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad där äldre människor upplever hög livskvalitet, trygghet och tillit till att den kommunala servicen håller absolut högsta klass. Äldreomsorgen ska präglas av både valfrihet och trygghet, med tydliga kvalitetskrav på samtliga utförare. En mångfald av boendebalternativ och omsorgsutförare ska finnas tillgänglig, där kommunala, privata och ideella aktörer erbjuder tjänster som möter olika behov och önskemål. Stockholm ska också vara en stad där företag snabbt och enkelt kan utveckla och testa ny välfärdsteknik som stärker äldreomsorgen.

Boendelösningar ska anpassas efter olika skeden i åldrandet, från seniorbostäder för de tidiga åren, till trygghetsboenden och servicehus, samt särskilda boenden för personer med omfattande vårdbehov. För äldre som vill och kan bo kvar i sina hem ska hemtjänsten erbjuda ett brett stöd som främjar både fysisk och psykisk hälsa. Den ökade rörligheten mellan kommuner och länder skapar också möjligheter för nytänkande boendelösningar i naturnära miljöer. Äldreomsorgen ska dessutom vara fullt tillgänglig för personer med funktionsnedsättning, och teckenspråkskompetens ska finnas på särskilda boenden för att säkerställa god kommunikation med personer som har hörselnedsättning.

En trygg och högkvalitativ äldreomsorg förutsätter en stabil och kompetent personalförsörjning. Personalen ska inte bara vara tillräckligt många, utan också välutbildade och ha goda kunskaper i svenska. Ingen äldre ska behöva känna oro för att inte förstå sin omsorgspersonal – det svenska språket ska vara en självklarhet i all vård och omsorg. Språkkunskaper ska vara ett tydligt krav vid nyrekrytering, och befintlig personal ska ges möjlighet till fortbildning för att stärka sin språkliga kompetens.

Tillgången till läkare och sjuksköterskor är avgörande för en trygg äldreomsorg, vilket kräver ett nära samarbete mellan staden och Region Stockholm. Genom förebyggande insatser ska fler äldre kunna undvika akutmottagningar och närakuter vid enklare besvär. I samverkan med regionen och omsorgsaktörerna ska nya vårdformer utvecklas som gör vården mer tillgänglig och avlastar akutsjukvården. Lätt-geriatriska korttidsboenden samt direktintag till geriatriska och ortopediska avdelningar är viktiga inslag i en sådan modell.

Ett stärkt förebyggande arbete är avgörande för att minska risken för ohälsa som leder till sjukhusinläggningar, isolering och psykisk ohälsa. Särskilda satsningar på att förebygga fallolyckor ökar livskvaliteten och minskar behovet av slutenvård. Stockholm ska ta fram en modell för äldrevänlig snöröjning, med prioriterade insatser runt vårdcentraler, äldreboenden och busshållplatser, för att minska risken för halkolyckor under vinterhalvåret.

Ingen äldre ska behöva mötas av ständigt nya vårdgivare vid hembesök. Hemtjänsten ska präglas av hög kontinuitet och trygghet, där den personliga relationen mellan omsorgstagare och personal står i centrum. En välfungerande och närvarande hemtjänst är en viktig del av det förebyggande arbetet och en förutsättning för att äldre ska kunna leva ett aktivt, socialt och värdigt liv även i det egna hemmet.

En varsamt växande huvudstad

Stockholm byggs varsamt, vackert och grönt med stor hänsyn till de närboendes medbestämmande.

Vår huvudstad uppskattas av både invånare och besökare för dess klassiska arkitektur, grönska och vattennära läge. Dess unika och kulturhistoriska särart förtjänar att värnas. Stockholm ska vara en grön och modern stad som inte vänder ryggen till sin historia. Det är oacceptabelt att kulturarv rivs, förvanskas eller kvävs av förtätning. I stället ska stadens och dess olika områdens historia framhävas genom bevarande och underhåll. Kulturbyggnader ska stå i centrum vid områdesutveckling och inspirerar eventuell ny bebyggelse. Det kulturhistoriska värdet av fasader på hus i klassisk arkitektur berör hela Stockholm. Därför ska staden spela en aktiv roll i att bevara kulturmärkta byggnader och tillsammans med fastighetsägarna arbeta med att återställa hyvlade fasader i centrala lägen och se över möjligheterna att återskapa rivna och förstörda kulturbyggnader.

Områden ska inte förtätas till den grad att livskvaliteten försämras med brist på grönområden, för såväl människor som djur- och växtliv. Orörd natur som nu finns insprängt i de flesta förorter ska bevaras som refuger för växter och djur. All stadsutveckling måste värna om det befintliga området. Ny bebyggelse ska tas fram i samklang med befintliga byggnader och mötespunkter i märkesbyggnader ska respekteras och framhävas.

Stockholm behöver en tillräcklig byggtakt för att säkerställa stadens åtaganden genom Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen, men exploateringen måste ha fler värden än att bara skapa fler bostäder och arbetsplatser. När Stockholm växer så ska det tjäna Stockholm långsiktigt. Stadsbyggnaden måste tydligare demokratiseras så att ny bebyggelse får ett högt folkligt stöd och gör Stockholm bättre, även ur närboendes synvinkel. För att detta ska vara möjligt måste mer medborgarinflytande ges tidigare i processerna, innan stadsbyggnadskontor eller exploatörer investerat för mycket för att kunna vara inlyssnande. Stockholm ska växa utan att förlora de kultur- och naturvärden som präglar vår stad. Inte heller ska politiker försöka lösa sociala problem i samhället genom att bygga hyreshus för socialt utsatta i nu lugna bostadsområden. En sådan politik kommer bara leda till att motsättningarna i samhället ökar. Antalet utsatta och särskilt utsatta områden kommer med en sådan politik att mångdubblas och resultera i att hela Stockholm kommer att räknas till den kategorin. Bostadsbyggande får inte vara ett instrument för integration.

Av Stockholms arkitekturpolicy framgår att arkitekturen och stadsmiljön ska präglas av kvalitet och att policyn ska bidra till en sammanhållen gestaltning utifrån ett helhetsperspektiv som tar stöd i Stockholms identitet. Policyn i sin helhet innehåller många fina ord om Stockholms arkitektur och historia men pekar inte ut någon tydlig riktning eller önskan. Policyn behöver revideras i syfte att stimulera till mer klassisk arkitektur i dess olika former, med förebilder i internationella bästa praxis och utgå ifrån ledorden: harmoni, bevarande, enhetlighet och grönska.

Vid ny stadsplanering vägleds ofta byggare och arkitekter med ledord som att bebyggelsen ska vara experimentell, visionär eller samtida, vilket har visat sig leda till en strömlinjeformad arkitektur. Vi menar istället att arkitekturen i Stockholm ska vara traditionell, klassisk och genom detta även visionär. När en bevarandetanke sätts i fokus menar vi att arkitekturen i regel kan bli mer områdes- och naturanpassad och därmed också mer human. Det vore positivt att vid ny stadsbyggnad utgå ifrån och blanda in element från den klassiska arkitekturstilar.

I stället för brokig förtätning med höghus i småhusområden bör Stockholm växa genom att ta sammanhängande markområden i anspråk för ny bebyggelse. Nya områden ska bygga vidare på stenstadens klassiska arkitektur och kvartersbildning, alternativt möjliggöra för naturnära boende med småskalighet och grönska. Med inspiration från egnahemsområdena på 30-talet ska trösklarna in till ett eget radhus eller mindre villa sänkas för barnfamiljer. Genom villatomträtter och byggemenskaper ska fler kunna bygga sitt eget drömhäus utan att ha flera miljoner i kontantinsats och skyhöga löner.

På liknande sätt som nya stadsdelar planeras, vill vi se planprogram för befintliga områden med en tydlig inriktning på hur tät bebyggelsen ska vara innan fortsatt småskalig förtätning tillåts. Planerna behöver tas fram med stor lyhördhet för de boendes önskemål och områdets historia med målet att skapa en attraktiv och trivsamt boendemiljö och tydliga levande centrum. Målbilden för områdets exploateringsgrad, näringsliv, slutgiltiga gestaltning och täthet bör konkretiseras. På så vis kan ett helhetsgrepp om området tas där framtida behov kring infrastruktur, grönytor, idrottsplatser, välfärdsverksamhet och så vidare kan fastställas samtidigt som en från början fastställd täthet uppnås och området därefter kan anses färdigbyggt. Samtidigt som nya boenden med barnfamiljer i fokus ska tillskapas måste befintliga människors hyreskostnader hållas låga. De skyhöga tomträttsavgälderna innebär en direkt effekt på tiotusentals bostadsrättsföreningar och en indirekt påverkan på nästintill samtliga allmännyttiga hyresrätter. Tomträttsavgälderna måste hållas nere utifrån ett långsiktigt perspektiv i stället för att slaviskt följa prisutvecklingen på bostäder, samtidigt som fler ska ges möjlighet att köpa loss sin mark genom hyrköpsmodeller där avbetalningen sker direkt till staden utan banker som mellanhänder.

Stockholm har tillgänglig infrastruktur med god framkomlighet för samtliga transportslag

Stockholm ska vara en grön, framkomlig och vacker stad. Fotgängare, kollektivtrafikanter, bilister och cyklister måste samsas om gatuutrymmet och väginfrastrukturen. Mikromobiliteten är ett viktigt komplement till kollektivtrafiken och dess användning ska främjas särskilt. Det begränsade utrymmet i innerstaden förutsätter att de korta resorna sker utan bilen. Däremot har bilen en viktig funktion för de längre resorna till särskilda aktiviteter, storhandel eller andra sträckor där cykel och kollektivtrafik inte är funktionellt möjligt.

Stockholm ska vara en livfull och blomstrande sommarstad med levande sommargator fyllda med uteserveringar och gröna promenadstråk i såväl city som i strategiska delar av ytterstaden. Under sommartid ska kajerna vara fulla av aktivitet och rörelse. Under vintertid ska hänsyn tas till befolkningens resmönster, då såväl cyklandet som kollektivtrafikens framkomlighet begränsas. Cykelvägbanorna ska möjliggöra den säsongsvisa reseomställningen för att undvika ett allt för lågt nyttjande under vintern.

Alla stockholmare ska ges en tillräcklig tillgång av bilparkeringsplatser till överkomliga priser. Inga fler parkeringsplatser ska byggas bort utan att samtidigt kompenseras. Lämpliga områden för underjordiska garage i innerstaden ska utredas och vid nyexploatering i kollektivnära lägen ska p-normen vara högre än områdesbehovet i syfte att möjliggöra yta för pendlarparkeringar. Pendlarparkeringar i ytterstadens kollektivtrafikenära lägen är fundamentala för ett blandat pendlande för de som bor utanför city. Antalet pendlarparkeringar ska ökas med god tillgänglighet och till förmånliga priser. Parkeringsavgifterna för såväl boende som besöksparkering ska behållas på dagens nivåer.

Stockholm ska vara en naturgrön stad. Stadens mest populära promenadstråk ska premieras i syfte att skapa ett vackrare Stockholm med växtlighet och färgglada blomster.

Mer vintergrönska ska prägla såväl innerstaden som ytterstadens kvarter, vilket möjliggör en grön stad året om. Arbetet mot skyfall ska stärkas genom att kombinera grönska med fler växtbäddar i särskilt känsliga miljöer. Behovet av svalkande utomhusmiljöer ska beaktas vid utformandet av nya stadsmiljöer.

Investeringar i väginfrastrukturen ska utgå från ekonomisk rationalitet, resmönster och samhällsekonomiska värderingar. Ideologiska skygglappar och politiska pekpinnar om att begränsa resenärens egna val i valet av trafikslag ska upphöra. Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och välskött stad och standarden ska vara likvärdig i hela staden.

Stockholm är en välbesökt kulturstad där svensk kulturhistoria blandas med samtida internationella evenemang

I Stockholm behöver man inte leta länge för att hitta en vacker park för en utelunch eller en grön promenad, även mitt i stadens centrum. Stadens många parker står som en imponerande kontrast till det blåa vattnet och de färgglada byggnaderna, vilket bidrar till dess unika charm.

Stockholm är en av Europas snabbast växande turistdestinationer. Med sin rika historia, närhet till vatten och den idylliska skärgården, samt ett brett utbud av högklassiga restauranger, erbjuder Stockholm något för alla. Dessa egenskaper gör staden till ett attraktivt resmål, både för inhemska och internationella besökare.

Vår gemensamma kultur är djupt rotad i en kollektiv identitet baserad på traditioner, språk och geografisk särprägel. Den manifesteras genom konstformer som litteratur, musik, teater och bildkonst. Kulturen är en av de grundläggande pelarna för Sverige som nation och speglar också Stockholms utveckling genom historien. Det kulturella och historiska arvet i Stockholm är ovärderligt och ger oss en förståelse för hur och varför våra traditioner, normer och värderingar har formats. Samtidigt måste kulturen få utrymme att växa och utvecklas naturligt, i takt med att samhället förändras.

För att Stockholm ska förbli en attraktiv stad att både besöka och bo i, är det viktigt att öka medborgarnas inflytande över den offentliga konsten. Offentlig konst bör inte användas som ett verktyg för politiker och kulturexperter att skapa debatt, utan istället vara tilltalande för de människor som dagligen tar del av den och finansierar den genom sina skattemedel.

Staden ska arbeta långsiktigt för att stärka Stockholms varumärke och attraktionskraft som turistdestination. För att öka Stockholms internationella synlighet bör staden sträva efter att locka fler festivaler, utomhuskonserter och internationella evenemang, vilket gynnar både turistnäringen och stadens invånare.

Stockholmsmuseer erbjuder besökare en djupdykning i svensk historia, medan 4H-gårdarna lär ut om svenska utrotningshotade lantraser, och hembygdsgårdarna arbetar för att bevara vårt kulturarv. För att fler människor ska få möjlighet att komma nära djur och natur, samt uppleva och förstå det svenska kulturarvet, ska staden värna om dessa institutioner.

Stockholm ska fortsätta att utveckla och förädla sin unika kulturella särprägel. Vi ska värna de värden som omger oss och bevara det bästa av stadens arv, samtidigt som vi blickar framåt och välkomnar framtida utveckling. En stad som hela tiden rör sig genom tid och rum, med sikte mot framtiden och förståelse för sitt förflutna.

Stockholm har Nordens främsta företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

Stockholm ska vara Nordens mest attraktiva stad för företagande. Stockholms mål ska inte begränsas till att vara Sveriges mest attraktiva företagsstad utan Nordens främsta. De lokala småföretagen är livsviktiga för Stockholm som företagastad. Deras synpunkter måste i ökad utsträckning beaktas i det kommunala arbetet, vilket sker genom ett företagarråd. Stockholms främsta prioritet ska vara att skapa nöjda småföretagare i kommunen.

Framkomligheten inom Stockholms arbetsmarknadsregion är avgörande för att vara framstående i den tuffa internationella konkurrensen om företagsetableringar, men även för att behålla befintliga företag. Genom att dra nytta av sitt geografiska läge som nav för såväl tåg, bil- och flygtrafiken kan företagen erbjudas kostnadseffektiva transporter. Biltrafiken för yrkestransporter i innerstaden, men även för längre persontransporter i Stockholms arbetsmarknadsregion måste bevaras och utvecklas. Ökade bilköer på bekostnad av cykelinfrastruktur innebär en försämring av näringslivets konkurrenskraft. Kollektivtrafiken ska vara trygg, punktlig och flexibel i syfte att förenkla arbetsresandet för anställda. Likaså är tillgängligheten och kapaciteten för flygtransporterna på Arlanda och Bromma flygplats kritisk för att behålla en internationell prägel. Stockholm behöver ha fler direktflyg till internationella storstäder.

För att nya företag ska etableras behöver ändamålsenliga verksamhetslokaler finnas för såväl kontor som små- och lättindustri. Verksamhetsområden måste utgöra det lokala navet för tung industri i syfte att säkerställa korta transporter. I samverkan med Stockholms hamnar ska transport- och logistiknäringen utvecklas i nära samverkan med det lokala näringslivets behov.

Stockholm ska dra fördel av de lokala universiteten, start-up inkubatorerna och ingenjörsföretagen för att bli världsledande inom medicinskt och tekniskt kunnande samt miljö- och välfärdsteknik. Det ska vara låga inträdesbarriärer för start-up företag som önskar pilottesta nya produkter. Innovationsupphandlingar riktade mot småföretag och start-up företag ska främja lokala start-up företag som vill hitta nya lösningar på samhällsproblem. Genom att börja lokalt med stöd av staden, kan start-up företagen på sikt skala upp globalt med etablerade proof of concept.

En trygg och säker stad, med ett attraktivt nöjes- och idrottsliv samt med naturen ständigt tätt inpå knuten ger Stockholm en konkurrensfördel. Den internationella kryssningsturismen är en viktig näring för de lokala småföretagen med fysiska butiker i centrala Stockholm. Genom att framhäva Stockholms kulturhistoria med fokus på högtids- och mattraditioner får de internationella turisterna en speciell upplevelse. Samtidigt ska centrala stråk präglas av trygghet och renlighet. Nedskräpning och oro för kriminalitet får inte förekomma.

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

Stockholm fokuserar på välfärdens kärnverksamhet med en konkurrenskraftig skattenivå

Stockholm ska ha en låg kommunalskatt och prioritera välfärdens kärnuppgifter. En konkurrenskraftig skattesats är avgörande för att ge fler personer incitament att uppnå självförsörjning. Men även för att minska utgiftsbördan för alla personer i arbete som har sett sin köpkraft sjunka och upplever reallönesänkningar. Likaså är det fundamentalt med en låg skattesats för att locka och behålla företagandet i staden.

Välfärdens verksamheter som skola, social- och äldreomsorg samt stadsbyggnationen och trafikarbetet ska vara prioriterade. Först och främst ska staden uppnå sina skyldigheter som den enligt lag har åtagit sig. Därefter ska kommunen verka för att utveckla angränsande verksamheter som är viktiga men inte fundamentala för det kommunala ansvaret.

Den kommunala administrationen har växt år efter år. En svårnavigerad organisation med motstridiga regelverk präglade av olika politiska majoriteters ofta osammanhängande ändringar och tillägg hindrar utvecklingen mot en kostnadseffektiv organisation. Det är dags att göra en översyn av samtliga kommunala uppgifter och åtaganden. De kommunala utgifterna ska först saneras, för att därefter byggas upp igen. Först och främst välfärdens kärnuppgifter, och därefter med övriga uppdrag. Det är avgörande för att behålla en stark tilltro till stadens politiska verksamhet och för att öka benägenheten att betala skatt.

Upphandlingar ska innebära en vinstaffär för Stockholm. När stora upphandlingar genomförs måste staden känna sig trygg med att besitta den avancerade kompetensen som krävs för att undvika allt för omfattande ekonomiska risker. Mindre upphandlingar är att föredra när osäkerhet råder om de potentiella effekterna. För att undvika glädjekalkyler och oväntade fördyringar ska riskpåslaget ökas.

Stockholm genomför klimat-och miljöåtgärder som är ekonomiskt rationella

Stockholm ska vara en aktiv part i klimat- och miljöarbetet. Staden ska särskilt beakta sitt ansvar för den fysiska miljön. Rening av vattendrag, sanering av mark samt arbetet med miljö- och hälsoskydd tillhör de kommunala kärnuppgifterna. Det viktiga arbetet med att bevara och freda natur- och grönområden från exploatering är högaktuellt i tider av kraftig nybyggnation. Naturreservaten ska fredas från ingrepp i syfte att bevara såväl den biologiska mångfalden som att ge möjlighet till rekreation i närhet av bostaden. Kungliga Djurgårdens Nationalstadspark är en av Sveriges mest skyddsvärda platser. Parken ska vara fredad och möjliggöra för framtida generationer att njuta av den gröna oasen.

Naturreservat, grönområden och våtmarker fyller en viktig funktion vid kraftiga skyfall. En allt för kraftig exploatering och framför allt en asfaltering av tidigare grönområden riskerar att förvärpa effekterna av kraftiga regn. Likaså måste växter som träd, blomster och vintergrönka finnas i rikt utbud i hela staden. Förutom att erbjuda evidensbelagda värden för avslappning och attraktivitet så fyller de även en viktig roll för att ge skugga under heta sommarkvarar och bromsar vinden under kalla och blåsiga dagar.

Vattendrag och badplatser ska vara rena och öppna för allmänheten. De tydliga hälsoeffekterna av vinterbad ska präglade arbetet med fler öppna badplatser. Likaså ska stadens badplatser demokratiseras. Bastuklubbar på stadens mark ska vara inkluderande och öppna upp för alla stockholmare som vill delta.

Stockholm ska vara världens mest hälsosamma stad, där miljöarbetet är tätt knutet till det förebyggande hälsoarbetet. Grönska reducerar luftföroreningar skapade i staden, men även den som kommer från tunga industrier i våra grannländer. Överexponering av UV-ljus med risk för hudcancer, ökad antibiotikaresistens, dödsfall och olyckor i trafiken är alla akuta miljöfrågor som Stockholm har rådighet över. När miljön förbättras så förbättras även hälsan. Här krävs ett hälsoekonomiskt rationellt arbete där kostnadseffektiva insatser riktas in mot erkända ohälsosaker.

Stockholm ska bidra till världens klimatarbete med minskade utsläpp. Detta ska ske genom utsläppseffektiva lösningar som ger såväl ekonomisk nytta som klimatnytta. Samtidigt som staden ska sträva mot att bli klimatpositiv så måste den avtagande marginalnyttan alltid beaktas. En effektiv klimatpolitik för minskade utsläpp ska alltid beakta hur varje krona ska investeras för att maximera utsläppsminskningen. Arbetet med utsläppsminskning ska ske i en internationell dimension där Stockholm använder sina möjligheter till internationellt klimatbistånd genom att dela med sig av teknisk kompetens. Men även där staden främjar utvecklingen av ny klimat- och miljöteknik för att svara upp mot omvärldens behov.

I denna budget för 2026 med inriktning för 2027 och 2028 fastslås tre inriktningsmål för stadens verksamheter. Under respektive inriktningsmål fastslås mål för verksamhetsområdena enligt nedan:

1. En trygg huvudstad med hög livskvalitet

- I Stockholm talar medborgare svenska, lever efter svenska värderingar och strävar mot självförsörjning
- Stockholm är en trygg, säker och välskött stad
- I Stockholm når alla barn sin fulla potential genom kompetent personal och attraktiva skolmiljöer
- Stockholm ger människor i behov rätt insatser som präglas av hög evidens, kvalitet och rättssäkerhet
- Stockholm ger äldre en god livskvalitet och stort självbestämmande

2. En varsamt växande huvudstad

- Stockholm har Nordens främsta företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv
- Stockholm byggs varsamt, vackert och grönt med stor hänsyn till närboendes medbestämmande
- Stockholm har tillgänglig infrastruktur med god framkomlighet för samtliga transportslag
- Stockholm är en välbesökt kulturstad där svensk kulturhistoria blandas med samtida internationella evenemang

3. En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Stockholm fokuserar på välfärdens kärnverksamhet med en konkurrenskraftig skattenivå
- Stockholm genomför klimat- och miljöåtgärder som är ekonomiskt rationella

Förutsättningar

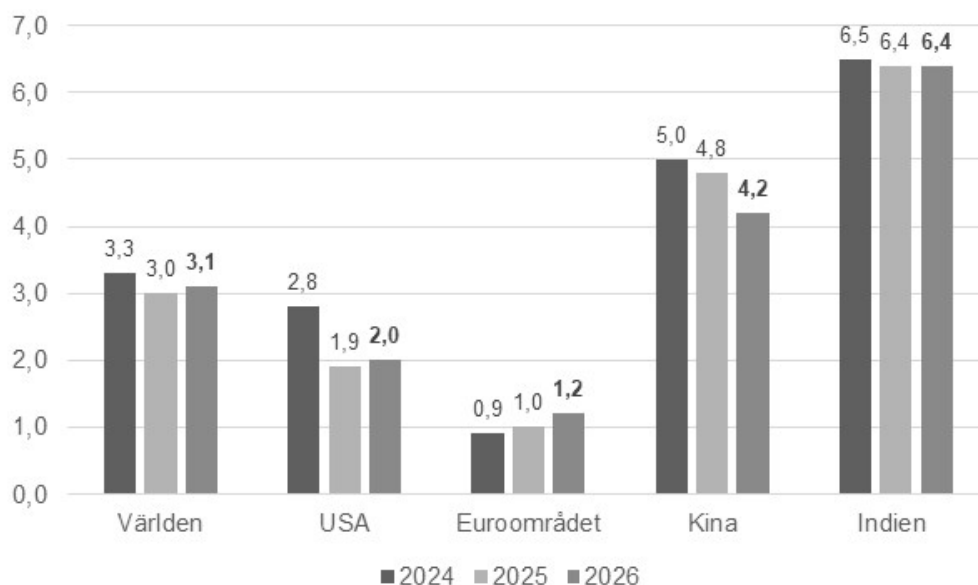
Samhällsekonomiska förutsättningar

Fortsatt svag global tillväxt 2026

Osäkerheten kring USA:s tullpolitik och en tilltagande geopolitisk oro har en dämpande effekt på världshandeln och på den globala ekonomin. Internationella valutafonden (IMF) bedömer i prognosen från juli 2025 att den globala tillväxten förblir blygsam under de kommande åren och väntas öka med 3,0 procent 2025 och 3,1 procent 2026.

Den amerikanska BNP-tillväxten väntas sakta in och bli 1,9 procent 2025 och 2,0 procent 2026. Kinas BNP-tillväxt beräknas också dämpas och bli 4,8 procent 2025 och 4,2 procent år 2026. Indien fortsätter att utvecklas starkt och BNP-tillväxten bedöms bli 6,4 procent både 2025 och 2026. Tillväxten i euroområdet är däremot fortsatt svag och beräknas till 1,0 procent 2024 och 1,2 procent år 2026.

IMF:s prognoser: BNP-tillväxt (procent)

Källa: IMF World Economic Outlook juli 2025

Utdragen lågkonjunktur i Sverige

Den svenska ekonomin befinner sig i en utdragen lågkonjunktur, men nu finns det tecken på en försiktig återhämtning. Efter ett svagt första kvartal ökade Sveriges BNP det andra kvartalet 2025 med 0,5 procent jämfört med kvartalet innan, enligt SCB:s nationalräkenskaper. Hushållens konsumtion bedöms bli en viktig drivkraft för den fortsatta återhämtningen och Konjunkturinstitutet (KI), räknar i sin prognos från september med att Sveriges BNP växer med 0,9 procent under år 2025. För 2026 tror KI på en tillväxt på 2,6 procent, då framför allt hushållen får del av den expansiva statsbudgeten. Trots det dröjer det till år 2027 innan lågkonjunkturen är över.

Riksbanken sänkte styrräntan med 0,25 procentenheter i september 2025 till 1,75 procent. Enligt KI väntas inga fler räntesänkningar under 2026.

Arbetslösheten har fortsatt att stiga under 2025 och väntas först vända nedåt under 2026 eftersom många företag har lediga resurser. KI räknar med att arbetslösheten i riket toppar 2025 på 8,7 procent, mätt enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU), och att den sedan sjunker till i genomsnitt 8,4 procent under 2026.

Utvalda nyckeltal, årlig procentuell förändring resp. procent, KI september 2025

	Genomsnitt 2000–2024	2024	2025	2026	2027
BNP	2,0	0,8	0,9	2,6	2,3
Sysselsättning	0,9	-0,5	0,3	0,7	1,5
Arbetslöshet 15–74 år	7,4	8,4	8,7	8,4	7,6
KPIF (inflation)	2,0	1,9	2,7	0,9	1,8
Styrränta*	1,6	2,75	1,75	1,75	2,75
Offentligt finansiellt sparande**	0,2	-1,6	-0,9	-2,1	-1,4

Källa: Konjunkturläget september 2025, Konjunkturinstitutet
Förklaring: *Vid årets slut, **Procent av BNP

Konjunkturläget i Stockholm

Konjunkturläget i Stockholm är fortfarande svagare än normalt. Handelskammarens Stockholmsbarometer som mäter både hushållens och näringslivets syn på ekonomin föll tillbaka under inledningen av 2025. Det samlade stämningsläget i Stockholmsekonomin präglas av utbredd pessimism och osäkerhet inför framtiden. Framförallt är hushållen pessimistiska både när det gäller den egna ekonomin och Sveriges ekonomi som helhet och förväntar sig en ökad arbetslöshet.

Fortsatt svår arbetsmarknad och ökande arbetslöshet

Den utdragna lågkonjunkturen fortsätter att påverka Stockholms arbetsmarknad. En svagare ekonomisk utveckling har minskat efterfrågan på arbetskraft vilket lett till att antalet inskrivna arbetslösa på Arbetsförmedlingen har stigit under det senaste året.¹ Andelen arbetslösa (16–65 år) som andel av arbetskraften uppgick enligt Arbetsförmedlingen till 7,2 procent av arbetskraften i Stockholms stad det andra kvartalet 2025, vilket är en ökning från 6,8 procent motsvarande period 2024. I Sverige som helhet var arbetslösheten 6,9 procent det andra kvartalet 2025.

I genomsnitt var 38 783 personer inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen i Stockholms stad under det andra kvartalet 2025. Det är en ökning med 7 procent, jämfört med samma kvartal 2024. Samtidigt ökade antalet inskrivna arbetslösa i riket med 5 procent. Detta pekar på att arbetsmarknaden i Stockholm påverkats något mer av lågkonjunkturen än riket i genomsnitt.

Långtidsarbetslöshet är en fortsatt stor utmaning på Stockholms arbetsmarknad liksom i hela Sverige. Under 2025 har antalet personer som varit arbetslösa i minst 12 månader ökat och utgör 41 procent av det totala antalet inskrivna

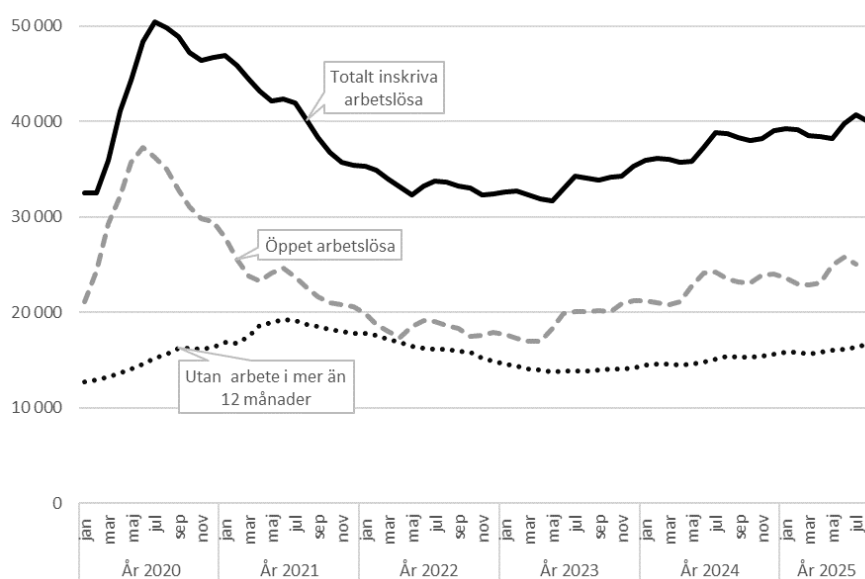
¹ Att mäta antalet inskrivna hos Arbetsförmedlingen är ett alternativt mått till det officiella arbetslöshetstalet som tas fram genom SCB:s arbetskraftsundersökningar, AKU. Istället för en urvalsundersökning mäts hur många som aktivt söker jobb via Arbetsförmedlingen. Det gör det möjligt att få aktuella siffror för arbetssökande varje månad, men måttet har även vissa begränsningar. De som är arbetslösa och söker jobb på andra sätt inkluderas inte i statistiken.

arbetslösa i Stockholms stad. Av de arbetslösa saknar var fjärde person gymnasieutbildning och drygt hälften är utrikesfödda. Personer med kort utbildning behöver möjligheter att studera vidare för att stärka sin position på arbetsmarknaden och fler behöver utbilda sig inom bristyrken. Den extrema migrationspolitiken sen början av 2000-talet börjar märkas av i form av den stora arbetslösheten hos lågutbildade invandrare.

Trots den tröga arbetsmarknaden har ungdomsarbetslösheten i Stockholms stad varit oförändrad under det senaste året. 2 979 ungdomar (18–24 år) var inskrivna som arbetslösa under det andra kvartalet 2025. Ungdomsarbetslöshetsnivån, det vill säga antalet inskrivna arbetslösa ungdomar som andel av arbetskraften, var 6,8 procent i Stockholms stad under det andra kvartalet 2025, vilket är en lägre nivå än i riket, där motsvarande andel var 7,3 procent. Bland unga män var arbetslösheten 8,7 procent under det andra kvartalet 2025. Det är en högre nivå än bland unga kvinnor, där motsvarande andel var 5,0 procent.

I diagrammet nedan visas utvecklingen av det totala antalet inskrivna arbetslösa och öppet arbetslösa samt de som varit utan arbete i 12 månader eller mer.

Utveckling av arbetslösheten i Stockholms stad 2020-2025

Källa: Arbetsförmedlingen

Anm: Öppet arbetslösa söker aktivt jobb, kan omgående börja jobba och deltar inte i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Budgetens finansiering

Skatteunderlagsutvecklingen

Stadens finansiering bygger till övervägande del på skatteintäkter. Storleken på dessa beror i sin tur på såväl stadens som rikets skatteunderlag och på det kommunala utjämningsystemet. Prognosen för stadens finansiering baseras på Sveriges kommuner och regioners (SKR) skatteunderlagsprognos.

I tabellen nedan jämförs den procentuella förändringen mellan åren av SKR:s skatteunderlagsprognos från den 21 augusti och regeringens prognos i budgetpropositionen.

Olika skatteunderlagsprognoser

Procentuell förändring	2024	2025	2026	2027	2028	2024–2028
SKR aug 2024	3,4	3,8	4,2	4,5	4,4	22,1
Regeringen BP 2026	3,4	3,9	4,5	5,1	3,8	22,5

Källa: Regeringen, Sveriges Kommuner och Regioner.

SKR:s senaste skatteunderlagsprognos bygger på en långdragen lågkonjunktur, där tillväxten för både BNP och sysselsättning i Sverige blir svag år 2025. SKR bedömer att det dröjer till nästa år innan konjunkturen stärks. Skatteunderlaget väntas öka med 3,8 procent 2025, men förbättras framöver. Som genomsnitt under perioden 2025–2028 beräknas skatteunderlaget öka med 4,1 procent per år, ungefär i linje med den genomsnittliga ökningen under tioårsperioden 2015–2024 (4,2 procent).

Återhämtningen av skatteunderlagstillväxten och den minskade inflationen innebär att kommunsektorns köpkraft åter beräknas öka efter två år med negativ utveckling av det reala skatteunderlaget. Under 2025 beräknas en ovanligt stor ökning av det reala skatteunderlaget till följd av högre inkomstbasbelopp och sjunkande pensionskostnader. När pensionskostnaderna beaktas minskar till och med det sammanvägda priset för verksamhetskostnaderna som sektorn möter 2025. I genomsnitt ökar skatteunderlaget i reala termer med 2,0 procent 2025–2028 vilket innebär en stark återhämtning efter nedgången 2023–2024.

Enligt SKR är det beräknade reala skatteunderlaget, trots att det stärks, svagare samtliga år än en hypotetisk förlängning av den tämligen stabila trendökning som gällde mellan 2010 och 2023. Därmed beräknas den kommunala sektorns köpkraft från skatteintäkterna, givet ett oförändrat skatteuttag, ännu 2028 vara varaktigt svagare än en utveckling i linje med den historiska trenden.

I tabellen nedan jämförs den procentuella förändringen mellan åren av SKR:s prognos för det faktiska skattunderlaget och det reala skatteunderlaget.

Det reala skatteunderlaget

Procentuell förändring	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Faktiskt skatteunderlag	4,8	3,4	3,8	4,2	4,5	4,4
Regelförändringar	0,2	-0,2	-0,3	0,1	0,0	0,0
Underliggande	4,7	3,6	4,1	4,2	4,5	4,4
Prisökning	6,6	4,5	-0,1	2,5	3,3	3,2
Realt skatteunderlag	-1,8	-0,9	4,3	1,6	1,2	1,1

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner, Aktuell Ekonomi 25:32

Budgetpropositionen 2026

Regeringens budgetproposition innehåller reformer för sammanlagt 80 miljarder kronor, exklusive ökade försvarsanslag och stöd till Ukraina. Av dessa går 50 miljarder till olika skattesänkningar riktade mot hushållen såsom sänkt skatt på arbete, livsmedel och el.

Riktad mot hushållen föreslås även en omfattande bidragsreform med bidragstak i försörjningsstödet, aktivitetskrav som motprestation för försörjningsstöd, en tillfällig jobbpremie till invånare som går från försörjningsstöd till arbete samt att nyanlända som

bosätter sig i Sverige från år 2027 behöver kvalificera sig till socialförsäkringen. Aktivitetskravet innebär att kommunerna blir skyldiga att erbjuda aktiviteter som motsvarar individens arbetsförmåga, och en skyldighet för individen att delta.

De senaste årens många politiska reformer innebär ökat spelutrymme för kommunerna samt större skyldigheter att verka inom områden som lag och ordning samt social- och individomsorg.

Kommunkoncernens investeringar

Kommunkoncernen har en fortsatt hög investeringsnivå vilken till större del skulle behöva finansieras med egna medel. En jämnare fördelning av investeringsvolymen över åren, ökade verksamhetsresultat, inkomster från försäljning av mark i stadsutvecklingsområden och avyttringar av icke strategiska tillgångar är exempel för att möjliggöra en fortsatt hög investeringstakt men med en långsiktigt hållbar egenfinansieringsgrad. För att komma till bukt med den skenande skulden behöver samtliga cykelinvesteringar pausas.

Stockholm ska växa på ett försiktigt och varsamt sätt genom att behålla sin karaktär och sina värdefulla grönområden

Framtida investeringar och investeringsstrategi

De stora investeringsvolymerna, rådande omvärldsläge samt förändringar i befolkningsprognosen kräver målmedvetna och tydliga prioriteringar av nämnder och bolag samt en utvecklad kostnadsstyrning och optimerade projektorganisationer. En hårdare prioritering i tid, ambition och omfattning av stadens investeringsprojekt är nödvändig eftersom de finansiella resurserna är begränsade. Den kommunkoncern-övergripande samordningen av prioriteringsarbetet för investeringsprojekt ska fortsätta och vidareutvecklas, liksom samverkan i planering och uppföljning av kommunkoncernövergripande projekt.

Den av kommunfullmäktige fastställda investeringsstrategin (bilaga 9) har legat till grund för nämndernas och bolagens 5-åriga investeringsplaner inför budget 2026. Nämndernas planerade investeringsprojekt över 50 mnkr har kategoriserats och prioriterats utifrån beslutskriterier som måluppfyllelse, lönsamhets- och/eller resultatpåverkan, driftkostnadskonsekvenser, projektrisk, projektberoenden samt prioritering i tid. Syftet är att hålla beslutad investeringsbudget för respektive nämnd eller bolags samlade projektportföljer och beslutad projektbudget för respektive projekt. Därutöver kan verksamhetskritiska åtgärder behöva prövas för att motverka förskjutningar och kostnadsökningar.

En hållbar investeringstakt beror på storleken på investeringsutgifterna, och tidplanen för genomförandet, det vill säga när utgifter respektive inkomster faller ut, samt i vilken grad investeringarna finansieras med egna eller lånade medel. Därför är det viktigt att tidigt i projektprocessen, redan vid utredningsbeslut, översiktligt bedöma lönsamhetspotentialen i investeringsprojekt. Lönsamheten i stadens exploateringsprojekt är avgörande för hur många icke lönsamma projekt staden kan genomföra.

Staden ska prioritera områden för bostadsexploatering där det finns eller investeras i infrastrukturlösningar och service. Detta innebär en god ekonomisk hushållning, eftersom redan gjorda investeringar i väg- och ledningsnät, kommunikationer och till viss del även anläggningar för kommunal service kan nyttjas av flera stockholmare.

Finansieringsstrategi

Det investeringsutrymme som investeringsstrategin tar sin utgångspunkt i är det långsiktiga ekonomiska utrymmet som medges utan att befintlig verksamhet och utveckling ska påverkas menligt. Syftet med en finansieringsstrategi är bland annat att ange riktlinjer för hur investeringsverksamhetens ekonomiska konsekvenser ska styras och följas upp utifrån målsättningen om en god ekonomisk hushållning.

En viktig förutsättning för att Stockholm ska kunna genomföra investeringsplanen med god finansiell styrka är balansen mellan egen finansiering och upplåning. Lönsamheten i exploateringsprojekt är avgörande för finansieringen av andra icke lönsamma, men angelägna, projekt. Investeringar och reinvesteringar i till exempel trafikinfrastruktur, idrottsanläggningar och verksamhetsfastigheter genererar inga direkta intäkter för staden, men ökade hyror, drift- och kapitalkostnader. Sådana investeringar ska därför i huvudsak vara egenfinansierade. Stadens ersättningsinvesteringar bör motsvaras av avskrivningar och finansieras med egna medel så att stadens ekonomi inte belastas av ökade räntekostnader. Målsättningen för investeringsverksamheten är 100 procent egenfinansiering.

Stadens investeringsportfölj är omfattande och många projekt med genomförandebeslut under 2010-talet och början av 2020-talet är i genomförandefas. Investeringar som kräver nyupplåning har en långsiktig påverkan på stadens finansiella ställning och soliditet. I och med att stadens kreditbetyg, upplåningskostnad, och på sikt låneutrymme, är beroende av att staden kan uppvisa starka finansiella nyckeltal har det i budget 2026 och för planåren 2027-2028 varit nödvändigt begränsa ramarna för nettoinvesteringar vilket kräver att nämnder och bolag måste prioritera, både bland lönsamma och icke-lönsamma investeringar. Det kan innebära att lönsamma investeringar i vissa fall senareläggs för att bibehålla finansiell stabilitet inom ramen för god ekonomisk hushållning. Även om lånefinansierade investeringar som genererar intäkter i normalfallet täcker kostnaderna för drift, avskrivningar och ränta på längre sikt, uppkommer kostnader under genomförandet i form av ränta och investeringsutgifter som inte får aktiveras. Prioritering av investeringar sker i första hand genom tidsförskjutning. Staden ska kontinuerligt fortsätta pröva hur finansieringen av investeringar kan ske mest ändamålsenligt i syfte att få bästa möjliga kreditvillkor. Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad (bilaga 18) anger ram för total extern upplåning. Mot bakgrund av stadens finansieringsbehov utifrån budgeterad investeringsram utökas även ram för extern upplåning.

Det finns ett generellt behov av att i högre utsträckning finansiera delar av planerna med externa medel från statliga bidrag, EU-stöd och privata aktörer genom exempelvis exploateringsbidrag.

Stora investeringsprojekt så som Nya Slussen och Henriksdals reningsverk har sammanlagt kostat över 50 miljarder kronor, pengar som borde gått till bostadsbyggande och bilvägsinfrastruktur.

Nämndernas investeringar

Merparten av stadens investeringar avser beredande av mark och infrastruktur som gör det möjligt att bygga bostäder. Nämndernas planerade investeringsprojekt är grunden till nämndernas totala investeringsplan som fastställs i denna budget (se bilaga 3). Exploateringsnämnden, fastighetsnämnden och trafiknämnden visar fortsatt höga investeringsnivåer. Dock bör nämnderna ej genomföra exploateringsprojekt med osäkra kalkyler som riskerar att bli olönsamma. Prioriteringar, förstärkt samverkan och projektstyrning samt hög kostnadsmedvetenhet i investeringsverksamheten är avgörande för budgethållning och ekonomisk stabilitet, hållbar skuldtveckling samt långsiktig drift och förvaltning. Inkomsterna från markförsäljningar i samband med exploatering är

betydelsefulla för stadens investeringsverksamhet och egenfinansiering. De kan uppgå till betydande belopp, men nedjusteras beroende på förskjutningar i projektportföljen. Behovet av ersättningsinvesteringar i stadens byggnader och anläggningar är stort och flera reinvesteringsprogram med syfte att säkerställa funktionen i stadens infrastruktur och idrottsanläggningar pågår. Cirka en tredjedel av investeringsbudgeten bedöms utgöra ersättningsinvesteringar och resten strategiska investeringar.

Medfinansiering

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm är staden medfinansierare i ett antal stora statliga och regionala infrastrukturprojekt. Medfinansiering av nya projekt ska endast ske i undantagsfall. Ansvarig huvudman ska bära sina egna investeringar. Utbetalningarna till medfinansiering minskar det kassaflöde som finns tillgängligt för finansiering av stadens egna investeringar.

Stockholm stad ska ställa sig positiva till att medfinansiera Östlig förbindelse.

Utbetalningarna till medfinansiering beräknas under perioden 2026-2030 uppgå till cirka 6,2 mdkr, där merparten avser medfinansiering och förskottering för utbyggnad av tunnelbanan inom ramen för Stockholmsförhandlingen och kollektivtrafikobjekten i Sverigeförhandlingen. Övriga stora projekt är Tvärbana Norr Kistagrenen och bussterminalen vid Slussen. Ytterligare avsättning om cirka 280 mdkr kvarstår under åren 2026-2031 avseende förstärkning och förnyelse av elnätet i Stockholmsregionen inom projekt Stockholms Ström som bedöms utbetalas under 2031.

Bolagens investeringar

Bolagskoncernens investeringsverksamhet är koncentrerad till fastigheter och infrastruktur. Bolagskoncernen planerar för investeringar om totalt cirka 42 mdkr den närmsta treårsperioden. De stora investeringsvolymerna kräver noggrann styrning och uppföljning av projekten. God ekonomistyrning är en förutsättning för ekonomisk stabilitet och att planerade projekt genomförs med rimliga avkastningskrav. Nödvändiga ersättningsinvesteringar får inte trängas ut av nyproduktionsprojekt.

Den höga investeringsvolymen förutsätter en rimlig och långsiktig avkastning. Ett starkt resultat tillsammans med optimerat driftnetto bidrar till detta. Det innebär också att självfinansieringsgraden på sikt ökar, vilket är nödvändigt för en långsiktigt hållbar ekonomi.

Extern finansiering

Extern finansiering är ett viktigt verktyg för att realisera stadens ambitioner inom såväl innovation som hållbar samhällsutveckling. Genom att samverka med aktörer på regional, nationell och internationell nivå kan staden tillföra resurser och kompetens som stärker stadens initiativ inom allt från klimat och arbetsmarknad till trygghet, utbildning och social hållbarhet. Även inom områden som arbetsliv, kompetensförsörjning och regional utveckling finns goda möjligheter att säkra extern finansiering för stadens prioriterade insatser. Innan investeringsmedel beviljas ur stadens budget ska alternativa finansieringskällor alltid övervägas. Extern finansiering kan ofta bidra till att delvis täcka investeringar eller utvecklingsinsatser och därigenom möjliggöra ett större genomslag för stadens samlade resurser.

Krav på god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning

Sedan 1992 års kommunallag trädde ikraft har kommuner haft krav på sig att verksamheten ska bedrivas enligt god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning gäller även kommunala bolag. Under år 2000 tillkom det kommunala balanskravet och under 2013 infördes en möjlighet att använda en resultatutjämningsreserv (RUR). Regeringen fattade i oktober 2023 beslut om att avveckla RUR och istället införa en resultatreserv (RER). RER ger möjlighet för kommunerna att något mer flexibelt reservera och använda medel för att uppnå en god ekonomisk hushållning, se vidare i bilaga 8.

Regelverket avseende god ekonomisk hushållning ska årligen följas upp i årsredovisningens förvaltningsberättelse.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige gör bedömningen att stadens riktlinjer för god ekonomisk hushållning utgörs av kommunfullmäktiges mål, indikatorer samt ett flertal dokument i kommunfullmäktiges budget, bland andra *Regler för ekonomisk förvaltning* (bilaga 8) samt *Stockholms stads investeringsstrategi* (bilaga 9). Stadens planeringsförutsättningar (ärende i kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetstutskott) utgör därutöver underlag för den långsiktiga planeringen.

Finansiella mål av betydelse för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är en förutsättning för att staden ska klara av att kunna möta de krav som dagens och morgondagens stockholmare har på en effektiv användning av skattemedel som möter behovet av bland annat vård, skola och omsorg. Därför innehåller budgeten mål för verksamhet och ekonomi samt riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Kommunfullmäktige har fastställt fem finansiella mål:

Årets ekonomiska resultat

Årets ekonomiska resultat är det mål som tydligast sammanfattar det ekonomiska läget. Årets resultat kan mätas exklusive jämförelsestörande poster och/eller enligt det kommunala balanskravet. Målet är att stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för år 2026 ska uppgå till minst 0,1 mnkr.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter

Detta mål visar hur stor del av stadens löpande nettokostnader som finansieras med skatteintäkter. Om nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter överstiger 100 procent kan staden tvingas använda det egna kapitalet till den löpande driftverksamheten. Det långsiktigt hållbara målet är att andelen av stadens löpande driftkostnader som finansieras med skatteintäkter inte ska överstiga 100 procent. På kort sikt kan finansieringen vid särskilda satsningar även ske med ändliga resurser, det vill säga stadens positiva finansnetto och utdelning från bolagskoncernen. Målet är dock att nettokostnaderna inte ska överstiga skatteintäkterna inklusive finansiellt resultat och utdelning.

Stadens soliditet

Soliditet definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om soliditeten är hög, har tillgångarna i hög grad finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. Ett mål för soliditeten finns både för staden och för kommunkoncernen. För att få en samlad och komplett bild ska detta mål redovisas inklusive samtliga stadens pensionsåtaganden. Soliditeten ska varken för staden eller för kommunkoncernen understiga 34 procent på lång sikt och 30 procent på kort sikt. Soliditeten kan enskilda år understiga 34 procent.

Budgetföljsamhet

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

Budgetföljsamheten mäts som avvikelse i procent, mellan årets prognoser och utfall, inklusive resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. För nämnderna görs uppföljningen totalt för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, disposition/avsättning av resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. Målet för budgetföljsamheten är att den före och efter tekniska justeringar inte får överskrida 100 procent.

Prognossäkerhet

Prognossäkerhet beskriver förmågan att bedöma avvikelser under året och att vidta åtgärder för att hålla given budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelse mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapitalkostnader, disposition/avsättning av resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar.

Målet är att prognossäkerheten i tertialrapport 2, jämfört med utfallet på helår, ska vara högst +/- 1 procent.

Skattesats

För år 2026 föreslås att en kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 18,02 per skattekrone.

För år 2026 föreslås en utdebitering av begravningsavgiften med 7,0 öre per skattekrone.

Stockholm den 17 oktober 2025

Gabriel Kroon

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Sverigedemokraternas förslag till budget 2026 och inriktning för 2027 och 2028 godkänns.

NÄMNDER OCH STYRELSE UTOM ROTELINDELNING

Kommunstyrelsen m.m.

Stockholm ska vara en resurseffektiv huvudstad med strävan efter att leverera bästa möjliga välfärd till lägsta möjliga kostnad. Kommunstyrelsen har ett strategiskt ansvar att, tillsammans med koncernledningen för Stockholms Stadshus AB, leda och samordna stadens angelägenheter och ge nämnder och bolagsstyrelser goda förut-sättningar att fullgöra kommunfullmäktiges mål.

Kommunstyrelsen ska samordna stadens insatser för att säkra ett effektivt klimat-och miljöarbete, utveckla Stockholm som en företagastad, samt säkra tillräcklig infrastruktur i form av vägar och fastigheter. Tillsammans med övriga nämnder ska trygghetsarbetet utvecklas i utsatta områden med fokus på språk, kultur och arbete.

Nämndens uppgifter

Kommunstyrelsen omfattar kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och stadsledningskontoret. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för uppföljning av kommunfullmäktiges budget i sin helhet och arbetar med samtliga av kommunfullmäktiges mål. Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsiktsplikt över nämndernas verksamhet samt kommunens bolagsstyrelser. Stadsledningskontoret är kommunstyrelsens förvaltning. Under kommunstyrelsen finns borgarrådsberedning, ekonomi- och trygghetsutskott, personal- och jämställdhetsutskott, råd för Agenda 2030, råd för nationella minoriteters rättigheter, råd för funktionshinderfrågor, pensionärsråd, funktionshinderombudsman, barnombudsman och äldreombudsman.

Stadsledningskontorets huvudsakliga ansvar omfattar:

- styrning, utveckling och uppföljning av verksamhet, ekonomi och finansstrategi
- strategiskt arbete med kvalitetsutveckling, innovationer och digitalisering
- strategiska arbetsgivar-, kompetensförsörjnings- och ledarskapsfrågor
- strategiska välfärdsfrågor
- strategiska stadsutvecklings-, bostadsförsörjnings-, fastighets- och markutvecklingsfrågor
- strategiskt näringslivsarbete
- strategisk infrastrukturplanering, el- och energiplanering
- it-strategier samt strategisk ledning och samordning av det stadsövergripande informationssäkerhetsarbetet
- strategiskt miljö- och klimatarbete samt styrning av klimatinvesteringar
- strategiskt arbete med FN:s globala mål för en hållbar utveckling, Agenda 2030
- strategiskt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, inklusive övergripande samverkan med polisen, arbete mot välfärdsbrottslighet och mot våldsbekämpande extremism
- strategiskt arbete med att säkerställa de mänskliga rättigheterna, inklusive jämställdhet, barnrätt, rättigheter för personer med funktionsnedsättningar, HBT+-personers rättigheter och de nationella minoriteternas rättigheter
- strategiskt arbete med att stärka tilliten till den lokala demokratin samt öka förtroendet för stadens nämnder och bolag
- strategiskt säkerhetsarbete, inklusive krisberedskaps- och totalförsvarsfrågor
- styrning, samordning och kontroll av stadens säkerhetsskyddsarbete
- strategiska hyres- och lokalfrågor inklusive strategisk lokalförsörjning och processer för en övergripande lokalresursplanering med kontroll och styrning av fastighetshandlingar och lokalutnyttjande

- strategiska inköpsfrågor i kommunkoncernen inklusive kategoristyrning och gemensamma processer
- service åt kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, dess utskott, beredningar och råd samt rotlar och partikanslier
- juridisk rådgivning till stadens nämnder, förvaltningar, bolag, stiftelser och kommunalförbund
- drift, förvaltning och utveckling av stads- och koncerngemensamma system och plattformar
- strategisk kommunikation och information gentemot stadens medarbetare, invånare, företagare och besökare
- strategiskt arbete med evenemang i staden
- strategisk rådgivning och vägledning kring extern finansiering från EU:s fonder och program, nationella utlysningar och andra finansiärer
- stadsövergripande internationella relationer inklusive strategisk samordning av deltagande i stadsövergripande internationella nätverk och organisationer
- strategisk samordning av påverkansarbete gentemot EU:s institutioner, riksdag och regering
- strategiskt ansvar för frågor kopplade till resiliert livsmedelsförsörjning

För år 2026 budgeteras följande för rotlar och partikanslier (tkr):

Socialdemokratiska arbetarepartiet	47 515
Vänsterpartiet	25 346
Moderata samlingspartiet	16 932
Miljöpartiet De gröna	15 795
Liberalerna	8 769
Centerpartiet	8 447
Sverigedemokraterna	6 557
Kristdemokraterna	3 436
SUMMA	132 799

Kostnaderna avser främst arvoden till förtroendevalda, omkostnader i den politiska organisationen, och viss representation. Partiernas budgetmedel används fritt inom kommunallagens ram. Över- eller underskott som uppstår ett år, överförs till kommande år. De partier som har överskott i sina budgetar vid utgången av föregående mandatperiod, får överföra detta överskott till den nya mandatperioden.

Partistödet beräknas enligt följande per år (tkr):

Grundstöd per parti	599
Partistöd per mandat	434

Partierna ska senast den 30 juni redovisa hur partistödet har använts under föregående år. Partierna ska redovisa hur partistödet används i förhållande till gällande lagstiftning. Det är viktigt att den lokala tillämpningen av de nationella reglerna bidrar till att säkerställa att partistöd används i enlighet med lagstiftningens intentioner att stärka partiernas roll i den lokala demokratin.

Bidrag till information och utbildning av nämndemän

De nämndemannaföreningar som organiserar nämndemän utsedda av Stockholms stad kan få bidrag för nödvändig utbildning av nämndemän. Bidraget ska beräknas på antalet nämndemän inom föreningen som utsetts av Stockholms stad och per mandatperiod. Det ska vara på samma nivå för alla nämndemannaföreningar. Bidraget är maximalt 1 000 kronor per nämndeman och mandatperiod.

Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar

Under kommunstyrelsen m.m. finns anslag för ersättningar till utomstående organisationer och föreningar. Åtagande gentemot utomstående organisationer och föreningar ska i normalfallet vara ettåriga. Ersättningarna fördelar sig enligt tabellen nedan.

Bidrag till akademien	(tkr)
-Handelshögskolan i Stockholm	2 000
-Professur i stadshistoria	380
-Stockholms Akademiska Forum, StAF	2 600
Övriga ersättningar	(tkr)
-Sveriges Tonsättares Internationella Musikbyrå, STIM	3 300
-Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation, SAMI	260
-Tyresta Nationalpark	250
-Föreningen Spårvagnsstäder	100
-Nobelmuseum	8 000
Summa	23 470

Ersättningar till stadsinterna organisationer och föreningar samt organisationer och föreningar inom offentlig sektor

Under kommunstyrelsen m.m. finns anslag för ersättningar till stadsinterna organisationer och föreningar samt organisationer och föreningar inom offentlig sektor. Även ersättningar till samarbeten mellan staden, akademien och näringslivet ingår. Samtliga anslag ska vara knutna till avtal med tydliga och gemensamma mål. Ersättningarna fördelar sig enligt tabellen nedan. Ersättning utgår ej för medlemsavgifter till ECCAR, ICLEI, samt pris Katarina Taikons minne. Ersättningen minskar till Stockholm business region samt Stiftelsen Electrum

Bidrag till näringslivsfrämjande åtgärder	(tkr)
-Stockholm Business Region AB	
-Stiftelsen Electrum	4 500
-Urban ICT Arena	1 400
Medlemsavgifter	(tkr)
-Counter-Terrorism Preparedness Network	1 000
-Sveriges Kommuner och Regioner, SKR	25 896
-Storsthlm*	20 396
-Storstockholms brandförsvär, SSBF	447 210
-Samverkan Stockholmsregionen	1 500
Samarbeten med akademien	(tkr)
-Vetenskapsstaden	2 600
-OpenLab	2 800
-Digital Futures	500
-Samverkan Kungliga Tekniska Högskolan	5 000
Övriga ersättningar	(tkr)
-Partistöd med mera	48 626
-Livräntor, S:t Eriksveteranerna, Stadshusets konstförening, SKIMF, Eldkvarns IF, Föreningen Stockholms förvaltningschefer	1 470
Summa	663 998

* Prognos

Stockholm Business Region AB och dess verksamhet finansieras via ersättning från stadens budget med totalt 102 mnkr 2026, vilka är avsatta under kommunstyrelsen m.m.

Ett marknadsföringsstöd ska rymmas inom en årlig ram om 6 mnkr. Bolagets styrelse beslutar om marknadsföring av evenemang och bolaget hanterar utbetalningar för detta. Bolaget leder och administrerar stadens medlemskap i Stockholm Business Alliance enligt avtal för innevarande period. Stadens årliga medlemsavgift till Stockholm Business Alliance är 7,5 mnkr.

Kommunförsäkring

Stadens nämnder får genom S:t Erik Försäkrings AB en kommunförsäkring som omfattar försäkringsskydd för lös egendom, utställningar, entreprenad, terrorism, ansvar, tjänsteresor, vd- och styrelseansvar, förmögenhetsbrott samt olycksfall för volontärer. Premien för år 2026 är 21,8 mnkr för stadens samtliga nämnder och finansieras av medel avsatta under kommunstyrelsen m.m.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamhet

Stockholm ska ha en effektiv förvaltning som först och främst uppfyller de grundläggande kommunala välfärdsåtagandena enligt lag. En genomsyn ska göras av samtliga förvaltningsuppdrag i syfte att utröna vad som utgör kärnverksamhet samt vad som är en särskild pålaga från den politiska sfären. Under kommunstyrelsens uppsikt ska även ett arbete initieras med ny nämndorganisation. Utgångspunkten ska vara att centralisera såväl insats- och utföraransvaret som det övergripande koordinationsansvaret på respektive facknämnd. Stadsdelsnämnderna ska knytas närmare facknämnderna genom att kontinuerligt ges möjlighet till information och remissinflytande.

De kommunala bolagen ska ha en tät samverkan med ansvarig facknämnd, vilket säkerställer en god transparens och ger nämnden full insyn i bolagens strategiska verksamhet.

- Utredda vilka förvaltningsuppgifter och dess tillhörande kostnader, som utgör kärnverksamhet respektive övrig verksamhet.
- Göra en översyn över den politiska organisationen, tydliggöra ansvar och transparensen mellan stadsdelsnämnder, bolag och facknämnder.
- Kartlägga uppgifter inom medborgardialog, klimat, miljö, och kultur som ligger utanför det kommunala kärnuppdraget.
- Leda effektiviseringen av externa kommunikationskostnader och tjänster.

Miljö, klimat och energi

Stockholm ska verka för att bli en utsläppsneutral stad till år 2030. Arbetet ska utgå från evidens och kostnadseffektiva metoder som leder till såväl ekonomiska som eko-logiska besparingar i den offentliga verksamheten. Klimatarbetet ska gå i harmoni med målen om god ekonomisk hushållning. Kommunstyrelsen ska verka för att utöka solcellsanläggningarna där så är lämpligt. Därtill ska en utredning tillsättas för att möjliggöra för Stockholm att delta i den framtida utbyggnaden av småskaliga kärn-kraftverk (SMR). Stockholm ska inte verka för att bygga vindkraft till havs eftersom detta innebär stora ingrepp i de höga natur- och rekreationsvärdena kopplat till Mäla-ren och skärgården.

- Utforma ekonomiskt rationella klimat- och miljöinsatser för att bli utsläppsneutrala 2030.
- Verka för att utveckla nybyggnationen av solceller.
- Bli en pilotkommun för småskalig modulär kärnkraft.
- Undvika utbyggnad av vindkraftverk till havs i skärgården.

Kommunstyrelsen ska säkerställa att förvaltningarna använder sig av effektiva klimatåtgärder. Stadens klimatåtgärder ska i högre grad dra nytta av extern finansiering genom medel från statliga myndigheter och EU-fonderna. En ny tjänst som stadseko-log ska utveckla finansieringsarbetet och säkerställa att natur- och miljöperspektivet beaktas vid stadsbyggnation och exploatering av markområden. Arbetet med klimat-anpassning mot skyfall och extremvärme ska integreras i stadbyggnadsarbetet. Särskilt värdefulla naturmiljöer ska vara fredade från exploatering. Förtätning av grönyta genom nybyggnation ska ske varsamt. Agenda 2030-rådets verksamhet ska integreras i kommunstyrelsens och miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete.

- Öka den externa finansieringen av statliga och EU-fonder för klimat- och miljöinsatser.
- Fortsätta arbetet med klimatanpassning genom att ta höjd för extremväder och skyfallsrisker.
- Bevara särskilt värdefulla naturmiljöer och vara varsam vid ny exploatering.
- Integrera Agenda 2030 rådet i kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Stockholm ska vara en innovativ stad med nya lösningar inom miljöteknik. Kommunstyrelsen ska erbjuda en väg in för de företag som önskar utveckla innovationer riktade mot verksamheter och konsumenter. Arbetet med att tillgängliggöra öppen data och öppna källkoder ska möjliggöra för företag att utveckla nya lösningar. Kommunstyrelsen ska verka för att kommunala verksamheter agerar som testbäddar för ny miljö- och välfärdsteknik. Kommunstyrelsen ska intensifiera arbetet med utsläppsneutrala fordon i fastighets- och anläggningsupphandlingar. En utredning ska särskilt se över förutsättningarna för att elektrifiera tunga fordon. Tillsammans med miljö- och hälsoskyddsnämnden ska en vätgasstrategi tas fram för staden. Vätgastekniken ska uppmuntras och möjliggöras genom tillgång till bland annat vätgasstationer.

- En väg in för miljö- och klimatinnovationer samt erbjudande om testbädd för prövning av nya lösningar på verksamheters och konsumenters problem.
- Utred elektrifieringskrav för tunga fordon i fastighets- och anläggningsupphandlingar.

Trafik och stadsplanering

Flyget är ett fundamentalt trafikslag för att öka Stockholms attraktivitet som huvudstad. Näringslivets behov av god flygkommunikation måste tillgodoses om Stockholm ska kunna bibehålla företag och konkurrera med övriga länder om nyetableringar. Bromma flygplats fyller en viktig funktion för affärsflygets nationella och internationella framkomlighet. Arlandas begränsade kapacitet i kombination med de ökade sårbarheterna av ett enbart ha en flygplats i nära anknytning till Stockholm innebär att Bromma flygplats måste bevaras. Kommunstyrelsen ska möjliggöra användande av

flyget när det är lämpligt, sett till tidsvinster och resekostnader. Den snabba elektrifieringen av korttidsflygen innebär omställning av trafikslaget.

- Bevara och vidareutveckla Bromma flygplats, i samverkan med Swedavia och näringslivet
- Återingå i flygfrämjandet Connect Sweden.

Kommunstyrelsen ska verka gentemot regeringen och Region Stockholm för att få medfinansiering i kritiska infrastrukturprojekt. Vägprojekten östlig förbindelse samt en lösning för köerna vid Brommarondellen är akuta. Därutöver ska kommunstyrelsen verka för en upprustning av station Årstaberg. Gestaltning av nya miljöer i kollektiv- och vägtrafiken ska präglas av ett medborgarinflytande för att tillsäkra eftertraktade kulturella värden.

- Verka för upprustning av station Årstaberg, Globen och Gullmarsplan.
- Verka gentemot regeringen för att säkra finansieringen av östlig förbindelse
- Rusta upp Brommaplansrondellen och bygg en cykelbro för att minska bilköerna.
- Öka det medborgerliga inflytandet i gestaltningen av kollektivtrafiken och väginfrastrukturen.

Stockholm ska vara en långsiktig fastighetsförvaltare och fastighetsutvecklare. Kommunstyrelsen ska säkerställa ett fullgott kommunalt fastighetsägarande som gör staden oberoende av andra marknadsaktörer för att uppfylla sitt åtagande av utbildning, äldreomsorg, och idrott. Ombildning av hyresfastigheter till bostadsrätter kan ske om hyresgästerna så önskar. Försäljning av hyresfastigheter, och andra samhällsfastigheter till privata aktörer ska inte ske. I undantag kan icke-strategiska mindre fastigheter säljas. Kommunstyrelsen ska koordinera arbetet med att köpa tillbaka sålda skolor och förskolor, primärt under åren 2018-2022. Återköpet ska göras ifall köparen kan garanteras ett lägre Återköpspris än dåtidens försäljningspris.

- Tillåt ombildningar av hyresrätter till bostadsrätter.
- I övrigt undvika försäljning av samhällsfastigheter och hyresfastigheter.
- Utredda återköp av skol- och förskolefastigheter.

Näringsliv och trygghet

Stockholm ska ha ett företagsklimat i världsklass. Kommunstyrelsen ska inrätta ett företagarråd i syfte att fånga upp näringslivets synpunkter. Tillgången på lokaler för små- och lättindustri måste utvecklas. Nya exploateringsplaner ska särskilt beakta näringslivets behov, inte minst inom tillverknings-, utvecklings och IT-industrin. Stadens verksamhetsområden är viktiga för att behålla arbetsplatser inom kommungränsen. Dessa ska i regel bevaras och undantas från bostadsexploatering som indirekt begränsar verksamheterna genom bullerkrav. Bättre information ska spridas till verksamhetsområden och övriga näringslivet vid infrastrukturenoveringar och evenemang som inskränker framkomligheten till verksamhetslokalerna. Slutligen ska det lokala näringslivet främjas genom fler uppdelade upphandlingar vilket ökar deltagandet av små- och mikroföretag.

- Tillsätt ett företagarråd.
- Bevara verksamhetsområdena och inkludera näringslivets lokalbehov vid utformningen av nya stadsområden, samt ombyggnation av miljonprogrammen.

- Säkerställa framkomligheten med bil och tunga fordon, samt utveckla informationen om trafikåtgärder som påverkar företagarna.
- Mindre upphandlingar för lokala företagare.
- Utveckla besöksnäringen, genom en bättre citykoppling med finlandsfärjorna.
- Effektivisera och smalta av Stockholm Business Regions insatser.

Stockholm ska vara en trygg och säker stad. Det eskalerade dödliga våldet i kombination med rån och andra brott mot person inskränker medborgarnas frihet. Kommunstyrelsen ska tillsätta en trygghetskommission med syfte att utvärdera och föreslå kommunala trygghetsåtgärder. Trygghetsarbetet i de olika stadsdelsnämnderna, och fack-nämnderna ska koordineras och samplaneras med kommunstyrelsen. Ordningsvakter och vaktare ska utökas i väntan på fler poliser i Stockholm. Fokus Järva ska syfta till att stärka områdets trygghet genom en förbättrad integration av de grupper som står längst bort från det svenska samhället med fokus på utrikesfödda som saknar det svenska språket och befinner sig i arbetslöshet, samt unga i social utsatthet. Slutligen ska arbetet mot välfärdsfusk intensifieras genom ökad samverkan mellan förvaltningar i frågor om bidrag och utbetalningar, samt stärkt information om tjänstemännens underrättelseskyldighet gentemot Skatteverket vid felaktig bokföring.

- Inrätta en trygghetskommission.
- Samla trygghetsarbetet med koordination och planering under kommunstyrelsen.
- Arbeta proaktivt för att dra nytta av ökade kommunala befogenheter för att sätta upp fler trygghetskameror, få till fler ordningsvakter samt verka mot polisen för fler visitationszoner.
- Utforma projektet Fokus Järva som en integrationssatsning med fokus på språk, kultur och arbete.
- Stärka arbetet mot välfärdsfusk genom förvaltningsgemensam informationsdelning vid bidrag och utbetalningar samt utvecklad underrättelseskyldighet till Skatteverket vid misstanke om felaktig folkbokföring.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen ta fram ett investeringsprogram för omfördelning av investeringsmedel (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och exploateringsnämnden i samråd med berörda nämnder fortsatt utreda fastighetsägaransvaret i syfte att fastställa en långsiktig strategi för Hötorgsfaret (Beridarebanan) (3.1)	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fastighetsnämnden ska i samarbete med Micasa Fastigheter i Stockholm AB och i samråd med kommunstyrelsen och berörda nämnder och bolag fortsatt utreda möjligheten att samordna nämndernas befintliga förhandlingsordningar samt hanteringen av bostadslägenheter som staden hyr ut i andrahand där annan bakomliggande hyresförhandlingsordning saknas eller inte är relevant (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Fastighetsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen intensifiera arbetet med att pröva avyttringar av ej strategiska fastigheter. Relevanta objekt ska därför utredas för försäljning under året (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna, och med beaktande av möjligheterna att bevara god lokalkännedom, ta fram en plan för hur en överföring av köhandläggningen till förskolenämnden kan genomföras (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB ska utreda hur stadens organisation kan möta behovet av en hög egenfinansieringsgrad, samtidigt som prioriterade investeringar genomförs. (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda nämnder och bolag ta fram en policy för stadens samlade arbete mot välfärdsbrottslighet (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med berörda nämnder och bolag utreda en förbättrad hantering av ansvarsgränser för drift- och underhåll av centrumområden där staden har rådighet, i syfte att öka tryggheten, möjliggöra en enhetlig underhållsnivå och optimera användning av driftmedel. Utredning ska bland annat se över ansvarsgränser och juridiska förutsättningar (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden och kulturnämnden utreda om kulturnämnden ska agera förstahandshyresgäst hos fastighetsnämnden där de externa hyresgästerna är inom kulturnämndens intressesfär (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, SISAB och Stockholms Stadshus AB utreda möjliga former för samfinansiering för skolidrottshallar i de fall sådana byggs fullstora utan att skolan identifierat ett sådant behov för sin verksamhet. Samfinansiering ska i sådana fall ske på ett sätt som inte belastar skolpengen (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stadshus AB, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder och Micasa Fastigheter i Stockholm AB utreda möjligheter till införande av bonusvitesmodell för kravställning i upphandling av byggtreprenader och i byggprojekts utförandeskede i syfte att minska klimatpåverkan och främja ökat återbruk (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med servicenämnden och trafiknämnden utreda förutsättningarna för en gemensam synpunktshantering som är kostnadseffektiv och ger god service för stadens invånare (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda om budgettilldelningen för boenden inom socialpsykiatri kan göras utefter prestation i likhet med stöd och service till personer med funktionsnedsättning (3.1)	2026-01-01	2026-08-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och äldreomsorgsnämnden göra fördjupade utredningar och förberedelser med inriktningen att ansvaret för den it-nära förvaltningen av sociala system ska flyttas till antingen socialnämnden eller äldreomsorgsnämnden (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och i dialog med näringslivet med utgångspunkt i genomförd utredning, ta fram en sammanhållen och stadsövergripande policy för reklam och sponsorskap (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldreomsorgsnämnden, Stockholms Stadshus AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över samverkansavtalet mellan staden och dotterbolaget. I samband med detta även titta på finansieringen för nya vård- och omsorgsboenden (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Kommunstyrelsen ska i samråd med exploateringsnämnden och trafiknämnden utreda om det är lämpligt att trafiknämnden ansvarar för att arrendera alla kommunaltekniska ytor av exploateringsnämnden (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Kommunstyrelsen ska ta fram en struktur och målformuleringar för en ny vision för Stockholm (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Kommunstyrelsen ska utreda hur folkhälsodata kan användas som underlag i stadens resursfördelningsmodell inom äldreomsorgen i syfte att bättre spegla faktiska behov och främja ökad jämlikhet i staden (3.1)	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska utreda och implementera rutiner för stadsintern referenstagning av entreprenörer i samband med upphandlingar som överstiger större belopp (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda och påbörja arbetet med en gemensam, digital kontaktväg till socialtjänsten för invånare i Stockholms stad (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och Stockholms Hamn AB utreda ansvar, utveckling och kostnader för stadens innerstadskajer med hänsyn till trafiksäkerhet, farleder och framtida kollektivtrafikpunkter på sjö. I arbetet ska förutsättningar så väl förvaltningsmässiga som ekonomiska för flytt av förvaltning av innerstadskajer från Stockholms Hamn AB till trafiknämnden presenteras (3.1)	2026-01-01	2026-08-31
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen utreda efterfrågan och behov av teckenspråkig äldreomsorg (3.7)	2026-01-01	2026-06-30
Övriga aktiviteter		
Utreda vilka förvaltningsuppgifter och dess kostnader som utgör kärnverksamheten respektive övrig verksamhet.	2026-01-01	2026-12-31
Inom Fokus Järva och Söderort få till en sammanhängande satsning och en samlad plan för utvecklingen av Järva med fokus på språklig och kulturell integration	2026-01-01	2026-12-31
Initiera förberedelser för SMR kraftverk.	2026-01-01	2026-12-31
Utreda förutsättningen att inte förlänga avtalet med kommunfullmäktige stengraferna, samt avveckla radiosändningen.	2026-01-01	2026-12-31
Genomföra en översyn över den politiska organisationen, tydliggöra ansvar och transparens mellan stadsdelsnämnder, bolag och facknämnder.	2026-01-01	2026-12-31
Revidera klimat-och miljöpolicy.	2026-01-01	2026-12-31
Utveckla en väg in för miljö- och klimatinnovationer	2026-01-01	2026-12-31
Utöka den externa finansieringen av klimat och miljöåtgärder.	2026-01-01	2026-12-31
Inrätta ett företagarråd under kommunstyrelsen	2026-01-01	2026-12-31
Integrera Agenda 2030-rådet i kommunstyrelsens ordinarie verksamhet	2026-01-01	2026-12-31
Behåll och vidareutveckla Bromma flygplats som demoflygplats för elflyget	2026-01-01	2026-12-31
Verka gentemot stat och Region Stockholm för projekten Årstaberg station, östlig förbindelse, Brommaplansrondellen.	2026-01-01	2026-12-31
Utreda återköp av skol- och förskolefastigheter.	2026-01-01	2026-12-31
Inrätta en trygghetskommission	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram en central kommunikationspolicy med syfte att minska antalet kommunikatörer och annonsering.	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram en effektiviseringsplan för ändrad inriktning inom klimat, kultur, medborgardialog och näringsliv	2026-01-01	2026-12-31

Revisorskollegiet

Stadsrevisionens uppgifter

Stadsrevisionens huvudsakliga ansvar omfattar:

- att granska all kommunal verksamhet som bedrivs av staden, inklusive bolag och stiftelser med mera, i den omfattning som följer av god kommunal revisionsledning

I stadsrevisionens revisionsplan beskrivs stadsrevisionens mål, uppdrag och arbetssätt samt nämnd- och bolagsgranskningen. I revisionsplanen beskrivs även de större revisionsprojekt som planeras genomföras under revisionsåret.

För att stadens verksamheter långsiktigt ska utvecklas med god kvalitet krävs en stark och oberoende revision som kan bidra till goda beslut och transparens i verksamheten. Därför stärks revisionen genom utökad budget för att kunna utveckla revisionen med fler kvalificerade granskningar.

Valnämnden

Valnämnden ska planera för att valen kan organiseras och genomföras på ett sådant sätt att alla röstberättigade ges goda förutsättningar att rösta. I detta avseende ska nämnden likabehandla samma områden. Nämnden ska prioritera åtgärder för att värna valhemligheten och motverka alla former av otillbörlig påverkan vid röstning.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- organisation och genomförande av val till riksdagen samt val till regionfullmäktige och kommunfullmäktige
- val till Europaparlamentet.
- organisation och genomförande av eventuella extraval och folkomröstningar

I september 2026 genomförs de allmänna valen till riksdag, region- och kommunfullmäktige. Alla röstberättigade ska ges goda förutsättningar att använda sig av sin demokratiska rättighet att rösta. Nämnden ska verka för att öka tillgängligheten till vallokaler i samverkan med berörda nämnder och bolag.

Nämnden ska motverka alla former av otillbörlig påverkan med avsikt att skada förtroendet för valprocessen. En ökad risk för påverkansförsök och incidenter medför att skyddet av allmänna val behöver stärkas. Nämnden ska därför planera så att valen kan organiseras och genomföras med hög trovärdighet och säkerhet. Det är av största vikt att psykologiska tester genomförs av stadens valarbetare för att säkerställa att de inte hyser några extrema sympatier för eller emot enskilda partier.

STADSDELSNÄMNDERNAS UPPGIFTER

Förskoleverksamhet

I Stockholm ska alla barn växa upp med lika förutsättningar för lärande och utveckling. Stadens förskoleverksamhet ska präglas av barnkonventionens principer, som betonar att barnets bästa alltid ska komma först och att varje barn har rätt att utvecklas, leka och uttrycka sin åsikt.

Förskolan spelar en central roll i arbetet mot utanförskap. Stockholms förskolor ska vara platser där alla barn får den stimulans och möjlighet de behöver för att växa i sin egen takt och utifrån sina individuella förutsättningar. En trygg start i livet, med tillitsfulla relationer till vuxna, är en avgörande skyddsfaktor som påverkar resten av livet. Därför ska staden intensifiera arbetet med att skydda barn från övergrepp och sexualbrott.

Stadens förskoleverksamhet ska utvecklas i nära samarbete med stadsdelsnämnderna och i dialog med fristående aktörer för att hantera frågor som är gemensamma för stadens förskolor och öppna förskolor. Förskolan lägger en viktig grund för barns språkutveckling, och därför behöver förskolan arbeta målmedvetet med språket för att skapa de bästa förutsättningarna för en framgångsrik skolgång och en god framtid.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- att driva och utveckla kommunala förskolor, öppen förskola, introduktionsförskola, allmän förskola och barnomsorg på obekväm arbetstid
- att säkra att alla barn i förskolan ges möjlighet att utvecklas i riktning mot läroplanens samtliga mål, och bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete som stödjer varje förskolas utvecklingsbehov
- att alla barn som bor i stadsdelsnämndsområdet har tillgång till kommunal förskoleverksamhet oavsett var man bor i stadsdelen
- att stadens platsgaranti uppfylls och att ramöppettiderna hålls

Förskolenämnden ansvarar för kommunövergripande förskolefrågor.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

I Stockholm ska alla barn, oavsett var de bor, kunna känna sig trygga och väl omhändertagna. Förskolan ska vara en lugn och säker miljö där barnen får näringsrika måltider och kan känna förtroende för sina pedagoger. De som arbetar inom förskolan ska ha goda arbetsvillkor och konkurrenskraftiga löner för att säkerställa en hög kvalitet i verksamheten.

Barnens bästa ska alltid vara i fokus i alla verksamheter som riktar sig till dem. Därför är det avgörande att staden ställer höga krav på personalens kompetens och arbetar långsiktigt med sin kompetensförsörjning. Språktester och årliga utdrag ur

belastningsregistret för förskolepersonal är nödvändiga för att säkerställa att de som arbetar med barn är lämpliga och kan erbjuda en trygg miljö.

Inget barn ska behöva ärva sina föräldrars utanförskap. För många barn är förskolan den första kontakten med det svenska samhället. Därför är förskolan en central del i att lära barn om sociala relationer och jämlikhet, samt att motverka utanförskap, våld i hemmet, våldsbejakande extremism och hedersrelaterat våld och förtryck. De värderingar och normer som barn får med sig från förskolan kan vara avgörande för deras hälsa och välmående under resten av livet.

Det är därför av största vikt att förskoleverksamheten kännetecknas av jämställdhet, barns rättigheter och goda förebilder. Svenska ska vara det huvudsakliga språket i förskolan, och förskolepersonalen ska ha de verktyg och den utbildning som krävs för att agera vid misstanke om att barn far illa. Staden ska också arbeta för att öka andelen inskrivna barn i stadsdelar med låg inskrivningsgrad för att ge alla barn en rättvis start i livet.

Varje år genomför staden en förskoleundersökning i alla kommunala och fristående förskolor. Undersökningens syfte är att utveckla den pedagogiska kvaliteten i varje enskild förskola genom att inhämta vårdnadshavarnas bedömning av förskolans kvalitet. Ett välkänt kvalitetsproblem är den bristande svenskkunskapen bland personalen. Samtidigt saknas det tillräcklig stadsövergripande kunskap gällande på vilka förskolor behovet av insatser är som störst. I samarbete med förskolenämnden ska stadsdelsnämnderna därför genomföra en kartläggning av på vilka förskolor det föreligger problem med bristande svenskkunskaper hos medarbetarna samt i förskoleundersökningen inkludera frågor om huruvida vårdnadshavarna upplever kommunikationsproblem eller bristfälliga svenskkunskaper hos medarbetarna. På så vis kan staden få en bättre bild av problematiken.

- Efterfråga kontinuerliga utdrag ur belastningsregistret av personer som arbetar inom förskolan för att motverka sexualbrott mot barn
- I samarbete med förskolenämnden genomföra en kartläggning av på vilka förskolor det föreligger problem med bristande svenskkunskaper hos medarbetarna.
- I förskoleundersökningen inkludera frågor om huruvida vårdnadshavarna upplever kommunikationsproblem eller bristfälliga svenskkunskaper hos medarbetarna.
- Säkerställa att stadens befintliga språkkurser nyttjas där behov identifieras
- Fasa ut modersmålsundervisningen i förskolan och istället fokusera på att stärka barnens kunskaper i det svenska språket
- Verka för att stadens förskolor tillagar mat i egen regi
- Säkerställa att alla barn erhåller en varierad och näringsrik kost med kött, fågel eller fisk som alternativ

En verksamhet som är pedagogisk och tillgänglig för alla

Alla barn ska ges individuellt stöd för att utveckla sitt språk i sin egen takt och utifrån sina förmågor. Eftersom språkkunskap är avgörande för att kunna delta fullt ut i samhället och i demokratiska processer, bör förskolan arbeta medvetet med språkutveckling redan från tidig ålder. För många barn är TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation) ett viktigt verktyg i denna process, och därför bör stadens förskolepersonal erbjudas utbildningar i TAKK. Framgångsrika metoder som utvecklas inom förskolans språkutveckling kan med fördel spridas och implementeras i fler av stadens verksamheter.

Dagbarnvårdare, eller ”dagmammor,” utgör ofta ett bra alternativ för barn som behöver en mer hemmanära miljö. Därför bör stadsdelsnämnderna och förskolenämnden arbeta för att göra yrket som dagbarnvårdare mer attraktivt och stödja utvecklingen av denna omsorgsform.

Stadsdelsnämnderna ska också arbeta för att stärka förskolornas kunskap och förståelse för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och särskilda behov. Samverkan med BVC och socialtjänsten är avgörande för att säkerställa en helhetssyn i arbetet med barn som har särskilda behov. Nämnden ska även fortsätta utveckla den pågående dialogen med Region Stockholm kring BUS-samverkan för att koordinera insatserna för barn som behöver extra stöd.

I samverkan med förskolenämnden ska stadsdelsnämnderna säkerställa att efterfrågan på öppna förskolor möts upp. Stadens öppna förskolor spelar en viktig del i det uppsökande arbetet för att öka inskrivningsgraden i förskolor samt att informera föräldrar om olika stödinsatser som staden erbjuder.

Staden ska fortsätta att erbjuda barnomsorg på obekväm arbetstid för de föräldrarna med behov.

Barn har rätt att leka, utforska sin fantasi och ge uttryck för sin kreativitet. Förskolenämnden ska säkerställa att stadens förskolemiljöer möter upp detta genom att bland annat tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och material. Nämnden ska säkerställa att förskolornas inomhus- och utomhuslektytor är stimulerande och tillräckligt stora i relation till barnantalet, samt göra en översyn av buller, ventilation och inomhusmiljö.

- Säkerställa att svenska språket är det huvudsakliga samtalsspråket i förskolan samt införa krav på goda svenskkunskaper för personal inom stadens förskolor
- Verka för att öka attraktiviteten för dagbarnvårdaryrket
- Avskaffa ansökningsavgiften för att starta föräldrakooperativ
- Säkerställa att alla förskolor har tillräckligt stora och säkra lektytor inomhus och utomhus
- Vid nybyggnation så långt det är möjligt bygga småskaliga förskolor
- Stärka förståelsen, kunskapen och bemötandet för barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och särskilda behov
- Erbjud barnomsorg för föräldrar med obekväma arbetstider

Barn, kultur och fritid

Rätten till lek, fritid och vila är grundläggande för barns och ungas fysiska och psykiska hälsa. I Stockholm ska alla barn och unga ha en trygg uppväxt och en meningsfull fritid med tillgång till säkra mötesplatser och möjligheter till fysisk aktivitet. Kvalitativa och avgiftsfria fritidsverksamheter ska finnas tillgängliga över hela staden. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att tillhandahålla anpassade mötesplatser, fritidsverksamheter och parklekar baserat på befolkningssammansättning och barns och ungas behov.

Möjligheten för barn och unga att utöva lagsporter och fysisk träning beror på tillgången till idrottsplatser, inomhushallar och tillräckligt stora skolgårdar, så att alla kan delta i idrottsaktiviteter. Trots den fysiska aktivitetens betydelse för folkhälsan finns det idag ett stort underskott av idrottsplatser. Utöver att utveckla och öka antalet idrottsplatser bör den fysiska aktiviteten i grund- och gymnasieskolan intensifieras. Alla kommunala skolor ska planera in friluftsdagar och arbeta för att främja idrottandet.

Stadens fritidsverksamheter spelar en viktig roll i att fånga upp barn och unga som riskerar att fara illa. Därför ska stadsdelsnämnderna säkerställa att personal som arbetar med barn har effektiva rutiner och verktyg för att agera vid sådana misstankar.

Enligt barnkonventionen ska barnets bästa alltid vara i centrum, och barn ska vara delaktiga i beslut som påverkar dem. Därför ska stadsdelsnämnderna ge barn och unga ökat inflytande vid om- och nybyggnation av lekplatser, parklekar och fritidsgårdar.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- öppen fritidsverksamhet för barn och ungdomar
- upplåtelse av allmänna samlingslokaler
- lokal kulturverksamhet
- bidragsgivning till föreningar
- sommarkoloniverksamhet
- konsumentrådgivning
- medborgarkontor
- lokalt demokrati- och utvecklingsarbete

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

En trygg och demokratisk uppväxt

Alla barn har rätt att känna sig trygga. Därför ska stadens parklekar och fritidsgårdar fokusera på trygghetsskapande arbete och vara utformade för att möta barn och ungas behov.

I enlighet med barnkonventionen ska barnets bästa alltid vara i centrum, och barn ska vara delaktiga i beslut som påverkar dem. Därför ska stadsdelsnämnderna ge barn och unga ökat inflytande vid om- och nybyggnation av lekplatser, parklekar och fritidsgårdar.

För att säkerställa att de som arbetar med barn är lämpade för det, ska alla som arbetar med barn och unga kontinuerligt lämna utdrag ur belastningsregistret. Syftet är att skydda barn och ungdomar mot alla former av övergrepp och att motverka kriminell rekrytering. Användningen av årliga belastningsregisterutdrag för personal som arbetar med barn och unga ska också vara en förutsättning för att erhålla kommunala föreningsbidrag.

- Efterfråga kontinuerliga utdrag ur belastningsregistret av personer som arbetar med barn och unga. Även för externa föreningar som erhåller bidrag
- Ge barn inflytande i utvecklingen av lekplatser, parklekar och fritidsgårdar i enlighet med barns rätt till delaktighet och inflytande i barnkonventionen

Närhet till djur, natur och kultur

Att vistas ute i frisk luft och nära djur upplevs av många som gynnsamt för den psykiska hälsan. För att möjliggöra för unga stockholmare att komma nära djur och natur ska anslagen till stadens 4H-gårdar utökas. 4H-gårdarna arbetar bland annat med att sprida kunskap om utrotningshotade svenska lantraser, främja god självhushållning, förklara naturens kretslopp och uppmuntra barn och unga att utvecklas till välmående, ansvars-tagande och engagerade individer med respekt för sin omvärld. Stadsdelsnämnderna ska även få i uppdrag att se över möjligheterna för fler utomhusaktiviteter och mötesplatser i syfte att stärka ungas psykiska och fysiska hälsa.

- Utöka stadens anslag till 4H-gårdarna
- Se över förutsättningarna för fler utomhusaktiviteter för barn och unga
- Öka barn och ungas tillgänglighet till hembygdsföreningar och museer

Kultur och fritid för alla

Oavsett förutsättningar ska alla barn ha rätt till en meningsfull fritid. Stadsdelsnämnderna ska ges i uppdrag att beakta barn och unga med funktionsnedsättningar vid upprustning av idrottsplatser. Det är viktigt att stadens bibliotek, museer och fritidsgårdar är tillgängliga och så långt det är möjligt anpassade för alla barn. Dessutom ska stadsdelsnämnderna verka för att i större utsträckning tillgänglighetsanpassa badplatser och promenadstråk.

Tillsammans med kulturnämnden ska stadsdelsnämnderna verka för att fler barn och unga får möjlighet att delta i den efterfrågade sommarkolloverksamheten. Barn och unga med funktionsnedsättningar ska ges möjlighet att delta i ordinarie sommarkolloverksamhet, men det ska också finnas anpassad kolloverksamhet för den som föredrar det.

För att motverka segregation och främja integration bör bidragen till olika föreningar utvärderas. Staden ska se över hur föreningsbidragen kan användas för att stödja verksamheter som underlättar etablering och delaktighet i det svenska samhället, och som bidrar till att minska segregationen.

- Beakta barn och unga med funktionsnedsättning vid upprustning av idrottsplatser
- Arbeta för att i större utsträckning tillgänglighetsanpassa badplatser och promenadstråk
- Säkerställa demokratiska politiska partiers och föreningars rätt att hyra allmänna samlingslokaler
- Säkerställ tillgången till anpassad sommarkolloverksamhet
- Begränsa bidragen till etniska föreningar

Äldreomsorg

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad där äldre känner hög livskvalitet och kan lita på att den kommunala servicen håller absolut världsklass. Äldreomsorgen ska erbjuda valfrihet, samtidigt som det garanteras att samtliga leverantörer uppfyller strikta kvalitetskrav. Olika boendelösningar ska finnas tillgängliga för olika skeden av åldrandet, från seniorbostäder för det tidiga åldrandet, till trygghetsboenden och servicehus, samt särskilda boenden för de med mer omfattande vårdbehov. För de som önskar och har möjlighet, ska hemtjänsten tillhandahålla stöd som möjliggör att de kan bo kvar i sina hem utan att kompromissa med vare sig fysisk eller psykisk hälsa. Den ökade rörligheten mellan kommuner öppnar också möjligheten för nytänkande boendelösningar i naturnära miljöer.

Det strategiska utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen ska baseras på både välfärdsteknikens framsteg och en hållbar personalförsörjning. För att uppnå en äldreomsorg i världsklass krävs högt ställda mål, rätt verktyg för chefer och ledare, samt språkutbildningssatsningar för omsorgspersonalen. Antalet medarbetare inom äldreomsorgen ska inte bara öka, utan personalen ska också vara mer kvalificerad med mycket goda kunskaper i svenska språket. Tills detta uppnåts bör det säkerställas att varje arbetspass innehåller personal med utmärkta språkkunskaper i svenska. Särskild hänsyn ska tas till personer med funktionsnedsättningar i äldreomsorgens olika delar.

Närvaron av läkare och sjuksköterskor är avgörande inom äldreomsorgen, vilket gör det nödvändigt med en nära dialog med Region Stockholm. Äldre med subakuta åkommor bör i största möjliga mån undvika akutmottagningar. Alternativa lösningar som direktintag till geriatriken eller ortopederna, samt lättgeriatrisk boendeform med övernattningsmöjligheter, ska utvecklas för att möta dessa behov.

Ett starkt förebyggande arbete är nödvändigt för att undvika ohälsa som kan leda till sjukhusinläggningar, hemmasittande eller psykisk ohälsa. Särskilt kraftfulla åtgärder mot fallolyckor kan förbättra livskvaliteten och minska behovet av slutenvård. För att undvika att patienter bollas runt mellan olika vårdgivare krävs en stark samverkan mellan hemtjänst och primärvård, där en koordinerande funktion fungerar som "spindeln i nätet" för hela vård- och omsorgssystemet, och på så sätt förhindrar onödiga vårdinsatser.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- äldreomsorg och den kommunala hälso- och sjukvården för personer över 65 år
- biståndsbedömning
- särskilt boende för äldre samt hemtjänst och dagverksamhet
- förebyggande och uppsökande arbete riktat mot äldre

Äldrenämnden ansvarar för kommunövergripande frågor rörande äldreomsorg.

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Kvalitet och trygghet

Stockholms stads äldreomsorg ska vara i världsklass, där omvårdnadskvalitet, service-
nöjdhet och personalens trivsel förenas för att ge de äldre bästa möjliga vård och om-
sorg. Tyvärr är den nuvarande äldreomsorgen långt ifrån tillräcklig. Bristande svensk-
kunskaper bland omsorgspersonalen samt otillräcklig kontroll och uppföljning av både
privata och offentliga vårdaktörer skapar ett påtagligt missnöje. Fel och brister inom
omsorgen leder inte bara till försämrad livskvalitet på kort sikt, utan också till långsik-
tiga hälsoproblem som ökar belastningen på den redan hårt pressade akutsjukvården.

För att utveckla äldreomsorgen krävs ett samspel mellan både privata och offentliga
aktörer. Oavsett driftsform måste kvalitetskraven vara strikta och omfattande. Stads-
delsnämnderna bör öppna upp för privata alternativ att delta i upphandlingar, samtidigt
som de stärker sin egen kontroll över boendeanläggningarna genom att äga verksam-
hetsfastigheterna. Regelbundna granskningar och inspektioner ska genomföras för att
identifiera och åtgärda brister.

Utöver detta måste hygienrutinerna förbättras, och Silviahemscertifiering ska införas
som ett grundläggande krav för samtliga medarbetare som arbetar med brukarnära om-
sorg. Denna certifiering säkerställer att personalen har den specialistkompetens som
krävs för att ge de äldre en trygg och kvalitativ vård, särskilt inom demensvård.

- Säkerställ förekomsten av en bred mångfald av privata, offentliga och ideella
aktörer.
- Stärka rådigheten över anläggningarna genom eget ägande, men möjlighet till
att upphandla verksamheten.
- Stärka inspektionerna genom fler kvalitetsobservationer riktade mot hygienru-
tiner.
- Säkerställa att samtliga medarbetare har grundkunskap inom demens Silvia-
hemscertifiering.

Bedrägerier mot äldre blir allt vanligare, och Stockholms stad måste vidta kraftfulla
åtgärder för att motverka denna utveckling. Kötiden till 114 14 för att anmäla ett bedrä-
geri är i genomsnitt två timmar i Stockholm, vilket riskerar att avhålla äldre från att
rapportera brott. Dessutom är bedrägeriutredningar ofta långdragna och gärningsmän-
nen svåra att identifiera, vilket understryker vikten av förebyggande insatser riktade till
potentiella brottsoffer.

Polismyndigheten har med anledning av de ökade bedrägerierna tagit fram ett utbild-
ningspaket som syftar till att öka äldres medvetenhet om bedragarnas metoder. Detta
utbildningspaket bör utnyttjas av Stockholms stad i en bred kampanj för att utbilda äldre
och därmed förebygga att de utsätts för dessa brott. Genom en sådan insats kan staden
inte bara minska risken för att äldre faller offer för bedrägerier, utan också stärka deras
trygghet och självständighet i vardagen.

- I samverkan med berörda nämnder genomföra en informationskampanj i syfte
att motverka bedrägerier mot äldre och öka medvetenheten om tillgängliga ut-
bildningspaket.
- Verka för utökad samverkan med polisen och andra berörda myndigheter för att
stävja bedrägerier mot äldre.

Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden säkerställa att äldreomsor-
gens insatser håller hög medicinsk kvalitet. Evidensbaserad omsorg, applikation av
nya forskningsrön samt deltagande i vetenskapliga studier ska prägla äldreomsorgens

verksamheter. Äldreomsorgen ska präglas av ett akademiskt tänkande med kontinuerlig verksamhetsutveckling som drivs från såväl personal, chefer men även externa forskare. Äldreomsorgens verksamheter ska vara öppna för att agera testbäddar för nya välfärdstekniker och innovationer. I arbete med att utveckla ny välfärdsteknik ska innovationsupphandlingar beaktas i högre utsträckning.

- Stärk den vetenskapliga verksamhetsutvecklingen av äldreomsorgen tillsammans med äldrecentrum.
- Öka tillgängligheten och möjliggör testbäddsverksamhet inom äldreomsorgens verksamheter.
- Möjliggör privata lösningar för äldreomsorgens utmaningar genom innovationsupphandlingar.

De dagliga måltiderna, både inom hemtjänsten och på särskilda boenden, utgör en grundpelare för en kvalitativ äldreomsorg. Staden ska säkerställa att valfrihet råder, där brukarna kan välja mellan vegetarisk och animalisk kost, utan att påtvingas någon kost mot sin vilja. Samtidigt bör staden sträva efter att måltiderna tillagas i riktiga kök på alla äldreboenden. Vid nybyggnation av äldreboenden ska det ställas särskilda krav på att anlägga fullskaliga kök som ger brukarna möjlighet att både se och känna doften av matlagningen, vilket skapar en mer hemtrevlig och trivsamt miljö.

Ekologiska livsmedel ska omprövas med hänsyn till deras höga kostnader och osäkra klimateffekter, till förmån för närproducerade alternativ av högre kvalitet. Upphandlingarna ska präglas av strikta krav på djurskydd, vilket innebär ett förbud mot obedövat ritualslachtat kött, för att säkerställa att etiska standarder följs.

- Eftersträva platsbaserad tillagning av mat vid nya upphandlingar.
- Säkerställa ett brett kosturval med både animalisk och vegetarisk mat.
- Arbeta mot greenwashing genom att avbryta inköp av vissa ekologiska livsmedel.
- Möjliggöra mer närproducerat samt viltkött i upphandlingar.
- Förbjuda inköp av obedövat ritualslachtat kött.

Det förebyggande arbetet är avgörande för att undvika ohälsa, särskilt bland äldre. Därför ska staden ta fram ett handlingsprogram för att motverka fallolyckor. Programmet ska inkludera åtgärder som utdelning av halkskydd, äldrevänlig snöröjning och andra innovativa lösningar från både Sverige och övriga Europa. Varje fallolycka som undviks minskar belastningen på akutmottagningarna, samtidigt som behovet av hemtjänst och särskilt boende skjuts upp. Ett proaktivt arbete främjar både fysisk och psykisk hälsa, och ger äldre möjlighet att leva ett aktivt och deltagande liv långt in i ålderdomen.

- Inrätta ett handlingsprogram mot fallolyckor i hemmet.
- Tillsammans med trafiknämnden aktivt arbeta för äldrevänlig snöröjning.
- Pilottesta utdelning av halkbroddar under vintertid.

Personalförsörjning och språkkrav

Äldreomsorgen är en personalintensiv sektor där nyttillkommen välfärdsteknik är ett positivt tillskott, men tekniken är ännu i sin utvecklingsfas. För att höja kvaliteten inom äldreomsorgen krävs främst en förbättring av både verksamheterna och personalens kompetens. Staden ska intensifiera sitt arbete med språklyftet inom äldreomsorgen, där fokus ligger på att säkerställa att alla omsorgsgivare enligt SoL och LSS uppnår minst SVA 1 (Svenska som andraspråk, nivå 1). På längre sikt ska omsorgspersonalen förbättra sina språkkunskaper ytterligare och nå SVA 2, motsvarande gymnasienivå i svenska.

För att uppnå detta ska staden stärka rekryteringskraven genom att införa språktest som validerar de anställdas språkkunskaper i svenska. I samband med de ökade språkkraven ska stadsdelsnämnderna, i samverkan med äldrenämnden, verka för att stärka tidiga rekryteringsinsatser genom att uppmuntra fler grundskoleelever att välja vård- och omsorgsprogrammet.

Utöver detta ska stadsdelsnämndernas arbetsmarknadsinsatser fokusera på att vägleda arbetslösa mot studier inom språk och omsorg, vilket på sikt kommer att leda till fler anställda inom äldreomsorgen.

- Verka för att höja språkkraven i äldreomsorgen till SVA 2, och succesivt SVA 3.
- Implementera språktest vid nyrekrytering av personal.
- Fokusera statliga kompetensutvecklingsstöd till medarbetare som saknar kunskap motsvarande SVA 1, respektive SVA 2 och SVA 3 för undersköterskor.
- Kravställ att den brukarnära personalen avvärjer sig från att bära politiska, religiösa eller filosofiskt synliga symboler i tjänst.
- Stärka förståelsen för äldreomsorgen som yrkesval tillsammans med utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden.

Hemtjänst och kontinuitet

Hemtjänsten spelar en avgörande roll för att säkerställa god hälsa och livskvalitet för äldre och personer med funktionsnedsättningar i Stockholm. När hemtjänsten fungerar som den ska, får individen möjlighet att bo kvar hemma och fortsätta vara delaktig i samhället. Om insatserna däremot är bristfälliga eller otillräckliga, riskerar individen att bli isolerad och i praktiken en fånge i sitt eget hem. Särskilt utsatta är de som saknar anhöriga som kan ge stöd.

Grunden för en effektiv hemtjänst är, förutom goda kunskaper i svenska, kontinuitet och personkännedom. Att möta flera olika vårdare under korta tidsperioder kan skapa oro och otrygghet, särskilt när hjälp med intima hygienuppgifter behövs. Den äldre ska kunna förvänta sig att vårdgivaren är någon de känner och litar på.

För att stärka kontinuiteten inom hemtjänsten är både ersättningssystemet och uppdragsbeskrivningen viktiga verktyg. Genom att förbättra dessa områden kan vi säkerställa att den vård och omsorg som erbjuds är personlig och stabil, vilket skapar trygghet för den enskilde.

- Kravställa att hemtjänstbesök aviseras till mottagaren via sms med namn på vårdperson.

- Reformera ersättningsystemet inom hemtjänsten i syfte att uppnå kontinuitet och minska antalet olika vårdpersoner som besöker brukaren.
- Stärka samverkan mellan hemrehab och hemtjänst samt inkludera vissa rehabiliteringsuppdrag inom hemtjänsten, exempelvis hjälp med att boka tid eller instruera hur träningsövningar ska genomföras.
- Kravställa trygg hemgång som tjänst hos samtliga privata aktörer.
- Säkerställa fast kontaktperson i hemtjänsten.

Staden ska aktivt arbeta för att utreda och utveckla alternativa boendeformer, både inom sitt eget geografiska område och på nationell nivå. På kort sikt ska en utredning undersöka möjligheterna att inrätta ett vård- och omsorgsboende specifikt för döva personer, en växande målgrupp som ofta har svårt att få adekvat hjälp på stadens ordinarie boenden.

En översyn bör också göras för att undersöka möjligheterna att utveckla attraktiva senior- och trygghetsbostäder i kommuner som gränsar till Stockholms stad. Genom samarbeten med privata byggaktörer kan staden dessutom utforska möjligheterna att skapa naturnära bostäder, med koppling till havs- och friluftsmiljöer. Större anläggningar som kombinerar bostäder med service och aktiviteter för aktiva pensionärer skulle kunna fungera som föregångsexempel.

En utredning ska även undersöka möjligheten att omvandla korttidsboenden till lättgeriatrisk övernattningsavdelning, i syfte att avlasta akutmottagningarna för äldre. Långa väntetider i kombination med subakuta åkommor kan leda till komplikationer som liggsår och sjukhusrelaterade infektioner. Genom att utveckla alternativa vårdformer kan dessa risker minskas och vården förbättras för äldre med särskilda behov.

- Arbeta med andra kommuner i syfte att utveckla fler senior- och trygghetsbostäder i attraktiva lägen.
- Tillsammans med Region Stockholm vidareutveckla korttidsboende till en lättgeriatrik med omsorgs- och rehabiliteringsuppdrag i syfte att undvika akuten för äldre.

Stadsmiljöverksamhet

Stadsdelsnämnderna ska medverka till en grön och ren stad med höga rekreations och vistelsevärden för medborgare. Den gemensamma park- och stadsmiljön ska vara trygg, inbjudande och tillgänglig. I takt med förtätning och tillväxt av nya områden ska stadsdelsnämnderna värna grönytor och aktivt arbeta för att bibehålla dessa. Höga krav ska ställas på skötsel och underhåll. Äldrevänlig snöröjning ska ge ökad prioritet till de gångstråk som är kritiskt för äldres framkomlighet.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- drift och underhåll av parker, parkvägar och grönområden, inklusive barmarksrenhållning, vinterväghållning och dagvattenhantering
- skötsel och underhåll av naturområden, naturreservat och badplatser
- investeringar i parker, parkvägar och grönområden i den mån det inte avser investeringar som utgör del i en exploatering

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En varsamt växande huvudstad

Satsningar på motortrafiken

Ett proaktivt arbete för att främja motortrafiken kräver en kontinuerlig och utvecklad dialog med branschföreningar inom motortrafik och turismnäring. Samma sak gäller det lokala näringslivet, vars representanter bör involveras tidigt i stadsutvecklingsprocessen, särskilt vid större infrastruktursatsningar och tillfälliga avstängningar.

Den politiska nedprioriteringen av bilen som transportmedel måste upphöra om vi ska kunna bevara en stad där olika trafikslag samverkar för att möta medborgarnas behov. En viktig åtgärd för att uppnå detta är att i högre grad leda om biltrafiken runt stadskärnan för att minska belastningen i centrala områden.

Trafiknämnden bör samarbeta med infrastrukturdepartementet och Trafikverket för att säkra statlig finansiering till en östlig förbindelse eller alternativt en förbifart i östra delen av staden. Dessutom bör trafiknämnden intensifiera arbetet med att lösa kritiska trängselproblem för biltrafiken, till exempel vid Brommaplansrondellen, för att förbättra flödet och säkerheten för alla trafikslag.

- Stärka samverkansdialogen med branschorganisationer, bussföretagen samt besöks- och butiksnäringen
- Beakta näringslivets behov och förutsättningar vid större infrastruktursatsningar med en tidig stadsutvecklingsprocess och i planering av trafikmiljön
- Verka för byggnationen av Östlig förbindelse, alternativt en Förbifart Öst
- Utreda en omformning av Brommaplansrondellen med utgångspunkt i den genomförda trafikutredningen och framkomlighetsstrategin

Ett mer grönskande Stockholm

Almsjukan, en svampsjukdom, sprider sig i Stockholm och leder till att almarna försvinner en efter en. Detta utgör en betydande utmaning för stadens gröna karaktär och kräver omedelbara åtgärder. Den nuvarande strategin att ersätta varje fällt träd med två inkluderar inte almar som avverkas på grund av sjukdom. För att bevara och stärka stadens grönska är det viktigt att parkförvaltningarna får ett skärpt återplanteringsmål även för sjukdomsdrabbade träd. Ett nära samarbete mellan olika kommunala avdelningar, såsom trafikkontoret och lokala parkförvaltningar, är avgörande för att säkerställa en hållbar stadsmiljö. Almar och andra träd som fälls på grund av sjukdom bör ersättas med två nya träd, i linje med principen att förstärka stadens grönområden.

Stockholm behöver fler värdefulla träd i gatu- och parkmiljö. Genom ett medborgardonatorsprogram kallat "Mitt Träd" vill vi ge stockholmare möjlighet att köpa och äga ett eget träd. Kommunen ansvarar för trädens placering och den dagliga skötseln, vilket garanterar att träden vårdas på ett hållbart sätt. Varje medborgare som deltar i programmet får rätt att namnge sitt träd och erhålla en skylt, vilket ökar personlig delaktighet och ansvarstagande.

En väl genomtänkt plantering kan dessutom hjälpa till att fånga upp luftburna partiklar och skapa ett mildare klimat med högre luftfuktighet. Genom att låta de gröna yorna utgöra ett komplement till de tekniska lösningarna, exempelvis som naturliga infiltrationsanläggningar, gör det både staden trevligare och grönare samtidigt som motståndskraften mot översvämningar stärks.

- Revidera trädpolitiken för att säkerställa att almar och andra träd som fälls på grund av sjukdom ersätts med två nya träd, för att stärka stadens grönska
- Inför "Mitt träd" programmet, där stockholmare kan köpa ett eget träd som förvaltas av kommunen
- Utveckla arbetet med skyfallshantering

Årstidsanpassad infrastruktur och stärkt medborgarinflytande

I Stockholm ska medborgarens valmöjligheter stå i fokus. Det ska vara tryggt och enkelt att cykla till skolan, lätt att använda bilen för familjens bestyr eller att ta bussen till helgens kulturbesök oavsett var i staden man bor. Det är livssituationen och dess behov som ska styra valet av transportmedel snarare än att tillgängliga transportmedel ska tillåtas styra livssituationen. Ett sådant förhållningssätt förutsätter dels en varsamhet vid ombyggnation av infrastrukturen, att ett trafikslag är eftersatt betyder det inte att det omedelbart ska expanderas på bekostnad av ett annat, dels en öppenhet inför olika typer av mobilitetslösningar. Utgångspunkten för Trafiknämnden ska alltid vara det faktiska resandebehovet även om det är viktigt att uppmuntra ett fortsatt ökat cyklande och användande av s.k. mikromobilitet. Här är det dock viktigt att planeringen sker utifrån vetenskapen att sådana färdmedel nyttjas avsevärt mer under de varma månaderna medan bil och kollektivtrafik används flitigare de kalla månaderna. Dessa skillnader ska beaktas i samband med Trafiknämndens investeringar i vägnätet. Därför ska vägar i större utsträckning planeras dynamiskt så att användningen kan alterneras beroende på årstid. Medel ska årligen avsättas till en ITS-fond ("Intelligent Transport Systems") för implementering av sensorer, kameror, AI-styrda trafiksignaler och realtidsinformation till resenärer, i syfte att möjliggöra sådan trafikstyrning. Finansiering ska säkerställas genom omfördelning från trafikprojekt med huvudsakligen estetisk eller ideologisk inriktning till satsningar på datadriven trafikstyrning.

Stockholm ska vara en unik stad, en stad med en egen historia, samtid och framtid. Därför är det viktigt att staden ger så mycket inflytande till sina medborgare som möjligt för att detta bäst ska komma till uttryck när de gemensamma ytorna utformas. Som regel ska samråd och därefter politiska beslut fattas vid ombyggnationer av det offentliga rummet.

- Möjliggöra säsongsanpassade resmönster mellan sommar- och vintertid
- Utredda reversibla körfält mellan bil och cykel, i syfte att möjliggöra för bil- och kollektivtrafikens framkomlighet under vintertid
- Avsätt medel till ITS-fond
- Demokratisera gestaltungsprogrammen av offentliga ytor

Parkeringsplatser och p-avgifter

Det senaste decenniets fokus på att omstrukturera stadsbilden där cykeln satts i centrum har avsevärt minskat antalet parkeringsplatser i staden. Det här har fört med sig konsekvensen att det generellt sett är dyrare och svårare att äga en bil i staden, inte enbart i de delar av staden där biltrafiken av utrymmesskäl behöver hållas nere. Detta går inte minst ut över barnfamiljer vilka ofta inte enbart kan förlita sig på kollektiva transporter för alla sina vardagliga behov. En grupp som dessutom drabbats av den skenande barn- och ungdomskriminaliteten så att många inte längre törs låta sina barn resa till och från skolan själva. Det och det faktum att tillgängligheten till hämtning- och lämning på skolan måste vara fullgod oavsett årstid gör att beslut om avstängda gator invid skolgårdar måste ses över och utvärderas. Detta gäller även trafikkritiska vägar i innerstaden som stängts av. På ett generellt plan behöver hela parkeringssituationen tänkas om, inga fler parkeringsplatser ska byggas bort utan att samtidigt kompenseras på en annan plats. Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm parkering öka antalet parkeringsplatser genom att utreda lämpliga platser för underjordiska garage i innerstaden och att öka antalet snedställda parkeringsplatser ovan mark. Det får inte uppstå situationer likt den som skapats i Gamla stan där en hel stadsdel blivit närmast utan parkeringsmöjlighet. Tillgången till transport och rörlighet ska vara god oavsett var i staden man bor.

För att skapa förutsägbarhet ska parkeringsavgifterna följa prisindex så att den reella kostanden för att parkera förblir oförändrad. En del av överskottet från parkeringsintäkterna ska öronmärkas till att användas för underhåll av stadens gator.

- Inför nya riktlinjer om att borttagna parkeringsplatser ska kompenseras.
- Undvik avstängning av trafikkritiska vägar i innerstaden
- Behålla besöks- och boendeavgifterna på dagens nivå samt behålla rådande zonindelning
- Fokusera på att öka antalet p-platser i staden genom bl.a. underjordiska parkeringar i innerstaden
- Satsa på snedställda p-platser
- Förutsägbarhet i prissättningen av parkering genom kostnadsindexering

Cykel som komplement

Cykel som färdmedel är redan idag ett mycket populärt sätt att färdas, inte minst sommartid, och andelen som cyklar ökar vilket är positivt. Den stora tillväxten av

cyklister har dock resulterat i en situation där många besväras av den grupp cyklister som inte respekterar att de framför ett fordon och således ska följa de lagar och regler som gäller. För att bättra på acceptansen för den tilltagande cyklismen behöver ett antal åtgärder komma till stånd som skärper regelefterlevnaden. Farthinder ska placeras ut på platser där olycksrisken bedöms särskilt stor och vägmärken ska placeras ut längs cykelbanor för att tydliggöra platser där särskild aktsamhet fordras exempelvis där cykelbana korsas av fotgängare eller invid kollektivtrafikens hållplatslägen. Därutöver ska Trafiknämnden stärka sitt samarbete med polisen inom ramen för samarbetsavtalet.

För att främja cykelpendling och göra det mer attraktivt att välja cykeln som dagligt transportmedel är det viktigt att utveckla och förbättra ledmarkeringarna för sammanhållna cykelvägar. Genom att skapa tydligare och mer enhetliga markeringar blir det lättare för pendlare att snabbt och effektivt navigera genom staden. Detta minskar behovet av att stanna för att orientera sig vilket gör cyklingen smidigare och mer tidsbesparande. Samtidigt finns ett flertal passager där cykelvägar korsar vältrafikerade bilgator, Trafikkontoret ska därför utreda möjligheten att tillskapa planskilda korsningar på de mest trafikerade lederna så korsandet mellan cyklister och bilister går så smidigt som möjligt. En förbättrad infrastruktur som underlättar pendlingscykling kan bidra till att fler väljer cykeln framför bilen, vilket i sin tur minskar trängseln i trafiken och främjar hållbara transportlösningar.

En kurs i stadscyklning för vuxna i form av ett pilotprojekt i samverkan med ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) kan vara en effektiv åtgärd för att öka cyklisters säkerhet, trygghet och samspel med andra i stadstrafiken. Många vuxna känner sig osäkra på att cykla i stadsmiljö på grund av den intensiva trafiken och bristande kunskaper om trafikregler och cykelvägars utformning. Genom att erbjuda en kurs i samarbete med ideella organisationer kan staden hjälpa fler vuxna att bli säkra och självsäkra cyklister. Detta skulle inte bara bidra till ökad säkerhet på vägarna utan också främja cykeln som ett tillgängligt och hållbart transportmedel för alla.

För att stärka framkomligheten och tillgängligheten i de centrala delarna bör vissa mindre trafikerade cykelbanor avvecklas (exempelvis Surbrunnsgatan) och gaturummet i stället disponeras för blandtrafik. De generellt låga hastigheterna i City möjliggör säker cykling i blandtrafik samtidigt som utrymme frigörs för både motortrafik och cyklister samt konfliktytorna mot gångtrafiken minskar. Motorfordon tenderar i blandtrafik att hålla lägre hastigheter och vara mer uppmärksamma, samtidigt som cyklister ges bättre möjligheter att köra om långsammare cyklister. Omvandlingen av körfält till cykelbanor har i flera fall lett till ökad köbildning och försämrad tillgänglighet, samtidigt som gatumark vintertid står outnyttjad när cyklandet minskar påtagligt. Därtill har ett betydande antal parkeringsplatser försvunnit i City till följd av cykelbanornas utbyggnad, vilket ytterligare påverkar tillgängligheten negativt.

- Utveckla samarbetet med polisen avseende regelefterlevnad bland cyklister
- Placera ut vägmärken och farthinder längs cykelbanor
- Stärk samverkan med polisen för att bättra på regelefterlevnaden i cykeltrafiken
- Utveckla ledmarkeringen för sammanhållna cykelvägar
- Utred förutsättningar för planskilda korsningar vid de mest trafikerade platserna

- Undersök IOP för en kurs i stadscykel för vuxna
- Avveckla vissa centralt belägna cykelbanor.

Främja gående

Fotgängaren är en viktig trafikant i stadsmiljön vars framkomlighet ska vara prioriterad. När gator, parker och promenadstråk utformas ska detta ske utifrån ett tillgänglighets- och funktionsperspektiv. I synnerhet ska behoven för barnvagnar och personer med funktionsnedsättning beaktas. I samband med att ombyggnationer sker som påverkar trafiken ska alternativa färdvägar kommuniceras tydligt och proaktivt.

I arbetet med att skapa en stad som upplevs som grön och blomstrande ska promenadstråken vara prioriterade. Denna grönska ska inte begränsas till en sommarföreteelse utan balanseras så att det är tillräckligt med vintergröna växter för att staden ska upplevas grön året om. En genomtänkt plantering med vintergröna träd och buskar kan skapa en välkomnande atmosfär även under de kallare månaderna och bidra till att stadens gator och torg känns levande och inbjudande oavsett säsong. Att integrera grönska i stadsmiljön året runt stärker även kopplingen mellan natur och urban utveckling samt bidrar till en ökad trivsel och välbefinnande för stadens invånare.

De centrala promenadstråken i staden, vilka kan hotas av bilar som medvetet kör in i folkmassor, ska skyddas med hinder som sömlöst byggs in som en konstnärlig del av den fysiska gestaltningen. Dessa hinder kan utformas som skulpturer, bänkar eller planteringar, vilket både ökar säkerheten och samtidigt förbättrar den estetiska upplevelsen av stadens offentliga rum. Genom att integrera säkerhetsåtgärder på ett kreativt sätt kan staden undvika en känsla av barrikadering och i stället stärka sin identitet som en trygg och vacker plats där invånare och besökare kan röra sig fritt och säkert.

- Säkerställ god tillgänglighet för barnvagnar samt personer med funktionsnedsättning
- Arbeta med förstärkt kommunikation i samband med ombyggnation och underhåll
- Rusta upp promenadstråk med blomster, samt öka andelen vintergrönska i hela staden
- Genomföra en översyn över stadsmiljöarbetet i syfte att främja mer växtlighet och mindre skötsel på icke-centralt platser
- Integrera konstverk som skydd mot attentat av bilburna gärningsmän

Kollektivtrafik och mikromobilitet

Trafiknämnden ska säkerställa att nya infartsparkeringar tillkommer i samband med att kollektivtrafiken byggs ut. Vid nyexploatering i kollektivnära lägen ska p-normen därför vara högre än områdesbehovet i syfte att möjliggöra yta för pendlarparkeringar. Pendlarparkeringarna fyller en viktig roll i den blandade resan mellan ytterstaden och innerstaden. Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm parkering aktivt arbeta för att utöka pendlarparkeringarna med god tillgänglighet och förmånliga priser. Vidare ska nämnden arbeta för att möjliggöra att de kollektivtrafikbytespunkter som är lämpligt placerade fungerar som nav för byten till andra trafikslag som exempelvis bildelning, taxi, cykel, elsparkcykel m.m. i syfte att svara upp mot de transportbehov som finns och minska biltrafiken på centrala platser. Med andra ord ska Trafiknämnden vara en partner öppen inför nya mobilitetslösningar och de aktörer som vill placera ut dessa i staden.

Erfarenheterna från Stockholm eBike tyder på att en ensidig stor upphandling med en monopolitisk aktör riskerar att slå sönder konkurrensen bland de privata mobilitetsföretagen. Därför bör staden i stället sänka markupplåtelseavgifterna och straffavgifterna vid felparkering. Genom en god dialog med bolagen kan straffavgifterna sänkas samtidigt som felparkeringar inte ökar. Det nuvarande upphandlingsförfarandet för elsparkcyklar ska utvärderas. Innerstaden bör ha ett maxantal elcyklar/elsparkcyklar, medan ytterstaden inte behöver en begränsning. De mobilitetsfrämjande stimulanserna ska finansieras genom stadens reklamvitruiner. Utplaceringen av dessa får dock aldrig negativt inverka på stadsmiljön och utplacerade skyltar som förfular och hindrar framkomligheten ska inte förekomma.

Stockholm har med sin geografi en väldigt vattennära profil och en nära på unik skärgårdsupplevelse som Trafiknämnden aktivt ska förstärka i upplevelse för både invånare och besökare. Tillsammans med Region Stockholm ska Trafiknämnden arbeta för att stärka och utveckla de kollektiva pendelbåtstransporterna. Och tillsammans med enskilda aktörer underlätta och stimulera möjligheterna för att vidareutveckla s.k. båtdelning ("boat sharing") vid utvalda båtklubbar.

- Utnyttja kollektivtrafikens knutpunkter maximalt gällande mobilitetslösningar
- Möjliggöra en öppen miljö för nya mobilitetsaktörer
- Utvärdera hyrcykelupphandlingen, markupplåtelseavgifterna samt felparkeringsavgifterna för att främja konkurrenskraftig mikromobilitet
- Utöka p-normen vid nyexploatering samt utöka pendelparkeringarna
- Verka för att utveckla och utöka kollektivtrafiken med båt
- Utred boat-sharing och öppna båtklubbar för allmänheten

Trafiken som en aktör för folkhälsa och ett aktivt liv

Det är under sommarhalvåret som Stockholm ska nå sin fulla potential. Uteserveringar, caféer och torgliv ska prägla stadsmiljön där sommargångator är ett positivt inslag i anknytning till välbesökta café- och restauranggator. Detta möjliggörs genom en omvandling från bil- till gångata på sommarhalvåret på de platser där Trafiknämnden bedömt att nyttan överväger de negativa framkomlighetsaspekterna. Viktiga platser att väcka på sommaren är kajerna som ska fyllas med aktivitet och rörelse så länge det inte hindrar framkomligheten för yrkestransporter. Båtklubbar på kommunal mark ska öppna upp sina anläggningar under delar av dygnet på sommaren i syfte att stimulera till fler besökare som får ta del av Stockholms vattennära läge. Fler koloniträdgårdar ska tillskapas runt om kring staden för att ge stadens invånare möjligheten att odla och utveckla sina färdigheter inom trädgård. Omvänt ska prioriteringen på vintern vara sådan att framkomlighet och skydd mot vädret ska främjas. Möjligheten att färdas smidigt med hjälp av bil eller kollektivtrafik är således central denna årstid. Vilket i sin tur ställer krav på att det inte bara finns tillgängliga gator och parkeringsplatser utan även att halkbekämpningen och snöröjningen är välskött. Vid planering av snö- och halkbekämpningen för gångstråk ska områden och platser med en hög medelålder prioriteras, primära gångstråk sopsaltas och grus ska undvikas i nära anslutning till kollektivtrafiken för att minska risken för maskinfel i tunnelbane- och pendeltågens rulltrappor. För att förbättra trafikflödet, minska utsläppen och öka regelefterlevnaden av hastighetsgränser ska trafikkontoret initiera en successiv övergång till dynamiska farthinder i stadens gatunät. Dynamiska hinder aktiveras endast vid hastighetsöverträdelser och möjliggör effektiv fartdämpning utan att påverka trafikanter som håller tillåten hastighet.

Kommunen bör även införa ett tiggeriförbud vilket skulle bidra till en minskad nedskräpning och en ökad upplevelse av trygghet.

- Fortsatt omvandla välbesökta restaurang- och cafégator till sommargåtor.
- Undvik avstängning av trafikkritiska vägar i innerstaden
- Möjliggöra för fler uteserveringar under sommartid
- Fler koloniträdgårdar
- Utveckla konceptet äldrevänlig snöröjning
- Minska grusanvändningen i kollektivtrafikhöga lägen
- Övergå till att använda dynamiska farthinder
- Tiggeriförbud för minskad nedskräpning

Avveckla Miljözon klass 2 och 3, stärk klass 1

Beslutet att införa miljözonklass 3 i en del av innerstaden ska upphävas. Det finns ingen rimlighet i införandet av miljözonklass 3 i Stockholm i dagsläget, nyttan av miljözonklassning 2 eller 3 är ringa sett ur perspektivet minskning av partikelutsläpp medan kostnaderna för stadens medborgare och näringsliv riskerar bli stora. De begränsade undersökningar som gjorts av klass 2 på Hornsgatan visade på att kostnaden per kvalitetsjusterat levnadsår uppgick till närmare 10 000 000 kronor, vilket är 40 gånger dyrare än vad som samhället förväntar sig vid subvention av cancerläkemedel. Därtill har Stockholm redan en mycket god luftkvalitet enligt den Europeiska miljöbyråns jämförelser.

För att främja luftkvaliteten bör i stället miljözonklass 1 vara gällande men med en skärpt regelefterlevnad genom ökade kontroller av tunga lastbilar vilka visat sig vara en kategori av återkommande regelbrytare. Tillsammans med Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska Trafiknämnden arbeta för att öka förståelsen för luftföroreningar som orsakar hälsoproblem samt stärka arbetet mot de stora europeiska partikelutsläpparna vilka också påverkar den lokala miljön.

- Stärk regelefterlevnaden av miljözonklass 1.
- Avsluta miljözonklass 2 och 3, samt stadsmiljözon Gamla stan.
- Verka internationellt för att begränsa partikelspridning.

Minskat buller

För att främja en hälsosam livsmiljö i Stockholm krävs åtgärder mot bullerstörningar från trafiken. Det är inte tillräckligt att installera hållbara och lågbullriga vägytor i känsliga områden; dessa åtgärder måste också underhållas regelbundet. Studier visar att vägar och däck, om de inte underhålls, kan bidra till ökade bullernivåer över tid. Dessutom leder dåligt underhållna vägar till högre bränsleförbrukning, vilket ökar CO2 utsläppen.

Att förbättra vägkvaliteten och underhålla lågbullriga vägytor kan minska både bullret och utsläppen av växthusgaser. I Stockholms pendlingsstråk och kringliggande områden är slitna vägar och spårdjup ett stort problem, vilket leder till onödig bränsleförbrukning och högre koldioxidutsläpp.

- Ta fram en handlingsplan för regelbundet underhåll av lågbullriga vägytor och däck i bullerkänsliga områden
- Samverka med fastighetsägare för att utveckla och samfinansiera bullerdämpande åtgärder längs med trafikerade vägar
- Kartlägg områden med dåligt vägunderlag för prioriterade åtgärder som minskar både buller och CO2 utsläpp
- Samarbeta med Trafikverket för att ta fram en handlingsplan för förbättrat vägunderhåll och minskade utsläpp

- Öka satsningar på forskning kring hållbara material för vägar och däck för att minska buller och föroreningar

Luftföroreningar från däck och elfordon

Stockholms stad har ett ansvar att säkerställa god luftkvalitet och minska utsläppen samt att hantera lokala föroreningar. En betydande del av de skadliga partiklarna i stadens luft kommer från vägslitage och däck, särskilt med ökningen av elfordon som orsakar mer slitage på grund av sin högre vikt och vridmoment. Däckslitage genererar små partiklar som sprids i miljön och utgör en långsiktig risk för både naturen och folkhälsan. Studier visar att slitagepartiklar har en lång nedbrytningstid och påverkar ekosystemen, oavsett om de hamnar i mark, vatten eller sediment. Trots att elbilar minskar utsläppen av avgaser kan de bidra till ökade utsläpp av partiklar jämfört med lättare förbränningsfordon.

PM10-utsläpp från vägslitage har ökat med cirka 28 procent sedan 1990, trots en kraftig minskning av utsläpp från bränsleförbrukning. Denna trend gör väg- och däckslitage till en allt viktigare faktor för luftkvaliteten i städer som Stockholm.

- Utveckla forskningsprogram för att bättre förstå hälsoeffekterna av däckslitage och elbilars inverkan på andningsproblem och hjärt- och kärlsjukdomar
- Utarbeta riktlinjer för hantering av elfordons ökade slitage på vägar och däck
- Utreda incitament för användning av slitagetåliga material som minskar mängden partiklar från vägtrafiken
- Inför riktlinjer för elfordon för att hantera det ökade väg- och däckslitage till följd av deras högre vikt och vridmoment
- Främja användningen av slitagetåliga material i däck och vägytor för att minska mängden producerade partiklar och bidrag till mindre slitage
- Implementera regelbundna underhållsplaner för vägar i områden med hög elbilstäthet för att minska utsläpp av slitagepartiklar
- Öka medvetenheten hos bilägare om däckslitages inverkan på miljön och främja regelbunden kontroll av däcktryck

Partikelinsamling genom plantering av träd

Studier visar att vegetation, särskilt träd, längs vägbanor kan minska mängden luftburna partiklar och förbättra luftkvaliteten. Träd, och särskilt barrträd, har visat sig vara effektiva på att avlägsna PM2.5-partiklar från luften. Bredbladiga träd spelar också en viktig roll genom att fånga upp partiklar på sina blad, särskilt efter regn.

Att plantera träd och skapa gröna zoner längs urbana vägar kan bidra till att förbättra luftkvaliteten och skapa en hälsosammare stadsmiljö. Genom att optimera valet av trädarter för olika urbana miljöer kan städer som Stockholm minska mängden skadliga partiklar i luften.

- Plantera barrträd längs urbana vägbanor för att effektivt avlägsna PM2.5-partiklar och förbättra luftkvaliteten
- Utveckla gröna zoner runt högt trafikerade områden för att minska luftföroreningar och skapa en mer hälsosam stadsmiljö
- Identifiera och plantera bredbladiga trädarter med hög partikelretention för att maximera effekten på partikelinsamling
- Fortsätt att implementera resultat från forskningen kring växtlighetens påverkan på luftkvalitet och använd insikterna för att optimera gröna lösningar i städer

Ekonomiskt bistånd

Alla stockholmare ska erbjudas ett ekonomiskt skyddsnät av välfärden. Samtidigt ska var och en utefter sin arbetsförmåga aktivt sträva mot att erhålla ett arbete och en självförsörjning. Ekonomiskt bistånd får aldrig utgöra ett incitament för människor som vistas i Sverige illegalt. Rättssäkerhet, likabehandling och uppföljning ska präglade stadsdelsnämndernas arbete. Stadsdelsnämnderna ska vägleda individer till utstakade utbildningsalternativ som leder till arbete. Studiekrav och arbetskrav ska syfta till att klargöra förväntningar för individer i arbetslöshet som erhåller ekonomiskt bistånd. Stadsdelsnämnderna ska samarbeta med de kommunala arbetsmarknadsinsatserna, samt nationella insatserna från arbetsförmedlingen, för att möjliggöra en självförsörjning för stockholmare med särskilda behov så som funktionsnedsättning, socialpsykiatriska behov eller unga som varken arbetar eller studerar.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas ansvar omfattar bland annat:

- myndighetsutövning gentemot enskilda som ansöker om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen
- insatser för att den enskilde ska bli självförsörjande

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En stark välfärd bygger på principer som solidaritet, skötsamhet och strävsamhet. Det ekonomiska biståndet är det yttersta skyddsnät för dem som tillfälligt behöver stöd. Därför är det av högsta vikt att systemet är robust och rättvist. De som befinner sig i en svår ekonomisk situation ska kunna lita på att de får stöd när de behöver det. Samtidigt måste arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott intensifieras för att skydda skattebetalarnas resurser och bevara förtroendet för välfärdssystemet.

Stadsdelsnämnderna har ett ansvar att säkerställa en grundlig granskning av felaktiga utbetalningar genom att använda Försäkringsutredare (FUT-utredare). För att motverka felaktigheter och missbruk av biståndssystemet är det nödvändigt att ha en effektiv kontrollfunktion. Detta inkluderar att följa upp rapporteringar om vistelser utanför kommunen och säkerställa att bistånd enbart utgår till de som verkligen uppfyller kriterierna. Samtidigt ska en fördjupad granskning undersöka fusket via ideella föreningar som individer använder för att dölja sina inkomster. Genom att anställa fler FUT-utredare kan staden säkerställa en högre grad av granskning och minska risken för oegentligheter.

Tilldelningen av ekonomiskt bistånd ska ske enligt lagens minimikrav, vilket innebär att prövning och beräkning av stöd ska vara restriktiv och följa gällande regelverk. Staden ska inte överstiga dessa krav, utan istället säkerställa att biståndet ges på ett sätt som är rättvist och i enlighet med den lagstiftning som styr socialtjänstens arbete. Detta innebär att alla beslut om stöd ska vara grundade i en korrekt bedömning av den enskildes behov och situation.

För att säkerställa att ekonomiskt bistånd inte missbrukas ska uppföljning av biståndsförmåner, som exempelvis SL-kort, ske genom att mottagarna uppvisar kvitto. Detta är en viktig kontrollåtgärd för att säkerställa att förmånerna används på det sätt som de är avsedda för.

Slutligen ska stadsdelsnämnderna aktivt samverka med Migrationsverket och Polismyndigheten i syfte att avvisa EU/EES-medborgare som uppbär ekonomiskt bistånd och därmed utgör en orimlig belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen.

- Fortsätt arbetet med att fånga upp bidragsbrott och felaktiga betalningar på grund av vistelse utanför kommunen genom att anställa fler särskilda FUT-utredare i stadsdelsnämnderna
- Prövning och beräkning av försörjningsstöd ska inte göras mer generös än vad en restriktiv tolkning av gällande lagstiftning medger.
- Personer som av kommunen erhållit ekonomiskt stöd på falska grunder och där det finns misstanke om uppsåt, ska polisanmälas.
- Endast ersätta arbetsresor mm enligt Socialstyrelsens riktlinjer för personer med ekonomiskt bistånd.
- Utveckla samverkan med migrationsverket och polismyndigheten i syfte att avvisa EU/EES-medborgare som uppbär ekonomiskt bistånd.

Stockholmare med behov av ekonomiskt bistånd förväntas aktivt bidra till att skapa sin egen livsförsörjning. Personer i biståndsbehov med anledning av arbetslöshet har särskilt goda möjligheter att genom vidareutbildning erhålla de praktiska kunskaper som krävs för att få ett arbete i ett av stadens många bristyrken. Studie- och arbetskrav ska åläggas samtliga som saknar andra skäl för ekonomiskt bistånd än arbetslöshet. Deltagande och betygskrav vid svenska för invandrare (SFI) är ett viktigt incitament för att öka svenskkunskaperna hos nyanlända. Företrädesvis kan SFI kombineras med kortare praktiska yrkesutbildningar vilket leder till förhöjd anställningsbarhet. För personer i arbetslöshet på grund av funktionsnedsättning, socialpsykiatrisk omsorg, vårdrehabilitering eller Kommunens aktiveringskrav (KAA) ska staden aktivt arbeta för att bistå dessa med förvalda yrkesbanor där det råder ett stort arbetskraftsbehov.

- Inför deltagande och betygskrav vid SFI för att säkerställa att nyanlända har incitament att lära sig svenska och snabbare komma in på arbetsmarknaden.
- Kombinera SFI med kortare yrkesutbildningar för att göra deltagarna mer anställningsbara och bättre rustade för bristyrken.
- Ställ krav på arbetspraktik inom stadens verksamheter för de som inte önskar studera, så att de kan skaffa sig praktisk arbetslivserfarenhet.
- Utveckla skräddarsydda yrkesbanor för personer med särskilda behov, såsom funktionsnedsättningar eller socialpsykiatriska behov, för att möta stadens arbetskraftsbehov.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla invånare. Funktionsförmåga ska inte avgöra individens möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Stöd och service för personer med funktionsnedsättning ska främja delaktighet och självständighet. Alla medborgare ska känna sig trygga med att de sociala insatserna som erbjuds håller hög standard. Genom ett stöd av hög kvalitet med en hög grad av individuellt självbestämmande ska alla medborgare ges möjlighet till en god livskvalitet. Likaså ska familj och anhöriga ges rätt stöd och hjälp.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar

- biståndsbedömning
- individuellt behovsprövade insatser till personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- individuellt behovsprövade insatser till personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (SoL)

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Socialnämnden ska tillförsäkra alla medborgare en hög livskvalitet och möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Alla stockholmare med behov ska erbjudas ett funktionsanpassat boende. Det krävs innovativa åtgärder för att tillskapa fler LSS-boendeplatser. Ett möjligt verktyg är att beakta fasta placeringar utanför den egna kommungränsen. I regel ska en person som placeras utomkommunalt aldrig tvingas flytta från sitt boende så länge biståndsbehovet kvarstår. Därtill bör staden även i vissa välavvägda fall verka gentemot IVO för att få dispens från begränsningarna avseende samlokalisering av LSS-boende med annan omsorgsverksamhet. Stadens tätbebyggda struktur innebär tät exploatering vilket ger de funktionsanpassade boendena möjlighet att smälta in i närområdet utan att skapa institutionsliknande inslag.

Personalen ska behärska det svenska språket fullt ut och ha tillräcklig kompetens inom palliativ vård. De ska även ha adekvat kunskap inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) samt behärska lågaffektivt bemötande. Belastningsregisterutdrag ska ske regelbundet. Socialnämnden ska intensifiera sin granskning, uppföljning och inspektion av samtliga boenden för att säkerställa hög kvalitet och trygghet för de boende. Hälsan för personer inom LSS har länge varit sämre än för övriga stockholmare. Socialtjänsten ska därför uppvakta Region Stockholm i syfte att etablera särskilda vårdcentraler inriktade mot LSS.

- Utred långsiktig placering av nya LSS bostäder utanför kommungränserna.
- Undvik förflyttning av personer som rotat sig i utomkommunala LSS-boenden.
- Utred undantag från begränsningar om samlokalisering med liknande omsorgsverksamheter.
- Stärk personalkompetensen kring palliativ vård i LSS boenden i samverkan med LSS-hälsan.
- Stärk kunskaperna inom NPF och lågaffektivt bemötande hos personalen.
- Bearbeta Region Stockholm i syfte att få till särskilda vårdcentraler med inriktning mot LSS-patienter.

- Aktivt verka för att tillgänglighetsanpassa idrottsanläggningar i samband med ombyggnation.

Stadsdelsnämnderna ska stärka sin tillgång till personligt ombud (PO) som stödjer personer med psykisk funktionsnedsättning genom att tillsammans planera, genomföra och följa upp insatser. Inom LSS ska samtliga som vill ha tillgång till ett ombud få det. Vidare ska stadsdelsnämnderna säkra att alla personer inom LSS har en heltäckande individuell plan, utöver den grundläggande genomförandeplanen för de olika insatserna. Således ska likvärdighet och jämlikhet garanteras för alla stockholmare. Socialnämnden ska tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna arbeta aktivt med att bereda arbetstillfällen för personer inom daglig verksamhet. I såväl stadens verksamheter som i privata upphandlade företag ska arbetsplatser beredas för personer som är högfunktionerande och har möjlighet att klara ett hel-, eller deltidsarbete.

- Säkerställ god tillgång till personligt ombud för personer som omfattas av LSS.
- Säkerställ en heltäckande individuell plan för personer som omfattas av LSS.
- Fler kommunala arbetstillfällen för personer i daglig verksamhet.

Socialtjänsten ska vidta krafttag mot assistansfusk genom stärkt samverkan och uppföljningen med Försäkringskassan, Polisen och övriga myndigheter. Granskningarna ska särskilt beakta korrekt timdebitering för att säkerställa att tjänsten faktiskt har genomförts. Vidare ska Socialnämnden i regel begära in tidsuppföljningsrapporter.

- Stärk arbetet mot assistansfusk genom stadsövergripande insatser och riktlinjer, samt uppföljning och samverkan med IVO, Försäkringskassan, Polismyndigheten och Migrationsverket.
- Stärk arbetet med felaktig debitering av personlig assistans genom att begära in tidsuppföljning i ökad utsträckning.

Ledsagning och assistans i vardagen är avgörande för att ge människor möjlighet att leva ett fullvärdigt liv. En inkluderande framtid skapas genom ökad tillgänglighet. Utökad ledsagning för funktionsnedsatta säkerställer jämlikhet, delaktighet och självständighet. Varje stockholmare förtjänar att navigera genom livet med värdighet och utan hinder.

- Satsning på utökad ledsagning.
- Centraliserad handläggning av ledsagning för ökad likvärdighet.

Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Stadsdelsnämnderna ska erbjuda insatser från den gemensamma välfärden som bidrar till hög livskvalitet. I Stockholm ska ingen som behöver social hjälp bollas runt, eller falla mellan stolarna. Här utgör socialtjänsten en spindel i nätet och bistår i koordinationen och planeringen av de många olika insatserna och myndighetskontakterna. De sociala insatserna ska vara uppföljningsbara med god effekt. Det förebyggande arbetet ska kontinuerligt utvecklas med nya metoder med utgångspunkt i den evidensbaserade praktiken från nya forskningsrön. Socialtjänstens verksamhet ska ha hög tilltro från medborgare, vilket förutsätter en kontinuerligt lärande kunskapsorganisation. Stadsdelsnämnderna har en central roll i arbetet för att öka invånarnas tillit till socialtjänsten.

Socialtjänsten ska vara evidensbaserad med ett tydligt barnperspektiv. I nära samarbete med barn och föräldrar ska socialtjänsten utveckla sitt arbete med barn och unga som riskerar att hamna i kriminalitet. En otrygg uppväxt lägger grunden för en framtida kriminell bana. Stadsdelsnämnderna ska ha god beredskap för att arbeta med barn och unga i tung kriminalitet. Socialtjänsten ska vara en lärande organisation där nya förebyggande insatser implementeras i mindre skala och utvärderas. Stockholmare med skadligt bruk och beroende ska få rätt hjälpinsatser för att komma bort från missbruket. Den ofrivilliga hemlösheten ska motverkas hos svenska medborgare. Personer med funktionsnedsättning ska få sammanhållna insatser för att delta i såväl förenings- och arbetslivet. Samverkan med första linjens psykiska hälsovård, samt den regionala psykiatrin är avgörande för att garantera personer med multifunktionella behov en anpassning till samhället. Ett aktivt arbete ska bedrivas mot hedersvåld och våld i nära relationer.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- biståndsbedömning
- insatser för vuxna med skadligt bruk och beroende
- insatser för barn och unga
- insatser för personer med psykisk funktionsnedsättning
- insatser för personer i hemlöshet
- insatser för personer utsatta för våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck
- föräldrastöd
- budget- och skuldrådgivning
- insatser för personer som är på väg att radikaliseras till eller är en del av våldsbekämpande miljöer samt personer som drabbats av extremism
- kris- och katastrofberedskap samt beredskap för psykosocialt omhändertagande vid kris

Kommunfullmäktiges inriktning för verksamhetsområdet

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska stadsdelsnämnderna, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Ett effektivt förebyggande arbete mot barn- och ungdomskriminalitet förutsätter en stärkt och mer integrerad samverkan mellan socialnämnden, socialtjänsten och andra

centrala samhällsaktörer. En utveckling och implementering av Skottlandsmodellen erbjuder en strukturerad metod för tidiga insatser och samordnat arbete. Modellen bygger på att samla elever, vårdnadshavare, skolpersonal, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård samt civilsamhällets organisationer i ett gemensamt arbete kring barnet. Genom detta skapas en helhetsbild av situationen och möjligheter att agera tidigt innan problem eskalerar. Erfarenheter från Skottland visar att modellen är framgångsrik i att skapa tryggare miljöer för barn i riskzonen och att minska rekryteringen till kriminalitet genom tidig upptäckt och samordnade stödinsatser.

En särskilt viktig komponent är att stärka samverkan mellan elevhälsan och den regionala förstalinjens psykiatri. Barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) behöver tidiga, träffsäkra och kontinuerliga insatser för att minska risken för skolmisslyckanden, utanförskap och senare kriminalitet. När stödet brister riskerar dessa barn att falla mellan olika system. Genom tydligare rutiner för samverkan och gemensamma arbetsprocesser kan staden säkerställa att barns behov fångas upp i tid och hanteras på ett sammanhållet sätt. Detta är avgörande för att skapa en inkluderande skola där barn med olika förutsättningar ges likvärdiga möjligheter att lyckas.

Barnets delaktighet är en central del i allt socialt arbete. Barn ska inte enbart ses som mottagare av stöd, utan som aktiva parter i de processer som rör deras liv. Varje barn ska ges möjlighet att uttrycka sina tankar och åsikter, och dessa ska beaktas vid utformningen av insatser. Att involvera barnet stärker inte bara förtroendet för de vuxna och för sociala institutioner, utan ökar även sannolikheten för att insatserna får önskad effekt. En känsla av delaktighet och ansvar bidrar till ökad motivation och engagemang, vilket är avgörande för att uppnå långsiktiga positiva resultat.

För att garantera hög kvalitet i sociala placeringar ska det ställas tydliga krav på att familjehem, jourhem och HVB-hem arbetar utifrån evidensbaserade omsorgs- och behandlingsmetoder. Dessa insatser ska grundas på bästa tillgängliga forskning i kombination med beprövad erfarenhet, för att säkerställa att barn och unga får den vård och det stöd de behöver. Detta inkluderar även systematiska rutiner för uppföljning, kontinuerlig kompetensutveckling för personal samt tydliga kvalitetskriterier vid upphandling och avtal. Endast seriösa och kompetenta aktörer ska ges möjlighet att bedriva denna typ av verksamhet.

Genom att förena tidiga och strukturerade insatser, en starkare samverkan mellan centrala aktörer, barns aktiva delaktighet och höga kvalitetskrav i alla vårdformer kan Stockholm bygga ett socialt arbete som inte bara motverkar kriminalitet i ung ålder utan också lägger grunden för långsiktig trygghet och social hållbarhet.

- Utveckla implementeringen av Skottlandsmodellen för att säkerställa ett tidigt och strukturerat samarbete mellan skola, socialtjänst, polis, sjukvård och civilsamhället, med barnets bästa i fokus.
- Stärk samverkan mellan elevhälsan och förstalinjens psykiatri för att ge barn med NPF tillräckligt och tidigt stöd.
- Ställ krav på att familjehem och jourhem arbetar utifrån evidensbaserade metoder, för att säkerställa kvaliteten i de omsorgs- och behandlingsinsatser som erbjuds.
- Kravsätt att Bostad först och dylika boenden inte ska erbjuda hyresavtal för aktiva missbrukare.

Individen ska ges möjlighet att göra sin röst hörd och delta i utformningen av de sociala insatserna. Mer arbete behöver göras för att kommunicera om socialtjänstens arbetssätt till föräldrar i invandratäta områden. Den omfattande ryktesspridningen om den svenska socialtjänsten i arabiska medier riskerar att skapa lågt förtroende för det kommunala uppdraget och dess arbetssätt. Alla föräldrar ska ha ett högt förtroende för socialtjänsten, vilket uppnås genom förståelse för dess arbetssätt. Socialnämnden ska principiellt sträva mot att stimulera det svenska språket i de sociala insatserna. Särskilt i fritidsgårdarnas verksamhet ska det huvudsakliga arbetsspråket hos personalen vara svenska. Genom att stimulera användandet av det svenska språket bland barn och unga med utrikesfödda föräldrar och annat modersmål än svenska kan språkutvecklingen stärkas. Vidare ska kommunikationsinsatserna om socialtjänstens arbete riktat mot utlandsfödda utvecklas för att undvika rädsla och missnöje.

- Stärk svenska språket på stadens fritidsgårdar och ge direktiv om att all personal ska kommunicera på svenska.
- Säkerställ att personal som arbetar med utbildnings- och omsorgsverksamhet inom kommunen kan uppvisa utdrag ur belastningsregistret.

Stadsdelsnämnden ska utgöra den lokala knutpunkten för stadens trygghets- och säkerhetsarbete. Arbetet ska utgå från beprövade insatser med hög evidens. I avsaknad av tillräckliga polisiära resurser ska ordningsvakter och väktare vara ett förekommande inslag. Den uppdaterade ordningsvaktslagen ger stadens ordningsvakter utökade befogenheter för att visitera och avlägsna individer som stör och förstör. Nämnderna ska ställa höga kvalitetskrav på upphandlade företag som erbjuder väktare och ordningsvakter. Särskilt utsatta centrumområden ska ha en ständig närvaro av trygghetspersonal. Stadsdelsnämnderna ska, under ledning av socialnämnden, använda sig av alternativa trygghetsåtgärder så som gatubelysning och trimning av höga buskar i parker och vid gångvägar. Nya evidensbaserade trygghetsinsatser ska löpande prövas och utvärderas utifrån deras effekt på närboendes upplevda trygghet.

- Utöka satsningen på ordningsvakter och väktare.
- Utvärdera förutsättningarna för att inrätta fler paragraf 3 områden.
- Främja fler trygghetskameror, förbättrad belysning samt anpassning av parker för att undvika brott mot person.
- Utveckla ordningsvakternas, och väktarnas roll i samverkan med dialogpoliser.

Samverkan med polisen ska utvecklas. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna upprätta samarbetsavtal för att intensifiera avhysningsarbetet av hemlösa och EU-migranter från offentliga platser. Vidare ska samarbetet stärkas med polisen avseende serveringstillstånd. Ökad informationsdelning ska förhindra individer kopplade till kriminella nätverk från att erhålla alkoholtillstånd. Informationsdelningen ska stärkas mellan kommun och polis avseende misstankar mot krogar med koppling till kriminella nätverk eller som agerar samlingsplats för kriminella.

Staden ska arbeta aktivt gentemot polisen för att få tillstånd visitationszoner i områden som är särskilt utsatta för kriminalitet så som Järva, Skärholmen och Farsta.

- Stärk samverkan mellan polis och kommun genom samarbetsavtal för avhysning av EU-migranter och hemlösa i offentliga utrymmen.

- Stärk granskningen och informationsdelningen gällande restauranger-, barer och nattklubbar med serveringstillstånd som drivs av kriminella nätverk, eller utgör kända tillhåll för kriminella.
- Säkerställ en proaktiv socialtjänst i dialog med polis och kommunal trygghetspersonal.
- Aktivt verka mot polismyndigheten för att införa visitationszoner i Järva, Skärholmen och Farsta.

En viktig del av det socialpreventiva arbetet är gestaltningen av den fysiska miljön. Socialnämnden ska följa upp stadsdelsnämndernas trygghetsåtgärder så som gatubelysning, trimning av höga buskar i parker med mera. En bra gatu- och parkbelysning är ett av de främsta evidensbaserade verktygen för att minska risken för situationsbaserad kriminalitet och öka känslan av trygghet i området. Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med trafikinämnden aktivt verka för att kartlägga dåligt upplysta platser. I samråd med närboende ska otrygga gångstråk rustas upp. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafikinämnden säkerställa att offentlig belysning inte släcks i förtid som ett resultat av ett energibesparingsprogram.

- Gör en trygghetsöversyn av belysningen vid gator, parker och promenadstråk.
- Säkerställ att gatu- och parkbelysning inte släcks i förtid för att spara el.

Socialnämnden ska, i nära samverkan med stadsdelsnämnderna, verka för att stärka grannsamverkan som en del av det trygghetsskapande arbetet. En utvärdering bör genomföras av möjligheterna till kommunal eller extern finansiering samt utbildning av nattvandringsgrupper, i syfte att långsiktigt säkerställa deras närvaro och funktion. Som pilotprojekt ska modellen med trygghetsombud prövas i ett särskilt utsatt centrumområde. Stadsdelsnämnden ska i detta sammanhang upprätta samverkansavtal med utvalda lokala näringsidkare som har en naturlig uppsikt över centrumområdena. Ombudet ska vid oroligheter fungera som kontaktpunkt gentemot polis, ordningsvakter och väktare, och därigenom bidra till en mer effektiv hantering av akuta situationer.

Utöver detta ska en riktad informationskampanj utvecklas i samarbete med polisen för att höja medvetenheten bland äldre om de vanligaste formerna av bedrägerier. Syftet är att minska utsattheten hos en särskilt sårbar grupp och stärka deras trygghet i vardagen. Socialtjänsten ska samtidigt ha ett proaktivt samarbete med polisen och tillförsäkras prioriterad svarstid i ärenden där underlag för vistelseförbud behöver tas fram. På detta sätt kan staden agera snabbt och kraftfullt i situationer där tryggheten riskerar att urholkas.

- Stärk grannsamverkan samt undersök kommunal medfinansiering.
- Utveckla samarbete med nattvandringsgrupper genom föreningsbidrag och utbildning.
- Arbeta med fasta kontaktombud i utsatta områden för att anmäla oroligheter till polis, ordningsvakter och väktare.
- Utveckla en informationskampanj om olika former av bedrägerier riktade till stadens äldre i samarbete med polisen.
- Prioritera polisiära remissärenden som rör vistelseförbud av individ.

Tidiga och träffsäkra insatser för barn och unga i riskzon är avgörande för att förebygga asocialt beteende och framtida kriminalitet. I samverkan med socialnämnden bör stadsdelsnämnderna vidareutveckla hembesöksprogram för förstagångsföräldrar. Syftet är att skapa en tidig kontakt med familjer och ge föräldrar stöd i att stärka sin föräldraroll redan från start. Förskolan spelar en central roll i detta arbete genom att tidigt kunna identifiera barn som riskerar att hamna efter i fysisk, kognitiv eller social utveckling. Socialtjänsten ska här bidra med riktade handlingsprogram som ger förskolorna konkreta verktyg för att upptäcka och stödja barn i riskzonen.

Föräldrastödsprogrammen ska vidareutvecklas för att rusta föräldrar och på så sätt minska risken för framtida utsatthet bland unga. Socialnämnden ansvarar för att befintliga program följs upp och utvärderas kontinuerligt, medan stadsdelsnämnderna ska vara öppna för att pröva nya varianter där behoven förändras. Digitalt deltagande bör möjliggöras i de fall det är lämpligt, för att öka tillgängligheten och underlätta för fler familjer att ta del av stödet.

Även riktade program för barn är viktiga. I samverkan med socialnämnden ska ett urval stadsdelsnämnder delta i pilotprojektet Hipp-hopp, med inspiration från det internationella Hippy-programmet. Programmet riktar sig till barn i 5–6 års åldern med språksvårigheter och omfattar särskild träning inför skolstarten, med syftet att stärka språkutvecklingen och skapa bättre förutsättningar för skolframgång.

För äldre barn och unga i grundskolan som riskerar att utveckla asocialt beteende ska tidiga stödformer, såsom strukturerade mentorskapsprogram, etableras. Dessa insatser kan ge eleverna positiva förebilder, skapa tydligare ramar och stärka både motivation och framtidstro. Genom samordnade åtgärder från förskola till grundskola kan staden bygga en sammanhängande kedja av förebyggande insatser som ger barn och unga en stabilare grund och minskar risken för utanförskap och kriminalitet.

- Utveckla hembesöksprogram för förstagångsföräldrar.
- Utveckla det riskfokuserade och förebyggande behandlingsarbetet vid förskolorna genom att tidigt fånga upp barn som riskerar att hamna efter fysiskt, kognitivt eller socialt.
- Utveckla föräldrastödsprogrammen, se över utbudet och möjliggör digitalisering.
- Pilottesta Hip-hop – ett skolförberedande program för barn i slutet av förskolan (5-6 år) med fokus på språksvårigheter.
- Mentorskapsprogram för unga som är på väg att utveckla ett antisocialt beteende.
- Omprioritera resurser från arbetet med fältassistenter.

Unga som påbörjar sin kriminella bana måste bemötas med effektiva sociala insatser. Socialtjänstens arbete ska grundas i hög vetenskaplig evidens. Effekten av allvarsamtal har framstått som tveksam, därför ska insatsen utvärderas ytterligare innan den utvidgas. Familjebaserade insatser för att träna föräldrar i att möta och förstå barnens motiv ska utvärderas. Socialtjänsten ska stärka sin samverkan med elevhälsan i syfte att erbjuda fler unga i riskzonen möjlighet till KBT-behandling som är en effektiv evidensbaserad metod för att stärka individens självkontroll över sitt beteende och sina motiv. Socialtjänsten ska vara en aktiv part i den kontinuerliga utvärderingen av metodprogram för unga som mentorer i våldsprevention (MVP) och Fritid fri från våld.

- Utveckla de familjebaserade insatser som tränar föräldrar att ta hand om unga i riskzonen.
- Stärk KBT-arbetet i samverkan med elevhälsan vid stadens grundskolor.
- Utvärdera arbetet med mentorer i våldsprevention (MVP) och Fritid fri från våld i samverkan med social- och utbildningsnämnden.

En god arbetsmiljö för socialsekreterare och tjänstepersoner vid socialtjänsterna är avgörande för att tillfredsställa kompetensbehoven. De administrativa systemen ska löpande utvärderas och effektiviseras. Ledar- och chefsstöden ska ge medarbetarna rätt stöd och kompetens för att bedriva en framgångsrik resultatenhet. Vidare ska stadsdelsnämnderna stärka uppföljningen av jour- och familjehem samt säkerställa att de HVB-verksamheter som används för placeringar drivs av seriösa aktörer.

- Fortsätt utveckla arbetsmiljön för stadens socialsekreterare.
- Bibehåll ett starkt chefs- och ledarskapsstöd.
- Stärk granskningen.

Stadsdelsnämnderna ska utveckla sin samverkan med Region Stockholm. Utskrivningen av personer från slutna hälso- och sjukvård som lider av psykisk sjukdom och skadligt bruk och beroende, barn med behov av stöd från skola, sjukvård och socialtjänst samt barn och unga som lider av psykisk ohälsa ska fungera sömlöst. Samtliga medborgare i behov ska erbjudas en samordnad individuell plan (SIP) som efterlevs av aktörerna. Medborgarnas egen kännedom om sin SIP ska stärkas. Barn som behöver neuropsykiatrisk stöd ska erbjudas detta inom vårdgarantin. Vid långa väntetider ska stadsdelsnämnderna informera barn och unga om möjligheten att söka vård i andra län. Slutligen ska stadsdelsnämnderna i samverkan med regionen säkerställa att alla barn som placeras genomgår en hälso- och tandundersökning.

- Säkerställ efterlevnaden av SIP.
- Öka medborgarnas delaktighet och förståelse av den egna SIP:n.
- Stärk informationen om möjligheten till neuropsykiatrisk vård.

Stadsdelsnämnderna ska aktivt stötta brottsoffer och anhöriga till brottsoffer. Socialtjänsten ska arbeta uppsökande och sträva efter att sprida god kännedom om möjligheten och rätten till skydd. Förskolan, skolan och fritidsverksamheter fyller en viktig funktion i att kartlägga och orosanmäla. Vidare ska arbetet mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning intensifieras. Relationsvårdscentrum fyller en viktig funktion för att erbjuda stöd och insatser av hög kvalitet. Samtidigt ska samarbetet med civilsamhället präglas av ömsesidig nytta. Uppföljningen av civilsamhällets verksamhet fyller en viktig funktion i syfte att utvärdera ändamålsenligheten med stadens resurstilldelning. Stadsdelsnämnderna behöver också stärka arbetet med skolan och polisen för barn och ungdomar som blivit utsatta för övergrepp i rättssak. Vid placering av barn med medföljande förälder ska skolgången säkras för barnet. Oundvikliga uppbrott ska åtföljas av kompensatoriska åtgärder. Arbetet med kvinnojourer ska värnas och utvecklas.

- Fortsatt utveckla stödet till brottsoffer och anhöriga till brottsoffer.
- Prioritera målgrupperna barn och hedersvåldsutsatta.

- Utveckla arbetet med kvinnojourer.

Ingen ska vara ofrivilligt hemlös i Stockholm. Socialtjänsten ska fördjupa sitt arbete mot hemlöshet av svenska medborgare. Äldre pensionärer med diverse social problematik är en särskilt utsatt grupp. Bostad-först är en viktig insats som ska bibehållas och erbjudas till personer i särskilt behov. En person i hemlöshet möter ofta många olika samhällsinsatser, kommunalt, regionalt och statligt. Socialtjänsten ska utifrån evidensbaserad praktik erbjuda en fast kontaktperson som en "spindel-i-nätet". Personkontinuitet i form av personkännedom mellan handläggaren och klienten ska stärkas. Samtliga stockholmare i ofrivillig hemlöshet ska känna till sin fasta kontaktperson i socialtjänsten som i sin tur samordnar insatserna och framförallt informationsflödena runt personen i behov. Civilsamhällets organisationer fyller en viktig roll som komplement till de kommunala sociala insatserna. Socialnämnden ska verka för att IOP-samarbeten fortsätter att utvecklas samt att civilsamhällesorganisationer ges långsiktiga ekonomiska spelregler vilket möjliggör en stabil verksamhet över tid.

- Säkerställ en fast kontaktperson, spindel i nätet, för samtliga hemlösa i behov
- Fortsätt utveckla singelrum på akutboende, samt öka trivseln vid dessa.
- Utveckla IOP-samarbetet med civilsamhället i syfte att säkra långsiktigt stöd och minska den administrativa bördan.

Arbetsmarknadsåtgärder

I Stockholm ska alla som kan arbeta känna en skyldighet att göra det. Det är grunden för en rättvis välfärd med högt förtroende. Många stockholmare som står utanför arbetsmarknaden gör detta på grund av en bristande yrkes- och studievägledning. Det råder ett stort rekryteringsbehov av individer med praktiska kunskaper som kan erhållas genom kortare utbildning. Stadens insatser med arbetsförberedande insatser måste ställa om till kunskapsförvärvande insatser. Målgrupper med särskilda behov så som personer med funktionsnedsättning, unga samt individer med socialpsykiatriska behov ska stå i centrum för de kommunala arbetsinsatserna. En tät samverkan ska ske med Försäkringskassan och arbetsförmedlingen i syfte att undvika dubbelarbete med stadsdelsnämnderna och dubbelbeskattning av stockholmarna. Målet är att Stockholm ska vara ett nationellt och internationellt föredöme för effektiva arbetsmarknadsinsatser för målgrupper med särskilda behov. Samtidigt ska individens skyldigheter för att ta del av den gemensamma välfärden vara tydliga. Fullt arbetsföra ska utkrävas studie- och aktivitetskrav som motprestation för att erhålla ekonomiskt försörjningsstöd.

Uppgifter

Stadsdelsnämndernas huvudsakliga ansvar omfattar:

- att utreda behov av förberedande eller parallellt stöd för personer som tar del av arbetsmarknadsinsats inom Jobbtorg Stockholm
- arbetsförberedande insatser för arbetslösa som inte omfattas av arbetsmarknadsnämndens verksamhet inom Jobbtorg Stockholm
- stödinsatser i form av lönebidrags- och OSA-anställningar (offentligt skyddat arbete) i samverkan med arbetsmarknadsnämnden
- rekrytering och anställning av feriearbetande ungdomar

Långtgående arbetsmarknadsinsatser är inte kommunens kärnuppdrag. Kommunerna har däremot möjlighet att erbjuda arbetsmarknadspolitiska åtgärder för utpekade prioriterade grupper. De senaste åren har de kommunala jobbtorgen vuxit i både omfattning och budget, vilket väckt frågor om deras faktiska träffsäkerhet. Flera studier, bland annat från IFAU, pekar på osäkerhet kring effekterna av dessa insatser.

Samtidigt som kostnaderna stiger ökar risken för överlappning med Arbetsförmedlingen. Att rikta insatser till grupper utöver lagens krav kan innebära en form av dubbelbeskattning. Därför bör staden så långt möjligt utforma åtgärder som är självfinansierade via statliga lönesubventioner och EU-programbidrag. Genom ett aktivt arbete med EU-finansiering kan den lokala kostnadsbördan minska. Insatser för arbetslösa utan särskilda omständigheter bör i regel finansieras med nationella medel eller EU-gemensamma anslag.

Stadsdelsnämndernas åtaganden för feriejobb bör begränsas. Fokus ska i första hand ligga på socialt utsatta ungdomar och unga med svaga grundskolebetyg för att undvika negativa effekter. Stockholmsjobben bör genomgå en grundlig utvärdering för att klargöra påverkan på långsiktigt deltagande i arbete. Kommunala visstidsanställningar ska inte användas som subventionerade åtgärder för att byta kommunens ansvar för ekonomiskt bistånd mot statlig A-kassa.

Insatserna ska tydligt inriktas på ökad anställningsbarhet. För personer med god arbetsförmåga men bristande kunskaper bör tyngdpunkten ligga på arbetsmarknadsutbildningar och praktiskt inriktad vuxenutbildning som matchar arbetsmarknadens behov. Stadens roll bör främst vara uppsökande och informera om program hos Arbetsförmedlingen samt yrkesutbildningar i såväl offentlig som privat regi. Kommunalt

finansierat stöd ska i huvudsak reserveras för de mest prioriterade grupperna: ungdomar (KAA), personer med funktionsnedsättning och individer med socialpsykiatriska behov.

Statliga och EU-medel bör i större utsträckning bära kostnaden för stödinsatser, särskilt för arbetslösa utan särskilda behov. Arbetsförmågebedömningar bör göras regelbundet för att säkerställa att personer långt från arbetsmarknaden hänvisas till rätt huvudman, exempelvis Försäkringskassan. För dem som inte vill vidareutbilda sig bör Arbetsmarknadsnämnden kunna erbjuda sammanhållen yrkespraktik med enklare arbetsuppgifter i stadens verksamheter. Jobbtorgen bör också aktivt bevaka möjligheten till certifiering inom ”Rusta och Matcha” hos Arbetsförmedlingen, så att privata aktörer inte ersätts för insatser som redan utförs av jobbtorgen.

- Stärka studievägledningen inriktad på praktiska yrkesutbildningar till yrken med arbetskraftsbrist.
- Älägga aktiveringskrav på personer som saknar tillräcklig kunskap i svenska med krav på deltagande och godkänt betyg i svenska för invandrare (SFI) för att erhålla ekonomiskt bistånd.
- Älägga krav på yrkespraktik genom kommunala renhållningsuppgifter för arbetsföra individer i ekonomiskt bistånd utan studier.
- Kräva att bolag som deltar i offentlig upphandling erbjuder praktikplatser, VFU och APL platser.
- Stärk uppföljningen och rapporteringen av arbetsmarknadsinsatsernas effekt.

I väntan på Arbetsförmedlingens slutliga utformning ska staden fokusera på de grupper som har särskilda behov och begränsad arbetsförmåga. Detta omfattar bland annat personer med funktionsnedsättningar, individer med socialpsykiatriska behov, och personer som behöver rehabilitering med vårdinslag. Staden ska i största möjliga utsträckning styra dessa individer mot Arbetsförmedlingens specialiserade insatser. Men där sådana insatser saknas, ska stadens eget arbete fortgå för att stimulera dessa prioriterade grupper till att hitta arbete, med särskilt fokus på bristyrken och korta studievägar.

Jobbtorg Stockholms insatser ska vara tillgängliga för personer inom socialpsykiatri och de som tillhör LSS personkrets 1 och 2, efter biståndsbeslut enligt 4 kap. 2 § SoL. Dessa insatser ska fungera som ett alternativ till sysselsättning och daglig verksamhet, eller som ett stöd i övergången från dessa till den reguljära arbetsmarknaden. Målet är att erbjuda en sömlös övergång för dessa individer, så att de på sikt kan etablera sig på arbetsmarknaden.

- Stärka FINSAMs roll i sammanhållningen av insatserna mellan Region Stockholm, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Stockholm stad.
- Fortsätta utveckla OSA-anställningarna, lönebidrag, KAA och andra statliga ersättningsformer för arbetslösa.
- Fortsätta stimulera arbete för personer med funktionsnedsättning, personer med socialpsykiatriska problem samt rehabilitering med vårdinslag.

FACKNÄMNDER

Arbetsmarknadsnämnden

Alla i Stockholm som kan arbeta ska känna ett ansvar att göra det. Det är grunden för en rättvis och hållbar välfärd som bygger på förtroende. Många som idag står utanför arbetsmarknaden gör det på grund av otillräcklig yrkes- och studievägledning. Samtidigt finns ett stort behov av att rekrytera personer med praktiska kunskaper, vilket ofta

kan uppnås genom kortare utbildningar. För att möta detta behöver stadens arbetsförberedande insatser ställas om till att fokusera på att förmedla kunskap och kompetens. Genom att stärka vägledningen och erbjuda fler anpassade alternativ utifrån varje individs förutsättningar, kan alla stockholmare ges bättre möjligheter att bidra till välfärden. Integration främjas genom arbete och förbättrade språkkunskaper i svenska, vilket leder till ett mer jämlikt samhälle.

Arbetsmarknadsnämnden ska erbjuda korta och effektiva studievägledande insatser som leder till jobb. Nämnden ska arbeta nära stadens verksamheter, myndigheter, civilsamhället och näringslivet. Utbildningsinsatser ska utvecklas i samråd med arbetsgivare och deras behov. Stadens jobbtorg ska prioritera de målgrupper som lagstiftningen föreskriver, samt personer med särskilda behov som personer med funktionsnedsättningar, de inom socialpsykiatri och unga enligt det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). Prioritering av ungdomar ska ske utifrån behov, inte deras bostads-område. Stadens insatser bör komplettera Arbetsförmedlingens arbete, utan att skapa överlapp. Jobbtorgens insatser ska vara målinriktade och effektiva, inriktade på de grupper som inte får stöd från andra myndigheter.

Målet är att Stockholm ska vara ett föredöme både nationellt och internationellt när det gäller arbetsmarknadsinsatser för grupper med särskilda behov. Samtidigt ska det vara tydligt att det finns förväntningar på den enskilde att bidra till välfärden. De som är fullt arbetsföra ska mötas av studie- och aktivitetskrav som villkor för ekonomiskt bistånd.

Stockholm ska vara en trygg stad med hög livskvalitet. Ett framgångsrikt mottagande av nyanlända kräver en tidig integration, där både möjligheter och skyldigheter är tydliga. De som får möjligheten till en skattefinansierad utbildning, vare sig det är yrkesutbildning eller språkutbildning, har också en skyldighet att aktivt delta och dra nytta av den.

Nämndens uppgifter

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för kommunövergripande arbetsmarknadsfrågor och för stadens samlade arbetsmarknadsinsatser.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- verksamheten vid stadens jobbtorg
- samordning och utveckling av feriejobb för ungdomar, samt anskaffning av handledning
- rekrytering och anställning inom Stockholmsjobb
- det kommunala aktivitetsansvaret för 16-19-åringar
- samordningsansvar för stadsdelsnämndernas stödinsatser i form av lönebidrags- och OSA-anställningar (offentligt skyddat arbete)
- samordningsansvar för stadens samverkan med Arbetsförmedlingen
- vuxenutbildning inklusive svenska för invandrare (sfi)
- lagstadgad samhällsorientering för nyanlända
- samordning av stadens arbete med mottagande och etablering av nyanlända
- årligen utarbeta en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen med särskilt fokus på personer som står långt ifrån arbetsmarknaden
- stadens förvaltarenhet

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Vuxenutbildning

Kunskap byggs genom hela livet, och den kommunala vuxenutbildningen utgör en nyckel i detta. Den gör det möjligt för stockholmare att på ett smidigt och kostnadseffektivt sätt vidareutbilda sig, byta bana eller komplettera kurser för att bli behöriga till yrkeshögskola eller universitet. Huvudmålet för vuxenutbildningen bör vara att snabbt och träffsäkert leda individen till arbete. Samtidigt som staden följer lagar och föreskrifter ska resurserna användas så att utbildningarna stärker anställningsbarheten, särskilt inom bristyrken. Genom att kartlägga kompetensbehoven lokalt och nationellt kan matchningen mot yrken med arbetskraftsbrist förbättras.

Stockholms stad bör aktivt uppmuntra studiemotiverade vuxna att välja utbildningar som leder till praktiska, efterfrågade färdigheter. Introduktionskurser ska utformas med tydlig yrkesprofil och innehålla praktiska moment som förbereder deltagarna för heltids- eller deltidsarbete. Det är också viktigt att undvika onödig akademisering av vuxenutbildningen, för att effektivisera kompetensöverföringen och korta studietiderna. En stärkt styrning av studie- och yrkesvägledningen är avgörande för att lotsa individer mot yrkesvägar med goda jobbmöjligheter.

Mer träffsäkra arbetsmarknadsinsatser och mindre dubbelarbete behövs. De årliga kostnaderna för stadens jobbtorg är betydande, men resultaten kan vara svåra att mäta. I flera fall uppstår överlapp med Arbetsförmedlingens uppdrag. Därför bör jobbtorgens uppgifter avgränsas och riktas mot tydligt definierade målgrupper som faller utanför andra myndigheters ansvar.

- Reformera vuxenutbildningen med fokus på utbildningar som matchar arbetsmarknadens behov.
- Styr om fler elever mot arbetsmarknadsutbildningar och kombinationsutbildningar som näringslivet efterfrågar.
- Prioritera yrkeshögskoleutbildningar inom områden med stor brist på arbetskraft.
- Utforska alternativa och kortare utbildningsvägar för unga som är studietrötta, med fokus på praktiska yrkeskunskaper som snabbt leder till jobb.
- Reformera jobbtorgen med målet att skapa en mer fokuserad och effektiv verksamhet som uppfyller lagens krav

Arbetsmarknadsinsatser

Långtgående arbetsmarknadsinsatser för medborgare hör inte till kommunens kärnuppdrag. Kommunerna har däremot möjlighet att erbjuda arbetsmarknadspolitiska åtgärder för utpekade prioriterade grupper. De senaste åren har de kommunala jobbtorgen vuxit i både omfattning och budget, vilket väckt frågor om deras faktiska träffsäkerhet. Flera studier, bland annat från IFAU, pekar på osäkerhet kring effekterna av dessa insatser.

Samtidigt som kostnaderna stiger ökar risken för överlappning med Arbetsförmedlingen. Att rikta insatser till grupper utöver lagens krav kan innebära en form av dubbelbeskattning. Därför bör staden så långt möjligt utforma åtgärder som är självfinansierade via statliga lönesubventioner och EU-programbidrag. Genom ett aktivt arbete med EU-finansiering kan den lokala kostnadsbördan minska. Insatser för arbetslösa utan särskilda omständigheter bör i regel finansieras med nationella medel eller EU-gemensamma anslag.

Stadsdelsnämndernas åtaganden för feriejobb bör begränsas. Fokus ska i första hand ligga på socialt utsatta ungdomar och unga med svaga grundskolebetyg för att undvika negativa effekter. Stockholmsjobben bör genomgå en grundlig utvärdering för att klargöra påverkan på långsiktigt deltagande i arbete. Kommunala visstidsanställningar ska inte användas som subventionerade åtgärder för att byta kommunens ansvar för ekonomiskt bistånd mot statlig A-kassa.

Insatserna ska tydligt inriktas på ökad anställningsbarhet. För personer med god arbetsförmåga men bristande kunskaper bör tyngdpunkten ligga på arbetsmarknadsutbildningar och praktiskt inriktad vuxenutbildning som matchar arbetsmarknadens behov. Stadens roll bör främst vara uppsökande och informera om program hos Arbetsförmedlingen samt yrkesutbildningar i såväl offentlig som privat regi. Kommunalt finansierat stöd ska i huvudsak reserveras för de mest prioriterade grupperna: ungdomar (KAA), personer med funktionsnedsättning och individer med socialpsykiatriska behov.

Statliga och EU-medel bör i större utsträckning bära kostnaden för stödinsatser, särskilt för arbetslösa utan särskilda behov. Arbetsförmågebedömningar bör göras regelbundet för att säkerställa att personer långt från arbetsmarknaden hänvisas till rätt huvudman, exempelvis Försäkringskassan. För dem som inte vill vidareutbilda sig bör Arbetsmarknadsnämnden kunna erbjuda sammanhållen yrkespraktik med enklare arbetsuppgifter i stadens verksamheter. Jobbtorgen bör också aktivt bevaka möjligheten till certifiering inom "Rusta och Matcha" hos Arbetsförmedlingen, så att privata aktörer inte ersätts för insatser som redan utförs av jobbtorgen.

- Stärka studievägledningen inriktad på praktiska yrkesutbildningar till yrken med arbetskraftsbrist.
- Älägga aktiveringskrav på personer som saknar tillräcklig kunskap i svenska med krav på deltagande och godkänt betyg i svenska för invandrare (SFI) för att erhålla ekonomiskt bistånd.
- Älägga krav på yrkespraktik genom kommunala renhållningsuppgifter för arbetsföra individer i ekonomiskt bistånd utan studier.
- Kräva att bolag som deltar i offentlig upphandling erbjuder praktikplatser, VFU och APL platser.
- Stärk uppföljningen och rapporteringen av arbetsmarknadsinsatsernas effekt.

I väntan på Arbetsförmedlingens slutliga utformning ska staden fokusera på de grupper som har särskilda behov och begränsad arbetsförmåga. Detta omfattar bland annat personer med funktionsnedsättningar, individer med socialpsykiatriska behov, och personer som behöver rehabilitering med vårdinslag. Staden ska i största möjliga utsträckning styra dessa individer mot Arbetsförmedlingens specialiserade insatser. Men där

sådana insatser saknas, ska stadens eget arbete fortgå för att stimulera dessa prioriterade grupper till att hitta arbete, med särskilt fokus på bristyrken och korta studievägar.

Jobbtorg Stockholms insatser ska vara tillgängliga för personer inom socialpsykiatri och de som tillhör LSS personkrets 1 och 2, efter biståndsbeslut enligt 4 kap. 2 § SoL. Dessa insatser ska fungera som ett alternativ till sysselsättning och daglig verksamhet, eller som ett stöd i övergången från dessa till den reguljära arbetsmarknaden. Målet är att erbjuda en sömlös övergång för dessa individer, så att de på sikt kan etablera sig på arbetsmarknaden.

- Stärka FINSAMs roll i sammanhållningen av insatserna mellan Region Stockholm, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Stockholm stad.
- Fortsätta utveckla OSA-anställningarna, lönebidrag, KAA och andra statliga ersättningsformer för arbetslösa.
- Fortsätta stimulera arbete för personer med funktionsnedsättning, personer med socialpsykiatriska problem samt rehabilitering med vårdinslag.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med berörda stadsdelsnämnder till- skapa fler arbetsmarknadsinsatser i takt med att staden övertar en större andel parkskötsel i egen regi (3.2)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och social- nämnden och i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda finansieringsmo- dellen för stadens arbetsmarknadsinsatser riktade till personer med funktions- nedsättning (3.2)	2026-01-01	2026-04-30
Kommunstyrelsen ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden utreda finansieringsmodellen för stadens vuxenutbildning (3.2)	2026-01-01	2026-04-30
Kommunstyrelsen ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden, exploaterings- nämnden, utbildningsnämnden, Södermalms stadsdelsnämnd, SISAB och andra berörda nämnder och bolag i staden ta ett helhetsgrepp om utvecklingen av platsen kring Åsö gymnasium (3.3)	2026-01-01	2026-12-31
Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknads- nämnden och stadsdelsnämnderna implementera den plan för genomförande för att införa en enhetlig yrkestitulatur i förskolan som antagits av förskole- nämnden (3.4)	2026-01-01	2026-12-31
Överförmyndarnämnden ska samverka med arbetsmarknadsnämnden i deras pågående arbete med hur rekryteringen av professionella ställföreträdare kan stärkas (3.4)	2026-01-01	2026-12-31
Övriga aktiviteter		
Ta fram en handlingsplan för att minska lokalkostnaderna, genom centrali- sering	2026-01-01	2026-12-31
Revidera aktiveringskraven för ekonomiskt försörjningsstöd för personer i ar- betslöshet	2026-01-01	2026-12-31
Ompröva befintliga insatser i syfte att undvika dubbelarbete med Arbetsför- medlingen	2026-01-01	2026-12-31
Utvärdera Stockholmsjobbets och Stockholmsvårdarnas ändamålsenlighet sett till att få individer i ett icke-biståndsförsörjt arbete	2026-01-01	2026-12-31
Utveckla ansökningsprocessen av ESF medel gentemot EU	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställa att staden inte dubbelarbetar med AF och dess privata leverantörer	2026-01-01	2026-12-31
Stärk studievägledningen så att elever väljer praktiska bristyrken	2026-01-01	2026-12-31
Begränsa feriejobbet till de grupperna med verklig nytta enligt IFAUs studier.	2026-01-01	2026-12-31
Avsluta särbehandlingen av Järva och Söderort vid jobbtorgen	2026-01-01	2026-12-31

Avfallsnämnden

Nämndens uppgifter

Avfallsnämnden har verksamhetsansvaret för de uppgifter som enligt miljöbalken eller andra författningar åligger staden i fråga om avfallshantering.

Nämnden ansvarar för:

- upprättande av förslag till renhållningsordning
- upprättande av förslag till avfallsplan
- upprättande av förslag till taxor för hämtning, transport och behandling av avfall under kommunalt ansvar

Omfattningen av nämndens uppgifter är därmed reglerad i lag och författning. Utförandet av den faktiska avfallsverksamheten åligger Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB. Verksamheten bedrivs inom dess dotterbolag Stockholm Avfall AB.

Nämndens ledamöter utgör genom personunion även styrelse för Stockholm Avfall AB. Budget för nämndens verksamhet upprättas därför inom Stockholm Avfall AB. Avfallsnämndens verksamhetsplanering upprättas genom nämnda personunion av styrelsen för Stockholm Avfall AB. Styrning av verksamheten sker därmed genom ägardirektiv till bolaget inom Stockholms Stadshus AB.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden ska säkerställa ett hållbart samhällsbyggande och skapa förutsättningar för att Stockholms stad ska kunna fullfölja sina åtaganden genom Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen med tillhörande infrastruktur och samhällsservice. Nämnden ska utveckla och förvalta stadens markinnehav så att en vacker och human utbyggnad av staden säkerställs.

Stockholms utbyggnad kräver ett omfattande medborgarinflytande där allmänheten tidigt i processerna ges inflytande över stadens utveckling. Medborgarna själva ska ha rätt att påverka utvecklingen i de områden där de bor. Tydliga och medborgarförankrade planprogram ska tas fram för områden där nya stadsdelar eller förtätningar anses aktuella. Genom att ta ett helhetsgrepp kring områdenas utveckling och långsiktiga behov av allt från infrastruktur, grönområden och idrottsplatser till kultur, förskolor och äldreomsorg, kan harmoniska miljöer med hög livskvalitet tillskapas. Markförvaltningen genererar betydelsefulla intäkter för staden, varav huvuddelen utgörs av tomträttsintäkter. Staden bör vara speciellt återhållsam i omförhandling av tomträttsavgäld för bostadshus och inte bidra till kraftiga kostnadsökningar för de boende.

Bostadsprisökningarna i Stockholm har varit högre än normal kostnadsutveckling och avgälderna ska inte följa, och därmed bidra till en kostnadsexplosion. Den existerande lagstiftningen ger utrymme för att hålla tillbaka avgiftsökningar av tomträttsavgäld.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- markförvaltning och exploatering av mark inom stadens gräns, både avseende projekt på stadens mark liksom utgöra projektägande nämnd vid privatmarksprojekt
- mark som staden äger utanför stadens gräns som ska exploateras eller avyttras
- frågor om förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fastigheter, tomträtter och andra nyttjanderätter
- genomförande av detaljplaner för gator, vägar, torg, parker och andra allmänna platser på stadens mark och på annan mark som nämnden förvaltar
- arbete som bidrar till en socialt och ekologiskt hållbar stad
- myndighetsutövning i hamnfrågor

Markförvaltningen genererar betydelsefulla intäkter för staden, varav huvuddelen utgörs av tomträttsintäkter.

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En varsamt växande stad

Markanvisningar

Exploateringsnämnden ska i samband med markanvisningar sluta avtal om lokaler för näringslivet i bottenvåningar i nyproduktion för att ge rimliga hyror för småskalig verksamhet. Entreprenörer som fått en markanvisning ska inte ges möjlighet att avvakta med att påbörja byggnationen på obestämd tid utan efterlevnad av tidsplan måste tydligare kravställas. Byggrätten vid nyproduktion i befintliga områden ska anpassas efter områdets befintliga bebyggelses generella våningsantal och höjder. Stockholmsmodellen ska omprövas där byggaktörer ges markanvisningsavtal med förbestämd byggrätt innan detaljplan antagits.

- Nämnden ska sluta avtal om lokaler för näringslivet i bottenvåningar i nyproduktion i samband med markanvisningar för att ge rimliga hyror för småskalig verksamhet.
- Entreprenörer som fått en markanvisning ska inte ges möjlighet att avvakta med att påbörja byggnationen på obestämd tid.
- Byggrätten vid nya markanvisningar ska anpassas efter områdets generella våningsantal.
- De sociala och miljömässiga och ekonomiska kraven i markanvisningar ska minskas i syfte att stimulera fler små aktörer att erhålla en markanvisning.

Förtätning, grönområden, vatten och kultur

På liknande sätt som nya stadsdelar planeras vill vi se planprogram för befintliga områden innan fortsatt småskalig förtätning tillåts. Planerna behöver tas fram med stor lyhördhet för lokalbors önskemål och områdets historia med målet att skapa en attraktiv och trivsamt boendemiljö och tydliga levande centrum. Målbilden för områdets exploateringsgrad, näringsliv, slutgiltiga gestaltning och täthet bör konkretiseras. På så vis kan ett helhetsgrepp om området tas där framtida behov kring infrastruktur, grönytor, idrottsplatser, välfärdsverksamhet och så vidare kan fastställas samtidigt som en slutgiltig fastställd täthet uppnås och området kan anses färdigbyggt.

I kontrast till dagens småskaliga förtätning som sker tomt för tomt, detaljplan för detaljplan, och leder till att områdets unika karaktär tillintetgörs. I stort sett varje ny byggnad blir volymmässigt större än de existerande vilket leder till att stadsbilden förändras. Istället kan hustyper fastställas som står i samklang med den ofta homogena ursprungsbebyggelsen och således behöver inte hjulet uppfinnas på nytt för varje enskild ny byggnad. Beroende på område kan hustypen efterlikna eller komplettera befintlig flerfamiljsbebyggelse, eller utformas på ett sätt som framhäver områdets karaktär utan att för den sakens skull göra anspråk på att utgöra ett hus från ursprungsexploateringen.

Tillsammans med byggaktörer ska nämnden inventera lämpliga platser för överdäckning av trafikinfrastruktur och i dessa miljöer möjliggöra en bättre boendemiljö och till skapa värdefulla ytor för ny grönska, bostäder, kontor och verksamheter. Nämnden ska verka för att döda stadsytor vid exempelvis större vägar och under broar väcks till liv.

Fler alternativa boendeformer som ägarlägenheter, kooperativ hyresrätt, co-living, byggemenskaper och kollektivhus behövs. Ombyggnad av tomma kontorsfastigheter kan vara lämpliga objekt för att testa nya boendeformer med lägre boendekostnad.

Likaså kan innovationsupphandlingar med byggaktörer möjliggöra produktion av boenden med lägre boendekostnader för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden.

I områden där det historiskt bedrivits verksamheter, samt i ytterstaden när bottenvåningar och andra för bostadsändamål oattraktiva ytor inte fullt ut kan nyttjas till handels- och restaurangverksamhet, ska kombinerade småindustri- och bostadsområden möjliggöras. Omvandling av gamla industriområden till bostadskvarter försämrar villkoren för små industrier och småskaliga verkstäder. Nya sådana behöver tillskapas och plats för småindustri och hantverk måste ges i nybyggnation av bostadsområden.

Medborgarförankrade planprogram behövs för befintliga områden för att undvika förtätningar som förändrar områdenas karaktär så att slutgiltig täthetsgrad kan fastställas där områden anses kompletta och färdigbyggda. De gröna kilar som finns i bostadsområden ska utgöra en central del i stadens ekosystem och förtätning i sådana områden bör undvikas.

Värdet av idrott och rörelse hos unga går inte nog att betona. En kostnad genom investeringar i idrottsplatser eller andra ytor dedikerade till fysisk aktivitet återbetalas snabbt genom lägre samhällskostnader när allmänhetens idrottande underlättas. Detta skapar en bättre folkhälsa. Nämnden ska aktivt arbeta med att bygga bort idrottsplatsbristen. Exploatering på bekostnad av värdefulla grönområden och idrottsplatser ska undvikas. När Stockholms befolkning ökar och nya bostadsområden blir till bör nämnden även initiera utveckling av nya kolonilottsområden.

Likaså ska skolor, och förskolor inte föreläggas på värdefulla grönområden eller genom förtätning i befintliga stadsområden. Nybyggnation ska alltid föregås av högt ställda krav på tillräcklig skolgårds och lektyta.

Närheten till vatten gör Stockholm unik och Stockholms välbevarade kajområden är stadens mötespunkter med vattnet. Samtidigt som mer liv i dessa miljöer är eftersträvanvärt behöver omsorg iakttas vid verksamhetsutveckling på kajer och vatten. Småbåtarna utgör också en viktig del av mötet med Stockholm från vatten och bättre förutsättningar behöver skapas för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar.

Ökande tomträttsavgälder innebär direkta höjda boendekostnader för privata bostadsrättsföreningar samt indirekta kostnadsökningar för hyresrätter. Staden bör verka mot regering och Riksdag i syfte att få till stånd ett ökat kommunalt inflytande över tomträttsavgälden, så att lokal politiker kan utkrävas ansvar från medborgarna. Exploateringsnämnden bör för egen del säkerställa att de nya avgäldsnivåerna ligger på lagstiftningens minimum, vilket kan ske genom förlängda löptider på 20 år. Därtill ska exploateringsnämnden möjliggöra för friköp av tomträtter genom bilaterala lån till tomträttsägare. Dessa bilaterala lån innebär ingen reell kontant transaktion utan handlar om att staden är pantägare och ansvarig för att utkräva marknadsränta samt amorteringstid gentemot tomträttsägaren.

Projektet Nya Slussen har varit ett misslyckande från dag ett. Sverigedemokraterna förespråkade upprustningen av Gamla Slussen men den punkten är passerad och nu gäller det att göra Slussen så bra som är möjligt under nuvarande förutsättningar. Vår oro om att projektet skulle fördyras men även byggas i modernistisk stil och inverka negativt på ett av Stockholms främsta kulturarvsområden har tyvärr infriats. Bristande transparens och politisk inkompetens har gått hand i hand, och projektet påminner närmast om det misslyckade nya Karolinska Universitetssjukhuset. Vi föreslår att en opartisk utvärdering tillsätts för att kartlägga processerna bakom fördyringarna och vilka lärdomar som måste dras från detta. Utöver att dra lärdomar av vad som gått fel måste staden arbeta för att Nya Slussen blir så bra som det är möjligt. De nya glashusen invid trappan

ner till kajen är arkitektoniska missfoster som i modellerna gjordes i glas, för att verka som om de inte påverkar sikten mot vattnet. Dessa modeller skapades enbart för att minska det folkliga motståndet mot projektet och var ett sätt att bedra medborgarna. Staden bör överväga en ombyggnad av dessa byggnader så att deras utformning bättre ansluter till platsens historia.

I och med en konservativ syn på att bebygga grönområden och en restriktivitet mot förstörelse av värdefulla skogsområden föreligger inget behov av nya naturreservat. Inrättandet av nya naturreservat är mycket kostsamt sett till den platsspecifika begränsningen. Nya och kostsamma strategier påverkar inte det faktum att många exploateringsprojekt som negativt påverkar djur och natur hade kunnat undvikas om den politiska beslutsamheten fanns i exploateringsnämnden.

Stor restriktion bör råda kring nya planläggningar utan konkret nytta. Exempelvis bör arbetet med Snösätra avbrytas. Därtill bör arbetet med Högdalstopparna pausas i syfte att använda platsen till verksamhet som inte kräver detaljplan.

- Förtätning i områden med flerbostadshus ska föregås av ett medborgarförankrat planprogram.
- Förtätning i villa och radhusområden, utan ett medborgarförankrat planprogram, ska inte få ske.
- Blandade områden med lätt industri och bostäder ska möjliggöras.
- Idrottsplatsbristen ska aktivt byggas bort.
- Fler koloniområden ska skapas.
- Exploatering som sker på bekostnad av värdefulla grönområden och idrottsplatser ska undvikas.
- Omsorg och varsamhet ska iakttas vid verksamhetsutvidgning på kajer och på vatten.
- Förutsättningar för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar ska skapas.
- Döda stadsytor vid motorvägar, under broar och dylika platser ska väckas till liv.
- Industrier i områden som bebyggs med bostadshus ska erbjudas ny mark reserverad för industri, handel och andra aktiviteter som inte är lämpliga bland bostäder
- Håll tomträttskostnaderna på en lagstiftningens miniminivå, påverka regering och Riksdag för ett ökat kommunalt inflytande över tomträttsavgäldens utformning samt möjliggöra för bilaterala lån för tomträttsägare för friköp.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Exploateringsnämnden och trafikenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen ta fram ett investeringsprogram för omfördelning av investeringsmedel (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Exploateringsnämnden ska redovisa hur besparingar genom förbättrad portföljstyrning ska uppnås (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och exploateringsnämnden i samråd med berörda nämnder fortsatt utreda fastighetsägaransvaret i syfte att fastställa en långsiktig strategi för Hötorgsfaret (Beridarebanan) (3.1)	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samråd med exploateringsnämnden och trafiknämnden utreda om det är lämpligt att trafiknämnden ansvarar för att arrendera alla kommunaltekniska ytor av exploateringsnämnden (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och Stockholms Hamn AB utreda ansvar, utveckling och kostnader för stadens innerstadskajer med hänsyn till trafiksäkerhet, farleder och framtida kollektivtrafikpunkter på sjö. I arbetet ska förutsättningar så väl förvaltningsmässiga som ekonomiska för flytt av förvaltning av innerstadskajer från Stockholms Hamn AB till trafiknämnden presenteras (3.1)	2026-01-01	2026-08-31
Trafiknämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB identifiera behov av drift- och investeringsmedel kopplat till nämndens ansvar för stadens skyfallsanläggningar under mark (skyfallsmagasin) (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Business Region AB ta fram en analys och åtgärdsförslag gällande kontorsmarknaden i Stockholm (3.2)	2026-01-01	2026-12-31
Exploateringsnämnden ska färdigställa uppdraget med att ta fram riktlinjer för exploateringsavtal (3.3)	2026-01-01	2026-08-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med exploateringsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda och tydliggöra ansvarsgränser för marksaneringar och drift och skötsel av park- och naturmark (3.6)	2026-01-01	2026-06-30
Övriga aktiviteter		
Utreda lämpliga platser för nya idrottsplatser.	2026-01-01	2026-12-31
Utreda lämpliga platser för nya småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar.	2026-01-01	2026-12-31
Utreda alternativa upplåtelseformer och byggemenskaper	2026-01-01	2026-12-31
Utred möjligheten till bilaterala lån för friköp av tomträtter	2026-01-01	2026-12-31
Påverka Riksdagen i syfte att öka det kommunala inflytandet över tomträttsavgälden, samt utmana lagstiftningen och minska framtida höjningen av tomtgälden	2026-01-01	2026-12-31
Tillsätta en haverikommission för Nya Slussen	2026-01-01	2026-12-31
Inta en principiellt negativ inställning till ovarsam förtätning, på bekostnad av närboende, djur och natur	2026-01-01	2026-12-31
Riva SVT/SR-huset	2026-01-01	2026-12-31

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämndens bestånd utgör en viktig del av stadens funktioner och innefattar samhällsviktiga verksamheter som är av stor betydelse för stockholmarna. Genom en långsiktig och kostnadseffektiv förvaltning av fastigheter ska nämnden säkerställa att staden fortsatt har kontroll över sina strategiskt viktiga lokaler och fastigheter. Det är av stor vikt att nämnden arbetar för att underhåll och renoveringar utförs med kostnadseffektivitet, vilket bidrar till en hållbar förvaltning av de gemensamma tillgångarna och en stabil ekonomisk utveckling.

En effektiv förvaltning av stadens fastigheter bidrar till att hålla lokalhyreskostnaderna på en rimlig nivå. Genom att dra nytta av stordriftsfördelar och en systematisk planering kan nämnden optimera sina resurser och därmed minska kostnaderna för underhåll och drift. Detta arbete är centralt för att staden ska kunna erbjuda sina verksamheter, som skolor och vårdinrättningar, ändamålsenliga lokaler utan att det belastar budgeten mer än nödvändigt.

För att säkerställa bästa möjliga effektivitet ska nämnden kontinuerligt mäta och jämföra sina interna kostnader. Detta arbete ska genomföras i relation till andra stora fastighetsbolag och baseras på tillgänglig öppen finansiell data. Denna jämförelse ska fungera som ett verktyg för att identifiera områden där nämnden kan bli mer kostnadseffektiv och för att säkerställa att förvaltningen håller hög standard i relation till andra aktörer på marknaden.

Nämndens arbete ska även fokusera på att bevara och utveckla stadens fastighetsbestånd. Det är viktigt att underhålla och renovera befintliga byggnader för att förlänga deras livslängd och säkerställa att de fortsätter att vara funktionella och energieffektiva över tid. Långsiktig planering är avgörande för att undvika oplanerade kostnader och säkerställa att fastigheterna möter både dagens och framtidens behov.

Nämndens uppgifter

Fastighetsnämnden ansvarar för stadens förvaltningsbyggnader, kulturfastigheter, idrottsanläggningar, brandstationer, kommersiella fastigheter, naturvårdsområden och reservat utanför stadens gräns samt bostadsrätter och vissa inhyrningar. Uppdraget omfattar även fastigheter och lokaler som inte naturligt passar in i stadens fastighetsförvaltande bolag. Nämnden innehar myndighetsansvaret enligt bostadsförvaltningslagen och lagen om arrendenämnder med ansvar för bland annat att föreslå förvaltare (något av stadens allmännyttiga bolag) till hyresnämnden.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- tillhandahållande och förvaltning av lokaler primärt för stadens egna verksamheter genom en enhetlig och förutsägbar hyresmodell baserad på självkostnadsprincip med låg administrativ börda för samtliga parter
- underhåll av kulturhistoriskt värdefulla fastigheter samt tillhandahållande och förvaltning av lokaler för stadens kultur- och föreningsliv inom nämndens bestånd, bland annat genom långsiktig strategisk utveckling och förädling av kommersiella fastigheter
- planering för en långsiktigt effektiv användning av lokalresurser inom nämndens bestånd utifrån verksamheternas behov och med utgångspunkt från invånarnas intressen och behov
- långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning och kontinuerlig översyn av lokalbeståndet i enlighet med stadens fastighets- och lokalpolicy
- förvaltning av fastigheter och byggnader på uppdrag av andra stadsinterna förvaltningar

- ärenden om tvångsförvaltning

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En varsamt växande stad

En varsamt växande stad kräver en strategisk fastighetsförvaltning och noggrann planering av stadens utveckling. Fastighetsnämnden ska utnyttja sina stordriftsfördelar för att effektivisera administrationen och förbättra sin upphandlingskompetens. Genom att hålla en hög nivå av kostnadseffektivitet kan nämnden bidra till att minska stadens investeringskostnader och hålla lokalyrorna på en rimlig nivå. Jämförelser med börsnoterade fastighetsförvaltare och byggare kan ge värdefulla insikter och identifiera potentiella förbättringsområden, vilket gör att nämnden kan förbli konkurrenskraftig och proaktiv i sitt arbete.

De kommande åren kommer ett antal större renoveringar och nybyggnationer att påbörjas och fortlöpa. Det gäller bland annat renoveringen av Vällingby sim- och idrottshall, Brännkyrkahallen, en ny hall för fotboll och friidrott på Enskede IP, Gränsbergets idrottshall, Bäverdalens idrottshall, en 11-spelsplan på Gubbängsfältet samt en ny is- och idrottshall på Hagsätra IP. Planeringen för exempelvis framtida Västertorps sim- och idrottshall, Kristinebergshallarna, Bällsta IP och en ny simhall i Skarpnäck fortsätter också

Idrottsanläggningar är en betydande del av Stockholms stadsmiljö och ska präglas av höga arkitektoniska kvaliteter. Det är viktigt att nya anläggningar harmoniserar med den omgivande miljön och att anläggningar med höga kulturhistoriska värden vårdas och bevaras vid upprustning. Investeringar i energieffektiviseringar ska genomföras när de bedöms vara ekonomiskt fördelaktiga, vilket bidrar till både hållbarhet och långsiktiga kostnadsbesparingar. Dessutom ska nämnden verka för att förebygga otrygghet och brottslighet i och kring sina fastigheter genom åtgärder som klottersanering och platsamverkan.

Fastighetsnämnden har också ett ansvar för att säkerställa att hyrorna för stadens bostäder hålls på en rimlig nivå. Detta inkluderar att arbeta tillsammans med de kommunala bostadsbolagen för att se till att vinster från hyresrättsägarna återinvesteras i fastigheterna och att nyproduktion bekostas genom hyresintäkter från framtida hyresgäster. Vid renoveringar ska nollalternativet användas där kostnadsdrivande uppgraderingar undviks, med fokus på grundläggande underhållsåtgärder för att minska kostnaderna för både hyresgäster och staden.

- Föreslå ytterligare idrottshallslökaliseringar i samråd med idrottsföreningsrörelsen för att möta behovet av idrottsytor.
- Prioritera utvecklingen av 11-mannaplaner på Kungsholmen framför nya bostäder och kontor, för att stärka möjligheterna till utomhusidrott.
- Fortsätta arbetet med kostnadseffektiva renoveringar och byggtekniker för simbassänger, med fokus på energieffektivitet och långsiktig hållbarhet.
- Undersöka möjligheterna för tillfälliga idrottsplatser på markytor som väntar på nybyggnation eller exploatering.
- Beakta särskilda behov hos personer med funktionsnedsättningar vid upprustning och nybyggnation av idrottsanläggningar, för att säkerställa tillgänglighet för alla.

- Samordna insatser för att säkra äldreboenden och särskilda boenden mot värmeböljor genom adekvata anpassningar.
- Utredda försäljning av icke-strategiska fastigheter utanför kommungränserna, inklusive natur- och friluftsområden, campingar samt andra byggnader som inte är centrala för stadens verksamhet.
- I samverkan med Exploateringsnämnden utreda möjligheterna för återköp av samhällsfastigheter för att stärka stadens långsiktiga kontroll över strategiska tillgångar.
- Underlätta för fler grindar och inneslutning av innergårdar i samarbete med bostadsbolagen för att öka tryggheten i bostadsområden.
- Säkerställa att solcells och energiinvesteringar i det kommunala fastighetsbeståndet alltid är ekonomiskt lönsamma.
- Intensifiera arbetet med att vräka fler gängkriminella hyresgäster.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och exploateringsnämnden i samråd med berörda nämnder fortsatt utreda fastighetsägaransvaret i syfte att fastställa en långsiktig strategi för Hötorgsfaret (Beridarebanan) (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Fastighetsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen intensifiera arbetet med att pröva avyttringar av ej strategiska fastigheter. Relevanta objekt ska därför utredas för försäljning under året (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden och kulturnämnden utreda om kulturnämnden ska agera förstahandshyresgäst hos fastighetsnämnden där de externa hyresgästerna är inom kulturnämndens intressesfär (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, SISAB och Stockholms Stadshus AB utreda möjliga former för samfinansiering för skolidrottshallar i de fall sådana byggs fullstora utan att skolan identifierat ett sådant behov för sin verksamhet. Samfinansiering ska i sådana fall ske på ett sätt som inte belastar skolpengen (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholms Stadshus AB, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem, AB Svenska Bostäder och Micasa Fastigheter i Stockholm AB utreda möjligheter till införande av bonusvitesmodell för kravställning i upphandling av byggentreprenader och i byggprojekts utförandeskede i syfte att minska klimatpåverkan och främja ökat återbruk (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, fastighetsnämnden, AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholms hem undersöka möjligheten av blockförhyrning eller individuell uthyrning för LSS och gruppboende i stadens bostadsbestånd (3.3)	2026-01-01	2026-12-31
Övriga aktiviteter		
Delta i arbetet med att utveckla ett barnperspektiv vid upprustning och nybyggnation av parklekar	2026-01-01	2026-12-31
Utveckla jämförelse- och benchmarkingarbetet för att uppnå högre kostnadseffektivitet	2026-01-01	2026-12-31
Undersöka åtgärder för ökad trygghet intill egna fastigheter	2026-01-01	2026-12-31
Utveckla arbetet med kostnadseffektiva energieffektiviseringar	2026-01-01	2026-12-31
Initiera en försäljning av icke-strategiska byggnader.	2026-01-01	2026-12-31
Aktivt arbeta gentemot bostadsbolagen för att få till fler vräkningar av gängkriminella i det kommunala bostadsbeståndet.	2026-01-01	2026-12-31

Förskolenämnden

I Stockholm ska alla barn, oavsett var de bor eller vilken bakgrund de har, ges likvärdiga möjligheter till lärande och utveckling. Förskolorna i staden ska präglas av barnkonventionens grundläggande principer, där barnets bästa alltid prioriteras. Varje barn har rätt att växa, leka och göra sin röst hörd i en trygg och inspirerande miljö.

Förskolan har en nyckelroll i arbetet med att motverka utanförskap. Den ska vara en plats där varje barn ges möjlighet att utvecklas i sin egen takt, utifrån sina individuella förutsättningar. En trygg barndom, med stabila relationer till vuxna, är en avgörande skyddsfaktor för barnens framtid. Därför behöver staden förstärka sina insatser för att skydda barn mot övergrepp och sexualbrott.

Verksamheten i förskolan ska utvecklas i nära samarbete med stadsdelsnämnderna och i dialog med fristående aktörer. På så sätt kan kvaliteten säkerställas i både kommunala och fristående förskolor samt i öppna förskolor. Förskolenämnden har ett centralt ansvar för att samordna och leda arbetet mot en mer likvärdig förskola, samt för att förbättra arbetsvillkoren för personalen.

Förskolan är också en grund för barnens språkutveckling, som i sin tur är avgörande för deras framtida skolgång och livschanser. Därför måste arbetet med språkutveckling bedrivas systematiskt och medvetet, så att alla barn får bästa möjliga förutsättningar inför skolstart och vidare i livet.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- att leda den stadsövergripande utvecklingen av förskoleverksamheten, i en nära samverkan med stadsdelsnämnderna
- att samordna frågor som är gemensamma för öppen förskola och introduktionsförskolor
- framtagande av stadsgemensamma styrdokument för verksamhetsområde förskola, samt stödja och följa upp implementeringen av dessa
- att utgöra ett stöd till stadsdelsnämnderna i för dem angelägna områden och juridiska frågor inom förskoleområdet
- att hantera ansökningar om att starta fristående förskolor och pedagogisk omsorg samt utöva tillsyn av dessa
- att löpande föra en dialog med fristående huvudmän om kvalitets- och utvecklingsfrågor för Stockholms förskolor
- att handlägga ansökningar och administrera ersättningar och bidrag till fristående förskolor såsom barnschablon, hyreskompensation samt tilläggsbelopp för barn i särskilt behov av stöd
- att i samverkan med berörda stadsdelsnämnder och i dialog med utbildningsnämnden ansvara för omsorg på kvällar, nätter och helger för barn fram till vårterminen då de fyller tretton år
- tillståndsprövning för och insyn i fristående verksamhetsutövare av barnomsorg på obekvämt arbetstid
- samordning av verksamhetsförlagd utbildning i förskola och yrkespraktik för barnskötare
- att söka statsbidrag som gäller förskolans verksamhet och i samråd med utbildningsnämnden söka statsbidrag som rör både förskolans och skolans verksamheter
- framtagande av årlig stadsövergripande rapport för förskola
- att tillsammans med stadsdelsnämnderna säkerställa att behov av profilverksamheter inom verksamhetsområdet tillgodoses

- övergripande ansvar för utveckling och samordning av kompetenshöjande åtgärder för att stärka kompetensförsörjningen inom förskolan

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

En trygg förskola med hög kvalitet

I Stockholm ska alla barn känna trygghet och omsorg, oavsett i vilken stadsdel de växer upp. Förskolan ska erbjuda en lugn och säker miljö där barnen får näringsriktiga måltider och där förtroendet mellan barn och pedagoger står i centrum. För att verksamheten ska vara långsiktigt hållbar och hålla hög kvalitet krävs att personalen erbjuds goda arbetsvillkor och konkurrenskraftiga löner.

Alla verksamheter som riktar sig till barn måste alltid ha barnets bästa som utgångspunkt. Det är därför avgörande att staden ställer höga krav på förskolorna och arbetar strategiskt med att säkerställa kompetensförsörjningen.

Ett välkänt och allvarligt kvalitetsproblem är att delar av personalen i förskolan brister i svenska språket. Samtidigt saknas en tillräckligt tydlig stadsövergripande bild av var behoven av språkliga insatser är som störst.

I samarbete med stadsdelsnämnderna bör nämnden därför kartlägga vilka förskolor som har återkommande problem med bristande svenskkunskaper hos personalen. Vidare bör den årliga förskoleundersökningen inkludera frågor om huruvida vårdnadshavarna upplever kommunikationssvårigheter eller bristfälliga språkkunskaper hos medarbetarna. På så sätt kan staden få en mer heltäckande bild av problematiken och rikta insatser dit de behövs bäst.

För att säkerställa att personal inom förskolan är lämplig för arbete med barn ska språktester och tillförlitlighetskontroller genomföras. Där behov av språkligt stöd identifieras ska stadens språkkurser aktivt användas. Vid nyrekrytering ska språktester alltid ingå för att garantera en hög kvalitet i verksamheten och ett medvetet arbete med barnens språkutveckling.

För stora barngrupper skapar ofta stress för både barn och personal. För att förbättra arbetsmiljön, minska bullernivåerna och säkerställa att varje barn får sina behov tillgodosedda behöver barngrupperna därför bli mindre. Sverigedemokraterna vill satsa på att öka andelen barnskötare i syfte att drastiskt minska barngrupperna i förskolan. Samtidigt ska personalens kompetens utvecklas inom både pedagogik och första hjälpen.

Inget barn ska behöva ärva sina föräldrars utanförskap. För många barn är förskolan den första kontakten med det svenska samhället, och verksamheten spelar därför en avgörande roll för att främja sociala relationer, jämlikhet och inkludering. Förskolan kan även bidra till att motverka utanförskap, våld i hemmet, våldsbejakande extremism samt hedersrelaterat våld och förtryck. De normer och värderingar barn möter under de tidiga åren kan vara avgörande för deras framtida hälsa och välmående. Därför är det viktigt att förskolans verksamhet genomsyras av jämställdhet, barns rättigheter och goda

förebilder. Svenska ska vara det huvudsakliga språket i förskolan, och personalen ska ha tydliga rutiner och verktyg för att agera när det finns misstanke om att ett barn far illa.

Nämnden ska också, i nära samarbete med stadsdelsnämnderna, arbeta för att öka andelen inskrivna barn i de stadsdelar där inskrivningsgraden är låg. I samband med detta arbete ska hushållen även informeras om möjligheten att ta del av det generösa återvandringsbidraget. Samtidigt behöver tillsynen av fristående förskolor intensifieras för att säkerställa att de håller en hög kvalitet och följer gällande regelverk. De oseriösa aktörerna ska med krafttag motas bort, men de flesta aktörer bedriver en välfungerande och uppskattad verksamhet. Dessa ska ses som en självklar del av Stockholms förskoleutbud och därför ska även de fristående förskolorna inkluderas i stadens garantiplats-system. Tydliga rutiner ska tas fram för en mer systematisk uppföljning och tillsyn även av de kommunala förskolorna.

- Säkerställa att svenska språket är det huvudsakliga samtalsspråket i förskolan samt införa krav på goda svenskkunskaper för personal inom stadens förskolor.
- Fasa ut modersmålsundervisningen i förskolan och istället fokusera på att stärka barnens kunskaper i det svenska språket.
- I samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en kartläggning av på vilka förskolor det föreligger problem med bristande svenskkunskaper hos medarbetarna.
- I förskoleundersökningen inkludera frågor om huruvida vårdnadshavarna upplever kommunikationsproblem eller bristfälliga svenskkunskaper hos medarbetarna.
- Säkerställa att stadens befintliga språkkurser nyttjas där behov identifieras.
- Verka för att minska barngrupperna genom att utöka andelen barnskötare.
- Arbeta förebyggande mot sexualbrott riktade mot barn genom exempelvis utdrag ur belastningsregistret samt vidta ytterligare åtgärder som stärker barns trygghet i förskolan.
- Utforma en gemensam handlingsplan för att motverka sexualbrott mot barn i stadens förskolor.
- Verka för att stadens förskolor tillagar mat i egen regi.
- Säkerställa att alla barn erhåller en varierad och näringsrik kost med kött, fågel eller fisk som alternativ.
- Öka tillsynen av samtliga förskolor.
- Inkludera fristående förskolor i stadens garantiplatssystem.

En verksamhet som är pedagogisk och tillgänglig för alla

Alla barn ska ges individuellt stöd i sin språkutveckling, utifrån sina förutsättningar och i sin egen takt. Språkkunskaper är en grundläggande förutsättning för att kunna delta i samhället och i de demokratiska processerna. Därför är det viktigt att förskolan arbetar målmedvetet med språkstimulans redan i tidig ålder.

För många barn är TAKK-tecken ett betydelsefullt stöd i språkinläringen. Det är därför angeläget att stadens förskolepersonal erbjuds utbildning i TAKK och får tillgång till de verktyg som behövs för att stärka barns språkutveckling. Framgångsrika metoder och arbetssätt som utvecklas i förskolorna bör spridas och implementeras i fler av stadens verksamheter.

Dagbarnvårdare, eller ”dagmammor”, utgör ett värdefullt alternativ för barn som mår bra av en mer hemmanära miljö. Nämnden bör därför arbeta för att höja yrkets status och göra det mer attraktivt, så att fler familjer kan erbjudas denna möjlighet.

Mångsidiga intensiva beteendeinsatser (EIBI) är en evidensbaserad metod som på ett tidigt stadium stärker barn med autism och ger dem bättre förutsättningar inför skolstarten. Trots att insatsen bör sättas in före fem års ålder är den idag inte norm i stadens förskolor. Samtidigt erbjuder flera fristående förskolor denna möjlighet, vilket skapar en ojämlikhet. Förskolenämnden bör därför tillsammans med stadsdelsnämnderna säkerställa att även kommunala förskolor ska erbjuda EIBI så att alla barn ges samma chans till en trygg och utvecklande start i livet.

Föräldrakooperativ är en form av barnomsorg där föräldrar gemensamt tar ansvar för verksamheten. Att ha sitt barn i ett föräldrakooperativ innebär ett stort åtagande, då föräldrarna aktivt deltar i driften av förskolan. Eftersom dessa verksamheter inte är vinstdrivande skiljer sig deras ekonomiska förutsättningar ofta från andra fristående förskolor. Sverigedemokraterna förespråkar därför att ansökningsavgiften för föräldrakooperativ ska avskaffas, för att underlätta för de föräldrar som själva vill ta ett större ansvar för sina barns omsorg.

Förskolenämnden ska verka för att förskolornas kunskap om och förståelse för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och särskilda behov stärks. Samverkan med BVC och socialtjänsten bör utökas, och dialogen med Region Stockholm kring BUS-samverkan utvecklas, så att barn i behov av stöd får samordnade och effektiva insatser.

I samarbete med stadsdelsnämnderna ska förskolenämnden också säkerställa att efterfrågan på öppna förskolor möts. Dessa verksamheter har en viktig roll i att nå ut till föräldrar, informera om förskoleplatser samt erbjuda kunskap om tillgängliga stödsatser. För att höja kvaliteten ska nämnden och stadsdelsnämnderna säkerställa att personalen har goda kunskaper i svenska och att det vid varje öppen förskola finns medarbetare med kompetens inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Staden ska fortsatt erbjuda barnomsorg på obekväma arbetstider, för att möta behoven hos föräldrar med varierande arbetsvillkor.

För att förbättra personalens arbetsvillkor måste den nuvarande arbetsmiljön utvecklas. Hög sjukfrånvaro är ett återkommande problem, och i Stockholms stads slutrapport för "Förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare" framgår att närvarande och stöttande chefer är en av de mest avgörande faktorerna för friskare arbetsplatser. Nämnden bör därför införa en enhetlig utbildning för förskolechefer i staden, för att ge dem verktyg att bedriva ett gott ledarskap, mentorskap och stöd till personalen.

För att frigöra tid till kärnuppgiften bör praktiska uppgifter såsom administration, vikarieanskaffning och fastighetsärenden i större utsträckning hanteras av annan personal, exempelvis administratörer och vaktmästare.

Förskollärare och barnskötare möter i dag ökade krav från såväl läroplan som vårdnadshavare och ledning. Detta riskerar att skapa stress och en känsla av otillräcklighet. Nämnden ska därför säkerställa att planeringstid ges regelbundet och på likvärdiga villkor för alla förskollärare, samt att deras ansvar för undervisningen tydliggörs och att förutsättningarna för detta stärks.

Alltför stora förskolor innebär en risk både för barnens hälsa och för pedagogernas arbetsmiljö. Detta är inte enbart vår uppfattning – det bekräftas gång på gång av föräldrar, forskare och personal inom verksamheten. Trots detta har projekt med megaförskolor fortsatt att drivas igenom i närtid, där stora grupper av barn samlas i omfattande och svåröverblickbara miljöer. Särskilt oroande är de negativa konsekvenser som dessa miljöer visat sig ha för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, som ofta far illa i stressiga och högljudda sammanhang. En god förskolemiljö kännetecknas av små och trygga barngrupper, där varje barns behov kan tillgodoses. Ju större förskolan är, desto svårare blir det att skapa den trygghet och närhet som krävs. Staden ska därför

helt upphöra med att bygga megaförskolor och i stället prioritera småskaliga lösningar. En systematisk översyn av buller, ventilation och inomhusmiljö ska också genomföras.

- Utredda hur attraktiviteten för dagbarnvårdaryrket kan öka.
- Avskaffa ansökningsavgiften för att starta föräldrakooperativ.
- Säkerställ att alla förskolor har tillräckligt stora och säkra lektytor inomhus och utomhus.
- Vid nybyggnation så långt det är möjligt bygga småskaliga förskolor.
- Upphöra med megaförskolor.
- Stärka förståelsen, kunskapen och bemötandet för barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och särskilda behov.
- Erbjud barnomsorg för föräldrar med obekväma arbetstider.
- Införa en likvärdig utbildning i mentorskap för stadens förskolechefer.
- Tillsätta administratörs- och vaktmästartjänster i förskolan.
- Säkerställ att planeringstiden är densamma för samtliga av stadens förskollärare, samt att deras ansvar för undervisningen och när den bedrivs tydliggörs.
- Säkerställ att stadens förskolor ska erbjuda EIBI så att alla barn ges samma chans till en trygg och utvecklande start i livet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolenämnden ska i samarbete med Järva stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd utforma och inrätta ett samarbete med civilsamhället för att öka inskrivningsgraden	2026-01-01	2026-12-31
Förskolenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna kartlägga och analysera närvaron i förskolan, på stadsövergripande nivå samt per stadsdelsnämndsområde	2026-01-01	2026-04-30
Förskolenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda och föreslå hur en utformning av förlängda öppettider i förskolor kan se ut, som komplement till den omsorg som ges på obekvämt arbetstid	2026-01-01	2026-12-31
Förskolenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna, och med beaktande av möjligheterna att bevara god lokalkännedom, ta fram en plan för hur en överföring av köhandläggningen till förskolenämnden kan genomföras	2026-01-01	2026-12-31
Förskolenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla metoder för att förstärka den strategiska bemanningsförmågan. I detta ingår arbete med att minska barngruppernas storlek och att säkerställa en god personaltäthet	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, äldre- och barnnämnden, stadsdelsnämnderna samt övriga nämnder analysera kompetensförsörjningsbehoven på kort och lång sikt inom välfärdsverksamheterna och föreslå åtgärder för bland annat ökad omställning	2026-01-01	2026-12-31
Förskolenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna införa arbetsskor inom förskolan för att främja personalens arbetsmiljö och friskfaktorer	2026-01-01	2026-12-31
Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Utforma en gemensam handlingsplan för att motverka sexualbrott mot barn i förskolan	2026-01-01	2026-12-31
Verka för att förskolor ska kunna tillaga mat i egen regi	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ att alla förskolor serverar en varierad och näringsrik kost med kött, fisk eller fågel som alternativ	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ att svenska är det huvudsakliga samtalsspråket i förskolan	2026-01-01	2026-12-31
Inför krav på goda svensk-kunskaper för personal inom stadens förskolor	2026-01-01	2026-12-31
Utred hur attraktiviteten för dagbarnvårdaryrket kan öka	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ att alla förskolor har tillräckligt stora och säkra inomhus- och utomhuslektytor	2026-01-01	2026-12-31
Verka för stärkt förståelse, kunskap och bemötande av barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning och särskilda behov	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Verka för att öka personaltätheten och minska barngrupperna genom att utöka antalet barnskötare	2026-01-01	2026-12-31
Utveckla de interna utbildningarna för att säkerställa att all förskolepersonal har goda kunskaper i bland annat pedagogik och HLR	2026-01-01	2026-12-31
Genomför en översyn av förskolepersonalens svenskkunskaper och säkerställ att språkutbildningar genomförs där behov finns	2026-01-01	2026-12-31
Inför en likvärdig utbildning för förskolechefer för att ge förskolecheferna bättre verktyg att bedriva mentorskap	2026-01-01	2026-12-31
Utred behovet av att tillsätta administratörer och vaktmästare i förskolan	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ att planeringstiden är densamma för samtliga av stadens förskollärare, samt att deras ansvar för undervisningen och när den bedrivs tydliggörs	2026-01-01	2026-12-31
Avskaffa ansökningsavgiften för att starta föräldrakooperativ	2026-01-01	2026-12-31
I förskoleundersökningen inkludera frågor om huruvida vårdnadshavarna upplever kommunikationsproblem eller bristfälliga svenskkunskaper hos medarbetarna.	2026-01-01	2026-12-31
Fasa ut modersmålsundervisningen i förskolan och istället fokusera på att stärka barnens kunskaper i det svenska språket	2026-01-01	2026-12-31
Vid nybyggnation så långt det är möjligt bygga småskaliga förskolor	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställa att stadens förskolor ska erbjuda EIBI så att alla barn ges samma chans till en trygg och utvecklande start i livet.	2026-01-01	2026-12-31
Inkludera de fristående förskolorna i stadens garantiplatssystem.	2026-01-01	2026-12-31
Utvika nämndens kontroller av fristående aktörer för att säkerställa en hög kvalitet av alla förskolor i Stockholm	2026-01-01	2026-12-31
I samband med uppsökande verksamhet för att öka inskrivningen i förskolan, även informera hushåll om möjligheten att ta del av det generösa återvandringsbidraget.	2026-01-01	2026-12-31

Idrottsnämnden

Fysisk aktivitet är en viktig grund för folkhälsan. Idrottsnämnden ska arbeta för att möjliggöra för stockholmarna att tillgodose behovet av friluftsliv och fysisk aktivitet, oavsett kön, ålder eller förmåga. Möjligheten att utöva lagsporter eller individuell träning är beroende av tillgången på idrottsanläggningar samt motions- och friluftsanläggningar. För att alla barn i skolorna ska kunna delta i lek och idrott krävs skolgårdar av tillräcklig storlek och med inspirerande utrustning.

För att så många som möjligt ska kunna utöva fritidsaktiviteter måste utbudet vara varierat och lättillgängligt. Breddidrotten ska värnas och erbjudas genom en mängd aktiviteter och aktörer. Elitidrotten ska ges goda och stabila förutsättningar för fortsatt utveckling.

I förhållande till efterfrågan råder ett betydande underskott på idrottsanläggningar och träningstider. Eftersom ledtiderna för att bygga nytt är långa behöver även temporära och alternativa lösningar sökas. Samarbeten mellan idrottsföreningar bör uppmuntras, med målsättningen att så effektivt som möjligt använda befintliga idrottsanläggningar.

Idrottsnämnden ska, tillsammans med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna, arbeta för att tidsglapp mellan skoldagen och fritidsaktiviteter minimeras. Skolidrotten och andra fritidsaktiviteter ska vara fria från mobbning, droger och kriminellt inflytande. Därför behöver idrottsnämnden säkerställa att stadens idrottsanläggningar inte används i kriminell verksamhet, såsom drog- eller vapenhantering, bland annat genom regelbundna genomsökningar med hjälp av specialsökhundar.

I staden med omgivningar finns en stor mängd utomhusgym, men nyttjandet är ofta sporadiskt eller lågt. Ett arbete bör inledas med målet att bättre ta till vara denna resurs. Komplettering med mer anpassningsbar utrustning samt belysning där sådan saknas kan bidra till ökat nyttjande.

Att lära sig simma är livsviktigt, särskilt i en stad som omges av vatten. Satsningar på ökad simkunnighet ska därför vara en högt prioriterad uppgift för idrottsnämnden, som i samarbete med utbildningsnämnden ska säkerställa att nödvändiga förutsättningar finns för stadens simskolor att möta det utbildningsbehov som föreligger.

Idrottsnämnden ska i dialog och nära samverkan med Stockholms idrottsrörelse verka för att öka den fysiska aktiviteten och förbättra folkhälsan i hela staden.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- främjande av stockholmarnas folkhälsa genom att skapa förutsättningar för idrott, föreningsliv och friluftsliv
- ansvar för bidragsgivning och stöd till idrottsföreningar och andra sammanslutningar
- att vara stadens kontaktyta gentemot friluftslivet, båtklubbar och fritidsfiske
- att vara den primära samtalspartnern med alla idrottsföreningar och regionala idrottsförbund, i såväl bredd- som elitidrottsfrågor
- ansvar för ärenden som rör taxor och subventioner för upplåtelser av anläggningar för idrottsverksamhet
- samordning av fritidsverksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning
- ansvar för fiskevård inom stadens vatten samt för båtplatser och friluftsverksamhet
- ansvar för att prioritera och planera för stadens nytillskott av idrottsanläggningar och utveckling som beställare av investeringar

- ansvar för uthyrning av skolidrottshallar och skollokaler genom bokningssystemet
- att vara beställare av nya idrottsanläggningar och utveckling av befintliga i förhållande till fastighetsnämnden samt övriga hyresvärdar

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Trygga och tillgängliga idrottsytor

Oavsett förutsättningar ska alla stockholmare ha rätt till en meningsfull fritid. Stadsdelsnämnderna ska ges i uppdrag att särskilt beakta barn och unga med funktionsnedsättningar vid upprustning av idrottsplatser. Idrottsnämnden ska också få i uppdrag att i större utsträckning tillgänglighetsanpassa stadens badplatser.

För att kunna tillgodose alla invånares möjligheter att utöva fysisk aktivitet ska nämnden säkerställa att idrottsplatser prioriteras i samband med stadsutvecklingsprojekt samt att skol- och fritidsgårdar uppfyller Boverkets riktlinjer för kvadratmeteryta per elev. Det är även viktigt att idrottsplatser utformas på ett sätt som främjar trygghet. En välplanerad belysning ökar tryggheten både vid anläggningen och på vägen dit under kvällstid.

Idrottsanläggningar ska vara fria från narkotika och kriminell verksamhet. Vid behov ska ordningsvakter snabbt kunna tillkallas, och regelbundna förebyggande genomsökningar med specialsökhundar ska genomföras.

Nämnden ska arbeta för trygga och jämställda idrottsytor som är tillgängliga för invånare i hela staden. För detta krävs att idrottsanläggningarna är funktionella, välskötta och erbjuder goda sanitära förhållanden. Arbetet med att öka tryggheten på stadens simhallar ska intensifieras, och en handlingsplan mot sexuella övergrepp ska tas fram.

Ideella krafter och föräldrar ska inte belastas med parkeringsavgifter när de tar ansvar för att möjliggöra idrottsverksamhet för barn och ungdomars bästa. Staden ska införa en tre-timmars gratis parkering vid idrottsanläggningar

- Säkerställa att idrottsplatser prioriteras i samband med stadsutvecklingsprojekt.
- Verka för att den redan kartlagda anläggningsbristen åtgärdas.
- Beakta tillgängligheten för barn- och unga med funktionsnedsättning vid nybyggnation och upprustning av idrottsanläggningar.
- Principiellt ta ställning emot könsselektade simbassänger.
- Utarbeta en handlingsplan mot sexualbrott på stadens simhallar med åtgärder som ID-kontroller.
- Avkräva årliga utdrag ur belastningsregistret av personer som arbetar med barn inom stadens verksamheter för att motverka sexualbrott och kriminell rekrytering.
- Tillse att misstänkt fusk med föreningsbidrag polisanmäls.
- Tillsammans med berörda nämnder säkerställa att fritidsgårdar och skolgårdar uppfyller Boverkets riktlinjer om kvadratmeteryta per elev
- Utredda hur kostnaden för nybyggnation av badbassänger kan minska genom att bygga standardiserat enligt den danska modellen.
- Tillsammans med utbildningsnämnden arbeta för att minimera tidsglapp mellan skola och fritidsaktiviteter.

- Lindra bristen på träningstider genom att aktivt söka möjligheter för temporära eller alternativa lösningar när så är möjligt.

Idrotts- och föreningsliv

Idrottslivet främjar rörelse, gemenskap samt den fysiska och psykiska folkhälsan. Det är också en viktig del i arbetet mot utanförskap, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i hemmet. Nämnden ska arbeta för att underlätta för föreningar och aktörer att bedriva idrottsverksamhet i hela staden. Genom utökade föreningsbidrag ska nämnden aktivt stimulera idrottslivet och folkhälsan.

- Möjliggöra för föreningslivet att enklare nyttja skolidrottshallar.
- Tillgängliggöra idrottsplatser med möjlighet för privata aktörer att hyra in sig under tider med lågt utnyttjande som vardagar under förmiddags-och, lunchtid.
- Premiera stöd till basverksamhet framför tidsbegränsade stöd för utvecklingsverksamhet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Idrottsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB samt i samråd med kommunstyrelsen och stadens styrgrupp för stora evenemang samordna stadens planering av O-Ringen år 2027 samt basket-EM för damer 2027	2026-01-01	2026-12-31
Idrottsnämnden ska i samarbete med fastighetsnämnden inventera förrådsmöjligheter på stadens idrottsanläggningar och föreslå platser där utbyggnader av sådana bör göras	2026-01-01	2026-06-30
Idrottsnämnden ska införa stöd som riktar sig till föreningar som på olika sätt arbetar för att hålla olika typer av avgifter låga	2026-01-01	2026-06-30
Idrottsnämnden ska iordningsställda området kring Ågesta konstsnöspår med förbättrad infrastruktur och vistelsezoner för besökare. Planering ska också inledas för den sista etappen av spåret	2026-01-01	2026-12-31
Idrottsnämnden ska utreda en revidering av reglerna för det hyresstöd som idag finns för föreningar som ordnar egna lokaler. Bland annat ska nämnden undersöka hur stödet skulle kunna fungera som ett investeringsstöd	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden och Stockholms Stadshus AB genomföra en övergripande analys av hur arenabeståndet möter dagens och framtidens behov av större arenor för olika typer av evenemang	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholms Hamn AB förbättra stadens "en väg in" för bastuförfrågningar, besluta om stadsövergripande riktlinjer samt förutreda och peka ut lämpliga platser för bastu. I det senare ska nämnden särskilt samråda med stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnderna	2026-01-01	2026-04-30
Utbildningsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden utreda möjliga former för att idrottsföreningar ska kunna låna eller hyra utrustning i skolidrottshallar	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, SISAB och Stockholms Stadshus AB utreda möjliga former för samfinansiering för skolidrottshallar i de fall sådana byggs fullstora utan att skolan identifierat ett sådant behov för sin verksamhet. Samfinansiering ska i sådana fall ske på ett sätt som inte belastar skolpengen	2026-01-01	2026-12-31
Stockholm Business Region AB ska i samråd med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden utreda hur besöksnäringen och destinationsutvecklingen i Kista kan stärkas	2026-01-01	2026-12-31
Farsta stadsdelsnämnd ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, AB Familjebostäder samt andra berörda nämnder och bolag ta fram en gemensam långsiktig plan för utvecklingen av Mötesplats Fagersjö. Arbetet ska ske i dialog med boende och föreningsliv	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden samt i samråd med idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Business Region AB vidareutveckla arbetssätt, verktyg och koncept för digital närvaro i syfte att stärka det förebyggande arbetet	2026-01-01	2026-12-31
Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Säkerställ att idrottsplatser prioriteras i samband med stadsutvecklingsprojekt	2026-01-01	2026-12-31
Beakta tillgängligheten för barn- och unga med funktionsnedsättning vid nybyggnation och upprustning av idrottsanläggningar	2026-01-01	2026-12-31
Ta principiell ställning emot könssselektade simbassänger	2026-01-01	2026-12-31
Utarbeta en handlingsplan mot sexualbrott på stadens simhallar med åtgärder som ID-kontroller	2026-01-01	2026-12-31
Efterfråga kontinuerliga utdrag ur belastningsregistret för personer som arbetar med barn och unga inom stadens verksamheter och föreningar som erhåller kommunala bidrag för att motverka sexualbrott och kriminell rekrytering	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ tillsammans med berörda nämnder att fritidsgårdar och skolgårdar uppfyller Boverkets riktlinjer om kvadratmetyta per elev	2026-01-01	2026-12-31
Utred hur kostnaden för nybyggnation av badbassänger kan minska genom att bygga standardiserat enligt den danska modellen	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram en plan för hur stadens utomhusgym kan utformas för att öka funktionaliteten och locka fler över generationsgränserna till regelbunden träning	2026-01-01	2026-12-31
Tillsammans med utbildningsnämnden arbeta för att minimera tidsglapp mellan skola och fritidsaktiviteter.	2026-01-01	2026-12-31
I samarbete med trafiknämnden och Stockholm parkering införa 3-timmars gratis parkering vid idrottsplatser 08-22	2026-01-01	2026-12-31
Upprätta en plan för att genomföra periodiska saneringssök av specialhundar på stadens idrottsanläggningar	2026-01-01	2026-12-31
Kartlägg de sanitära förhållandena på stadens idrottsplatser och idrottsanläggningar utifrån funktionalitet och trivsel	2026-01-01	2026-12-31
Verka för att upphäva religiös och identitetspolitiskt grundad särbehandling i stadens badhus	2026-01-01	2026-12-31

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Svensk kultur utgör grunden för vår samhörighet och vårt arv, något som i Stockholm blir särskilt påtagligt. Här möts vår historia, våra traditioner och våra värderingar i allt från Medeltidsmuseets levandegörande av det tidiga svenska Stockholm och livet innanför stadsmuren, till Stadsmuseets berättelser om huvudstadens utveckling, våra bibliotek och de lokala hembygdsgrdarna – kulturmiljöer som påminner oss om vårt arv och som måste bevaras för framtida generationer.

Kulturen bär på värderingar, erfarenheter och minnen av de generationer stockholmare som byggt upp staden. Den skapar gemenskap, riktning och förståelse – både för vårt arv och för varandra. I en tid präglad av snabba förändringar är detta något att värna. Kulturen måste göras relevant, levande och tillgänglig för alla.

Vi menar att kulturen formas av människorna själva och inte ska styras eller kontrolleras av politiker och kulturexperter. Trots det ser vi gång på gång hur skattefinansierad kultur och offentlig konst används som politiska verktyg, i strid med folkets vilja.

I stället för att sätta trygghet, tillgänglighet och kvalitet i centrum har medborgarnas inflytande åsidosatts. Konst och kulturbidrag styrs efter politiska agendor, inte efter stockholmarnas intressen. Det är oacceptabelt.

Kulturbidrag ska inte gå till identitetspolitiska projekt eller till verksamheter som splittar samhället och undergräver demokratiska värderingar. Kulturen ska vara till för alla – inte för ett fåtal utvalda föreningar som återkommande tilldelas skattemedel trots lågt deltagande och svag folklig förankring.

I Sverigedemokraternas budget för 2026 sätter vi därför stockholmarnas intressen främst. Kulturbidragen ska gå dit de gör verklig skillnad – till kultur för barn och unga, äldre och personer med funktionsnedsättning. Vi vill återställa ordningen på stadens bibliotek så att de åter bli trygga och välkomnande platser för alla. För att bredda tillgången till kultur lyfter vi fram evenemangsavdelningens arbete, som gör det möjligt att nå både stockholmare och besökare med ett varierat kulturutbud.

När det gäller den offentliga konsten måste folkets röst väga tyngst. Vi vill införa ett verkligt medborgarinflytande över stadens utsmyckning. Skattepengar ska inte läggas på konstverk som saknar folklig förankring eller upplevs splittrande. De som bor och lever i Stockholm ska ha rätt att påverka hur deras stad pryds och gestaltas. Genom att låta stockholmare säga sitt vid större konstnärliga satsningar kan vi säkerställa att stadsmiljön speglar folkets vilja, stärker vår gemensamma identitet och skapar stolthet över det offentliga rummet.

Sverigedemokraterna vill ha en kulturpolitik som stärker gemenskapen, förankrar kulturen hos folket och bevarar vårt svenska arv för framtiden. Stockholm ska vara en huvudstad där kulturen är trygg, tillgänglig och något som alla kan känna stolthet över.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- huvuddelen av stadens kulturverksamhet, vilket inbegriper Stadsmuseet, Medeltidsmuseet samt Stockholmsforskningen, Stockholms stadsbibliotek, Liljevalchs konsthall, Stockholm konst, Kulturskolan Stockholm samt vissa evenemang
- att skapa goda förutsättningar för både stadens institutioner och det fria kulturlivet så att kulturupplevelser av hög kvalitet och bredd erbjuds
- att följa och främja utvecklingen av kulturlivet i staden och inom sitt verksamhetsområde, sköta stadens bidragsgivning till kulturell verksamhet samt stödet till de allmänna samlingslokalerna och hemgårdarna

- att bevara, levandegöra och pedagogiskt förmedla stadens kulturhistoriska värden till dagens och framtidens stockholmare och besökare
- att utgöra stadens kompetens i arkeologiska och bygghistoriska frågor
- att i nära samverkan med stadsdelsnämnder och idrottsnämnden ansvara för samordning av stadens arbete inom verksamhetsområdet barn, kultur och fritid

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning som följer nedan.

En varsamt växande huvudstad

Kultur som är tillgänglig

Stockholms kulturverksamheter ska vara öppna och tillgängliga för alla, oavsett ålder eller funktionsförmåga. Stadens museer, bibliotek och kulturevenemang ska präglas av trygghet, ordning och tillgänglighet, så att både besökare och personal känner sig välkomna och säkra. Nämnden ska särskilt verka för kultur som riktar sig till barn och unga, äldre och personer med funktionsnedsättning.

Sverigedemokraterna anser att kulturen ytterst är folkets och att den formas av de människor som deltar i och utövar den. Därför ska kulturen inte styras av politiker eller kultureliten, utan ha en stark folklig förankring. Skattefinansierad kultur som går emot stockholmarnas vilja ska inte prioriteras. Vi vill införa verkligt medborgarinflytande över den offentliga konsten, så att stockholmarna själva får möjlighet att påverka hur deras stadsmiljöer pryds med deras skattemedel.

För att alla barn och unga ska kunna ta del av Stockholms rika kulturutbud ska Kulanspremien marknadsföras på ett sätt som når både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasium. Kulturskolans verksamhet ska rikta sig till barn och unga, därför vill vi sänka åldersgränsen till 18 år. Aktiviteter på Kulturskolans resurser ska även fortsättningsvis vara för personer 6–22 år. Klassisk musik och undervisning i instrument är en del av Kulturskolans utbud som sträcker sig tillbaka till tiden då staden erbjöd undervisning via Kommunala musikskolan. För att öka möjligheten för fler barn och unga att spela instrument ska instrumentförrådet tillgängliggöras genom att ha öppet på tider då föräldrar har möjlighet att ta sig dit. Det bör även finnas möjlighet att få instrument levererade till kulturskolans lokaler om flera elever är i behov av att hyra instrument. I samband med dessa förändringar ska instrumentförrådet införa tydliga rutiner för att säkerställa att uthyrda instrument återlämnas vid avslutad kurs. Kulturskolans undervisning bör i så hög grad som möjligt förläggas i skolornas lokaler, i direkt anslutning till skoldagen. Detta stärker tillgängligheten och minskar beroendet av vårdnadshavares resurser och engagemang, vilket i sin tur gör det möjligt för fler barn att delta. Kulturskolan ska också erbjuda ett utbud som ökar intresset bland pojkar samt barn och unga med funktionsnedsättning – grupper som i dag är underrepresenterade.

Kulturskolan ska dessutom vara flexibel och välkomnande för alla barn och unga, oavsett funktionsförmåga. Ingen ska stängas ute på grund av stelbenta åldersgränser eller bristande anpassning. Det är barnens intresse och förmåga som ska stå i centrum – inte deras exakta ålder. Därför vill vi se en mer generös och individanpassad syn på deltagande, så att fler ges möjlighet att upptäcka glädjen i musik, dans, teater eller bild. På så sätt kan Kulturskolan bli en verkligt inkluderande verksamhet som stärker både självkänslan och gemenskapen hos Stockholms barn och unga.

Stockholms bibliotek tillhandahåller våra kulturskatter och möjliggör för alla, oavsett ekonomiska förutsättningar, att ta del av litteratur för nöje och utbildning. Biblioteken ska förbli en central del av stadens kulturliv och erbjuda ett rikt utbud av litteratur som inspirerar till kunskap och rekreation. Fokus ska vara på fysiska böcker men med anpassningar som säkerställer att även personer med funktionsnedsättning kan ta del av utbudet. I en tid då färre och färre stockholmare har en bokhylla hemma är det än viktigare att biblioteken bjuder in till sina fysiska bokhyllor. Ordningen ska återupprättas, personer som stör verksamheten eller uppträder hotfullt ska kunna avvisas och beläggas med vistelseförbud. Biblioteken ska vara trygga platser för kultur, lärande och samvaro – en naturlig del av stockholmarens vardag. Stor vikt ska även läggas vid tillgänglighet genom utbildning av personalen i de digitala verktyg som krävs för att fullt ut ta del av bibliotekens utbud.

Stadens parklekar ska tillgänglighetsanpassas, och all personal ska utbildas i neuropsykiatriska funktionsnedsättningar för att kunna bemöta alla barn med kunskap och respekt. Vi vill också öka anslagen till stadens 4H-gårdar, som bidrar med värdefull kunskap om svenska lantraser, självhushållning, naturens kretslopp och ansvarstagande – något som stärker både kulturarvet och barns och ungas personliga utveckling.

Kolloverksamheten ska göras mer tillgänglig genom att även erbjuda anpassade kollo för barn och unga med funktionsnedsättning.

Evenemangsavdelningen har en central roll i att tillgängliggöra kulturen för både stockholmare och besökare. Genom fler festivaler, utomhuskonserter och internationella kulturevenemang kan vi dessutom stärka Stockholms attraktionskraft som turistdestination.

Vi vill också se att Liljevalchs konsthall tar ett större ansvar för sin ekonomi och på sikt ökar sin självfinansieringsgrad. På samma sätt ska folkhögskolornas utbildningar utvecklas i nära koppling till arbetsmarknadens behov, så att fler stockholmare får bättre möjligheter att komma i arbete genom kultur- och utbildningsinsatser.

För att säkerställa att skattemedel används ansvarsfullt ska varje förening som erhåller kommunala bidrag granskas genom minst ett oanmält besök per år. På så sätt kan vi säkerställa att bidragen går till verksamheter som faktiskt gör nytta.

Vi står fast vid att stockholmarnas skattemedel inte ska finansiera radikaliserings-, identitetspolitik eller verksamheter som splittrar samhället. Bidrag ska inte delas ut till föreningar som motverkar demokrati och jämställdhet, och de ekonomiska bidragen till studieförbunden ska upphöra. En genomlysning av bidragsfördelningen ska göras för att säkerställa att krav på normkritik, könskvotering eller andra identitetspolitiska kriterier inte längre används.

Sverigedemokraternas kulturpolitik i Stockholm syftar till att värna trygghet, tillgänglighet och vårt svenska kulturarv – och att ge stockholmarna det inflytande de förtjänar.

- Främja kultur för barn och unga, äldre samt personer med funktionsnedsättning vid utdelning av kulturbidrag.
- Öka medborgarinflytandet över den offentliga konsten.
- Säkerställa att bidrag inte delas ut till odemokratiska, ojämställda föreningar eller föreningar som bidrar till radikaliserings- och samhällspolarisering.
- Bidragen till studieförbunden ska upphöra.
- Genomföra minst ett oanmält besök per år hos föreningar som erhåller kommunalt bidrag.

- Öka kulturbidragen till hembygds- och 4H-gårdar.
- Upprätthålla ordningen på stadens bibliotek.
- Säkerställa att biblioteken fokuserar på fysiska böcker med anpassningar för personer med funktionsnedsättning.
- Öka satsningen på Evenemangsavdelningen för att locka fler festivaler, utomhuskonserter och andra kulturevent till Stockholm.
- Verka för att stärka Stockholms attraktionskraft som turistdestination.
- Koppla folkhögskolornas utbildningar till arbetsmarknadens behov.
- Liljevalchs konsthall ska öka sin självfinansieringsgrad.
- Förlägga kulturskolans verksamhet i skolornas lokaler, både för att resurseffektivisera och öka möjligheten för fler barn och unga att delta i undervisningen.
- Tillgängliggöra stadens hyra av musikinstrument.
- Se över möjligheterna att leverera instrument till kulturskolans lokaler.
- Upprätta rutiner för att säkerställa att uthyrda instrument återlämnas efter avslutad kurs.
- Öka intresset för Kulturskolan bland pojkar samt barn och unga med funktionsnedsättning.
- Göra Kulturskolan mer flexibel och välkomnande för alla barn och unga, oavsett funktionsförmåga, samt mindre fixerad vid ålder.
- Utbilda personalen på stadens parklekar om NPF.
- En riktad satsning ska göras mot fristående förskolor och skolor för att säkerställa att information om Kulanpremien når ut till alla.
- Göra kolloverksamheten mer tillgänglig genom anpassade kollo för barn och unga med funktionsnedsättning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna införa ett stadsgemensamt system för dokumentation och uppföljning inom stadens fritidsverksamheter i syfte att kvalitetssäkra verksamheterna	2026-01-01	2026-12-31
Idrottsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB samt i samråd med kommunstyrelsen och stadens styrgrupp för stora evenemang samordna stadens planering av O-Ringen år 2027 samt basket-EM för damer 2027	2026-01-01	2026-12-31
AB Stockholmshem ska i samarbete med kulturnämnden och Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd utreda att omvandla AB Stockholmshems panncentral i Solberga till ett kulturhus/aktivitetshus där etablering av lokalt föreningsliv och fritidsverksamhet ingår. Möjligheten till extern finansiering ska ingå som en del av utredningsarbetet.	2026-01-01	2026-12-31
Kulturnämnden ska utreda förutsättningarna för att skapa fler platser i terminskurserna på Kulturskolan	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska utreda och ta fram förslag på utveckling och upprustning av kulturhuset Fanfaren i Farsta	2026-01-01	2026-12-31
Farsta stadsdelsnämnd ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, AB Familjebostäder samt andra berörda nämnder och bolag ta fram en gemensam långsiktig plan för utvecklingen av Mötesplats Fagersjö. Arbetet ska ske i dialog med boende och föreningsliv	2026-01-01	2026-12-31
Kulturnämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden utreda förutsättningar, behov och former för att skapa tydliga vidareutbildningspaket för stadens fritidsledare och parklekspersonal i syfte att höja andelen personal med relevant utbildning	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden samt i samråd med idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Business Region AB vidareutveckla arbetssätt, verktyg och koncept för digital närvaro i syfte att stärka det förebyggande arbetet	2026-01-01	2026-12-31
Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Främja unga, äldre samt personer med funktionsnedsättning vid utdelning av kulturbidrag	2026-01-01	2026-12-31
Öka medborgarinflytandet över den offentliga konsten	2026-01-01	2026-12-31
Se över och begränsa bidragen till studieförbunden och säkerställ att bidrag inte delas ut till odemokratiska, ojämsställda förbund, eller förbund som bidrar till radikaliserings eller samhällspolarisering	2026-01-01	2026-12-31
Öka kulturbidragen till hembygds- och 4h-gårdarna, samt pensionärs- och idrottsföreningar	2026-01-01	2026-12-31
Verka för att locka fler festivaler, utomhuskonserter och andra internationella kulturevent till Stockholm	2026-01-01	2026-12-31
Verka för att stärka Stockholms attraktionskraft som turistdestination	2026-01-01	2026-12-31
Koppla folkhögskolornas utbildningar till arbetsmarknadens behov	2026-01-01	2026-12-31
Kulturnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och civilsamhället förbereda för ett uppförande av ett monument över HBT+-rörelsens kamp för sina rättigheter i samhället på Rinkeby Torg	2026-01-01	2026-12-31
Utbilda personalen på stadens parklekar om NPF	2026-01-01	2026-12-31
Göra kolloverksamheten mer tillgänglig genom anpassade kollo för barn och unga med funktionsnedsättning	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställa att Kulanpremien når ut till verksamheter i både egen och enskild regi	2026-01-01	2026-12-31
Tillgängliggöra stadens hyra av musikinstrument och se över möjligheten att leverera instrument till kulturskolans lokaler	2026-01-01	2026-12-31
Liljevalchs konsthall ska öka sin självfinansieringsgrad	2026-01-01	2026-12-31

Kulturnämnden: stadsarkivet

Stockholms stadsarkiv är en av stadens viktigaste kulturinstitutioner och en central del av vårt gemensamma kulturarv. Här bevaras handlingar från stadens verksamheter, myndigheter, föreningar och privatpersoner – dokument som utgör grunden för både rättssäkerhet, demokrati och vår historiska självförståelse. Stadsarkivet är inte bara en myndighet, utan också en minnesbank som berättar historien om Stockholm och dess invånare genom århundradena.

För Sverigedemokraterna är det avgörande att stadsarkivet vårdas och utvecklas så att det förblir tillgängligt för alla stockholmare. Arkivet ska vara en kunskapskälla där stockholmarna kan få insyn i stadens historia och verksamhet. Genom fortsatt digitalisering kan fler ta del av materialet, samtidigt som originalhandlingar skyddas och bevaras för framtida generationer. Detta arbete är centralt för att stärka både offentlighetsprincipen och folkets rätt till insyn i det offentliga.

Vi menar att stadsarkivet också har en viktig pedagogisk roll. Genom utåtriktad verksamhet, föreläsningar och sammankomster – både fysiska och digitala – kan fler stockholmare, unga som äldre, komma i kontakt med stadens historia och få en starkare känsla av samhörighet med sitt arv.

Sverigedemokraterna vill därför att stadsarkivet ges goda förutsättningar att utvecklas vidare, både som en trygg förvaltare av Stockholms historia och som en öppen arena där folkets berättelse lyfts fram.

Stockholms stadsarkiv är en del av vårt svenska kulturarv som måste värnas, skyddas och göras tillgängligt för alla. På så sätt kan stockholmarna känna stolthet över sin historia – och vi kan lämna vidare ett levande kulturarv till kommande generationer.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- arkivmyndighet och ansvar för Stockholms stadsarkiv
- systemägarskap för stadens gemensamma e-arkiv samt ärendehanteringssystemen eDok och Diabas

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning som följer nedan.

Nämnden ska tillse att stadsarkivet vårdas och bevaras för framtida generationer. Ömtåligt tryckt material ska hanteras varsamt och under uppsikt av personal. För att göra stadens historia mer tillgänglig ska stadsarkivet fortsätta med digitaliseringen av arkiverat material. Originalhandlingarna ska tas omhand med största försiktighet för att bevaras till eftervärlden. Nämnden bör tillse att Stadsarkivet med sitt stora historiska värde även fortsättningsvis är en kunskapsbank för alla. Stadsarkivets utåtriktade verksamhet med både fysiska och digitala föreläsningar och sammankomster är uppskattade och ska värnas. Nämnden ansvarar centralt för stadens arkivfunktioner och ska bidra till andra nämnders verksamhet genom tillsyn, expertkunskap och rådgivning. I arbetet ska nämnden stödja stadens verksamheter i att hantera sin information på ett sätt som underlättar tillgången och upprätthåller offentlighetsprincipen och andra lagkrav inom

informationsområdet, exempelvis kravet om digital anslagstavla. Nämnden ska verka för att fler verksamheter levererar sina arkiv, både på papper och digitalt till e-arkivet.

- Säkerställa att Stockholms stadsarkiv vårdas och bevaras som en central del av stadens kulturarv.
- Skydda och hantera ömtåligt material med största varsamhet för att bevara det till framtida generationer.
- Fortsätta digitaliseringen av arkiverat material för att göra stadens historia mer tillgänglig för alla stockholmare.
- Utveckla stadsarkivets utåtriktade verksamhet genom fysiska och digitala föreläsningar och sammankomster.
- Stärka stadsarkivets pedagogiska roll för att öka barns och ungas kunskap om Stockholms historia.
- Tillsä att stadsarkivet är en trygg och öppen kunskapsbank för forskning, kulturarv och demokrati.
- Underlätta för fler av stadens verksamheter att leverera material till e-arkivet, både i fysisk och digital form.
- Bidra med expertkunskap, tillsyn och rådgivning för att säkerställa efterlevnaden av offentlighetsprincipen och andra lagkrav inom informationsområdet.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden har en viktig roll i att erbjuda stockholmarna vackra och rofyllda begravningsplatser. På stadens begravningsplatser och vid ceremonilokaler ska möjlighet och utrymme ges för olika begravningsstraditioner.

Stadens begravningsplatser är en del av kulturarvet, men fyller samtidigt en funktion som park- och naturmiljö. Dessa kvaliteter ska bevaras och utvecklas, och underhållet ska förstärkas.

Nämndens uppgifter

Kyrkogårdsnämnden är huvudman för begravningsverksamheten i Stockholms stad och ansvarar för förvaltning av begravningsplatser. Verksamheten är finansierad via begravningsavgiften.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- stadens egna begravningsplatser
- åt staden upplåtna begravningsplatser
- frågor som rör begravningsverksamheten enligt begravningslagen
- förvaltning av världsarvet Skogskyrkogården

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Nämnden ska förvalta världsarvet Skogskyrkogården i enlighet med UNESCO:s konvention om skydd för världens kultur- och naturarv. Nämnden ska förstärka kommunikationen om världsarvet och utveckla dess potential som besöksmål.

Nämnden ska säkerställa en kostnadseffektiv verksamhet och en låg begravningsavgift på såväl kort som lång sikt, bland annat genom förbättrade rutiner för upphandling och avtalsuppföljning samt digitalisering. Nämnden ska också stärka sin styrning av investeringsprojekt, bland annat genom att säkerställa tillräcklig kompetens, förtydliga beslutsunderlagen vad gäller beräkningar, utveckla återrapporteringen och öka kostnadskontrollen. Prognossäkerheten inom investeringsverksamheten ska förbättras.

Underhållet av stadens begravningsplatser ska förstärkas. En god nivå på underhållet ska värnas genom långsiktig underhålls- och investeringsplanering. Förvaltningsplanerna ska hållas uppdaterade.

Begravningsplatserna ska vara välskötta och trygga platser. Driften av hela Skogskyrkogården sker sedan 2025 i egen regi och med ny maskinpark, vilket påskyndar stadens miljöarbete och strävan mot en fossilfri skötsel. Övergången till egen regi fortsätter 2026 med Strandkyrkogården och Galärvarvskyrkogården. För att öka stadens rådhighet samt beredskap ska så stor del som möjligt av driften av stadens begravningsplatser på sikt skötas i egen regi.

Nämnden ska skapa trygga och säkra begravningsplatser för anhöriga och besökande. Nämnden ska utreda, och vid behov införa, nya gravplatser i staden. Nämnden ska även fortsätta att följa det långsiktiga behovet av krematoriekapaciteten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är en central aktör i arbetet med att säkerställa en hållbar stadsmiljö för alla stockholmare. Nämndens tillsynsarbete ska inte bara upprätthålla lokala lagar kring miljö och hälsa, utan också kontinuerligt möjliggöra teknisk innovation. Genom att främja ansvar och likvärdiga regler för företag inom Stockholms stad, kan nämnden skapa en miljö där både näringsliv och invånare kan verka inom trygga och hälsosamma ramar.

För att förbättra stockholmarnas livskvalitet, behöver nämnden fokusera på centrala hälso- och miljöutmaningar. Detta innefattar ett aktivt arbete mot antibiotikaresistens genom att övervaka användningen av antibiotika och stödja informationsinsatser. Nämnden bör också fortsätta sitt arbete med att minska UV-exponering, buller och luftföroreningar, som alla är betydande faktorer för folkhälsan. Bullerreducerande åtgärder i stadsmiljön, bättre luftkvalitet och skydd mot UV-strålning kan bidra till att öka invånarnas hälsa och välbefinnande.

Nämnden har också ett ansvar för att skydda och bevara stadens naturmiljö. Ett starkt fokus ska läggas på att minska överexploateringen av viktiga natur- och rekreationsområden. Bevarandet av stadsgrönska och skogspartier är avgörande för att bibehålla Stockholms unika karaktär och tillgång till natur för alla. Kungliga Djurgårdens nationalstadspark och andra naturreservat ska särskilt värnas om och lämnas orörda. Nya naturreservat får gärna tillkomma. Dessa grönområden är en av stadens viktigaste tillgångar, som erbjuder rekreation och hälsa för invånarna, samtidigt som de bidrar till biologisk mångfald.

Förbättring av vattenkvaliteten i Stockholms sjöar och vattendrag är en prioritet. Kraftfulla åtgärder ska vidtas för att minska föroreningar och skydda dessa vattenresurser. Renare vatten innebär inte bara bättre rekreationsmöjligheter för invånarna, utan också en mer hållbar livsmiljö för stadens djur- och växtliv.

Stockholm ska sträva mot att bli en klimatpositiv stad, men med ett ekonomiskt hållbart tillvägagångssätt. Det innebär att staden behöver kombinera sin roll som en garant för välfärd och valfrihet med ett tydligt klimat- och miljöansvar. Samtidigt måste beslut som tas vara rationella och ta hänsyn till den avtagande marginalnyttan av varje enskild miljöinsats, så att resurserna används där de gör störst skillnad. Detta innebär också att staden ska fokusera på sitt kärnansvar och undvika att överta statliga åtaganden, för att hålla ett effektivt och ansvarsfullt resursutnyttjande.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- stadens övergripande miljö- och hälsoskyddsarbete
- tillsyn enligt miljöbalken, livsmedels-, foder-, strålskydds-, smittskydds- och tobakslagstiftningen samt lagen om sprängämnesprekursorer
- prövning av tillstånd för vissa av de verksamheter som omfattas av nämnda lagstiftningar
- miljö- och luftövervakning samt bullerbekämpning
- planering och samordning av stadens åtgärder inom miljöskydds- och naturvårdsområdet
- stöd till stadens nämnder och bolagsstyrelser i deras miljö- och klimatarbete
- information om miljö-, energi- och hälsofrågor till stadens invånare och företag
- kommunkoncernens gemensamma fordonshantering

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

Miljö och hälsa

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska säkerställa att Stockholm är en stad med hög livskvalitet genom att bedriva effektiv tillsyn och miljöövervakning. Detta inkluderar att arbeta för en god luftkvalitet, reducera buller och minimera riskerna för överexponering av UV-ljus. Stockholm står inför utmaningar med luftföroreningar, både från lokala källor och långväga internationella utsläpp. Därför behöver insatserna för renare luft vara både lokalt fokuserade och koordinerade med nationella och internationella aktörer.

Att bevara stadens biologiska mångfald och värdefulla naturvärden är en central del av nämndens arbete. Nybyggnationer och stadsutveckling måste genomföras på ett varsamt sätt för att säkerställa att viktiga grönområden inte förloras. Naturreservat och nationalstadsparken, inklusive Kungliga Djurgården, ska skyddas från ytterligare exploatering. Dessa områden är ovärderliga för Stockholms gröna karaktär och invånarnas möjligheter till rekreation.

Insatserna mot buller, särskilt vid trafikleder nära naturreservat, ska utökas och intensifieras. Buller är en betydande orsak till ohälsa i storstadsområden, och därför behöver staden arbeta med både traditionella och innovativa lösningar för att reducera bullernivåerna. Samfinansieringsmodeller mellan staden, Trafiknämnden och fastighetsägare ska utredas för att möjliggöra fler bullerdämpande åtgärder. Genom att involvera fastighetsägare kan fler projekt bli genomförbara, och invånarna får ett bättre skydd mot buller.

Överpopulationen av gäss och duvor utgör en utmaning för Stockholms stadsbild och folkhälsa. Därför behöver insatserna mot dessa överpopulationer intensifieras, bland annat genom skyddsjakt. Ett stadsövergripande mål för att reglera storleken på gässpopulationen ska tas fram, vilket kan bidra till en bättre balans i stadens ekosystem och minskad påverkan på park- och rekreationsområden.

- Värna den biologiska mångfalden vid exploatering genom att tillämpa principen om varsamhet och beakta naturvärden.
- Skydda naturreservat och nationalstadsparken från exploatering och expansion av nya verksamheter.
- Utöka insatserna mot buller vid trafikleder nära naturreservat för att skapa en tystare miljö.
- Utvärdera och implementera innovativa bullerskyddslösningar med möjlighet till samfinansiering mellan staden och fastighetsägare.
- Stärk arbetet mot överpopulationen av gäss genom att ta fram ett mål för populationens storlek och intensifiera skyddsjakt där det är nödvändigt.
- Undersök möjligheterna för fler bullerskydd i strategiska områden och skapa incitament för privat medfinansiering.
- Öka investeringarna i rening av sjöar och vattendrag för att förbättra vattenkvaliteten och säkerställa hälsosamma rekreationsmiljöer för invånarna.

Målet med det hälsofrämjande arbetet är att säkerställa bästa möjliga hälsa för medborgarna till en rimlig kostnad. Detta innebär att beakta alla hälsofaktorer som faller inom kommunens ansvarsområde. Förutom att förbättra luftkvaliteten, måste arbetet även fokusera på att hantera problemen med överexponering av UV-strålning som många stockholmare drabbas av. UV-exponering är en betydande riskfaktor för hudcancer, och därför är det viktigt att staden tar fram en åtgärdsplan i samarbete med Trafiknämnden för att öka medvetenheten och införa konkreta åtgärder för att minska solexponeringen.

Utvecklingen av avancerade tekniker för vattenrening är också avgörande för att skydda stockholmarnas hälsa. Genom att arbeta tillsammans med sjukhusen och genom användning av mer avancerad teknik i reningsverken kan staden minska föroreningar av antibiotika i vatten, vilket på sikt bidrar till att motverka den växande utmaningen med antibiotikaresistens. Det är viktigt att dessa insatser prioriteras för att säkerställa en långsiktig hälsa hos stadens invånare och för att skydda miljön från skadliga utsläpp.

Reglering av gässpopulationen är en annan viktig fråga för stadens miljö och invånarnas trivsel. En stadsövergripande plan för att hantera gässpopulationen ska tas fram, där målet inte bara är att sprida gäss till olika delar av staden, utan att även arbeta med konkreta åtgärder för att minska populationen. Detta innebär att fastställa en önskad populationsstorlek och genomföra åtgärder, såsom kontrollerad avskjutning, för att hålla populationen på en hållbar nivå.

- Utveckla arbetet med stadsgrönska för att skapa naturlig skuggning och därmed minska UV-exponeringen i parker och offentliga platser.
- Ta fram en handlingsplan mot överexponering av UV-ljus i samarbete med Trafiknämnden, med fokus på att utbilda invånarna och erbjuda skyddande åtgärder i stadsmiljön.
- Förbättra samarbetet med Region Stockholm för att utveckla och sprida information om riskerna med överdriven antibiotikaanvändning och dess koppling till resistensproblematik.
- Införa och utvärdera nya tekniker för vattenrening i stadens reningsverk samt samarbete med sjukhus och andra relevanta aktörer för att minska läkemedelsrester och skydda vattenmiljön.
- Ta fram ett tydligt mål för hantering av gässpopulationen i staden och säkerställa att strategierna inkluderar både förflyttning och beståndsreducering för att uppnå en balanserad och hållbar nivå.

Klimat och miljö

Stockholm ska ta en aktiv roll klimat- och miljöarbetet. Detta innebär att staden ska arbeta för att värna om närmiljön som verka globalt för att effektivt arbeta för minskade utsläpp av växthusgaser. Arbetet ska grunda sig på vetenskapligt stöd och använda metoder som är både ekonomiskt och ekologiskt försvarbara. Alla klimatåtgärder ska utformas för att också stödja målen om god ekonomisk hushållning, så att de inte bara leder till miljöförbättringar utan även ekonomiska besparingar i stadens verksamheter.

För att möta framtidens energibehov ska Stockholm utreda möjligheterna att delta i utbyggnaden av småskaliga modulära kärnkraftverk (SMR). Dessa anläggningar kan komplettera stadens energimix genom att leverera stabil och koldioxidfri elproduktion. Som en potentiell pilotkommun för SMR kan Stockholm vara med och testa och implementera denna teknik, vilket skulle bidra till en diversifierad och framtidssäkrad energiförsörjning.

Stockholm ska samtidigt avvisa vindkraftsetableringar i skärgården. Skärgården är ett av Sveriges mest värdefulla natur- och rekreationsområden, och dess unika miljö får

inte offras. Vindkraft ska i stället byggas där påverkan på natur och människor är mindre. Att skydda skärgården är att värna både invånarnas livskvalitet och den biologiska mångfalden. Stockholm ska i övrigt markera mot förstörelsen av skärgården och bl.a. undvika dumpning av massor i Skärgården.

Stockholm har också en roll att spela i det internationella klimatarbetet. Genom att bidra med sin kommunala kompetens inom energieffektivisering och användning av avfall som energikälla för fjärrvärme kan staden hjälpa till att bygga upp en mer hållbar infrastruktur i andra delar av världen. Som ett led i detta ska nämnden delta i samordnade insatser för att stötta Kiev, Ukraina, med energieffektiva lösningar vid nybyggnation av offentliga byggnader. Detta arbete stärker inte bara Stockholms internationella samarbete utan bidrar också till global klimatnytta.

- Utforma ekonomiskt rationella klimat- och miljöinsatser för att bli klimatpositiva 2030.
- Verka för att utveckla nybyggnationen av solceller när det är samhällsekonomiskt lönsamt.
- Bli en pilotkommun för småskalig modulär kärnkraft.
- Förbjuda utbyggnad av vindkraftverk till havs i skärgården.
- Bidra till internationellt klimatarbete genom att sprida vidare den kommunala kunskapen inom energieffektivisering i offentliga byggnader och avfall som energikälla för fjärrvärme.

För att minimera den egna kostnaden kopplat till klimat- och miljöinvesteringar bör Stockholm i högre grad utnyttja extern finansiering genom att söka medel från statliga myndigheter och EU-fonder. Således kan staden genomföra fler klimat- och miljöinsatser utan att belasta den egna budgeten i onödan.

Klimatanpassning är en viktig del av stadens framtidsplanering och ska integreras i alla skeden av stadsbyggnadsarbetet. Särskilt fokus ska läggas på att hantera risker för skyfall och extremvärme, vilket är avgörande för att Stockholm ska kunna möta framtidens klimatutmaningar. Detta innebär att staden planerar för bättre dagvattenhantering, utökar grönområden som kan absorbera regnvatten, och skapar svala zoner för att motverka urbana värmeöar under heta somrar.

Särskilt värdefulla naturmiljöer ska skyddas från exploatering och förtätningen av grönytor genom nybyggnation måste ske med stor varsamhet. Det är viktigt att bevara dessa områden som bidrar till stadens ekologiska balans och ger invånarna tillgång till rekreationsytor. Förtätningen av staden bör planeras noggrant för att minimera negativa effekter på natur och miljö.

För att bättre integrera hållbarhetsmålen i stadens arbete ska Agenda 2030-rådet smälta samman med kommunstyrelsens och miljö- och hälsoskyddsnämndens arbete. Detta innebär att Agenda 2030-rådet upphör som en fristående enhet och istället blir en naturlig del av den kommunala styrningen. Genom detta kan staden säkerställa att hållbarhetsmålen är en integrerad del av alla beslut och strategier som fattas.

- Öka den externa finansieringen av statliga och EU-fonder för klimat- och miljöinsatser.
- Fortsätta arbetet med klimatanpassning genom att ta höjd för extremväder och skyfallsrisker.
- Bevara särskilt värdefulla naturmiljöer och vara varsam vid ny exploatering.
- Integrera Agenda 2030 rådet i kommunstyrelsen

Klimatinnovationer

Stockholm ska vara en föregångare inom miljöteknik och innovation genom att erbjuda en väg in till kommunala verksamheter för bolag som önskar testa miljö nya lösningar. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska fungera som en tydlig kontaktpunkt för företag som vill utveckla och testa innovationer, både för verksamheter och för konsumenter. Detta inkluderar att främja samarbeten och partnerskap som kan leda till nya lösningar för miljö- och klimatutmaningar. Genom att tillgängliggöra öppen-data och öppna källkoder kan staden stimulera företag att skapa innovativa lösningar, vilket bidrar till stadens utveckling och hållbarhetsmål.

För att främja utvecklingen av ny teknik ska kommunala verksamheter öppnas upp som testbäddar. Detta innebär att staden erbjuder sina verksamheter som miljöer där företag kan testa och utvärdera ny teknik som bidrar till stadens sociala och ekologiska mål. Genom att ge företag möjlighet att pröva sina innovationer i verkliga miljöer kan staden bidra till att accelerera teknikutvecklingen och skapa lösningar som kan skala upp och göra skillnad både lokalt och globalt.

- Skapa en tydlig väg in för miljö- och klimatinnovationer genom att erbjuda en kontaktpunkt och möjligheter till testbädd för företag som vill utveckla nya lösningar.

Rena vatten

Stockholm behöver säkerställa att stadens behov av vatten och värme möts på ett sätt som samtidigt skyddar våra naturvärden. Det innebär att projekt som till exempel kraftvärmeverket i Lövsta måste prövas noggrant, där man både väger in miljö- och rekreativvärden och ser till att nödvändiga kompensationsåtgärder genomförs. En fördjupad miljö- och klimatbedömning bör alltid ligga till grund, och även kulturhistoriska aspekter ska tas på allvar. Målet är att hitta en hållbar balans mellan stadens energiförsörjning och bevarandet av viktiga natur- och livsmiljöer.

Samtidigt behöver finansieringsmodellen för Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) ses över. Den nuvarande ordningen riskerar att ge Stockholm en orimligt stor del av kostnaderna för VA-projekt som sker utanför stadens gränser, särskilt i samägandet med Huddinge kommun. En ny modell bör bygga på rättvisa, långsiktig hållbarhet och tydlig ansvarsfördelning mellan de samägande kommunerna, samtidigt som fokus alltid ligger på att stärka vatten- och avfallshanteringen.

Många av stadens vattensystem har i dag en bristande kemisk och ekologisk status, och badvattenkvaliteten har på flera håll försämrats. För att vända utvecklingen behöver de lokala åtgärdsprogrammen inte bara hantera den övergripande statusen i vattendragen, utan även konkret fokusera på att förbättra badvattenkvaliteten. Dessa program måste vara bindande och ha tydlig finansiering, exempelvis via medelreserven, så att åtgärderna faktiskt genomförs och ger effekt.

Ett annat viktigt område är hanteringen av förorenade markområden. I dag finns ungefär 3 800 sådana områden i Stockholm, många med miljögifter som riskerar att spridas vidare. En systematisk kartläggning krävs för att avgöra vilka områden som är mest akuta att sanera, både med tanke på kommande infrastrukturprojekt och för att minska risken att gifter sprids till våra vattensystem. En kontinuerlig och prioriterad marksanering är avgörande för att skydda både stadens miljö och stockholmarnas hälsa.

- Fördjupa utredningen av projektet Lövsta kraftvärmeverk ur miljö, klimat och kulturhistorisk synpunkt.

- Utred vilka markområden som är angelägna att sanera, med hänsyn till kommande infrastruktur, samt om risk finns att miljögifter läcker ut till stadens vattensystem.
- Lokala åtgärdsprogram för förbättrad kemisk och ekologisk status skall vara bindande samt finansierade och inkludera badvatten.

Effektiva folkhälsoåtgärder

Effektiva folkhälsoåtgärder är avgörande för att alla stockholmare ska ha möjlighet till en god hälsa. Trafiknämnden behöver därför arbeta målmedvetet för att minska de luftföroreningar som staden kan påverka. En viktig del är att säkerställa strikt efterlevnad av miljözon klass 1 för tunga lastbilar. Idag bryter ungefär var tionde lastbil mot reglerna, vilket direkt bidrar till ökade utsläpp i innerstaden. Genom förbättrad tillsyn och fler kontroller kan staden kraftigt minska luftföroreningar och därmed förbättra invånarnas hälsa.

Erfarenheterna från miljözoner klass 2 och 3 visar att de har en begränsad effekt på att minska både partikelutsläpp och koldioxidutsläpp. Elbilar med dubbdäck kan dessutom bidra till höga partikelhalter genom vägslitage, särskilt under torra vinterdagar. Istället för att fortsätta satsa på dessa zoner bör Trafiknämnden, tillsammans med Miljö- och hälsoskyddsnämnden, rikta arbetet mot att öka kunskapen om andra former av luftföroreningar där staden har större möjlighet att göra skillnad för invånarnas hälsa.

Målet med det hälsofrämjande arbetet ska vara att uppnå bästa möjliga hälsa för medborgarna, samtidigt som kostnaderna hålls nere. Det innebär att staden behöver ta hänsyn till samtliga relevanta hälsofaktorer som den faktiskt kan påverka. Ett område som kräver särskild uppmärksamhet är stockholmarens överexponering för UV-strålning, som på sikt ökar risken för hudcancer. Här bör Trafiknämnden intensifiera satsningen på stadsgröniska och trädplantering för att skapa fler skuggande miljöer i stadens gaturum. Dessutom ska en särskild åtgärdsplan tas fram för att sprida kunskap om riskerna med överdriven solexponering och om hur invånarna kan skydda sig bättre.

Buller är en annan stor källa till ohälsa och måste prioriteras högre. Det kräver fler och mer effektiva bullerskydd, särskilt i utsatta områden som Lilla och Stora Essingen där problemen är omfattande. Staden bör också utvärdera nya innovativa lösningar för bullerdämpning och samtidigt pröva samfinansieringsmodeller i nära dialog med fastighetsägare. På så vis kan fler bullerdämpande åtgärder bli möjliga att genomföra och bidra till en tystare och mer hälsosam stadsmiljö.

- Stärk regelefterlevnaden av miljözonklass 1.
- Avsluta miljözonklass 2 och 3.
- Utveckla arbetet med stadsgröniska för ökad skuggning och minskad UV-exponering.
- Ta fram en handlingsplan mot överexponering av UV-ljus.
- Fördjupa arbetet mot buller genom innovativa lösningar och samfinansiering av bullerdämpande åtgärder.

Luftföroreningar och vedeldning

Vedeldning är en av de största källorna till utsläpp av skadliga partiklar i Sverige, som påverkar både klimatet och folkhälsan. Utsläppen från vedeldning består bland annat av ämnen som bens(a)pyren och PM-partiklar, vilka kopplas till luftvägssjukdomar och hjärt-kärlsjukdomar. Även om moderna vedpannor och kaminer generellt har lägre utsläpp än äldre utrustning, bidrar småskalig vedeldning fortfarande till betydande utsläpp, särskilt i tätbebyggda områden.

Ekodesignkrav har införts på EU-nivå för att minska utsläppen från nya vedeldningsanläggningar, och detta har bidragit till att minska vedeldningens andel av Sveriges totala PM10-utsläpp.

Dock kvarstår vedeldning som en stor källa till de finare PM2.5-partiklarna, vilka har större hälsoeffekter på lungfunktionen och är kopplade till kroniska sjukdomar.

För att minska vedeldningens negativa påverkan på folkhälsan krävs det åtgärder som främjar effektivare vedeldningsmetoder och utrustning, samt skärpta krav på eldningsutrustning i tätbebyggda områden.

- Främja modern och miljömärkt eldningsutrustning genom ekonomiska incitament för att minska utsläppen från vedeldning.
- Utbilda hushåll och företag om rätt eldningsmetoder, inklusive vikten av att använda torr ved och säkerställa god lufttillförsel.
- Införa strängare krav på eldningsutrustning genom att skärpa ekodesignkrav för nya fastbränsleanläggningar.
- Stärka övervakningen och regleringen av småskalig vedeldning i tätbebyggda områden för att minska lokala hälsoeffekter.
- Införa incitament för att minska användningen av vedeldning i urbana områden där partikelutsläpp har större hälsoeffekter.

Hantering av partiklar i tunnelbanor

Stockholms tunnelbanesystem har höga koncentrationer av PM10-partiklar på grund av slitage från spår, bromsar och andra komponenter. Dessa partiklar kan ha negativa hälsoeffekter på resenärer som regelbundet vistas i tunnelbanemiljön. Luftkvaliteten i tunnelbanor är betydligt sämre än på gator ovan jord, vilket understryker behovet av bättre ventilations- och filtreringssystem för att förbättra miljön för resenärerna.

Genom att installera bättre ventilationssystem och filtreringslösningar kan PM10-nivåerna i tunnelbanorna sänkas, vilket skulle bidra till en bättre och hälsosammare resmiljö. Stockholm stad har förvisso inte rådighet över tunnelbanesystemet men genom vår samverkan med Region Stockholm bör staden vara en aktiv kravställare.

- Samverka med Region Stockholm för att införa ventilationssystem och filtreringslösningar i Stockholms tunnelbanesystem för att minska nivåerna av PM10-partiklar.
- Samverka med Trafikverket för att placera ventilationssystem vid tunnelars utgångar där gångtrafikanter rör sig, för att minska mängden partiklar som släpps ut i den omgivande luften.

Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Ta fram en åtgärdsplan för det hälsofrämjande arbetet mot buller och UV-exponering	2026-01-01	2026-12-31

Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Säkerställa att klimat-och miljöinvesteringar är ekonomiskt rationella	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram en handlingsplan för att minska gäss- och duvpopulationen	2026-01-01	2026-12-31
Påbörja planeringen för att bli en pilotkommun för småskalig kärnkraft	2026-01-01	2026-12-31
Utred vilka markområden som är angelägna att sanera, med hänsyn till kommande infrastruktur, samt om risk finns att miljögifter läcker ut till stadens vattensystem.	2026-01-01	2026-12-31
Öka den externa finansieringen genom nationella och europeiska bidrag och stöd	2026-01-01	2026-12-31
Lokala åtgärdsprogram för förbättrad kemisk och ekologisk status skall vara bindande samt finansierade och inkludera badvatten.	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram ett stadövergripande mål gällande gässpopulationen	2026-01-01	2026-12-31

Serviceenämnden

Serviceenämnden ska inom ramen för sitt uppdrag arbeta med att effektivisera stadens administrativa funktioner. Detta ska leda till sänkta kostnader för stadens övriga nämnder eller bolag till förmån för kärnverksamheterna. Serviceenämnden ska säkerställa en ändamålsenlig balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och service. Finansiering och prissättning av serviceenämndens tjänster ska utvecklas för att möjliggöra fortsatta effektiviseringsvinster med bibehållen kvalitet. Ökad transparens i prissättning och fokus på uppföljning av administrativa kostnader möjliggör långsiktig effektivisering.

Utveckling av stadens upphandlingsverksamhet ska prioriteras och upphandlingarna ska tillämpas som ett medel för att stockholmarnas skattemedel används kostnadseffektivt. Vinnaren vid upphandlingsförfaranden ska vara upphandlaren, Stockholms stads medborgare, inte de upphandlingsaktörer som tillåts ta ut övertvinster på grund av bristfälliga upphandlingsunderlag.

Uppföljningen av ingångna avtal är central. Granskningen av befintliga avtal ska förstärkas, samtidigt som staden ska vara en öppen och aktiv affärspart. De ökade välfärdsbrotten ska motverkas genom innovativa metoder. Men det får inte begränsa seriösa företags möjlighet att erbjuda sina varor och tjänster till offentlig sektor. En välvägd inställning krävs för varje beslut ifall det ska upphandlas eller tas i egen-regi. Där så är lämpligt kan egenregi anbud vara ett effektivt medel för att konkurrera om särskilda verksamheter utifrån samma kriterier som de privata företagen.

Nämndens uppgifter

Serviceenämndens kärnverksamhet är i huvudsak administrativa tjänster. Inom ramen för befintliga verksamhetsområden ska serviceenämnden förbättra kvaliteten, utveckla tjänsterna och bredda nyttjandet. På uppdrag av kommunstyrelsen och andra nämnder eller bolag ska serviceenämnden svara för genomförandet av gemensamma administrativa processer för att möjliggöra stordriftsfördelar, kvalitetssäkring av stadsgemensamma processer samt för minskad sårbarhet, något som ger värde för hela kommunkoncernen.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- ekonomiadministration
- administration av löner, pensioner och försäkringar för anställda inom stadens nämnder
- utbetalning av arvode och ersättningar för förtroendevalda
- kontaktcenter Stockholm
- förvalta stadens kontaktcenterplattform
- samordning och avtalsförvaltning av gemensam växelfunktion
- genomförande av centrala och gemensamma upphandlingar inklusive avtalsförvaltning
- stöd vid upphandlingar och avtalsförvaltning för nämnder och bolag
- användarstöd och administration i inköpssystemet
- inköpssupport
- kommunkoncernens handel av el i enlighet med elhandelspolicyn
- samordningsstöd av kommunkoncernens arbete med beredskapslager
- drift av centralt beredskapslager
- leda och samordna arbetet med hållbara offentliga måltider
- rekryteringsstöd
- operativt stöd och konsulttjänster inom digitalisering, it och telefoni
- hantera inhyrningsavtal avseende lokaler och lägenheter i stadens lokaladministrativa system
- stöd i lokalplanering

- hyresförhandlingsfunktion
- administration av andrahandsuthyrning av boenden
- avgiftshantering för stadens förskolor och fritidshem

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

Upphandling

Service-nämnden ska bidra till kostnadseffektiva upphandlingar. Vidare ska arbetet fortskrida med energieffektiviseringar av offentliga byggnader. Innovationsupp-handlingar kan vara lämpliga för att tillsammans med tillverkare utveckla produkter med nya, cirkulära, egenskaper. Service-nämnden ska möjliggöra för fler uppdelade upphandlingar vilket stärker möjligheten att delta för mikro- och småföretag. Genom mindre upphandlingar ges fler aktörer möjlighet att lämna anbud vilket stärker det lokala näringslivet.

- Säkerställa ekonomiskt rationella klimat- och miljökrav
- Möjliggöra mindre och uppdelade upphandlingar för ökat deltagande hos mikro- och småföretag.
- Innovationsupp-handling för stärkt djurskydd och hållbart ursprung.

Vid upphandling av mat och måltider ska stadens livsmedelsstrategi revideras. Maten som serveras i stadens verksamheter ska i större utsträckning vara lokalproducerad, säsonganpassad och variationsrik med utbud av såväl animaliska som vegetariska livsmedel. Målet om att 70 procent av maten som serveras i stadens verksamheter ska vara ekologisk, slopas. I stället görs en gradvis utfasning av ekologisk mat till förmån för livsmedel av högre kvalitet som är odlade med konventionella metoder. Där så är berättigat ska livscykeffekter av utsläpp och miljöpåverkan tas i beaktning vid upphandling. Stränga krav på djurskydd i enlighet med nationella nivåer ska förekomma. Detta innebär bland annat ett förbud mot ritualslachtat halal- och kosherkött där djuret varit obedövat.

- Säkerställ variationsrikt livsmedelsutbud med såväl vegetariska som animaliska livsmedel.
- Förbjud inköp av kött framställt genom obedövat ritualslacht.
- Fokusera på närproducerat, hög kvalitet samt beakta klimat- och miljöeffekter.

Service-nämnden ska intensifiera arbetet mot brottslighet i offentlig upphandling. Med utgångspunkt i att välfärdens upphandlingar utgör en finansieringskälla för såväl nationella som internationella gäng- och brottssyndikat ska arbetet fördjupas med granskningar, inspektioner och referenstagningar. I regel ska referenser efterfrågas vid samtliga upphandlingar. Därtill ska löpande översyn ske av samtliga upphandlingar. Service-nämnden ska aktivt verka mot nationella myndigheter och regeringen i syfte att få till begärda lagändringar för att stärka översynen av upphandlingar och dess aktörer. Genom att genomföra fler upphandlingar med delade kontrakt ska service-nämnden underlätta för mindre aktörer och företag där så är lämpligt och möjligt.

- Begära referenser som standard vid upphandlingar.
- Verka mot myndigheter och stat i syfte att få till lagändringar vid informationsluckor och opåverkbara brister.

Nämnden ska fortsatt rikta särskild uppmärksamhet på att motverka brottslig verksamhet. Servicenämnden ska stärka det stöd som ges till nämnder och bolag vad avser avtalsuppföljning vid identifierade avvikelser gällande leveranser och utförande av tjänster. Nämnden ska även utföra systematiska och kontinuerliga kontroller av leverantörers skyldigheter rörande skatter och avgifter. Servicenämnden ska delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap och i samråd med kommunstyrelsen förvalta och bygga upp ytterligare förmåga genom centralt beredskapslager. Slutligen ska nämnden som rutin använda sig av Lexbase och dylikt, sanktions och kriminaltjänster för att undersöka släktband till ledande personer i upphandlade företag.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med servicenämnden och trafiknämnden utreda förutsättningarna för en gemensam synpunktshantering som är kostnadseffektiv och ger god service för stadens invånare (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med servicenämnden utreda en möjlig organisation med uppdrag att stärka stadens förmåga att i egen regi tillhandahålla tjänster som motverkar välfärdsbrott och bidrar till stärkt beredskap och rådgivning (3.5)	2026-01-01	2026-06-30
Revidera livsmedelsstrategin med fokus på närproducerat, variationsrikt med höjd kvalitet och minskad andel ekologiskt	2026-01-01	2026-06-30
Fördjupa arbetet mot välfärdsbrott i samverkan med berörda myndigheter och regeringen	2026-01-01	2026-06-30
Utreda en innovationsupphandling för hållbart ursprung och djurskydd	2026-01-01	2026-06-30
Utreda vilka upphandlingar som kan delas upp i syfte att öka småföretagens deltagande	2026-01-01	2026-06-30

Socialnämnden

Alla stockholmare ska erbjudas insatser från den gemensamma välfärden som bidrar till hög livskvalitet. Ingen ska bollas runt, eller falla mellan stolarna. En koordinator som agerar som spindel i nätet ska alltid finnas inom den offentliga verksamheten med uppgift att stötta stockholmare i planeringen av de många olika sociala insatserna. Socialnämnden ska genom sin centrala roll agera utifrån de främsta evidensbaserade arbetsmetoderna. Nya forskningsrön och framgångsexempel ska snabbt fångas upp och pilot testas i verksamheten. En hög kvalitet, evidensbaserade arbetssätt och en nära samverkan med civilsamhället ska leda till effektiva insatser för samtliga medborgare i behov av dessa.

Socialnämnden ska verka utifrån ett barnrättsperspektiv och aktivt arbeta med delaktighet för alla involverade. Effekten av sociala insatser ska kunna följas upp och utvärderas. Felaktiga eller onödiga insatser riskerar att urholka förtroendet för socialtjänsten och på sikt skapa en misstro från såväl brukare som skattebetalare. Alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska ha samma möjlighet till delaktighet i samhället. Så långt som möjligt ska var och en, utifrån sina egna förutsättningar, kunna leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- kommunövergripande frågor rörande individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri
- kommunövergripande frågor rörande stöd och service till personer med funktionsnedsättning
- kommunövergripande frågor rörande ekonomiskt bistånd
- samordning av stadens arbete med felaktiga utbetalningar och bidragsbrott
- samordning av innehållet i stadens relationsvårdscentrum, avseende målgrupp och insatser samt de länsövergripande verksamheterna Mikamottagningen, KAST och Origo
- kommunövergripande frågor rörande våldsbejakande extremism
- avhopparverksamhet
- insatser för nyanlända, mottagande, bosättning och initial samhällsvägledning
- samarbete med frivilligorganisationer inom det sociala området
- bidrag till ideella föreningar som bedriver verksamheter inom socialtjänstens område
- drog- och brottsförebyggande arbete
- dödsboudoirer
- forsknings- och utvecklingsverksamhet inom socialtjänstens område
- tillståndsgivning för försäljning av alkohol och tobak
- tillsyn av försäljning av alkohol, folköl, tobak, receptfria läkemedel, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter
- familjerådgivning
- jourverksamhet
- uppsökande verksamhet
- socialrådgivning på nätet
- skyddade boenden
- hem för vård eller boende (HVB)
- boende och insatser för ensamkommande barn, vuxna hemlösa personer och personer med missbruksproblematik
- tak över huvudet-garanti
- råd- och stödverksamhet och härbärgesplatser till utsatta EU-medborgare och tredjelandsmedborgare

- förvaltning och uppföljning av stadens avtal med SHIS Bostäder och samordnande part för stadsdelsnämndernas samverkan med SHIS Bostäder avseende målgrupp, behov och arbetssätt
- beställaransvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL)
- hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå inom LSS-insatserna daglig verksamhet och bostad med särskild service
- kris- och katastrofberedskap samt beredskap för psykosocialt omhändertagande vid kris
- omvärldsbevakning och ledning av implementeringen av välfärdsteknik och digitaliseringsarbetet inom individ- och familjeomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning
- utveckling och effektivisering av verksamhetsnära förvaltning av sociala system samt förvaltning av gemensamt system för föreningsstöd tillsammans med stadsdelsnämnderna
- samordning av arbetet med stadens årliga boendeplan för bostäder för personer med funktionsnedsättning
- framtagande av årlig stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen inom området

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Kunskapsbaserad organisation och anpassning till nya Socialtjänstlagen

En välfungerande organisation är en förutsättning för sociala insatser med hög kvalitet och tydlig effekt. I dag är ansvaret för det sociala arbetet uppdelat mellan socialnämnden och respektive stadsdelsnämnd, som ansvarar för individ- och familjeomsorg samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Denna struktur riskerar att leda till skiftande tillämpningar av metoder och insatser, vilket kan skapa ojämlikhet i tillgången till stöd och försvåra en samlad uppföljning av resultaten. För att motverka detta bör en översyn genomföras av hur socialnämnden kan ges ett större samordnande ansvar, särskilt när det gäller förebyggande insatser riktade till personer i riskzon för radikaliserings eller våldsbejakande miljöer.

Ett helhetsperspektiv på barn och unga är avgörande för att bygga trygghet och säkerhet i samhället. Den växande ungdomskriminaliteten, tillsammans med den grova gängbrottsligheten, ställer höga krav på socialtjänstens både kompetens och resurser. Här krävs ett gemensamt arbete mellan socialnämnden, stadsdelsnämnderna och andra centrala aktörer, för att skapa flödeskedjor som tidigt kan fånga upp barn och unga i riskzonen. Genom att dra lärdom av de standardiserade vårdprocesserna inom sjukvården kan socialtjänsten utveckla mer strukturerade och evidensbaserade arbetssätt. På så sätt säkerställs att insatserna inte bara blir snabba, utan också effektiva och långsiktigt hållbara.

För att staden ska kunna anpassas till den nya socialtjänstlagen med dess utpekade krav om kunskapsbaserad verksamhet, så måste stadens organisation strukturellt förändras. Idag har socialnämnden ett alltför svagt mandat att bestämma över stadsdelarnas sociala verksamhet, vilket gör att stadsdelarna kan bedriva verksamheten olika och göra helt olika bedömningar. Vi vill därför ändra i reglementet för socialnämnden, samt andra relevanta dokument så att socialnämnden kan, och ska, ta fram handlingsplaner, riktlinjer som berör samtliga stadsdelar. Budget och stadsövergripande program skall alljämt tas fram i kommunfullmäktige, men alla andra underliggande styrdokument skall beslutas om direkt i socialnämnden.

- Utvärdera stadens organisationsmodell för det sociala arbetet i syfte att stärka socialförvaltningens övergripande ansvar för barn och unga, samt personer i riskzonen för radikaliserings och våldsbejakande miljöer.
- Undersök nya sammanhållna flödeskedjor för att förbättra stödet till barn och unga i riskzonen för kriminalitet.
- Utredda vilka styrdokument (reglemente etc.) som behöver justeras för att socialnämnden ska anpassas till nya socialtjänstlagen och ges ett starkt mandat för att ta fram styrdokument för stadsdelarna, avseende det sociala arbetet inom staden.

Socialnämndens arbete ska baseras på arbetsmetoder och åtgärder med hög evidens. Detta innebär att program, insatsmodeller och organisationsformer löpande ska stödjas av vetenskapliga rön eller beprövad erfarenhet. En grundläggande del av detta är att insatserna kontinuerligt utvärderas för att säkerställa att de har önskad effekt. Vid införandet av nya arbetsmodeller och metoder ska socialnämnden ta hänsyn till nationella och internationella best-practice-exempel och använda sig av vetenskapliga studier av hög kvalitet som grund.

Det kommunövergripande ANDTS-programmet behöver en översyn för att öka kopplingen till evidens. Den nuvarande versionen har brister i hur insatserna är kopplade till vetenskapligt stöd, vilket påverkar programmets effektivitet när det gäller att förebygga missbruk av alkohol, narkotika, tobak och spel. Genom att omarbete programmet kan staden säkerställa att insatserna är mer verkningsfulla och bättre anpassade till behoven hos målgrupperna.

- Stärk kopplingen till evidensbaserad praktik i samtliga insatser och utveckla systematisk utvärdering för att säkerställa att metoderna är effektiva.
- Gör en översyn av socialnämndens insatser med fokus på att utvärdera deras effekt och vetenskapliga grund.
- Omarbete ANDTS-programmet för att säkerställa att insatserna är baserade på bästa tillgängliga evidens och har en tydlig koppling till mätbara resultat.

Granskning och uppföljning av sociala insatser är avgörande för att upprätthålla kvalitet och säkerställa att resurserna används på ett effektivt sätt. Socialnämnden har ett ansvar att säkerställa att alla insatser, oavsett om de utförs av offentliga eller privata aktörer, präglas av hög evidens och har potential att uppnå önskade resultat. Staden ska arbeta för att främja en mångfald av tjänsteleverantörer inom välfärden, men detta får aldrig ske på bekostnad av kvaliteten i de tjänster som erbjuds.

Socialnämnden ska därför säkerställa att alla avtal, särskilt de över 800 kontrakt som har ett värde över 2 miljoner kronor, följs upp noggrant och regelbundet. Denna uppföljning är nödvändig för att identifiera eventuella avvikelser och säkerställa att avtalade tjänster håller den kvalitet som invånarna har rätt att förvänta sig. Utöver detta bör stadsdelsnämnderna fokusera på en stärkt uppföljning av jour- och familjehem, samt säkerställa att HVB-verksamheter (Hem för vård eller boende) drivs av seriösa och kompetenta aktörer. Detta inkluderar regelbundna drogtestar och kontroller av belastningsregister för personal och mottagare för att garantera en trygg och säker miljö.

- Stärk arbetet mot välfärdsbrott inom offentlig upphandling genom att utveckla rutiner och riktlinjer för att identifiera och motverka oegentligheter.
- Förbättra avtalsuppföljning och granskning av de över 800 avtalen inom det sociala arbetet med ett kontraktsvärde över 2 miljoner kronor.
- Öka granskningen av familjehem för att säkerställa att placeringar sker i trygga och kvalitativa miljöer.
- Genomför fördjupade granskningar av kvalitet och evidens bakom vård- och behandlingsinslag i HVB-verksamheter för att säkerställa att insatserna baseras på bästa tillgängliga kunskap.

Migration och integration är centrala frågor för att skapa ett sammanhållet Stockholm där alla invånare kan känna sig inkluderade och delaktiga. Socialnämnden spelar en nyckelroll i detta arbete, med fokus på att stötta nyanlända och utrikesfödda i att integreras i det svenska samhället. Att behärska svenska språket, förstå den svenska kulturen och sträva efter självförsörjning är avgörande för ett framgångsrikt samhällsdeltagande. Därför ska staden utveckla en kommunal integrationsplan som syftar till att skapa förutsättningar för alla stockholmare att känna samhörighet och bidra till det gemensamma.

För att stärka integrationen ska etableringscentrum ha ett särskilt uppdrag att främja språklig och kulturell förståelse. Detta arbete innebär att stötta personer i att förbättra sina språkkunskaper och få en djupare förståelse för det svenska samhällets normer och värderingar. Staden ska även utveckla en specifik integrationsplan för personer utan arbete, med fokus på språkutveckling och vägledning mot arbetsmarknaden.

Information och stöd om möjligheten till återvandring ska också förbättras. För de individer som själva anser att de inte vill eller kan anpassa sig till livet i Sverige, ska socialnämnden och stadsdelsnämnderna tillhandahålla information om Migrationsverkets återvandringsbidrag och de praktiska förutsättningarna för återvandring. Detta ska ske i en respektfull och professionell dialog, där fokus ligger på att stödja individen att fatta informerade beslut om sin framtid.

Staden ska också avsluta samarbeten inom Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med organisationer som möjliggör för personer att vistas illegalt i Sverige. Det är viktigt att säkerställa att de resurser som staden förfogar över riktas till att stötta dem som vistas lagligt i Sverige och som har en möjlighet och vilja att bidra till det svenska samhället.

Staden skall också avsluta de IOP avtal som tecknats gällande EU-migranter, och istället bedriva verksamhet i egen regi, och individuellt bedöma ett eventuellt behov av tillfälligt stöd. Antalet EU-migranter har sjunkit i staden, och det ger stöd för att avsluta de IOP avtal som finns med flera aktörer.

- Ge etableringscentrum ett utökat integrationsuppdrag för att stärka språklig och kulturell förståelse hos nyanlända.

- Utveckla en integrationsplan med fokus på språk och arbetsmarknad för personer utan arbete.
- Stärk informationsarbetet om Migrationsverkets återvandringsbidrag och de praktiska förutsättningarna för återvandring.
- Avsluta IOP-samarbeten med organisationer som möjliggör för personer att vistas illegalt i Sverige för att prioritera de som lagligt vistas i landet.
- Avsluta IOP avtal gällande EU-migranter.
- Aktivt utveckla socialtjänsten uppdrag till att upplysa och verka för återvandring

Människor som söker sig till Stockholm ska erbjudas ett värdigt och fullgott mottagande. Med utgångspunkt i vikten av språk, kulturell förståelse och föreningsliv som integrationsverktyg ska etableringscentrum stötta nya stockholmare. Samtidigt ska det kommunala bostadsbeståndet användas effektivt och följa lagens minimikrav. Den omfattande bostadsbristen i hela Stockholm innebär att avtalstiden för nyanlända i genomgångsboende bör harmoniseras med mer restriktiva kommuner så som Nacka och Lidingö. Samtidigt ska boendekvaliteten stärkas genom möjlighet till större genomgångsbostäder med utgångspunkt om en familj per bostad. Ökad informationsspridning bör ges om nationella bostadsköer för att öka kunskapen om kommuner med korta väntetider till hyresbostad.

- Älägg etableringscentrum uppdrag att bistå med information om nationella bostadsköer samt arbetstillfällen i växandestäder med industrietableringar.
- Utvärdera avtalstiden för genomgångsboenden och överväg en harmonisering i linje med Nacka och Lidingö.
- Stärk boendekvaliteten på genomgångsbostäder för att minska trångboddheten.

SDN: Ekonomiskt bistånd

En stark välfärd bygger på principer som solidaritet, skötsamhet och strävsamhet. Det ekonomiska biståndet är det yttersta skyddsnät för dem som tillfälligt behöver stöd. Därför är det av högsta vikt att systemet är robust och rättvist. De som befinner sig i en svår ekonomisk situation ska kunna lita på att de får stöd när de behöver det. Samtidigt måste arbetet mot felaktiga utbetalningar och bidragsbrott intensifieras för att skydda skattebetalarnas resurser och bevara förtroendet för välfärdssystemet.

Stadsdelsnämnderna har ett ansvar att säkerställa en grundlig granskning av felaktiga utbetalningar genom att använda Försäkringsutredare (FUT-utredare). För att motverka felaktigheter och missbruk av biståndssystemet är det nödvändigt att ha en effektiv kontrollfunktion. Detta inkluderar att följa upp rapporteringar om vistelser utanför kommunen och säkerställa att bistånd enbart utgår till de som verkligen uppfyller kriterierna. Samtidigt ska en fördjupad granskning undersöka fusket via ideella föreningar som individer använder för att dölja sina inkomster. Genom att anställa fler FUT-utredare kan staden säkerställa en högre grad av granskning och minska risken för oegentligheter.

Tilldelningen av ekonomiskt bistånd ska ske enligt lagens minimikrav, vilket innebär att prövning och beräkning av stöd ska vara restriktiv och följa gällande regelverk. Staden ska inte överstiga dessa krav, utan istället säkerställa att biståndet ges på ett sätt som är rättvist och i enlighet med den lagstiftning som styr socialtjänstens arbete. Detta innebär att alla beslut om stöd ska vara grundade i en korrekt bedömning av den enskildes behov och situation.

För att säkerställa att ekonomiskt bistånd inte missbrukas ska uppföljning av biståndsförmåner, som exempelvis SL-kort, ske genom att mottagarna uppvisar kvitto. Detta är en viktig kontrollåtgärd för att säkerställa att förmånerna används på det sätt som de är avsedda för.

Slutligen ska stadsdelsnämnderna aktivt samverka med Migrationsverket och Polismyndigheten i syfte att avvisa EU/EES-medborgare som uppbär ekonomiskt bistånd och därmed utgör en orimlig belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen.

- Fortsätt arbetet med att fånga upp bidragsbrott och felaktiga betalningar på grund av vistelse utanför kommunen genom att anställa fler särskilda FUT-utredare i stadsdelsnämnderna
- Prövning och beräkning av försörjningsstöd ska inte göras mer generös än vad en restriktiv tolkning av gällande lagstiftning medger.
- Personer som av kommunen erhållit ekonomiskt stöd på falska grunder och där det finns misstanke om uppsåt, ska polisanmälas.
- Endast ersätta arbetsresor mm enligt Socialstyrelsens riktlinjer för personer med ekonomiskt bistånd.
- Utveckla samverkan med migrationsverket och polismyndigheten i syfte att avvisa EU/EES-medborgare som uppbär ekonomiskt bistånd.

Stockholmare med behov av ekonomiskt bistånd förväntas aktivt bidra till att skapa sin egen livsförsörjning. Personer i biståndsbehov med anledning av arbetslöshet har särskilt goda möjligheter att genom vidareutbildning erhålla de praktiska kunskaper som krävs för att få ett arbete i ett av stadens många bristyrken. Studie- och arbetskrav ska åläggas samtliga som saknar andra skäl för ekonomiskt bistånd än arbetslöshet. Deltagande och betygskrav vid svenska för invandrare (SFI) är ett viktigt incitament för att öka svenskkunskaperna hos nyanlända. Företrädesvis kan SFI kombineras med kortare praktiska yrkesutbildningar vilket leder till förhöjd anställningsbarhet. För personer i arbetslöshet på grund av funktionsnedsättning, socialpsykiatrisk omsorg, vårdrehabilitering eller Kommunens aktiveringskrav (KAA) ska staden aktivt arbeta för att bistå dessa med förvalda yrkesbanor där det råder ett stort arbetskraftsbehov.

- Inför deltagande och betygskrav vid SFI för att säkerställa att nyanlända har incitament att lära sig svenska och snabbare komma in på arbetsmarknaden.
- Kombinera SFI med kortare yrkesutbildningar för att göra deltagarna mer anställningsbara och bättre rustade för bristyrken.
- Ställ krav på arbetspraktik inom stadens verksamheter för de som inte önskar studera, så att de kan skaffa sig praktisk arbetslivserfarenhet.
- Utveckla skräddarsydda yrkesbanor för personer med särskilda behov, såsom funktionsnedsättningar eller socialpsykiatriska behov, för att möta stadens arbetskraftsbehov.

SDN: Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Socialnämnden ska tillförsäkra alla medborgare en hög livskvalitet och möjlighet att delta i samhället på lika villkor. Alla stockholmare med behov ska erbjudas ett funktionsanpassat boende. Det krävs innovativa åtgärder för att tillskapa fler LSS-boendeplatser. Ett möjligt verktyg är att beakta fasta placeringar utanför den egna kommungränsen. I regel ska en person som placeras utomkommunalt aldrig tvingas flytta från sitt boende så länge biståndsbehovet kvarstår. Därtill bör staden även i vissa välavvägda fall verka gentemot IVO för att få dispens från begränsningarna avseende samlokalisering av LSS-boende med annan omsorgsverksamhet. Stadens tätbebyggda struktur

innebär tät exploatering vilket ger de funktionsanpassade boendena möjlighet att smälta in i närområdet utan att skapa institutionsliknande inslag.

Personalen ska behärska det svenska språket fullt ut och ha tillräcklig kompetens inom palliativ vård. De ska även ha adekvat kunskap inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) samt behärska lågaffektivt bemötande. Belastningsregisterutdrag ska ske regelbundet. Socialnämnden ska intensifiera sin granskning, uppföljning och inspektion av samtliga boenden för att säkerställa hög kvalitet och trygghet för de boende. Hälsan för personer inom LSS har länge varit sämre än för övriga stockholmare. Socialtjänsten ska därför uppvakta Region Stockholm i syfte att etablera särskilda vårdcentraler inriktade mot LSS.

- Utred långsiktig placering av nya LSS bostäder utanför kommungränserna.
- Undvik förflyttning av personer som rotat sig i utomkommunala LSS-boenden.
- Utred undantag från begränsningar om samlokalisering med liknande omsorgsverksamheter.
- Stärk personalkompetensen kring palliativ vård i LSS boenden i samverkan med LSS-hälsan.
- Stärk kunskaperna inom NPF och lågaffektivt bemötande hos personalen.
- Bearbeta Region Stockholm i syfte att få till särskilda vårdcentraler med inriktning mot LSS-patienter.
- Aktivt verka för att tillgänglighetsanpassa idrottsanläggningar i samband med ombyggnation.

Stadsdelsnämnderna ska stärka sin tillgång till personligt ombud (PO) som stödjer personer med psykisk funktionsnedsättning genom att tillsammans planera, genomföra och följa upp insatser. Inom LSS ska samtliga som vill ha tillgång till ett ombud få det. Vidare ska stadsdelsnämnderna säkra att alla personer inom LSS har en heltäckande individuell plan, utöver den grundläggande genomförandeplanen för de olika insatserna. Således ska likvärdighet och jämlikhet garanteras för alla stockholmare. Socialnämnden ska tillsammans med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna arbeta aktivt med att bereda arbetstillfällen för personer inom daglig verksamhet. I såväl stadens verksamheter som i privata upphandlade företag ska arbetsplatser beredas för personer som är högfunktionerande och har möjlighet att klara ett hel-, eller deltidsarbete.

- Säkerställ god tillgång till personligt ombud för personer som omfattas av LSS.
- Säkerställ en heltäckande individuell plan för personer som omfattas av LSS.
- Fler kommunala arbetstillfällen för personer i daglig verksamhet.

Socialtjänsten ska vidta krafttag mot assistansfusk genom stärkt samverkan och uppföljningen med Försäkringskassan, Polisen och övriga myndigheter. Granskningarna ska särskilt beakta korrekt timdebitering för att säkerställa att tjänsten faktiskt har genomförts. Vidare ska Socialnämnden i regel begära in tidsuppföljningsrapporter.

- Stärk arbetet mot assistansfusk genom stadsövergripande insatser och riktlinjer, samt uppföljning och samverkan med IVO, Försäkringskassan, Polismyndigheten och Migrationsverket.
- Stärk arbetet med felaktig debitering av personlig assistans genom att begära in tidsuppföljning i ökad utsträckning.

Ledsagning och assistans i vardagen är avgörande för att ge människor möjlighet att leva ett fullvärdigt liv. En inkluderande framtid skapas genom ökad tillgänglighet. Utökad ledsagning för funktionsnedsatta säkerställer jämlikhet, delaktighet och självständighet. Varje stockholmare förtjänar att navigera genom livet med värdighet och utan hinder.

- Satsning på utökad ledsagning
- Centralisera handläggningen av ledsagning för ökad jämlikhet.

SDN: Individ- och familjeomsorg samt socialpsykiatri

Ett effektivt förebyggande arbete mot barn- och ungdomskriminalitet förutsätter en stärkt och mer integrerad samverkan mellan socialnämnden, socialtjänsten och andra centrala samhällsaktörer. En utveckling och implementering av Skottlandsmodellen erbjuder en strukturerad metod för tidiga insatser och samordnat arbete. Modellen bygger på att samla elever, vårdnadshavare, skolpersonal, socialtjänst, polis, hälso- och sjukvård samt civilsamhällets organisationer i ett gemensamt arbete kring barnet. Genom detta skapas en helhetsbild av situationen och möjligheter att agera tidigt innan problem eskalerar. Erfarenheter från Skottland visar att modellen är framgångsrik i att skapa tryggare miljöer för barn i riskzonen och att minska rekryteringen till kriminalitet genom tidig upptäckt och samordnade stödinsatser.

En särskilt viktig komponent är att stärka samverkan mellan elevhälsan och den regionala förstalinjens psykiatri. Barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) behöver tidiga, träffsäkra och kontinuerliga insatser för att minska risken för skolmisslyckanden, utanförskap och senare kriminalitet. När stödet brister riskerar dessa barn att falla mellan olika system. Genom tydligare rutiner för samverkan och gemensamma arbetsprocesser kan staden säkerställa att barns behov fångas upp i tid och hanteras på ett sammanhållet sätt. Detta är avgörande för att skapa en inkluderande skola där barn med olika förutsättningar ges likvärdiga möjligheter att lyckas.

Barnets delaktighet är en central del i allt socialt arbete. Barn ska inte enbart ses som mottagare av stöd, utan som aktiva parter i de processer som rör deras liv. Varje barn ska ges möjlighet att uttrycka sina tankar och åsikter, och dessa ska beaktas vid utformningen av insatser. Att involvera barnet stärker inte bara förtroendet för de vuxna och för sociala institutioner, utan ökar även sannolikheten för att insatserna får önskad effekt. En känsla av delaktighet och ansvar bidrar till ökad motivation och engagemang, vilket är avgörande för att uppnå långsiktiga positiva resultat.

För att garantera hög kvalitet i sociala placeringar ska det ställas tydliga krav på att familjehem, jourhem och HVB-hem arbetar utifrån evidensbaserade omsorgs- och behandlingsmetoder. Dessa insatser ska grundas på bästa tillgängliga forskning i kombination med beprövad erfarenhet, för att säkerställa att barn och unga får den vård och det stöd de behöver. Detta inkluderar även systematiska rutiner för uppföljning, kontinuerlig kompetensutveckling för personal samt tydliga kvalitetskriterier vid upphandling och avtal. Endast seriösa och kompetenta aktörer ska ges möjlighet att bedriva denna typ av verksamhet.

Genom att förena tidiga och strukturerade insatser, en starkare samverkan mellan centrala aktörer, barns aktiva delaktighet och höga kvalitetskrav i alla vårdformer kan Stockholm bygga ett socialt arbete som inte bara motverkar kriminalitet i ung ålder utan också lägger grunden för långsiktig trygghet och social hållbarhet.

- Utveckla implementeringen av Skottlandsmodellen för att säkerställa ett tidigt och strukturerat samarbete mellan skola, socialtjänst, polis, sjukvård och civilsamhället, med barnets bästa i fokus.
- Stärk samverkan mellan elevhälsan och förstalinjens psykiatri för att ge barn med NPF tillräckligt och tidigt stöd.

- Ställ krav på att familjehem och jourhem arbetar utifrån evidensbaserade metoder, för att säkerställa kvaliteten i de omsorgs- och behandlingsinsatser som erbjuds.
- Kravsätta att Bostad först och dylika boenden inte ska erbjuda hyresavtal för aktiva missbrukare.

Individen ska ges möjlighet att göra sin röst hörd och delta i utformningen av de sociala insatserna. Mer arbete behöver göras för att kommunicera om socialtjänstens arbetssätt till föräldrar i invandrartäta områden. Den omfattande ryktesspridningen om den svenska socialtjänsten i arabiska medier riskerar att skapa lågt förtroende för det kommunala uppdraget och dess arbetssätt. Alla föräldrar ska ha ett högt förtroende för socialtjänsten, vilket uppnås genom förståelse för dess arbetssätt. Socialnämnden ska principiellt sträva mot att stimulera det svenska språket i de sociala insatserna. Särskilt i fritidsgårdarnas verksamhet ska det huvudsakliga arbetsspråket hos personalen vara svenska. Genom att stimulera användandet av det svenska språket bland barn och unga med utrikesfödda föräldrar och annat modersmål än svenska kan språkutvecklingen stärkas. Vidare ska kommunikationsinsatserna om socialtjänstens arbete riktat mot utlandsfödda utvecklas för att undvika rädsla och missnöje.

- Stärk svenska språket på stadens fritidsgårdar och ge direktiv om att all personal ska kommunicera på svenska.
- Säkerställ att personal som arbetar med utbildnings- och omsorgsverksamhet inom kommunen kan uppvisa utdrag ur belastningsregistret.

Stadsdelsnämnden ska utgöra den lokala knutpunkten för stadens trygghets- och säkerhetsarbete. Arbetet ska utgå från beprövade insatser med hög evidens. I avsaknad av tillräckliga polisiära resurser ska ordningsvakter och väktare vara ett förekommande inslag. Den uppdaterade ordningsvaktlagen ger stadens ordningsvakter utökade befogenheter för att visitera och avlägsna individer som stör och förstör. Nämnderna ska ställa höga kvalitetskrav på upphandlade företag som erbjuder väktare och ordningsvakter. Särskilt utsatta centrumområden ska ha en ständig närvaro av trygghetspersonal. Stadsdelsnämnderna ska, under ledning av socialnämnden, använda sig av alternativa trygghetsåtgärder så som gatubelysning och trimning av höga buskar i parker och vid gångvägar. Nya evidensbaserade trygghetsinsatser ska löpande prövas och utvärderas utifrån deras effekt på närboendes upplevda trygghet.

- Utöka satsningen på ordningsvakter och väktare.
- Utvärdera förutsättningarna för att inrätta fler paragraf 3 områden.
- Främja fler trygghetskameror, förbättrad belysning samt anpassning av parker för att undvika brott mot person.
- Utveckla ordningsvakternas, och väktarnas roll i samverkan med dialogpoliser.

Samverkan med polisen ska utvecklas. Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna upprätta samarbetsavtal för att intensifiera avhysningsarbetet av hemlösa och EU-migranter från offentliga platser. Vidare ska samarbetet stärkas med polisen avseende serveringstillstånd. Ökad informationsdelning ska förhindra individer kopplade till kriminella nätverk från att erhålla alkoholtillstånd. Informationsdelningen ska stärkas mellan kommun och polis avseende misstankar mot krogar med koppling till kriminella nätverk eller som agerar samlingsplats för kriminella.

Staden ska arbeta aktivt gentemot polisen för att få tillstånd visitationszoner i områden som är särskilt utsatta för kriminalitet så som Järva, Skärholmen och Farsta.

- Stärk samverkan mellan polis och kommun genom samarbetsavtal för avhysning av EU-migranter och hemlösa i offentliga utrymmen.
- Stärk granskningen och informationsdelningen gällande restauranger-, barer och nattklubbar med serveringstillstånd som drivs av kriminella nätverk, eller utgör kända tillhåll för kriminella.
- Säkerställ en proaktiv socialtjänst i dialog med polis och kommunal trygghetspersonal.
- Aktivt verka mot polismyndigheten för att införa visitationszoner i Järva, Skärholmen och Farsta.

En viktig del av det socialpreventiva arbetet är gestaltningen av den fysiska miljön. Socialnämnden ska följa upp stadsdelsnämndernas trygghetsåtgärder så som gatubelysning, trimning av höga buskar i parker med mera. En bra gatu- och parkbelysning är ett av de främsta evidensbaserade verktygen för att minska risken för situationsbaserad kriminalitet och öka känslan av trygghet i området. Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med trafikinämnden aktivt verka för att kartlägga dåligt upplysta platser. I samråd med närboende ska otrygga gångstråk rustas upp. Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med trafikinämnden säkerställa att offentlig belysning inte släcks i förtid som ett resultat av ett energibesparingsprogram.

- Gör en trygghetsöversyn av belysningen vid gator, parker och promenadstråk.
- Säkerställ att gatu- och parkbelysning inte släcks i förtid för att spara el.

Socialnämnden ska, i nära samverkan med stadsdelsnämnderna, verka för att stärka grannsamverkan som en del av det trygghetsskapande arbetet. En utvärdering bör genomföras av möjligheterna till kommunal eller extern finansiering samt utbildning av nattvandringsgrupper, i syfte att långsiktigt säkerställa deras närvaro och funktion. Som pilotprojekt ska modellen med trygghetsombud prövas i ett särskilt utsatt centrumområde. Stadsdelsnämnden ska i detta sammanhang upprätta samverkansavtal med utvalda lokala näringsidkare som har en naturlig uppsikt över centrumområdena. Ombudet ska vid oroligheter fungera som kontaktpunkt gentemot polis, ordningsvakter och väktare, och därigenom bidra till en mer effektiv hantering av akuta situationer.

Utöver detta ska en riktad informationskampanj utvecklas i samarbete med polisen för att höja medvetenheten bland äldre om de vanligaste formerna av bedrägerier. Syftet är att minska utsattheten hos en särskilt sårbar grupp och stärka deras trygghet i vardagen. Socialtjänsten ska samtidigt ha ett proaktivt samarbete med polisen och tillförsäkras prioriterad svarstid i ärenden där underlag för vistelseförbud behöver tas fram. På detta sätt kan staden agera snabbt och kraftfullt i situationer där tryggheten riskerar att urholkas.

- Stärk grannsamverkan samt undersök kommunal medfinansiering.
- Utveckla samarbete med nattvandringsgrupper genom föreningsbidrag och utbildning.
- Arbeta med fasta kontaktombud i utsatta områden för att anmäla oroligheter till polis, ordningsvakter och väktare.
- Utveckla en informationskampanj om olika former av bedrägerier riktade till stadens äldre i samarbete med polisen.
- Prioritera polisiära remissärenden som rör vistelseförbud av individ.

Tidiga och träffsäkra insatser för barn och unga i riskzon är avgörande för att förebygga asocialt beteende och framtida kriminalitet. I samverkan med socialnämnden bör

stadsdelsnämnderna vidareutveckla hembesöksprogram för förstagångsföräldrar. Syftet är att skapa en tidig kontakt med familjer och ge föräldrar stöd i att stärka sin föräldraroll redan från start. Förskolan spelar en central roll i detta arbete genom att tidigt kunna identifiera barn som riskerar att hamna efter i fysisk, kognitiv eller social utveckling. Socialtjänsten ska här bidra med riktade handlingsprogram som ger förskolorna konkreta verktyg för att upptäcka och stödja barn i riskzonen.

Föräldrastödsprogrammen ska vidareutvecklas för att rusta föräldrar och på så sätt minska risken för framtida utsatthet bland unga. Socialnämnden ansvarar för att befintliga program följs upp och utvärderas kontinuerligt, medan stadsdelsnämnderna ska vara öppna för att pröva nya varianter där behoven förändras. Digitalt deltagande bör möjliggöras i de fall det är lämpligt, för att öka tillgängligheten och underlätta för fler familjer att ta del av stödet.

Även riktade program för barn är viktiga. I samverkan med socialnämnden ska ett urval stadsdelsnämnder delta i pilotprojektet Hipp-hopp, med inspiration från det internationella Hippy-programmet. Programmet riktar sig till barn i 5–6 års åldern med språksvårigheter och omfattar särskild träning inför skolstarten, med syftet att stärka språkutvecklingen och skapa bättre förutsättningar för skolframgång.

För äldre barn och unga i grundskolan som riskerar att utveckla asocialt beteende ska tidiga stödformer, såsom strukturerade mentorskapsprogram, etableras. Dessa insatser kan ge eleverna positiva förebilder, skapa tydligare ramar och stärka både motivation och framtidstro. Genom samordnade åtgärder från förskola till grundskola kan staden bygga en sammanhängande kedja av förebyggande insatser som ger barn och unga en stabilare grund och minskar risken för utanförskap och kriminalitet.

- Utveckla hembesöksprogram för förstagångsföräldrar.
- Utveckla det riskfokuserade och förebyggande behandlingsarbetet vid förskolorna genom att tidigt fånga upp barn som riskerar att hamna efter fysiskt, kognitivt eller socialt.
- Utveckla föräldrastödsprogrammen, se över utbudet och möjliggör digitalisering.
- Pilottesta Hip-hop – ett skolförberedande program för barn i slutet av förskolan (5-6 år) med fokus på språksvårigheter.
- Mentorskapsprogram för unga som är på väg att utveckla ett antisocialt beteende.
- Omprioritera resurser från arbetet med fältassistenter.

Unga som påbörjar sin kriminella bana måste bemötas med effektiva sociala insatser. Socialtjänstens arbete ska grundas i hög vetenskaplig evidens. Effekten av allvarsamtal har framstått som tveksam, därför ska insatsen utvärderas ytterligare innan den utvidgas. Familjebaserade insatser för att träna föräldrar i att möta och förstå barnens motiv ska utvärderas. Socialtjänsten ska stärka sin samverkan med elevhälsan i syfte att erbjuda fler unga i riskzonen möjlighet till KBT-behandling som är en effektiv evidensbaserad metod för att stärka individens självkontroll över sitt beteende och sina motiv. Socialtjänsten ska vara en aktiv part i den kontinuerliga utvärderingen av metodprogram för unga som mentorer i våldsprevention (MVP) och Fritid fri från våld.

- Utveckla de familjebaserade insatser som tränar föräldrar att ta hand om unga i riskzonen.
- Stärk KBT-arbetet i samverkan med elevhälsan vid stadens grundskolor.
- Utvärdera arbetet med mentorer i våldsprevention (MVP) och Fritid fri från våld i samverkan med social- och utbildningsnämnden.

En god arbetsmiljö för socialsekreterare och tjänstepersoner vid socialtjänsterna är avgörande för att tillfredsställa kompetensbehoven. De administrativa systemen ska löpande utvärderas och effektiviseras. Ledar- och chefsstöden ska ge medarbetarna rätt stöd och kompetens för att bedriva en framgångsrik resultatenhet. Vidare ska stadsdelsnämnderna stärka uppföljningen av jour- och familjehem samt säkerställa att de HVB-verksamheter som används för placeringar drivs av seriösa aktörer.

- Fortsätt utveckla arbetsmiljön för stadens socialsekreterare.
- Bibehåll ett starkt chefs- och ledarskapsstöd.
- Stärk granskningen.

Stadsdelsnämnderna ska utveckla sin samverkan med Region Stockholm. Utskrivningen av personer från slutna hälso- och sjukvård som lider av psykisk sjukdom och skadligt bruk och beroende, barn med behov av stöd från skola, sjukvård och socialtjänst samt barn och unga som lider av psykisk ohälsa ska fungera sömlöst. Samtliga medborgare i behov ska erbjudas en samordnad individuell plan (SIP) som efterlevs av aktörerna. Medborgarnas egen kännedom om sin SIP ska stärkas. Barn som behöver neuropsykiatriskt stöd ska erbjudas detta inom vårdgarantin. Vid långa väntetider ska stadsdelsnämnderna informera barn och unga om möjligheten att söka vård i andra län. Slutligen ska stadsdelsnämnderna i samverkan med regionen säkerställa att alla barn som placeras genomgår en hälso- och tandundersökning.

- Säkerställ efterlevnaden av SIP.
- Öka medborgarnas delaktighet och förståelse av den egna SIP:n.
- Stärk informationen om möjligheten till neuropsykiatrisk vård.

Stadsdelsnämnderna ska aktivt stötta brottsoffer och anhöriga till brottsoffer. Socialtjänsten ska arbeta uppsökande och sträva efter att sprida god kännedom om möjligheten och rätten till skydd. Förskolan, skolan och fritidsverksamheter fyller en viktig funktion i att kartlägga och orosanmäla. Vidare ska arbetet mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning intensifieras. Relationsvårdscentrum fyller en viktig funktion för att erbjuda stöd och insatser av hög kvalitet. Samtidigt ska samarbetet med civilsamhället präglas av ömsesidig nytta. Uppföljningen av civilsamhällets verksamhet fyller en viktig funktion i syfte att utvärdera ändamålsenligheten med stadens resurstilldelning. Stadsdelsnämnderna behöver också stärka arbetet med skolan och polisen för barn och ungdomar som blivit utsatta för övergrepp i rättssak. Vid placering av barn med medföljande förälder ska skolgången säkras för barnet. Oundvikliga uppbrott ska åtföljas av kompensatoriska åtgärder. Arbetet med kvinnojourer ska värnas och utvecklas.

- Fortsatt utveckla stödet till brottsoffer och anhöriga till brottsoffer.
- Prioritera målgrupperna barn och hedersvåldsutsatta.
- Utveckla arbetet med kvinnojourer.

Ingen ska vara ofrivilligt hemlös i Stockholm. Socialtjänsten ska fördjupa sitt arbete mot hemlöshet av svenska medborgare. Äldre pensionärer med diverse social problematik är en särskilt utsatt grupp. Bostad-först är en viktig insats som ska bibehållas och erbjudas till personer i särskilt behov. En person i hemlöshet möter ofta många olika samhällsinsatser, kommunalt, regionalt och statligt. Socialtjänsten ska utifrån evidensbaserad praktik erbjuda en fast kontaktperson som en "spindel-i-nätet". Personkontinuitet i form av personkännedom mellan handläggaren och klienten ska stärkas. Samtliga stockholmare i ofrivillig hemlöshet ska känna till sin fasta kontaktperson i socialtjänsten som i sin tur samordnar insatserna och framförallt informationsflödena runt personen i behov. Civilsamhällets organisationer fyller en viktig roll som komplement till de

kommunala sociala insatserna. Socialnämnden ska verka för att IOP-samarbeten fortsätter att utvecklas samt att civilsamhällesorganisationer ges långsiktiga ekonomiska spelregler vilket möjliggör en stabil verksamhet över tid.

- Säkerställ en fast kontaktperson, spindel i nätet, för samtliga hemlösa i behov
- Fortsätt utveckla singelrum på akutboende, samt öka trivselen vid dessa.
- Utveckla IOP-samarbetet med civilsamhället i syfte att säkra långsiktigt stöd och minska den administrativa bördan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta utvecklingen av en sammanhållen skolsocial stödkedja, med en utvidgad målgrupp där även lågstadiet ingår (1.2)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda ersättningsmodellen för profilboende (1.3)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda ersättningsmodellen för boendestöd för att möjliggöra för staden att kunna erbjuda likställt boendestöd av hög kvalitet (1.3)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för en central eller regional utförarorganisation för personlig assistans, avlösarservice och ledsagning (1.3)	2026-01-01	2026-08-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen utreda de ekonomiska effekterna av en digital fixartjänst på medborgarkontoret i Rågsved som riktar sig mot en bredare målgrupp inom personer med funktionsnedsättning (1.3)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna, i enlighet med den nya socialtjänstlagen ta fram förslag och i vissa fall besluta om vilka insatser inom första och andra linjens socialtjänst som ska erbjudas av staden. Likaså om dessa insatser bör organiseras och erbjudas lokalt, regional eller centralt (1.3)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Region Stockholm utreda möjligheten att införa ACT-team, tvärprofessionella team som arbetar med personer med komplex samsjuklighet (1.3)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten att tillskapa samlade mottagningshus för de som utsätts för våld i nära relation. Efter samma koncept som Eskilstunas StopCenter (1.3)	2026-01-01	2026-06-30
Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla en stadsövergripande operativ rekryteringsmodell samt utöka utredningsgruppen på socialförvaltningen så att på sikt all rekrytering och grundutredning av jour- och familjehem görs centralt (1.3)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna vidareutveckla stöd-tjänsten för stadens alla jour- och familjehem (1.3)	2026-01-01	2026-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden införa SSPF och SIG i de fall de inte redan gjort det (1.3)	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda huruvida stadens gränsdragning för äldreomsorgens insatser ska styras utifrån korrigerad riktålder för pension samt vilka följd effekter en förändring skulle innebära för exempelvis föreskrifter och ersättningar (1.4)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda om budgettilldelningen för boenden inom socialpsykiatri kan göras utefter prestation i likhet med stöd och service till personer med funktionsnedsättning (3.1)	2026-01-01	2026-08-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och äldre- och vårdnämnden göra fördjupade utredningar och förberedelser med inriktningen att ansvaret för den it-nära förvaltningen av sociala system ska flyttas till antingen socialnämnden eller äldre- och vårdnämnden (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden och äldre- och vårdnämnden ska utreda och föreslå en finansieringsmodell för befintliga och kommande gemensamma digitala lösningar och digital infrastruktur för äldreomsorgen och socialtjänsten (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda vilken typ av upphandlingsform för inköp av platser i bostad med särskild service (LSS) som är mest fördelaktig sett till kvalitet och ekonomisk hänsyn (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen utreda om det är möjligt att ha en boendeplanering för socialnämndens målgrupper exempelvis personer som lever i hemlöshet (3.3)	2026-01-01	2026-12-31
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med socialnämnden följa upp förändringarna i stadens riktlinjer för förtur som trädde i kraft 2024 i syfte att följa hur förändringarna i riktlinjerna har fungerat och att antalet förturer ökat (3.3)	2026-01-01	2026-06-30
Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna samordna APL-platser (arbetsplatsförlagt lärande) från vård- och omsorgsprogrammen för stadens utförarverksamheter inom LSS och socialpsykiatri (3.4)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden samt i samråd med idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Business Region AB vidareutveckla arbetssätt, verktyg och koncept för digital närvaro i syfte att stärka det förebyggande arbetet (3.6)	2026-01-01	2026-12-31
Övriga aktiviteter		
Möjliggöra för långsiktig LSS placering utanför kommungränserna	2026-01-01	2026-12-31
Socialnämnden ska utreda och införa ett digitalt system för handläggning av föreningsbidrag med hårdare kontroller.	2026-01-01	2026-12-31
Ta över IOP uppgifter i egen-regi.	2026-01-01	2026-12-31
Samverka i arbetet kring att funktionsanpassa idrottsanläggningar.	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram evidensbaserade program för förebyggande arbete	2026-01-01	2026-12-31
Stärka den palliativa personalkompetensen i LSS boenden	2026-01-01	2026-12-31
Utveckla arbetet mot assistansfusk	2026-01-01	2026-12-31
Inrätta arbetstillfällen för individer inom daglig verksamhet	2026-01-01	2026-12-31
Revidera riktlinjerna för digital fixartjänst.	2026-01-01	2026-12-31
Upphandla fler ordningsvakter och väktare	2026-01-01	2026-12-31
Utreda stöd till grannsamverkan och nattvandring	2026-01-01	2026-12-31
Utreda lämpliga paragraf 3-områden samt föreslå åtgärder för att utöka möjliga områden.	2026-01-01	2026-12-31
Samordna arbetet med utvecklad belysning och fler trygghetskameror	2026-01-01	2026-12-31
Pilottesta modellen fasta kontaktombud	2026-01-01	2026-12-31
Föreslå anpassad utformning av stödprogrammet Hip-hop	2026-01-01	2026-12-31
Utvärdera MVP och Fritid fri från våld	2026-01-01	2026-12-31
Utreda centralisering av socialtjänsten till Socialnämnden	2026-01-01	2026-12-31

Stadsbyggnadsnämnden

Öarnas stad, Nordens Venedig, Stockholm. Vår huvudstad uppskattas av både invånare och besökare och dess särart förtjänar att värnas. Stockholm ska vara en grön och modern stad som samtidigt bejakar sin historia. Det är oacceptabelt att kulturarv rivs, förvanskas eller kvävs av förtätning. I stället ska staden framhäva områdets historia där kulturbyggnader sätts i centrum. Nya byggnader ska anpassas till områdets karaktär och stöd ges till fastighetsägare för att återställa hyvlade fasader. Rivna kulturbyggnader ska kunna återuppbyggas. Områden ska inte förtätas till den grad att livskvaliteten försämras och brist skapas på grönområden, för såväl människor som djur. Ny bebyggelse ska tas fram i samklang med befintliga byggnader och mötespunkter i märkesbyggnader ska respekteras och framhävas.

Stockholm behöver en tillräcklig byggtakt för att säkerställa stadens åtaganden genom Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen, men exploateringen måste ha fler värden än att bara skapa fler bostäder och arbetsplatser. När Stockholm växer ska det tjäna staden långsiktigt. Stadsbyggandet måste tydligare demokratiseras så att ny bebyggelse får ett högt folkligt stöd och gör Stockholm bättre, även ur befintliga invånares synvinkel. För att detta ska vara möjligt måste mer medborgarinflytande ges tidigare i processerna, innan stadsbyggnadskontor eller exploatörer investerat för mycket av tid och prestige för att kunna vara inlyssnande. Den arkitektoniska utformningen av nya byggnader ska i högre grad utgå från de uppskattade värdena i den klassiska arkitekturen. Detta kan, men behöver inte, betyda att nya fastigheter koperar stilen på de existerande. Istället ska de gamla fastigheterna vara inspiration för nya som ska passa in i de stil som är förhärskande i ett område. Det är av stor vikt att arkitekturen uppfattas som vacker.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- övergripande fysisk planering för bland annat bostadsförsörjning, arbetsplatser, miljö, infrastruktur, klimatanpassning och skola
- myndighetsansvar för planprocess, detaljplaner, bygglov, bygganmälan och namngivning
- stadens fristående mättnings- och kartläggningsverksamhet
- inrättande och upphävande av naturreservat, kulturresevat och biotopskyddsområden samt djur- och växtskyddsområden enligt miljöbalken
- beslut om bidrag till bostadsanpassning för personer med funktionsnedsättning enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag
- handläggning av ärenden om anmälan från allmänheten om otillgänglig miljö, så kallat enkelt avhjälpna hinder

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En varsamt växande huvudstad

Arkitektur och gestaltning

Av Stockholms arkitekturpolicy framgår att arkitekturen och stadsmiljön ska präglas av kvalitet och att policyn ska bidra till en sammanhållen gestaltning utifrån ett helhetsperspektiv som tar stöd i Stockholms historia. Policyn i sin helhet innehåller många fina ord om Stockholms arkitektur och historia men ger ett för stort tolkningsutrymme utan tydlig vägledning. De flesta nya byggnader har ingen anknytning till Stockholms identitet. Tvärtom ser nya områden här likadana ut som i resten av landet. Vi anser att policyn behöver revideras i syfte att stimulera till mer klassisk arkitektur i dess olika former, med förebilder i internationella bästa praxis-exempel och ledorden: harmoni, bevarande, och grönska.

Stockholms citykärna blev kraftigt sanerad under 1950- och 60-talet. De gamla Klara-kvarteren är i det närmaste uttraderade. Vissa nya stads kvarter har visat sig fungera och är väl använda av stockholmarna, andra områden är i det närmaste tomma på folk utanför kontorstid vilket visar att ingen vill befinna sig där mer än nödvändigt. I samband med att Stockholms arkitekturpolicy revideras anser vi att möjligheterna att återställa delar av innerstan till de byggstilar som fanns där tidigare ska undersökas. I en sådan process finns även plats för att helt eller delvis återuppbygga förlorade märkesbyggnader.

När bostadsområden utvecklas måste programarbetet demokratiseras och mer inflytande lämnas till berörda boende och allmänhet i ett tidigt stadium i processen. Befintliga programområden måste omprövas med utgångspunkt i de boendes önskemål. I samma ljus bör en vetenskaplig genomlysning göras av beslutsprocesserna och medborgarförankringen vid det tidigare planerade projektet Nobelhuset vid Blasieholmen, Liljevalchs+ och Nya Slussen i syfte att fastställa var i dessa processer som allmänhetens önskemål utelämnades eller förbisågs.

I alla exploateringsprocesser förekommer mängder av skisser, illustrationer och modeller. Inte sällan avviker upplevelsen av verkligheten avsevärt från upplevelsen i det bildmaterial som bifogats stora delen av processen beslutsunderlag. Detta leder till att nämndernas beslutsunderlag är ofullständiga och att varken politiken eller allmänheten får en realistisk föräning om hur bland annat bebyggelse och offentliga rum kommer att se ut. Det måste säkerställas att dessa underlag görs mer verklighetsförankrade.

- Arkitekturpolicyn ska revideras i syfte att stimulera klassisk arkitektur, i dess olika former, med ledord i harmoni, bevarande, och grönska.
- Internationella bästa praxis-exempel för arkitektonisk gestaltning med klassisk arkitektur, småskalighet, kvartersstruktur och grönska ska efterliknas.
- Arbetet med program- och visionsförslag för utvecklingen av nya och befintliga bostadsområden ska demokratiseras.

- En vetenskaplig undersökning av beslutsprocesserna och medborgarförankringen bakom utbyggnaden av Liljevalchs, det tidigare planerade projektet Nobelhuset vid Blasieholmen och Nya Slussen ska genomföras.
- Byggnads- och stadsmiljöskisser som återges till politiker och allmänheten ska vara verklighetstroga och återge realistiska mått, proportioner och förhållanden.

Stadsbyggnad

Vid ny stadsplanering vägleds ofta byggare och arkitekter med ledord som att bebyggelsen ska vara experimentell, visionär eller samtida, vilket har visat sig leda till att nya byggnader inte harmoniserar med de som redan finns i grannskapet. Om istället en bevarandetanke sätts i fokus menar vi att arkitekturen kan bli mer klassisk, områdes- och naturanpassad och därmed också mer human. Det vore positivt att vid ny stadsbyggnad, och vid sanering av 60-, 70- och 80-talshus utgå ifrån och blanda in element från den klassiska arkitekturen.

I stället för brokig förtätning med höghus bör Stockholm växa på bredden genom ny kvartersbebyggelse. Våningsantalet vid nybyggnation ska i huvudsak anpassas till den befintliga bebyggelsen i området. Höga hus skuggar omgivande byggnader, gator och gårdar. Det är speciellt påtagligt i en så nordligt belägen stad som Stockholm. Vi ställer oss generellt negativa till moderna påbyggnader i city som gör ett visuellt ingrepp i stadens siluett. Därtill vill vi utreda ett ekonomiskt stöd för restaurering av ursprungliga fasader på kulturhistoriska fastigheter och återskapande av bortsanerade märkesbyggnader och miljöer.

På liknande sätt som nya stadsdelar planeras vill vi se planprogram för befintliga områden innan fortsatt småskalig förtätning tillåts. Planerna behöver tas fram med stor lyhördhet för de boendes önskemål och områdets historia med målet att skapa en attraktiv och trivsamt boendemiljö och tydliga levande centrum. Målbilden för områdets exploateringsgrad, näringsliv, slutgiltiga gestaltning och täthet bör konkretiseras. På så vis kan ett helhetsgrepp om området tas där framtida behov kring infrastruktur, grönytor, idrottsplatser, välfärdsverksamhet och så vidare kan fastställas samtidigt som en slutgiltig fastställd täthet uppnås och området kan anses färdigbyggt.

I kontrast till dagens småskaliga förtätning som sker tomt för tomt, detaljplan för detaljplan, och leder till att områdets unika karaktär tillintetgörs och att i stort sett varje ny byggnad blir ett nytt brokigt, och ofta volymmässigt större inslag i stadsbilden kan en hustyp fastställas i samklang med den ofta homogena ursprungsbebyggelsen och således behöver inte hjulet uppfinnas på nytt för varje enskild ny byggnad. Beroende på område kan hustypen efter skapa eller komplettera befintlig flerfamiljsbebyggelse, eller utformas på ett sätt som framhäver områdets karaktär utan att för den sakens skull göra anspråk på att utgöra ett hus från ursprungsexploateringen. Typhus kan fabriksproduceras och tomter kan allokteras som ett ekonomiskt överkomligt alternativ för familjer att få ett eget hem i samma anda som 30- och 40-talens egnahemsrörelse.

Vi vill värna om Stockholms topografi och menar att bebyggelse bör följa, snarare än jämna ut och dölja den. Även berget har ett naturvärde och onödiga ingrepp i detta bör undvikas. Den omkringliggande naturen och befintlig bebyggelse bör inspirera och ge avtryck i den nya arkitekturen på ett sådant sätt att nya hus smälter in och lever i samklang med sin omgivning. Enskilda solitärer och märkesbyggnader av större betydelse får gärna markeras i sin omgivning, och fler sådana får varsamt tillkomma i nya

områden och i ytterstaden. Det är däremot inte önskvärt att reguljär bostadsbebyggelse tillåts konkurrera om vår uppmärksamhet och överskugga exempelvis kyrkor, offentliga byggnader eller museer.

Miljonprogramsområden och sovstäder bör bättre länkas samman med sin omgivning och förses med bättre möjligheter för företagande inom service, hantverk och småindustri genom billiga verksamhetslokaler. På samma sätt ser vi vinster i att befintliga områden länkas bättre samman genom bebyggelse eller utvecklade parkområden med ökad trygghet och utbyten områden emellan till följd. Däremot vänder vi oss emot att dessa effekter uppnås genom blandbebyggelse där exempelvis villaområden förtätas med flerfamiljshus. Att skapa möten mellan olika grupper är inte skäl nog att radera ett områdes särart och karaktär. Bostadsbyggande ska inte vara ett integrationsinstrument. I de fall förtätning av exempelvis radhus- och villaområden ändå kan anses lämplig, och efter att demokratisk förankring har skett, bör det förtätas med likartad bebyggelse.

Stadsbyggnadsprojekten avseende överdäckning av spårområdet på Centralstationen, de i Frihamnen/Norra Djurgårdsstaden, Slakthusområdet och Årstafältet bör ses över och utarbetas efter framgångsrika internationella föregångsexempel inom klassisk stadsbyggnad. Stadsutvecklingen ska framförallt ske i större utvecklingsområden som överdäckar bil- och spårvägar eller tar gammal industrimark i anspråk. Miljonprogramsområdena behöver nya områdesplaner i syfte att göra stadsmiljön mer attraktiv med varierande boendeformer och verksamheter.

Stockholms stad ska vara principiellt restriktiv vid beviljandet av rivningslov för kulturhistoriska byggnader. Exploatering måste undvikas intill fastigheter av särskilt kulturvärde. Staden bör undvika exploatering som tar idrottsplatser eller parker i anspråk, och tydligt kompensera när det behöver ske. Särskilt exploatering i ytterstaden måste tydligare inkludera tillräckliga grön- och parkområden. Nationalstadsparken ska undantas ytterligare exploatering och önskemål om utvidgning av befintliga verksamheter ska handläggas med restriktivitet.

Fler åtgärder behöver integreras vid nybyggnation och i stadens gatumiljö för uppsamling av skyfall och beredskap för extremväder. Dagvatten bör ledas till ekologiska korridorer i gatumiljön med regnbäddar, fuktstråk, dammar och träd. Både i ny och befintlig gatumiljö ser vi gärna mer blommande växlighet och spridningsvägar för insekter. Det behövs fler träd och vintergröna växter i de annars karga betongmiljöerna. Pågående detaljplaner som står i strid med principerna ovan ska avbrytas.

Nämnden ska tillsammans med andra berörda nämnder och bolag fortsätta arbetet med en ny översiktsplan för att säkerställa aktualiteten hos ett av de viktigaste styrdokumentet för stadens långsiktiga utveckling. Arbetet ska utgå från Sverigedemokraternas budgetinriktning. Arbetet med översiktsplan ställer krav på ökad behandling av geografiskt informationssystem (GIS) och digitalisering genom kraven på digital översiktsplan. Stadens arbete med en gemensam geodataplattform är därför extra angeläget och något som kan stödja och effektivisera planeringsförutsättningarna även i den reguljära verksamheten bland de utvecklande och byggande nämnderna och bolagen i staden.

- Ny stadsplanering ska utgå från bevarandetanken framför experimentalism och postmodernism.
- Utöka Stockholms kvartersbebyggelse och undvik onödiga förtätningar med höghus.

- I huvudsak verka för att våningsantalet och skalan vid nybyggnation anpassas till den befintliga bebyggelsen i området.
- Generellt är det negativt med påbyggnation med nya våningar i city.
- Stadens siluett ska värnas och bevaras.
- Nybyggnation ska anpassas efter stadens topografi och områdets naturkaraktär.
- Det är generellt negativt med insprängning av flerbostadshus i villa- och radhuskvarter.
- Miljonprogramsområden ska länkas samman med sin omgivning och genom billiga verksamhetslokaler ge möjlighet till företagande inom bland annat service och hantverk.
- Nya märkesbyggnader får varsamt tillkomma i nya områden och i ytterstaden.
- Stadsbyggnadsprojekten överdäckningen av spårområdet vid Centralstationen, Frihamnen, Slakthusområdet och Årstafältet ska utarbetas med inspiration från framgångsrika internationella stadsbyggnadsutvecklingar.
- Nya planprogram behövs för miljonprogramsområdena i syfte att göra stadsmiljön mer attraktiv med varierande boendeformer och verksamheter.
- Rivningslov för kulturhistoriska byggnader ska i regel inte beviljas.
- Exploatering intill kulturklassade fastigheter ska undvikas.
- Idrottsplatser eller parker ska inte tas i anspråk för exploatering.
- Nationalstadsparken ska undantas från exploatering eller utvidgning av befintliga verksamheter ska ske med försiktighet.
- Klimatåtgärder ska integreras i nybyggnationen för uppsamling av skyfall och beredskap för extremväder genom bland annat regnbäddar, dammar och grönska.
- Freda parker från exploatering, och undvik planeringskonflikt mellan idrottsplatser och parker.
- Tidigt beakta behovet av parker, tillräckliga skolgårdsytor, samt idrottsplatser vid detaljplaneläggning och exploatering.
- Stärk samrådsprocessen vid detaljplaner.

Bostadsmålet

Stockholms stad ska eftersträva en tillräcklig byggtakt för att säkerställa stadens förpliktelser i enlighet med Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen. Med det sagt är det inte realistiskt att Stockholms stad och ett par andra citynära kommuner ska axla lejonparten av bostadsbyggandet i Stockholms län, utan där behöver staden och dess fastighetsbolag aktivt verka gentemot övriga kommuner i länet i syfte att öka deras ambitioner för bostadsförsörjningen. I kranskommunerna finns mer tillgänglig mark, till lägre kostnad som kan bebyggas. Vad Stockholmsregionen behöver är bostäder till rimliga kostnader. För dessa behövs mark till lägre kostnad än vad som finns i Stockholm. Sådan mark finns i kranskommunerna och detta bör dras nytta av i processen att bygga fler bostäder till rimliga priser.

- Arbetet gentemot övriga kommuner i Stockholms län ska sträva mot att öka den regionala ambitionen för bostadsförsörjning.
- Bostadsplaneringen ska ske tillsammans med länskommuner som innehåller utpekade regionala stadskärnor.
- Utveckla byggnationen av regionala stadskärnor.
- Arbeta utefter lagstiftningens minimikrav för att minska de administrativa kostnaderna vid nya detaljplaner.

Verksamheter och samhällsfastigheter

En levande stad består inte bara av bostäder och kontor. Ett perspektiv som ofta fattas är var verksamheter ska hålla hus, inte minst i ljuset av den omprioritering som skett där industriområde efter industriområde byggs bort, ofta till fördel av bostäder. Förutom industri och lagerlokaler ger dessa områden plats för nöjesverksamheter som behöver låga hyreskostnader och möjligheter att ha hög musik och festande människor utan att behöva ta hänsyn till närliggande bostadsområden som behöver lugn kvälls- och nattetid. Det annars så närvarande miljöperspektivet verkar saknas när det kommer till alla de transporter av gods och hantverkargrupper som dagligen behövs mellan lokaler och kund. Befintliga industriområden bör bevaras och de som bebyggs med bostadshus ska ersättas med nya industriområden. Därtill vill vi öppna upp för en mer tillåtande syn på områden där småindustri och bostäder kombineras, inte minst i ytterstaden där det inte är möjligt att fylla alla lokaler i bottenvåningar och andra för bostadsändamål oattraktiva ytor med handel och restauranger.

Fler tillgängliga pendlarparkeringar i anslutning till tunnelbana- och pendeltågsstationer behöver säkerställas, företrädesvis under mark, för att minska pendeltrafiken till city. Antalet parkeringsplatser i stadens bostadsområden behöver ökas betydligt. Vid nybyggnation av bostäder i Stockholm ska antalet P-platser per lägenhet vara minst ett. Dessutom bör alltid fler gatuparkeringar, utöver boendeparkeringar skapas när nya fastigheter projekteras.

Båtlivet är en viktig del av Stockholms identitet och utgör ett givet inslag i stadens möte med vattnet, men bristen på båtplatser är uppenbar. Lämpliga plaster för fler småbåtshamnar, gästhamnar och daghamnar ska utredas medan förutsättningarna för de existerande generellt behöver förbättras.

Stockholms koloniområden gör staden grönnare, vackrare och ger de få stockholmare som har förmånen att ha en kolonistuga möjligheter att både bo i storstan och ha ett jordnära fritidsliv mitt i stan. Köerna till Stockholms koloniområden är långa, och blir allt längre. Staden bör planera för fler sådana områden med målet att kötiden för att få en kolonistuga reduceras till något enstaka år. Det ger möjlighet för fler att ha en stuga i närheten av sin bostad och bidrar till att ge Stockholm fler grönområden som sköts av de boende.

En tillräcklig skolgårdsyta per elev enligt Boverkets minimikrav är avgörande för att barn ska kunna leka och röra på sig under rasterna och dessa krav måste säkerställas vid nyproduktion av skolor. Berörda aktörer bör utreda hur och i vilket utsträckning redan befintliga skolor kan nå kravet. Vi vill även säkra förekomsten av mindre parker, idrotts- och lekplatser. Stadsplaneringen ska stärka tryggheten och främja barns tillgång till rörelse och lek. Vid föreslagen exploatering måste befintliga platser för lek och idrott klara av den ökade kapaciteten. Gör de inte de så bör exploatering inte ske.

Befintliga verksamhetsområden ska bevaras och fler verksamhetslokaler kan möjliggöras i anknytning till Järvafältet.

Nya industriområden ska inrättas som ersättning för de som omvandlas till bostadsområden. De bör byggas på områden med låga markpriser och ge företagen stor frihet i att bygga verksamhetslokaler anpassade till deras behov. Eftersom industrier tvingas flytta till följd av bostadsbyggande på tidigare industriområden måste staden ha beredskap att underlätta för företag att flytta sina verksamheter till nya områden.

- Tillgängliga pendlarparkeringar behövs i anslutning till tunnelbane- och pendeltågsstationer, företrädesvis under mark.
- Vid nybyggnation ska antalet nya parkeringsplatser minst motsvara antalet nya bostäder
- Lämpliga platser för fler båtplatser ska utredas.
- Lämpliga platser för fler kolonistugeområden ska utredas.
- Förekomsten av mindre parker, idrotts- och lekplatser ska säkerställas.
- Boverkets minimikrav för skolgårdsyta per elev ska uppfyllas vid nybyggnation.
- Vilka befintliga skolor som kan uppnå Boverkets minimikrav på skolgårdsyta per elev ska utredas.
- Ekonomiskt stöd ska kunna ges till fastighetsägare för restaurering och återuppbyggande av ursprungliga fasader på kulturhistoriska fastigheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsbyggnadsnämnden ska i enlighet med gällande lagstiftning fortsätta utveckla arbetssätt riktad till byggaktörer och fastighetsägare i syfte att stimulera ombyggnation eller tillbyggnad i stället för rivning av byggnader (2.1)	2026-01-01	2026-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska tillämpa ett system för att genomföra klimatanalyser i planprocessen, med fokus på tidiga skeden. Analysens syfte är att belysa hur olika ställningstaganden kan bidra till minskad klimatpåverkan (2.1)	2026-01-01	2026-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska utreda potentialen att tillskapa bostäder i Stockholm utan att bygga nytt (2.1)	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Järva stadsdelsnämnd ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden tydliggöra långsiktiga förutsättningar för koloniområden i stadsdelsnämndsområdet (2.2)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden, utifrån policyn för skydd av natur, utreda vilka områden i staden som bör bli föremål för fördjupade studier om de är lämpliga som naturreservat eller biotopskyddsområden (2.2)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden genomföra en utvärdering av stadens samlade arbete för att i enlighet med översiktsplanen upprätthålla och stärka funktioner med regionala betydelse för stadens blågröna infrastruktur (2.2)	2026-01-01	2026-12-31
Stockholms Stads Parkerings AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, och i samråd med kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden, utveckla arbetet med stadsdelsvisa mobilitetshus och optimering av befintlig parkering som möjliggör friköp av parkeringsplatser (2.3)	2026-01-01	2026-12-31
Stockholms Stads Parkerings AB ska i samråd med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och andra berörda fortsatt verka för att cykelparkeringsgarage anordnas vid eller i närheten av Stockholms Centralstation (2.3)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med idrottsnämnden och stadsbyggnadsnämnden kartlägga insamlad data om gångstråk i syfte att kunna tillgängliggöra denna för allmänheten (2.3)	2026-01-01	2026-08-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen utvärdera handlingsplan för god vattenstatus och dagvattenstrategin (2.4)	2026-01-01	2026-06-30
Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, och Stockholms Stads Parkerings AB undersöka hur insamlad trafikdata lättare kan delas mellan stadens förvaltningar och hur AI kan användas för analys (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Business Region AB ta fram en analys och åtgärdsförslag gällande kontorsmarknaden i Stockholm (3.2)	2026-01-01	2026-12-31
Exploateringsnämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden ta fram en plan för förtätning genom stadsradhus och under året fatta beslut om att markanvisa stadsradhus i minst två områden, företrädesvis i fokusområdena, där minst hälften ska baseras på koncept för överkomliga hyror (3.3)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och Södermalms stadsdelsnämnd ta fram en plan för ett sammanhållet levande, grönt och tryggt stråk mellan Södra station och Björns trädgård. Uppdraget ska också innehålla ett förslag på gestaltning av Medborgarplatsen (3.3)	2026-01-01	2026-08-31
Övriga aktiviteter		
Genomföra en översyn över detaljplaner som ska avbrytas	2026-01-01	2026-12-31
Kraftigt minska, alternativt helt avbryta, den förslagna exploateringen i anslutning till Hovings malmgård samt undersöka möjligheterna att bygga om delar av det s.k. "vita huset" intill malmgården till äldreboende.	2026-01-01	2026-12-31
Avbryta exploateringen längs Slättgårdsvägen i Mälarhöjden.	2026-01-01	2026-12-31
Utreda en utveckling av bottenplattan vid Sergels torg till ett livfullt bar-torg året om.	2026-01-01	2026-12-31
Revidera arkitekturpolicyn i syfte att stimulera klassisk arkitektur, i dess olika former, med ledord i harmoni, bevarande, enhetligt och grönska.	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställa att prioritet ges åt bostadsrätter och småhusbebyggelse vid utveckling av utsatta områden dominerade av hyresrätter.	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utreda hur processen kring utbyggnaden av Liljevalchs och Nobelhuset på Blasieholmen brast i medborgarförankringen.	2026-01-01	2026-12-31
Kravställa att illustrationer, ritningar och renderingar som kommer nämnden till del är verklighetstroga och att nämnderna därmed har korrekta beslutsunderlag.	2026-01-01	2026-12-31
Utreda ett ekonomiskt stöd för restaurering och återuppbyggande av ursprungliga fasader på kulturhistoriska fastigheter.	2026-01-01	2026-12-31
Utveckla arbetet med tidiga samråd och medborgardemokrati	2026-01-01	2026-12-31
Revidera småhusstrategin i syfte att undvika förtätning.	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram en ny detaljplan för bevarandevärda villaområden	2026-01-01	2026-12-31
Göra en översyn av samtliga pågående detaljplaneobjekt och föreslå vilka som ska avslutas i enlighet med Sverigedemokraternas bebyggelsevision.	2026-01-01	2026-12-31

Trafiknämnden

Stockholm ska vara en lättframkomlig, grönskande och vacker stad. En stad där bilister, cyklister, fotgängare och kollektivtrafikanter i samförstånd kan dela på gaturummet. För att visionen ska vara genomförbar förutsätter det en varsam hantering av stadens existerande infrastruktur och en planering som utgår från de boendes faktiska resmönster och behov. Trafiken ska utformas med ett årstidstänkande där cykel och kollektiva färdmedel ges ett större utrymme i gaturummet under de varma månaderna medan en omvänd prioritering sker under vintertid när fler väljer bilen i stället för cykel. Sverigedemokraternas Stockholm är en lättillgänglig stad vars infrastruktur passar alla människors behov, oavsett om det gäller en småbarnsfamilj eller en ensamstående pensionär. Områden ska inte byggas om så att det inte längre är möjligt att använda sig av bil ifall man faktiskt behöver den så som skett i Gamla stan. Valet av trafikslag ska inte ske genom politiska piskor och tvång. Sverigedemokraterna verkar för att ideologiska skygglappar och politiska pekpinnar i syfte att begränsa medborgarens egna val av färdmedel ska upphöra.

Stockholm är redan en tättbebyggd storstad där konkurrensen om utrymmet är stor, inte minst i dess innerstad. Det begränsade utrymmet i innerstaden förutsätter därför att de korta nöjesresorna sker utan bil. Däremot så har bilen en viktig funktion för näringslivet och de längre resorna till särskilda aktiviteter, exempelvis storhandel och familjeaktiviteter, där cykel eller kollektivtrafik är tidskrävande eller funktionellt omöjlig. Därför är det viktigt att utgångspunkten vid investeringar i infrastrukturen är invånarnas faktiska resmönster och dess samhällsekonomiska mervärde. Detta eftersom vi inte vill att invånarnas gemensamma skattemedel slösas bort på trafikinvesteringar med låg efterfrågan. Denna återhållsamma syn på hushållning med skattemedel ska också återspeglas i trafiknämndens övriga arbete. Exempelvis ska underhåll av vägar ges en högre prioritet då välskötta anläggningar är förknippade med en lägre kostnad över tid än periodiska reinvesteringar. Den tuffa ekonomiska situationen som staden befinner sig i påkallar att resurserna används än mer genomtänkt, t.ex. kan samhällsekonomiskt olönsamma cykelinvesteringar bortprioriteras för att finansiera ökade underhållsåtgärder.

Nämndens uppgifter

Nämnden är huvudman för allmänna platser och väghållare enligt plan- och bygglagen.

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- skötsel och renhållning av stads- och gatumiljön samt vissa parker (Kungsträdgården, Berzelii park, Norra Bantorget, Strömparterren och Järva friområde)
- investeringar i gator och vägar samt ovan nämnda parker
- samordning och utveckling av stadsdelsnämndernas stadsmiljöverksamhet
- stadsövergripande utveckling av stadens parker och grönområden
- skötseln av stadens samtliga träd på gatumark
- markupplåtelser
- upplåtelse av torgplatser samt utveckling och tillsyn av torghandeln
- utveckling av stadens torg
- strategisk trafikplanering i staden
- utveckling av trafiksäkerheten
- trafik- och parkeringsövervakning
- branddammar
- dammsäkerhet
- utgöra stadens skyfallsfunktion

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En varsamt växande huvudstad

Samhällsekonomiskt lönsamma trafikinvesteringar

Alla beslut om ny- och ombyggnation ska ske utifrån en bedömning av det faktiska resebehovet och vid större investeringar ska dessa alltid kunna motiveras utifrån en samhällsekonomisk analys. Detta förhållningssätt gäller oavsett vad för typ av trafikanläggning det handlar om eftersom det är viktigt att medborgarnas pengar spenderas där de gör mest nytta. Investeringar med ingen eller marginell nytta ska inte genomföras och generellt sett ska en större restriktivitet råda kring investeringar i infrastruktur för att minska skuldsättningstakten.

Trafiknämnden ska främja sådana åtgärder som möjliggör för en förutsägbar, trygg och kostnadseffektiv trafikinfrastruktur i staden. En viktig del för att uppnå detta är att prioritera underhållet av existerande vägar, oavsett trafikslag, så att dessa är farbara utan påtaglig risk för skada eller framkomlighetshinder till följd av brister i väglaget. För närvarande är inte Stockholms gator i det skick de borde vara eftersom bilen under en lång tid har varit ett nedprioriterat trafikslag. Ett väldimensionerat vägunderhåll förebygger också den upplevelse av förslumning av stadsmiljön som följer när vägar tillåts förfalla. Detsamma gäller skötselåtgärder så som snöröjning och halkbekämpning där en mycket högre avtalsefterlevnad måste råda. De existerande avtalen är långtgående i sina krav på hur snö- och halkbekämpningen ska utföras men i praktiken uppnås inte dessa krav. För att skärpa efterlevnaden bör tillsynen öka genom en mycket aktiv stickprovskontroll och tydligare konsekvenser när kvalitén på utförd tjänst brister. Eftersom kraftiga snöfall generellt är sällanhändelser kan ökningen av tillsyn lösas genom att existerande personal på trafikkontoret ges i uppdrag att utföra denna typ av stickprov som en del av sin ordinarie tjänst.

Trafiknämnden ska genomföra ett effektiviseringsprogram med målsättningen att minska de administrativa kostnaderna.

- Utveckla samhällsekonomiska kalkylmetoder och framkomlighetsanalyser tillämpbara på de olika trafikslagen vid ombyggnation.
- Förbättra underhållet av stadens gator.
- Inrätta snöröjningsinspektörer.
- Minska de administrativa kostnaderna.

Översyn av existerande investeringsprojekt

Projekt ska inte genomföras ifall inte nyttan av projektet är motiverad i relation till kostnaden. Detta gäller inte minst cykelinfrastrukturprojekt vilka alltid bör ses i ljuset av sin samhällsekonomiska effekt. I flera pågående projekt saknas en ordentlig kostnadsnyttokalkyl och i andra fall har nyttan varit för låg. Exempel på sådana projekt är breddning av lågtrafikerade cykelvägar endast för att sträckan ska motsvara den normerade vägbredden, sådana åtgärder får i sådant fall endast ske i samband med att området byggs om av andra skäl. Därför ska samtliga planerade cykelinvesteringar tills vidare pausas och cykelinvesteringsplanen revideras så att endast projekt som innebär en tydlig praktisk förbättring och vars nytta kan motiveras genom en

samhällsekonomisk analys genomförs. Investeringar återupptas först efter en grundlig utredning och utvärdering av tidigare cykelsatsningar och dessa relaterats till sin alternativkostnad. Påbörjade projekt ska fullföljas, men en utvärdering ska genomföras så att misstag inte upprepas och så att framtida insatser begränsas till samhällsekonomiskt motiverade investeringar. Ett projekt som är särskilt angeläget att utvärdera är cykelbron mellan slussen och Gamla stan. För att genomföra utvärderingarna ska enkom medel avsättas för ändamålet och resultatet bör med fördel redovisas på kommunens hemsida i syfte att vara transparent mot dess medborgare.

När kostnaderna för jättesprojekt skjuter i höjden långt över vad som budgeterats bör staden ta initiativ till en haverikommission som granskar hela projektprocessen så det går att lära sig av misstag. Ett sådant projekt som havererat kostnadsmässigt är projektet Nya Slussen. Ett projekt där Sverigedemokraterna som enda parti inte stod bakom det ursprungliga beslutet. För att undvika framtida katastrofala megaprojekt bör staden tillsätta en haverikommission som granskar hela processen och utförandet bakom projektet Nya Slussen.

- Pausa samtliga planerade cykelinvesteringar till utredning som stärkt dess relevans är färdig
- Revidera investeringsplanen för cykelvägar
- Tillsätt en haverikommission för granskning av Nya slussen

Satsningar på motortrafiken

Ett proaktivt arbete för att främja motortrafiken kräver en kontinuerlig och utvecklad dialog med branschföreningar inom motortrafik och turistnäring. Samma sak gäller det lokala näringslivet, vars representanter bör involveras tidigt i stadsutvecklingsprocessen, särskilt vid större infrastruktursatsningar och tillfälliga avstängningar.

Den politiska nedprioriteringen av bilen som transportmedel måste upphöra om vi ska kunna bevara en stad där olika trafikslag samverkar för att möta medborgarnas behov. En viktig åtgärd för att uppnå detta är att i högre grad leda om biltrafiken runt stadskärnan för att minska belastningen i centrala områden.

Trafiknämnden bör samarbeta med infrastrukturdepartementet och Trafikverket för att säkra statlig finansiering till en östlig förbindelse eller alternativt en förbifart i östra delen av staden. Dessutom bör trafiknämnden intensifiera arbetet med att lösa kritiska trängselproblem för biltrafiken, till exempel vid Brommaplansrondellen, för att förbättra flödet och säkerheten för alla trafikslag.

- Stärka samverkansdialogen med branschorganisationer, bussföretagen samt besöks- och butiksnäringen
- Beakta näringslivets behov och förutsättningar vid större infrastruktursatsningar med en tidig stadsutvecklingsprocess och i planering av trafikmiljön
- Verka för byggnationen av Östlig förbindelse, alternativt en Förbifart Öst
- Utredda en omformning av Brommaplansrondellen med utgångspunkt i den genomförda trafikutredningen och framkomlighetsstrategin

Ett mer grönskande Stockholm

Almsjukan, en svampsjukdom, sprider sig i Stockholm och leder till att almarna försvinner en efter en. Detta utgör en betydande utmaning för stadens gröna karaktär och kräver omedelbara åtgärder. Den nuvarande strategin att ersätta varje fällt träd med två inkluderar inte almar som avverkas på grund av sjukdom. För att bevara och stärka stadens grönska är det viktigt att parkförvaltningarna får ett skärpt återplaneringsmål även för sjukdomsdrabbade träd. Ett nära samarbete mellan olika kommunala avdelningar, såsom trafikkontoret och lokala parkförvaltningar, är avgörande för att säkerställa en hållbar stadsmiljö. Almar och andra träd som fälls på grund av sjukdom bör ersättas med två nya träd, i linje med principen att förstärka stadens grönområden.

Stockholm behöver fler värdefulla träd i gatu- och parkmiljö. Genom ett medborgardonatörsprogram kallat "Mitt Träd" vill vi ge stockholmare möjlighet att köpa och äga ett eget träd. Kommunen ansvarar för trädens placering och den dagliga skötseln, vilket garanterar att träden vårdas på ett hållbart sätt. Varje medborgare som deltar i programmet får rätt att namnge sitt träd och erhålla en skylt, vilket ökar personlig delaktighet och ansvarstagande.

En väl genomtänkt plantering kan dessutom hjälpa till att fånga upp luftburna partiklar och skapa ett mildare klimat med högre luftfuktighet. Genom att låta de gröna ytorna utgöra ett komplement till de tekniska lösningarna, exempelvis som naturliga infiltrationsanläggningar, gör det både staden trevligare och grönare samtidigt som motståndskraften mot översvämningar stärks.

- Revidera trädpolicyen för att säkerställa att almar och andra träd som fälls på grund av sjukdom ersätts med två nya träd, för att stärka stadens grönska
- Inför "Mitt träd" programmet, där stockholmare kan köpa ett eget träd som förvaltas av kommunen
- Utveckla arbetet med skyfallshantering

Årstidsanpassad infrastruktur och stärkt medborgarinflytande

I Stockholm ska medborgarens valmöjligheter stå i fokus. Det ska vara tryggt och enkelt att cykla till skolan, lätt att använda bilen för familjens bestyr eller att ta bussen till helgens kulturbesök oavsett var i staden man bor. Det är livssituationen och dess behov som ska styra valet av transportmedel snarare än att tillgängliga transportmedel ska tillåtas styra livssituationen. Ett sådant förhållningssätt förutsätter dels en varsamhet vid ombyggnation av infrastrukturen, att ett trafikslag är eftersatt betyder det inte att det omedelbart ska expanderas på bekostnad av ett annat, dels en öppenhet inför olika typer av mobilitetslösningar. Utgångspunkten för Trafiknämnden ska alltid vara det faktiska resandebehovet även om det är viktigt att uppmuntra ett fortsatt ökat cyklande och användande av s.k. mikromobilitet. Här är det dock viktigt att planeringen sker utifrån vetenskapen att sådana färdmedel nyttjas avsevärt mer under de varma månaderna medan bil och kollektivtrafik används flitigare de kalla månaderna. Dessa skillnader ska beaktas i samband med Trafiknämndens investeringar i vägnätet. Därför ska vägar i större utsträckning planeras dynamiskt så att användningen kan alterneras beroende på årstid. Medel ska årligen avsättas till en ITS-fond ("Intelligent Transport Systems") för implementering av sensorer, kameror, AI-styrda trafiksignaler och realtidsinformation till resenärer, i syfte att möjliggöra sådan trafikstyrning. Finansiering ska säkerställas genom omfördelning från trafikprojekt med huvudsakligen estetisk eller ideologisk inriktning till satsningar på datadriven trafikstyrning.

Stockholm ska vara en unik stad, en stad med en egen historia, samtid och framtid. Därför är det viktigt att staden ger så mycket inflytande till sina medborgare som möjligt för att detta bäst ska komma till uttryck när de gemensamma ytorna utformas. Som regel

ska samråd och därefter politiska beslut fattas vid ombyggnationer av det offentliga rummet.

- Möjliggöra säsongsanpassade resmönster mellan sommar- och vintertid
- Utredda reversibla körfält mellan bil och cykel, i syfte att möjliggöra för bil- och kollektivtrafikens framkomlighet under vintertid
- Avsätt medel till ITS-fond
- Demokratisera gestaltungsprogrammen av offentliga ytor

Parkeringsplatser och p-avgifter

Det senaste decenniets fokus på att omstrukturera stadsbilden där cykeln satts i centrum har avsevärt minskat antalet parkeringsplatser i staden. Det här har fört med sig konsekvensen att det generellt sett är dyrare och svårare att äga en bil i staden, inte enbart i de delar av staden där biltrafiken av utrymmesskäl behöver hållas nere. Detta går inte minst ut över barnfamiljer vilka ofta inte enbart kan förlita sig på kollektiva transporter för alla sina vardagliga behov. En grupp som dessutom drabbats av den skenande barn- och ungdomskriminaliteten så att många inte längre törs låta sina barn resa till- och från skolan själva. Det och det faktum att tillgängligheten till hämtning- och lämning på skolan måste vara fullgod oavsett årstid gör att beslut om avstängda gator invid skolgårdar måste ses över och utvärderas. Detta gäller även trafikkritiska vägar i innerstaden som stängts av. På ett generellt plan behöver hela parkeringssituationen tänkas om, inga fler parkeringsplatser ska byggas bort utan att samtidigt kompenseras på en annan plats. Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm parkering öka antalet parkeringsplatser genom att utreda lämpliga platser för underjordiska garage i innerstaden och att öka antalet snedställda parkeringsplatser ovan mark. Det får inte uppstå situationer likt den som skapats i Gamla stan där en hel stadsdel blivit närmast utan parkeringsmöjlighet. Tillgången till transport och rörlighet ska vara god oavsett var i staden man bor.

För att skapa förutsägbarhet ska parkeringsavgifterna följa prisindex så att den reella kostanden för att parkera förblir oförändrad. En del av överskottet från parkeringsintäkterna ska öronmärkas till att användas för underhåll av stadens gator.

- Inför nya riktlinjer om att borttagna parkeringsplatser ska kompenseras.
- Undvik avstängning av trafikkritiska vägar i innerstaden
- Behålla besöks- och boendeavgifterna på dagens nivå samt behålla rådande zonindelning
- Fokusera på att öka antalet p-platser i staden genom bl.a. underjordiska parkeringar i innerstaden
- Satsa på snedställda p-platser
- Förutsägbarhet i prissättningen av parkering genom kostnadsindexering

Cykel som komplement

Cykel som färdmedel är redan idag ett mycket populärt sätt att färdas, inte minst sommartid, och andelen som cyklar ökar vilket är positivt. Den stora tillväxten av cyklister har dock resulterat i en situation där många besvärar av den grupp cyklister som inte respekterar att de framför ett fordon och således ska följa de lagar och regler

som gäller. För att bättra på acceptansen för den tilltagande cyklismen behöver ett antal åtgärder komma till stånd som skärper regelefterlevnaden. Farthinder ska placeras ut på platser där olycksrisken bedöms särskilt stor och vägmärken ska placeras ut längs cykelbanor för att tydliggöra platser där särskild aktsamhet fordras exempelvis där cykelbana korsas av fotgängare eller invid kollektivtrafikens hållplatslägen. Därutöver ska Trafiknämnden stärka sitt samarbete med polisen inom ramen för samarbetsavtalet.

För att främja cykelpendling och göra det mer attraktivt att välja cykeln som dagligt transportmedel är det viktigt att utveckla och förbättra ledmarkeringarna för sammanhållna cykelvägar. Genom att skapa tydligare och mer enhetliga markeringar blir det lättare för pendlare att snabbt och effektivt navigera genom staden. Detta minskar behovet av att stanna för att orientera sig vilket gör cyklingen smidigare och mer tidsbesparande. Samtidigt finns ett flertal passager där cykelvägar korsar vältrafikerade bilgator, Trafikkontoret ska därför utreda möjligheten att tillskapa planskilda korsningar på de mest trafikerade lederna så korsandet mellan cyklister och bilister går så smidigt som möjligt. En förbättrad infrastruktur som underlättar pendlingscykling kan bidra till att fler väljer cykeln framför bilen, vilket i sin tur minskar trängseln i trafiken och främjar hållbara transportlösningar.

En kurs i stadscyklning för vuxna i form av ett pilotprojekt i samverkan med ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) kan vara en effektiv åtgärd för att öka cyklisters säkerhet, trygghet och samspel med andra i stadstrafiken. Många vuxna känner sig osäkra på att cykla i stadsmiljö på grund av den intensiva trafiken och bristande kunskaper om trafikregler och cykelvägars utformning. Genom att erbjuda en kurs i samarbete med ideella organisationer kan staden hjälpa fler vuxna att bli säkra och självsäkra cyklister. Detta skulle inte bara bidra till ökad säkerhet på vägarna utan också främja cykeln som ett tillgängligt och hållbart transportmedel för alla.

För att stärka framkomligheten och tillgängligheten i de centrala delarna bör vissa mindre trafikerade cykelbanor avvecklas (exempelvis Surbrunnsgatan) och gaturummet i stället disponeras för blandtrafik. De generellt låga hastigheterna i City möjliggör säker cykling i blandtrafik samtidigt som utrymme frigörs för både motortrafik och cyklister samt konfliktytorna mot gångtrafiken minskar. Motorfordon tenderar i blandtrafik att hålla lägre hastigheter och vara mer uppmärksamma, samtidigt som cyklister ges bättre möjligheter att köra om långsammare cyklister. Omvandlingen av körfält till cykelbanor har i flera fall lett till ökad köbildning och försämrad tillgänglighet, samtidigt som gatumark vintertid står outnyttjad när cyklandet minskar påtagligt. Därtill har ett betydande antal parkeringsplatser försvunnit i City till följd av cykelbanornas utbyggnad, vilket ytterligare påverkar tillgängligheten negativt.

- Utveckla samarbetet med polisen avseende regelefterlevnad bland cyklister
- Placera ut vägmärken och farthinder längs cykelbanor
- Stärk samverkan med polisen för att bättra på regelefterlevnaden i cykeltrafiken
- Utveckla ledmarkeringen för sammanhållna cykelvägar
- Utred förutsättningar för planskilda korsningar vid de mest trafikerade platserna
- Undersök IOP för en kurs i stadscyklning för vuxna
- Avveckla vissa centralt belägna cykelbanor.

Främja gående

Fotgängaren är en viktig trafikant i stadsmiljön vars framkomlighet ska vara prioriterad. När gator, parker och promenadstråk utformas ska detta ske utifrån ett tillgänglighet- och funktionsperspektiv. I synnerhet ska behoven för barnvagnar och personer med funktionsnedsättning beaktas. I samband med att ombyggnationer sker som påverkar trafiken ska alternativa färdvägar kommuniceras tydligt och proaktivt.

I arbetet med att skapa en stad som upplevs som grön och blomstrande ska promenadstråken vara prioriterade. Denna grönska ska inte begränsas till en sommarföreteelse utan balanseras så att det är tillräckligt med vintergröna växter för att staden ska upplevas grön året om. En genomtänkt plantering med vintergröna träd och buskar kan skapa en välkomnande atmosfär även under de kallare månaderna och bidra till att stadens gator och torg känns levande och inbjudande oavsett säsong. Att integrera grönska i stadsmiljön året runt stärker även kopplingen mellan natur och urban utveckling samt bidrar till en ökad trivsel och välbefinnande för stadens invånare.

De centrala promenadstråken i staden, vilka kan hotas av bilar som medvetet kör in i folkmassor, ska skyddas med hinder som sömlöst byggs in som en konstnärlig del av den fysiska gestaltningen. Dessa hinder kan utformas som skulpturer, bänkar eller planteringar, vilket både ökar säkerheten och samtidigt förbättrar den estetiska upplevelsen av stadens offentliga rum. Genom att integrera säkerhetsåtgärder på ett kreativt sätt kan staden undvika en känsla av barrikadering och i stället stärka sin identitet som en trygg och vacker plats där invånare och besökare kan röra sig fritt och säkert.

- Säkerställ god tillgänglighet för barnvagnar samt personer med funktionsnedsättning
- Arbeta med förstärkt kommunikation i samband med ombyggnation och underhåll
- Rusta upp promenadstråk med blomster, samt öka andelen vintergrönska i hela staden
- Genomföra en översyn över stadsmiljöarbetet i syfte att främja mer växtlighet och mindre skötsel på icke-centrala platser
- Integrera konstverk som skydd mot attentat av bilburna gärningsmän

Kollektivtrafik och mikromobilitet

Trafiknämnden ska säkerställa att nya infartsparkeringar tillkommer i samband med att kollektivtrafiken byggs ut. Vid nyexploatering i kollektivnära lägen ska p-normen därför vara högre än områdesbehovet i syfte att möjliggöra yta för pendlarparkeringar. Pendlarparkeringarna fyller en viktig roll i den blandade resan mellan ytterstaden och innerstaden. Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholm parkering aktivt arbeta för att utöka pendlarparkeringarna med god tillgänglighet och förmånliga priser. Vidare ska nämnden arbeta för att möjliggöra att de kollektivtrafikbytespunkter som är lämpligt placerade fungerar som nav för byten till andra trafikslag som exempelvis bildelning, taxi, cykel, el-sparkcykel m.m. i syfte att svara upp mot de transportbehov som finns och minska biltrafiken på centrala platser. Med andra ord ska Trafiknämnden vara en partner öppen inför nya mobilitetslösningar och de aktörer som vill placera ut dessa i staden.

Erfarenheterna från Stockholm eBike tyder på att en ensidig stor upphandling med en monopolitisk aktör riskerar att slå sönder konkurrensen bland de privata

mobilitetsföretagen. Därför bör staden i stället sänka markupplåtelseavgifterna och straffavgifterna vid felparkering. Genom en god dialog med bolagen kan straffavgifterna sänkas samtidigt som felparkeringar inte ökar. Det nuvarande upphandlingsförfarandet för elsparkcyklar ska utvärderas. Innerstaden bör ha ett maxantal elcyklar/elsparkcyklar, medan ytterstaden inte behöver en begränsning. De mobilitetsfrämjande stimulanserna ska finansieras genom stadens reklamvittriner. Utplaceringen av dessa får dock aldrig negativt inverka på stadsmiljön och utplacerade skyltar som förfular och hindrar framkomligheten ska inte förekomma.

Stockholm har med sin geografi en väldigt vattennära profil och en nära på unik skärgårdsupplevelse som Trafiknämnden aktivt ska förstärka i upplevelse för både invånare och besökare. Tillsammans med Region Stockholm ska Trafiknämnden arbeta för att stärka och utveckla de kollektiva pendelbåtstransporterna. Och tillsammans med enskilda aktörer underlätta och stimulera möjligheterna för att vidareutveckla s.k. båtdelning ("boat sharing") vid utvalda båtklubbar.

- Utnyttja kollektivtrafikens knutpunkter maximalt gällande mobilitetslösningar
- Möjliggöra en öppen miljö för nya mobilitetsaktörer
- Utvärdera hyrcykelupphandlingen, markupplåtelseavgifterna samt felparkeringsavgifterna för att främja konkurrenskraftig mikromobilitet
- Utöka p-normen vid nyexploatering samt utöka pendlarparkeringarna
- Verka för att utveckla och utöka kollektivtrafiken med båt
- Utred boat-sharing och öppna båtklubbar för allmänheten

Trafiken som en aktör för folkhälsa och ett aktivt liv

Det är under sommarhalvåret som Stockholm ska nå sin fulla potential. Uteserveringar, caféer och torgliv ska prägla stadsmiljön där sommargångator är ett positivt inslag i anknytning till välbesökta café- och restauranggator. Detta möjliggörs genom en omvandling från bil- till gågata på sommarhalvåret på de platser där Trafiknämnden bedömt att nytan överväger de negativa framkomlighetsaspekterna. Viktiga platser att väcka på sommaren är kajerna som ska fyllas med aktivitet och rörelse så länge det inte hindrar framkomligheten för yrkestransporter. Båtklubbar på kommunal mark ska öppna upp sina anläggningar under delar av dygnet på sommaren i syfte att stimulera till fler besökare som får ta del av Stockholms vattennära läge. Fler koloniträdgårdar ska tillskapas runt om kring staden för att ge stadens invånare möjligheten att odla och utveckla sina färdigheter inom trädgård. Omvänt ska prioriteringen på vintern vara sådan att framkomlighet och skydd mot vädret ska främjas. Möjligheten att färdas smidigt med hjälp av bil eller kollektivtrafik är således central denna årstid. Vilket i sin tur ställer krav på att det inte bara finns tillgängliga gator och parkeringsplatser utan även att halkbekämpningen och snöröjningen är välskött. Vid planering av snö- och halkbekämpningen för gångstråk ska områden och platser med en hög medelålder prioriteras, primära gångstråk sopsaltas och grus ska undvikas i nära anslutning till kollektivtrafiken för att minska risken för maskinfel i tunnelbane- och pendeltågens rulltrappor. För att förbättra trafikflödet, minska utsläppen och öka regelefterlevnaden av hastighetsgränser ska trafikkontoret initiera en successiv övergång till dynamiska farthinder i stadens gatunät. Dynamiska hinder aktiveras endast vid hastighetsöverträdelser och möjliggör effektiv fartdämpning utan att påverka trafikanter som håller tillåten hastighet.

Kommunen bör även införa ett tiggeriförbud vilket skulle bidra till en minskad nedskräpning och en ökad upplevelse av trygghet.

- Fortsatt omvandla välbesökta restaurang- och cafégator till sommargångator.

- Undvik avstängning av trafikkritiska vägar i innerstaden
- Möjliggöra för fler uteserveringar under sommartid
- Fler koloniträdgårdar
- Utveckla konceptet äldrevänlig snöröjning
- Minska grusanvändningen i kollektivtrafikhöga lägen
- Övergå till att använda dynamiska farthinder
- Tiggeriförbud för minskad nedskräpning

Avveckla Miljözon klass 2 och 3, stärk klass 1

Beslutet att införa miljözonklass 3 i en del av innerstaden ska upphävas. Det finns ingen rimlighet i införandet av miljözonklass 3 i Stockholm i dagsläget, nyttan av miljözonklassning 2 eller 3 är ringa sett ur perspektivet minskning av partikelutsläpp medan kostnaderna för stadens medborgare och näringsliv riskerar bli stora. De begränsade undersökningar som gjorts av klass 2 på Hornsgatan visade på att kostnaden per kvalitetsjusterat levnadsår uppgick till närmare 10 000 000 kronor, vilket är 40 gånger dyrare än vad som samhället förväntar sig vid subvention av cancerläkemedel. Därtill har Stockholm redan en mycket god luftkvalitet enligt den Europeiska miljöbyråns jämförelser.

För att främja luftkvaliteten bör i stället miljözonklass 1 vara gällande men med en skärpt regelefterlevnad genom ökade kontroller av tunga lastbilar vilka visat sig vara en kategori av återkommande regelbrytare. Tillsammans med Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska Trafiknämnden arbeta för att öka förståelsen för luftföroreningar som orsakar hälsoproblem samt stärka arbetet mot de stora europeiska partikelutsläpparna vilka också påverkar den lokala miljön.

- Stärk regelefterlevnaden av miljözonklass 1.
- Avsluta miljözonklass 2 och 3.
- Verka internationellt för att begränsa partikelspridning.

Minskat buller

För att främja en hälsosam livsmiljö i Stockholm krävs åtgärder mot bullerstörningar från trafiken. Det är inte tillräckligt att installera hållbara och lågbullriga vägytor i känsliga områden; dessa åtgärder måste också underhållas regelbundet. Studier visar att vägar och däck, om de inte underhålls, kan bidra till ökade bullernivåer över tid. Dessutom leder dåligt underhållna vägar till högre bränsleförbrukning, vilket ökar CO₂-utsläppen.

Att förbättra vägkvaliteten och underhålla lågbullriga vägytor kan minska både bullret och utsläppen av växthusgaser. I Stockholms pendlingsstråk och kringliggande områden är slitna vägar och spårdjup ett stort problem, vilket leder till onödig bränsleförbrukning och högre koldioxidutsläpp.

- Ta fram en handlingsplan för regelbundet underhåll av lågbullriga vägytor och däck i bullerkänsliga områden
- Samverka med fastighetsägare för att utveckla och samfinansiera bullerdämpande åtgärder längs med trafikerade vägar
- Kartlägg områden med dåligt vägunderlag för prioriterade åtgärder som minskar både buller och CO₂-utsläpp
- Samarbeta med Trafikverket för att ta fram en handlingsplan för förbättrat vägunderhåll och minskade utsläpp
- Öka satsningar på forskning kring hållbara material för vägar och däck för att minska buller och föroreningar

Luftföroreningar från däck och elfordon

Stockholms stad har ett ansvar att säkerställa god luftkvalitet och minska utsläppen samt att hantera lokala föroreningar. En betydande del av de skadliga partiklarna i stadens luft kommer från vägslitage och däck, särskilt med ökningen av elfordon som orsakar mer slitage på grund av sin högre vikt och vridmoment. Däckslitage genererar små partiklar som sprids i miljön och utgör en långsiktig risk för både naturen och folkhälsan. Studier visar att slitagepartiklar har en lång nedbrytningstid och påverkar ekosystemen, oavsett om de hamnar i mark, vatten eller sediment. Trots att elbilar minskar utsläppen av avgaser kan de bidra till ökade utsläpp av partiklar jämfört med lättare förbränningsfordon.

PM10-utsläpp från vägslitage har ökat med cirka 28 procent sedan 1990, trots en kraftig minskning av utsläpp från bränsleförbrukning. Denna trend gör väg- och däckslitage till en allt viktigare faktor för luftkvaliteten i städer som Stockholm.

- Utveckla forskningsprogram för att bättre förstå hälsoeffekterna av däckslitage och elbilers inverkan på andningsproblem och hjärt-kärlsjukdomar
- Utarbeta riktlinjer för hantering av elfordons ökade slitage på vägar och däck
- Utredda incitament för användning av slitagetåliga material som minskar mängden partiklar från vägtrafiken
- Inför riktlinjer för elfordon för att hantera det ökade väg- och däckslitage till följd av deras högre vikt och vridmoment
- Främja användningen av slitagetåliga material i däck och vägytor för att minska mängden producerade partiklar och bidrag till mindre slitage
- Implementera regelbundna underhållsplaner för vägar i områden med hög elbilstäthet för att minska utsläpp av slitagepartiklar
- Öka medvetenheten hos bilägare om däckslitages inverkan på miljön och främja regelbunden kontroll av däcktryck

Partikelinsamling genom plantering av träd

Studier visar att vegetation, särskilt träd, längs vägbanor kan minska mängden luftburna partiklar och förbättra luftkvaliteten. Träd, och särskilt barrträd, har visat sig vara effektiva på att avlägsna PM2.5-partiklar från luften. Bredbladiga träd spelar också en viktig roll genom att fånga upp partiklar på sina bladtytor, särskilt efter regn. Att plantera träd och skapa gröna zoner längs urbana vägar kan bidra till att förbättra luftkvaliteten och skapa en hälsosammare stadsmiljö. Genom att optimera valet av trädarter för olika urbana miljöer kan städer som Stockholm minska mängden skadliga partiklar i luften.

- Plantera barrträd längs urbana vägbanor för att effektivt avlägsna PM2.5-partiklar och förbättra luftkvaliteten
- Utveckla gröna zoner runt högt trafikerade områden för att minska luftföroreningar och skapa en mer hälsosam stadsmiljö
- Identifiera och plantera bredbladiga trädarter med hög partikelretention för att maximera effekten på partikelinsamling
- Fortsätt forskningen kring växtlighetens påverkan på luftkvalitet och använd insikterna för att optimera gröna lösningar i städer

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Järva stadsdelsnämnd ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden tydliggöra långsiktiga förutsättningar för koloniområden i stadsdelsnämndsområdet (2.2)	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden och trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen utreda ansvarsgränser gällande investeringsåtgärder och driftsfrågor i Bällstaån (2.2)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med Järva stadsdelsnämnd utveckla Grönlandsgatan som ett grönt stråk, genom en fortsättning på Grönlandsgången och Grönlandsparken till Kymlinge naturområde (2.2)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska utvärdera arbetet med Stockholmsmodellen (2.2)	2026-01-01	2026-12-31
Exploateringsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Stockholms Hamn AB utveckla gångstråket mellan Gärdets tunnelbanestation och Värtahamnen (2.3)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med trafiknämnden och berörda nämnder, bolag och stadsdelsnämnderna utreda och tydliggöra ansvarsgränser för snöröjning i syfte att vidareutveckla arbetet med att bekämpa halka (2.3)	2026-01-01	2026-12-31
Stockholms Stads Parkerings AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, och i samråd med kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden, utveckla arbetet med stadsdelsvisa mobilitetshus och optimering av befintlig parkering som möjliggör friköp av parkeringsplatser (2.3)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med socialnämnden och berörda stadsdelsnämnder revidera och förenkla riktlinjer för uteserveringar inklusive satellituteserveringar i syfte att minimera barriäreffekter i gaturummet och skapa en trivsammare stadsmiljö (2.3)	2026-01-01	2026-04-30
Trafiknämnden ska i samarbete med Stockholms Stads Parkerings AB utöka möjligheten för boende och besökare att parkera på Skeppsbrons kaj genom månadsabonnemang (2.3)	2026-01-01	2026-04-30
Trafiknämnden ska utreda en gång- och cykelbro mellan Strandvägen och Djurgården samt förutsättningarna för extern finansiering där Kungliga Djurgårdens Förvaltning och andra externa aktörer står för huvudfinansieringen (2.3)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska utreda hur lastplatser, tillfällig angöring och korttidsplatser kan planeras för att skapa en effektiv och sammanhållen infrastruktur för gående och cyklister och kollektivtrafik (2.3)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska utöka signalprioriteringen för viktiga buss- och spårvagnslinjer, inkluderat hur grön våg kan skapas. Prioriterade buss- och spårvagnslinjer ska inte behöva vänta på grönt ljus i trafiksignaler (2.3)	2026-01-01	2026-06-30
Trafiknämnden ska vidta åtgärder utifrån trafikutredningen av Järvafältet (2.3)	2026-01-01	2026-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden och i samråd med kommunstyrelsen utvärdera handlingsplan för god vattenstatus och dagvattenstrategin (2.4)	2026-01-01	2026-06-30
Trafiknämnden ska i samråd med Region Stockholm ta fram förslag på hur väg- och spårtrafikbuller vid Slussen och Gamla stan kan minskas (2.4)	2026-01-01	2026-06-30
Exploateringsnämnden och trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen ta fram ett investeringsprogram för omfördelning av investeringsmedel (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med servicenämnden och trafiknämnden utreda förutsättningarna för en gemensam synpunktshantering som är kostnadseffektiv och ger god service för stadens invånare (3.1)	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samråd med exploateringsnämnden och trafiknämnden utreda om det är lämpligt att trafiknämnden ansvarar för att arrendera alla kommunaltekniska ytor av exploateringsnämnden (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Stockholms Hamn AB ska i samarbete med trafiknämnden utreda investeringsbehov för Hammarbyslussen (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och Stockholms Hamn AB utreda ansvar, utveckling och kostnader för stadens innerstadskajer med hänsyn till trafiksäkerhet, farleder och framtida kollektivtrafikpunkter på sjö. I arbetet ska förutsättningar så väl förvaltningsmässiga som ekonomiska för flytt av förvaltning av innerstadskajer från Stockholms Hamn AB till trafiknämnden presenteras (3.1)	2026-01-01	2026-08-31
Trafiknämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB identifiera behov av drift- och investeringsmedel kopplat till nämndens ansvar för stadens skyfallsanläggningar under mark (skyfallsmagasin) (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, och Stockholms Stads Parkerings AB undersöka hur insamlad trafikdata lättare kan delas mellan stadens förvaltningar och hur AI kan användas för analyser (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med berörda stadsdelsnämnder utreda Tegelbackens och Katarinaparkens lämplighet som kommuncentrala parker (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, Järva stadsdelsnämnd, Stockholm Business Region AB samt Stockholms Stadshus AB ta fram en plan för Kistas framtida utveckling i samråd med Kista Science City AB och andra externa aktörer (3.3)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och Södermalms stadsdelsnämnd ta fram en plan för ett sammanhållet levande, grönt och tryggt stråk mellan Södra station och Björns trädgård. Uppdraget ska också innehålla ett förslag på gestaltning av Medborgarplatsen (3.3)	2026-01-01	2026-08-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med exploateringsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda och tydliggöra ansvarsgränser för marksaneringar och drift och skötsel av park- och naturmark (3.6)	2026-01-01	2026-06-30
Trafiknämnden ska i samarbete med Järva stadsdelsnämnd utreda trygghets- och attraktivitetsåtgärder i Brandesgången (3.6)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska utreda aktivering och trygghetsåtgärder av platser och gångstråk med kopplingar till olika målpunkter i Fagersjö, i synnerhet kopplingar där många barn och ungdomar brukar röra sig (3.6)	2026-01-01	2026-06-30
Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Utveckla tillförlitliga samhällsekonomiska kalkyler och framkomlighetsanalyser för de olika trafikslagen vid ombyggnation.	2026-01-01	2026-12-31
Stärka samverkansdialogen med Bussföretagen och M Sverige, samt besöks- och butiksnäringen.	2026-01-01	2026-12-31
Utreda hur kommunikationen om trafikstörande arbeten kan utvecklas mot företag och bilister.	2026-01-01	2026-12-31
Utreda hur gestaltningsprogrammen av offentliga ytor kan demokratiseras	2026-01-01	2026-12-31
Utreda reversibla körfält mellan bil och cykel, i syfte att möjliggöra för bilåkande och kollektivtrafikens framkomlighet under vintertid.	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utreda en omformning av Brommaplansrondellen med utgångspunkt i den genomförda trafikutredningen och framkomlighetsstrategin.	2026-01-01	2026-12-31
Utreda hur fler mobilitetsaktörer kan stimuleras	2026-01-01	2026-12-31
Utvärdera upphandlingen av elsparkcyklar.	2026-01-01	2026-12-31
Utred hur regelefterlevnaden kan stärkas i miljözon 1	2026-01-01	2026-12-31
Utred konceptet äldrevänlig snöröjning	2026-01-01	2026-12-31
Utred minskat grusanvändande vid snöröjning i anknytning till kollektivtrafikens rulltrappor.	2026-01-01	2026-12-31
Utred hur fler koloniträdgårdar kan tillskapas	2026-01-01	2026-12-31
Utred lämpliga platser för boat-sharing	2026-01-01	2026-12-31
Utveckla nya riktlinjer för bad- och bastuklubbar på stadens mark	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram en åtgärdsplan för minskad ohälsa kopplat till buller, luftföroreningar och överexponering av UV-ljus.	2026-01-01	2026-12-31
Utöka antalet snedställda parkeringsplatser.	2026-01-01	2026-12-31
Revidera p-normen för att tillskapa fler platser vid nybyggnation	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska öka andelen högräs vid ytor som inte används för rekreation, genom att i första hand anlägga ängsmark, i andra hand genom att minska antalet klipptillfällen i stor omfattning	2026-01-01	2026-12-31
Utvärdera hyrcykelupphandlingen, markupplåtelseavgifterna samt felparkeringsavgifterna för att främja konkurrenskraftig mikromobilitet	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram en åtgärdsplan för det hälsofrämjande arbetet mot buller och UV-exponering	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställa att klimat-och miljöinvesteringar är ekonomiskt rationella	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram en vätgasstrategi	2026-01-01	2026-12-31
Utreda elektrifieringskrav i tunga fordon	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram en handlingsplan för att minska gäss- och duvpopulationen	2026-01-01	2026-12-31
Påbörja planeringen för att bli en pilotkommun för småskalig kärnkraft	2026-01-01	2026-12-31
Utred vilka markområden som är angelägna att sanera, med hänsyn till kommande infrastruktur, samt om risk finns att miljögifter läcker ut till stadens vattensystem.	2026-01-01	2026-12-31
Öka den externa finansieringen genom nationella och europeiska bidrag och stöd	2026-01-01	2026-12-31
Lokala åtgärdsprogram för förbättrad kemisk och ekologisk status ska vara bindande samt finansierade och inkludera badvatten.	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram ett stadsövergripande mål gällande gässpopulationen	2026-01-01	2026-12-31
Utreda utformningen av en ITPS fond	2026-01-01	2026-12-31
Avsluta stadsmiljözon gamla stan	2026-01-01	2026-12-31

Utbildningsnämnden

I Stockholm ska alla barn ges likvärdiga förutsättningar för lärande och utveckling, oavsett bakgrund eller bostadsort. Nämndens arbete ska särskilt inriktas på tidiga insatser som stärker kunskaper i svenska och matematik samt underlättar övergången från förskola till grundskola.

Skolan ska vara en trygg miljö, präglad av studiero och med ändamålsenliga lokaler. Alla elever, oavsett behov, ska ges bästa möjliga förutsättningar att nå kunskapsmålen. Ett centralt mål är att fler elever ska lämna grundskolan med gymnasiebehörighet och i förlängningen också klara gymnasiet.

För att uppnå goda resultat krävs att eleverna känner förtroende för sina lärare. Därför måste staden säkra en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning genom attraktiva anställningsvillkor, en god arbetsmiljö och tillgång till kontinuerlig kompetensutveckling. Samtidigt behöver administrativa bördor minskas. Motstridiga regelverk och handlingsplaner ska identifieras och förenklas, så att lärarna kan fokusera mer på undervisningen.

Skoltrötthet ska inte förväxlas med arbetsovilja. Många elever upplever bristande motivation efter grundskolan och saknar stöd hemifrån. För att möta detta bör skolor och gymnasier även erbjuda kortare och mer praktiskt inriktade utbildningar som snabbt leder till arbete inom bristyrken.

Skolan har också en avgörande roll i stadens brottsförebyggande arbete och i kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck. Genom nära samverkan med såväl polis och socialtjänst som föräldrar, ska skolorna bidra till ökad trygghet, motverka kriminalitet och narkotikamissbruk samt tydligt stå upp mot hederskultur och andra former av förtryck.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- kommunens uppgifter som huvudman för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, fritidshem och fritidsklubb
- elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande insatser i kommunala skolor
- aktivitetsansvaret enligt skollagen för ungdomar som inte fullföljt gymnasiet, i samverkan med arbetsmarknadsnämnden
- verksamhetsförlagd utbildning i skola
- insyn i fristående skolor samt bevakning av fristående skolors planering och eventuella förändringar i verksamheten
- godkännande och tillsyn av fristående fritidshem
- utveckling och förvaltning av gemensamma systemstöd för de pedagogiska verksamheterna
- administration av bidrag till utomstående organisationer som bedriver verksamheter inom skolans område
- att söka statsbidrag som gäller de verksamheter nämnden ansvarar för och i samråd med förskolenämnden söka statsbidrag som rör både förskolans och skolans verksamheter
- att årligen rapportera om arbetet med det systematiska elevhälsoarbetet, baserat på elevhälsoplanerna

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

En trygg, demokratisk och jämställd skolgång där elever får studiero

Alla barn ska växa upp med samma rättigheter och förutsättningar för lärande och utveckling. Skolans verksamhet ska alltid utgå från barnkonventionens principer, där barnets bästa sätts i främsta rummet och varje barn ges rätt att utvecklas, leka och uttrycka sina åsikter.

Stockholms skolor ska vara trygga och inkluderande miljöer där varje elev känner sig välkommen. För att detta ska bli verklighet krävs långsiktigt arbete med kompetensförsörjning och höga krav på personalens lämplighet. Goda kunskaper i svenska språket och regelbundna utdrag ur belastningsregistret är grundläggande verktyg för att säkerställa att de som arbetar i stadens skolor är kvalificerade och lämpade för sitt uppdrag.

Studiero är en förutsättning för goda skolresultat. Utbildningsnämnden ska därför verka för att utöka skolakutens kapacitet, bland annat genom jourklasser för elever som stör undervisningen eller skapar otrygghet. I dag tar skolakuten endast emot elever från kommunala skolor. Detta är inte rimligt, då även elever i fristående skolor är stockholmselever och har samma rätt till trygghet och studiero. Skolakutens verksamhet ska därför öppnas för alla elever i staden, oavsett skolform, så att fler barn ges det stöd de behöver. Elevernas kunskapsutveckling ska följas systematiskt från förskoleklass och genom hela grundskolan, så att barn i behov av stöd tidigt får riktade insatser i att läsa, skriva och räkna.

På skolor med särskilda problem med stök och otrygghet krävs kraftfulla åtgärder. Nämnden ska säkerställa nära samarbete med polisen för att motverka narkotikabruk och annan kriminalitet. Vid behov bör skolor bemannas med väktare med pedagogisk träning, och säkerhetsåtgärder som metalldetektorer, passerkort och skalskydd ska övervägas. Kläder och symboler kopplade till gängkultur ska inte tillåtas på skolans område. Som ett ytterligare verktyg bör narkotikasök med hund genomföras regelbundet för att förebygga och upptäcka droger i skolmiljön.

För att fler elever ska uppnå målen i idrott och hälsa ska satsningar på simkunnighet intensifieras.

Utbildningsnämnden ska verka för skolor som är trygga, demokratiska och jämställda, där alla elever behandlas lika. Kostsamma och ifrågasatta projekt som HBTQ-certifieringar bör avvecklas, till förmån för insatser som stärker jämställdheten mellan pojkar och flickor och som sätter särskilt fokus på att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck. Skolorna ska även arbeta med mänskliga rättigheter och bidra till att nå mål 2 och mål 4 i Agenda 2030.

Skolpengen ska fördelas mer jämlikt över staden. Nämnden ska utreda effekterna av den socioekonomiska ersättningen och i högre grad rikta resurser till barn med särskilda behov.

Alla skolor ska präglas av trygghet. Vid misstanke om missförhållanden ska staden agera skyndsamt och i nära samarbete med Skolinspektionen. Nämnden ska även använda sin rätt till granskning av friskolor, i synnerhet de konfessionella muslimska, och

verka för att de följer läroplanen, bidrar till integration, är jämställda och bygger på demokratiska principer.

I dag varierar bedömningen av ledighetsansökningar kraftigt mellan olika skolor i Stockholm, vilket skapar ojämlikhet och osäkerhet för både elever och föräldrar. Vissa skolor är mycket restriktiva och beviljar ledighet endast vid särskilda omständigheter som begravning, medan andra skolor mer frikostigt tillåter de tio dagar per läsår som skollagen medger. Denna inkonsekvens riskerar att skapa orättvisor mellan elever i olika skolor. Nämnden ska därför uppdras att ta fram tydliga riktlinjer för hur ledighetsansökningar i grundskolan ska hanteras. Huvudregeln bör vara att skolpliktiga barn ska närvara i skolan, men för de elever som sköter skolarbetet bör det finnas utrymme för viss flexibilitet. Gemensamma riktlinjer skulle ge skolorna ett enhetligt ramverk att följa, vilket i sin tur säkerställer att alla elever får samma möjligheter till ledighet, oavsett vilken skola de går på. Dessutom skulle detta kunna bidra till att stärka elevernas närvaro och minska den ogiltiga frånvaron.

- Efterfråga kontinuerliga utdrag ur belastningsregistret av personer som arbetar med barn inom stadens verksamheter för att motverka sexualbrott mot barn samt kriminell rekrytering.
- Stärka tillsynen av religiösa friskolor.
- Öka tryggheten vid stökiga skolor genom narkotikasök och väktare med pedagogisk träning.
- Förbjuda kläder i skolan som kan kopplas till gängattribut.
- Behovspröva placeringen av metalldetektorer och skalskydd med passerkort för att undvika farliga vapen, samt framtida skolskjutningar.
- Verka för stärkt polisiär närvaro vid skolor för att öka deras synlighet samt möjliggöra för social brottsprevention.
- Stärka studieron och tryggheten genom att utöka skolakuten med jourklasser.
- Utöka skolakuten till att även innefatta elever från fristående skolor.
- Säkerställa att samtliga skolor följer konventionen för de mänskliga rättigheterna, Agenda 2030 och i övrigt avveckla de normkritiska och genuspedagogiska satsningarna så som HBTQ-certifiering.
- Ställa sig bakom principen om att traditionsenlig skolavslutning ska ske i kyrkan.
- Ställa sig bakom principen att samtliga politiska partier representerade i riksdag eller Stockholms kommunfullmäktige alltid har rätt att delta vid skolor i de fall ett parti bjuds in.
- Fördela skolpengen mer jämnt över staden samt utreda om den socioekonomiska ersättningen lett till några positiva effekter.
- Ta fram ett stadsövergripande styrdokument för hantering av ledighetsansökan i grundskolan, samt i styrdokumentet specificera hur elever med hög frånvaro ska undantas från riktlinjer om ledighet.

Personalförsörjning och skolorganisation

De som arbetar i skolan ska ha goda arbetsvillkor, konkurrenskraftiga löner och en hållbar arbetssituation. I dag vittnar många lärare om en orimlig arbetsbelastning, där administration och sidouppgifter tar tid från undervisningen. Detta riskerar att leda till både sämre undervisningskvalitet och ökande sjukskrivningstal. Utbildningsnämnden ska därför säkerställa en långsiktig kompetensförsörjning genom att förstärka skolorna med fler lärarassistenter och kringpersonal, i syfte att avlasta lärarna. Nämnden ska också se över den psykosociala arbetsmiljön och ta fram konkreta förbättringsåtgärder.

För barn som växer upp i hushåll där föräldrarna har begränsade kunskaper i svenska spelar skolan en avgörande roll i språkutvecklingen. Bristande språkkunskaper minskar inte bara möjligheten att delta i samhällslivet och fatta välgrundade beslut, utan leder också till socialt utanförskap. Skolan ska därför ha svenska som huvudsakligt samtalspråk, även under raster. Modersmålsundervisningen ska hållas på lagstadgad miniminivå för att säkerställa att fokus ligger på elevernas utveckling i svenska språket.

Fler snabbspår till arbetslivet behövs. Yrkesintroduktionsprogram och kortare yrkesutbildningar, som kombinerar teori och praktik, bör utvecklas i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, fristående aktörer och näringslivet. Detta skapar möjligheter för fler att snabbt ta sig in på arbetsmarknaden, särskilt inom bristyrken som bygg, fastighet och tillverkningsindustri. Grundskolan ska samtidigt stärka sin studie- och yrkesvägledning för att tidigt fånga upp elever med intresse för praktiska utbildningar och visa på de goda framtidsutsikterna inom dessa områden.

Utbildning för utbildningens egen skull är ett föråldrat synsätt. Många unga vill snabbt komma ut i arbetslivet och försörja sig själva. För dem är praktiska utbildningar ett attraktivt alternativ. Med rätt vägledning kan fler hitta vägen till en stabil anställning med goda lönevillkor. Den ökade akademiseringen, där många söker sig till högskoleutbildningar inom sektorer med redan stort arbetskraftsöverskott, leder alltför ofta till bortslösade studieår. Genom tydligare vägledning mot yrkeshögskolor och praktiska gymnasieprogram kan fler unga matchas till efterfrågade yrken.

För barn och unga med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning eller andra särskilda behov ska resurser och hjälpmedel finnas på plats för att de ska kunna klara sin skolgång och nå sin fulla potential. Alla skolor i staden ska därför NPF-säkras genom utbildning av KIND/KI. Nämnden ska också utreda hur den fysiska skolmiljön kan anpassas bättre, till exempel med avbländade och dimbara ljuskällor. Kompetensen hos personalen i särskilda undervisningsgrupper behöver höjas, och lokalerna ska utformas på ett sätt som är gynnsamt för elevernas lärande.

- Genomföra en genomlysning för att identifiera vilka handlingsplaner och kommunala regelverk som riskerar att leda till onödig administration och föreslå åtgärder för att minska överadministrationen för lärare.
- Se över lärarnas arbetsförhållanden gällande psykosocial arbetsmiljö.
- Säkerställa god tillgänglighet av legitimerade lärare.
- Stärka lärarförsörjningen genom fler lärarassistenter och kringpersonal.
- Säkerställa att svenska är det huvudsakliga samtalsspråket i skolan, även under raster.
- Begränsa den kommunalt finansierade modersmålsundervisningen till lagstiftningens minimikrav.
- Stärka förståelsen kring och bemötandet av barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och särskilda behov.
- Stärka arbetet med de särskilda undervisningsgrupperna genom kompetenshöjning av personal samt anpassning av lokaler, i syfte att uppnå närhetsprincipen för elever samt avlasta befintliga resursskolor.
- NPF-säkra samtliga skolor i Stockholm stad genom utbildning av KIND/KI
- Utreda hur den fysiska skolmiljön bättre kan anpassas för barn med NPF, till exempel genom avbländande och dimbara ljuskällor.
- Utveckla utbildningsvägar för förskola och grundskola för särskilt begåvade elever.

- Stärka SYV-konsulenternas arbete med syfte att få fler elever att söka sig till gymnasieinriktningar, och praktiska utbildningar som leder till ett yrke med arbetskraftsbrist.
- Genomföra ett pilotprojekt där personlighetstest utgör en del av SYV-vägledningen i syfte att erhålla träffsäkra rekommendationer till studier och framtida arbete.

Daglig motion är avgörande för både fysisk och psykisk hälsa. Vi vet att de vanor vi utvecklar som barn ofta följer oss in i vuxenlivet, och därför är det viktigt att ge barnen goda fysiska vanor som kan bidra till förbättrad folkhälsa på lång sikt. Skolan har en viktig roll i att främja rörelse, särskilt för de barn som inte rör på sig tillräckligt. Utbildningsnämnden bör därför arbeta för att förbättra rutinerna för att identifiera och stödja de elever som inte deltar i idrottsundervisningen.

I samarbete med socialnämnden ska utbildningsnämnden genomföra tidiga informationsinsatser om riskerna med narkotikaanvändning, riktade till grundskoleelever. Det är avgörande att dessa insatser är både förebyggande och informativa för att öka ungas medvetenhet om farorna innan de hamnar i riskzonen.

Utbildningsnämnden ska också främja fysisk aktivitet bland stadens elever med målet att skapa pigga och hälsosamma barn. Som ett led i detta ska nämnden initiera ett pilotprojekt med Bunkeflo-modellen, där utökad idrottsverksamhet integreras i skoldagen för att ge eleverna mer rörelse och förbättra både deras hälsa och skolprestationer.

- Ta initiativ till narkotikaförebyggande samverkan med polisen i skolan
- Utforma en handlingsplan riktad mot grundskolans narkotikaförebyggande arbete
- Pilottesta Bunkeflo-modellen med mer idrotts/friluftsverksamhet i skolan
- Säkerställa att stadens skolgårdar är tillräckligt stora i proportion till elevantalet
- Stärka elevhälsans arbete tillsammans med Region Stockholm, där elevhälsan ges ett förebyggande uppdrag med högre tillgänglighet till kuratorer

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna fortsätta utvecklingen av en sammanhållen skolsocial stödkedja, med en utvidgad målgrupp där även lågstadiet ingår	2026-01-01	2026-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna förstärka samverkan i arbetet med att lotsa elever i övergången från förskola till skola	2026-01-01	2026-12-31
Utbildningsnämnden ska stärka samarbetet med lärosäten, näringsliv och museer för att tidigt i skolgången öka elevers förståelse och intresse för matematik, teknik och naturvetenskap.	2026-01-01	2026-12-31
Utbildningsnämnden ska ta fram en åtgärdsstrappa för att motverka skolfrånvaro och förstärka kommunikationen till vårdnadshavare om skolplikten	2026-01-01	2026-12-31
Utbildningsnämnden ska utreda hur tillgången till fasta skolpsykologer på grundskolorna kan säkerställas för att på sikt upphöra med användandet av konsulttjänster, öka kontinuiteten och skapa möjligheter för främjande och förebyggande arbete	2026-01-01	2026-12-31
Utbildningsnämnden ska utreda möjligheten att starta ett yrkesprogram på någon av stadens gymnasieskolor som idag domineras av högskoleförberedande program och har högt söktryck	2026-01-01	2026-12-31
Utbildningsnämnden ska utveckla en mobil akutskola för att ge lärare och annan skolpersonal i yngre årskurser stöd i samband med hot- och våldsincider	2026-01-01	2026-12-31
Utbildningsnämnden ska utvidga körkortsstipendierna till elever på fler yrkesprogram, med särskilt fokus på yrkesprogram riktade mot bristyrken	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Idrottsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden och Stockholm Business Region AB samt i samråd med kommunstyrelsen och stadens styrgrupp för stora evenemang samordna stadens planering av O-Ringen år 2027 samt basket-EM för damer 2027	2026-01-01	2026-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden utreda möjliga former för att idrottsföreningar ska kunna låna eller hyra utrustning i skolidrotts-hallar	2026-01-01	2026-12-31
Utbildningsnämnden ska inrätta en ny naturskola i sydvästra Stockholm	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, SISAB och Stockholms Stadshus AB utreda möjliga former för samfinansiering för skolidrottshallar i de fall sådana byggs fullstora utan att skolan identifierat ett sådant behov för sin verksamhet. Samfinansiering ska i sådana fall ske på ett sätt som inte belastar skolpengen	2026-01-01	2026-12-31
Stockholm Business Region AB ska i samarbete med utbildningsnämnden och berörda stadsdelsnämnder testa modellen studiemotiverande arbetslivsorientering (SAO-jobb)	2026-01-01	2026-12-31
Stockholm Business Region AB ska i samarbete med utbildningsnämnden testa en modell med en praktikbank för att stötta skolorna med att tillhandahålla PRAO-platser inom näringslivet för elever i årskurs 8 och 9, med särskilt fokus på bristyrken	2026-01-01	2026-12-31
Farsta stadsdelsnämnd ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, utbildningsnämnden, AB Familjebostäder samt andra berörda nämnder och bolag ta fram en gemensam långsiktig plan för utvecklingen av Mötesplats Fagersjö. Arbetet ska ske i dialog med boende och föreningsliv	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, Järva stadsdelsnämnd, Stockholm Business Region AB samt Stockholms Stadshus AB ta fram en plan för Kistas framtida utveckling i samråd med Kista Science City AB och andra externa aktörer	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, utbildningsnämnden, Södermalms stadsdelsnämnd, SISAB och andra berörda nämnder och bolag i staden ta ett helhetsgrepp om utvecklingen av platsen kring Åsö gymnasium	2026-01-01	2026-12-31
SISAB ska i samarbete med trafiknämnden, utbildningsnämnden, Skärholmens stadsdelsnämnd, AB Stockholmshem, Kulturhuset Stadsteatern samt relevanta lokala aktörer utreda hur Bredholmstorget i högre utsträckning kan utvecklas till ett tryggare och mer och inbjudande torg/skolgård i Skärholmens centrum	2026-01-01	2026-12-31
Övriga aktiviteter	Startdatum	Slutdatum
Säkerställ att skolorna efterfrågar kontinuerliga utdrag ur belastningsregistret för personer som arbetar med barn för att motverka sexualbrott mot barn och kriminell rekrytering	2026-01-01	2026-12-31
Verka för att fler skolor ska kunna tillaga mat i egen regi	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ att alla skolor serverar en varierad och näringsrik kost med kött, fågel eller fisk som alternativ	2026-01-01	2026-12-31
Stärk tillsynen av religiösa muslimska friskolor	2026-01-01	2026-12-31
Verka för att kunna tillsätta väktare med pedagogisk träning vid stökiga skolor för att öka tryggheten	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ att kläder som kan kopplas till gängattribut förbjuds i stadens skolor	2026-01-01	2026-12-31
Behovspröva placering av metalldetektorer och skalskydd med passerkort för att undvika farliga vapen och framtida skolskjutningar	2026-01-01	2026-12-31
Verka för en starkt polisiär närvaro vid skolor för att öka deras synlighet samt möjliggöra för social brottsprevention	2026-01-01	2026-12-31
Utöka skolakuten med jourklasser i syfte att stärka studieron och tryggheten	2026-01-01	2026-12-31
Utöka skolakuten till att även inkludera de fristående skolorna	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ att samtliga skolor följer de mänskliga rättigheterna, Agenda 2030 samt avvecklar de normkritiska och genuspedagogiska satsningarna så som HBTQ-certifiering	2026-01-01	2026-12-31
Verka för att traditionsenliga skolavslutningar i kyrkan ska kunna hållas	2026-01-01	2026-12-31
Verka för att samtliga politiska partier representerade i riksdag eller kommunfullmäktige alltid har rätt att delta vid skolor i de fall där ett parti bjuds in	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomför en genomlysning för att identifiera vilka handlingsplaner och kommunala regelverk som riskerar att leda till onödig administration och föreslå åtgärder för att minska överadministrationen för lärare	2026-01-01	2026-12-31
Se över lärarnas arbetsförhållanden gällande psykosocial arbetsmiljö samt verka för förbättringar	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ att det finns en god tillgänglighet av legitimerade lärare samt stärk lärarförsörjningen genom fler lärarassistenter och kringpersonal	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ att svenska är det huvudsakliga samtalsspråket i stadens skolor, även vid raster	2026-01-01	2026-12-31
Begränsa den kommunalt finansierade modersmålsundervisningen till lagstiftningens minimikrav	2026-01-01	2026-12-31
NPF-säkra samtliga Stockholms stads skolor genom utbildning av KIND/KI	2026-01-01	2026-12-31
Stärk arbetet med de särskilda undervisningsgrupperna genom kompetenshöjning av personal samt anpassning av lokaler, i syfte att uppnå närhetsprincipen för elever samt avlasta befintliga resursskolor	2026-01-01	2026-12-31
Utred hur den fysiska skolmiljön bättre kan anpassas för barn med NPF, till exempel genom avbländande och dimbara ljuskällor.	2026-01-01	2026-12-31
Arbeta för att utveckla utbildningsvägar för förskola och grundskola för särskilt begåvade elever	2026-01-01	2026-12-31
Stärk SYV-konsulenternas arbete för att få fler elever att söka sig till gymnasieinriktningar och praktiska utbildningar som leder till ett yrke med arbetskraftsbrist	2026-01-01	2026-12-31
Tillsätt ett pilotprojekt där personlighetstest utgör en del av SYV-vägledningen i syfte att erhålla träffsäkra rekommendationer till studier och framtida arbete	2026-01-01	2026-12-31
Ta initiativ till narkotikaförebyggande samverkan med polisen i skolorna	2026-01-01	2026-12-31
Utforma en handlingsplan riktad mot grundskolans narkotikaförebyggande arbete	2026-01-01	2026-12-31
Pilottesta Bunkeflo-modellen med mer idrotts/friluftsverksamhet i skolan	2026-01-01	2026-12-31
Verka för att stadens skolgårdar är tillräckligt stora i proportion till elevantalet	2026-01-01	2026-12-31
Skolpengen ska fördelas mer jämlikt över hela staden	2026-01-01	2026-12-31
Utred vad den socioekonomiska ersättningen haft för effekter	2026-01-01	2026-12-31
Stärk elevhälsans arbete tillsammans med Region Stockholm och ge elevhälsan ett förebyggande uppdrag med högre tillgänglighet till kuratorer	2026-01-01	2026-12-31
Strukturersättningen ska i högre utsträckning gynna barn med särskilda behov	2026-01-01	2026-12-31
Säkerställ tillsammans med servicenämnden att skolskjutsen fungerar som den ska	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram ett stadsövergripande styrdokument för hantering av ledighetsansökan i grundskolan, samt i styrdokumentet specificera hur elever med hög frånvaro ska undantas från riktlinjer om ledighet.	2026-01-01	2026-12-31
Stärk arbetet mot antisemitism i skolan	2026-01-01	2026-12-31

Äldrenämnden

Stockholm ska vara en äldrevänlig stad där äldre känner en hög livskvalitet och kan vara trygga i att den kommunala servicen håller absolut världsklass. Äldreomsorgen ska präglas av valfrihet, men också säkerställa att samtliga leverantörer uppfyller strikta kvalitetskrav. Olika boendelösningar ska erbjudas som anpassas till de olika stadierna i åldrandet, från seniorbostäder för det tidiga åldrandet, till trygghetsboenden och servicehus samt särskilda boenden för de med mer omfattande vårdbehov. För de äldre som vill och kan bo kvar i sina hem, ska hemtjänsten erbjuda den hjälp som behövs för att upprätthålla både fysisk och psykisk hälsa, utan att kompromissa med tryggheten. Möjligheten till nytänkande boendelösningar i naturnära miljöer bör också undersökas, särskilt med tanke på ökad rörlighet mellan kommuner.

Det strategiska utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen ska vila på två grundpelare: välfärdsteknikens framsteg och en hållbar personalförsörjning. För att uppnå en äldreomsorg i världsklass krävs högt ställda mål, rätt verktyg för chefer och ledare, samt en satsning på stärkt utbildning i svenska för omsorgspersonal. Personalen ska inte bara öka i antal, utan också bli mer kvalificerad med mycket goda kunskaper i svenska. Tills detta är uppnått bör varje arbetspass innehålla personal med goda svensk-kunskaper. Äldreomsorgen måste också ta hänsyn till behoven hos personer med funktionsnedsättningar. Närvaro av läkare och sjuksköterskor är avgörande inom äldreomsorgen, vilket kräver en nära dialog och samverkan med Region Stockholm. För att minska belastningen på akutmottagningarna bör äldre med subakuta åkommor erbjudas direktingång till geriatrik, ortopedi eller till lätt-geriatriska boenden med övernattningsmöjligheter.

Ett stärkt förebyggande arbete är nödvändigt för att motverka ohälsa som kan leda till sjukhusinläggningar eller psykisk ohälsa. Ett särskilt fokus bör ligga på att minska fallolyckor, då dessa kan förbättra livskvaliteten och förebygga onödiga sjukhusvistelser. För att säkerställa en samordnad vård och omsorg är det avgörande att skapa en stark samverkan mellan hemtjänst och primärvård. En "spindel i nätet" som koordinerar hela vård- och omsorgssystemet skulle effektivt motverka att äldre "bollas runt" i systemet och minska behovet av onödiga vårdinsatser.

Nämndens uppgifter

Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- uppföljning, utvärdering och utveckling av äldreomsorgen, i nära samverkan med stadsdelsnämnderna, i syfte att säkerställa hög kvalitet
- uppföljning av myndighetsutövningen inom äldreomsorgen, i nära samverkan med stadsdelsnämnderna, i syfte att säkerställa likställigheten i hela staden
- inspektion av stadens äldreomsorg oavsett utförare
- kvalitetsobservation av stadens äldreomsorg oavsett utförare
- bidragsgivning till ideella organisationer inom äldreomsorgen
- samarbete med Region Stockholm i gemensamma frågor samt inom Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum
- övergripande ansvar för utveckling och samordning av kompetenshöjande åtgärder för att stärka kompetensförsörjningen till äldreomsorgen
- stadens jourverksamhet inom äldreomsorg och omsorg om personer med funktionsnedsättning
- hantering av ansökningar om trygghetslarm samt installation och larmmottagning
- köhanteringssystemet för vård- och omsorgsboenden samt servicehus
- genomförande av centrala upphandlingar enligt lagen om valfrihet (LOV)

- förvaltning av stadsövergripande avtal avseende hemtjänst, dagverksamhet samt vård- och omsorgsboende enligt LOV
- genomförande av centrala upphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling för korttidsplatser för äldre och profilboende, förvaltning av avtal, samordning och hantering av korttidsplatser
- där stadsdelsnämnder så önskar i samarbete med servicenämnden och berörda stadsdelsnämnder genomföra stadsövergripande upphandlingar å stadsdelsnämndernas vägnar
- att leda och samordna utvecklingen av äldreomsorgen i samarbete med stadsdelsnämnderna inom områdena digitalisering, välfärdsteknik och utbildning
- att årligen till nämnden redovisa en sammanställning av arbetsmiljöarbetet inom äldreomsorgen
- utveckling och effektivisering av verksamhetsnära förvaltning av sociala system
- systematisk insamling, sammanställning och analys av statistik kopplad till stadens äldreomsorg med möjlighet till redovisning och analys på verksamhetsnivå
- att samordna arbetet med stadens äldreboendeplanering i nämndens lokalförslörjningsplan, som omfattar planeringen av vård- och omsorgsboenden, servicehus och korttidsboenden
- att årligen utarbeta en stadsövergripande rapport för verksamhetsområdet inklusive en analys av utvecklingen
- central upphandling av vård- och omsorgsboenden

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

Kvalitet och trygghet

Stockholms stads äldreomsorg ska vara i absolut världsklass, där hög omvårdnads kvalitet, hög servicenöjdhet och god trivsel hos personalen går hand i hand. Tyvärr är dagens äldreomsorg långt ifrån tillräcklig. Bristande språkkompetens bland omsorgspersonalen och otillräcklig kontroll samt uppföljning av både privata och offentliga vårdaktörer skapar ett påtagligt missnöje bland de äldre. Misstag inom omsorgen leder inte bara till kortsiktigt försämrad livskvalitet utan kan också orsaka långsiktiga hälsoproblem, vilket ytterligare belastar den redan hårt pressade akutsjukvården.

För att utveckla äldreomsorgen krävs en balanserad samverkan mellan privata och offentliga aktörer. Oavsett driftsform måste kvalitetskraven vara strikta och omfattande. Stadsdelsnämnderna ska skapa möjligheter för privata aktörer att delta i upphandlingar, men samtidigt stärka stadens egen kontroll genom att äga och driva fler verksamhetsfastigheter inom äldreomsorgen. Regelbundna granskningar och inspektioner ska genomföras för att identifiera och åtgärda brister i vården.

Utöver detta ska hygienrutinerna förbättras, och Silviahemscertifiering ska införas som ett grundläggande krav för alla medarbetare inom den brukarnära omsorgen. Denna certifiering säkerställer en hög kompetens i vården av äldre, särskilt med fokus på demensvård, vilket bidrar till en tryggare och mer kvalitativ omsorgsmiljö.

- Säkerställ förekomsten av en bred mångfald av privata, offentliga och ideella aktörer.
- Stärka rådgivningen över anläggningarna genom eget ägande, men möjlighet till att upphandla verksamheten.
- Stärka inspektionerna genom fler kvalitetsobservationer riktade mot hygienrutiner.
- Säkerställa att samtliga medarbetare har grundkunskap inom demens Silvia-hemscertifiering.

Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna säkerställa att äldreomsorgens insatser präglas av hög medicinsk kvalitet. Verksamheterna ska baseras på evidensbaserad omsorg, tillämpning av de senaste forskningsrönen och aktivt deltagande i vetenskapliga studier. Äldreomsorgen ska genomsyras av ett akademiskt förhållningssätt, där kontinuerlig verksamhetsutveckling drivs av personal, chefer och externa forskare.

För att främja innovation och utveckling ska äldreomsorgen vara öppen för att fungera som testbädd för nya välfärdsteknologier och innovativa lösningar. Vid utvecklingen av ny välfärdsteknik bör innovationsupphandlingar utnyttjas i större utsträckning, för att säkerställa att de bästa och mest moderna lösningarna implementeras.

- Stärk den vetenskapliga verksamhetsutvecklingen av äldreomsorgen tillsammans med äldrecentrum.
- Öka tillgängligheten och möjliggör testbäddsverksamhet inom äldreomsorgens verksamheter.
- Möjliggör privata lösningar för äldreomsorgens utmaningar genom innovationsupphandlingar.
- Stärk samverkan med civilsamhället för fler IT-utbildningar av äldre.

De dagliga måltiderna, både inom hemtjänsten och på särskilda boenden, är en grundpelare för en kvalitativ äldreomsorg. Staden ska säkerställa att valfrihet råder när det gäller valet mellan vegetarisk och animalisk kost, och ingen ska påtvingas en kost som inte överensstämmer med deras önskemål. Samtidigt bör staden sträva efter att måltider tillagas i riktiga kök på alla äldreboenden. Vid nybyggnation av äldreboenden ska det ställas specifika krav på att inrätta fullskaliga kök som möjliggör att brukarna kan se och känna doften av matlagningen, vilket bidrar till en hemtrevlig och stimulerande miljö.

Ekologiska livsmedel bör omprövas med hänsyn till deras höga kostnader och de tveksamma climateffekterna, till förmån för närproducerade alternativ med hög kvalitet. Vid upphandlingar ska höga krav på djurskydd alltid vara en prioritet, och detta inkluderar ett förbud mot kött från obedövad ritualslacht, för att säkerställa att djurskyddsstandarderna upprätthålls.

- Eftersträva platsbaserad tillagning av mat vid nya upphandlingar.
- Säkerställa ett brett kosturval med både animalisk och vegetarisk mat.
- Arbeta mot greenwashing genom att avbryta inköp av vissa ekologiska livsmedel.
- Möjliggöra mer närproducerat samt viltkött i upphandlingar.
- Förbjuda inköp av obedövat ritualslachtat kött.

Det förebyggande arbetet är avgörande för att undvika ohälsa. Därför ska staden ta fram ett handlingsprogram mot fallolyckor. I handlingsprogrammet ska åtgärder som utdelning av halkbroddar, äldrevänlig snöröjning samt andra innovativa åtgärder hämtade från Sverige och övriga Europa beaktas. Varje fallolycka leder till undvikbara besök vid akutmottagningarna, men även ökat behov av hemtjänst och till slut särskilt boende. Ett

proaktivt arbete stärker individens fysiska men även psykiska hälsa och möjliggör ett aktivt deltagande i samhället under den senare delen av livet.

- Inrätta ett handlingsprogram mot fallolyckor i hemmet.
- Tillsammans med trafiknämnden aktivt arbeta för äldrevänlig snöröjning.
- Pilottesta utdelning av halkbroddar under vintertid.

Bedrägerier mot äldre blir allt vanligare, och Stockholms stad måste vidta kraftfulla åtgärder för att motverka denna utveckling. Kötiden till 114 14 för att anmäla ett bedrägeri är i genomsnitt två timmar i Stockholm, vilket riskerar att avhålla äldre från att rapportera brott. Dessutom är bedrägeriutredningar ofta långdragna och gärningsmännen svåra att identifiera, vilket understryker vikten av förebyggande insatser riktade till potentiella brottsoffer.

Polismyndigheten har med anledning av de ökade bedrägerierna tagit fram ett utbildningspaket som syftar till att öka äldres medvetenhet om bedragarnas metoder. Detta utbildningspaket bör utnyttjas av Stockholms stad i en bred kampanj för att utbilda äldre och därmed förebygga att de utsätts för dessa brott. Genom en sådan insats kan staden inte bara minska risken för att äldre faller offer för bedrägerier, utan också stärka deras trygghet och självständighet i vardagen.

- I samverkan med berörda nämnder genomföra en informationskampanj i syfte att motverka bedrägerier mot äldre och öka medvetenheten om tillgängliga utbildningspaket.
- Verka för utökad samverkan med polisen och andra berörda myndigheter för att stävja bedrägerier mot äldre.

Personalförsörjning och språkkrav

Äldreomsorgen är en personalintensiv sektor där ny välfärdsteknik har stor potential, men dess utveckling är fortfarande i ett tidigt skede. För att höja kvaliteten inom äldreomsorgen krävs främst en kvalitetshöjning av själva verksamheterna, och i synnerhet av personalen. Staden ska intensifiera arbetet med det så kallade språklyftet inom äldreomsorgen, där fokus ligger på att säkerställa att alla omsorgsgivare enligt SoL och LSS uppnår minst SVA 1 (Svenska som andraspråk, nivå 1). På längre sikt ska språkkunskaperna stärkas ytterligare, med målet att omsorgsgivarna når SVA 2, vilket motsvarar gymnasienivå i svenska.

För att säkerställa dessa språkliga krav ska staden skärpa rekryteringsprocesserna genom att införa språktester som validerar kandidaternas språkkunskaper i svenska. Samtidigt ska äldrenämnden, i samverkan med stadsdelsnämnderna, stärka de tidiga rekryteringsinsatserna genom att uppmuntra fler grundskoleelever att välja vård- och omsorgsprogrammet. Utöver detta ska arbetsmarknadsinsatser inom stadsdelsnämnderna fokusera på att styra arbetslösa individer mot utbildningar inom språk och omsorg, med målet att långsiktigt öka antalet anställda inom sektorn.

- Verka för att höja språkkraven i äldreomsorgen till SVA 2, och successivt SVA 3.
- Implementera språktest vid nyrekrytering av personal.
- Fokusera statliga kompetensutvecklingsstöd till medarbetare som saknar kunskap motsvarande SVA 1, respektive SVA 2 och SVA 3 för undersköterskor.
- Kravställ att den brukarnära personalen avvärjer sig från att bära politiska, religiösa eller filosofiskt synliga symboler i tjänst.
- Stärka förståelsen för äldreomsorgen som yrkesval tillsammans med utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden.

Hemtjänst och kontinuitet

Hemtjänsten spelar en avgörande roll för att säkerställa god hälsa och livskvalitet för äldre och vissa funktionsnedsatta stockholmare. När den utförs på rätt sätt möjliggör hemtjänsten för individen att bo kvar hemma och fortsätta vara en del av samhället. Om insatsen däremot är bristfällig eller otillräcklig, riskerar individen att bli isolerad och i praktiken en fånge i sitt eget hem. Detta är särskilt allvarligt för de som saknar anhöriga som kan ge stöd.

Grunden för en god hemtjänst, förutom fullgoda språkkunskaper, är kontinuitet och personkännedom. Att möta många olika vårdare under kort tid skapar oro och otrygghet, särskilt när hjälp behövs med intima hygienuppgifter. Det är därför avgörande att den äldre känner sig trygg med vårdgivaren och kan förvänta sig att möta samma person vid återkommande besök.

För att stärka kontinuiteten i hemtjänsten är både ersättningssystemet och tydliga uppdragsbeskrivningar viktiga verktyg. Dessa ska användas för att säkerställa att vårdgivare kan bygga långsiktiga relationer med de äldre och ge den personliga omsorg som behövs för att upprätthålla trygghet och välbefinnande.

- Kravställa att hemtjänstbesök aviseras till mottagaren via sms med namn på vårdperson.
- Reformera ersättningssystemet inom hemtjänsten i syfte att uppnå kontinuitet och minska antalet olika vårdpersoner som besöker brukaren.
- Stärka samverkan mellan hemrehab och hemtjänst samt inkludera vissa rehabiliteringsuppdrag inom hemtjänsten, exempelvis hjälp med att boka tid eller instruera hur träningsövningar ska genomföras.
- Kravställa trygg hemgång som tjänst hos samtliga privata aktörer.
- Säkerställa fast kontaktperson i hemtjänsten.

Staden ska aktivt arbeta med att utreda alternativa boendeformer både inom sitt eget geografiska område och i övriga delar av landet. På kort sikt ska en utredning undersöka förutsättningarna för att inrätta ett vård- och omsorgsboende specifikt för döva personer, en målgrupp som växer och ofta har svårt att få adekvat stöd på stadens ordinarie boenden.

Samtidigt ska staden genomföra en översyn av möjligheterna att utveckla attraktiva senior- och trygghetsbostäder i angränsande kommuner till Stockholm. Genom samarbeten med privata byggaktörer kan staden också utforska möjligheterna att skapa naturnära bostäder med koppling till havs- och fjällmiljö. Större anläggningar där bostäder kombineras med service och aktiviteter för den aktiva pensionären skulle kunna fungera som föregångsexempel för framtida projekt.

En annan viktig del av utredningen är att undersöka möjligheten att utveckla stadens korttidsboenden till lätt-geriatrisk övernattningsavdelning. Detta syftar till att avlasta akutmottagningarna, som ofta är överbelastade av äldre med subakuta åkommor. Genom att erbjuda vård och tillsyn i en mer anpassad miljö kan risken för liggsår och sjukhusrelaterade infektioner minska, samtidigt som äldre får en tryggare vård i väntan på vidare behandling.

- Arbeta med andra kommuner i syfte att utveckla fler senior- och trygghetsbostäder i attraktiva lägen.
- Tillsammans med Region Stockholm vidareutveckla korttidsboende till en lätt-geriatrik med omsorgs- och rehabiliteringsuppdrag i syfte att undvika akuten för äldre.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Äldrenämnden ska i samarbete med Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd utreda förutsättningar och former för meningsfulla aktiviteter för personer över 65 år med funktionsnedsättning efter att daglig verksamhet upphör med fokus på personer och målgrupper som riskerar utanförskap. En verksamhet ska startas upp som en pilot under året för att sedan utvärderas	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna revidera tillämpningsanvisningarna för köhantering inom särskilt boende för äldre	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda behov och förutsättningar för ett kommunövergripande profilboende för äldre med psykisk sjukdom i egen regi	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen se över ersättningsmodell/ersättningsnivå för hemtjänst, inklusive organisation av och ersättning för trygghetslarm	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda huruvida stadens gränsdragning för äldreomsorgens insatser ska styras utifrån korrigerad riktålder för pension samt vilka följd effekter en förändring skulle innebära för exempelvis föreskrifter och ersättningar	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ta fram ett funktionsprogram för vård- och omsorgsboende som ska ersätta befintligt ramprogram	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med Storstockholms brandförsvaret utreda modell, verktyg och kostnader för att stödja stadsdelsnämnder med flera berörda om insatser för äldre med flera riskutsatta i samband med orosmälan gällande brandsäkerhet	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska initiera ett arbete med att samla in, sammanställa och analysera statistik kopplad till stadens äldreomsorg. Arbetet ska utvecklas successivt i syfte att stärka uppföljningen och skapa ett förbättrat underlag för styrning och utveckling av äldreomsorgen	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska se över hur tryggt mottagande kan förbättras genom bland annat stärkt samverkan med regionen så att den som vårdats på sjukhus vid behov möts upp av någon när de kommer hem	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska se över och utreda möjligheten att öka antalet vård- och omsorgsplatser med finskspråkig inriktning	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska utreda hur växelvård och avlösning för anhöriga kan utökas samt initiera ett arbete kring hur korttidsvården i egen regi kan utökas	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden och äldrenämnden göra fördjupade utredningar och förberedelser med inriktningen att ansvaret för den it-nära förvaltningen av sociala system ska flyttas till antingen socialnämnden eller äldrenämnden	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden, Stockholms Stadshus AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över samverkansavtalet mellan staden och dotterbolaget. I samband med detta även titta på finansieringen för nya vård- och omsorgsboenden	2026-01-01	2026-06-30
Socialnämnden och äldrenämnden ska utreda och föreslå en finansieringsmodell för befintliga och kommande gemensamma digitala lösningar och digital infrastruktur för äldreomsorgen och socialtjänsten	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen genomföra en översyn av ersättningsnivån för dagverksamhet. Utifrån resultatet ska eventuella justeringar av ersättningsnivån och/eller lokalschablonen presenteras	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, äldrenämnden och Micasa Fastigheter AB se över och inarbeta strategier samt behovs- och efterfrågebedömningar för seniorbostäder i syfte att utöka antalet och andelen seniorbostäder för personer över 65 år. Som en del i detta ska ansvarsfördelning och behov av samordning avseende seniorbostäder utredas	2026-01-01	2026-06-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna och i samverkan med arbetsmarknadens parter ta fram en genomförandeplan som föreslår åtgärder för en mer attraktiv äldreomsorg inom exempelvis arbetsmiljö, arbetstid och lönebildning med syfte att stärka såväl attraktiviteten i omsorgens yrken som möjligheten till ett hållbart arbetsliv och förbättrade arbetsvillkor för äldreomsorgens medarbetare	2026-01-01	2026-04-30
Kommunstyrelsen ska i samråd med förskolenämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt övriga berörda nämnder analysera kompetensförsörjningsbehoven på kort och lång sikt inom välfärdsverksamheterna och föreslå åtgärder för bland annat ökad omställning	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna vidareutveckla och sprida arbetet med svala platser för värmebölja till att bli förstärkta trygghetspunkter/beredskapsnoder som hemtjänst med flera kan använda sig av men som framförallt ska stödja personer med särskilda behov	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna stötta införandet av äldreomsorgsverksamhet med inriktning samiska och meänkieli samt säkerställa att det finns aktivitetscenter med aktiviteter för samer och tornedalingar	2026-01-01	2026-12-31
Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen utreda efterfrågan och behov av teckenspråkig äldreomsorg	2026-01-01	2026-06-30
Övriga aktiviteter		
Silviahems-certifiera medarbetare som möter patienter med demens	2026-01-01	2026-12-31
Stärka granskningsarbetet riktat mot kvalitets- och hygienrutiner	2026-01-01	2026-12-31
Upprätta och implementera språktest vid nyanställning	2026-01-01	2026-12-31
Upprätta en handlingsplan för att höja språkkraven till SVA 2 och SVA 3	2026-01-01	2026-12-31
I samverkan få fler studenter att välja äldreomsorgen som yrkesval	2026-01-01	2026-12-31
Implementera riktlinjer om att personal med patientkontakt ska avvärja sig från att bära politiska, religiösa och filosofiska symboler i tjänst	2026-01-01	2026-12-31
Revidera närings- och kosthållningspolicyn samt tillhörande strategi	2026-01-01	2026-12-31
Revidera förfrågningsunderlaget för hemtjänst	2026-01-01	2026-12-31
Utreda inkluderingen av trygg hemgång som deluppdrag hos samtliga hemtjänstleverantörer	2026-01-01	2026-12-31
Utreda ett utvecklat korttidsboende med lätt-geriatrisk karaktär i samverkan med Region Stockholm	2026-01-01	2026-12-31
Utreda verksamhetsmodell för en akademisk äldreomsorg	2026-01-01	2026-12-31
Utreda lämpliga innovationsupphandlingar	2026-01-01	2026-12-31
Möjliggöra testbäddar för ny välfärdsteknik	2026-01-01	2026-12-31
I samverkan med berörda nämnder genomföra en informationskampanj i syfte att motverka bedrägerier mot äldre och öka medvetenheten om tillgängliga utbildningspaket.	2026-01-01	2026-12-31
Verka för utökad samverkan med polisen och andra berörda myndigheter för att stävja bedrägerier mot äldre.	2026-01-01	2026-12-31

Överförmyndarnämnden

I Stockholm får alla som inte själva kan sköta sin ekonomi eller bevaka sina rättigheter ett bra stöd av en god man eller en förvaltare. Insatserna ska vara av hög kvalitet och trygga för den enskilde. Överförmyndarnämndens huvuduppgift är att utöva tillsyn över godmanskap och förvaltarskap. För att uppnå detta är en väl fungerande tillsyn av ställföreträdarna grundläggande. Handläggningen ska vara rättssäker och effektiv, och det ska vara lätt att få kontakt med staden.

Arvodena till gode män bör höjas för att bättre kompensera för det stora ansvaret som uppdraget innebär. Samtidigt bör gode mäns släktband med gängkriminella granskas hårdare för att säkerställa en transparent och korrekt hjälp till samhällets utsatta.

Nämndens uppgifter

Överförmyndarnämndens uppdrag är reglerat i föräldrabalken. Nämndens huvudsakliga ansvar omfattar:

- rekrytering och byte av gode män och förvaltare
- tillsyn och arvodering av gode män och förvaltare
- information och utbildning av gode män och förvaltare
- särskilt stöd för rekrytering och arvodering av särskilt förordnade vårdnadshavare till ensamkommande flyktingbarn

Kommunfullmäktiges inriktning för nämnden

För att kommunfullmäktiges mål ska uppnås ska nämnden, utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser*, arbeta enligt kommunfullmäktiges prioriterade inriktning nedan.

Stockholmare som behöver hjälp av en ställföreträdare ska få stöd snabbt. Nämnden ska prioritera arbetet med att korta handläggningstiderna. I arbetet med utvecklingen av stadens förvaltarenheter behöver överförmyndarnämnden fortsatt samverka med arbetsmarknadsnämnden. Nämnden ska, i avvaktan på att en särskilt förordnad vårdnadshavare utses av tingsrätten, utse god man till alla ensamkommande barn.

Arbetet som ställföreträdare, gode män och förvaltare gör är av stort värde för alla som är i behov av hjälp. Genom deras arbete kan den enskildes rättigheter säkerställas. Nämndens arbete för att rekrytera och tillgodose behovet av gode män är centralt för att stödja individer som behöver en god man. Nämnden ska hålla i utbildningar för gode män, för att säkerställa tillräcklig kunskap och kvalitet i uppdraget. Genom rekryteringsinsatser, effektiva utbildningsinsatser och i samarbete med civilsamhället ska rekrytering av gode män och förvaltare öka.

Överförmyndarnämnden har ett viktigt uppdrag i tillsyn över förmyndarskap, det vill säga hur föräldrar förvaltar sina barns tillgångar. Tillsynen ska säkerställa att barn, eller myndiga personer som inte själva kan ta tillvara sin rätt, inte missgynnas ekonomiskt eller rättsligt. Nämnden ska särskilt se till att barnets tillgångar används för barnets nytta och att tillgångarna i övrigt är placerade på ett tryggt sätt som ger en rimlig avkastning.

Nämnden ska kontinuerligt göra lämplighetskontroller av ställföreträdare. Eventuella oegentligheter ska polisanmälas, därför ska nämnden informera om och underlätta för huvudmän att göra polisanmälan när oegentligheter uppdagas. Om en ställföreträdare förekommer i belastningsregistret ska nämnden föreslå entledigande av denne. Nämnden ska säkerställa processer för att staden ska ha ställföreträdare av hög kvalitet som sköter sina uppdrag väl. Nämnden ska i den mån det är möjligt undersöka släktkopplingar som goda män har till personer i gängkriminalitet.

I och med att nämnden har ett särskilt uppdrag att genomföra tillsyn över förmyndarskapet är det viktigt att ständigt arbeta med uppföljning och utvärdering ur ett barnrättsperspektiv. Nämnden ska sprida kunskap till medarbetare och chefer i arbetet med att systematiskt säkerställa barnets bästa.

För att säkra god kvalitet i verksamheten är det centralt att arbeta med att systematiskt förbättra arbetssituationen och arbetsmiljön för de anställda. Målsättningen är att nämnden ska vara en dynamisk, professionell och uppskattad arbetsplats.

Nämnden ska fortsätta arbetet med att fortbilda stadens biståndshandläggare och socialsekreterare om uppdraget som god man och förvaltare. Överförmyndarnämnden ska samarbeta med relevanta aktörer så att även ideella krafter tas tillvara.

Nämnden ska även, tillsammans med kommunstyrelsen, verka för att nämndens nationella ansvar överförs till lämplig statlig myndighet när så är möjligt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utreda goda mäns släktkopplingar till gängkriminella individer	2026-01-01	2026-12-31
Höja arvoden till gode män motsvarande 10 mkr	2026-01-01	2026-12-31

Central medelsreserv

I central medelsreserv: 1. Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov reserveras 5 miljoner kronor.

I central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov reserveras 1 476,6 miljoner kronor inklusive medel för nedanstående ändamål.

I central medelsreserv avsätts medel för att staden ska ha en beredskap inför oförutsedda händelser, för kostnader som beslutas av kommunstyrelsen utifrån förutsättningar som inte är kända vid budgetens antagande samt för verksamheter där anslag fördelas utifrån ansökan.

För att öka transparensen och för att kommunfullmäktige ska kunna ta ställning till innehållet redovisas beräknade kostnader för olika poster. Detta är preliminära kostnadsberäkningar. Kommunstyrelsen äger full rätt att fördela om resurser inom ramen för central medelsreserv 2 och kostnaderna ska ses som en redovisning av det beräkningsunderlag som ramen grundar sig på. Beroende på exempelvis de ansökningar som inkommer kan kostnaderna bli såväl lägre som högre.

Trygghetsinsatser – 110,5 miljoner kronor

- Beredskapsåtgärder. Syftar till att säkra stadens förmåga i händelse av kris och krig. Inom området pågår en rad statliga utredningar som under året kan komma att innebära ökat ansvar för staden. Nya statliga regelverk ska enligt finansieringsprincipen innebära att kommuner kompenseras. Så sker dock inte alltid. För ändamålet beräknas därför 15,3 miljoner kronor.
- Ordningsvakter. Kommunstyrelsen samordnar stadens arbete med ordningsvakter syftande till en tryggare stad. I budgeten föreslås ett stärkt fokus på utsatta miljöer och att stadsdelsnämnderna ska kunna finansiera egna insatser utöver de kostnader som finansieras centralt. Anslaget till ordningsvakter räknas upp med prisutveckling. Under året ska också förmåga att göra narkotikasök i offentliga miljöer säkerställas. Grundfinansieringen kommer från central medelsreserv. För ändamålet beräknas 103,5 miljoner kronor.
- Platssamverkan och platsutveckling i trygghetsskapande syfte. Tillsammans med civilsamhället och lokalt näringsliv jobbar staden aktivt för att göra det offentliga rummet tryggare. För ändamålet beräknas 40 miljoner kronor.
- Informationssäkerhet. I årets budget höjs ambitionerna för arbetet med informationssäkerhet ytterligare. Det omfattande dataläckage som drabbat stora delar av det offentliga Sverige under året visar på ett behov av att göra mer för att öka säkerheten. Dataläckaget kommer att utvärderas externt och utifrån den utvärderingen finns det anledning att reservera medel för att kunna göra en säkerhetsöversyn av relevanta delar av stadens centrala system. För ändamålet reserveras 15 miljoner kronor. Skulle mer behövas finns ett större anslag kopplat till utvecklingskostnader IT. För stadsdelsnämnderna reserveras därutöver 7,7 miljoner kronor för att finansiera en förstärkning av nämndernas arbete med informationssäkerhet.

Miljö- och klimatinsatser – 30,7 miljoner kronor

- Lokala åtgärdsprogram, vatten. Sökbara medel syftande till att förbättra vattenkvaliteten i stadens vattenförekomster.

Idrottsinsatser – 60,7 miljoner kronor

- Investeringar och särskilda åtgärder för att främja idrottandet som kan sökas av nämnder och bolag

Välfärdsinsatser – 487,4 miljoner kronor

- För att elever i skolan och äldre i äldreomsorgen inte ska drabbas av kostnader som uppstår till följd av tomställda lokaler i samband med de demografiska förändringar som nu sker finansieras nu dessa och exempelvis skolidrottslokaler med annan användning än skolverksamhet via Central medelsreserv. Totalt omfattar det 158,4 miljoner kronor som genom finansiering via CM gör att skola och äldreomsorg kan använda motsvarande belopp till kärnverksamheten.
- Förskola – bidrag för hög hyra. I enlighet med det av kommunfullmäktige antagna regelverket ges bidrag till nya förskolor med hög hyra. För ändamålet beräknas 100 miljoner kronor.
- Förstärkt vuxenutbildning. Under året görs en översyn av vuxenutbildningens organisering och finansiering. I tider av hög arbetslöshet behöver verksamheten stärkas och staden reserverar i central medelsreserv 80 miljoner kronor för att kunna möta upp verksamhetens behov och för att kunna öka ambitionerna.
- Måltidsstöd för lokalproducerad mat av hög kvalitet i välfärdens verksamheter – 70 mkr.
- Partssamarbete för en äldreomsorg av god kvalitet. Staden initierar ett långsiktigt arbete för att tillsammans med parterna stärka arbetet för att fler ska vilja jobba kvar i omsorgen och för att fler ska välja det jobbet. Genom partssamverkan utvecklas insatser inom exempelvis arbetsmiljö, lönebildning och arbetstid syftande till hälsa och återhämtning. Inom ramen för partssamarbetet prövas bland andra insatser en pilot med kortare arbetstid i delar av staden. Utifrån parternas gemensamma strävanden kan medel beviljas ur central medelsreserv. För syftet finns 25 miljoner kronor reserverat.
- Medel för lokaländamål i form av stimulansbidrag och merkostnader för särskilda boenden inom äldreomsorg och bostäder med särskild service. För ändamålet beräknas 20 miljoner kronor.
- Socialnämnden: SHIS lägenheter. Stiftelsen Stockholms hotellhem (SHIS) säkerställer att det finns bostäder till stockholmare med särskilda behov. För detta finns medel anslagna i central medelsreserv. För ändamålet beräknas 10 miljoner kronor.
- Yrkes-SM. För att stärka och uppmärksamma gymnasiala yrkesutbildningar och därigenom bidra till att säkra långsiktig kompetensförsörjning arrangerar staden yrkes-SM. För ändamålet beräknas 6 miljoner kronor.
- Arbetskakor i äldreomsorgen. Den kommunala äldreomsorgen ska erbjuda sina anställda tillgång till arbetsskor. För detta medel anslås medel under SDN Äldreomsorg. Privata utförare kommer om de inför samma förmån kunna ansöka om medel för syftet. Äldrenämnden har fått ett anslag för syftet. Här finns ytterligare en beredskap i det fall att efterfrågan skulle bli stor. För ändamålet beräknas 4 miljoner kronor.
- Äldreomsorg med inriktning samiska och meänkieli och aktiviteter för samer och tornedalingar. För ändamålet beräknas 2 miljoner kronor.
- Äldreomsorg med inriktning på svenska språket och svensk kultur 10 mkr
- Stärkta insatser mot välfärdsbrottslighet. För ändamålet reserveras 11 miljoner kronor för insatser i stadsdelsnämnderna. Avsikten är att pengar avsatta för välfärd ska gå till välfärd. Alla nämnder har ett ansvar att säkerställa att upphandlingar inte göder organiserad brottslighet.
- Äldreomsorg med inriktning på döva och dövblinda 3 mkr

Insatser för en levande och demokratisk stad – 24,3 miljoner kronor

- Högtider och evenemangsdagar i fokusområden. Stadens insatser i fokusområden finansieras i allt väsentligt inom linjeorganisationen. För att stärka lokalsamhället och samordningen reserveras medel som kan sökas av berörda nämnder. För ändamålet beräknas 4 miljoner kronor.

- Hyreskompensation för nya eller upprustade parklekar. Stadsdelsnämnder som rustar upp parklekar får initialt en höjd hyra för dessa. För att säkerställa att parklekar kan rustas upp finns både investeringsmedel och ett stöd för ökade hyror. För ändamålet beräknas 4 miljoner kronor.
- Lokalt näringslivsarbete. För att stärka stadsdelsnämndernas lokala näringslivsarbete reserveras 4 miljoner kronor för klustervisa näringslivssamordnare.

Kostnader till följd av regelverk antagna av kommunfullmäktige samt för utvecklingskostnader IT – 698 miljoner kronor

- Resultatenheter. Kommunfullmäktige har i bred politisk enighet antagit regelverk för ekonomisk förvaltning. I denna finns möjlighet att organisera verksamheten med långsiktighet och ett decentraliserat ansvar genom resultatenheter. För att bokföringsmässigt täcka upp överskott behöver det avsättas medel i central medelsreserv. För ändamålet beräknas 200 miljoner kronor.
- Politiska organisationen – rotlar och partikanslier. Den politiska organisationen är enligt överenskommelse mellan fullmäktiges alla partier organiserad på samma sätt som resultatenheter vilket innebär att överskott i dessa verksamheter behöver täckas upp i central medelsreserv. För ändamålet beräknas 95 miljoner kronor.
- Ombudgeteringar verksamhetsberättelse. I samband med årsredovisningen kan nämnder i vissa fall begära ombudgetering. Det kan handla om kostnader för ingångna avtal där tidsförskjutningar ägt rum. Det behövs finnas utrymme i central medelsreserv för de kostnader som då uppstår under innevarande år. För ändamålet beräknas 100 miljoner kronor.
- Utvecklingskostnader it. För ändamålet beräknas 300 miljoner kronor.
- Särskilda uppdrag till servicenämnden. Servicenämnden är en avgiftsfinansierad verksamhet som finansieras genom de tjänster som nämnder och styrelser efterfrågar. Vid sidan om denna huvudsakliga uppgift kan kommunfullmäktige ge servicenämnden särskilda uppdrag som då finansieras av central medelsreserv. För ändamålet beräknas 3 miljoner kronor.

Vidare reserveras 530 miljoner kronor i central medelsreserv: 3. *Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* inom förskola, fritidshem, fritidsklubb grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning, anpassad grund- och gymnasieskola, svenskundervisning för invandrare (sfi), flyktingmottagande, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, kommunalt bostadstillägg för funktionsnedsatta, ekonomiskt bistånd, familjerådgivning samt arvoden med mera inom överförmyndarnämnden. Prestationsförändringarna beräknas i huvudsak utifrån stadens befolknings- och elevantalprognoser.

I central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* reserveras 550 miljoner kronor inklusive medel för följande ändamål:

- Förändringar mellan åren i redan beslutade investeringsprojekt som inte kan finansieras genom omprioriteringar inom nämndens investeringsplan
- Nya prioriterade investeringsprojekt som inte kräver genomförandebeslut av kommunfullmäktige, genom att de inte är av strategisk vikt eller principiell karaktär
- Klimat- och bilmiljard
- Trygghetsinvesteringar
- Åtgärder i stadsmiljö i prioriterade ytterstadsområden
- Parklekar
- Upprustning av parkmiljö i anslutning till förskolegårdar
- Trädvård och trädplantering inom SDN stadsmiljö
- Lokala åtgärdsprogram, vatten
- Biologisk mångfald
- Naturresevat och biotopskyddsområden

- Stockholm vid vattnet
- Investeringar för övertagande av parkskötsel och lokalvård i egen regi
- Investeringar för omorganisation av barnomsorg på obekväm arbetstid

I Central medelsreserv: 5. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* reserveras 843 miljoner kronor i huvudsak för ej aktiverbara utgifter kopplade till investeringsprojekt som enligt svensk lag ska klassificeras som driftkostnader och resultatföras det år de inträffar. Exempel på sådana kostnader är rivning, sanering och detaljplanekostnader.

Finansförvaltning

Mnkr	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Pensioner, arbetsgivaravgifter	-10 185,3	-10 418,7	-10 652,0	-10 934,5
Pensionsersättning, personal-omkostnadspålägg från nämnderna mm	8 150,0	8 250,0	8 456,3	8 667,7
Anslagsfinansierad del av pensioner/arbetsgivaravgifter mm	-2 035,3	-2 168,7	-2 195,8	-2 266,9
Skatteintäkter och begravningsavgifter	66 794,0	68 411,1	71 550,8	74 712,7
Utjämning och fastighetsavgift	-6 464,6	-6 726,1	-7 624,5	-8 363,8
Utdelning	340,0	630,0	340,0	340,0
Finansiellt resultat exklusive utdelningar	119,9	488,3	406,3	271,6
Disposition begravningsavsättning	40,0	37,2	33,9	19,3
Summa finansiering verksamhetens nettokostnader	60 829,2	62 840,6	64 706,5	66 979,8
Interna ränteersättningar	2 374,0	2 596,6	2 677,5	2 772,8
Finansiering investeringsplan				
Förändring av eget kapital	0,1	0,1	88,5	139,0
Avskrivningar	3 000,9	3 268,9	3 498,8	3 631,7
Ej aktiverbara utgifter (CM5)	675,0	843,0	726,0	739,0
Försäljningsinkomster	200,0	200,0	200,0	200,0
Upplåningsbehov	3 360,8	4 407,3	2 915,3	2 314,9
Summa finansiering investeringsplan	7 236,8	8 719,3	7 428,6	7 024,6

Förslag till budget 2026 och inriktning för 2027 och 2028

Under Finansförvaltningen redovisas de samlade kostnaderna för pensioner och arbetsgivaravgifter, stadens skatteintäkter, intäkter för fastighetsavgifter med mera. Finansförvaltningen tillgodogörs interna ersättningar för pensioner och personalomkostnadspålägg från nämnderna. Här upptas finansiellt resultat, aktieutdelning samt interna ränteersättningar från nämnder för investeringar.

Exploateringsinkomster vid markförsäljning, motsvarande det bokförda värdet, tas upp under exploateringsnämnden. De samlade budgeterade investeringsinkomsterna framgår av investeringsplanen.

Pensioner, arbetsgivaravgifter m.m.

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Pensioner		
Utbetalningar pensioner	-1 298,3	
Pensionsavgifter	-1 509,5	
Särskild löneskatt (24,26 %)	-681,2	
Förändring av pensionsskuld (inkl särsk löneskatt)	-116,0	
Summa	-3 604,9	
Övriga personalkostnader	-100,0	
Arbetsgivaravgifter (inkl avtalsförsäkring)	-6 713,8	
Ersättningar från nämnderna för pensioner och personalförsäkring		8 250,0
Summa	-10 418,7	8 250,0
Anslagsfinansierad del av pensioner/ arbetsgivaravgifter mm	-2 168,7	

Pensioner

Här redovisas stadens samlade kostnader för pensioner för så väl aktiv som pensionerad personal. Staden redovisar pensionskostnader enligt blandmodellen. För anställda inom staden gäller avgiftsbestämda pensionsavtalet AKAP-KR. Somliga anställda födda 1985 och tidigare har valt att vara kvar i tidigare pensionsavtalet vilket är delvis förmånsbestämt. Pensionsskulden avser förmånsbestämd ålderspension och avtalspension. Skulden beräknas enligt beräkningsmodellen, RIPS 21. Den del av skuldförändringen som avser ränta budgeteras under finansiella kostnader.

Arbetsgivaravgifter

Stadens nämnder betalar lagstadgade arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkring och pensioner genom ett personalomkostnadspålägg, som läggs på lönesumman. För arbetstagare födda 1960 och senare har detta beräknats till 40,0 procent för 2026. Pålägget består av följande poster: Lagstadgade arbetsgivaravgifter om 31,42 procent, avtalsförsäkringar om 0,20 procent och kalkylerade kostnader för avtalspension om 8,4 procent. Pålägget för personer födda 1959 och tidigare uppgår till 16,0 procent. Riktlinjen är att förändrade arbetsgivaravgifter eller avtalsförsäkringar, som beslutas om året innan budgetåret, ska påverka personalomkostnadspålägg, som tas ut budgetåret.

Skatteintäkter och begravningsavgifter

Mnkr	Skatteunderlag/ skattesats/avgift	Intäkter
Förskott efter uppräknat skatteunderlag 2026:	378 590,0	68 146,2
Utdebitering	18,22	
Begravningsavgift	0,07	265,0
Summa skatteintäkter och begravningsavgifter		68 411,2

Skatteunderlag och skatteberäkningar

Prognosen över skatteunderlaget för 2026, det vill säga kommuninvånarnas förvärvsinkomster under 2024, är uppräknad med en bedömning av utvecklingen under inkomståren 2025 och 2026. Gällande prognos utgår från Sveriges Kommuner och Regions bedömning den 21 augusti 2025. Skatteunderlaget beräknas öka med 3,8 procent år 2025 och 4,2 procent år 2026. Stadens skatteinkomster är beräknade på en skattesats om 18,00 kr.

Begravningsavgift

Begravningsverksamheten finansieras genom en särskild avgift som tillgodogörs staden på samma sätt som skattemedel. Begravningsavgiften uppgår till 7,0 öre av uppräknat skatteunderlag (7,0 öre 2025).

Utjämning och fastighetsavgift

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Inkomstutjämning	-7 327,7	
Kostnadsutjämning	-1 227,4	
Regleringspost		2 363,8
LSS-utjämning	-2 013,8	
Fastighetsavgift		1 479,0
Summa	-10 569,0	3 842,8
Netto utjämning och fastighetsavgift	-6 726,1	

Utjämningssystemet

Kommuner och regioner garanteras genom inkomstutjämningen 115 procent av medel-skattekraften i riket. Stockholms stad och andra kommuner som har en skattekraft över den s.k. *garantinivån* betalar en inkomstutjämningsavgift till staten. Det slutliga utfallet av inkomstutjämningen kommer att fastställas under december månad 2025.

LSS-utjämning

LSS-utjämningen utjämnar för kostnadsskillnader i kommunernas LSS-verksamhet. Kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) infördes 2004. Gällande prognos för LSS-utjämningen utgår från SCB:s prognos i juni 2025.

Fastighetsavgift

Från och med år 2008 har den statliga fastighetsskatten ersatts av en kommunal avgift. Fastighetsavgiften baseras på ett taxeringsvärde med ett högsta tak som justeras årsvis. Detaljerade regler utfärdas av Skatteverket.

Utdelning

Flertalet av stadens bolag ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Vissa bolag i koncernen erlägger koncernbidrag till moderbolaget Stockholms Stadshus AB, som i sin tur tillskjuter bidrag till mottagande bolag. Utdelning till staden sker från moderbolagets egna kapital.

I budget föreslås en preliminär utdelning om 630 mnkr från Stockholms Stadshus AB. Det slutliga beloppet beslutas i samband med tertialrapport 2 och därtill eventuellt hörande extra bolagsstämma för Stockholms Stadshus AB. Vid ordinarie årsstämma 2026 beslutas inte om någon utdelning från koncernen.

Mnkr	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Räntenetto	574,3	722,5	716,7	694,9
Övriga finansiella intäkter	2,0	2,3	2,3	2,3
Övriga finansiella kostnader	-44,3	-41,6	-42,6	-42,6
Finansiella kostn pensionsskuld exkl löneskatt	-412,1	-195,0	-270,1	-383,0
Finansiellt resultat exklusive utdelningar	119,9	488,3	406,3	271,6

Kommunstyrelsen agerar genom stadsledningskontoret som kommunkoncernens samlade finansfunktion. Samtliga upplånings- och placeringsbehov sker genom stadsledningskontorets internbank. Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad anger ramar för finansverksamheten i kommunkoncernen, det vill säga Stockholms stad, Stockholms Stadshus AB och dess majoritetsägda bolag samt stadens övriga helägda bolag. Finanspolicyn ska fastställas av kommunfullmäktige årligen och revideras vid behov. En riskkontrollfunktion övervakar att de finansiella riskerna håller sig inom de ramar och regler som finns angivna i finanspolicyn.

Enligt finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad ska staden och samtliga bolag erhålla upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för en marknadsmässig kreditmarginal och eventuell omkostnadsersättning.

Övriga finansiella intäkter utgörs i första hand av ersättning som tas ut i samband med att staden går i borgen. Enligt gällande regler för stadens borgenshantering ska staden vara restriktiv avseende nya borgensåtaganden. Övriga finansiella kostnader utgörs i huvudsak av kostnader för rating, syndikerat låneavtal (betalningsberedskap) och marknadsprogram samt bankavgifter. Den del av pensionsskulden som är att betrakta som en finansiell kostnad inklusive löneskatt redovisas under finansiella kostnader.

Begravningsfond

Begravningsverksamheten finansieras genom en begravningsavgift. Överskott/underskott inom verksamheten avsätts centralt för balansering av resultat, som återförs till avgiftskollektivet.

Internränta

Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta i samband med budget. Staden eftersträvar en internränta som är relativt stabil och som reflekterar kommunkoncernens genomsnittliga finansieringskostnad de kommande åren. Kommunfullmäktige fastställer stadens internränta för 2026 till 2,8 procent, (2,8 procent 2025). Räntan för bostadsrättsinnehav motsvarar internräntan.

Kommunfullmäktige fastställer därutöver kalkylräntan för enskilda projekt till 5,0 procent.

Räntan för markinnehav motsvarar avgäldsräntan för tomträtter, som uppgår till 3,0 procent (3,0 procent 2025).

Kapitalkostnadsberäkning

Vid beslut om ny-, om- och tillbyggnadsprojekt gällande lokaler och bostadslägenheter med kostnadsbaserad hyresberäkning, och med SISAB, Micasa och fastighetsnämnden som hyresvärd, baseras dessa på en mer långsiktig kapitalkostnadsberäkning. Den del som avser kostnaden för en kapitalskuld beräknas med en bestämd procentsats, en kalkylberäkningsprocent. Kalkylberäkningsprocenten ska gälla vid bedömning av ett projekt i samband med beslut och därefter vara fast för detta specifika projekt i samband med uppföljning under hela genomförandetiden. Hyresofferter från berörda bolag och fastighetsnämnden ska avseende kapitalskulden kompletteras med denna kalkylberäkningsprocent.

BALANSBUDGET

Mnkr	Budget 2025*	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Tillgångar				
Materiella anläggningstillgångar**	111 209,5	115 741,9	118 870,7	121 449,6
Finansiella anläggningstillgångar	6 088,5	6 088,5	6 088,5	6 088,5
Summa anläggningstillgångar	117 298,0	121 830,4	124 959,2	127 538,1
Omsättningstillgångar	111 101,7	111 027,3	110 959,4	110 920,8
Summa tillgångar	228 399,7	232 857,6	235 918,6	238 458,9
Eget kapital och skulder				
Eget kapital	91 679,9	91 805,0	91 930,1	92 143,7
Förändring enl resultaträkningen	0,1	0,1	88,5	139,0
Förändring eget kapital övrigt	125,0	125,0	125,0	125,0
Summa eget kapital	91 805,0	91 930,1	92 143,7	92 407,7
Avsättningar pensioner m fl förpliktelser	14 795,6	14 911,6	14 993,8	15 076,7
Infrastrukturella avsättningar mm	10 123,7	8 198,9	5 706,5	3 412,4
Summa avsättningar	24 919,3	23 110,6	20 700,3	18 489,1
Skulder	111 675,3	117 816,9	123 074,6	127 562,1
Summa eget kapital och skulder	228 399,6	232 857,6	235 918,6	238 458,9
Ansvarsförbindelse pensioner	15 449,1	14 637,4	13 948,0	13 337,0
Soliditet (%) inklusive ansvarsförbindelse	33,4	33,2	33,1	33,2

* Ingående värde korrigerat enligt bokslut 2024

** Exkl ej aktiverbara utgifter (CM5)

Balansbudgeten visar vilka effekter budgeten för 2026 med inriktning för 2027 och 2028 har på stadens tillgångar och skulder. Den är upprättad utifrån förutsättningarna i bokslut 2024, budget 2025 och 2026 samt enligt det finansiella målet att soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen inte ska vara lägre än 34,0 procent på längre sikt. På kort sikt ska soliditeten inte understiga 30,0 procent. Omsättningstillgångarna är beräknade enligt förutsättningen att stadens likviditet inte ska förändras under planperioden.

KASSAFLÖDESANALYS

Mnkr	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	0,1	0,1	88,5	139,0
Förändring eget kapital övrigt	125,0	125,0	125,0	125,0
Justering ej likvidpåverkande poster	3 204,7	3 297,1	3 489,9	3 608,9
Utbetalning avsättningar	-1 986,6	-1 887,5	-2 458,6	-2 274,8
Förändring kortfr fordr, lån o lager	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från löpande verksamhet	1 343,2	1 534,7	1 244,9	1 598,1
Investeringsverksamhet				
Investering materiella anläggningstillgångar*	-9 106,8	-9 151,3	-8 017,6	-7 685,6
Försäljning materiella anläggningstillgångar	2 745,0	1 475,0	1 515,0	1 600,0
Investering finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-6 361,8	-7 676,3	-6 502,6	-6 085,6
Finansieringsverksamheten				
Förändring låneskuld	5 018,6	6 141,6	5 257,7	4 487,5
Årets kassaflöde	0,0	0,0	0,0	0,0

* Exkl ej aktiverbara utgifter (CM5).

Kassaflödesanalysen visar vilka effekter budgeten för 2026 med inriktning för 2027 och 2028 har på stadens betalflöden. Analysen visar vilket bidrag den löpande verksamheten lämnar, hur mycket investeringsverksamheten förbrukar samt vilket tillflöde i form av lån som krävs för att hålla en oförändrad likviditet.

Följande, förslag till budget 2026 och inriktning för 2027 och 2028 för Finansförvaltningen, beslutas i denna budget

- Ram för kommunkoncernens totala externa upplåning samt ram för utlåning till och borgensteckning för bolagen fastställs i Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad.
- Kommunkoncernen ska i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar.
- Kommunalinkomstskatt utdebiteras med kronor 18:22 per skattekrone för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2026.
- Begravningsavgift utdebiteras med 7:00 öre per skattekrone för 2026.
- Beslut om den faktiska storleken på utdelningen från koncernen Stockholms Stadshus AB fattas av kommunfullmäktige i tertialrapport 2, 2026.
- Internräntan fastställs till 2,8 procent för 2026.
- Övriga förslag till budget 2026 och inriktning för 2027 och 2028 för Finansförvaltningen.

BOLAG INOM STOCKHOLM STADSHUS AB

Förslag till budget och ägardirektiv 2027 och inriktning 2027-2028 för koncernen Stockholms Stadshus AB

Bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB

Bolagskoncernen ska under perioden prioritera affärsmässiga och nödvändiga investeringar för en långsiktigt hållbar kommunekonomi. Det är angeläget att en balans finns mellan egen finansiering och upplåning. Samtidigt ska bolagskoncernen dra nytta av sina fördelaktiga räntekostnader i samband med den nationella lågkonjunkturen. Den långa kommunala framförhållningen i kombination med fördelaktiga räntekostnader möjliggör för ett långsiktigt eget ägande av fastigheter och marktillgångar.

Bolagskoncernen ska möjliggöra ombildningar av hyresrätter. Strategiska fastigheter och samhällsfastigheter ska behållas i egen regi. Det ökade egna fastighetsägandet ska ske rationellt med stordriftsfördelar. Inhyrningar ska föregås av en risk- och kon-sekvensanalys

EU-kommissionen har presenterat ett förslag, Onmibus-paketet, som syftar till att förenkla och samordna lagstiftningen kring hållbarhet. Detta medför att bolagskoncernens hållbarhetsrapportering CSRD skjuts fram och kommer att avse räkenskapsåret 2027, för rapportering 2028. Koncernens arbete med hållbarhet fortskrider och den justerade tidsplanen ger möjlighet till ökad samverkan inom staden och en effektiv rapportering år 2027.

Bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB:s uppgifter

Koncernen Stockholms Stadshus AB omfattar merparten av Stockholms stads aktiebolag. Stockholms Stadshus AB är moderbolaget i koncernen som består av 16 aktiva dotterbolag eller underkoncerner, samt ett intressebolag.

Styrelsen för Stockholms Stadshus AB, koncernstyrelsen, ska fatta de principiella beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Koncernen Stockholms Stadshus	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	390	453	816	537
Investeringar, mnkr	-13 999	-12 997	- 14 187	-15 329

Moderbolaget Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB ska kontinuerligt följa större investeringsprojekt med sär-skilt fokus på projekt med långsiktiga effekter för stadens tillväxt, ekonomi och trygghet. Stockholms Stadshus AB ska verka för att uppfylla sina åtaganden i nationella bostadsförhandlingar.

Det är angeläget att Stockholms Stadshus AB deltar i arbetet för fortsatt Fastighetsutveckling, utbyggnad och planering av lokaler för stadens välfärdsverksamheter, såsom äldreboenden, skolor och förskolor. All samhällsplanering ska i ett tidigt skede beakta välfärdens behov av kostnadseffektiva, ändamålsenliga, tillgängliga och trygga lokaler.

Moderbolaget Stockholms Stadshus AB:s uppgifter

Stockholms Stadshus AB har en sammanhållande funktion för huvuddelen av Stockholms stads aktiebolag och ska leda bolagskoncernen. I kommunfullmäktiges direktiv ingår att svara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning, utöva ekonomisk kontroll och uppföljning, samt att utveckla styrformer och samspelet mellan ägare, koncernledning och dotterbolag. Moderbolaget följer upp av kommunfullmäktige beslutade indikatorer och av kommunfullmäktige gemensamma direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser, i samverkan med stadsledningskontoret. Moderbolaget ska inom ramen för kommunstyrelsens uppsiktsplikt återföra väsentlig och strategisk information till kommunstyrelsen.

Ägardirektiv för 2026-2028

Stockholms Stadshus AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	60	63	60	60
Investeringar, mnkr	0	0	0	0

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Följa dotterbolagens arbete med trygghets- och säkerhetsåtgärder.
- Säkerställa att energi- och klimateffektiviseringar är ekonomiskt rationella
- Leda och följa upp arbetet med en effektiv och hållbar fastighetsförvaltning inom stadens fastighetsbolag
- Tillsammans med kommunstyrelsen utveckla kommunkoncernens strategiska placering för framtida småskalig kärnkraft och solkraft.

- Tillsammans med kommunstyrelsen och fastighetsbolagen utreda möjligheten till återköp av strategiska samhällsfastigheter
- samordna koncernens arbete med investeringsstyrning
- tillsammans med dotterbolagen bedriva ett arbete för långsiktig positiv ekonomisk resultatutveckling och ökad egenfinansieringsgrad
- säkerställa att bostadsbolagen är fortsatt viktiga aktörer för att uppnå stadens bostads-
mål, öka byggandet av hyresrätter med hyror som gör att fler har råd att efterfråga
hyresrätterna samt arbeta för att stärka samverkan mellan samtliga fyra bostadsbolag
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap
- tillsammans med kommunstyrelsen och i samråd med Stockholm Business Region
styra, samordna och följa upp dotterbolagens näringslivsarbete ur ett strategiskt per-
spektiv
- samordna koncernens arbete med investeringsstyrning
- tillsammans med dotterbolagen bedriva ett arbete för långsiktig positiv ekonomisk
resultatutveckling och ökad egenfinansieringsgrad
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap
- tillsammans med kommunstyrelsen och i samråd med Stockholm Business Region
styra, samordna och följa upp dotterbolagens näringslivsarbete ur ett strategiskt per-
spektiv

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden och Stockholms Stadshus AB genomföra en övergripande analys av hur arenabeståndet möter dagens och framtidens behov av större arenor för olika typer av evenemang (1.5)	2026-01-01	2026-12-31
AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem ska i samverkan med Stockholms Stadshus AB och Stockholms Stads Parkerings AB pröva om det går att föra över hela eller delar av förvaltningen av existerande parkeringar (som idag driftas av bostadsbolagen eller externa parter) till Stockholms Stads Parkerings AB med långsiktiga avtal utan att det uppstår ekonomiska effekter som är ogynnsamma för hushållen (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB ska utreda hur stadens organisation kan möta behovet av en hög egenfinansieringsgrad, samtidigt som prioriterade investeringar genomförs. (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, SISAB och Stockholms Stadshus AB utreda möjliga former för samfinansiering för skolidrottshallar i de fall sådana byggs fullstora utan att skolan identifierat ett sådant behov för sin verksamhet. Samfinansiering ska i sådana fall ske på ett sätt som inte belastar skolpengen (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldre- och omsorgsnämnden, Stockholms Stadshus AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över samverkansavtalet mellan staden och dotterbolaget. I samband med detta även titta på finansieringen för nya vård- och omsorgsboenden (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Kommunstyrelsen ska i samarbete med Stockholms Stadshus AB utreda organisatoriska strukturer för stadens näringslivsarbete (3.2)	2026-01-01	2026-06-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med idrottsnämnden och Stockholms Stadshus AB genomföra en övergripande analys av hur arenabeståndet möter dagens och framtidens behov av större arenor för olika typer av evenemang (1.5)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, äldre- och bostadsnämnden och Micasa Fastigheter AB se över och in- arbeta strategier samt behovs- och efterfrågebedömningar för seniorbostäder i syfte att utöka antalet och andelen seniorbostäder för personer över 65 år. Som en del i detta ska ansvarsfördelning och behov av samordning avseende seniorbostäder utredas (3.3)	2026-01-01	2026-06-30
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Stockholms Stadshus AB och Stockholm Globe Arena fastigheter AB se över utvecklingsmöjligheter för Globenområdet norra delar, med fokus på stadsutveckling samt framtida lösningar för evenemang och idrott (3.3)	2026-01-01	2026-12-31
Bistå i arbetet med att utveckla småskalig kärnkraft.	2026-01-01	2026-12-31
Följa upp och samkordinera dotterbolagens arbete med trygghetsinvesteringar och säkerhetsåtgärder.	2026-01-01	2026-12-31
Sammanhålla utredningen om återköp av samhällsfastigheter	2026-01-01	2026-12-31
Följa upp den ekonomiskt lönsamheten i klimatinvesteringsåtgärder i dotterbolagen	2026-01-01	2026-12-31

Bostadsbolagen

Gemensamt för de tre bolagen

De allmännyttiga bostadsbolagen fyller en viktig roll för att säkerställa ett kontinuerligt bostadsbyggande över tid. Bolagen ska öka sitt bostadsbyggande med lägenheter för olika inkomstgrupper och för de olika behoven som finns under livet. Från det lilla ensamhushållsboendet, till flerrumslägenheten för barnfamiljer och slutligen för den funktionsanpassade lägenheten för seniorer. Bostäder ska finnas för socialt utsatta grupper och andra med särskilda behov, särskild prioritet ska ges åt poliser och vissa kritiska yrkesgrupper in i välfärden. För att undvika segregation och förslumning ska nyproduktion av hyresrätter i olika storlekar blandas med bostadsrättshus. Bu-tiks- och verksamhetslokaler ska präglade bottenvåningarna. Nya bostadshus ska präglas av klassisk arkitektur.

Attraktiva boendemiljöer förutsätter vacker arkitektur, tillgång till naturvärden, idrottsplatser och offentlig service. Tryggheten såväl inuti bostadshuset som utanför är avgörande för att skapa trivsel och undvika ekonomisk segregation.

Ombildningar av hyresrätter ska möjliggöras och uppmanas. Större försäljningar av fastigheter ska undvikas. I stället ska ett långsiktigt ägande och ansvarstagande av bolaget fastighetsbestånd tas. Värkningsarbetet ska intensifieras mot personer med kopplingar till gängkriminalitet, samtidigt som fler trygghetskameror ska sätta upp.

Bostadsbolagen får sänkta avkastningskrav för att ges förutsättningar att kunna hantera det uppkomna ränte- och inflationsläget. Bolaget ska minska vinstutdelningen, samt avkastningen i syfte att hålla nere hyrorna inom bostadsegmentet.

Över kommande fyraårsperiod ska hyrorna sänkas motsvarande sänkta avkastningskrav om 500 mkr.

Utöver det som beskrivs i Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska bolagen

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- bidra till stadens gemensamma arbete om att förmedla försöks- och tränings-lägenheter, Bostad Först, förturslägenheter och skyddade boenden för vålds-utsatta
- fortsätta arbetet mot oriktiga hyresförhållanden, olovlig andrahandsuthyrning, oskäligen hyror vid tillåten andrahandsuthyrning, och bostadsrelaterade bedrägerier samt utveckla samverkan med socialtjänsten för att motverka utsattheten för de som berörs
- verka för en god rörlighet inom det egna beståndet genom att bland annat underlätta för äldre att flytta till bostäder som är anpassade efter deras behov och därmed frigöra större lägenheter för trångbodda barnfamiljer
- Säkerställa att p-talen för områden inte försämras efter nybyggnation.
- aktivt verka för att öka sin egna förnybara elproduktion där så är ekonomiskt lönsamt intensifiera arbetet för ökad grönska och stärkt biologisk mångfald inom ramen för bolagets bestånd. Där det är lämpligt, möjliggöra för boende att odla och plantera i anslutning till sina bostäder
- ge hyresgästerna reellt inflytande över grad av standardhöjning utöver lägsta godtagbara standard i samband med upprustning, i syfte att stärka livscykel-perspektivet, värna kulturhistoriskt klassade värden och säkra hyresgästernas möjlighet att bo kvar även efter upprustning

- Utforma en handlingsplan tillsammans med Polisen för att ta fast personer utan uppehållstillstånd som ständigt vistas i allmännyttan.
- Möjliggöra konvertering av bottenplanslokaler till verksamhetslokaler för små- och lättindustri.
- Värna kulturhistoriska värden vid upprustningar.
- Bygga levande bottenvåningar.
- Bygga mer i arkitektur inspirerad av klassisk stil med hög trivselvärden
- Möjliggöra mindre upphandlingar för ökat deltagande av småföretagare.
- inför beslut om inriktning eller genomförande av projekt undersöka möjligheter till extern finansiering som erbjuds inom EU:s fonder och program
- arbeta proaktivt och strukturerat för att motverka välfärdsbrottslighet ekonomisk brottslighet, svartarbete och oegentligheter på byggarbetsplatser. Bland annat genom att ingå i arbetet projektet Gemensam tillsyn som leds av kommunstyrelsen
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap
- Minska avkastningskravet och istället hålla nere hyrorna.
- Påbörja en utredning av att slå ihop de tre byggbolagen, till en gemensam organisation.
- Påbörja utredningen för att ta över det bostadssociala ansvaret från SHIS
- Inrätta ett aktivt arbete för att vräka personer med koppling till gängkriminalitet.
- Undersöka möjligheten till stadsradhus i form av hyresrätter.
- Inkludera styrelsen samt kommunfullmäktige i den årliga hyresförhandlingen
- Säkerställa att nya bostäder ej byggs på p-platser
- Säkerställa att Stadshagens IP ej bebyggs.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stärka arbetet mot olovlig andrahandsuthyrning, och felaktig folkbokföring	2026-01-01	2026-12-31
Samverka med polisen kring insatser för att ta fast personer utan uppehållstillstånd som vistas i allmännyttan.	2026-01-01	2026-12-31
Kravställa att nya hyresbostäder ska byggas i klassisk arkitektur	2026-01-01	2026-12-31
Kravställa att olönsamma bostadsprojekt ej genomförs	2026-01-01	2026-12-31
Bevara hyresbestånden och ge boende inflytande över renoveringarna i syfte att hålla ned hyran	2026-01-01	2026-12-31
Hålla nere hyrorna genom att minska avkastningskravet	2026-01-01	2026-12-31
Påbörja en utredning för att slå ihop de tre bostadsbolagen	2026-01-01	2026-12-31
Utreda att ta över det bostadssociala ansvaret från SIHS	2026-01-01	2026-12-31

AB Svenska Bostäder

Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service.

Bolagets uppgift

Bolagets huvudsakliga uppgift är att bygga och förvalta bostäder och därmed bidra till stadens bostadsförsörjning.

Dotterbolaget AB Stadsholmen äger och förvaltar fastigheter av stort kulturhistoriskt värde. Bolaget ska förena värnandet av kulturarvet med en långsiktig affärsmässighet.

Ägardirektiv för 2026-2028

AB Svenska Bostäder	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	40	60	60	60
Investeringar, mnkr	-1 530	-1 100	-1 200	-1 550

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- genom dotterbolaget Stadsholmen AB leda arbetet med lokalt utvecklings- och trygghetsarbete i Gamla stan
- ansvara för kommunkoncernens gemensamma inköpskategori Vitvaror
- Låta nyproduktionen finansiera sig själv.
- Hålla nere hyrorna genom hyresgästanpassad standardhöjning vid renovering-ar.
- Sänkt resultat efter finansnetto ska användas för att hålla nere hyrorna på bo-städer.

AB Familjebostäder

Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service.

Bolagets uppgift

Bolagets huvudsakliga uppgift är att bygga och förvalta bostäder och därmed bidra till stadens bostadsförsörjning.

Ägardirektiv för 2026-2028

AB Familjebostäder	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	70	70	70	70
Investeringar, mnkr	-1 050	-1 120	-1 050	-1 650

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- genom dotterbolaget Stadsholmen AB leda arbetet med lokalt utvecklings- och trygghetsarbete i Gamla stan
- ansvara för kommunkoncernens gemensamma inköpskategori Vitvaror
- Låta nyproduktionen finansiera sig själv.
- Hålla nere hyrorna genom hyresgäst Anpassad standardhöjning vid renovering-ar.
- Sänkt resultat efter finansnetto ska användas för att hålla nere hyrorna på bo-städer.
- Aktivt arbeta för att vräka gängkriminella.

AB Stockholmshem

Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att goda hyresgästrelationer bevaras samtidigt som boendet ska kunna anpassas efter de behov som uppkommer i livets olika faser. Bolaget ska eftersträva en hög kvalitet i underhåll och service.

Bolagets uppgift

Bolagets huvudsakliga uppgift är att bygga och förvalta bostäder och därmed bidra till stadens bostadsförsörjning.

Ägardirektiv för 2026-2028

AB Stockholmshem	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	70	70	70	70
Investeringar, mnkr	-2 100	-1 365	-2 065	-2 700

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- genom dotterbolaget Stadsholmen AB leda arbetet med lokalt utvecklings- och trygghetsarbete i Gamla stan
- ansvara för kommunkoncernens gemensamma inköpskategori Vitvaror
- Låta nyproduktionen finansiera sig själv.
- Hålla nere hyrorna genom hyresgästanpassad standardhöjning vid renovering-ar.
- Sänkt resultat efter finansnetto ska användas för att hålla nere hyrorna på bo-städer.
- Aktivt arbeta för att vräka gängkriminella.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Micasa ska verka för att tillskapa flera attraktiva boendeplatser i angränsande kommuner som erbjuds stockholmarna. Vidare ska bolaget verka för att utveckla arbetet med senior-och trygghetsbostäder i attraktiva lägen nationellt. Bolaget ska vara en aktiv part i stadsbyggnadsprocesserna i syfte att tillskapa fler seniorbostäder samt särskilda bostäder i staden. Bolaget ska prioritera underhållsåtgärder i fastigheter med stora underhållsbehov.

Kommunala vård- och omsorgsboenden samt seniorbostäder ska finnas i alla stadsdelsnämndsområden. Bolaget ska delta i stadsutvecklingsarbetet med en äldrevänlig stad. Bolaget ska prioritera underhållsåtgärder i fastigheter med stora underhållsbehov.

Bolagets uppgifter

Micasa Fastigheter i Stockholm AB äger, anskaffar, bygger och förvaltar vård- och omsorgsboenden, servicehus, seniorbostäder, LSS-boenden, HVB och bostäder för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Bolaget ska skötas på ett allmännyttigt och affärsmässigt sätt.

Ägardirektiv för 2026-2028

Micasa Fastigheter i Stockholm	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	-10	-91	-177	-260
Investeringar, mnkr	-820	-785	-1 902	-1 634

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En trygg huvudstad med hög livskvalitet

- tillsammans med berörd stadsdelsnämnd säkerställa gemensamhetsytor, aktivitetscenter med goda möjligheter till rörelse och utrymmen för hemtjänst i tillkommande såväl som befintliga seniorbostäder
- Säkerställa hög arkitektonisk kvalitet gärna i klassisk arkitektur, vid nybyggnation.
- ljudanpassa samtliga fastigheter med bristfälliga hörselmiljöer
- stödja äldrenämnden i det uppsökande arbetet av personer 65 år eller äldre i syfte att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering
- fortsätta arbetet med klimatanpassning av byggnader och utemiljöer med särskilt fokus på värmebölja
- fortsätta arbetet för att skapa gröna och trevliga utemiljöer.
- förstärka arbetet med att öka andelen återbrukat material vid ny- och ombyggnation samt fastighetsskötsel
- säkerställa att all nybyggnation når en miljöbyggnadsstandard minst silver och sträva efter att ombyggnationer gör det
- intensifiera arbetet med att installera solceller på alla tak där det lämpar sig ekonomiskt, vid nybyggnation såväl som på befintliga fastigheter
- utveckla arbetet med att skapa ett gott och svalt inomhusklimat även under värmeböljor och årets varma månader
- ingå i utvecklingsarbetet med samordnad tillsyn, som leds av kommunstyrelsen i syfte att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott samt ingå i utvecklingsarbetet med ett gemensamt digitalt verktyg för delad information

- i samråd med Storstockholms Brandförsvär göra en översyn av behovsprövat boende (till exempel vård- och stödboenden) för att säkerställa att de har ett skäligt brandskydd
- Säkerställa fullgott klimatskydd mot varma sommardagar
- tillsammans med berörd stadsdelsnämnd säkerställa gemensamhetsytor, aktivitetscenter med goda möjligheter till rörelse och utrymmen för hemtjänst i tillkommande såväl som befintliga seniorbostäder
- ljudanpassa samtliga fastigheter med bristfälliga hörselmiljöer
- stödja äldrenämnden i det uppsökande arbetet av personer 65 år eller äldre i syfte att bryta ofrivillig ensamhet och social isolering
- medverka i arbetet med samordnad tillsyn och informationsdelning som leds av kommunstyrelsen i syfte att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrott

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fastighetsnämnden ska i samarbete med Micasa Fastigheter i Stockholm AB och i samråd med kommunstyrelsen och berörda nämnder och bolag fortsatt utreda möjligheten att samordna nämndernas befintliga förhandlingsordningar samt hanteringen av bostadslägenheter som staden hyr ut i andrahand där annan bakomliggande hyresförhandlingsordning saknas eller inte är relevant (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden, Stockholms Stadshus AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över samverkansavtalet mellan staden och dotterbolaget. I samband med detta även titta på finansieringen för nya vård- och omsorgsboenden (3.1)	2026-01-01	2026-06-30
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder och Micasa Fastigheter i Stockholm AB utveckla sina arbetssätt och system i syfte att minska tiden för vakanser (3.3)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen och Stockholms Stadshus AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, äldrenämnden och Micasa Fastigheter AB se över och inarbeta strategier samt behovs- och efterfrågebedömningar för seniorbostäder i syfte att utöka antalet och andelen seniorbostäder för personer över 65 år. Som en del i detta ska ansvarsfördelning och behov av samordning avseende seniorbostäder utredas (3.3)	2026-01-01	2026-06-30
Övriga aktiviteter		
Planera nya äldreboenden i klassisk arkitektur	2026-01-01	2026-12-31
Ta fram riktlinjer för att bevara kulturhistoriska byggnadselement vid upp- rustning och renovering.	2026-01-01	2026-12-31
Utreda möjligheten till nybyggnation av särskilda boenden "livsstilsboenden" i andra kommuner för stockholmare	2026-01-01	2026-12-31

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska medverka till en effektiv bostadsförmedling och förmedla lägenheter i ett öppet och transparent system efter kötid.

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska vara öppen för alla fastighetsägare. I de fall det finns intresse från fastighetsägare i kringliggande kommuner ska bostadsförmedlingen därför kunna förmedla bostäder även i Stockholms arbetsmarknadsregion. Bolaget ska med sin verksamhet trygga en väl fungerande regional marknadsplats för hyresrätter. Bolaget ska undersöka möjligheten att ge särskild förtur till polisanställda i Stockholm.

Bolaget ska också medverka i kommunkoncernens arbete för Stockholms utveckling.

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att svara för reguljär bostadsförmedling, evakuering och förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter, förmedling av lägenheter till stadens bostadsbolags internköer samt förmedling av kategoribostäder såsom student- och seniorboenden. Bolagets bostadsförmedling ska vara användarvänlig, tillgänglig och effektiv. Bolaget ska vara ett aktivt verktyg i den sociala bostadspolitik.

Ägardirektiv för 2026-2028

Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	0	0	0	0
Investeringar, mnkr	0	-0	-0	-1

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- säkerställa att de skyddade boenden som idag har lägenheter i stadens bostadsbolag kan byta dessa mot jämförbara lägenheter när verksamheten av skyddsskäl så kräver
- i samarbete med bostadsbolagen säkerställa tillgången till skyddade boenden för våldsutsatta
- fortsätta att stärka kontrollen av intyg i syfte att säkerställa rättssäkerheten inom förmedlingsprocessen
- bidra i arbetet med att underlätta för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden
- öka antalet inlämnade lägenheter från privata fastighetsägare/förvaltare
- bidra till stadens mål om att förmedla försöks- och träningslägenheter inklusive Bostad Först
- i samarbete med socialnämnden, stadsdelsnämnderna och stadens bostadsbolag samverka kring oriktiga hyresförhållanden på bostadsmarknaden
- säkerställa att personer med stora behov av anpassningsåtgärder i hemmet erbjuds förtur till anpassade lägenheter
- i dialog med privata fastighetsägare informera om goda erfarenheter från stadens allmännyttiga bolag och deras sänkta inkomstkrav, i syfte att fler ska göra motsvarande justeringar av sina krav.
- säkerställa att annonser om lediga bostäder innehåller utförlig information om tillgängligheten i bostaden och i fastigheten, samt information om källsortering, laddstolpar, cykelförråd och energieffektiviseringar

(SD):186

- se över möjligheten att i dialog med fastighetsägarna utveckla bättre digitala lösningar för lägenhetsinformation, visning och dylikt för att förenkla den sökandes bedömning tidig i processen eller vid utebliven fysisk visning
- Införa ett pilotprojekt med företräde för poliser i bostadskön.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utred förtur för polisanställda till lägenheter i bostadskön	2026-01-01	2026-12-31

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

SISAB ska vara en aktiv ägare och förvaltare av stadens förskole- och skolfastigheter. Bolaget ska också tillsammans med stadsdelsnämnderna, förskolenämnden och utbildningsnämnden ha en ledande roll i planeringsarbetet när staden bygger nya skolor och förskolor. Bolaget ska aktivt arbeta utifrån den samordnade skolplaneringen i Stockholm (SAMS) för att säkerställa god samhällsplanering i allmänhet och hållbar skolplanering i synnerhet. SISAB ska också arbeta med aktiv fastighetsutveckling.

Planeringsprocessen av bostäder, förskolor, skolor och idrottslokaler behöver samordnas och vara prognossäker. SISAB ska tillsammans med utbildningsnämnden, förskolenämnden, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och övriga berörda nämnder säkerställa att planering av nya områden sker med hänsyn till behovet av nya förskolor och skolor samt att skol- och förskolebyggnationen förenar ändamåls-enlighet och kostnadseffektivitet. Befintliga lokalresurser ska nyttjas fullt ut.

Stadens skol- och förskolegårdar behöver bli större. Utemiljön i såväl skola som förskola ska präglas av höga lek- och idrottsvärden. En förutsättning för detta är att Boverkets riktlinjer om 30 kvm utomhus yta per elev uppfylls. För detta måste planeeringen av skol- och förskolegårdar vara med tidigt i byggprocessen.

Bolaget förväntas, sett över tid, inte redovisa någon ekonomisk vinst för den löpande verksamheten. Under den senaste tioårsperioden har bolaget redovisat resultatmässiga överskott.

Bolagets uppgift

Bolaget ska tillhandahålla ändamålsenliga, kvalitativa, trygga, miljömässigt hållbara, flexibla och kostnadseffektiva lokaler och utemiljöer för stadens förskole- och skolverksamhet.

Ägardirektiv för 2026-2028

SISAB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	0	0	0	0
Investeringar, mnkr	- 1 375	-1 100	-1 100	-1 100

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Fortsätta arbetet mot skadegörelse, klotter och nedskräpning.
- Aktivt samverka inom staden samt med myndigheter, civilsamhälle och näringsliv för att motarbeta välfärdsbrott.
- Fortsätta det aktiva arbetet med att öka tryggheten och förebygga kriminalitet på skolgårdar och ytor i anslutning till bolagets fastigheter.
- Säkerställa tillräcklig skolgårds- och förskoleyta per elev i enlighet med Boverkets riktlinjer.
- Stärka arbetet med ansökning om diverse EU-medel.
- Bevara kulturhistoriska element vid upprustning av fastigheter.
- Främja byggstilar inom klassisk arkitektur vid nybyggnation.

- Påbörja arbetet med återköp av sålda skolor och förskolor under perioden 2018-2022.
- Utveckla fastigheten Brunklövergränd 18 i Hässelby, i samråd med exploateringsnämnden.
- Utvärdera kostnaden och besparing i utsläpp alternativt levnadsår för klimat och miljöåtgärder som idag präglar byggprocessen.
- aktivt pröva om andra alternativ på marknaden än SISAB:s egna konceptlösningar, i första hand från SKR:s Adda inköpscentral, är mer kostnadseffektiva och samtidigt verksamhetsmässigt ändamålsenliga.
- aktivt delta i branchsamverkan för byggarbetarnas säkerhet inom det egna produktionsledet, genom ”håll nollan” och genom att fortsätta att utveckla granskning av leverantörsledet.
- fortsätta det aktiva arbetet med att öka tryggheten och förebygga kriminalitet på skolgårdar och ytor i anslutning till bolagets fastigheter
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap
- öka sin egenfinansieringsgrad och pröva andra alternativ för fastigheter som inte är långsiktigt strategiskt viktiga för bolaget eller dess huvudsakliga hyresgäster inom stadens skol- och förskoleverksamheter. I första hand ska prövas om fastigheterna kan användas i stadens övriga verksamheter.
- i samverkan med utbildningsnämnden och kommunstyrelsen hitta lösningar för tillfällig användning av lokaler som på sikt är viktiga i stadens skolplanering men som i dagsläget inte används eller bör användas för förskole- eller skoländamål. Detta för att säkerställa att de bli kvar i staden ägo och att framtida dyra externa hyresbehov undviks.
- utvärdera genomförda Adda-projekt ur både förvaltnings- och verksamhetsperspektiv
- verka för att sprida arbetssätt från Rättvist byggande med utökade kontroller av underleverantörer, oannonserade arbetsplatskontroller m.m. till fler av bolagets avtalsområden, för att motverka arbetslivskriminalitet och välfärdsbrott
- se över möjligheten att bygga fler tillagningskök i samband med att skolor och förskolor renoveras
- i samverkan med utbildningsnämnden och kommunstyrelsen hitta lösningar för tillfällig användning av fastigheter som på sikt är viktiga i stadens skolplanering men som i dagsläget inte används eller bör användas för förskole- eller skoländamål. Detta för att säkerställa att de bli kvar i staden ägo och att framtida dyra externa hyresbehov undviks

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med fastighetsnämnden, idrottsnämnden, utbildningsnämnden, SISAB och Stockholms Stadshus AB utreda möjliga former för samfinansiering för skolidrottshallar i de fall sådana byggs fullstora utan att skolan identifierat ett sådant behov för sin verksamhet. Samfinansiering ska i sådana fall ske på ett sätt som inte belastar skolpengen (3.1)	2026-01-01	2026-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, utbildningsnämnden, Södermalms stadsdelsnämnd, SISAB och andra berörda nämnder och bolag i staden ta ett helhetsgrepp om utvecklingen av platsen kring Åsö gymnasium (3.3)	2026-01-01	2026-12-31
Övriga aktiviteter		
Ta fram en handlingsplan för tillräcklig skolgårds- och förskoleyta per elev i enlighet med Boverkets riktlinjer.	2026-01-01	2026-12-31
Bevara kulturhistoriska element vid upprustning av fastigheter.	2026-01-01	2026-12-31
Främja byggstilar inom klassisk arkitektur vid nybyggnation.	2026-01-01	2026-12-31
Påbörja arbetet med återköp av sålda skolor och förskolor under perioden 2018-2022.	2026-01-01	2026-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med SISAB och stadsdelsnämnderna genom myndighetssamverkan arbeta för att motverka välfärdsbrott	2026-01-01	2026-12-31

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall AB ska med fortsatt tydlig miljöprofil säkerställa leverans av hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm och om-besörja avloppshantering av god kvalitet med så liten miljöpåverkan som möjligt. Bolaget ska arbeta för att kunna öka återvinningen av näringsämnen från avlopps-hanteringen utan att miljöbelastningen ökar samt säkerställa teknik och metodval för läkemedelsrening av avloppsvatten.

Bolaget ska verka för att förebygga uppkomsten av avfall samt verka för en effektiv och hållbar avfallshantering och återvinning i staden för att uppnå målet om ett resurssmart Stockholm.

Avgifterna för allmänna vattentjänster ska sättas på en nivå som motsvarar och säkerställer en långsiktigt hållbar finansiering av verksamheten, det vill säga för säker dricksvatten- och avloppshantering och ökat underhåll av VA-nätet.

Det är av yttersta vikt att bolaget gör noggranna bedömningar av möjliga prioriteringar i tiden av olika projekt i syfte att säkerställa att investeringsbudgeten inte överskrids. Bolaget ska utöka sina riskpåslag för att säkerställa god budgetering i tider av stor ekonomisk osäkerhet.

Stockholm Vatten och Avfall AB förväntas, sett över tid, inte redovisa någon ekonomisk vinst. Det genomsnittliga resultatet under den senaste tioårsperioden är i enlighet med denna princip. Bolaget ska stärka sitt egenansvar, transparens mot fullmäktige och nå ökad kostnadskontroll.

Bolaget har varit vanskött sedan Miljöpartiet intog ordförandeposten 2014. Misslyckade upphandlingar och rekordfördyringar i kombination med stora investeringsbehov har skapat ett allvarligt ekonomiskt läge. Det krävs en ny ledning och en haverikommission. Därtill bör Stockholm stad avsluta samägandet med övriga kommuner för att undvika att taxekollektivet bekostar dyra nyanslutningar i bl.a. Huddinge kommun.

Bolagets uppgifter

Bolaget levererar dricksvatten och renar avloppsvatten i Stockholms stad och Huddinge kommun, samt ansvarar för avfallshanteringen i Stockholms stad. Bolagets ansvar omfattar också att äga och sköta ledningsnäten för vatten och avlopp samt pumpstationer och vattenreservoarer i Stockholm och Huddinge. Därutöver säljer bolaget vatten- och avloppstjänster till ett tiotal andra kommuner. Bolaget ska även driva stadens miljöstationer och ansvara för Stockholms återvinningscentraler och återvinningsstationer.

Ägardirektiv 2026-2028

Stockholm Vatten och Avfall AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	68	142	362	207
Investeringar, mnkr	-5 400	-5 600	-5 400	-5 400

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Fortsätta arbetet med att ta fram och genomföra lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster i syfte att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten
- Utredda möjlighet och förutsättningar för att installera läkemedelsreningsteknik vid Henriksdals reningsverk för att möta kommande lagkrav
- kartlägga flödena av odebiterat vatten och ta fram en strategi för hur mängden odebiterat vatten ska minska i syfte att minska framtida investeringsbehov och energianvändning
- bistå exploateringsnämnden med kompetens gällande utformning av skyfallsanläggningar under mark
- utveckla samarbetet med exploateringsnämnden för att säkerställa en effektiv och ändamålsenlig planering av VA-infrastruktur
- arbeta för att motverka behovet av framtida taxeökningar genom höjda an-lägg-ningsavgifter vid nyinvesteringar
- Delta i stadens digitaliseringsarbete och i samverkansavtalet med KTH samt samverka med andra forskningsinstitutioner
- Stärka arbetet med att tillvarata pengar från EU-fonderna.
- förstärka styrning, kontroll, uppföljning och prioritering i pågående och kommande investeringsprojekt samt säkerställa en för detta ändamålsenlig egen organisation
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap
- fortsätta arbetet med att på sikt återta delar av avfallshämtningen i egen regi
- Lägga ned befintlig bolagsform och samägandestruktur med Huddinge kommun i syfte att låta vardera kommuns VA-nät stå fullt ut för sina egna investeringskostnader.
- Genomföra en haveriutredning av ledningen och styrelsens arbete sen 2014
- kommun, samt tills att dess är genomfört pausa alla nyanslutningar.
- Undersöka möjligheten att erhålla EU-stöd.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden och trafیکنämnden och i samråd med kommunstyrelsen utreda ansvarsgränser gällande investeringsåtgärder och driftsfrågor i Bällstaån (2.2)	2026-01-01	2026-12-31
Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafیکنämnden och i samråd med kommunstyrelsen utvärdera handlingsplan för god vattenstatus och dagvattenstrategin (2.4)	2026-01-01	2026-06-30
Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB samordna en gemensam och stationär lösning för hantering av grå- och svartvatten (2.4)	2026-01-01	2026-12-31
Trafیکنämnden ska i samråd med exploateringsnämnden och Stockholm Vatten och Avfall AB identifiera behov av drift- och investeringsmedel kopplat till nämndens ansvar för stadens skyfallsanläggningar under mark (skyfallsmagasin) (3.1)	2026-01-01	2026-12-31

(SD):192

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Övriga aktiviteter		
Genomföra en haveriutredning av ledningen och styrelsens arbete sen 2014	2026-01-01	2026-12-31
Påbörja arbetet för att avsluta samägandet av SVOA med Botkyrka och Hud- dinge kommun, samt tills att dess är genomfört pausa alla nyanslutningar.	2026-01-01	2026-12-31
Undersöka möjligheten att erhålla EU-stöd.	2026-01-01	2026-12-31

Stockholms Hamn AB

Stockholm är en sjöfartsstad och stadens hamnar utgör ett viktigt gods- och logistiknav för Mälardalen. Stockholms Hamn AB har, som en av världens största passagerarhamnar med 16 miljoner passagerare ett normalår, också en viktig roll i besöksnäringen när det gäller passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Verksamheten har påverkats väsentligt av pågående pandemi, följderna av kriget i Ukraina och det är av stor vikt att återhämtning kan ske för fortsatt tillväxt. Verksamheten ska stimulera och vara ett föredöme för ett samhällsekonomiskt miljövänligt transportarbete.

Stockholm ska vara en attraktiv hamnstad med förutsättningar för såväl näringslivet som kollektivtrafikens behov. Tillsammans med Region Stockholm ska det kollektiva resande via vatten utvecklas. Bolaget spelar en avgörande roll i att stärka framkomligheten i staden genom att upplåta och utveckla lämplig infrastruktur.

Stockholms Hamn AB ska sträva mot att minska utsläppen från fartyg som ligger i hamn. Bolagets anläggningar utgör porten till Stockholm för besökarna och det är viktigt att dessa är trygga, tillgängliga och välkomnande.

Bolagets uppgifter

Bolaget ska medverka till att säkerställa och utveckla goda förutsättningar för en hållbar sjöfart, besöksnäring och regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling och hållbara tillväxt.

Ägardirektiv 2026-2028

Stockholms Hamn AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	-123	-55	-25	5
Investeringar, mnkr	-225	-300	-300	-250

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- implementera åtgärder som gör Stockholms hamnar till hållbar premiumdestination för internationell kryssning, exempelvis genom att vidareutveckla incitamentsmodeller för elanslutning av kryssningsfartyg, främja insatser som möjliggör effektiv hantering av grå- och svartvatten inklusive sophantering i anslutning till kryssningsfartygen samt övriga hållbarhetsåtgärder för att Stockholm ska ligga i yttersta framkant jämfört med andra hamnar i Östersjön
- i genomförandet av *Kajstrategi för Stockholms stad* tillsammans med berörda nämnder sträva efter att effektivt och serviceinriktat möta intresset för etableringar och deltagande i utvecklingen av stadens kajer med särskilt fokus på att skapa förutsättningar för stadsliv och rekreation utmed Söder Mälarstrand
- tillsammans med trafiknämnden arbeta för att öka överflytten av gods från väg till vatten
- utveckla Stockholm Norvik Hamn till en innovativ HUB med hamnnära infrastruktur för elektrifiering, framtida bränslen och mer hållbara godstransporter på land och vatten i Stockholm och Mälardalsregionen
- Undersöka möjligheten att avsluta avtalet för driften av Norvik med det kinesiska bolaget Hutchinson port

- kartlägga investeringar för att stödja sjöfartens omställning
- verka för fossilfria anslutningar till alla hamnar inklusive bättre järnvägsförbindelser till och från Norvik
- verka för att Stockholms hamnars corehamnstatus återspeglas i såväl regional som statlig planering
- Arbeta för att bevara Masthamnen samt andra kajplatser som används av industribåtar för civil beredskap.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Exploateringsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, Norra innerstadens stadsdelsnämnd och Stockholms Hamn AB utveckla gångstråket mellan Gärdets tunnelbanestation och Värtahamnen (2.3)	2026-01-01	2026-12-31
Stockholms Hamn AB ska i samarbete med Stockholm Vatten och Avfall AB samordna en gemensam och stationär lösning för hantering av grå- och svartvatten (2.4)	2026-01-01	2026-12-31
Stockholms Hamn AB ska i samarbete med trafiknämnden utreda investeringsbehov för Hammarbyslussen (3.1)	2026-01-01	2026-12-31

AB Stokab

Stokab ska fortsätta utveckla stamnätsinfrastrukturen, inklusive noder och knutpunkter, för att klara den framtida ökade generella efterfrågan och garantera tillgången på konkurrensneutral svartfiber. Den fortsatta utbyggnaden av fibernätet skapar förutsättningar för klimatsmarta lösningar och att digital delaktighet kan ske i hela staden, vilket sker i takt med efterfrågan och utifrån bedömningar av marknadens utveckling och krav. Framväxten av en allt mer uppkopplad värld kombinerat med 5G, förväntas också leda till ett behov av en mer utbyggd digital infrastruktur.

Bolaget bedriver en verksamhet med ansvar för en ytterst viktig funktion för infrastrukturen i Stockholm. Detta innebär att bolaget behöver ha ett systematiskt säkerhetsarbete, god resiliens och ett kontinuerligt arbete med förmågehöjande åtgärder.

Bolaget ska ha fortsatt hög egenfinansieringsgrad.

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att bygga, hyra ut samt underhålla ett passivt och säkert fibernät i Stockholm. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen.

Ägardirektiv 2026-2028

AB Stokab	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	230	220	230	230
Investeringar, mnkr	-180	-170	-180	-180

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

- vara behjälpligt i trafiknämndens uppdrag att samordna gatuarbeten med övriga ledningsdragande bolag i staden samt Trafikverket, SL och andra aktörer för att främja framkomligheten
- fortsätta att i samarbete med kommunstyrelsen stödja arbetet med att utveckla Stockholm som en innovativ och smart stad
- ansvara för att fibernätet byggs ut och förtätas för att möta framtida efterfrågan inom 5G och IoT (Internet of Things)
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap

Stockholms Stads Parkerings AB

Stockholm Parkerings anläggningar ska leda till ökat utbud av parkeringsplatser. Gatuparkeringsplatser som försvinner ska kompenseras i form av parkeringar under mark. Bolaget ska initiera förslag och finansiera nya garage för detta syfte, genom nyproduktion och förvärv. Garagen ska också möta behoven i nya stadsutvecklings-områden. Bolaget ska även utveckla garagelösningar i city, samt utöka antalet pendlarparkeringsplatser. En hög grad av innovation och nytänkande ska präglade bolagets parkeringslösningar.

Bolagets uppgift

Bolaget bygger och driver parkeringsanläggningar som verkar på den kommersiella marknaden samt anläggningar som har som enda syfte att avlasta gatunätet.

Ägardirektiv för 2026-2028

Stockholms Stads Parkerings AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	80	80	70	60
Investeringar, mnkr	-350	-380	-500	-525

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Initiera projektering av underjordiska parkeringsplatser i innerstaden i egen, eller privatregi.
- Bidra till att kompensera för bortbyggda gatuparkeringsplatser
- Utöka antalet pendlarparkeringsplatser.
- Möjliggöra för nya innovationer och parkeringslösningar.
- Arbeta för att tillhandahålla laddmöjligheter i gatumiljö
- Delta i stadens planarbete för att möjliggöra en minskning av antalet gatuparkeringar och öka andelen parkeringar på tomtmark.
- Verka för att p-köp ska kunna tillämpas vid förtätning
- Delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap
- Fortsatt pröva vilka av bolagets driftverksamheter som lämpligen kan övertas i egen regi i takt med att avtalen löper ut
- Genomföra en översyn av oanvända laddplatser och avveckla vissa till förmån för vanliga p-platser
- Utveckla arbetet med snedställda p-platser samt undersöka innovationsupphandlingar för att maximera parkeringshusens kapacitet.
- Avsluta arbetet som rör cykel.
- Utredda p-hus i slussengaraget med boendeparkering för boende i Gamla stan

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder och AB Stockholmshem ska i samverkan med Stockholms Stadshus AB och Stockholms Stads Parkerings AB pröva om det går att föra över hela eller delar av förvaltningen av existerande parkeringar (som idag driftas av bostadsbolagen eller externa parter) till Stockholms Stads Parkerings AB med långsiktiga avtal utan att det uppstår ekonomiska effekter som är ogynnsamma för hushållen (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och Stockholms Stads Parkerings AB ska fortsätta arbetet att se över sina gränsdragningslistor i syfte att säkerställa fungerande underhåll och förvaltning av parkeringsanläggningar samt att listorna är i enlighet med affärsmässiga principer (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Trafiknämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, stadsbyggnadsnämnden, och Stockholms Stads Parkerings AB undersöka hur insamlad trafikdata lättare kan delas mellan stadens förvaltningar och hur AI kan användas för analys (3.1)	2026-01-01	2026-12-31
Övriga aktiviteter		
Undersöka P-hus i Slussengaraget med boendeparkering för boende i Gamla Stan	2026-01-01	2026-12-31
Initiera projektering av underjordiska parkeringsplatser i innerstaden.	2026-01-01	2026-12-31
Bidra till att kompensera för bortbyggda gatuparkeringsplatser	2026-01-01	2026-12-31
Utöka antalet pendlarparkeringsplatser	2026-01-01	2026-12-31
Möjliggöra för nya innovationer och parkeringslösningar.	2026-01-01	2026-12-31

Kulturhuset Stadsteatern AB

Kulturhuset Stadsteaterns verksamhet ska möjliggöra för att särskilda grupper så som barn, personer med funktionsnedsättning och seniorer ges möjlighet att ta del av kultur. Övriga grupper av vuxna ska i hög grad egenfinansiera sina kulturföreställningar. Kulturhuset Stadsteaterns verksamhet ska präglas av ett sammanhållet värdskap med bra service och ett välkomnande bemötande. Verksamheten ska arbeta språkfrämjande genom att utgå från det svenska språket samt minoritetsspråken inklusive det särskilda teckenspråket.

Bolagets uppgifter

Kulturhuset Stadsteatern ska erbjuda verksamhet i form av teater-, dans- och scenkonst, musik, konst, design, film, litteratur, samtal/debatt, bibliotek och annan kulturell verksamhet av hög kvalitet samt ansvara för stadens tre platser inom stadens fristadsprogram.

Ägardirektiv för 2026-2028

Kulturhuset Stadsteatern AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	-404	- 418	-425	-433
Investeringar, mnkr	-20	-20	-20	-20

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- Öka egenfinansieringen för verksamheter som riktas mot vuxna.
- Utveckla det internationella samarbetet.
- Utveckla den subventionerade verksamheten riktad mot målgruppen barn, funktionsnedsatta samt seniorer.
- Verka för att koncernbidraget går till att skapa så mycket konstnärlig och publik verksamhet som möjligt.
- Arbeta språkfrämjande med fokus på det svenska språket och minoritetsspråken.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Målet för verksamheten är att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och aktivt bidra till utvecklingen av Stockholm som en ledande, klimativänlig och inkluderande upplevelsestad. SGAF ska vara en naturlig samarbetspartner för sina hyresgäster vid genomförande av evenemang och för en fortsatt utveckling av arenorna.

Bolagets uppgifter

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB ska tillhandahålla och utveckla ändamålsenliga arenor för evenemangsverksamhet av god kvalitet.

Ägardirektiv för 2026-2028

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	-162	-158	-150	-151
Investeringar, mnkr	-45	-20	-15	-11

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- arbeta för att arenaområdet och arenorna har en hög tillgänglighet för olika grupper av besökare
- bidra till att stärka besöks- och upplevelsesektorn och i samarbete med evenemangsarrangörerna verka för att öka det sociala engagemanget för barn och unga som rör sig kring arenorna vid matcher och evenemang
- tillsammans med kommunstyrelsen, Stockholms Stadshus AB, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och idrottsnämnden se över förslag som möjliggör en utveckling av Globenområdet norra delar, där stadsutveckling och lösningar för evenemangsverksamhet och idrott ges utrymme. En analys ska göras gällande en eventuell möjlighet att även framöver inkludera en ispist med läktarkapacitet i området
- bidra till att arenorna och närliggande områden kan nyttjas mer sommartid.
- Bolaget ska medverka till att en dialog förs mellan de föreningar som är stående hyresgäster och hyresvärden Stockholm Live
- arbeta för ökad trygghet och säkerhet i arenaområdet och arenorna
- delta i utvecklingen av Globenområdet och säkerställa arenornas fortsatta betydelse inom ramen för det övergripande arbetet med Söderstaden i samarbete med staden och med andra intressenter i området
- utveckla arenorna affärsmässigt med målet om en självfinansierad verksamhet

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, idrottsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Stockholms Stadshus AB och Stockholm Globe Arena fastigheter AB se över utvecklingsmöjligheter för Globenområdets norra delar, med fokus på stadsutveckling samt framtida lösningar för evenemang och idrott (3.3)	2026-01-01	2026-12-31

Stockholm Business Region AB (SBR)

Stockholm roll som Sveriges huvudstad möjliggör för en samling av olika näringar inom industri och service. Stadens viktiga geografiska position som nav för såväl tåg, bil- och flygtrafiken skapar viktiga förutsättningar för att locka och behålla företag. Stockholms mål ska inte begränsas till att vara Sveriges mest attraktiva företagsstöd, utan Nordens främsta. För detta måste verksamheten fortsätta stärka och möjliggöra flygtransporterna från Arlanda och Bromma som innovationskluster för elflyget och reservflygplats. För att nya företag ska etableras behöver ändamålsenliga verksamhetslokaler finnas för såväl kontor som små- och lättindustri. Verksamhetsområden måste utgöra det lokala navet för tung industri i syfte att säkerställa korta transporter. I samverkan med Stockholms hamnar ska transport- och logistiknäringen utvecklas efter det lokala näringslivets behov.

En trygg och säker stad med ett attraktivt nöjes- och idrottsliv samt med naturen ständigt tätt inpå knuten ska prägla kommunikationen utåt. Bolaget ska även framhäva Stockholms och Sveriges kulturhistoria för att utmärka staden i den tuffa konkurrensen mot andra nordiska huvudstäder. De särskilda mattraditionerna och de gastronomiska värdena ska särskilt lyftas fram. Bolaget ska se över sitt erbjudande för att minska dubbelarbete med andra myndigheter och organisationer, i syfte att erbjuda smalare men effektivare insatser.

Det regionala samarbetet inom näringslivsfrågor fortsätter inom Stockholm Business Alliance med syfte att attrahera utländska investeringar till regionen. Marknadsföringen ska syfta till att öka förståelsen för möjligheter inom staden. Däremot ska stor varsamhet beaktas vid utländska investeringar i samhällskritiska funktioner och anläggningar.

Det lokala näringslivet egen uppfattning av Stockholms attraktivitet är den enskilt viktigaste och mest inflytelserika marknadsföringsinsatsen. Därför ska SBR medverka till inrättandet av ett företagarråd för att utveckla näringslivsklimatet.

Bolagets uppgifter

Stockholm Business Region har till uppgift att attrahera besökare, kompetens, investeringar och etableringar genom att positionera och marknadsföra Stockholm och arbeta investeringsfrämjande. Bolaget bidrar till en dynamisk och välfungerande arbetsmarknad i Stockholm, genom insatser som främjar och ökar ungdomars möjligheter till arbetslivserfarenhet.

Bolaget har även till uppgift att leda och samordna SBA för att marknadsföra regionen internationellt, att attrahera utländska etableringar och investeringar, samt förbättra näringslivsservicen i kommunernas myndighetsutövning.

Ägardirektiv för 2026-2028

Stockholm Business Region AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	0	0	0	0
Investeringar, mnkr	-1	0	0	0

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten

- verka för att utveckla Stockholm till en attraktiv och innovativ plats tillsammans med offentlig sektor, näringsliv, akademi och civilsamhälle. Stockholms innovationsekosystem ska utvecklas
- bidra till och arbeta för att öka den internationella tillgängligheten till Stockholm genom hållbara transportmedel, bland annat genom att verka för införandet av ett snabbtåg Stockholm-Oslo
- Omprioritera stödarbetet till handfasta ekonomiska stöd och subventioner, istället för konferenser workshops och utbildningar.
- Fokusera på entreprenörer som har potential och genomförandekraft
- Erbjuder företag en väg in i Stockholm offentliga upphandlingar samt verka gentemot nämnder och bolag i syfte att utveckla nya innovationsupphandlingar.
- stärka Stockholm som kluster för företag inom miljöteknik och hållbarhet
- verka för att internationella företag inom tech och innovation ska etablera sig i Kista Science City samt i nära samarbete med stiftelsen Electrum och Kista Science City AB
- fortsätta utveckla och stärka Kistas roll som ett modernt innovationsdistrikt med stark attraktionskraft för företag inom tech och innovation
- attrahera internationella företag inom life science att etablera sig i Hagastaden samt i nära samarbete med Stockholm Science City AB och bidra till att stärka Hagastadens roll som ett världsledande centrum inom life science
- leda och samordna arbetet med Stockholm Business Alliance (SBA)
- arbeta för att vidareutveckla, förstärka och förbättra det ekosystem för start-ups som finns i Stockholm idag, samt facilitera samarbeten mellan start-ups och etablerade bolag, offentlig sektor och akademiska institutioner
- öka stadens attraktionskraft av internationella och nationella talanger samt stärka stadens arbete med mottagande av talanger och dess medföljande familjer
- verka för att fler stora hållbara evenemang, kongresser och utställningar genomförs i Stockholm
- verka för att öka andelen internationella och inhemska turister som reser till Stockholm med tåg
- stödja stadsdelsnämnderna aktivt i det lokala näringslivsarbetet
- stötta lokala näringsidkare, inklusive aktörer inom kultur, som bidrar till att skapa attraktiva stadsmiljöer, hållbar turism och som framhäver Stockholms särprägel och gör staden till en mer attraktiv destination för turism
- bidra till en dynamisk och välfungerande arbetsmarknad genom att bidra till fler av stadens insatser för ungas introduktion till arbetsmarknaden såsom SAO-jobb, feriejobb och PRAO
- ta tillvara aktuella förstudier för en eventuell Stockholmsutställning 2030

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Stockholm Business Region AB ta fram en analys och åtgärdsförslag gällande kontorsmarknaden i Stockholm (3.2)	2026-01-01	2026-12-31
Stockholm Business Region AB ska genomföra en riktad marknadsföringskampanj för att attrahera mer efterfrågad arbetskraft till Stockholm (3.2)	2026-01-01	2026-12-31
Stockholm Business Region AB ska i samarbete med utbildningsnämnden testa en modell med en praktikbank för att stötta skolorna med att tillhandahålla PRAO-platser inom näringslivet för elever i årskurs 8 och 9, med särskilt fokus på bristyrken (3.2)	2026-01-01	2026-12-31
Stockholm Business Region AB ska utveckla former för att uppmärksamma lokala företagare och entreprenörer som bidrar till ett hållbart, innovativt och levande näringsliv i Stockholm (3.2)	2026-01-01	2026-08-31
Stockholm Business Region AB ska utveckla samarbetet med Region Stockholm kring arbetet med mottagande av internationella talanger (3.2)	2026-01-01	2026-12-31
Stockholm Business Region AB ska utvärdera stadens arbete med talangattraktion och identifiera vilka insatser staden ska driva och utveckla för att komplettera övriga offentliga och externa aktörer i Stockholm (3.2)	2026-01-01	2026-06-30
Stockholm Business Region AB ska öka den lokala synligheten av stadens arbete med näringslivs- och besöksnärlighetsfrågor (3.2)	2026-01-01	2026-12-31
Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden samt i samråd med idrottsnämnden, kulturnämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Business Region AB vidareutveckla arbetssätt, verktyg och koncept för digital närvaro i syfte att stärka det förebyggande arbetet (3.6)	2026-01-01	2026-12-31
Övriga aktiviteter		
Erbjuda företag en väg in i Stockholm offentliga upphandlingar samt verka gentemot nämnder och bolag i syfte att utveckla nya innovationsupphandlingar.	2026-01-01	2026-12-31
Utveckla innovationsupphandlingar riktade mot start-up för att främja utveckling av miljö- och välfärdsteknik.	2026-01-01	2026-12-31
Medverka i innovativa projekt så som Hyperloop Stockholm – Helsingfors	2026-01-01	2026-12-31
Utreda Bromma som innovationskluster för el- och fotogenflygplansutveckling, samt andra innovationsbolag med angränsande verksamhet.	2026-01-01	2026-12-31
Verka för att främja flygplatserna Arlanda och Bromma samt möjliggöra flygförbindelser	2026-01-01	2026-12-31
Stärka de lokala företagens representativitet genom ett företagarråd	2026-01-01	2026-12-31

S:t Erik Försäkrings AB

S:t Erik Försäkrings AB ska vara det bästa och mest kostnadseffektiva alternativet för stadens nämnder och bolag. Bolaget ska svara för att det finns en effektiv riskfinansiering av anläggningar och verksamheter ägda av staden och närstående bolag. Bolaget ska förbättra riskhanteringen för samtliga berörda enheter inom kommunkoncernen samt stärka det förebyggande arbetet om klimatrelaterade vattenskador och bränder i stadens fastigheter. S:t Erik Försäkring har tillsammans med kommunstyrelsen initierat ett projekt som syftar till att minska antalet brand- och vattenfrekvensskador i stadens fastigheter till följd av klimatförändringen. För att leda projektet har en doktorandtjänst tillskapats med placering på S:t Erik Försäkring. Bolaget ska vara delaktigt i stadens strategiska samarbete för att minska risker och sårbarheter i stadsbyggnadsprocessen.

Bolagets uppgift

Bolaget ska förmedla försäkringslösningar och minimera kommunkoncernens försäkringskostnader.

Ägardirektiv för 2026-2028

S:t Erik Försäkrings AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	1	1	1	1
Investeringar, mnkr	0	0	0	0

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

- medverka till och teckna samtliga sakförsäkringar som stadens nämnder och bolag har behov av
- optimera den försäkringsrisk som bolaget själv tar i förhållande till fastslagen risknivå
- genom premiesättning säkerställa att skademinimerande och riskförebyggande arbete premieras
- stödja det olycks- och skadeförebyggande arbetet i kommunkoncernen
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap

S:t Erik Markutveckling AB

Bolaget ska löpande pröva förslag till förvärv av fastigheter i syfte att främja stadens långsiktiga stadsutveckling. Under perioden inriktas verksamheten på förvaltning, uthyrning och utveckling till så god avkastning som möjligt med hänsyn tagen till stadens utveckling. Bolaget ska i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden fortsätta att söka strategiska utvecklingsprojekt och förvärv för stadens framtida behov.

Bolaget ska öka sin egenfinansieringsgrad.

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att äga, förvalta och utveckla fastigheter/aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder, arbetsplatser och andra ändamål i enlighet med stadens stadsutveckling.

Ägardirektiv för 2026-2028

S:t Erik Markutveckling AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	-65	-36	-21	6
Investeringar, mnkr	-853	-1 036	-454	-307

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

- i samarbete med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden söka strategiska projekt och förvärv för stadens framtida behov
- vid behov stödja fastighetsnämnden och stadens övriga nämnder och bolagsstyrelser i samband med försäljning och utveckling av fastigheter

Stockholmsmässan AB

Bolagets uppdrag är att marknadsföra Stockholm som en av norra Europas främsta mötesplatser och maximera de ekonomiska bidragen till regionen. Stockholmsmässan ska upplevas som en naturlig mötesplats för näringslivet, stockholmare och besökare.

Verksamheten ska vidare ge förutsättningar att stärka Stockholm som en ledande mötesplats i norra Europa.

Bolagets uppgift

Bolagets uppgift är att utveckla, arrangera och genomföra mässor, kongresser, konferenser och evenemang för hela regionens bästa. Stockholmsmässan AB är ett genomförandebolag av mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Verksamheten bidrar till samhällsekonomin i hela Stockholmsregionen genom att mässans besökare och utställare bokar hotellrum, handlar, besöker attraktioner, äter på caféer och restauranger, åker taxi och kollektivtrafik.

Ägardirektiv för 2026-2028

Stockholmsmässan AB	2025	2026	2027	2028
Resultat efter finansnetto, mnkr	-100	0	0	0
Investeringar, mnkr	-50	0	0	0

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

- strategiskt bidra till att utveckla Stockholm som turist- och besöksdestination i samarbete med Stockholm Business Region AB och marknadsföra Stockholm som norra Europas främsta mötesdestination med fokus på hållbar turism

Intressebolag i Stockholms Stadshus AB

Stockholm Exergi Holding AB

Verksamheten i Stockholm Exergi AB ska bedrivas affärsmässigt på ett rationellt och effektivt sätt i enlighet med finansiella och andra mål. Därutöver har staden som ägare ett intresse av att säkerställa en transparent prissättning och en prisnivå som är konkurrenskraftig i jämförelse med andra produkter på värmemarknaden. Stockholm Exergi Holding AB ska möta kundernas och samhällets krav på en fortsatt omställning till hållbar och prisvärd värme. Stockholm Exergi har ett stort åtagande i form av CCS projektet. Det är av största vikt att eventuellt misslyckande pga. bristande efterfrågan inte påverkar den kommunala ekonomin.

Bolagets uppgift

Bolaget har i uppdrag att bedriva verksamhet inom fjärrvärme och fjärrkyla i Sverige, samt annan därmed förenlig verksamhet. Stockholm Exergi Holding AB är holdingbolag till Stockholm Exergi AB. Verksamheten bedrivs i det senare bolaget.

Inriktning för stadens ägande

Utöver det som beskrivs i *Direktiv för samtliga nämnder och bolagsstyrelser* ska bolaget

- fortsätta att utveckla fjärrvärmenätet i Stockholmsområdet för att kunna erbjuda fjärrvärme till fler
- arbeta för en fortsatt utbyggnad av fjärrkyla i Stockholm
- bevara markområdet i Lövsta för framtida energiproduktion samt vid behov utveckla planeringen av ett nytt kraftvärmeverk med koldioxidavskiljning, inklusive tillstånds- och affärsmässiga förutsättningar
- fortsätta samarbetet mellan staden och övriga aktörer för att hitta lösningar för framtidens eleffektutmaningar
- fortsätta genomförandet av en fullskalig anläggning i avskiljning och lagring av koldioxid med sikte på driftsättning 2028
- med stöd i genomförd utredning arbeta vidare med en storskalig samförbränning av slam och biobränsle tillsammans med Stockholm Vatten och Avfall AB
- säkerställa en transparent prissättning och en prisnivå som är konkurrenskraftig i jämförelse med andra produkter på värmemarknaden
- arbeta för att sammanlänka produktions- och distributionskapaciteten tillsammans med andra fjärrvärmeaktörer, i syfte att optimera miljö-, energi- och ekonomisk nytta
- delta i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap
- tillsammans med Stockholms Stadshus AB och Stockholms Hamn AB fortsätta utreda Stockholm Norvik hamn som ett möjligt logistiknav för mellanlagring av avskild koldioxid samt möjligheterna för framtida CCU.
- Säkerställa att staden har ett minimalt ekonomiskt åtagande av CCU/CCS projektet
- Utvärdera och löpande redovisa för kommunfullmäktige avseende ekonomiska risker kopplade till CCS,

Stockholms stads organisering i kommunalförbund

Storstockholms brandförsvaret (SSBF)

Enligt lag om skydd mot olyckor är det kommunens ansvar att svara för räddningstjänsten inom kommungränsen. Stockholms stads brand- och räddningsverksamhet är sedan den 1 januari 2009 organiserad tillsammans med andra kommuner i kommunalförbundet Storstockholms brandförsvaret, SSBF. Kommunalförbundet omfattar idag Danderyd, Lidingö, Nacka, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. Förbundet ska fullgöra medlemskommunernas uppgifter inom lagstiftningarna:

- lag (2003:778) om skydd mot olyckor
- lag (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor
- lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Konkret innebär det att förbundet svarar för tillsyn, information, rådgivning och sotningsverksamhet samt att bedriva räddningstjänst utifrån kommunernas ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor. Förbundet arbetar långsiktigt och strategiskt för att förebygga och minska konsekvenserna av bränder och andra olyckor, särskilt riktat mot olika riskgrupper i samhället. SSBF har de senaste åren stärkt sin operativa och strategiska samverkan med relevanta myndigheter och aktörer i syfte att få bukt med illegala sprängmedel. Det som ligger kvar på medlemskommunerna är samordningen för det totala arbetet enligt lagstiftningen.

Förbundet verkar även för att utifrån sitt kompetensområde minska risker och sårbarheter i samhällsplaneringen, inte minst med tanke på klimatförändringarna, med fokus på övergripande riskhantering och möjlighet till räddningsinsatser.

SSBF:s miljöledningssystem är och ämnar fortsatt vara externkontrollerat och diplomerat av Svensk Miljöbas.

Medlemskommunerna kan därutöver teckna särskild överenskommelse om att förbundet kan biträda kommunen i den omfattning som önskas inom lagstiftningsområdena:

- lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap
- plan- och bygglagen (1987:10)
- övrig lagstiftning eller tjänsteområde där kommunalförbundet besitter särskild kompetens

SSBF är juridiskt sett ett eget kommunalförbund med egen organisation och uppföljning som leds av en förbundsledning. Ledningen består av tolv ledamöter och tolv ersättare från medlemskommunerna, varav Stockholms stad har två ordinarie ledamöter och två ersättare. Som stöd till förbundsledningen finns ett beredningsorgan samt samrådsgrupper med representation från medlemskommunerna. Beredningsorganet utgörs av kommundirektörer från respektive medlemskommun och ska ha särskilt fokus på styrning av ekonomi och verksamhet. Förbundets budget ska endast kunna beslutas av ledningen efter beredning med kommundirektörerna. Samrådsgrupperna är ekonomichefsforum samt forum för skydd mot olyckor och civil beredskap.

Syftet med inrättandet av SSBF var att ge medlemskommunerna högre kvalitet på brand- och räddningstjänsten till en lägre kostnad. Detta kan ske genom att förbundet ger förutsättningar för samordningsfördelar såsom ledningsfunktion, mindre sårbar organisation med större bredd vad gäller specialfunktioner samt bättre planering av

personalresurser. En målsättning för förbundet är att skapa förutsättningar för samverkan med angränsande förbund för att på sikt kunna ingå i ett regionalt brandförsvar.

SSBF är en viktig aktör i arbetet för att värna och skydda befolkningen i händelse av krig och ska tillsammans med medlemskommunerna verka och planera för återuppbyggnaden av det civila försvaret. SSBF ska även arbeta nära Samverkan Stockholmsregionen.

SSBF deltar i arbetet inom stadens sektorsorganisation för civil beredskap. Trafiknämnden ansvarar för stadens bestånd av branddammsanläggningar. SSBF har ansvaret för löpande kontroll av dammarna och åtgärdar enklare brister samt tillser att de kan nyttjas på tilltänkt sätt. SSBF ingår i arbetet med samordnad tillsyns- och tillståndprocess samt informationsdelning inom staden med syfte att motverka organiserad brottslighet.

Medel för avgiften till SSBF finns inom Kommunstyrelsen m.m. anslag för "Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar". Medlemsavgiften för år 2026 beräknas till 447,2 mnkr. SSBF ska arbeta för god kostnadskontroll, effektivitet och marginaler för att frigöra resurser för prioriterad verksamhet samt hålla nere förbundets medlemsavgift.

Stockholms stads kommunala stiftelser

SHIS Bostäder

SHIS Bostäder grundades år 1963 och verksamheten utgår ifrån den stadga som kommunfullmäktige fastställde år 1970 (Kfs. 1970:43). Efter en genomgripande utredning om SHIS Bostäders verksamhet gav kommunfullmäktige år 1996 SHIS Bostäder sitt nuvarande uppdrag som lyder:

"Stiftelsen har till ändamål att i samarbete med Stockholms nämnder med socialtjänstansvar dels tillhandahålla genomgångsbostäder för personer som av sociala och/eller ekonomiska skäl är i behov av tillfällig bostad, dels erbjuda en mer varaktig bostad med visst boendestöd för personer med sociala problem samt bedriva annan därmed sammanhängande och förenlig verksamhet. För fullgörande av detta bostadssociala uppdrag förhyr och äger stiftelsen för verksamheten lämpliga fastigheter. Vid urval av hyresgästerna till ungdomsbostäder förutsättes att bostadssökande ungdom under 25 år prioriteras."

SHIS Bostäder är Stockholms stads bostadssociala resurs. SHIS Bostäder har kommunfullmäktiges uppdrag att tillhandahålla bostäder åt personer som av olika skäl inte har tillträde till den ordinarie bostadsmarknaden. Lägenheterna förmedlas som genomgångsbostad med korttidskontrakt, dels via stadens socialtjänst, dels via Bostadsförmedlingen i Stockholm. Samtliga kontrakt hos SHIS Bostäder är utan besittningsskydd. Socialnämnden är stadens samordnande part för förvaltning och uppföljning av stadens avtal med SHIS Bostäder och samordnande part för stadsdelsnämnderna samverkan med SHIS Bostäder avseende målgrupp, behov och arbetssätt.

SHIS Bostäder har även stadens uppdrag att tillhandahålla tillfälliga bostäder åt anvisade nyanlända stockholmare. Dessa kontrakt kan maximalt gälla fem år, likt kontrakten för andra stockholmare. Boendetiden planeras efter individens möjlighet att hitta en egen boendelösning och målsättningen är att så snabbt som möjligt ta sig vidare till egen bostad, eftersom egen bostad är en del av integrationen. SHIS Bostäder ska vara tillgängliga för dem som bäst behöver dem. Som medel för hög genomströmning genomför SHIS Bostäder boskola och fördjupad bostadsvägledning.

Staden ska ha ett effektivt och samlat mottagande av nyanlända som möjliggör en snabb etablering på arbetsmarknaden och i samhället. SHIS Bostäder ska samverka med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna för att öka andelen nyanlända som har arbete eller studerar efter etableringsuppdraget.

SHIS Bostäder har också uppdrag att var delaktig i att tillhandahålla bostäder till skyddsbehövande flyktingar från Ukraina under den tid EUs massflyktsdirektiv gäller.

SHIS Bostäders verksamheter ska vara effektiva med fokus på kärnuppdragen och organisationen ska anpassas för att vara kostnadseffektiv och leverera hög kvalitet. SHIS Bostäder ska utveckla en aktiv ekonomistyrning för att möta stadens behov. SHIS Bostäder ska genom en kontinuerlig dialog med socialnämnden och stadsdelsnämnderna anpassa verksamheten, utbud och tjänster utifrån aktuellt behov samt erbjuda en likvärdig standard på sitt arbete i hela staden. SHIS Bostäder ska utveckla arbetssätt som säkerställer att barnfamiljer får tillgång till en mer långsiktig och trygg boendelösning. SHIS Bostäder ska styra och prognostisera med hjälp av framtaget uppföljningsverktyg gällande nyckeltal för utvecklingen avseende in- och utflytt, belägningsgrad, boendetid och tomgångshyror. SHIS Bostäder ska arbeta flexibelt och sammanhållet med genomgångsbostäder för samtliga målgrupper för att motverka tomgångshyror.

(SD):210

SHIS Bostäders angelägenheter handhas av en styrelse bestående av fem ledamöter och tre suppleanter. Styrelsen utses av kommunfullmäktige och har det yttersta ansvaret för SHIS Bostäders verksamhet.

BILAGOR

1. Nettokostnader (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Förslag till budget 2026 KS	Förslag till budget 2026 SD	Avvikelse mellan förslagen
Kommunstyrelsen	-1 531,3	-1 449,9	81,4
Revisorskollegiet	-36,0	-36,0	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	-80,1	-80,1	0,0
Stadsdelsnämnderna	-27 525,8	-27 351,6	174,2
Arbetsmarknadsnämnden	-1 092,3	-935,1	157,2
Exploateringsnämnden	3 345,8	3 375,2	29,4
Fastighetsnämnden	1 169,8	1 174,8	5,0
Förskolenämnden	-3 005,1	-3 061,0	-55,9
Idrottsnämnden	-1 199,3	-1 212,9	-13,6
Kulturnämnden			
kulturförvaltningen	-1 283,7	-889,2	394,5
stadsarkivet	-71,1	-71,1	0,0
Kyrkogårdsnämnden	-220,6	-220,6	0,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-178,8	-163,3	15,5
Socialnämnden	-1 550,8	-1 550,8	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	-215,5	-194,5	21,0
Trafiknämnden	-383,6	-337,1	46,5
Utbildningsnämnden	-21 156,7	-21 158,7	-2,0
Äldrenämnden	-273,6	-282,6	-9,0
Överförmyndarnämnden	-92,5	-102,5	-10,0
SUMMA	-55 381,2	-54 547,0	834,2
Avskrivningar (-)	-3 268,9	-3 268,9	0,0
Central medelsreserv (-)			
Oförutsedda behov	-1 481,6	-1 481,6	0,0
Prestationsreserv	-530,0	-530,0	0,0
Ej aktiverbara investeringsutgifter	-843,0	-843,0	0,0
Pensionsavgifter (-)	-2 168,7	-2 168,7	0,0
TOTALT	-63 673,4	-62 839,2	834,2

2. Cesambilagor

Kommunstyrelsen

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mn kr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-1 578,9	47,6
Minskade kostnader för:		
Ersättning till organisationer och föreningar, prognos	8,0	
Stärkt personsäkerhet förtroendevalda	2,0	
En väg in för företagare genom stadens kontaktcenter (servicenämnden)	2,0	
Stockholm Pride	2,0	
Uppmärksammande av Stockholm 1 Miljon invånare och andra större firanden	2,0	
Stärkt MR arbete	2,5	
Etableringsstöd vetenskapens hus	3,4	
Minskat bidrag Stockholm Business Region, electrum	13,0	
STING	4,0	
Stärkt strategiskt arbete för rättvis klimatomställning	2,5	
Stärkt etablering, marknadsföring, Stockholmsutställning 2030	4,0	
Bibehållet MR arbete.	4,0	
Tidigare generell uppräknig, samt effektivisering och åtg fr. 2024	50,0	
Ökade kostnader för:		
Fler trygghetskameror	-18,0	
Ökade/minskade intäkter för:		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-1 497,5	47,6

Revisorskollegiet**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
------	-----------	----------

Kommunstyrelsens förslag till budget 2026

Minskade kostnader för:

-41,2**5,2**

Ökade kostnader för:

Ökade/minskade intäkter för:

Sverigedemokraternas förslag till budget 2026**-41,2****5,2**

Valnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
------	-----------	----------

Kommunstyrelsens förslag till budget 2026

-80,1

0,0

Minskade kostnader för:

Ökade kostnader för:

Ökade/minskade intäkter för:

Sverigedemokraternas förslag till budget 2026

-80,1

0,0

Stadsdelsnämnderna: Förskoleverksamhet**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-5,909.6	385.7
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Förstärkt friskvård egen regi	5.7	
Kartläggning av barnskötares betyg	4.0	
 <i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Mindre bamgrupper	-37.0	
 <i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-5,936.9	385.7

Stadsdelsnämnderna: Verksamhet för barn, fritid och kultur**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-573,7	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Kultursekreterare i varje stadsdelsnämnd	7,0	
Förstärkning kultur och fritidsverksamhet i ytterstaden	15,0	
Fritidsgårdar	25,0	
Ökad kvalitet öppen fritidsverksamhet	10,0	
Medel demokratiutveckling. Lokala utvecklingsprogram	40,0	
Stärkt föreningsstöd för implementering av miljö och klimat i ordinarie bidragsgivning	5,5	
Uppräkning	10,0	
 <i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Stärkt stöd till 4h gårdar	-3,0	
NPF-satsning	-1,0	
Anpassad kolloverksamhet för barn med funktionsnedsättning	-1,5	
Fritidsgårdsreformen	-17,0	
 <i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-483,7	0,0

Stadsdelsnämnderna: Äldreomsorg**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-11 044,3	345,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Förstärkt friskvård	3,6	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-11 040,7	345,5

Stadsdelsnämnderna: Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-5 520,0	25,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Förstärkt friskvård	1,5	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Språksatsning för personal	5,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-5 513,5	25,5

Stadsdelsnämnderna: Individ- och familjeomsorg**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-3 331,1	36,9
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Fältassistenter	30,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
Stärkt tillsyn av verksamheter	-2,1	
Fler ordningsvakter	-60,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-3 363,2	36,9

(SD):220

Stadsdelsnämnderna: Stadsmiljöverksamhet

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-389,9	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Minskad sanering pga tiggeriförbud	4,0	
Förstärkning stadsmiljö	15,0	
 <i>Ökade kostnader för (-):</i>		
 <i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-370,9	0,0

Stadsdelsnämnderna: Ekonomiskt bistånd**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-1 364,1	32,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Höjda aktivitetskrav	10,0	
Nej till obegränsat SL kort för arbetslösa	60,0	
<i>Ökade kostnader för (-):</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-1 294,1	32,0

Stadsdelsnämnderna: Arbetsmarknadsåtgärder

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-246,1	27,4
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Fler feriearbeten	27,0	
Insatser för arbetslösa	5,3	
Kvalitetsatsning feriejobb	12,2	
 <i>Ökade kostnader för (-):</i>		
 <i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-201,6	27,4

Arbetsmarknadsnämnden**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-1 260,6	168,3
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Stöd till unga med psykisk ohälsa	1,7	
Automatisk matchning för feriejobb	1,0	
Förstärkt handledarskap feriejobb	3,7	
Flera jobbcoacher och ungdomsansättningar	7,0	
Fler Stockholmsjobb	15,0	
Förstärkta insatser mot ungdomsarbetslöshet	2,5	
Scale up och starta eget	5,0	
Förstärkning av Stocket återbruk	1,0	
Tidigare generell uppräknig, samt effektivisering och åtg 2024	17,3	
Reformering av jobbtorg motsvarande lagstiftningens minimumkrav	109,0	
 <i>Ökade kostnader för:</i>		
Förstärkt studievägledning barn, unga	-6,0	
 <i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-1 103,4	168,3

Exploateringsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-365,9	3 711,7
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Förstärkt miljö och klimatarbete	4,4	
Generell effektivisering samt återtag av åtgärder fr 2024	25,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-336,5	3 711,7

Fastighetsnämnden**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-750,2	1 920,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Generell effektivisering	10,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Fler vräkningar av kriminella	-5,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-745,2	1 920,0

Förskolenämnden**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-3 300,6	295,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Socioekonomisk ersättning	74,0	
Modersmålsundervisning	16,0	
Stärkt kompensatorisk förskola	6,0	
Större andel utbildad personal	20,0	
Ersättning för höjt friskvårdsbidrag	3,6	
Förstärkt likvärdighet i förskolan	2,5	
Funktion för miljö- och klimatsamordnare	1,0	
 <i>Ökade kostnader för:</i>		
Språksatsning för anställda i förskolan	-35,0	
Stärkt språkutveckling i svenska för alla barn	-35,0	
Kvalitetsstärkning interna personalutbildningar	-5,0	
Förstärkt tillsyn av förskolor	-4,0	
Satsning för fler barnskötare	-100,0	
 <i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-3 356,5	295,5

Idrottsnämnden**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-1 531,7	332,4
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Generell uppräknings	11,4	
Fortsatta satsningar på simkunnighet	6,0	
Fler platser i stadens simskola	6,0	
Ytterstadssatsningar	28,0	
Mensskydd och söderotsligan	2,0	
 <i>Ökade kostnader för:</i>		
Utveckling av utomhusgym	-5,0	
Höjt generellt idrottsföreningsstöd	-40,0	
Ökat stöd till simföreningar	-6,0	
Uppfräschning sanitära anläggningar	-5,0	
Specialsökhundar på stadens idrottsanläggningar	-7,0	
 <i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sänkta taxor och båtplatsavgifter		-4,0
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-1 541,3	328,4

Kulturnämnden: kulturförvaltningen**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kulturförvaltningen		
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-1 374,0	90,3
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ny riktning i kulturpolitiken, reformering av kulturbidragen	348,5	
Kulturstödet, fokus fria kulturlivet, lokalförvaltande organisationer	15,0	
Förstärkning kulturskola	5,0	
Liljevalchs	10,0	
Stärkt kompetens inom lokalfrågor	1,0	
Justering avtal biblioteksverksamhet och fristadsprogram, Kulturhuset stadsteatern	1,3	
Höjt kulturstöd	9,0	
Höjt ateljéstöd	2,0	
Fortsatt verksamhet vid Liljevalchs för barn och unga	1,5	
Film Stockholm	2,0	
Uppräkning kulturskolan, museer och konst samt bibliotek	16,2	
Stärkt kulturstöd miljö och klimat	1,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Digitalt medborgarinflytande	-2,0	
Bibliotekssatsning	-6,0	
Evenemangsavdelning	-10,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-979,5	90,3

Kulturnämnden: stadsarkivet**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
------	-----------	----------

Stadsarkivet**Kommunstyrelsens förslag till budget 2026**

Minskade kostnader för:

-108,4**37,3**

Ökade kostnader för:

Ökade/minskade intäkter för:

Sverigedemokraternas förslag till budget 2026**-108,4****37,3**

(SD):230

Kyrkogårdsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avsk	Internränta
------	-----------	----------	------	-------------

Kommunstyrelsens förslag till budget 2026

-254,1	33,5	-56,0	-25,6
--------	------	-------	-------

Minskade kostnader för:

Ökade kostnader för:

Ökade/minskade intäkter för:

Sverigedemokraternas förslag till budget 2026

-254,1	33,5	-56,0	-25,6
--------	------	-------	-------

Miljö- och hälsoskyddsnämnden**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2025	-280,9	102,1
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Stärkt arbete för halverade konsumtionsutsläpp	1,5	
Implementering av det framtagna systemet för minskad plastanvändning	1,0	
Centrum för cirkularitet permanentas	3,0	
Omställningsledare klimat	1,5	
Klimatneutral byggsektor - förstärkning av centrum för cirkularitet	2,0	
System för minskad plastanvändning inom staden	0,5	
Generell effektivisering samt återtag åtgärder	15,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Pilotprojekt minska partikelutsläpp i kollektivtrafik m. Region Stockholm	-4,0	
Internationella biståndsinsatser genom tjänster energieffektivisering av offentliga byggnader	-5,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-265,4	102,1

Servicenämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
------	-----------	----------

Kommunstyrelsens förslag till budget 2026

0,0

0,0

Minskade kostnader för:

Ökade kostnader för:

Ökade/minskade intäkter för:

Sverigedemokraternas förslag till budget 2026

0,0

0,0

Socialnämnden**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-1 888,4	337,6
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Generell effektivisering	12,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Stärkt kvalitet ledsagning	-10,0	
Utredning om centralisering av socialnämnden	-2,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-1 888,4	337,6

Stadsbyggnadsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-460,0	244,5
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Omställningsledare	1,0	
Stärkt arbete med ekologi, miljö och klimat	2,0	
Generell effektivisering samt återtag åtgärder 2024, 2025	20,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Ny detaljplan för att bevara villaområden	-2,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-439,0	244,5

Trafiknämnden**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-2 068,9	1 685,3
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Satsningar i stadens utanförskapsområden	15,0	
Omställningsledare klimat	1,0	
Klimatanpassningsupdrag	1,0	
Låghastighetszoner	1,0	
Sommargågator	4,0	
Kajbalkonger och badbryggor	2,0	
Bilfria helger	2,0	
Aktivering gamla stan	2,0	
Cykelpark	2,0	
Trafiksäkerhetscykel	1,0	
Utökad cykeljour	1,5	
Levande grönt stråk Södermalm och Norra Bantorget	1,0	
Träddatabas	1,0	
Generell effektivisering samt avslut anslag från 2024 och 2025	75,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Utvecklade samhällsekonomiska analyser vid nyinvestering och reno-		
vering av infrastruktur	-2,0	
Snöröjningsinspektör	-5,0	
ITS Fond	-1,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Ökad besöksparkering		-15,0
Ändrad zonindelning		-20,0
Sänkta p-avgifter		-20,0
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-1 967,4	1 630,3

Utbildningsnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-21 436,0	279,3
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Digitaliserad och reformerad modersmålsundervisning	30	
Stärkt pedagogisk resurs mot rasism i skolan	1,7	
Schablon fritidsklubb borttagna avgifter	48	
Integrationspakten	2	
Förstärkt friskvårdsbidrag	21	
 <i>Ökade kostnader för:</i>		
Stärkt arbete mot antisemitism i skolan	-1,7	
NPF-pott	-10	
Ökad trygghet i skolan	-15	
Lärarsatsning	-20	
Generell höjning	-58	
 <i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-21 438,0	279,3

Äldrenämnden**Drift och underhåll****Specifikation av avvikelser**

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-281,4	7,8
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Höjt friskvårdsbidrag	5,0	
<i>Ökade kostnader för:</i>		
Språksatsning och språkprov	-10,0	
Förstärkt granskning av boendekvalitet kommun och privat	-2,0	
Silviahems-certifiering	-2,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-290,4	7,8

Överförmyndarnämnden

Drift och underhåll

Specifikation av avvikelser

(-) = ökade kostnader/minskade intäkter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Kommunstyrelsens förslag till budget 2026	-92,5	0,0
<i>Minskade kostnader för:</i>		
Ökade kostnader för:		
Höjda arvoden gode män	-10,0	
<i>Ökade/minskade intäkter för:</i>		
Sverigedemokraternas förslag till budget 2026	-102,5	0,0

3. Investeringsplan

Investeringsplan för stadens nämnder

Mnkr	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Arbetsmarknadsnämnden						
Inventarier och maskiner	-4,0	-6,4	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Investeringsplan, netto	-4,0	-6,4	-4,0	-4,0	-4,0	-4,0
Exploateringsnämnden						
Långsiktig investeringsplan, netto	-3 015,0	-3 440,0	-3 300,0	-3 300,0	-3 300,0	-3 300,0
Besparingsbeting genom ökad portföljstyrning och kostnadskontroll för att stärka lönsamheten		50,0	75,0	100,0	100,0	100,0
Klimatinvesteringsmedel byggmaterial och fordon/arbetsmaskiner		-60,0				
Investeringsplan totalt, netto	-3 015,0	-3 450,0	-3 225,0	-3 200,0	-3 200,0	-3 200,0
Utgift	-5 465,0	-4 610,0	-4 525,0	-4 600,0	-4 600,0	-4 600,0
Inkomster	2 450,0	1 160,0	1 300,0	1 400,0	1 400,0	1 400,0
varav exploateringsinkomster	300,0	160,0	300,0	400,0	400,0	400,0
varav övriga inkomster	2 150,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0	1 000,0
Fastighetsnämnden						
Långsiktig investeringsplan, netto	-440,0	-440,0	-440,0	-440,0	-440,0	-440,0
Utökad investeringsplan, netto	-330,0	-460,0	-270,0	-80,0		
varav Stadsbiblioteket	-140,0	-200,0	-90,0			
varav förvaltningslokaler	-190,0	-250,0	-180,0	-80,0		
varav uppräschning sanitära anläggningar och fordon/arbetsmaskiner		-10,0				
Långsiktig investeringsplan, idrottsinvesteringar	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0	-500,0
Utökad investeringsplan, idrottsinvesteringar	-510,0	-800,0	-650,0	-150,0	-50,0	
varav kompensationsinvesteringar	-40,0					
Investeringsplan, netto	-1 780,0	-2 200,0	-1 860,0	-1 170,0	-990,0	-940,0
varav övriga investeringar totalt	-770,0	-900,0	-710,0	-520,0	-440,0	-440,0
varav idrottsinvesteringar totalt	-1 010,0	-1 300,0	-1 150,0	-650,0	-550,0	-500,0
Förskolenämnden						
Inventarier och maskiner	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Investeringsplan, netto	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Idrottsnämnden						
Långsiktig investeringsplan	-39,0	-45,0	-45,0	-45,0	-45,0	-45,0
varav friluft (båtsport)	-8,8					
varav Inventarier och maskiner	-21,0	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0
Utökad investeringsplan friluft	-24,4	-85,0	-25,0	-5,0		
varav Ågesta motionsspår	-22,0	-15,0	-20,0			
varav Högdalstopparna			-5,0	-5,0		
varav Inventarier och maskiner, nya anläggningar		-70,0				
Investeringsplan, netto	-63,4	-130,0	-70,0	-50,0	-45,0	-45,0
Kommunstyrelsen m.m.						
Inventarier och maskiner	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
Investeringsplan, netto	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
Kulturnämnden: kulturförvaltningen						
Inventarier och maskiner	-6,3	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Utökad investeringsplan inventarier och maskiner	-17,0	-13,3				
Investeringsplan, netto	-23,3	-23,3	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Kulturnämnden: stadsarkivet						
Inventarier och maskiner	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Investeringsplan, netto	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Kyrkogårdsnämnden						
Långsiktig investeringsplan	-30,0	-24,0	-28,0	-32,0	-32,0	-32,0
Inventarier och maskiner		-8,0	-8,0	-8,0	-8,0	-8,0
Utökad investeringsplan	-146,0	-152,0	-30,0			
varav renovering Skogskrematoriet	-100,0	-135,0	-30,0			
varav utredningsutgifter	-4,0	-4,0				
varav ny skorsten Nya krematoriet		-8,0				
varav Norra begravn.pl. 200 år		-5,0				
varav särskilda satsningar 2025	-42,0					
Investeringsplan, netto	-176,0	-184,0	-66,0	-40,0	-40,0	-40,0

(SD):240

Mnkr	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Miljö- och hälsoskyddsnämnden						
Inventarier och maskiner	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Investeringsplan, netto	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3	-1,3
Service­nämnden						
Inventarier och maskiner	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Investeringsplan, netto	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Socialnämnden						
Inventarier och maskiner	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Investeringsplan, netto	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Stadsbyggnadsnämnden						
Inventarier och maskiner	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Investeringsplan, netto	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Trafiknämnden						
Långsiktig investeringsplan,netto	-1 040,0	-1 335,0	-1 065,0	-1 200,0	-1 200,0	-1 200,0
varav förstärkt reinvesteringsprogram		-140,0	-140,0	-350,0	-350,0	-350,0
varav framkomlighet bil, gång och kollektivtrafik	-430,0	-535,0	-165,0			
Utökad investeringsplan, netto	-225,0	-460,0	-233,0	-430,0	-470,0	-570,0
varav framkomlighet Slussen	-75,0	-85,0	-5,0			
varav Norra Danviksbron	-100,0	-140,0	-48,0			
varav större infrastrukturprojekt				-350,0	-400,0	-500,0
varav utbytesprogram armaturer		-70,0	-70,0	-70,0	-70,0	-70,0
varav stadsmiljö i fokusområden	-20,0	-25,0				
varav investering i grönstruktur	-30,0	-70,0	-100,0			
varav ökad trädplantering		-30,0				
varav särskilda potthålsupprustningar		-40,0	-10,0	-10,0		
Investeringsplan totalt, netto	-1 265,0	-1 795,0	-1 298,0	-1 630,0	-1 670,0	-1 770,0
Utgift	-1 360,0	-1 910,0	-1 313,0	-1 630,0	-1 670,0	-1 770,0
Inkomster	95,0	115,0	15,0			
Utbildningsnämnden						
Inventarier och maskiner	-100,0	-90,0	-90,0	-90,0	-90,0	-90,0
Investeringsplan, netto	-100,0	-90,0	-90,0	-90,0	-90,0	-90,0
Äldrenämnden						
Inventarier och maskiner	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8
Investeringsplan, netto	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8
Överförmyndarnämnden						
Inventarier och maskiner	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Investeringsplan, netto	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Stadsdelsnämnderna						
Inventarier och maskiner	-50,0	-50,0	-50,0	-50,0	-50,0	-50,0
Stadsmiljö, park- och grönområden, tillgänglighet	-225,0	-225,0	-225,0	-225,0	-225,0	-225,0
Investeringsplan, netto	-275,0	-275,0	-275,0	-275,0	-275,0	-275,0
Mnkr	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Central medelsreserv 4						
Centralt redovisade investeringsmedel	-519,5	-550,0	-515,0	-540,0	-550,0	-550,0
varav åtgärder i stadsmiljö i prioriterade yttre stadsområden		-50,0	-75,0	-100,0	-100,0	-100,0
varav idrottsmedel	-250,0	-140,0				
varav trygghetsmedel	-100,0	-100,0				
varav investeringar för övertagande av parkskötsel och lokalvård i egen regi	-20,0	-80,0				
Investeringsplan, netto	-519,5	-550,0	-515,0	-540,0	-550,0	-550,0
Totalt						
Mnkr	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Inventarier och maskiner	-196,9	-180,0	-177,6	-177,6	-177,6	-177,6
Långsiktig investeringsplan,netto	-5 289,0	-6 019,0	-5 528,0	-5 642,0	-5 642,0	-5 642,0
Utökad investeringsplan, netto	-1 252,4	-1 970,3	-1 208,0	-665,0	-520,0	-570,0
Central medelsreserv 4	-519,5	-550,0	-515,0	-540,0	-550,0	-550,0
Investeringsplan totalt, netto	-7 257,8	-8 719,3	-7 428,6	-7 024,6	-6 889,6	-6 939,6
Utgifter, brutto	-9 802,8	-9 994,3	-8 743,6	-8 424,6	-8 289,6	-8 339,6
Inkomster, brutto	2 545,0	1 275,0	1 315,0	1 400,0	1 400,0	1 400,0
Uppllysning: Investeringsplanen innehåller ej aktiverbara investeringsutgifter som kostnadsförs, se CM 5						
	-675,0	-843,0	-726,0	-739,0	-168,0	
Medfinansiering statliga och regionala infrastrukturprojekt						
Plan för utbetalningar	-1 201,1	-1201,1	-1887,5	-2458,6	-2274,8	-180,3

Pågående genomförandeprojekt som kommunfullmäktige beslutat om

	Dnr	Utgift Mnkr	Inkomst Mnkr
Exploateringsnämnden			
Hammarby Sjöstad			
Kvarteren Påsen och Godsvagnen	123-2060/2015	-57,7	18,4
Mårtensdal	KS 2024/315	-78,4	677,8
Nordvästra Kungsholmen			
Hornsbergskvarteren	KS 2020/421	-1 438,0	93,0
Kristineberg, Krillans krog, bostäder	311-1873/2012	-69,0	
Stadshagen	KS 2018/489	-693,0	48,0
Norra Djurgårdsstaden			
Vastra samt sopsuganläggning	302-0806/2010	-763,0	149,0
Bobergsgatan, reviderat genomförandebeslut	123-1339/2017	-500,0	19,0
Gasverket, reviderat genomförandebeslut 2	KS2025/543	-1 552,0	74,0
Ångsbotten, bostäder	302-1935/2013	-313,0	180,0
Bygglogistikcenter, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/1761	-506,0	555,0
Gasklocka 3 och 4	302-0284/2014	-99,0	400,0
Gasklocka 2	KS 2021/767	-1 053,0	
Starkströmmen 2 & 4	KS 2023/320	-100,0	65,0
Terrasskvarteren	KS2024/933	-126,0	5,0
Fokus Skärholmen			
Bergholmsbacken	KS 2022/1082	-396,7	50,2
Konduktören	KS 2022/790	-98,2	24,5
Malaräng	KS 2019/743	-832,4	44,9
Skärholmsdalen	KS 2022/124	-927,4	229,3
Sätra 2:1	KS 2022/790	-98,2	24,5
Söderholmen	KS 2018/1656	-126,0	
Vårbergstoppen	123-1634/2017	-91,4	
Vårbergsvägen	KS 2020/1556	-518,3	6,9
Fokus Järva			
Kista Gård 2, bostäder	123-0265/2015	-31,0	140,0
Kista Äng	KS 2020/1757	-603,0	0,3
Odde	KS 2022/1424	-507,8	23,7
Rinkeby Allé, bostäder	123-2065/2015	-124,0	
Tenstaterrassen	KS 2022/672	-168,4	21,6
Åkalla 4:1	KS 2023/1443	-264,8	24,7
Fokus Hagsätra-Rågsved			
Bjurbacken, reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1092	-102,1	86,5
Vastra Hagsätra	KS 2023/760	-175,1	2,2
Slakthusområdet			
Slakthusområdet etapp 1	KS 2020/1558	-813,0	16,0
Slakthusområdet etapp 4a	KS 2024/1134	-466,9	22,4
Årstafältet			
Årstafältet etapp 1, bostäder	123-1519/2015	-999,0	104,0
Årstafältet etapp 2 och 3	KS 2022/979	-1 996,0	377,0
Årstafältet etapp 4	KS 2023/1447	-1 089,0	1 771,0
Hagastaden, reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1095	-10 436,0	13 653,0
Slussen, reviderat genomförandebeslut 2	KS 2023/445	-20 770,0	8 140,0
Archimedes	KS 2018/746	-116,0	64,0
Aspudden 2:1 Blommensbergsvägen	KS 2023/1446	-219,1	7,8
Blackebergsvägen etapp 2-3	KS 2021/1717	-263,9	274,5
Brandstegen/Bäckvägen, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/1286	-197,1	11,7
Bromma Blocks, reviderat genomförandebeslut 2	KS 2022/980	-195,0	15,2
Bromstensstaden etapp 1, reviderat genomförandebeslut	KS 2018/487	-910,0	65,3
Bromstensstaden etapp 2	KS 2018/487	-144,0	266,2
Ballista IP	KS 2023/318	-79,7	75,5
Diabilden	KS 2018/1859	-95,8	0,3
Fader Bergström	KS 2022/267	-132,6	28,4
Gamla Tyresövägen	KS 2021/1093	-161,2	167,4
Hornsbruksgatan, rev genomförandebeslut	KS 2025/323	-246,9	10,0
Kabelverket etapp 3, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/400	-126,8	16,1
Kabelverket etapp 4, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/401	-58,8	0,2
Mariagårdstappen, reviderat genomförandebeslut	2017/002040	-199,0	
Nordmarksvägen etapp 2	KS 2021/1257	-185,0	18,0
Nykroppagatan	KS 2021/1094	-121,4	44,1
Ordenskapitlet	KS 2018/1850	-61,8	
Packrummet, reviderat genomförandebeslut	KS 2021/1254	-526,9	54,0
Persikan	123-2113/2016	-800,7	
Perstorp	123-2111/2016	-105,0	
Primus 1, bostäder	123-1633/2017	-531,0	178,0
Rågsveds naturreservat	KS 2018/652	-54,9	
Sköndal 2:1, reviderat genomförandebeslut	KS 2021/437	-94,4	
Stora Sköndal 1:26 etapp 2A	KS 2024/783	-74,8	72,5
Spångaviadukten	KS 2020/1772	-82,5	
Tegelbruket 4	KS 2024/781	-74,3	72,5
Tippen matavfallsanläggning	KS 2021/1362	-69,2	21,0
Trafikflyget i Bromma, reviderat genomförandebeslut	KS 2022/980	-195,0	15,2
Årstastråket etapp 1, bostäder	302-0481/2012	-170,0	
Årstastråket etapp 2, reviderat genomförandebeslut	KS 2020/693	-308,0	8,0

	Dnr	Utgift Mnkr	Inkomst Mnkr
Fastighetsnämnden			
Brandstation Farsta	KS 2022/559	Sekretess	
Brandstation Kungsholmen	KS 2021/1720	Sekretess	
Älvsjöbadet	KS 2022/560	Sekretess	
Pilträdet 11, hus 6	KS 2023/1266	Sekretess	
Teknisk upprustning, Pilträdet 12	KS 2024/143	Sekretess	
Bäverdalens idrottshall, del av Älvsjö 1:1	KS 2024/713	Sekretess	
Spelbomskan 16, upprustning och utveckling av Stadsbiblioteket	KS 2024/696	Sekretess	
Vällingby idrottshall, upprustning och ombyggnad	KS 2024/790	Sekretess	
Upprustning och ombyggnad av Brännkyrkahallen	KS 2025/485	Sekretess	
Underhållsplan med prioriterade åtgärder på Eriksdalsbadet	KS 2025/484	Sekretess	
Gränsbergets idrottshall	KS 2025/483	Sekretess	
Teknisk upprustning Klamparen 11	KS 2025/600	Sekretess	
Akallahallen, del av fastigheten Mariehamn 3	KS 2025/818	Sekretess	
Enskede friidrotts- och fotbollshall på Enskede IP	KS 2025/948	Sekretess	
Trafiknämnden			
Reinvesteringsprogram trafiksignaler 2022-2026	KS 2021/796	-167,0	
Kungsgatan, förstärkningsåtgärder	KS 2021/1103	-300,0	
Västberga Allé	KS 2021/1101	-70,0	30,0
Östermalmstorg, upprustning	KS 2022/1444	-135,0	
Hastighetsplaner, delområde 3 (etapp 2) och 4	KS 2023/765	-128,0	
Ny bergbana i Skärholmen, reviderat genomförandebeslut	KS 2023/446	-135,0	
Söder Mälarstrand, reviderat genomförandebeslut	KS 2023/763	-210,0	
Cykel- och gångbanor Drottningholmsvägen	KS 2023/1105	-65,0	12,0
Omgestaltung av Tegelbacken	KS 2023/1170	-220,0	
Norra Danviksbron, reviderat genomförandebeslut	KS 2023/1421	-425,0	50,0
Mäster Samuelsgatan och Jakobsbergsgatan	KS2023/1420	-83,0	38,0
Reinvesteringsprogram gatuytor 2024-2027	KS 2023/1104	-600,0	
Energibesparande amaturutbyte 2024-2025	KS 2023/1038	-115,0	
Energibesparande amaturutbyte 2025-2029	KS 2024/975	-460,0	
Tätskiktsbyte över tunnelbanan på södra Götgatan	KS 2024/298	-95,0	6,0
Riddarholmskanalen, reviderat genomförandebeslut	KS 2024/251	-140,0	
Västerbron etapp 1	KS 2024/708	-310,0	
Bussens väg	KS 2024/974	Sekretess	
Johanneshovs trafikplats	KS 2024/1416	-52,0	
Skrubba Malmväg	KS2024/1302	Sekretess	
Växtbäddsrenovering och breddade cykelbanor på Sankt Eriksgatan mellan Vanadisplan och Norra stationsgatan.	KS 2024/1415	-60,0	
Kyrkogårdsnämnden			
Skogskrematoriet	KS 2023/884	-292,0	

4. Stadsdelsnämndernas budget

Stadsdelsnämnder

Sverigedemokraternas förslag till budget 2026

Mkr	KSs förslag 2026		SD förslag 2026		Avvikelse		Avvikelse
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto
Förskoleverksamhet	-5 909,6	385,7	-5 936,9	385,7	-27,3	0,0	-27,3
Verksamhet för barn, kultur och fritid	-573,7	0,0	-483,7	0,0	90,0	0,0	90,0
Äldreomsorg	-11 044,3	345,5	-11 040,7	345,5	3,6	0,0	3,6
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	-5 520,0	25,5	-5 513,5	25,5	6,5	0,0	6,5
Individ- och familjeomsorg	-3 331,1	36,9	-3 363,2	36,9	-32,1	0,0	-32,1
Stadsmiljöverksamhet (exkl. kap.kostn.)	-389,9	0,0	-370,9	0,0	19,0	0,0	19,0
Ekonomiskt bistånd	-1 364,1	32,0	-1 294,1	32,0	70,0	0,0	70,0
Arbetsmarknadsåtgärder	-246,1	27,4	-201,6	27,4	44,5	0,0	44,5
Summa stadsdelsnämnd	-28 378,8	853,0	-28 204,6	853,0	174,2	0,0	174,2

Mkr	KSs förslag 2026		SD förslag 2026		Avvikelse		Avvikelse
	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Utgifter	Inkomster	Netto
Investeringsplan							
Inventarier och maskiner	-50,0	0,0	-50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsmiljöverksamhet	-225,0	0,0	-225,0	0,0	0,0	0,0	0,0
totalt	-275,0	0,0	-275,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5. Indikatorer

Obligatoriska indikatorer			
	KF:s årsmål 2025	KF:s årsmål 2026	KF:s årsmål 2027
1. En trygg huvudstad med hög livskvalitet			
1.1 I Stockholms talar medborgare svenska, lever efter svenska värderingar och strävar mot självförsörjning.			
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,7%	2,7%	2,7%
Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,5%	1,5%	1,5%
Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1%	1%	1%
Andel personal som uppnår språkkraven	100%	100%	100%
Andel aspiranter som är självförsörjande sex månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Kostnad per förmedlat jobb genom jobbtorg	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel kursdeltagare inom grundläggande vuxenutbildning med godkänt betyg efter fullföljd kurs	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning, högskoleförberedande kurser, med godkänt betyg efter fullföljd kurs	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel kursdeltagare inom gymnasial vuxenutbildning, yrkesutbildning, med godkänt betyg efter fullföljd kurs	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd

Andel kursdeltagare inom sfi med godkänt betyg efter fullföljd kurs	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal personer med ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet	Minska	Minska	Minska
Antal nyanlända som klarar deltar i och klarar SFI	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal nyanlända som deltar i samhällsorientering	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Stockholmares uppfattning av gemenskap och samhörighet i staden	Öka	Öka	Öka
Antal inskrivna i jobbtorg som känner till vilka utbildningar som leder till bristyrken	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad.			
Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där de bor	90%	90%	90%
Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	80%	80%	80%
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	80%	80%	80%
Bostadsbolagens hyresgästers nöjdhet med bostad, allmänna utrymmen och utemiljö	Tas fram av styrelse	Tas fram av styrelse	Tas fram av styrelse
Stockholmarnas nöjdhet med gatubelysningen	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd

Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende klotter	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Antal trygghetskameror	Öka	Öka	Öka
Antal ordningsvakter och väktare	Öka	Öka	Öka
1.3 Stockholm ger människor i behov rätt insatser som präglas av hög evidens, kvalitet och rättssäkerhet.			
Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från hyresvärderna	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogdemyndigheten	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100%	100%	100%
Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	24%	24%	24%
Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering (stöd och service till personer med funktionsvariation)	Öka	Öka	Öka
Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	Öka	Öka	Öka
Andel brukare som är nöjd med sin insats (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	80%	80%	80%
Andel personer aktualiserade vid Enheten för hemlösa som tagit sig ur hemlöshet inom fyra år	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd

Andel personer aktualiserade vid Enheten för hemlösa som vid avslutad kontakt har stadigvarande boende	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel personer med funktionsvariation som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsvariation)	90%	90%	90%
Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel personer som själva upplever att de får en förbättrad situation av insatserna de fått från socialtjänsten (våld i nära relation)	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel placerade barn i skollåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	75%	75%	75%
Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd

Antal beställda bostäder med särskild service (LSS/SoL) i samband med genomförande-beslut	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal vräkningar som berör barn	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Brukarens upplevelse av trygghet – LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsvariation)	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Antal forskningsstudier som utreder insatser och arbetssätt	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsvariation som inte upplever diskriminering (stöd och service till personer med funktionsvariation)	öka	öka	öka
1.4 I Stockholm når alla barn sin fulla potential genom kompetent personal och attraktiva skolmiljöer			
Andel elever i årskurs 6 med godkänt betyg i alla ämnen	80%	81%	82%
Andel elever i årskurs 9 med godkänt betyg i alla ämnen	82%	83%	84%
Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyanlända och elever med okänd bakgrund	95%	95%	95%
Andel gymnasieelever som slutfört utbildning inom nationella program inom tre år med gymnasieexamen	83%	83%	84%
Andel barnskötare med barnskötarutbildning av totalt antal anställda (årsarbetare)	Ökning	Ökning	Ökning
Antal barn per grupp	Minska	Minska	Minska
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	Minska	Minska	Minska
Antal elever som är nöjda med SYV-insatsen	Öka	Öka	Öka

Andel elever med NPF upplever tillräckliga stödinsatser i skolan	Öka	Öka	Öka
Skolfrånvaro hos elever med NPF	Minska	Minska	Minska
Inskrivningsgrad i förskolan	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
1.5 Stockholm ger äldre en god livskvalitet och stort självbestämmande			
Andel nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	93%	93%	93%
Andel nöjda omsorgstagare i hemtjänsten	86%	86%	87%
Andel nöjda omsorgstagare på vård- och omsorgsboende	82%	82%	83%
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	87%	87%	87%
Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende	79%	79%	80%
Andel äldre personer som vet vart de ska vända sig för att ansöka om hjälpinsatser vända sig för att ansöka om hjälpinsatser	65%	67%	69%
Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	Max 10 personer	Max 10 personer	Max 10 personer
Andel seniorer som är nöjda med tillgången till information om Stockholm Stad och dess verksamheter	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel tillgänglighetsmärkta bostäder i kommunalt bostadsbestånd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Andel äldre som anger att de känner till stadsdelsnämndens aktivitetscenter och mötesplatser	Tas fram av styrelse	Tas fram av styrelse	Tas fram av styrelse
Undvikbar slutenvård vid akut-och närakuten	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Antal fallolyckor på akuten	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse

Andel äldre som på det hela taget är nöjda med möjligheten att ta del av ledarledd idrott/motion i Stockholm	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
2. En varsamt växande storstad			
2.1 Stockholm har Nordens främsta företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.			
Antal företag i Stockholm	200 000	204 000	208 000
Antal markanvisade arbetsplatser i ytterstaden	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd	tas fram av nämnd
Tillväxt i den privata sektorn i Stockholms stad (lönesumma)	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
Näringslivets nöjdhet med kund-kontakter	Öka	Öka	Öka
Arbetskraftsbrist i stockholm (andel vakanser av antalet anställda)	1,0	1,0	1,0
Tillväxt i den privata sektorn i Stockholms stad (lönesumma)	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
Nystartade företag i Stockholm	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
Antal innovationsupphandlingar inom välfärdsteknik	3	5	5
Näringslivets nöjdhet med fram-komligheten	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
Näringslivets nöjdhet med till-gången på ändamålsenliga lokaler	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
Andel tomställda butikslokaler i centrumområden	Minska	Minska	Minska
Andelen småföretagare som skulle rekommendera Stockholm som stad för nyetablering av företag	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse	tas fram av styrelse
2.2 Stockholm byggs varsamt, vackert och grönt med stor hänsyn till närboendes medbestämmande.			

Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner	8 000	8 000	8 000
Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	5 000	5 000	5 000
Antal markanvisade bostäder	8 000	8 000	8 000
Antal markanvisade bostäder i enlighet med 2013 års Stockholmsförhandling	4 000	4 000	4 000
Antal markanvisade bostäder i syfte att nå minskade boendekostnader	600	600	600
Antal markanvisade bostäder till stadens allmännyttiga bostadsbolag	1 000	1 000	1 000
Antal markanvisade genomgångsbostäder för prioriterade grupper	250	250	250
Antal markanvisade hyresrätter	4 000	4 000	5 000
Antal markanvisade seniorbostäder upplåtna med hyresrätt	300	300	300
Antal påbörjade bostäder	8 000	8 000	8 000
Antal tillkomna permanenta genomgångsbostäder i SHIS regi	Öka	Öka	Öka
Antal förmedlade bostad först och försöks- och träningslägenheter via Bostadsförmedlingen (individ- och familjeomsorg)	600	600	600
Antal beställda bostäder med särskild service (LSS/SoL) i samband med genomförande-beslut	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Antal påbörjade hyresrätter av stadens bostadsbolag	Tas fram av styrelse	Tas fram av styrelse	Tas fram av styrelse
Medborgarnas självskattning över eget inflytande i stadsbyggnaden	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Antal stadsbyggnadsprojekt med förankring i klassisk arkitektur	Öka	Öka	Öka

Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100%	100%	100%
Andel inköpta närproducerade livsmedel	40%	60%	65%
Andel kemiska produkter i stadens verksamheter som innehåller utfasningsämnen	15% minskning relativt 2020	20% minskning relativt 2020	25 % minskning relativt 2020
Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för ekologisk status	Öka	Öka	Öka
Andel vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status	45%	50%	55%
Antal av 14 utvalda ämnen som uppvisar sjunkande eller oförändrade halter i slam	14 st	14 st	14 st
Andel enskilda exploateringsprojekt där ekologiska kompensationsåtgärder genomförs vid in- språktagande av mark i områden med ekologiska värden	100%	100%	100%
Andel årliga markanvisningar på stadens mark där grönytefaktor för kvartersmark är ett krav	100%	100%	100%
2.3 Stockholm har tillgänglig infrastruktur med god framkomlighet för samtliga transportslag.			
Andel lediga avgiftsbelagda parkeringsplatser i innerstaden, dagtid	25%	25%	25%
Biltrafikanternas nöjdhet med väginfrastrukturen	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Fotgängarnas nöjdhet med gatuinfrastrukturen	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Cyklisternas nöjdhet med väginfrastrukturen	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	18,5 km/h	18,6 km/h	18,7 km/h

Andel äldre pensionärer som deltar i föreningsliv	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Antal bokade timmar i skolidrotts-hallar utanför skoltid	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Nöjdhet med i medborgarinflytande över den offentliga konsten	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd
Stockholmarnas nöjdhet med kommunala kulturinstitutioner	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
3. En resurseffektiv huvudstad med fokus på kärnverksamheten			
3.1 Stockholm fokuserar på välfärdens kärnverksamhet med en konkurrenskraftig skattenivå.			
Kommunkoncernens soliditet inkl. pensions-åtaganden på kort sikt	30%	30%	30%
Kommunkoncernens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34%	34%	34%
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100%	100%	100%
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100%	100%	100%
Nämndens prognossäkerhet T2	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
Stadens ekonomiska resultat (lägst)	0,1 mnkr	0,1 mnkr	0,1 mnkr
Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader (max)	8%	8%	8%
Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter (max)	100%	100%	100%
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på kort sikt	30%	30%	30%
Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden på lång sikt	34%	34%	34%
Andel investeringsprojekt vars genomförandebeslut är i god överensstämmelse med inriktningsbeslut	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Aktivt Medskapandeindex	83%	83%	84%
Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar inom vård, omsorg och pedagogiska	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd	Tas fram av nämnd

verksamheter			
Sjukfrånvaro	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Sjukfrånvaro dag 1-14	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	90%	92%	92%
3.2 Stockholm genomför klimat-och miljöåtgärder som är ekonomiskt rationella			
Andel kostnadseffektiva energiinvesteringar	100%	100%	100%
Andel otillåtna bilar i Miljözon 1	0%	0%	0%
Antal nya start-ups inom miljöteknik	Öka	Öka	Öka
Antal patienter med hudcancer på grund över UV-exponering	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Antal funktionsjuserade levnadsår på grund av överexponering av UV	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Allmänhetens kännedom om antibiotika resistens	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Antal funktionsjuserade levnadsår på grund av buller	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Antal funktionsjuserade levnadsår på grund av luftföroreningar	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse	Tas fram av nämnd/styrelse
Antal dygn över normvärdet för miljö kvalitetsmålet för PM10 i luft sjunkande eller oförändrade halter i slam	Max 35 dygn	Max 35 dygn	Max 35 dygn
Andel badvattenprover med godkänd badkvalitet	94%	95%	95%

(SD):256

6. Peng, schabloner och ersättningsnivåer samt volymer

Förskoleverksamhet

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2025-2028 för det totala antalet barn i förskoleverksamhet.

Verksamhet	2025	2026	2027	2028
Förskoleverksamhet 1-5 år	46 800	45 700	44 300	44 000
varav fristående förskoleverksamhet	17 800	17 400	16 800	16 700

Grundschablon förskola

Prestation, kr	2025	2026
Grundschablon 1-3 år*	184 181	188 812
Grundschablon 4-5 år*	154 614	158 502
Allmän förskoleschablon	73 484	75 332

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Stadsdelsnämnderna och förskolenämnden får grundschablon för förskolan utifrån inskrivna barn i förskoleverksamhet den 31 mars 2025. Slutlig justering av budget 2026 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december. Samtliga förskolor, oavsett regiform, som är anslutna till den stadsgemensamma förskolekön bidrar till att minska kostnaderna för stadens platsgaranti och får därför en ökad grundschablon med 500 kr per inskrivet barn. Fördelningen baseras på inskrivet barn per månad till och med juni. Från och med juli utgår ingen ersättning.

Utifrån grundschablonen ska förskolepengen i egen regi vara minst 80 procent av grundschablonen för barn i förskola och minst 94 procent för barn i pedagogisk omsorg.

Enligt maxtaxeförordningen (2001:160) indexreglerar Skolverket inkomsttaket i maxtaxan årligen på hösten, vilket ligger till grund för nästkommande års budget och avgifter inom förskola och pedagogisk omsorg. Nedan redovisas peng till fristående utförare med hänsyn tagen till genomsnittliga avgifter. Då avgifter för förskola och fritidshem sänks från 1 juli 2026 redovisas peng till fristående som avser januari-juni samt peng som avser juli-december separat.

Peng till fristående anordnare av förskoleverksamhet januari-juni 2026
Hel och deltid 1-3 år

Stadsdelsnämnd	Schablon*	Moms-komp. förskola	Moms-komp. pedagogisk omsorg	Genom-snittlig avgift	Peng förskola	Peng pedagogisk omsorg
Järva	188 812	11 329	10 669	-10 857	189 284	177 624
Hässelby-Vällingby	188 812	11 329	10 669	-12 380	187 761	176 101
Bromma	188 812	11 329	10 669	-14 454	185 687	174 027
Kungsholmen	188 812	11 329	10 669	-15 480	184 661	173 001
Norra innerstaden	188 812	11 329	10 669	-15 287	184 854	173 194
Södermalm	188 812	11 329	10 669	-15 038	185 103	173 443
Enskede-Årsta-Vantör	188 812	11 329	10 669	-13 468	186 673	175 013
Skarpnäck	188 812	11 329	10 669	-14 143	185 998	174 338
Farsta	188 812	11 329	10 669	-13 393	186 748	175 088
Hägersten-Älvsjö	188 812	11 329	10 669	-14 615	185 526	173 866
Skärholmen	188 812	11 329	10 669	-11 476	188 665	177 005

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Peng till fristående anordnare av förskoleverksamhet juli-december 2026
Hel och deltid 1-3 år

Stadsdelsnämnd	Schablon*	Moms-komp. förskola	Moms-komp. pedagogisk omsorg	Genom-snittlig avgift	Peng förskola	Peng pedagogisk omsorg
Järva	188 812	11 329	10 669	-8 587	191 554	179 894
Hässelby-Vällingby	188 812	11 329	10 669	-10 110	190 031	178 371
Bromma	188 812	11 329	10 669	-12 184	187 957	176 297
Kungsholmen	188 812	11 329	10 669	-13 210	186 931	175 271
Norra innerstaden	188 812	11 329	10 669	-13 017	187 124	175 464
Södermalm	188 812	11 329	10 669	-12 768	187 373	175 713
Enskede-Årsta-Vantör	188 812	11 329	10 669	-11 198	188 943	177 283
Skarpnäck	188 812	11 329	10 669	-11 873	188 268	176 608
Farsta	188 812	11 329	10 669	-11 123	189 018	177 358
Hägersten-Älvsjö	188 812	11 329	10 669	-12 345	187 796	176 136
Skärholmen	188 812	11 329	10 669	-9 206	190 935	179 275

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Peng till fristående anordnare av förskoleverksamhet januari-juni 2026
Hel och deltid 4-5 år

Stadsdelsnämnd	Schablon*	Moms-komp. förskola	Moms-komp. pedagogisk omsorg	Genom-snittlig avgift	Peng förskola	Peng pedagogisk omsorg
Järva	158 502	9 510	8 850	-10 857	157 155	145 495
Hässelby-Vällingby	158 502	9 510	8 850	-12 380	155 632	143 972
Bromma	158 502	9 510	8 850	-14 454	153 558	141 898
Kungsholmen	158 502	9 510	8 850	-15 480	152 532	140 872
Norra innerstaden	158 502	9 510	8 850	-15 287	152 725	141 065
Södermalm	158 502	9 510	8 850	-15 038	152 974	141 314
Enskede-Årsta-Vantör	158 502	9 510	8 850	-13 468	154 544	142 884
Skarpnäck	158 502	9 510	8 850	-14 143	153 868	142 208
Farsta	158 502	9 510	8 850	-13 393	154 618	142 958

Stadsdelsnämnd	Schablon*	Moms-komp. förskola	Moms-komp. pedagogisk omsorg	Genom-snittlig avgift	Peng förskola	Peng pedagogisk omsorg
Hägersten-Älvsjö	158 502	9 510	8 850	-14 615	153 397	141 737
Skärholmen	158 502	9 510	8 850	-11 476	156 536	144 876

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Peng till fristående anordnare av förskoleverksamhet juli-december 2026 Hel och deltid 4-5 år

Stadsdelsnämnd	Schablon*	Moms-komp. förskola	Moms-komp. pedagogisk omsorg	Genom-snittlig avgift	Peng förskola	Peng pedagogisk omsorg
Järva	158 502	9 510	8 850	-8 587	159 425	147 765
Hässelby-Vällingby	158 502	9 510	8 850	-10 110	157 902	146 242
Bromma	158 502	9 510	8 850	-12 184	155 828	144 168
Kungsholmen	158 502	9 510	8 850	-13 210	154 802	143 142
Norra innerstaden	158 502	9 510	8 850	-13 017	154 995	143 335
Södermalm	158 502	9 510	8 850	-12 768	155 244	143 584
Enskede-Årsta-Vantör	158 502	9 510	8 850	-11 198	156 814	145 154
Skarpnäck	158 502	9 510	8 850	-11 873	156 138	144 478
Farsta	158 502	9 510	8 850	-11 123	156 888	145 228
Hägersten-Älvsjö	158 502	9 510	8 850	-12 345	155 667	144 007
Skärholmen	158 502	9 510	8 850	-9 206	158 806	147 146

* Avdrag för pedagogisk omsorg, 11 000 kr

Peng till fristående anordnare av allmän förskola helår 2026

2026	Schablon	Moms-komp.	Peng
Allmän förskola	75 332	4 520	79 852

Omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Ersättning till utförarna av omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds framgår i tabellen nedan. Ersättning till av staden godkända utförare betalas ut mot fakturerad uppgift om antal utförda omsorgstimmar. Timersättningen är 430 kr/timmen. För fristående utförare tillkommer momskompensation om sex procent. I ersättningen ingår en beräknad ersättning för en barnskötares lön, täckning för Ob-tillägg oavsett tidpunkt på dygnet, helg och storhelg samt ersättning för driftkostnader för en barngrupp på 1-5 barn.

Ersättning	2 personal 1-10 barn (kr/timme)	3 personal 11-15 barn (kr/timme)	4 personal 16-20 barn (kr/timme) osv
	860	1 290	1 720

Fritidshem

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i fritidshem utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2026 med inriktning 2027 och 2028.

Verksamhet, antal elever	2025	2026	2027	2028
Fritidshem 6-12 år totalt oavsett regi	37 750	37 384	36 950	36 506
varav fristående fritidshem	7 030	6 951	6 885	6 835

Schablon fritidshem

Prestation, kr	2025	2026
Grundschaablon 6-9 år	58 733	60 083
Grundschaablon 10-12 år, för elever utan behov av särskilt stöd	18 559	20 010
Grundschaablon 10-12 år, för elever i behov av särskilt stöd	50 333	51 683

Utbildningsnämnden tilldelas grundschaablon för fritidshem utifrån inskrivning vårterminen 2025. Slutlig justering av budget år 2026 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2026.

Enligt maxtaxeförordningen (2001:160) indexreglerar Skolverket inkomsttaket i maxtaxan årligen på hösten, vilket ligger till grund för nästkommande års budget och avgifter inom fritidshem och pedagogisk omsorg. Nedan redovisas peng som tilldelas fristående utförare. Pengen är framtagna utifrån en schabloniserad genomsnittlig avgift per stadsdelsområde. Då avgifter för förskola och fritidshem sänks från 1 juli 2026 redovisas peng till fristående som avser januari-juni samt peng som avser juli-december separat.

Peng till fristående anordnare av fritidshem 6-9 år januari-juni 2026

Stadsdelsnämnd, kr	Fritidshem 6-9 år				Fritidshem 6-9 år pedagogisk omsorg	
	Schablon*	Momskomp.	Genomsnittlig avgift	Peng	Momskomp.	Peng
Järva	60 083	3 605	-8 078	55 611	3 389	51 795
Hässelby-Vällingby	60 083	3 605	-9 517	54 171	3 389	50 355
Bromma	60 083	3 605	-10 370	53 319	3 389	49 503
Kungsholmen	60 083	3 605	-10 736	52 952	3 389	49 136
Norra innerstaden	60 083	3 605	-10 534	53 155	3 389	49 339
Södermalm	60 083	3 605	-10 802	52 886	3 389	49 070
Enskede-Årsta-Vantör	60 083	3 605	-9 721	53 967	3 389	50 151
Skarpnäck	60 083	3 605	-9 969	53 719	3 389	49 903
Farsta	60 083	3 605	-9 711	53 977	3 389	50 161
Hägersten-Älvsjö	60 083	3 605	-10 333	53 355	3 389	49 539
Skärholmen	60 083	3 605	-8 246	55 443	3 389	51 627

* Avdrag med 3 600 kr för barn i pedagogisk omsorg.

Peng till fristående anordnare av fritidshem 6-9 år juli-december 2026

Stadsdelsnämnd, kr	Fritidshem 6-9 år				Fritidshem 6-9 år pedagogisk omsorg	
	Schablon*	Momskomp.	Genomsnittlig avgift	Peng	Momskomp.	Peng
Järva	60 083	3 605	-5 992	57 697	3 389	53 881
Hässelby-Vällingby	60 083	3 605	-7 431	56 257	3 389	52 441
Bromma	60 083	3 605	-8 284	55 405	3 389	51 589
Kungsholmen	60 083	3 605	-8 650	55 038	3 389	51 222
Norra innerstaden	60 083	3 605	-8 448	55 241	3 389	51 425
Södermalm	60 083	3 605	-8 716	54 972	3 389	51 156
Enskede-Årsta-Vantör	60 083	3 605	-7 635	56 053	3 389	52 237
Skarpnäck	60 083	3 605	-7 883	55 805	3 389	51 989
Farsta	60 083	3 605	-7 625	56 063	3 389	52 247
Hägersten-Älvsjö	60 083	3 605	-8 247	55 441	3 389	51 625
Skärholmen	60 083	3 605	-6 160	57 529	3 389	53 713

Peng till fristående anordnare av fritidshem 10-12 år januari-juni 2026

Stadsdelsnämnd, kr	Fritidshem 10-12 år, elever i behov av särskilt stöd				Fritidshem 10-12 år, elever utan behov av särskilt stöd			
	Schablon	Momskomp.	Genomsnittlig avgift	Peng	Schablon	Momskomp.	Genomsnittlig avgift	Peng
Järva	51 683	3 101	-8 078	46 707	20 010	1 201	-8 078	13 133
Hässelby-Vällingby	51 683	3 101	-9 517	45 267	20 010	1 201	-9 517	11 694
Bromma	51 683	3 101	-10 370	44 415	20 010	1 201	-10 370	10 841
Kungsholmen	51 683	3 101	-10 736	44 048	20 010	1 201	-10 736	10 475
Norra innerstaden	51 683	3 101	-10 534	44 251	20 010	1 201	-10 534	10 677
Södermalm	51 683	3 101	-10 802	43 982	20 010	1 201	-10 802	10 409
Enskede-Årsta-Vantör	51 683	3 101	-9 721	45 063	20 010	1 201	-9 721	11 490
Skarpnäck	51 683	3 101	-9 969	44 815	20 010	1 201	-9 969	11 242
Farsta	51 683	3 101	-9 711	45 073	20 010	1 201	-9 711	11 500
Hägersten-Älvsjö	51 683	3 101	-10 333	44 451	20 010	1 201	-10 333	10 878
Skärholmen	51 683	3 101	-8 246	46 539	20 010	1 201	-8 246	12 965

Peng till fristående anordnare av fritidshem 10-12 år juli-december 2026

Stadsdelsnämnd, kr	Fritidshem 10-12 år, elever i behov av särskilt stöd				Fritidshem 10-12 år, elever utan behov av särskilt stöd			
	Schablon	Momskomp.	Genomsnittlig avgift	Peng	Schablon	Momskomp.	Genomsnittlig avgift	Peng
Järva	51 683	3 101	-5 992	48 793	20 010	1 201	-5 992	15 219
Hässelby-Vällingby	51 683	3 101	-7 431	47 353	20 010	1 201	-7 431	13 780
Bromma	51 683	3 101	-8 284	46 501	20 010	1 201	-8 284	12 927
Kungsholmen	51 683	3 101	-8 650	46 134	20 010	1 201	-8 650	12 561
Norra innerstaden	51 683	3 101	-8 448	46 337	20 010	1 201	-8 448	12 763
Södermalm	51 683	3 101	-8 716	46 068	20 010	1 201	-8 716	12 495
Enskede-Årsta-Vantör	51 683	3 101	-7 635	47 149	20 010	1 201	-7 635	13 576
Skarpnäck	51 683	3 101	-7 883	46 901	20 010	1 201	-7 883	13 328
Farsta	51 683	3 101	-7 625	47 159	20 010	1 201	-7 625	13 586
Hägersten-Älvsjö	51 683	3 101	-8 247	46 537	20 010	1 201	-8 247	12 964
Skärholmen	51 683	3 101	-6 160	48 625	20 010	1 201	-6 160	15 051

Fritidsklubb

Utbildningsnämnden tilldelas schablon för fritidsklubb utifrån inskrivning vårterminen 2025. Slutlig justering av budget år 2026 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2026.

Schablon fritidsklubb

Prestation, kr/år	2025	2026
Schablon	10 401	11 129

Peng till fristående anordnare av fritidsklubb

Prestation, kr/år	Schablon	Moms-komp.	Peng
Fritidsklubb	11 129	668	11 796

Grundskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i grundskola utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2026 med inriktning 2027 och 2028.

Verksamhet, antal elever	2025	2026	2027	2028
Grundskola, totalt oavsett regi	100 025	99 032	97 900	96 765
varav fristående grundskola inkl. resursskolor	22 793	22 536	22 322	22 160

Grundschabloner grundskola

Prestation, kr	2025	2026
Grundschablon skolår 0-3	99 757	102 348
Grundschablon skolår 4-6	101 973	104 622
Grundschablon skolår 7-9	118 600	121 681

Utbildningsnämnden tilldelas grundschabloner för grundskola utifrån inskrivning vårterminen 2025. Slutlig justering av budget år 2026 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2026.

Peng till fristående grundskola och internationella skolor

Prestation, kr	Schablon	Moms komp.	Peng
Peng skolår 0-3	102 348	6 141	108 489
Peng skolår 4-6	104 622	6 277	110 899
Peng skolår 7-9	121 681	7 301	128 981

Anpassad grundskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i anpassad grundskola utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2026 med inriktning 2027 och 2028. Av eleverna i anpassad grundskola prognostiseras ungefär 61 procent att gå i fritidshem.

Verksamhet, antal elever	2025	2026	2027	2028
Anpassad grundskola, totalt oavsett regi	1 442	1 428	1 412	1 395
varav fristående anpassad grundskola	257	254	252	250
Fritidshem i anpassad grundskola	880	870	860	850

Grund- och tilläggsschablon anpassad grundskola

Prestation, kr	2025	2026
Behovsgrupp 1 skolår 0-3	243 234	250 417
Behovsgrupp 2 skolår 0-3	322 408	332 123
Behovsgrupp 3 skolår 0-3	458 827	472 908
Behovsgrupp 4 och 5 skolår 0-3	642 734	662 701
Behovsgrupp 1 skolår 4-6	244 863	252 084
Behovsgrupp 2 skolår 4-6	324 034	333 789
Behovsgrupp 3 skolår 4-6	460 456	474 576
Behovsgrupp 4 och 5 skolår 4-6	644 363	664 368
Behovsgrupp 1 skolår 7-9	261 566	269 221
Behovsgrupp 2 skolår 7-9	340 739	350 928
Behovsgrupp 3 skolår 7-9	477 158	491 712
Behovsgrupp 4 och 5 skolår 7-9	661 067	681 506

Skolskjutsschablon anpassad grundskola

Prestation, kr	2025	2026
Behovsgrupp 1 skolår 0-9	12 238	12 520
Behovsgrupp 2 skolår 0-9	27 599	28 233
Behovsgrupp 3 skolår 0-9	76 302	78 057
Behovsgrupp 4 och 5 skolår 0-9	151 730	155 220

Tilläggsschablon för elever i fritidshem

Prestation, kr	2025	2026
Behovsgrupp 1 skolår 0-6	148 990	152 417
Behovsgrupp 2 skolår 0-6	168 383	172 256
Behovsgrupp 3 skolår 0-6	211 218	216 076
Behovsgrupp 4 och 5 skolår 0-6	278 498	284 903

Utöver ovanstående schabloner utgår även grundschablon för fritidshem för de elever som går i fritidshem i anpassad grundskola. För elever i behovsgrupp 5 utgår schablon preliminärt enligt samma nivå som behovsgrupp 4. Inför slutlig budgetjustering i december 2026 ska utbildningsnämnden redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Efter prövning kompenseras utbildningsnämnden i den mån schablonen inte räckt till.

Utbildningsnämnden tilldelas grund-, tilläggs och skolskjutsschabloner utifrån inskrivning i mars 2025. Slutlig justering av budget år 2026 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2026.

Gymnasieskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i gymnasieskola utifrån Swecos prognos hösten 2024 som tagits fram på uppdrag av stadsledningskontoret.

Verksamhet, antal elever	2025	2026	2027	2028
Gymnasieskola, totalt oavsett regi	32 349	32 772	32 671	32 350
varav fristående gymnasieskola	16 042	16 261	16 214	16 056

Schablon gymnasieskola

Prestation, kr	2025	2026
Grundschaablon	117 752	120 519

Utbildningsnämnden tilldelas grundschaablon för gymnasieskola baserat på Swecos relevantprognos, hösten 2024. Slutlig justering av budget år 2026 görs utifrån

månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2026.

Anpassad gymnasieskola

Tabellen nedan visar prognos för antalet schablongrundande elever i anpassad gymnasieskola utifrån prognos i utbildningsnämndens planeringsunderlag för budget 2026 med inriktning 2027 och 2028.

Verksamhet, antal elever	2025	2026	2027	2028
Anpassad gymnasieskola, totalt oavsett regi	543	557	565	563
varav fristående anpassad gymnasieskola	186	191	194	193

Grund- och tilläggsschaablon anpassad gymnasieskola

Prestation, kr	2025	2026
Behovsgrupp 1	246 127	251 847
Behovsgrupp 2	317 568	324 931
Behovsgrupp 3	439 405	449 570
Behovsgrupp 4 och 5	604 869	618 840

Skolskjutsschaablon anpassad gymnasieskola

Prestation, kr	2025	2026
Behovsgrupp 1	11 998	12 274
Behovsgrupp 2	27 057	27 679
Behovsgrupp 3	74 803	76 524
Behovsgrupp 4 och 5	148 750	152 171

För elever i behovsgrupp 5 utgår schablon preliminärt enligt samma nivå som behovsgrupp 4. Inför slutlig budgetjustering i tertiärrapport 2 ska utbildningsnämnden redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Efter prövning kompenseras utbildningsnämnden i den mån schablonen inte räckt till.

Utbildningsnämnden tilldelas grund-, tilläggsschaabloner utifrån inskrivning i mars 2025. Slutlig justering av budget år 2026 görs utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2026.

Svenska för invandrare (sfi)

Schabloner sfi

Helårsstudent, kr	2025	2026
Reguljär sfi	34 061	34 844
Anpassad sfi	70 706	72 332

Vuxenutbildning

Schabloner vuxenutbildning

Helårsstudent, kr	2025	2026
Grundläggande vuxenutbildning	51 766	52 957
Gymnasial vuxenutbildning	51 512	52 697

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Schabloner

Samtliga ersättningar är uttryckta i kronor per år. Schablonen för barn- och vuxenboende, daglig verksamhet, korttidsboende och korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år enligt LSS höjs med 3 procent jämfört med 2025.

Eget boende med boendestöd	89 088
Servicebostad:	
Nivå 1 (0-20 poäng)	383 387
Nivå 2 (21-35 poäng)	616 527
Nivå 3 (36-50 poäng)	870 391
Nivå 4 (51-70 poäng)	1 357 396
Nivå 5 (71-110 poäng)	1 865 124
Gruppboend:	
Nivå 1 (0-20 poäng)	594 527
Nivå 2 (21-35 poäng)	855 284
Nivå 3 (36-50 poäng)	1 095 181
Nivå 4 (51-70 poäng)	1 507 177
Nivå 5 (71-110 poäng)	2 002 617
Nattschabloner - egen regi (per enhet)	563 317
Nattschabloner - köpt plats (per person)	140 760
Barnboende över 12 år	
Grundpeng (0-20 poäng)	397 832
Nivå 1 (21-30 poäng)	688 746
Nivå 2 (31-40 poäng)	910 806
Nivå 3 (41-50 poäng)	1 210 865
Nivå 4 (51-60 poäng)	1 489 768
Nivå 5 (61-70 poäng)	1 691 535
Nivå 6 (71-80 poäng)	1 880 494
Nivå 7 (81-110 poäng)	2 210 485
Nattschabloner - köpt plats (per person)	563 317
Nattschabloner - egen regi (per enhet)	140 760
Familjehem för barn	324 809

Barnboende under 12 år	2 210 485
Daglig verksamhet - heltid:	
Nivå 1 (0-25 poäng)	253 833
Nivå 2 (26-40 poäng)	329 775
Nivå 3 (41-55 poäng)	416 120
Nivå 4 (56-70 poäng)	502 465
Nivå 5 (71-100 poäng)	603 374
Daglig verksamhet – deltid 11-24 timmar:	
Nivå 1 (0-25 poäng)	203 067
Nivå 2 (26-40 poäng)	263 820
Nivå 3 (41-55 poäng)	332 896
Nivå 4 (56-70 poäng)	401 972
Nivå 5 (71-100 poäng)	482 699
Daglig verksamhet – deltid 1-10 timmar:	
Nivå 1 (0-25 poäng)	159 915
Nivå 2 (26-40 poäng)	207 758
Nivå 3 (41-55 poäng)	262 156
Nivå 4 (56-70 poäng)	316 553
Nivå 5 (71-100 poäng)	380 126
Daglig verksamhet, med personlig assistans, heltid:	
Nivå 1 (0-25 poäng)	177 683
Nivå 2 (26-40 poäng)	230 843
Nivå 3 (41-55 poäng)	291 284
Nivå 4 (56-70 poäng)	351 725
Nivå 5 (71-100 poäng)	422 362
Daglig verksamhet, med personlig assistans, deltid 11-24 timmar:	
Nivå 1 (0-25 poäng)	142 146
Nivå 2 (26-40 poäng)	184 674
Nivå 3 (41-55 poäng)	233 027
Nivå 4 (56-70 poäng)	281 381
Nivå 5 (71-100 poäng)	337 889
Daglig verksamhet, med personlig assistans, deltid 1-10 timmar:	
Nivå 1 (0-25 poäng)	111 940
Nivå 2 (26-40 poäng)	145 431
Nivå 3 (41-55 poäng)	183 509
Nivå 4 (56-70 poäng)	221 587
Nivå 5 (71-100 poäng)	266 088
Korttidsvistelse: Helt dygn	
Nivå 1a (0-30 poäng) 1-3 dagar	75 342
Nivå 1b (0-30 poäng) 4-6 dagar	188 205
Nivå 1c (0-30 poäng) 7-9 dagar	292 448
Nivå 1d (0-30 poäng) 10- dagar	414 238
Nivå 2a (31-70 poäng) 1-3 dagar	115 537
Nivå 2b (31-70 poäng) 4-6 dagar	288 768
Nivå 2c (31-70 poäng) 7-9 dagar	461 997
Nivå 2d (31-70 poäng) 10- dagar	635 379
Nivå 3a (71-100 poäng) 1-3 dagar	161 259
Nivå 3b (71-100 poäng) 4-6 dagar	403 074
Nivå 3c (71-100 poäng) 7-9 dagar	644 888
Nivå 3d (71-100 poäng) 10- dagar	886 852

Korttidsvistelse: (dag, 6 timmar eller mer)	
Nivå 1a (0-30 poäng) 1-3 dagar	60 274
Nivå 1b (0-30 poäng) 4-6 dagar	150 564
Nivå 1c (0-30 poäng) 7-9 dagar	240 977
Nivå 1d (0-30 poäng) 10- dagar	331 391
Nivå 2a (31-70 poäng) 1-3 dagar	92 429
Nivå 2b (31-70 poäng) 4-6 dagar	231 015
Nivå 2c (31-70 poäng) 7-9 dagar	369 597
Nivå 2d (31-70 poäng) 10- dagar	508 303
Nivå 3a (71-100 poäng) 1-3 dagar	129 007
Nivå 3b (71-100 poäng) 4-6 dagar	322 459
Nivå 3c (71-100 poäng) 7-9 dagar	515 911
Nivå 3d (71-100 poäng) 10- dagar	709 482
Korttidsvistelse: (dag, mindre än 6 timmar)	
Nivå 1a (0-30 poäng) 1-3 dagar	45 205
Nivå 1b (0-30 poäng) 4-6 dagar	112 923
Nivå 1c (0-30 poäng) 7-9 dagar	180 733
Nivå 1d (0-30 poäng) 10- dagar	248 543
Nivå 2a (31-70 poäng) 1-3 dagar	69 322
Nivå 2b (31-70 poäng) 4-6 dagar	173 261
Nivå 2c (31-70 poäng) 7-9 dagar	277 198
Nivå 2d (31-70 poäng) 10- dagar	381 227
Nivå 3a (71-100 poäng) 1-3 dagar	96 755
Nivå 3b (71-100 poäng) 4-6 dagar	241 844
Nivå 3c (71-100 poäng) 7-9 dagar	386 933
Nivå 3d (71-100 poäng) 10- dagar	532 111
Korttidstillsyn för skolungdom över 12 år:	
Nivå 1	111 284
Nivå 2	178 053
Nivå 3	267 077
Nivå 4	400 621
Särskild redovisning	
Boende med särskild service barn/vuxna (antal timmar/år)	
1 700-7 999	1 400 000
8 000-9 999	1 600 000
10 000-11 999	1 800 000
12 000<	2 000 000
Daglig verksamhet (antal timmar/år)	
1 700-2 299	600 000
2 300-3 599	800 000
3 600<	1 000 000

Peng

Ersättningarna för vuxen- och barnboende, daglig verksamhet samt korttidsvistelse är uttryckta i kr per dygn eller dag, medan korttidstillsyn för skolungdom över 12 år enligt LSS är uttryckt per månad. Pengen för barn- och vuxenboende, daglig verksamhet, korttidsboende och korttidstillsyn för skolungdomar över 12 år enligt LSS höjs med 3 procent jämfört med 2025.

I de fall en privat utförare av särskilt boende enligt LSS själv vill utföra det ansvar för hälso- och sjukvårdsinsatser som överfördes från Stockholms läns landsting till länets kommuner den 1 oktober 2015 utgår en ersättning på 54 kronor

per dygn. Detta är förutom de ersättningar som framgår nedan. Vad gäller daglig verksamhet enligt LSS är denna ersättning 9 kronor per dag för de utförare som vill utföra detta själva.

Ersättningen till utförare i enskild regi av vuxen- och barnboende, daglig verksamhet samt korttidsvistelse är 5,4 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har. Ersättningen till utförare i enskild regi av korttidstillsyn för skolgång över 12 år är 2,2 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har.

Ersättningen till utförare i privat regi är högre än för utförare i kommunal regi och som drivs på entreprenad inom bostad med särskild service och daglig verksamhet (LSS). Till privata utförare utgår en hyresschablon som ska kompensera delar av skillnaden i kostnader mellan den hyra som utföraren betalar till fastighetsägaren efter avdrag för hyresintäkter från de boende samt eventuell kompensation för omsorgsmoms.

	Egen regi	Entreprenad	Övrig privat regi
Servicebostad:			
Nivå 1	992	1 046	1 093
Nivå 2	1 595	1 681	1 729
Nivå 3	2 252	2 374	2 421
Nivå 4	3 512	3 702	3 749
Nivå 5	4 826	5 086	5 134
Gruppboend:			
Nivå 1	1 394	1 469	1 623
Nivå 2	2 072	2 184	2 338
Nivå 3	2 697	2 842	2 996
Nivå 4	3 769	3 973	4 126
Nivå 5	5 059	5 332	5 485
Barnboende över 12 år:			
Grundpeng	882	929	1 083
Nivå 1	1 639	1 727	1 881
Nivå 2	2 217	2 337	2 490
Nivå 3	2 998	3 160	3 313
Nivå 4	3 724	3 925	4 079
Nivå 5	4 249	4 478	4 632
Nivå 6	4 741	4 997	5 150
Nivå 7	5 600	5 902	6 056
Barnboende under 12 år	5 600	5 902	6 056
Nattschablon (max 4 schabloner per boende)	366	386	386
Korttidsvistelse: Helt dygn			
Nivå 1	2 598	2 738	3 085
Nivå 2	4 158	4 383	4 729
Nivå 3	5 932	6 252	6 599
Korttidsvistelse: (dag, 6 timmar eller mer)			

(SD):270

	Egen regi	Entreprenad	Övrig privat regi
Nivå 1	2 078	2 191	2 468
Nivå 2	3 326	3 506	3 783
Nivå 3	4 746	5 002	5 279
Kortidsvistelse: (dag, mindre än 6 timmar)			
Nivå 1	1 559	1 643	1 851
Nivå 2	2 495	2 630	2 838
Nivå 3	3 559	3 751	3 959
Daglig verksamhet - heltid:			
Nivå 1	724	764	945
Nivå 2	1 002	1 056	1 237
Nivå 3	1 317	1 389	1 570
Nivå 4	1 633	1 721	1 902
Nivå 5	2 002	2 110	2 291
Daglig verksamhet – deltid 11-24 timmar			
Nivå 1	580	611	756
Nivå 2	802	845	990
Nivå 3	1 054	1 111	1 256
Nivå 4	1 306	1 377	1 522
Nivå 5	1 601	1 688	1 833

	Egen regi	Entreprenad	Övrig privat regi
Daglig verksamhet – deltid 1-10 timmar			
Nivå 1	456	481	595
Nivå 2	631	665	780
Nivå 3	830	875	989
Nivå 4	1 029	1 084	1 199
Nivå 5	1 261	1 329	1 443
Daglig verksamhet, med personlig assistans, heltid:			
Nivå 1	446	470	652
Nivå 2	640	675	856
Nivå 3	861	908	1 089
Nivå 4	1 082	1 141	1 322
Nivå 5	1 340	1 413	1 594
Daglig verksamhet, med personlig assistans, deltid 11-24 timmar:			
Nivå 1	357	376	521
Nivå 2	512	540	685
Nivå 3	689	726	871
Nivå 4	866	912	1 058
Nivå 5	1 072	1 130	1 275
Daglig verksamhet, med personlig assistans, deltid 1-10 timmar:			
Nivå 1	281	296	411
Nivå 2	404	425	540
Nivå 3	543	572	686
Nivå 4	682	719	833
Nivå 5	844	890	1 004

Korttidstillsyn för skolgång över 12 år enligt LSS:	Egen regi	Privat regi
Nivå 1	8 832	9 026
Nivå 2	14 131	14 442
Nivå 3	21 197	21 663
Nivå 4	31 795	32 495

Ersättningsnivåer för avlösning och ledsagning

Ersättningen är uppräknad med 3 procent jämfört med 2025. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har.

Insatstyp, kr/timme	Ersättningsbelopp egen regi	Ersättningsbelopp privat regi
Insats dagtid (07.00-19.00)	440	451
Insats kväll (19.00-22.00)	469	481
Insats natt (22.00-07.00)	507	520
Insatser fredag 19.00 - måndag 07.00	507	520
Storhelger	577	592

Ersättning för insatsen boendestöd

Antal timmar	Egen regi kr/timme	Privat regi kr/timme
1-7 timmar	535	545
8-18 timmar	478	489
19 timmar -	449	461

Ersättningen inkluderar kvällar och helger.

Äldreomsorg

Ersättningsnivåer för hemtjänst i ordinärt boende

Ersättningen är uppräknad med 3 procent jämfört med 2025. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har.

Insatstyp, kr/timme	Ersättningsbelopp egen regi	Ersättningsbelopp enskild regi
Insats i ordinärt boende dag, kväll och helg (07.00-22.00)	523	536
Insats i ordinärt boende natt (22.00-07.00)	265	272
Fast månadsersättning per larmkund i ordinärt boende	200	205

Hemtjänst som utförs på servicehus respektive av anhörigvårdare

För hemtjänst som utförs på servicehus gäller 445 kronor för kommunala utförare och 456 kronor för utförare i enskild regi per timme/dygnet runt. Ersättningen utgår för *beställd* tid. För hemtjänstinsatser som utförs av anhörigvårdare gäller 366 kronor per timme.

Ersättningsnivåer för avlösning och ledsagning

Ersättningen är uppräknad med 3 procent jämfört med 2025. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har.

Insatstyp, kr/timme	Ersättningsbe- lopp egen regi	Ersättningsbe- lopp enskild regi
Insats dagtid (07.00-19.00)	440	451
Insats kväll (19.00-22.00)	469	481
Insats natt (22.00-07.00)	507	520
Insatser fredag 19.00 - måndag 07.00	507	520
Storhelger	577	592

Ersättningsnivåer för vård- och omsorgsboende

Ersättningsnivåerna för vård- och omsorgsboende räknas upp i enlighet med omsorgsprisindex (OPI) för föregående år. För 2026 innebär detta en uppräkning av ersättningsnivåerna med 3,6 procent. Ersättningen till utförare i enskild regi är 4,2 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har. Lokalschablonen räknas upp med differensen i konsumentprisindex (KPI) mellan juni 2024 och juni 2025. Detta innebär för 2026 att lokalschablonen ökar med 0,7 procent. Kompensation för avsaknaden av rätt att återsöka moms för lokaler kompenseras också genom en högre lokalschablon till privata utförare som har kostnader för lokaler.

Kr/dygn	Egen regi	Enskild regi
Somatisk inriktning	2 431	2 534
Demensinriktning	2 584	2 692
Tom plats dag 1-7	1 679	1 750
Lokalschablon	142	178

Parboende på vård- och omsorgsboende samt hemtjänstinsatser till medboende

Ersättningsnivåerna för parboende räknas upp i enlighet med omsorgsprisindex (OPI) för föregående år. För 2026 innebär detta en uppräkning av ersättningsnivåerna med 3,6 procent. Ersättningen till utförare i enskild regi är 4,2 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte utförare i enskild regi har. Ersättningen avser den basservice som den medboende kan ta del av, såsom kost, tillgång till personal dygnet runt, trygghetslarm och gemensamma aktiviteter.

Kr/dygn	Egen regi	Enskild regi
Medboende vid parboende	669	697

Om den medboende beviljats hemtjänst utgår följande timersättning:

Insats, kr/timme	Egen regi	Enskild regi
Beställd hemtjänst till medboende	445	456

Timersättningen utgår från beställd tid och gäller lika oavsett tid på dygnet, vardag och helg.

Ersättningsnivåer för dagverksamhet för äldre

Ersättningen för biståndsbedömd dagverksamhet är uppräknad med 3 procent jämfört med 2025. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 procent högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst, vilket inte enskilda utförare har. Utöver nedanstående ersättning utgår en schablon till utförare i enskild regi med 82 kr per närvarodag, för verksamhets- och lokalytor. För egen regi och entreprenader hanteras hyran centralt hos beställaren och ingen lokalpeng utgår till utföraren.

Regiform	Demensdag-vård kr/dag	Social dagvård kr/dag
Egen regi	634	582
Enskild regi	650	596

Hemvårdsbidrag

I Stockholms stad finns möjlighet till ekonomisk ersättning, i form av hemvårdsbidrag, till de personer som utför väsentligt merarbete som annars skulle utföras inom ramen för hemtjänst. Merarbetet ska främst bestå av personlig omvårdnad och tillsyn samt vara av sådan art som man normalt inte hjälper varandra med inom familjen. Hemvårdsbidrag beviljas som bistånd enligt 4 kap 2 § socialtjänstlagen och betalas ut till den som är föremål för hjälpinsatserna.

Grupp	I/12 av andel av prisbasbeloppet	Bidrag kr/mån	Insatser
1	0,3	1 480	Hjälp dagligen, 1-2 tillfällen, med omvårdnad och tillsyn
2	0,6	2 960	Hjälp flera gånger om dagen, minst tre tillfällen, med omvårdnad och tillsyn
3	0,9	4 440	Hjälp flera gånger om dagen med omvårdnad och tillsyn, även nattetid
4	1,2	5 920	Hjälp med omvårdnad och tillsyn kontinuerligt alla tider på dygnet

Individ- och familjeomsorg

Peng familjerådgivning

Familjerådgivning vänder sig till par, föräldrar och familjer som behöver hjälp i olika samlevnadsfrågor. Den som vill ha familjerådgivning och bor i Stockholms stad kan välja mellan ett antal godkända utförare, både stadens egen familjerådgivning och enskilda utförare. Familjerådgivning kostar 450 kronor per samtal och samtals-tiden är 90 minuter, oavsett regi.

Ersättning till utförarna per insattstyp budget 2026. Ersättningen är uppräknad med 7,5 procent jämfört med 2025.

Insattstyp	Ersättningsbelopp	
	Egen regi kr/samtal	Enskild regi kr/samtal
Rådgivningssamtal, enkel bemanning	1 146	1 187

Rådgivningssamtal, dubbelbemanning	2 291	2 374
Rådgivningssamtal med avgiftsbefrielse	1 630	1 671
Samarbetssamtal, enkelbemanning	1 682	-
Samarbetssamtal, dubbelbemanning	2 828	-
Kund med avgiftsbefrielse	-	-
Kund som uteblir eller lämnar sent återbud	450	-

Socialpsykiatri

Ersättningssystemet för insatserna boende med särskild service och stödboende baseras på intervaller. Samtliga ersättningar är uttryckta i kronor per dygn, timme, kväll/natt eller månad. Ersättningen till utförarna är uppräknad med 2,3 procent jämfört med 2025.

Ersättningen till enskilda utförare är högre för att bland annat kompensera för att utförare i egen regi har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte enskilda utförare har. Samma ersättning som för enskilda utförare gäller för verksamhet på entreprenad, förutom för hyresschablonen där verksamhet på entreprenad ersätts på samma sätt som verksamhet i egen regi.

Ersättning för insatserna boende med särskild service och stödboende

Ersättning till utförare i egen regi

Ersättning per insatsform	Gruppboende 365 dgr		Serviceboende 365 dgr		Stödboende 365 dgr	
	kr/dygn		kr/dygn		kr/dag	
	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>
Nivå 1	0-14	1 156	0-14	804	0-12	373
Nivå 2	16-38	1 407	16-38	1 136	14-36	491
Nivå 3	40-72	1 677	40-72	1 454	38-72	617

Ersättning till utförare i enskild regi

Ersättning per insatsform	Gruppboende 365 dgr		Serviceboende 365 dgr		Stödboende 365 dgr	
	kr/dygn		kr/dygn		kr/dag	
	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>	<i>poäng</i>	<i>ersättning</i>
Nivå 1	0-14	1 306	0-14	824	0-12	382
Nivå 2	16-38	1 557	16-38	1 163	14-36	502
Nivå 3	40-72	1 891	40-72	1 491	38-72	630

Ersättning per insatsform	Stödboende kr per kväll/natt
Kväll/natt	409

Ersättning för insatsen boendestöd

Antal timmar	Egen regi		Enskild regi	
	kr/timme		kr/timme	
1-7 timmar	535		545	
8-18 timmar	478		489	
19 timmar -	449		461	

Ersättningen inkluderar kvällar och helger.

Ersättning för insatsen sysselsättning

Nivå	Egen regi		Enskild regi	
	kr/månad		kr/månad	

Nivå 1 (1-12 h/vecka)	3 973	4 064
Nivå 2 (10-24 h/vecka)	4 829	4 950
Nivå 3 (22-40 h/vecka)	5 684	5 836

Hyresschablon

Insatsform	Gruppbo- stad 365 dgr (kr/dygn)	Servicebo- stad 365 dgr (kr/dygn)	Stödbo- ende 365 dgr (kr/dag)	Boendestöd 260 dgr (kr/månad)	Sysselsättning 365 dgr (kr/månad)*
Egen regi/ entreprenad				149	324
Enskild regi	64	47	47	149	407

*Om insatsen börjar i mitten av månaden eller avslutas innan månaden tagit slut, sker beräkning på antal dagar brukaren deltar i sysselsättning.

Lokaler

Bidrag till förskolor med hög hyra

Bidrag utgår med 80 procent av den del av hyreskostnaden som ligger i intervallet

X XXX – 2 500 kr/kvm och år och med 40 procent av hyreskostnaden i intervallet mellan 2 501 – 3 200 kr/kvm och år. För hyresnivåer över 3 200 kr/kvm och år utgår inget bidrag. Bidrag utgår för högst 10 kvm per inskrivet Stockholmsbarn och bidraget gäller både egen regi och fristående förskolor. Medel för ändamålet reserveras i Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Bidrag för utbyggnad av gruppbo- och bostäder LSS och SoL

Stimulansbidrag för utbyggnad av bostäder för personer med funktionsnedsättning kan sökas av stadsdelsnämnderna. Merkostnader för ny gruppbo- och bostadsplats finns kvar 2026 och är 340 kronor per dygn under högst tre år per ny plats i nybyggd gruppbo- och bostad. Bidraget för merkostnader för ny gruppbo- och bostadsplats utgår även till enskilt drivna verksamheter inom LOV med samma belopp. Medel för ändamålen reserveras i Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov.*

Bidrag för ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboende för äldre

Stimulansbidraget för ny-, om- och tillbyggnad av vård- och omsorgsboenden för äldre kan sökas av stadsdelsnämnderna. Merkostnader för vård- och omsorgsboenden för äldre finns kvar 2026 och är 200 kronor per dygn och plats under högst tre år. Medel för ändamålen reserveras i Central medelsreserv 2: *Till kommunstyrelsens*

förfogande för oförutsedda behov. Det går även under vissa förutsättningar att söka medel för tomgång under produktionstid. Medel för ändamålen reserveras i Central medelsreserv 2.

Ersättning för hyresförhandling

Fastighetsnämnden fakturerar berörda nämnder för arbetet med att inom ramen för förhandlingsordning hyresförhandla sådana bostadslägenheter som nämnderna hyr ut i andra hand. Ersättningen beräknas schablonvis till 300 kronor per om- eller nyförhandlad lägenhet.

(SD):276

Ersättning för förvärv av bostadsrätter

För att täcka sina omkostnader fakturerar fastighetsnämnden beställande nämnd
100 000 kronor per förvärvat bostadsrättsobjekt.

7. Avgifter m.m.

Avgifter för förskola, fritidsverksamhet och omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Enligt maxtaxeförordningen (2001:160) indexregleras inkomsttaket i maxtaxan årligen. I enlighet med samma förordning ska Skolverket senast den 1 oktober året före bidragsåret lämna uppgift till varje kommun om högsta avgiftsgrundande inkomst per månad enligt 5 § och det högsta avgiftsbeloppet per månad för det första, andra respektive tredje barnet i förskolan respektive fritidshemmet enligt 3 och 5 §§. Förordning (2015:153). Taxan är indelad i hel- och deltidstaxa.

Heltidstaxa

Heltidstaxa* tillämpas för förskolebarn 1-3 år med en vistelsetid som överstiger 30 timmar per vecka i stadens förskoleverksamhet, fram till och med juli det år barnet fyller tre år.

Heltidstaxa förskola		
Barn 1	3 % av hushållets inkomster	dock högst 1 783 kr/mån
Barn 2	2 % av hushållets inkomster	dock högst 1 189 kr/mån
Barn 3	1 % av hushållets inkomster	dock högst 594 kr/mån
Barn 4 och följande	Ingen avgift	

* Enligt 2025 års indexreglering. Kommunfullmäktige beslutar om de nya avgifterna i ett särskilt ärende.

Deltidstaxa

Deltidstaxa* tillämpas för förskolebarn 1-3 år med deltidsvistelse om högst 30 timmar per vecka och förskolebarn 3-5 år från och med augusti det år barnet fyller tre år med en vistelsetid som överstiger 15 timmar per vecka. Deltidstaxa tillämpas även för skolbarn i stadens fritidshem.

Deltidstaxa förskola		
Barn 1	2 % av hushållets inkomster	dock högst 1 189 kr/mån
Barn 2	1 % av hushållets inkomster	dock högst 594 kr/mån
Barn 3	1 % av hushållets inkomster	dock högst 594 kr/mån
Barn 4 och följande	Ingen avgift	

* Enligt 2025 års indexreglering. Kommunfullmäktige beslutar om de nya avgifterna i ett särskilt ärende.

Den högsta avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det yngsta barnet i hushållet och den närmast lägre avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det närmast äldre barnet. Från och med det fjärde barnet i hushållet betalas ingen avgift.

I den avgiftsgrundande inkomsten ingår lön före skatt, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga transfereringar. Skattefria transfereringar som bostadsbidrag och barnbidrag ingår däremot inte.

Avgift debiteras 12 månader per år för förskoleverksamhet och 12 månader per år för fritidshem, innevarande månad.

Från och med höstterminen det år barnet fyller tre år får avgiften avse bara den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

För barn som erbjudits förskola om de av fysiska, psykiska eller av andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av förskola, får avgiften avse bara den del av verksamheten som överstiger 15 timmar i veckan.

För barn över 12 år som, efter beslut av stadsdelsnämnden, har korttidstillsyn enligt 9 § 7p LSS, utgår ingen avgift tidigast från och med månadsskiftet efter det att barnet fyllt 12 år.

Öppen fritidsverksamhet (fritidsklubb)

Från och med höstterminen 2025 är verksamheten avgiftsfri.

Avgift för omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Avgiften för barn i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds oavsett ålder på barnet utgår från samma avgiftsnivåer som maxtaxa för heltid i förskoleverksamheten. Avgiften för endast ett barn i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds är alltid högsta avgiften, oavsett hur många timmar barnet går i den verksamheten. Har samma vårdnadshavare fler barn i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds är avgiften den högsta för ett barn och från andra barnet per barn i enlighet med tabell nedan.

Går ett barn deltid i förskole- eller fritidshems-/fritidsklubbsverksamhet och börjar i omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds höjs avgiften per automatik till högsta nivå.

Skrivs ett barn endast in i verksamhet för omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds jämföras den föräldraavgiften per automatik med heltidsavgift i förskole- eller fritidshems-/fritidsklubbsverksamhet. Finns ett barn redan i verksamheten är utgångspunkten att vårdnadshavaren inte betalar mer än en avgift för barnet. Det vill säga betalar man redan högsta avgiften fortsätter man göra så och inte en högsta avgift till.

Avgift för omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds		
Barn 1	3 % av hushållets inkomster	dock högst 1 783 kr/mån
Barn 2 osv	2 % av hushållets inkomster	dock högst 1 189 kr/mån

* Enligt 2025 års indexreglering. Kommunfullmäktige beslutar om de nya avgifterna i ett särskilt ärende.

Avgifter för sommarkoloniverksamhet (kollo)

Från och med det fjärde barnet i samma hushåll är kollovistelsen avgiftsfri.

Kollotaxa 2026				
Inkomstnivå	Hushållens sammanlagda månadsinkomst (innan skatt), kronor	Dygnsavgift per barn i kolloverksamhet, kronor		
		1 barn	2 barn	3 barn
Nivå 1	> 29 999	Avgiftsfritt		
Nivå 2	30 000 – 39 999	50	40	30
Nivå 3	40 000 – 49 999	100	80	60
Nivå 4	50 000 – 59 999	200	160	120
Nivå 5	60 000 – 69 999	250	200	150
Nivå 6	70 000 – 79 999	300	240	180
Nivå 7	80 000 – 89 999	400	320	240

Nivå 8	90 000 <	500	400	300
--------	----------	-----	-----	-----

Avgift för Stockholms stads ateljékö

Stockholms stads ateljékö ger nyutexaminerade bild- och formkonstnärer möjlighet att få en kommunal ateljé i början på sin yrkesbana. Målet är att Stockholm ska vara en stad där konstnärer har goda möjligheter att vara yrkesverksamma.

Avgift ateljékö	2026
Årsavgift	200 kr

Avgifter m.m. för äldreomsorg

Avgifter för insatser inom ramen för hemtjänst, särskilt boende, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård regleras i socialtjänstlagen. Avgifterna baseras på prisbasbeloppet och maxavgiften beräknas som en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet (59 200 kronor för år 2026), vilket motsvarar 2 660 kronor.

Förbehållsbelopp avser det belopp den enskilde ska förbehållas innan avgift får tas ut. Förbehållsbeloppet uppgår till summan av den enskildes minimibelopp och dennes boendekostnad. Förbehållsbeloppet, som den enskilde som betalar avgift alltid ska ha rätt att förbehålla sig av sina egna medel, fastställs i enlighet med 8 kap. 7 § socialtjänstlagen.

Ett individuellt tillägg till minimibeloppet avseende fördyrande kostnader för kost ges till alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende med heldygnsoomsorg samt till de som äter alla måltider i så kallade våningsmatsalar på servicehus. Det individuella tillägget uppgår till mellanskillnaden av Konsumentverkets beräkningar av skäliga kostnader för råvaror för personer 61 år och äldre och vad maten kostar för den enskilde. Ett individuellt avdrag för förbrukningsartiklar görs för alla som bor permanent i vård- och omsorgsboende med heldygnsoomsorg. Det individuella avdraget uppgår till 8 procent av en tolfedel av prisbasbeloppet (395 kronor per månad).

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård och den omsorg som ges i vård- och omsorgsboende är indelad i sju avgiftsgrupper:

Avgifter för äldreomsorg			
Avgifts-grupp	Intervaller av olika insatser	1/12 av andel av prisbas-beloppet	Maxavgift kr/mån
1	Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus	0,0358	177
2	1,0 – 4,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 17,0-20,5 timmar per månad	0,124	612
3	5,0–10,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 21,0-26,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 1-2 dagar per vecka	0,226	1 115
4	11,0-25,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 27,0-41,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 3-4 dagar per vecka	0,301	1 485
5	26,0-40,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 42,0-56,5 timmar per månad och/eller dagverksamhet 5 dagar per vecka	0,416	2 052

Avgifter för äldreomsorg			
Avgifts-grupp	Intervaller av olika insatser	1/12 av andel av prisbas-beloppet	Maxavgift kr/mån
6	41,0-55,5 timmar hemtjänst och/eller avlösning 57 timmar och uppåt per månad och/eller dagverksamhet 6-7 dagar per vecka	0,472	2 329
7	Mer än 56 timmar hemtjänst per månad. Korttidsvård samt vård- och omsorgsboende med heldygnsoomsorg	0,5392	2 660

Timavgift uppgår till 272 kronor/timme (0,46 procent av basbeloppet) och debiteras för avgiftsbeslut som omfattar hemtjänstinsatser upp till högst två timmar per månad om det blir förmånligare för den enskilde.

Avgift för kost i vård- och omsorgsboende med heldygnsoomsorg, korttidsvård, våningsmatsalar på servicehus samt hel nutrition (näringspreparat) är 3 616 kronor/månad (en tolfedel av 73,3 procent av basbeloppet). Halv nutrition på servicehus uppgår till 25 procent och kosttillägg till 10 procent av kostnaden för kost och hel nutrition (904 kronor respektive 362 kronor per månad).

Avgift för kost i dagverksamhet är 65 kronor/dag (0,11 procent av basbeloppet).

Personer som beviljats matlåda och/eller dagverksamhet har rätt till ett individuellt tillägg till minimibeloppet vid beräkning av avgiftsutrymme. Det individuella tillägget för matlådor och mat på dagverksamhet baseras på att varje matlåda samt all kost som ges per dag vid dagverksamhet kostar 0,11 procent av prisbasbeloppet (65 kronor).

Avgiftsunderlaget beräknas på den inkomst den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna. Med inkomst avses alla former av inkomstgrundande pensioner, privata pensionsförsäkringar med flera. Vidare beaktas aktuella inkomster av tjänst, näringsverksamhet och livränta samt inkomst av kapital. Den enskildes avgiftsutrymme räknas därefter fram genom att den enskildes förbehållsbelopp (minimibelopp samt boendekostnad) dras från nettoinkomsten.

Avgifter m.m. för stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (19 § LSS) får skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter tas ut av dem som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får inte överstiga kommunens självkostnader och kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.

Avgifter för insatser inom ramen för hemtjänst, dagverksamhet och bostad med särskild service samt kommunal hälso- och sjukvård regleras i 8 kap. socialtjänstlagen (SoL). Avgifterna bestäms utifrån prisbasbeloppet som uppgår till 59 200 kronor år 2026. Den enskildes avgifter får per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet (2 660 kronor), för bostad med särskild service till högst en tolfedel av 0,50 gånger prisbasbeloppet (2 467 kronor).

Med förbehållsbelopp avses det belopp som den enskilde har rätt att behålla av sina egna medel innan avgift får tas ut. Förbehållsbeloppet utgörs av den enskildes minimibelopp och dennes boendekostnad. Vid beräkning av avgifter för personer som är 65 år och äldre tillämpar staden de lagstadgade lägsta minimibeloppen i socialtjänstlagen. För personer yngre än 65 år är minimibeloppet 10 procent högre. Förbehållsbeloppet, som den enskilde som betalar avgift alltid ska ha rätt att förbehålla sig av sina egna medel, fastställs i enlighet med 8 kap. 7 § socialtjänstlagen.

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst m.m.

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård och för de insatser som ges i bostad med särskild service enligt SoL är indelad i sju avgiftsgrupper

Avgift för trygghetslarm, hemtjänst m.m			
Avgiftsgrupp	Intervaller av olika insatser	1/12 av andel av prisbasbeloppet	Maxavgift kr/mån
1	Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus	0,0358	177
2	1,0–4,5 timmar hemtjänst	0,124	612
3	5,0–10,5 timmar hemtjänst per månad och/eller dagverksamhet 1-2 dagar per vecka	0,226	1 115
4	11,0–25,5 timmar hemtjänst och/eller dagverksamhet 3-4 dagar per vecka	0,301	1 485
5	26,0–40,5 timmar hemtjänst per månad och/eller dagverksamhet 5 dagar per vecka	0,416	2 052
6	41,0–55,5 timmar hemtjänst och/eller dagverksamhet 6-7 dagar per vecka	0,472	2 329
7	Mer än 56 timmar per månad. Särskilt boende med heldygnssorg, korttidsboende/korttidsvård	0,5392	2 660

Timavgift uppgår till 272 kronor/timme (0,46 procent av basbeloppet) och debiteras för avgiftsbeslut som omfattar hemtjänstinsatser upp till högst två timmar per månad om det blir förmånligare för den enskilde.

Avgift för kost

Priset för kost i daglig verksamhet är 36 kronor per dag, vilket motsvarar 0,06 procent av prisbasbeloppet.

Avgiften för kost i dagverksamhet enligt SoL är 65 kronor per dag, motsvarande 0,11 procent av prisbasbeloppet.

Avgiften för kost i korttidsvistelse enligt SoL och LSS för barn och vuxna är 71 kronor per heldag, motsvarande 0,12 procent av prisbasbeloppet och 36 kronor för halv dag, motsvarande 0,06 procent av prisbasbeloppet.

Avgiften för kost i korttidsboende enligt SoL för vuxna är 119 kronor per dygn, motsvarande en tolfedel av 73,3 procent av basbeloppet dividerat med 30,4.

Avgiften för kost i boende med heldygnssorg, våningsmatsal samt hel nutrition på servicehus är 3 616 kronor per månad, motsvarande en tolfedel av 73,3 procent av prisbasbeloppet. Avgiften för halv nutrition är 25 procent av avgiften

för hel nutrition. Halv nutrition (904 kronor per månad) och avgiften för kosttilllägg är 10 procent av avgiften för kost i boende med heldygnsomsorg och för hel nutrition (362 kronor per månad).

Avgiften för kost i bostad med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar är 2 368 kronor per månad, motsvarande 4 procent av prisbasbeloppet.

Övrigt

Högekostnadsskyddet med maxavgift beräknas till 2 368 kronor vilket motsvarar en tolfedel av 48 procent av prisbasbeloppet.

Avgift för boende i bostad med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar från 19 år som har aktivitetsersättning beräknas till 2 467 kronor, vilket motsvarar en tolfedel av 50 procent av prisbeloppet.

Avgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Egenavgiften för vård och behandling av missbrukare i HVB och familjehem är 80 kronor/dygn av sjukpenningen (3 kap. 15 § AFL). För personer som saknar eller har låg sjukpenning kan avgiften sänkas helt eller delvis. Om personen genom att betala kostnaden blir beroende av försörjningsstöd ska kostnaden efterges.

Egenavgiften för stöd/omvårdnadsboende, HVB och familjehem består av en avgift för mat och en avgift för boende. Avgiften för frukost, lunch och middag är 119 kronor per dygn, motsvarande en tolfedel av 73,3 procent av basbeloppet dividerat med 30,4. Avgiftsnedsättning ska tillämpas när vissa måltider inte intas på institutionen/i familjehemmet. Avgiften reduceras med 20 procent för frukost och 40 procent för lunch respektive middag. En förutsättning är att detta anmälts i förväg till institutionen/familjehemmet.

För stöd/omvårdnadsboende och HVB beräknas egenavgiften till 189 kronor/dygn, varav 70 kronor är avgift för boende och 119 kronor är avgift för mat.

För skyddat boende för personer utsatta för våld i nära relation beräknas egenavgiften för mat till 119 kronor/dygn. Själva boendet är avgiftsfritt. För andra målgrupper som beviljas skyddat boende betalas samma avgift som för stöd/omvårdnadsboende, HVB m.fl.

Vid placering i familjehem är egenavgiften 152 kronor/dygn, varav 33 kronor är avgift för boendet och 119 kronor är avgift för mat.

Egenavgiften för vård och behandling avser endast vuxna missbrukare. Egenavgiften för andra stöd- och hjälpåtgärder (stöd-/omvårdnadsboende) avser samtliga placerade.

Avgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.			
Kategori	Vård/boende	Avgift/lagrum	Kostnad för den enskilde
Behandlingshem, LVM-hem (HVB) och familjehem	Vård och behandling för missbruk	80 kr/dag enligt 8 kap. 1 § SoL	Bör efterges helt eller delvis enligt 9 kap. 4 § SoL, om personen saknar betalningsförmåga
Stöd-/omvårdnadsboende, HVB m.fl.	Stödboende/omvårdnad för missbruk och och/eller psykisk problematik, arbetskooperativ, boende med drogtolerans och akutboende dygnet runt, skyddat boende för andra målgrupper än personer utsatta för våld i nära relation	189 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 119 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga
Stödboende med kontrakt	Boende när enskild ej betalar hyra och mat	Boende 70 kr/dag	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga
Skyddat boende för personer utsatta för våld i nära relation	Boende	119 kr per dag (boende avgiftsfritt, matkostnad 119 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga
Familjehem	Stödboende för missbruk och/eller psykiska problem	152 kr/dag (boende 33 kr samt matkostnad 119 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga
Nattlogi på akutboende	Boende	50 kr per natt (måltider debiteras inte)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga

Egenavgift - familjerådgivning

Stockholms stad har kundval för familjerådgivning. Det innebär att den som vill ha familjerådgivning och bor i Stockholm kan välja mellan godkända utförare, både stadens egen familjerådgivning och privata utförare, till samma avgift. Avgiften är 450 kronor/par för 90 minuters samtalstid.

Avgifter för tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen

Tillståndsavgifter

Stockholms stad tar ut avgifter för prövning och ändringar av tillstånd för att servera alkoholdrycker. Indexering av avgifterna ska genomföras med prognostiserat index för kommunal verksamhet, PKV, för 2025 (SKR december 2024). Då PKV var negativt görs ingen justering år 2026.

Tillståndsavgifter		
Typ av tillstånd	Avgift 2025 per ansökan	Avgift 2026 per ansökan
Nyansökan/ägarskifte	12 590 kr	12 590 kr
Ändrade ägarförhållande	7 870 kr	7 870 kr
Ändring av befintliga tillstånd	3 150 kr	3 150 kr
Stadigvarande ändring i tillstånd	3 150 kr	3 150 kr
Tillfällig ändring i tillstånd	630 kr	630 kr
Tillfälligt tillstånd till allmänheten	4 200/5 000 kr	4 200/5 250 kr
Tillfälligt tillstånd slutna sällskap	1 150 kr	1 150 kr

Förändring i styrelse	2 100 kr	2 100 kr
Förändring i styrelse i studentföreningar och/eller anmälan om ändrade förhållanden för kunskaper.	1 050 kr	1 050 kr
Anmälan om ändrat ägarförhållande eller förändring i styrelse för bolag eller koncerner med fler än ett serveringstillstånd, när anmälningarna inkommer vid ett och samma tillfälle. Full avgift tas för första anmälan, därefter denna avgift för resterande serveringstillstånd.	1 050 kr	1 050 kr

Tillsynsavgifter

Stockholms stad tar ut tillsynsavgifter som baseras på tre delar. En fast avgift som samtliga företag betalar, en rörlig del baserad på företagets omsättning föregående år och en del baserad på företagets öppettid (öppettider efter kl. 01.00 eller senare). Rörlig avgift ska omfatta stadigvarande serveringstillstånd för servering till allmänheten, slutet sällskap, catering och vid trafikservering. Indexering av avgifterna ska genomföras med prognostiserat index för kommunal verksamhet, PKV, för 2025 (SKR december 2024). Då PKV var negativt görs ingen justering år 2026.

Tillsynsavgifter		
	Avgift 2025	Avgift 2026
Fasta avgifter		
Fast avgift, servering till allmänheten	3 150 kr	3 150 kr
Fast avgift, servering till slutet sällskap	3 150 kr	3 150 kr
Trafikservering	1 050/2 100 kr	1 050/2 100 kr
Påminnelseavgift vid utebliven restaurangrapport, påminnelse 1	520 kr	520 kr
Påminnelseavgift vid utebliven restaurangrapport, påminnelse 2	520 kr	520 kr
Rörlig avgift baserad på årsomsättning (kr)		
1-200 000	1 050 kr	1 050 kr
200 001-500 000	2 100 kr	2 100 kr
501 000-1 000 000	4 880 kr	4 880 kr
1 000 001-2 000 000	7 870 kr	7 870 kr
2 000 001-4 000 000	13 110 kr	13 110 kr
4 000 001-6 000 000	18 360 kr	18 360 kr
6 000 001-8 000 000	23 600 kr	23 600 kr
8 000 001-10 000 000	28 850 kr	28 850 kr
10 000 001-20 000 000	34 090 kr	34 090 kr
20 000 001 och över	39 340 kr	39 340 kr
Avgifter för utökad serveringstid		
Stängning senast 02.00	2 100 kr	2 100 kr
Stängning senast 03.00	4 200 kr	4 200 kr
Stängning senast 04.00	8 390 kr	8 390 kr
Stängning efter 04.00	10 490 kr	10 490 kr

Avgifter för tillsyn vid försäljning av folköl, tobak, receptfria läkemedel, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter

Staden tar ut avgifter för tillsyn vid försäljning av folköl, tobak, receptfria läkemedel, e-cigarettor och tobaksfria nikotinprodukter. Indexering av avgifterna ska genomföras med prognostiserat index för kommunal verksamhet, PKV, för 2025 (SKR december 2024). Då PKV var negativt görs ingen justering år 2026.

Avgifter för tillsyn vid försäljning		
Kategori kontrollavgift	Avgift 2025	Avgift 2026

Försäljning av folköl	3 090 kr	3 090 kr
Försäljning av tobak	6 290 kr	6 290 kr
Försäljning av e-cigarett	3 090 kr	3 090 kr
Försäljning av receptfria läkemedel	3 710 kr	3 710 kr
Försäljning av tobaksfria nikotinprodukter	3 570 kr	3 570 kr
Typ av tillstånd		
Stadigvarande tillstånd tobak	9 970 kr	9 970 kr
Tillfälligt tillstånd tobak	6 820 kr	6 820 kr
Ändrade ägarförhållande tobak	7 870 kr	7 870 kr
Ändrade styrelseförhållanden tobak	2 100 kr	2 100 kr

Avgifter för ansökan om godkännande att starta fristående förskola eller fritidshem eller ansökan om godkännande som huvudman i befintlig verksamhet

Staden tar ut avgifter för ansökan om godkännande att starta fristående förskola, pedagogisk omsorg eller fritidshem och ansökan om godkännande som huvudman för befintlig verksamhet.

Den som ansöker om godkännande som huvudman för en ny fristående förskola, pedagogisk omsorg eller fritidshem alternativt ansöker om godkännande som huvudman för en befintlig verksamhet ska erlägga en startavgift om 5 000 kronor för att ansökan ska tas upp till prövning. Avgiften ska vara betald innan prövning påbörjas.

En prövningsavgift på 20 000 kronor tillkommer, om ansökan efter grundläggande prövning är aktuell för fortsatt prövning. Avgiften ska vara betald innan fortsatt prövning påbörjas.

Revidering av avgifterna pågår och kommer att beslutas av kommunfullmäktige i ett eget ärende.

Avgifter för parkering på gatumark

Avgifter för parkering på gatumark fastställs av kommunfullmäktige. Avgifter för besöksparkering och andra parkeringsavgifter (boendeparkering, nyttoparkeringstillstånd m.m.) samt taxeområdesindelning fastställdes i juni 2016 (*Plan för gatuparkering*, utl. 2016:112, dnr 171-672/2016). Vissa ändringar har skett därefter. Den 6 maj 2019 beslutades om vissa justeringar (*Ändring av parkeringsavgifter för MC och moped klass 1 samt ändring av reducerad avgift för parkering med tillstånd för rörelsehindrad*, dnr KS 2019/342). Den 20 februari 2023 beslutades om justering av avgifter för besöksparkering (*Höjning av parkeringsavgifter i taxeområde 1, 2 och 3 från och med den 1 april 2023*, dnr KS 2022/1443).

Avgifter för felparkering

Avgifterna för felparkering fastställdes senast av kommunfullmäktige den 18 mars 2019 (*Ändring av felparkeringsavgifter*, dnr KS 2018/1770).

Avgifter för upplåtelse av offentlig plats exkl. torgplats

Avgifter för upplåtelse av offentlig plats, exklusive torgplats, fastställdes senast av kommunfullmäktige den 12 april 2021. Vissa ändringar har skett därefter. Den 11 december 2023 beslutade kommunfullmäktige om justering av vissa

avgifter (*Nya kategorier och avgifter i taxa för upplåtelse av offentlig plats med polistillstånd – reklamobjekt utan koppling till nyttigheter*, dnr KS 2023/1168). Den 24 mars 2025 beslutades att införa en ny kategori för låncyklar (*Ny taxa-kategori i taxa för upplåtelse av offentlig plats med polistillstånd - Fast utställningsplats för tillhandahållande av friflytande enpersonsfordon med pedal*, dnr 2025/279). Gällande avgifter framgår av kommunal författningssamling (Kfs 2025:10).

Avgifter för dispenser

Avgifter för dispenser för breda, långa och tunga fordon samt för färd- och parkeringsdispenser får tas ut enligt lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor. Avgifterna får inte vara större än kommunens genomsnittliga kostnader i ärenden av det slag som avgiften gäller.

Avgifter för dispenser		
Typ av dispens	Avgift 2025	Avgift 2026
Tunga fordon	1 660 kr	1 740 kr
Breda fordon, om bredden är högst 4,50 meter	870 kr	910 kr
Breda fordon, om bredden överstiger 4,50 meter	1 660 kr	1 740 kr
Långa fordon, om längden är högst 35 meter	870 kr	910 kr
Långa fordon, om längden överstiger 35 meter	1 660 kr	1 740 kr

Avgifter för upplåtelse av torgplats

Upplåtelse kan ske för fast torghandelsplats på salutorg eller för tillfällig torghandelsplats på platser som beslutas av trafiknämnden. Avgifter för upplåtelse av torgplats fastställs i kommunfullmäktiges budget. Allmänna bestämmelser för upplåtelse av torgplats framgår av *Lokala ordningsföreskrifter för torghandel i Stockholms kommun*, senast fastställda av kommunfullmäktige den 30 maj 2022 (dnr KS 2022/361) och publicerade i kommunal författningssamling (Kfs 2022:16).

Grunder för avgiftssättning

Avgifterna fast torghandelsplats utgår från en beräkningsmatris som i huvudsak fokuserar på läge och attraktivitet. Matrisen utgörs av tre huvudkriterier: geografisk zonindelning, trafik samt närmiljö.

Zonindelning: Staden är indelad i fyra geografiska zoner baserat på platsens attraktivitet och förutsättningar. Upplåtelser i zon A har högst avgift för att sedan minska i zon B-D.

Trafik: Avgiften högst om torget är placerat i anslutning till en knutpunkt och blir lägre om vid en bedömning av olika frekvens av gående; hög, normal eller låg.

Närmiljö: Avgiften blir högst om torget är placerat i anslutning till ett handelsområde och blir lägre om det ligger i anslutning till ett funktionsblandat område eller ett bostadsområde.

Utifrån bedömningen i matrisen beräknas en avgift per kvadratmeter/år. Årligen görs en översyn av alla salutorg för att säkerställa att avgiften överensstämmer med platsens förutsättningar enligt matrisens kriterier.

Avgifterna för tillfällig torghandelsplats grundar sig på försäljningsplatsens storlek. Avgift tas ut per kvadratmeter och varierar beroende på torgets geografiska plats (zon A-D).

Avgifter i nedanstående tabeller

Avgifterna ska räknas upp vid varje kommande årsskifte med förändringen i konsumentprisindex, KPI, från föregående år. Maj månad används som bas för indexuppräknningen. Avgiften avrundas enligt gängse avrundningsregler till närmast jämna tiotal kronor. Avgiftsändringen sker från och med den 1 januari efter det att index föranlett omräkning.

Avgifter för upplåtelse av torgplats för Stockholms stad

Avgifter för upplåtelse av torgplats		
	Avgift 2025	Avgift 2026
Tillfällig torghandelsplats – av trafiknämnden beslutade platser	Innerstaden: 700 kr/dag Ytterstaden: 350 kr/dag	Zon A: 26 kr/kvm och dygn Zon B: 20 kr/kvm och dygn Zon C: 14 kr/kvm och dygn Zon D: 13 kr/kvm och dygn
Fasta platser - Salutorg		
Akalla	1 870 kr/kvm	2 200 kr/kvm
Blackeberg	1 870 kr/kvm	2 400 kr/kvm
Bredängstorget	1 870 kr/kvm	2 400 kr/kvm
Brommaplan	4 550 kr/kvm	3 000 kr/kvm
Dalens allé	1 870 kr/kvm	2 400 kr/kvm
David Helldéns torg	1 870 kr/kvm	2 400 kr/kvm
Farsta torg	4 550 kr/kvm	4 800 kr/kvm
Fridhemsplan	2 680 kr/kvm	3 400 kr/kvm
Fruängsplan	2 680 kr/kvm	2 800 kr/kvm
Gullmarsplan	3 340 kr/kvm	4 000 kr/kvm
Gösta Bohmans plats	3 880 kr/kvm	5 400 kr/kvm
Hornsplan	3 340 kr/kvm	5 400 kr/kvm
Husby	2 680 kr/kvm	2 400 kr/kvm
Hässelby torg	2 680 kr/kvm	3 000 kr/kvm
Högdalsgången	3 340 kr/kvm	3 000 kr/kvm
Hötorget	Ytterplats: 5 590 kr/kvm Inre plats: 5 070 kr/kvm	6 000 kr/kvm
Jungfrugatan 55	1 870 kr/kvm	2 800 kr/kvm
Kista torg	1 870 kr/kvm	2 800 kr/kvm
Kungsholmstorg	3 340 kr/kvm	3 400 kr/kvm
Kärrtorpsplan	1 870 kr/kvm	2 800 kr/kvm
Lagaplan	1 870 kr/kvm	2 400 kr/kvm
Liljeholmstorget	3 880 kr/kvm	4 800 kr/kvm
Lumatorget	1 450 kr/kvm	3 200 kr/kvm
Maltesholmstorget	2 680 kr/kvm	2 200 kr/kvm
Mariatorget	2 680 kr/kvm	4 400 kr/kvm
Medborgarplatsen	3 340 kr/kvm	3 600 kr/kvm
Mälartorget	3 880 kr/kvm	4 800 kr/kvm
Norrmalmstorg	3 880 kr/kvm	4 400 kr/kvm
Nytorget	1 870 kr/kvm	3 200 kr/kvm
Odenplan	3 880 kr/kvm	5 400 kr/kvm
Rinkeby torg	3 340 kr/kvm	2 600 kr/kvm

Avgifter för upplåtelse av torgplats		
	Avgift 2025	Avgift 2026
Ryssgårdén	3 880 kr/kvm	4 400 kr/kvm
Rörstrandsgatan	2 680 kr/kvm	3 200 kr/kvm
Sankt Eriksplan	2 680 kr/kvm	4 400 kr/kvm
Sjövikstorget	2 680 kr/kvm	3 000 kr/kvm
Skarpnäcks allé	1 450 kr/kvm	2 200 kr/kvm
Skärholmstorget	4 550 kr/kvm	4 800 kr/kvm
Spelbomskans torg	2 680 kr/kvm	3 400 kr/kvm
Spånga torg	3 340 kr/kvm	2 600 kr/kvm
Stieg Trenters torg	1 450 kr/kvm	2 400 kr/kvm
Telefonplan	1 870 kr/kvm	2 800 kr/kvm
Tenstagången	3 340 kr/kvm	2 800 kr/kvm
Tjärhovsplan	1 870 kr/kvm	3 200 kr/kvm
Vällingby torg	4 550 kr/kvm	4 800 kr/kvm
Västertorps torg	1 450 kr/kvm	2 400 kr/kvm
Årsta torg	1 450 kr/kvm	2 200 kr/kvm
Älvsjö torg	1 450 kr/kvm	2 800 kr/kvm
Östermalmstorg	4 550 kr/kvm	4 400 kr/kvm

Avgifter för vigslar

Vigslar förrättas av vigselförrättare som förordas av Länsstyrelsen i Stockholms län efter förslag från Stockholms stad. Stadens vigselförrättare genomför två typer av vigslar: på plats i Stadshuset och i förekommande fall så kallade privata vigslar på annan plats efter överenskommelse med paren. Stockholms stad tar ut en avgift för vigselförrättning, vilken omfattar kostnader för administration och personal.

Mot bakgrund av den stora efterfrågan på vigslar finns behov av fler vigseltider och av verksamhetsutveckling.

Vigselavgift	2025	2026
Avgift/par	1 200 kr	1 200 kr

Avgift för boutredning

Boutredningsenheten hjälper till med dödsboutredningar och tar hand om dödsbon som saknar kända delägare, samt lämnar in dödsboanmälan till Skatteverket. Stockholms stad tar ut en timavgift för handläggning motsvarande 1,5 procent av prisbasbeloppet.

Boutredning	Avgift 2025	Avgift 2026
Timavgift	882 kr/tim	888 kr/tim*

*Avgiften bestäms utifrån prisbasbeloppet som för 2026 uppgår till 59 200 kronor.

Taxor

Idrottstaxor

Alla taxor anges nedan i kronor om inget annat anges.

Kriterier för subventionerad taxa och nolltaxa

Kriterier för subventionerad taxa

En förening som erhåller subventionerad taxa eller noll-taxa ska vara uppbyggd och fungera enligt demokratiska principer och värderingar. Föreningen ska arbeta efter FN:s barnkonvention som bland annat innebär att barn har rätt till inflytande, inget barn får diskrimineras och att varje barn har rätt till utveckling. Föreningen ska aktivt motverka all form av diskriminering, kränkande behandling och kriminell verksamhet. I stadgarna (godkända och antagna på föreningens årsmöte) ska framgå att alla som instämmer i föreningens målsättningar äger rätt till medlemskap. Det får inte bedrivas verksamhet som främjar våld eller rasism. Inte heller får det stimuleras till bruk av alkohol eller andra droger. Idrottsnämnden ska genom uppföljning och kontroll tillse att stadens stöd till föreningslivet inte missbrukas.

Följande kriterier ska uppfyllas för att erhålla subventionerad taxa:

- Föreningen ska vara en ideell förening
- Föreningen ska vara uppbyggd och fungera enligt demokratiska principer och värderingar
- Föreningen ska aktivt motverka all form av diskriminering, kränkande behandling och kriminell verksamhet
- Föreningen ska ha ett eget plus- eller bankgirokonto.
- Föreningen ska ha ett organisationsnummer i föreningens namn.
- Föreningen ska ha sitt säte i Stockholms stad och minst 50 procent av medlemmarna ska vara folkbokförda i Stockholms stad.
- Medlemsantalet ska uppgå till minst 10 fysiska personer.
- Föreningen ska ha lämnat in gällande stadgar och protokoll från senaste årsmötet samt i förekommande fall konstituerande styrelsemöte (firmatecknare ska framgå med namn och personnummer på protokollet), förteckning med kontaktuppgifter till på årsmötet vald styrelse, verksamhets-/ekonomisk berättelse, revisionsrapport samt medlemsförteckning innehållande personnummer, namn och adress. Stadgar behöver endast skickas in första gången och vid förändring. Övriga handlingar ska skickas in årligen senast 6 veckor efter årsmötet.
- Föreningen ska tillhöra godkänd riksorganisation eller specialdistriktsförbund om verksamheten avser kampsport-, skytte- eller bassängverksamhet. Intyg på medlemskap ska skickas till idrottsförvaltningen av nya föreningar samt vid begäran.

Subventionerad taxa beviljas inte:

- Ekonomisk eller facklig förening, inte heller sådan föreningsverksamhet som är hänvisad till annan kommunal förvaltning.
- Studiecirklar eller annan verksamhet som anordnas av studieförbund. Studier om trosuppfattning eller politiska ideologier medger inte heller subventionerad taxa.
- Verksamheten med kommersiell karaktär.
- Verksamheter med alkoholförtäring eller vid festverksamhet.
- Barn- och ungdomsverksamhet under skoltid (klockan 8-15 samt verksamhet som anordnas av skolor.

Undantagna

- Nationella och regionala (Stockholms län) idrottsförbund som bokar säsongstider för reguljär verksamhet kan beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa.
- Nationella och regionala (Stockholms län) idrottsförbund som arrangerar tillfälliga ungdomsevenemang (7-20 år) kan beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa.

Kriterier för nolltaxa

Följande kriterier ska uppfyllas för att erhålla nolltaxa:

- Samtliga kriterier för subventionerad taxa ska vara uppfyllda.
- För ungdomsverksamhet ska föreningen ha minst 20 medlemmar (7-20 år). Minst 50 procent av dessa medlemmar (7-20 år) ska vara folkbokförda i Stockholms stad.
- Medlemsavgift måste tas ut av samtliga aktiva medlemmar och storleken ska framgå av årsmötesprotokollet eller motsvarande enligt stadgar.
- För förening med verksamhet för personer med funktionsnedsättning ska föreningen vara medlem i Funktionsrätt Stockholms stad eller i ett parasportförbund.
- För verksamhet för personer med funktionsnedsättning gäller att minst 50 procent av medlemmar ska vara folkbokförda i Stockholms stad. I de fall regionala samarbetsavtal finns mellan idrottsnämnden och andra kommuner kan avsteg från detta förekomma.

Undantagna

- Anonyma missbruksgrupper som använder tolvstegsmetoden kan medges nolltaxa vid bokningar trots att kriterier för subventionerad taxa och nolltaxa inte uppfylls.
- Nationella och regionala (Stockholms län) idrottsförbund som arrangerar tillfälliga ungdomsevenemang (7-20 år) kan beviljas motsvarande taxa som en förening eller förbund som uppfyller kraven för subventionerad taxa respektive nolltaxa.

Nolltaxa beviljas inte:

- För kursverksamhet eller verksamhet riktad till allmänheten med kommersiell karaktär
- För verksamhet under schemalagd skoltid (8-15), eller verksamhet i anslutning till skoldagen, som anordnas av eller i samarbete med studieförbund eller skolor.
- För seniorlags tävlingsverksamhet oavsett ålder på de som deltar. Vid träning kan en avvägning genomföras mellan nolltaxa och subventionerad taxa under förutsättning att en majoritet av de som deltar i aktiviteten är 7-20 år. Subventionerad taxa erläggs omfattning i relation till andelen vuxna som deltar.

Simhallstaxor

Taxorna avser de simhallar och utomhusbad som idrottsnämnden har driftansvar för. Gäller simhallar och utomhusbad med entréavgift

Priserna på kurser gäller på nya bokningar från och med januari 2026.

I de fall reducerat pris anges gäller detta för studerande, pensionärer, arbetslösa och Fysisk aktivitet på recept (FaR).

I de fall barn- och ungdomspriser anges gäller det 4-19 år och i del fall ungdomspriser anges gäller det 11-19 år. Nedanstående taxor gäller inte förvaltningens kostnadsfria prova på-träningspass med varierande aktiviteter, riktat till 11–19-åringar boende i Stockholm. Dessa aktiviteter anordnas i begränsad omfattning i vissa simhallar under skollov.

Kampanjpris gäller för kunder som köper årskort i samband med kampanjer.

Förnyelsepriset gäller för kunder som köper nytt kort senast en månad efter att giltighetstiden på föregående kort gått ut.

Badtaxor

Avgifter simhallar och utomhusbad	Fr.o.m. jan-25, kr	Fr.o.m. jan-26, kr
Engångsavgifter		
Vuxna, Eriksdalsbadet	105	105
Vuxna, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	95	95
Vuxna reducerat pris, Eriksdalsbadet	70	75
Vuxna reducerat pris, övriga simhallar	70	75
Barn och ungdomar Eriksdalsbadet	40	40
Barn och ungdomar övriga simhallar	20	20
Badtillägg vid inomhusbad sommartid, Eriksdalsbadet	30	30
Familj		
2 vuxna + 2 barn, Eriksdalsbadet	240	250
1 vuxen + 2 barn, Eriksdalsbadet	140	145
2 vuxna + 2 barn, övriga simhallar inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad	200	210
1 vuxen + 2 barn, övriga simhallar inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad	110	115
2 vuxna + 3 barn, Eriksdalsbadet	240	250
2 vuxna + 3 barn, övriga simhallar inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad	200	210
Klippkort (entréavgift 10 ggr och 100 ggr) – 2 års giltighetstid från inköpsdagen		
Klippkort 10 ggr		
Vuxna, Eriksdalsbadet	940	940
Vuxna, övriga simhallar	830	840
Vuxna reducerat pris, Eriksdalsbadet	560	570
Vuxna reducerat pris, övriga simhallar	440	440
Barn och ungdomar, Eriksdalsbadet	320	320
Barn och ungdomar övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	160	160
Klippkort, Företag 100 ggr		
Övriga simhallar	7 650	7 660
Skolans bad, inkl. förskola och fritidshem - barn upp till och med 19 år, 2 års giltighetstid från inköpsdagen		
Klippkort 100 bad, Eriksdalsbadet	3 000	3 000
Klippkort 100 bad, övriga simhallar (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	1 500	1 500
Klippkort 10 bad, Eriksdalsbadet	320	320
Klippkort 10 bad, övriga simhallar (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	160	160
Pris per barn, Eriksdalsbadet	40	40
Pris per barn, övriga bad (inklusive Eriksdalsbadets utomhusbad)	20	20
<i>Ovanstående priser för förskola gäller även för barn 0-4 år när det kommer barn-grupper med ledare. Ledare har fri entré.</i>		

Avgifter simhallar och utomhusbad	Fr.o.m. jan-25, kr	Fr.o.m. jan-26, kr
Sommarkort på utomhusbad med entréavgift, samtliga utomhusbad		
Vuxna	860	900
Vuxna reducerat pris	560	570
Barn och ungdomar	160	160
Sommarkort på utomhusbad med entréavgift, Järvabadet och Nälstabadet		
Vuxna	830	840
Vuxna reducerat pris	520	520
Årskort, 1 års giltighetstid från inköpsdagen*		
Vuxna, bad samtliga simhallar och utomhusbad	2 900	2 940
Vuxna, bad samtliga simhallar och utomhusbad, kampanj-/förnyelsepris	2 800	2 830
Vuxna reducerat pris	1 750	1 780
Vuxna reducerat pris, kampanj-/förnyelsepris	1 650	1 680
Barn och ungdomar samtliga simhallar och utomhusbad	900	900

*Reducerat pris gäller även för stadens anställda på dessa årskort

Taxor för friskvård/träning

Avgifter friskvård/träning	Fr.o.m. jan-25, kr	Fr.o.m. jan-26, kr
Engångsavgifter, gäller även bad vid träningstillfället		
Gym/gruppträning, Eriksdalsbadet,	200	200
Gym/gruppträning, övriga	145	145
Gruppträning, ungdom	90	90
Gym, ungdom	90	90
Gym/gruppträning, Eriksdalsbadet (1 barn + 1 vuxen)	230	230
Gym/gruppträning, exkl. Eriksdalsbadet (1 barn + 1 vuxen)	190	190
Gyminstruktion ungdom, återbetalning vid köp av halv- och helårskort – inom 7 dagar	130	130
Gyminstruktion vuxna, återbetalning vid köp av halv- och helårskort – inom 7 dagar	500	500
<i>En instruktion är inkluderad i priset för halvårs- respektive årskort</i>		
Rabattkort 10 ggr, gym- och gruppträning, gäller även bad vid träningstillfället, giltigt 2 år		
Samtliga simhallar, gym och gruppträning	1 250	1 260
Övriga simhallar, exkl. Eriksdalsbadet	1 130	1 130
Reducerat pris vuxna, samtliga simhallar	940	940
Ungdom, gym- och gruppträning, samtliga simhallar	640	640
Ungdom, gym- och gruppträning, samtliga simhallar, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	520	520
Beckomberga simhall, gym (för personer med funktionsnedsättning)	525	525
Rabattkort 100 ggr, gym- och gruppträning, gäller även bad vid träningstillfället, giltigt 2 år		
Samtliga simhallar	11 900	11 970
Övriga simhallar, exklusive Eriksdal	10 400	10 600
Skolor och föreningar, ungdom	5 000	5 000

Avgifter friskvård/träning	Fr.o.m. jan-25, kr	Fr.o.m. jan-26, kr
Träningskort - inkl. bad, gym, gruppträning och bassängbad utomhus		
Årskort samtliga simhallar*		
Vuxna	5 200	5 250
Vuxna, kampanj-/förnyelsepris	5 000	5 040
Reducerat pris	3 650	3 670
Reducerat pris, kampanj-/förnyelsepris	3 450	3 460
Ungdom	3 000	3 000
Ungdom kampanj-/förnyelsepris	2 900	2 900
Ungdom, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	2 600	2 600
Årskort, exkl. Eriksdalsbadet*		
Vuxna	4 600	4 620
Vuxna, kampanj-/förnyelsepris	4 400	4 410
Reducerat pris	3 250	3 250

Avgifter friskvård/träning	Fr.o.m. jan-25, kr	Fr.o.m. jan-26, kr
Reducerat pris, kampanj-/förnyelsepris	3 000	3 040
Ungdom	2 600	2 600
Ungdom kampanj-/förnyelsepris	2 500	2 500
Ungdom Fysisk aktivitet på recept (FaR)	2 400	2 400
Årskort gym- och gruppträning, Beckomberga sim- och idrottshall		
Personer med funktionsnedsättning	2 500	2 520
Halvårskort, samtliga simhallar		
Vuxna	3 650	3 670
Reducerat pris, vuxna	2 600	2 730
Ungdom	1 900	1 900
Ungdom, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	1 800	1 800
Halvårskort, exkl. Eriksdalsbadet		
Vuxna	2 900	2 940
Reducerat pris, vuxna	2 100	2 100
Ungdom	1 700	1 700
Ungdom, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	1 600	1 600
Halvårskort gym och gruppträning, Beckomberga sim- och idrottshall		
Personer med funktionsnedsättning	1 670	1 680
Sommarkort (vecka 21-34), gäller på bassängbad och de simhallar som har sommaröppet		
Vuxna	1 190	1 200
Reducerat pris, vuxna	810	820
Ungdom	660	660
Ungdom, Fysisk aktivitet på recept (FaR)	600	600
Träningskort gym eller träningskort gruppträning - inkl. bad och bassängbad utomhus		
Årskort, samtliga simhallar		
Vuxna	4 700	4 720
Vuxna, kampanj-/förnyelsepris	4 500	4 510
Årskort exkl. Eriksdalsbadet		
Vuxna	3 650	3 670
Vuxna, kampanj-/förnyelsepris	3 450	3 460

*Reducerat pris gäller även för stadens anställda på dessa årskort

Taxor för kursverksamhet

Nedanstående barn- och ungdomspriser gäller för personer till och med 19 år.

Avgifter kursverksamhet	Fr.o.m. jan-25, kr	Fr.o.m. jan-26, kr
Simundervisning		
Vuxna/45 min lektion	225	228
Vuxna/40 min lektion	200	203
Barn och ungdomar/40 min lektion övriga anläggningar	117	117
Barn och ungdomar/30 min lektion övriga anläggningar	88	88
<i>Pensionärer, arbetslösa, studenter och personer med fysisk aktivitet på recept (FaR) folkbokförda i Stockholm har rätt till reducerat pris på ovanstående kurser (simundervisning). Personligt intyg krävs. På simundervisning anpassad för personer med funktionsnedsättning gäller reducerat pris för samtliga deltagare folkbokförda i Stockholm. Reducerade priser uppgår till cirka 80 procent av ordinarie pris.</i>		
Tilläggsavgift för barn och ungdom folkbokförda i annan kommun, per kurs (Farsta sim- och idrottshall, Husbybadet, Högdalens sim- och idrottshall, Skärholmens sim- och idrottshall, Tensta sim- och idrottshall, Vällingby sim- och idrottshall)	835	825
Tilläggsavgift för barn och ungdom folkbokförda i annan kommun, per kurs övriga anläggningar	525	525
Privat simundervisning, 45 min per tillfälle, alla simhallar	755	756
Privat simundervisning, 45 min per tillfälle, alla simhallar (barn och ungdomar)	500	500
Simprov cirka 15 minuter, en lärare (exklusive entréavgift)	125	125
Nedsatt avgift för hushåll med en sammanlagd hushållsinkomst som understiger 6 prisbasbelopp*		
Barn och ungdomar/40 min lektion (samtliga anläggningar)	33	33
Barn och ungdomar/30 min lektion (samtliga anläggningar)	25	25

Avgifter kursverksamhet	Fr.o.m. jan-25, kr	Fr.o.m. jan-26, kr
*I den avgiftsgrundande hushållsinkomsten ingår lön före skatt, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga inkomster enligt inkomstskattelagen (SFS 1999:1229). Skattefria inkomster som bostadsbidrag, barnbidrag och försörjningsstöd ingår däremot inte. Det som ska anges är inkomst enligt senast erhållna slutskattebesked från Skatteverket. Om det finns två vuxna i hushållet ska bådas inkomst inkluderas. Reduktionen ges endast på simskolor för barn och ungdomar 5-14 år, inga ytterligare rabatter ges på det reducerade priset.		
Skolsim		
Skolsim 15 ggr, stadens skolor	9 400	9 400
Skolsim 15 ggr, skolor från andra kommuner	16 500	17 300
Övriga kurser, gäller även bad vid träningstillfället		
Övriga kurser, vuxna, pris per lektion (55 minuter)	120	126
Övriga kurser bassäng, vuxna, pris per lektion (45 minuter)	120	126
Övriga kurser, barn (till och med 12 år), pris per lektion (45 minuter)	58	58
Övriga kurser bassäng, barn och ungdomar, pris per lektion (45 minuter)	58	58
Övriga kurser, ungdomar (12-19 år), pris per lektion (55 minuter)	58	58
<i>Pensionärer, arbetslösa, studenter och personer med fysisk aktivitet på recept (FaR) folkbokförda i Stockholm har rätt till reducerat pris på övriga kurser. Personligt intyg krävs. På kurser för personer med funktionsnedsättning gäller reducerat pris för samtliga deltagare folkbokförda i Stockholm. Reducerade priser uppgår till cirka 80 procent av ordinarie pris.</i>		
Tilläggsavgift för boende i annan kommun per kurs	500	525

Taxor för planhyror

Där inget annat anges avser taxorna kostnad per timme i kronor.

Taxorna gäller från och med 1 januari 2026. Taxorna gäller i de anläggningar där idrottsnämnden ansvarar för driften.

Taxorna avser hyra av anläggningarna i befintligt skick med ordinarie bemanning. För eventuella tilläggstjänster kommer extra debitering att ske motsvarande förvaltningens självkostnad alternativt marknadspris i de fall tjänsterna säljs på en konkurrensutsatt marknad. Tillägg kan exempelvis debiteras för extra bemanning, anlitande av hantverkare och extravakter, biljett- och kassakurer, transport av utrustning, plantäckning samt hyra eller inköp av material. Eventuell lagstadgad moms tillkommer.

Eventuell tid för spolning av is, iordningställande/bortplockning av utrustning och material ingår i bokad tid.

Subventionerad taxa och nolltaxa gäller för de föreningar som uppfyller av kommunfullmäktige fastställda kriterier. Subventionerad taxa och nolltaxa tillämpas för föreningarnas ordinarie verksamhet riktad till dess medlemmar och så kallad öppen verksamhet, vilket utgörs av kostnadsfria aktiviteter för alla barn- och ungdomar (7-20 år) boende i Stockholm.

Stadsdelsförvaltningar som bokar anläggningar för kostnadsfria idrotts- och friluftaktiviteter, så kallad öppen verksamhet, för alla barn och ungdomar (7-20 år)boende i Stockholm kan beviljas motsvarande taxa som en förening som uppfyller kraven för subventionerad taxa respektive nolltaxa.

När idrotter utövas under en period som inte har säsong gäller samma taxor som ickesäsong för respektive anläggningskategori. Exempelvis när fotboll utövas idrottshall under säsong för idrottshallar gäller taxorna för inomhusanläggningar under ickesäsong.

När lag/idrottare deltar i tävlingsspel i de två högsta nivåerna i fotboll och ishockey, den högsta nivån i övriga idrotter samt övriga nationella och internationella evenemang på motsvarande nivå gäller fastställda taxor för evenemang istället för nedanstående taxor. I de fallen enbart en riksserie finns, likställs detta inte med spel på högsta nivå utan taxor för planhyror gäller för dessa serier.

När huvudsyftet med inhyrningen är kommersiell, till exempel filminspelningar och liknande, tecknas avtal till självkostnadspris.

Vid bokning av simbassäng till ordinarie taxa och skoltaxa tillkommer entré, om inte bokningen avser evenemang, fotografering eller filminspelning.

Vid bokning av tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersiell verksamhet som personlig tränare tillkommer entréavgift för kunden/kunderna om de inte innehar ett träningskort. Ingen entréavgift tillkommer för den personliga tränaren.

Inomhusanläggningar säsong (vattensport och gym: året runt, övriga v. 34-v. 21)

Inomhusanläggningar	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor
Eriksdalshallen	890	420		990	-	-	-	-
Idrottshall > 700 kvm	890	420		990	893	420	0	1 305
Idrottshall > 700 kvm, del av	440	210		500	447	210	0	659
Idrottshall < 700 kvm	755	325		870	756	326	0	1 147
Idrottshall < 700 kvm, del av	375	165		430	378	168	0	567
Motionsrum/gymnastiksal > 150 kvm	440	210		610	441	210	0	804
Motionsrum/gymnastiksal < 150 kvm	220	115		270	221	116	0	356
Skyttehall	605	315		680	609	315	0	896
Skyttehall, halv	300	155		350	305	158	0	461
Åkeshovs och Mälarhöjdens gymnastikhall	2 220	1 110		2 480	2 226	1 113	0	3 269
Åkeshovs och Mälarhöjdens gymnastikhall, del av	550	280		620	557	280	0	817
Specialutrustad sal, med cyklar	920	625	600	1 030	924	630	600	1 358
Övriga specialutrustade salar	490	200		550	494	200	0	725
Övriga specialutrustade salar, del av	250	105		270	247	100	0	356
Omklädningsrum/timme	220	115		120	221	116	0	158

(SD):296

Vattensport och gym	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor
Simhall, 25 meters bana (pris per bana)	670	135		280	672	137		280
Skolbad, 25 meters bana (pris per bana)	385	105		210	389	105		210
Simhall och utebad, 50 meters bana (pris per bana)	890	220		530	893	221		530
Simhall, undervisningsbassäng*	1 150	405		840	1 554	410		840
Eriksdalsbadet, hoppbassäng	2 660	555		1 590	2 667	557		1 590
Eriksdalsbadet, hoppbassäng, natt	6 300	-		-	6 300	-		-
Simhall, stor bassäng	-	-		1 680	-	-		1 680
Bassäng, skolbad*	1 550	405		850	1 554	410		850
Tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersiell verksamhet som personlig tränare, 1 timme, samtliga simhallar	250	-		-	252	-		-
Tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersiell verksamhet som personlig tränare, per månad, samtliga simhallar	5 035	-		-	5 040	-		-
Tillträde till gymlokal för bedrivande av kommersiell verksamhet som personlig tränare, per månad, endast en simhall.	3 775	-		-	3 780	-		-

* Vid bokning för nybörjarsimskola gäller nolltaxa för bokning för åldrar 4-20 år.

Övrigt

Objekt	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor
- bordtennis per bord	125	70		990	126	-		
- boule	105	70		990	105	74		
Eriksdalsbadet, stort konferensrum, per timme	1 330	335	300	1 300	1 334	336	300	1 300
Eriksdalsbadet, litet konferensrum, per timme	775	280	250	760	777	284	250	760
Konferensrum Eriksdalshallen	555	280	250	540	557	284	250	540
Konferensrum, övriga anläggningar	220	155		220	221	158		221

Inomhusanläggningar ickesäsong (v. 22-v.33)

Inomhusanläggningar	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor
Eriksdalshallen	890	500	0	990				
Idrottshall > 700 kvm	890	500	0	990	893	504	0	1 305
- " - halv eller del av hall	440	250	0	500	447	252	0	659
Idrottshall < 700 kvm	755	375	0	870	756	378	0	1 147
- " - halv eller del av hall	375	185	0	430	378	189	0	567
Motionsrum/gymnastiksal > 150 kvm	440	250	0	610	441	252	0	804
Motionsrum/gymnastiksal < 150 kvm	220	135	0	270	221	137	0	356
Skyttehall	605	345	0	680	605	315	0	896
Skyttehall, halv	300	175	0	350	303	158	0	461
Åkeshovs- och Mälarhöjdens gymnastikhall	2 220	1 330	0	2 480	2 226	1 334	0	3 269
Åkeshovs- och Mälarhöjdens gymnastikhall, del av	555	335	0	620	557	336	0	817
Specialutrustad sal, med cyklar	920	625	570	1 030	924	630	570	1 358
Övriga specialutrustade salar	490	240	140	550	494	242	0	725
Övriga specialutrustade salar, del av	250	125	120	270	252	126	0	356
Omklädningsrum/timme	220	115		120	221	116		158
Övrigt								
- bordtennis per bord	125	80	0		126	-	0	
- boule	105	90	0		105	74	0	
Eriksdalsbadet, stort konferensrum, per timme	1 330	335	300	1 300	1 330	335	300	1 330
Eriksdalsbadet, litet konferensrum, per timme	775	280	250	760	775	280	250	775
Konferensrum Eriksdalshallen	555	280	250	540	555	280	250	555
Konferensrum Stadion	555	280	250	540	555	280	250	555

(SD):298

Inomhusanläggningar	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor
Konferensrum, övriga inomhusanläggningar	220	155		220	220	155		221

Utomhusanläggningar vinteridrotter, säsong (ishallar v. 39-v.13, utomhusbanor v.44-v.9)

Konstfrusna banor	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor
Isrink	680	365		650	683	368		683
Ishall	1 605	870		1 530	1 607	872		1 607
Bandybana	1 665	870		1 590	1 670	872		1 670
Rundbana	1 665	870		1 590	1 670	872		1 670
Skridsko- och bandyhall, halv plan	1 550	870		1 480	1 554	840		1 554
Skridsko- och bandyhall, hel plan	3 115	1 665		2 970	3 119	1 670		3 119
Naturisbanor								
Bandybana	Ej bokningsbar							

Utomhusanläggningar vinteridrotter, ickesäsong (ishallar v.14-v.38, utomhusbanor v.10-v.43)

Konstfrusna banor	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa (7-20 år)	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa (7-20 år)	Skolor
Isrink	680	680		650	683	683		683
Ishall (april, aug, sept)	1 625	1 530		1 550	1 628	1 430		1 628
Ishall (maj, juni, juli)	1 730	1 635		1 650	1 733	1 535		1 733
Ishall, utan is	890	500		850	893	504		893
Bandybana, utan is	1 110	220		1 060	1 113	221		1 113
Skridsko- och bandyhall (april, aug, sept)*	3 335	2 905		3 180	3 339	2 909		3 339
Skridsko- och bandyhall (maj, juni, juli)*	3 545	3 115		3 380	3 539	3 119		3 539
Skridsko- och bandyhall (utan is)*					2 127	1 637		2 127

*Taxan för halv plan för skridsko- och bandyhallen är hälften av helplan.

Utomhusanläggningar sommaridrotter, säsong (övriga: v.14-v.43*)

Nedanstående taxor gäller inte för Stockholms stadion. Stockholms stadions taxor anges under *Taxor för evenemang*.

Utomhusanläggningar	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa (7-20 år)	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa (7-20 år)	Skolor
Gräsplan	940	555			945	557	0	
Konstgräs 11-spel	775	420			777	420	0	
Konstgräs 11-spel, halv	385	210			389	210	0	
Konstgräs 7-spel	385	210			389	210	0	
Konstgräs 7-spel, halv	195	105			195	105	0	
Konstgräs 5-spel	195	105			195	105	0	
Grusplan 11-spel	385	220			389	221	0	
Grusplan 11-spel, halv	195	115			195	111	0	
Grusplan 7-spel	195	115			195	111	0	
Grusplan 7-spel, halv	105	60			97	55	0	
Grusplan 5-spel	105	60			97	55	0	
Friidrott	755	430			759	431	0	
Sportfält, sandlådan för beachvolleyboll och beachfotboll	1 665	1 112			1 670	1 113	0	1 670
Gärdets sportfält, badområdet (under period när badet är stängt), per dygn	16 675	16 675	-		16 695	16 695	-	16 695
Utebadsområdet Gärdets sportfält, längre bokningar, exklusive bassänger, under period när badet är stängt, per dygn	5 560	5 560	-		5 565	5 565	-	5 565
Sportfält, cricketplan	220	220			221	221	0	
Sportfält, fotbollsplan	940	555			945	557	0	
Sportfält, tältområde, per dygn	5 560	-			5 565	-		
Sportfält, övriga ytor	1 110	220			1 113	221	0	

Övrigt

Omklädningsrum/timme	220	115			221	116	0	
Konferensrum	220	155		210	221	158	0	221

* Friidrott har säsong året runt

(SD):300

Utomhusanläggningar sommaridrotter, ickesäsong (v.44-v.13)

Nedanstående taxor gäller inte för Stockholms stadion. Stockholms stadions taxor anges under *Taxor för evenemang*.

Utomhusanläggningar	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor
Vinterfotbollsplan grus	420	280		340	420	284		420
Konstgräs 11-spel	795	510		640	798	515		798
Konstgräs 11-spel, halv	395	250		320	399	258		399
Konstgräs 7-spel	395	250		320	399	258		399
Konstgräs 5-spel	195	135		160	200	129		200
Konstgräs uppvärmd (nov, dec, mars)	1 625	1 215		1 550	1 628	1 318		1 628
Konstgräs uppvärmd (jan, feb)	1 730	1 320		1 650	1 733	1 423		1 733

Övrigt

Omklädningsrum/timme	220	115			221	116		
Konferensrum	220	155		210	221	158		221

Fotbollshallen

Fotbollshallen	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa 7-20 år	Skolor
Ordinarie säsong (v.14-v. 43)	890	210		960	893	210		893
Ej säsong (v.44-v.13)	890	890		960	893	893		893

Regionala anläggningar

Regionala anläggningar	2025				2026			
	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa (7-20 år)	Skolor	Ordinarie	Subventionerad taxa (förening)	Nolltaxa (7-20 år)	Skolor
<i>Sollentuna friidrottshall (träningskort)*</i>								
Kategori 1, ungdom 16-17 år och vuxna	-	2 220	2 120	-	-	2 226	2 226	-
Kategori 2, ungdom 16-17 år och vuxna	-	1 665	1 590	-	-	1 670	1 670	-
Kategori 3, ungdom 13-15 år	-	-	850	-	-	-	893	-
Kategori 4, senior från 35 år	-	1 665	-	-	-	1 670	-	-

*Opersonliga träningskort som föreningarna kan köpa för sina aktiva. Korten gäller olika dagar och tider.

Kategori 1 gäller samtliga dagar och inkluderar dagtid. Kategori 2 gäller endast 6 dagar och kortare tid per dag.

Tilläggsavgifter i förvaltningens anläggningar

Tilläggsavgifter i förvaltningens anläggningar	2025	2026
Tillägg för extra personalkostnad per person och timme vid bokning efter stängning eller utanför säsong, samt för extra städning när kunden inte städade efter genomförd aktivitet enligt avtal/bokningsregler	Självkostnad	Självkostnad
Passerkort per styck (inklusive 25 % moms)	205	105
Bandy/innebandysarg, ej borttagen	1 570	1 570
Öppen ytterdörr	525	525
Öppet fönster	500	500
Gymnastikbänk/övrigt material ej återställda, basketkorgar ej upphissade	Självkostnad, minsta avgift 500	Självkostnad, minsta avgift 500
Larmutryckning, skadegörelse, larmad dörr öppnas alt. ytterdörr öppen för länge	Självkostnad	Självkostnad
Ej tillåten skötsel av plan till exempel snöröjning av en konstgräsplan av kund. Vid uppkommen skada tillkommer kostnader för att återställa planen	Självkostnad	Självkostnad
Utryckning av ambulerande tillsyn (gäller ej vid driftstörning)	500	500
Verksamhet på ej bokad tid eller annan verksamhet på bokad tid än den bokningen avser, till exempel vuxenverksamhet på nolltaxetid	Ordinarie taxa	Ordinarie taxa
Bokad tid där avbokning inkommit till förvaltningen för sent enligt förvaltningens bokningsregler	Ordinarie taxa	Ordinarie taxa/ subventionerad taxa (förening)
Tillägg ej nyttjad tid eller ej använt kort för inpassering, per timme. Tas ej ut av fullt betalande kunder om återbud meddelats innan tidens början	Ordinarie taxa	Ordinarie taxa

Taxor för evenemang

Där inget annat anges avser taxorna kostnad per timme.

Taxorna gäller i de anläggningar idrottsnämnden ansvarar för driften.

Taxorna gäller samtlig verksamhet på Stockholms stadion. Verksamhet på övriga anläggningar bokas till evenemangstaxor när anläggning ska nyttjas för evenemang. Det innefattar när hela anläggningen stängs för övrig verksamhet och den bokade verksamheten som bedrivs på anläggningen har kommersiella inslag. Det innefattar bland annat när anläggningen på grund av tävlings- och arenaföreskrifter ska vara stängd för övrig verksamhet, har betalande publik och/eller ingår i kommersiellt avtalade TV-sändningar.

Det omfattar bland annat när lag/idrottare deltar i tävlingsspel i fotboll på de tre högsta nivåerna (herrar) och två högsta (damer), två högsta ishockey (herrar), den högsta nivån i övriga idrotter samt övriga nationella och internationella evenemang på motsvarande nivå. I det fall enbart en serie finns eller evenemangets tävlings- och arenaföreskrifter inte kräver stängd anläggning, likställs det inte med spel på högsta nivå utan ordinarie plantaxor kan tillämpas.

Taxa Förening (Stockholm) gäller för idrottsevenemang riktade till föreningens medlemmar och ordinarie verksamhet.

Följande kriterier ska vara uppfyllda för Taxa Förening (Stockholm):

- Föreningen ska vara en ideell förening
- Föreningen ska vara uppbyggd och fungera enligt demokratiska principer och värderingar
- Föreningen ska aktivt motverka all form av diskriminering, kränkande behandling och kriminell verksamhet
- Föreningen ska ha ett eget plus- eller bankgiro-konto
- Föreningen har ett organisationsnummer i föreningens namn
- Föreningen ska ha sitt säte i Stockholms stad och bedriva sin huvudsakliga verksamhet inom kommunen
- Föreningen ska ha lämnat in gällande stadgar och protokoll från senaste årsmötet samt i förekommande fall konstituerande styrelsemöte (firmatecknare ska framgå med namn och personnummer på protokollet), förteckning med kontaktuppgifter till på årsmötet vald styrelse, verksamhetsberättelse, balansrapport, revisionsrapport samt medlemsförteckning innehållande personnummer, namn och adress. Stadgar behöver endast skickas in första gången och vid förändring. Övriga handlingar ska skickas in årligen senast 6 veckor efter årsmötet.
- Föreningen ska tillhöra godkänd riksorganisation eller specialdistriktsförbund

Taxa Förening (Stockholm) gäller inte för evenemang där tillståndspliktig alkoholförsäljning sker till besökare.

Idrottsaktiebolag, som tilldelats rättighet att för en i Stockholms stad lokaliserad ideell förening bedriva dess tävlingsverksamhet utifrån riksidrottsförbundets regler, kan beviljas motsvarande taxa som den rättighetsupplåtande föreningen skulle erhålla vid egen bokning (Taxa Förening (Stockholm)).

När hela dagar bokas, debiteras timmar motsvarande anläggningens ordinarie öppettider respektive dag. Taxorna avser hyra av anläggningarna i befintligt skick med ordinarie bemanning. För eventuella tilläggstjänster debiteras extra motsvarande förvaltningens självkostnad alternativt marknadspris i de fall tjänsterna säljs på en konkurrensutsatt marknad. Vid bokning av uppvärmd konstgräsplan utanför ordinarie säsong och då väderförhållanden inte medger ordinarie drift kommer debitering motsvarande förvaltningens tillkommande uppvärmningskostnader ske.

Tillägg kan exempelvis debiteras för extra bemanning, anlitande av hantverkare och extravakter, biljett- och kassakurer, transport av utrustning, plantäckning samt hyra eller inköp av material. Eventuell lagstadgad moms tillkommer. Vid kvalificeringsspel gäller taxan för den division kvalificeringsspelet gäller. Vid cupmatcher och liknande gäller den nivå som arrangörsklubben tillhör.

Inomhusanläggningar (inklusive bassängbad)

Eriksdalshallen och Ulvsunda evenemangsarena

Objekt	2025		2026	
	Ordinarie taxa	Subventionerad taxa	Ordinarie taxa	Förening (Stockholm)
Stora hallen, nationella och internationella matcher/evenemang nivå 1	3 145	1 255	3 145	2 201

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Övriga idrottshallar

Objekt	2025		2026	
	Ordinarie taxa	Subventionerad taxa	Ordinarie taxa	Förening (Stockholm)
Stora hallen, herrar och damer nivå 1 och internationella matcher	2 515	1 000	2 515	1 760
Stora hallen, nationella och internationella evenemang nivå 1, vid bokningar tre dagar och mer sammanhängande	2 515	755		

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Simhallar och bassängbad

Objekt	2025		2026	
	Ordinarie taxa	Subventionerad taxa	Ordinarie taxa	Förening (Stockholm)
Eriksdalsbadet, 50 m bassäng, nationell och internationell nivå	5 245	3 500	5 245	3 671
Eriksdalsbadet, 25 m bassäng, nationell och internationell nivå	5 245	3 500	5 245	3 671
Eriksdalsbadet, hoppbassäng nationell och internationell nivå	1 150	780	1 150	805

Objekt	2025		2026	
	Ordinarie taxa	Subventionerad taxa	Ordinarie taxa	Förening (Stockholm)
Eriksdalsbadet, sommarbassäng ute nationell och internationell nivå	4 000	1 750	4 000	2 800
Utebadområdet, längre bokningar, exklusive bassänger, under period när badet är stängt (per dygn)	6 290	5 000	6 290	6 290
Utebadområdet exklusive bassänger, under period när badet är stängt (per dag)	25 176/dag plus 12 kr per betalande åskådare	25 176/dag plus 12 kr per betalande åskådare	25 176/dag plus 12 kr per betalande åskådare	25 176/dag plus 12 kr per betalande åskådare

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Utomhusanläggningar (inklusive ishallar)

Stockholms stadion

Tid för att iordningställa före evenemanget och återställa efter evenemanget ingår i bokade timmar. Städning, elektriker, vakter, läktare, tält, arenapersonal med mera bokas av idrottförvaltningen till självkostnadspris.

Objekt	2025		2026	
	Ordinarie taxa	Subventionerad	Ordinarie taxa	Förening (Stockholm)
Fotboll herrar nivå 1 (inklusive träningsmatcher nationell och internationell nivå)*	17 000	13 600		
Fotboll herrar nivå 2, per match**			90 600	63 420
Fotboll herrar nivå 3, per match**			20 400	14 280
Fotboll herrar nivå 2 (inklusive träningsmatcher)	9 060	6 800		
Fotboll, nivå 1 damer, per match**			20 400	14 280
Fotboll, nivå 2 damer, per match**			13 620	9 534
Fotboll, nivå 1 damer*	3 400	1 420		
Fotboll, nivå 2 damer*	2 270	960		
Landslagsträning fotboll*	3 150		6 000	
Idrott, inklusive gräsplan*	6 300	3 670	6 300	4 410
Idrott, exklusive gräsplan*	6 300	3 150	6 300	4 410
Skolidrott	1 050		1 050	
Övriga bokningar (ej idrott)	8 400		10 000	

*Beroende på för- och efterarbete är timpriset baserat på att anläggningen bokas minst nedanstående antal timmar:

Landslagsträning fotboll:	5 timmar
Fotboll, övrigt:	6 timmar
Friidrott, internationell och nationell nivå:	14 timmar
Friidrott, övriga arrangemang:	8 timmar
Arrangemang, övriga idrotter:	6 timmar

** Inkluderar träningsmatch, baserat på arrangörens serietillhörighet

Zinkensdamms idrottsplats och Östermalms idrottsplats

Objekt	2025		2026	
	Ordinarie taxa	Subventionerad taxa	Ordinarie taxa	Förening Stockholm
Evenemang, ej idrott (exkl. merkostnader)	6 000	3 500	8 000	
Konstgräs 11-spel			3 150	2 205
Bandybana, bandy			6 300	4 410

Grimsta idrottsplats

Objekt	2025		2026	
	Ordinarie taxa	Subventionerad taxa	Ordinarie taxa	Förening (Stockholm)
Konstgräs 11-spel, fotboll herrar nivå 1, per match	170 000	135 950	170 000	119 000
Konstgräs 11-spel, fotboll herrar nivå 2, per match	90 600	67 950	90 600	63 420
Konstgräs 11-spel, fotboll träningsmatch med entré herrar nivå 1*	10 900	8 150	10 900	5 450
Konstgräs 11-spel, fotboll träningsmatch med entré herrar nivå 2*	10 370	7 780	10 370	4 530
Konstgräs 11-spel, fotboll herrar nivå 3, per match			20 400	14 280
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 1, per match			20 400	14 280
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 2, per match			13 620	9 534
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 1	3 400	1 420		
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 2	2 270	965		

Hammarbys idrottsplats (Kanalplan) och Kristinebergs idrottsplats

Objekt	2025		2026	
	Ordinarie taxa	Subventionerad taxa	Ordinarie taxa	Förening (Stockholm)
Konstgräs 11-spel, Fotboll herrar nivå 3, per match			20 400	14 280
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 1, per match			20 400	14 280
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 2, per match			13 620	9 534
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 1*	3 400	1 415		
Konstgräs 11-spel, fotboll damer nivå 2	2 265	965		

Gärdets sportfält

Objekt	2025		2026	
	Ordinarie taxa	Subventionerad taxa	Ordinarie taxa	Förening (Stockholm)
Sportfältet, evenemang	12 kr/ betalande åskådare, minimi-hyra 25 175 kr/dag	12 kr/ beta-lande åskådare, minimi-hyra 25 175 kr/dag	12 kr/ betalande åskådare, mini-mi-hyra 25 175 kr/dag	12 kr/betalande åskådare, minimi-hyra 25 175 kr/dag

Övriga anläggningar

Objekt	2025		2026	
	Ordinarie taxa	Subventionerad taxa	Ordinarie taxa	Förening (Stockholm)
Ishall, ishockey herrar nivå 2	6 000	3 500	6 000	4 200
Ishall, ishockey damer nivå 1	3 800	1 840	3 800	2 660
Gubbängen skridsko- och bandyhall, nivå 1	6 300	3 670	6 300	4 410
Bandybana, bandy herrar nivå 1	6 300	3 670	6 300	4 410
Amerikansk fotboll herrar nivå 1	3 150	1 570	3 150	2 205

Bokas ytterligare lokaler i samband med evenemanget, till exempel konferensrum, pressrum med mera, tillkommer ordinarie timtaxa för dessa objekt.

Övriga taxor

Taxor för övernattniing i stadens skolor

Lagstadgad moms (12 procent) tillkommer på nedanstående taxor, om inte annat anges.

Objekt	2025		2026	
	Bokningsavgift per uthyrnings-tillfälle skola*	Avgift per dygn	Bokningsavgift per uthyrnings-tillfälle skola*	Avgift per dygn
1 klassrum	7 360	1 750	7 360	1 850
2 klassrum, samma skola	7 600	1 750	7 600	1 950
3 klassrum, samma skola	7 930	1 750	7 930	2 050
4 klassrum, samma skola	8 160	1 750	8 160	2 150
5 klassrum eller fler, samma skola	8 380	1 750	8 380	2 250
Idrottshall/motionsrum	5 900	1 750	5 900	2 250

*Bokningsavgiften fördelas mellan utbildningsnämnden och idrottsnämnden.

Ovanstående taxor gäller på bokningar upp till sju nätter. Vid bokningar av fler än sju nätter lämnas en prisoffert.

Övriga avgifter	
Ambulerande tillsyn	Ingår i avgiften
Matsal med befintlig utrustning	Ingår inte i hyran, avtalas separat med respektive skola
Skadegörelse	Självkostnad
Städning	Kunden ansvarar för städning av hyrd lokal. I annat fall debiteras kunden pris motsvarande självkostnad
Falsklarm	Minst 6 000 kr eller självkostnad
Depositionsavgift	Tas ut av kund enligt idrottsnämnden utfärdade allmänna villkor

Övrigt

	2025	2026
<i>Avgift för allmän båtplats (inkl. 25 % moms)</i>		
Avgift för roddbåtsplats*	3 900	3 900
Båtplats*	6 000	6 000
Bred båtplats*	7 000	7 000
<i>*Avgiften indexjusteras årligen, from 1 januari, med 100 % utifrån KPI80 med oktober 2023 som basmånad</i>		
<i>Köavgift per år för att få allmän båtplats (inkl. 25% moms)</i>		
Köavgift per år för att få allmän båtplats	420	420
<i>Dygnshyra ishallsföreningar (v.13-v.38)</i>		
Dygnshyra under ickesäsong	5 245	5 245
<i>Kortlås (skolors gymnastiksalar)</i>		
Drift och administration per år	8 390	8 400
<i>Ågesta och övriga preparerade konstsnöskidspår, vuxna från och med 20 år</i>		
Säsongskort	835	840
Dagkort	50	52

Följande taxor och avgifter beslutas i denna budget

- Avgifter för **upplåtelse av torgplats**, se bilaga 13 *Ärenden som sambehandlas i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2026 för Stockholms stad*
- Avgifter för **dispenser**
- Taxor för övriga **skollokaler**
- Skolkostnadsersättning för **övriga skollokaler**
- Avgifter för **förskola och fritidsverksamhet**
- Avgifter för **sommarkoloniverksamhet**
- Avgifter m.m. för **äldreomsorg**
- Avgifter m.m. för **stöd o service till personer med funktionsnedsättning**
- Avgifter för **vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem** m.m.
- Egenavgift för **familjerådgivning**
- Avgifter för **tillsyn vid försäljning av folköl, tobak och receptfria läkemedel**
- Taxor inom **idrottsnämndens verksamhetsområde**, se bilaga 13 *Ärenden som sambehandlas i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2026 för Stockholms stad*

Övriga taxor och avgifter som redovisas i bilaga 7 är med som information och är redan beslutade.

8. Regler för ekonomisk förvaltning

Inledning

Kommunernas ekonomiska förvaltning regleras i 11 kapitlet i Kommunallag (2017:725). Där stadgas bland annat att kommunfullmäktige ska meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen. Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska även tillämpa Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Olika regler gäller för verksamheter med beställaransvar och utföraransvar.

För stadens bolag och stiftelser gäller även Bokföringslag (1999:1078), för bolag gäller Aktiebolagslag (2005:551), Årsredovisningslag (1995:1554) och Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3), och för stiftelser gäller Stiftelselag (1994:1220). Såvida inte dessa lagar stadgar annat, gäller vad som nedan stadgas om nämnd även för stadens stiftelser och bolag. Vad som stadgas om förvaltningschef ska även gälla för verkställande direktör (bolagschef/stiftelsechef). Varje bolagsstyrelse har att besluta härom.

Kommunstyrelsen får medge undantag från vad som stadgas nedan om det föreligger särskilda skäl.

1 kap. Budget och uppföljning

Kommunfullmäktiges budget

1 §

Kommunstyrelsen meddelar riktlinjer för nämnders budgetarbete.

Kompletterande anvisningar utfärdas av stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB.

2 §

Nämnd lämnar underlag för budget nästkommande år med inriktning för de två efterföljande åren till kommunstyrelsen, vilket utgör underlag till kommunstyrelsens förslag till budget och planeringsförutsättningar för de tre kommande åren. Kommunstyrelsens förslag omfattar driftbudget och investeringsbudget. Investeringsbudgeten ska utgå från kommunfullmäktiges inriktnings- och verksamhetsmål. Stadens investeringsstrategi utgör underlag för att ta fram berörda nämnders och bolags investeringsplaner, uppdelade på planerade och beslutade projekt. Budgeten ska omfatta fem år och vara uppdelad på planerade och beslutade projekt. Driftkostnader, inklusive kapital- och lokalkostnader, till följd av investering ska rymmas inom nämndens driftbudget, om inte annat beslutats.

Nämnd ska ta fram underlag för budget nästkommande år med inriktning för de två efterföljande åren i enlighet med kommunstyrelsens riktlinjer och utfärdade anvisningar.

3 §

Budgeten fastställs av kommunfullmäktige. Den ska upprättas i enlighet med kommunallagens balanskrav. Budgeten omfattar nämnder och bolag.

a) Nämnder

1. Plan över verksamheten
 - Planen ska omfatta mål, riktlinjer och anslagsvillkor med en översikt för treårsperioden.
2. Driftverksamhet
 - Verksamhet med utföraransvar får resultatbudget med avkastningskrav.
 - Övrig verksamhet, inklusive sådan med beställaransvar, får ett eller flera anslag. Anslag kan, beroende på ändamål, meddelas brutto eller netto.
3. Investeringar
 - Plan och anslag för investeringsverksamheten med beräknade drift- och kapitalkostnadseffekter samt intäktsmöjligheter.
4. Stora projekt
 - Projektplan med redovisning av projektets syfte och innehåll samt ekonomiska konsekvenser.

b) Stadens finansiering och ställning

- En plan för finansiering av stadens totala utgifter inklusive försäljningsbeting samt uppgift om stadens budgeterade ställning vid budgetårets slut.

c) Bolag

1. Plan över verksamheten
 - Planen ska omfatta mål och riktlinjer med resultatkrav samt en översikt för treårsperioden.
2. Plan över omsättning och resultat
3. Investeringar
 - Plan för investeringar avseende all anläggningsverksamhet.

Nämndens budget

4 §

Nämnd ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges fastställda budget, upprätta en verksamhetsplan med budget för det kommande årets verksamhet. I budgeten ska redovisas uppställda mål för verksamheten och hur tilldelade resurser ska användas.

Nämnderna får sina medel för drift tilldelade som ett anslag. Inom ramen har nämnderna frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.

Nämndens budget för nästkommande år ska fastställas av nämnden senast under december. År då val till kommunfullmäktige ägt rum, eller vid andra av kommunfullmäktige beslutade särskilda skäl, senast under januari året därpå.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB kan utfärda kompletterande anvisningar och tidplan för budgeten.

5 §

Nämnd ska i samband med att budgeten upprättas redovisa förändrad omslutning hos kommunstyrelsen till följd av ökade externa intäkter för statsbidrag till olika projekt samt olika ersättningar. Nämnd ska även redovisa förändrad omslutning till följd av ökad försäljning av överskottskapacitet till andra nämnder.

Omslutningsförändringar av principiell betydelse ska föras upp till kommunfullmäktige för beslut.

Nämnd ska lämna sin budget till stadsledningskontoret för sammanställning.

Budgetansvar

6 §

Nämnder är ansvariga för att anslag inte överskrider, budgeterade intäkter inflyter, avkastnings- och resultatkrav uppnås, investeringsutgifter och inkomster disponeras för beslutade objekt inom anvisad ram samt att budgeterade försäljningsbeting uppfylls. Nämnder och bolag ansvarar också för hur verksamheten bedrivs och att kommunfullmäktiges mål uppnås.

Uppföljning

7 §

Uppföljning ska ge underlag för att styra verksamheterna. Ansvar för uppföljning ligger hos nämnderna.

Förvaltningschefen ska kontinuerligt följa upp verksamheten, upprätta erforderliga underlag till nämnden och redovisa om risk för budgetavvikelse föreligger och därvid föreslå erforderliga åtgärder.

Verksamheter med beställaransvar ska styras genom regelbunden uppföljning och avstämning mot nämndens budget, redovisa prognostiserad behovs- och prestationsutveckling samt kostnads-/utgifts- och intäkts-/inkomstutveckling.

Verksamheter med utföraransvar ska styras genom regelbunden uppföljning mot beslutade resultatplaner samt fastställt avkastningskrav.

Nämnd ska besluta om former och tidpunkter för redovisning av erforderliga beslutsunderlag för sin styrning.

Förvaltningschefen ska tillse att budgetansvaret iakttas vid varje resursanskaffning (anställning, upphandling med mera).

Finner nämnd med beställaransvar att anslag kommer att bli otillräckligt, eller att intäkter inte inflyter i budgeterad omfattning, ska nämnden vidta åtgärder för att rymma sådant överskridande eller intäktsunderskott inom nämndens budget respektive beslutade anslag och av kommunfullmäktige angivna mål och anslagsvillkor.

Finner nämnd med beställaransvar att förutsättningarna ändrats i förhållande till underlaget för kommunfullmäktiges budgetbeslut samt att mål och anslagsvillkor till följd av detta behöver ändras ska begäran härom underställas kommunfullmäktige.

Driftprojekt (verksamhetsprojekt)

7a §

För projekt som finansieras inom driftbudget (nedan kallat verksamhetsprojekt) och som innebär en verksamhetspåverkan i form av förändringar i organisation eller arbetssätt gäller att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt uppföljningen av medelsförbrukning, tidplaner, prestationer, nyttorealiserings samt de politiska målen.

För verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt, ska ett *inriktningsbeslut* fattas av ansvarig nämnd.

För verksamhetsprojekt där kostnaderna bedöms överstiga 50 mnkr, som har betydande påverkan på stadens ekonomi eller berör frågor som är av strategisk vikt, ska ett beslutsunderlag för *genomförandebeslut* lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

Inför inriktnings- och genomförandebeslut ska *samråd* ske med kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret. Stadsledningskontoret rapporterar genomförda samråd till kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott.

Den nämnd som planerar och genomför verksamhetsprojekt har ett ansvar för att projektets innehåll samt ekonomiska åtaganden överensstämmer med vad som har beslutats. Eventuella avvikelser hanteras av nämnden genom att vidta åtgärder i projektet genom omprioriteringar. Beroende på fas och avvikelserns storlek kan en hemställan till kommunfullmäktige behövas.

Nämnder och bolag ska tillämpa av kommunfullmäktige beslutad styrmodell för verksamhetsprojekt. Uppföljning ska ske tertialvis där även avvikelser rapporteras. Uppföljning ska ske både mot kommunfullmäktiges budget (årets ram och prognos för kommande år) och mot genomförandebeslut.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar för styrning, prioritering och rapportering av verksamhetsprojekt.

Investeringar

7b §

För investeringar och investeringsprojekt gäller att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt styrning, planering, prioritering och uppföljning av medelsförbrukning, tidplaner, prestationer samt de politiska målen.

För investeringsprojekt där utgifterna bedöms överstiga 50 mnkr för stadens nämnder respektive 300 mnkr för stadens bolag eller är av strategisk eller principiell vikt, ska ett *utredningsbeslut* fattas av ansvarig nämnd respektive bolagsstyrelse. För investeringsprojekt där utgifterna bedöms överstiga 300 mnkr ska utredningsbeslutet anmälas till berörda nämnder samt till kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott. Om beslutet kommer att påverka bolagens verksamhet ska beslutet anmälas till berörd styrelse. Bolagen ska anmäla sina

utredningsbeslut till koncernstyrelsen. För utredningsbeslut som endast avser nämndens/bolagets beslut om reviderad utredningsutgift behöver ingen anmälan ske.

Utredningsbeslut för mycket stora investeringsprojekt där utredningsutgifterna beräknas överstiga 50 mnkr för staden totalt ska godkännas av kommunfullmäktige.

Utredningsbeslut för investeringsprojekt där utgifterna bedöms överstiga 300 mnkr, som avser uppdrag till fastighetsnämnden att utreda utveckling och/eller upprustning av fastighet eller anläggning för annan nämnds räkning, ska beslutas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott.

Utredningsbeslut för fastighetsutvecklingsprojekt som anses vara av strategisk, stadsövergripande karaktär där utgifterna bedöms överstiga 300 mnkr ska beredas av stadsledningskontoret i samråd med berörda förvaltningar och beslutas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott. Grunden för att klassa ett projekt som strategiskt kan vara att det uppfyller ett eller flera av kriterierna för uppföljning av större investeringar som medför höga utgifter, höga driftkostnader, är komplext och/eller involverar flera nämnder och/eller bolag.

För investeringsprojekt där utgifterna bedöms överstiga 300 mnkr ska ett beslutsunderlag för *inriktningsbeslut* lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

För investeringsprojekt där utgifterna bedöms överstiga 50 mnkr för stadens nämnder respektive 300 mnkr för stadens bolag, eller är av strategisk eller principiell vikt, ska ett beslutsunderlag för *genomförandebeslut* lämnas till kommunfullmäktige i ett särskilt ärende.

Inför utredningsbeslut ska *samråd* ske med kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret för investeringsprojekt där utgifterna bedöms överstiga 300 mnkr eller är av annan strategisk vikt. Inför inriktnings- och genomförandebeslut ska samråd ske för investeringsprojekt där utgifterna bedöms överstiga 50 mnkr eller är av annan strategisk vikt.

Stadsledningskontoret rapporterar genomförda samråd till kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott.

Investeringar i verksamhetslokaler

Vid investeringar i verksamhetslokaler ska inhyrande nämnd följa de regler som framgår av kapitel 7, Lokaler.

Vid investeringsprojekt i verksamhetslokaler ska fastighetsnämnden och inhyrande nämnder, med undantag för kommunstyrelsen, lämna ett gemensamt beslutsunderlag för utrednings-, inriktnings-, och genomförandebeslut enligt beslottsgränserna ovan.

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och/eller Micasa Fastigheter i Stockholm AB och berörd inhyrande nämnd ska lämna ett gemensamt beslutsunderlag

för utrednings-, inriktnings-, och genomförandebeslut där utgifterna bedöms överstiga 300 mnkr.

Uppföljning

Visar uppföljningen att ett objekt kan medföra större utgifter, mindre inkomster, högre framtida kostnader eller lägre framtida intäkter än vad som ursprungligen kalkylerades, eller att andra förutsättningar ändrats i väsentlig mån, ska detta omgående redovisas för nämnden. Nämnden ska snarast vidta åtgärder för att förhindra fördyringar eller göra omprioritering inom ramen för sin totala investeringsbudget. Avvikelse mot investeringsbeslut överstigande 15 procent, dock minst 20 mnkr, av investeringens nettoutgift för stadens nämnder och netto-nuvärde för stadens bolag eller annan avvikelse av strategisk vikt, ska tillställas kommunfullmäktige. För bolagen SISAB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB gäller gränsvärdet 15 procent av nettoutgiften för investeringar i lokaler där staden är eller ska bli hyresgäst.

För att säkerställa att det inte finns några stora avvikelser från de budgeterade ramar som beslutats ska investerande nämnd respektive bolag minst två gånger per år avge en uppföljande rapport om de större projektens budgetefterlevnad. Om det finns skäl att anta att det kan föreligga problem ska respektive nämnd och bolag mer frekvent följa utvecklingen.

Nämnder och bolag ska tillämpa av kommunfullmäktige beslutade regler för styrning, prioritering och rapportering av investeringar.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar för styrning, prioritering och rapportering av investeringar.

8 §

Nämnd ska lämna de rapporter avseende utfall och prognoser, beslutade och föreslagna åtgärder, som stadsledningskontoret eller revisionskontoret begär.

Resultatenheter

9 §

Huvudregeln är att respektive nämnd beslutar om nya resultatenheter ska inrättas, förändras eller avvecklas i samband med nämndens ordinarie verksamhetsplan. Nämnden ska i denna definiera vilka enheter som ska utgöra resultatenheter och hur resultatet ska mätas. Samtliga resultatenheter anmäls till kommunstyrelsen i samband med ärendet Avstämning av mål och budget. Varje nämnd har ansvar för att utforma interna överenskommelser med sina resultatenheter.

För att skapa ett trovärdigt och långsiktigt stabilt system, bör nämnden inte upphäva eller ändra förutsättningarna för resultatenheterna under året. Det är viktigt att göra en helhetsbedömning, då en förändring av en resultatenhet kan påverka andra resultatenheter. Enheterna ska verka i enlighet med gjorda överenskommelser.

Nämnden kan endast i undantagsfall upphäva eller ändra förutsättningarna under pågående år. Detta gäller då resultatenheten inte har verkat eller kunnat verka i

enlighet med gjorda överenskommelser och detta inte kunnat förutses i samband med upprättandet av verksamhetsplanen. Nämnden kan under vissa speciella förutsättningar, till exempel om enheten genom upphandling i konkurrens övergår till så kallad intraprenad, korrigera sin verksamhetsplan med avseende på avvikelsen. Samråd ska alltid ske med stadsledningskontoret innan beslut tas om ändring. Ändring ska godkännas av kommunstyrelsen.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. En förutsättning för att resultatenheterna ska få föra över ett överskott är att åtaganden för enhetens verksamhet har uppfyllts.

Verksamhet som upphandlas i konkurrens med externa entreprenörer, så kallade intraprenader, ska överföra 100 procent av sina resultat för att säkerställa konkurrensneutralitet under den tid som överenskommelsen gäller.

Resultatenhet som avvecklats under innevarande år kan inte föra över resultat till nästkommande år. Enhetens utfall kommer därmed att ingå i nämndens samlade resultat för innevarande år.

Om en resultatenhet visar över- eller underskott som ska föras mellan åren, ska nämnden i samband med bokslutet avsätta resultatet till en resultatfond. Uppkomna underskott ska täckas i samband med nästkommande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslut, varvid underskottet täcks i bokslutet av nämnden. Ansvaret att täcka underskottet ligger därmed ytterst på nämnden. Om en resultatenhet har vidtagit åtgärder för att eliminera ett underskott men inte helt lyckats med detta under nästkommande år, kan resultatenheten få vara kvar efter kommunstyrelsens prövning av åtgärdernas trovärdighet.

Överfört överskott ska användas i verksamheten till kostnader av engångskaraktär och inte till löpande drift.

Nämnden ska i samband med sin budget/verksamhetsplan redovisa hur planerade över- eller underskott från föregående år avses behandlas. Med över-/underskott avses bättre/sämre resultat än budgeterat.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för resultatenheter.

Taxor, avgifter och nämndernas internprissättning

10 §

Beslut om taxor, avgifter, prestationsrelaterade ersättningar till privata utförare (så kallad peng), investering, försäljning av mark och anläggningar samt andra ärenden, som anges i lag, fattas av kommunfullmäktige. För de verksamheter där kommunfullmäktige har beslutat om införande av pengsystem ska ersättningsnivåerna vara samma för alla utförare oavsett egen regi, entreprenad eller privat utförare. Vid köp och försäljning mellan stadsdelsnämnder ska de

ersättningsnivåer som kommunfullmäktige beslutat om gälla, inga extra påslag ska göras. Kommunfullmäktige kan ge uppdrag åt nämnd att besluta i sitt ställe i den omfattning som följer av kommunallagen.

Vid internprissättning mellan nämnder finns ett behov av grundläggande, för alla verksamheter gemensamma, principer. Dessa principer utgår från kommunallagens bestämmelser om självkostnad och stadens allmänna riktlinjer på området vid upphandling.

Köp av verksamhet inom staden behöver inte föregås av någon form av upphandling eftersom staden räknas som en juridisk person, om än uppdelad på olika nämnder.

Kommunallagens bestämmelser om självkostnad bör vara styrande vid all prissättning. Enligt kommunallagen får priset för en vara eller en tjänst avse kostnaderna för enbart denna klart urskiljbara tjänst. Ett lägre pris på en tjänst får inte kompenseras med ett för högt pris på en annan tjänst.

En förutsättning för en effektiv hushållning med resurser är möjligheten till långsiktighet i nämndernas planering. Vid ändring av priset ska de nämnder som berörs informeras skyndsamt. Eventuellt kan ändringar av väsentlig natur ske under året till följd av beslut i kommunfullmäktige eller av kommunstyrelsen som kan påkalla behov av förändrade priser. Prisändringar under året ska alltid beslutas av nämnden och gälla för resterande del av budgetåret.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för nämndernas internprissättning.

2 kap. Redovisning

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Kommunal redovisningslag

1 §

Stadens nämnder ska tillämpa Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning och reglerna i detta kapitel.

Nämndens löpande redovisning

2 §

Nämnden ansvarar för att fullständiga räkenskaper fortlöpande förs över förvaltningens verksamhet i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och reglerna för ekonomisk förvaltning samt utfärdade anvisningar.

Nämnden ansvarar vidare för att förvaltningen tillämpar det löne- och redovisningssystem som kommunstyrelsen beslutat om.

Servicenämnden svarar för löne- och ekonomiadministrationen enligt av kommunstyrelsen beslutat gränssnitt. Förändringar i gränssnitt fastställs av kommunstyrelsen.

Nämnden utfärdar anvisningar för redovisningen inom nämndens resultatenheter.

Nämnden ansvarar för att förvaltningen upprättar månadsbokslut i enlighet med de tillämpningsanvisningar som utfärdas av stadsledningskontoret.

3 §

Nämnden ska på uppmaning tillhandahålla kommunstyrelsen och stadsrevisionen rapporter och ekonomiska uppgifter.

Nämndens bokslut och verksamhetsberättelse

4 §

Nämnden ansvarar för att räkenskaperna avslutas snarast efter räkenskapsårets utgång och att bokslut upprättas. Varje nämnd ska snarast efter årets slut fastställa bokslut för varje redovisningsenhet med en avräkning mot budget som fastställts av kommunfullmäktige, och därefter inom tid och på det sätt som kommunstyrelsen bestämmer insända bokslutsärendet till stadsledningskontoret. Förslag till eventuella dispositioner med anledning av årets resultat ska lämnas till kommunstyrelsen.

Dispositioner som sammanhänger med resultatenheter anmäls i enlighet med detta reglemente 1 kap. 9 §.

För nämnd ska budgetavräkning, resultaträkning och balansräkning ingå i bokslutet.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för specifikationer till balansräkningen samt avstämning av interna mellanhavanden.

5 §

Varje nämnd ska årligen avge en verksamhetsberättelse med redogörelse för sin verksamhet under närmast föregående räkenskapsår. Till berättelsen ska nämndens bokslut med kommentarer till stora förändringar bifogas.

Verksamhetsberättelsen ska innehålla en beskrivning av årets verksamhet utifrån resultaträkningen/budgetavräkningen, måluppfyllelse, indikatorer och nyckeltal för nämndens verksamhet och en jämförelse med föregående räkenskapsår. Vidare ska verksamhetsberättelsen innehålla en redogörelse för mer betydande avvikelser från mål, indikatorer, riktlinjer och anslagsvillkor som angivits i budgeten samt förslag till dispositioner.

Nämnd och bolag ska särskilt redovisa pågående och avslutade investeringsprojekt i samband med nämndens verksamhetsberättelse för respektive år. Detta gäller även andra stora projekt.

I verksamhetsberättelsen ska nämnden redovisa hur den fullgjort sådana uppdrag som kommunfullmäktige har lämnat till den med stöd av 5 kap. 2 § och 5 kap. 4 § kommunallagen. Redovisningen ska lämnas i den omfattning som närmare kan anges i nämndernas reglemente och i enlighet med anvisningar från stadsledningskontoret. Verksamhetsberättelsen ska i övrigt innehålla en beskrivning av

hur fullmäktiges beslut om nämndens verksamhet efterlevts och hur nämnden bedrivit verksamheten.

Kompletterande anvisningar för verksamhetsberättelsen utfärdas av stadsledningskontoret.

Berättelsen ska, enligt fastställd tidplan, överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet för nämnden.

Nämndens verksamhetsberättelse och revisionsberättelse lämnas till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar om ansvarsfrihet ska beviljas för nämnden.

Stadens huvudbokslut och årsredovisning

6 §

Stadens huvudbokslut är en sammanställning av de nämndvisa boksluten. Kommunstyrelsen ansvarar för att huvudbokslutet upprättas och redovisas i stadens årsredovisning.

Årsredovisningen upprättas i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning och med iakttagande av god redovisningssed. Årsredovisningen ska i enlighet med den kommunala redovisningslagen innehålla sammanställda räkenskaper som, utöver staden, även omfattar övriga juridiska personer där staden har ett röstetal på minst 20 procent. Upplysning ska lämnas om flöden mellan de olika ingående juridiska personerna.

I årsredovisningen ska redovisas stadens åtaganden gentemot andra samägda företag där stadens röstandelar understiger 20 procent. Även av staden använda entreprenader och verksamhetsstiftelser ska redovisas.

Årsredovisningen ska överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet före kommunfullmäktiges behandling av den.

Årsredovisningen ska överlämnas till kommunfullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Delårsrapport

7 §

Kommunstyrelsen ansvarar för att en delårsrapport årligen sammanställs. Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Delårsrapporten ska upprättas i enlighet med god redovisningssed. Underlag för delårsrapporten ska lämnas av nämnderna enligt anvisningar från stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret utfärdar kompletterande anvisningar för delårsrapporter.

Anläggningstillgångar

8 §

Med en investering avses all anläggningsverksamhet, inklusive om- och tillbyggnad, samt anskaffning av utrustning till ett värde av ett prisbasbelopp eller därutöver med en nyttjandeperiod på tre år eller mer.

9 §

Varje nämnd ansvarar för att det fortlöpande förs ett register över nämndens anläggningstillgångar.

10 §

Anläggningstillgångar ska årligen belastas med kapitalkostnader. Räntesatsen för interna ränteersättningar fastställs årligen i samband med budget.

11 §

Vid försäljning och köp av anläggningstillgångar gäller, som huvudregel, att transaktionen bokförs till dagen för tillträdet.

När planer finns på försäljning av kommunal verksamhet, ska redovisningen för verksamheten, som avses avyttras, ordnas så att samtliga kostnader och intäkter kan särredovisas.

Vid försäljning av anläggningstillgångar i mark och fastigheter redovisas realisationsvinsten alternativt realisationsförlusten av nämnden under kommunstyrelsens finansförvaltning. Stadens bolag redovisar försäljningar i enlighet med gällande regler så att försäljningar kan särskiljas från drift. Försäljning av mark och fastigheter bidrar till kommunkoncernens finansiering av investeringar i enlighet med investeringsstrategin.

Den nämnd som förvaltar tillgången redovisar en försäljningsinkomst som motsvarar det bokförda värdet på den försålda tillgången. Nämnden ersätts av kommunstyrelsen för verifierade externa försäljningskostnader. Samma bestämmelser gäller exploaterings-fastigheter.

Vid försäljning av goodwill-värde redovisas realisationsvinsten, alternativt realisations-förlusten, under kommunstyrelsens finansförvaltning.

Stadsledningskontoret respektive Stockholms Stadshus AB utfärdar tillämpnings-anvisningar för redovisning av investeringar med mera.

Dokumentation av ekonomisystem, kontoplan med mera

12 §

Kommunstyrelsen ansvarar för att det årligen upprättas en beskrivning över tillämpade förvaltningsgemensamma delar av ekonomisystemet i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (gemensam ekonomimodell).

Nämnden ansvarar för att det årligen upprättas en beskrivning över förvaltnings-specifika delar av ekonomisystemet.

Kommunstyrelsen utfärdar årligen Centrala krav för kodplan (omfattande kontoplan, verksamhetskoder, motparter och projektrelationer).

Riktlinjer för resultatreserv

Nedan följer Stockholms stads lokala riktlinjer för tillämpning av kommunallagen 11 kap. 14 § regler om resultatreserv (RER)² som får användas för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås. Reservering får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar enligt 11 kap. 10 § lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, som överstiger

- 1. en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, eller*
- 2. två procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning, om kommunen eller regionen har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.*

13 §

En reservering till RER kan göras om följande villkor är uppfyllda utöver lagkraven:

- vid reservering till RER ska undantas, utöver lagkravet, den del av resultatet som uppnåtts från försäljningar av exploateringsfastigheter och
- stadens soliditet exklusive RER, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser uppgår till lägst 30 procent.

14 §

RER får högst uppgå till ett belopp som motsvarar fem procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning.

15 §

Uttag från RER får endast ske för att täcka ett negativt balanskravsresultat i tre särskilda situationer:

- För att täcka särskilda, planerade kostnader ett enskilt år i samband med exempelvis omstrukturering av verksamheten för att uppnå god ekonomisk hushållning.
- För särskilt beslutade långsiktigt framtidsytande projekt i syfte att skapa en effektiv verksamhet och god ekonomisk hushållning. Dessa är större utvecklingsprojekt inom it, sociala investeringar och långsiktig kompetensutvecklingssatsning.
- Vid en lågkonjunktur täcka större oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall av tillfällig karaktär som inte var kända vid beslut om budget.

16 §

Beslut om disponering av RER kan endast fattas av kommunfullmäktige. I samband med årsredovisningen fastställer kommunfullmäktige det slutliga beslutet om en eventuell användning av medel från RER. Av beslutet ska framgå till vad och varför medlen disponeras och hur de bidrar till god ekonomisk hushållning.

² Ersätter i budget 2025 tidigare lokala riktlinjer för tillämpning av resultatutjämningsreserv (RUR) som efter nya regler träder i kraft den 1 januari 2024 (se SOU 2021:75). Stockholms stad har inte medel reserverade i RUR varför övergångsbestämmelser inte behövs.

Om skattesänkning har genomförts ett år och bokslutet visar ett negativt balanskravsresultat och kriterierna i övrigt för disposition ur RER är uppfyllda ska en beräkning göras av balanskravsresultatet om skattesänkningen inte genomförts. Är även detta balanskravsresultat negativt får disposition ur RER göras, men maximalt med det belopp som det konstruerade balanskravsresultatet visar.

17 §

Redovisning av RER sker i årsredovisningen kopplat till balanskravsutredningen i förvaltningsberättelsen. Varken avsättning till eller disposition av RER påverkar kommunens resultat utan sker som en särskild specifikation av kommunens egna kapital i balansräkningen.

3 kap. Penninghantering och värdehandlingar

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av regler för penninghantering och värdehandlingar samt för finansiella redovisningsprinciper.

Uppbörd och inkomstkontroll

1 §

Varje nämnd ansvarar inom sitt verksamhetsområde för uppbörd, kontroll och redovisning av stadens pengar.

Nämnden ansvarar för att inbetalda pengar omedelbart sätts in på anvisat bank- eller plusgirokonto och i övrigt använder sig av anvisade förmedlingstjänster för betalningsströmmar.

Vad som stadgats ovan gäller även för pengar som staden får och har hand om för annans räkning.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för egna medel.

Fakturering, krav och inkasso

2 §

Varje nämnd ansvarar för sin fakturering och krav- och inkassoverksamhet.

1. Fakturering

Fakturor ska snarast möjligt utfärdas och föras upp i kundreskontran.

2. Krav och inkasso

- a) En fordran anses som osäker om kunden inte betalat den då betalningstiden enligt inkassokravet löpt ut. En osäker fordran ska bokföras som en befarad kundförlust.
- b) En osäker fordran ska skrivas ned i bokföringen då alla inkassoåtgärder vidtagits och senast efter ett år och absolut senast efter två år. En fordran som uppenbarligen inte kommer att kunna drivas in kan skrivas av direkt utan att först bokföras som osäker. Om åtgärder avseende en fordran är vidtagna i stadens ekonomisystem skrivs fordran ned först när åtgärderna är avslutade (till exempel pågående avbetalningsplan). Nämnd eller delegat beslutar om nedskrivning av fordran. Nedskrivning av fordran ska bokföras som en konstaterad kundförlust.

- c) Indrivning av en fordran får avbrytas om ytterligare indrivningsförsök är utsiktslösa eller inte är försvarliga med hänsyn till kostnaderna och inte krävs ur allmän synpunkt.

3. Överlåtande av krav och inkassoverksamhet

Stadens nämnder ska anlita det inkassoföretag som staden centralupphandlat för kravverksamhet. Ett sådant uppdrag får inte innefatta överlåtelse av fordringar.

Inkassoföretaget utför enbart de nödvändiga krav- och inkassoåtgärderna, medan respektive nämnd behåller beslutanderätten i alla ärenden.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för fakturering, krav och inkasso.

Leasing

3 §

Nämnd eller bolag får ingå avtal om operationell leasing av utrustning i de fall avtalet innebär en lägre kostnad för staden, sett över utrustningens hela nyttjandeperiod, än om utrustningen anskaffats genom köp. Hyra/leasing kan vara en ofördelaktig finansieringsform jämfört med andra tillgängliga finansieringsformer. Kostnaderna för hyra/leasing ska därför jämföras med kostnaderna för köp.

Nämnd eller bolag får ingå avtal om finansiell leasing avseende fordon, med en totalvikt under 3,5 ton med undantag för lätta lastbilar med separat flak, om rätt till momsavlyft finns. Gällande momsregler gör att finansiell leasing är ekonomiskt mer fördelaktigt än köp under förutsättning att rätt till momsavlyft finns.

Om det samlade värdet av framtida betalningsförpliktelser inte kan anses ringa i förhållande till nämndens balansomslutning, eller om dessa betalningsförpliktelser överskrider av ekonomi- och trygghetsutskottet fastställd beloppsgräns ska de underställas kommunstyrelsen.

Alla avtal om hyra eller hyrköp (leasing) i syfte att endast finna en alternativ finansieringsform ska underställas kommunstyrelsen. Finansiell leasing med ovanstående undantag avseende fordonsköp är att betrakta som en ren finansieringsform och ska därmed underställas kommunstyrelsen.

Vad som sägs ovan gäller även avtal med annan rubricering, men med verklig innebörd av hyra, hyrköp eller leasing.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för redovisning av leasingavtal.

Kontroll och attest

4 §

Omfattning och definition

Paragrafen gäller för stadens samtliga ekonomiska händelser, inklusive interna transaktioner samt medel som staden ålagts eller åtagit sig att förvalta eller förmedla. Med ekonomiska transaktioner avses verifikationer i stadens samtliga

bokföringssystem som omfattas av lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Attest innebär att intyga att kontroll utförts utan anmärkning. Kontroll utförs av attestant.

Syfte

Syftet med reglerna för kontroll av ekonomiska händelser är att säkerställa att transaktioner som bokförs är korrekta avseende:

<i>Prestation</i>	Att varan eller tjänsten har levererats till eller från staden, och/eller att transaktionen i övrigt stämmer med avtalade villkor.
<i>Bokföringsunderlag</i>	Att verifikationen uppfyller kraven i den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.
<i>Betalningsvillkor</i>	Att betalning sker vid rätt tidpunkt.
<i>Bokföringstidpunkt</i>	Att bokföring sker vid rätt tidpunkt och i rätt redovisningsperiod.
<i>Kontering</i>	Att transaktionen är rätt konterad.
<i>Beslut</i>	Att transaktionen överensstämmer med beslut av behörig beslutsfattare.

Ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för utfärdandet av för staden gemensamma anvisningar till denna paragraf. Kommunstyrelsen ansvarar också för övergripande uppföljning av dessa anvisningar.

Stadens nämnder ansvarar för att fastställa regler och anvisningar för kontroll och attest. Nämnderna kan till regler för kontroll och attest enligt § 4 och 5 besluta om kompletteringar för sitt verksamhetsområde.

Varje nämnd utser attestanter samt ersättare för dessa. Kontrollansvar knyts till person eller befattning och kopplas till kodplan med angivande av eventuella begränsningar. Varje nämnd svarar för att det upprätthålls aktuella förteckningar över utsedda attestanter.

Förvaltningschefen ansvarar för att vid behov aktualisera beslut om attestanter. Förvaltningschefen ansvarar inom nämndens verksamhetsområde för att handläggarna är informerade om reglerna och anvisningarnas innebörd. Nämnden kan genom beslut om delegation ge ansvaret till fler befattningshavare än förvaltningschefen. En sådan delegation ska omfatta högst fem befattningshavare. Detta ska framgå av nämndens delegationsordning.

Attestanternas ansvar är att tillämpa fastställda anvisningar samt när brister upptäcks rapportera dessa till närmast överordnad chef, annan överordnad eller till ansvarig för intern kontroll. Det åligger förvaltningschefen eller annan delegat att ansvara för att samtliga attestanter är informerade om rapporteringsvägar vid brister.

Kontroller

Följande kontrollmoment, som attesteras, finns i staden. Kontrollerna ska i tillämpliga fall utföras.

<i>Prestation</i>	Vara eller tjänst har mottagits eller levererats.
<i>Kvalitet</i>	Mottagen eller levererad tjänst håller avtalad kvalitet.
<i>Pris</i>	Pris överensstämmer med avtal, taxa, bidragsregler eller beställning.
<i>Villkor</i>	Betalningsvillkor med mera är uppfyllda.
<i>Beslut</i>	Behöriga beslut finns.
<i>Behörighet</i>	Nödvändiga kontroller (attester) har skett av behöriga personer.
<i>Kontering</i>	Konteringen är korrekt.
<i>Formalia</i>	Verifikationen uppfyller krav enligt lagstiftningen.

Kontrollernas utformning

Kontrollåtgärderna ska utformas så att den interna kontrollen inom respektive nämnd är tillräcklig och att kontrollkostnaden står i rimlig proportion till riskerna. Vid utformningen av kontrollåtgärderna ska följande krav beaktas:

<i>Ansvarsfördelning</i>	Ansvarsfördelningen ska vara tydlig. Ingen person ska ensam hantera en ekonomisk transaktion från början till slut.
<i>Kompetens</i>	Den som har rollen att utföra en kontrollåtgärd ska ha kompetens för uppgiften.
<i>Integritet</i>	Den som utför kontroll av en annans persons transaktioner ska ha en självständig ställning gentemot den kontrollerade.
<i>Jäv</i>	Den som utför kontrollen får inte kontrollera in- och utbetalningar till sig själv eller närstående. Det samma gäller utgifter av personlig karaktär. Detta innefattar också bolag och föreningar där den kontrollansvarige eller närstående har ägarintressen eller ingår i ledningen.
<i>Dokumentation</i>	Vidtagna kontrollåtgärder (attester) ska dokumenteras på ändamålsenligt sätt.
<i>Kontrollordning</i>	De olika kontrollmomenten ska utföras i en logisk ordning så att effekten av en tidigare kontrollåtgärd inte förtas av en senare kontrollåtgärd.

Vid automatisk attest ska uppsatt regelverk vara attesterat av behörig attestant.

Genomförda kontroller

Obligatoriska manuella kontroller som utförts med godkänt resultat ska dokumenteras genom attest. Attest dokumenteras i enlighet med anvisningarna. Maskinellt utförda kontroller ska framgå av systemdokumentation och behandlingshistorik. Om attestanten inte kan godkänna en ekonomisk transaktion, ska den som beslutat om transaktionen underrättas. Kan inte rättelse uppnås ska underrättelse ske enligt fastställd rutin.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för kontroll, attest samt begäran om utbetalningar av pengar.

Begäran om utbetalning av pengar

5 §

Varje nämnd ska utse person med befogenhet att på nämndens vägnar beordra utbetalning av pengar. Nämnden ska ge denna befogenhet till förvaltningschefen samt till förvaltningschefen för serviceförvaltningen.

Förvaltningschefen ska utse ett lämpligt antal ställföreträdare med befogenhet att begära utbetalning av pengar. Rätten att begära utbetalning av pengar ska ges till namngivna personer. Person med rätt att begära utbetalning av pengar ska innan sådan begäran säkerställa att nödvändiga kontroller har skett av behöriga personer (behörighetskontroll).

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för kontroll, attest samt begäran om utbetalningar av pengar.

Fullmakter till stadens bankkonton

6 §

Respektive nämnd ansvarar för att fullmakter och behörigheter avseende stadens bankkonton till personal inom staden är korrekt utfärdade genom signering enligt delegationsordning. Fullmakten undertecknas därefter av kommunstyrelsens delegat. Det åligger respektive nämnd att kontinuerligt meddela borttagande av fullmakter/behörigheter till stadsledningskontoret.

Förskottskassa med mera

7 §

Kommunstyrelsen beslutar på nämndens begäran om limit för förskottskassa.

Nämnden ansvarar för att förvaltningschefen utser person med ansvar för förskottskassan. Förvaltningschefen ska se till att utnyttjandet av förskottskassan redovisas och kontrolleras enligt gällande regler och anvisningar.

Förvaltningschefen kan fördela förskottskassan på flera underförskottskassor. Summan av underförskottskassorna får inte överstiga förskottskassans limit. Underförskottskassorna ska redovisas, kontrolleras och inventeras enligt gällande regler och anvisningar.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för förskottskassor.

Betalkort

8 §

Se kommunstyrelsens policy avseende betalkort.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för betalkort.

Utbetalning

9 §

Kommunstyrelsen svarar för alla utbetalningar om kommunstyrelsen inte medgett undantag. Stadsledningskontoret verkställer stadens utbetalningar.

Likviditetshantering

10 §

Kommunstyrelsen ansvarar för stadens likviditetshantering, upplåning och skuldförvaltning, utlåning samt tecknande av stadens borgen i enlighet med vad som föreskrivits i instruktionen för stadsledningskontoret och i Stockholms stads finansiella policy samt i andra beslut av kommunfullmäktige.

Nämnden ska på anmodan av kommunstyrelsen upprätta en likviditetsprognos.

Förvaring av värdehandlingar

11 §

Nämnden svarar för att värdehandlingar förtecknas och förvaras tillfredsställande. Nämnden kan anlita stadsledningskontoret för förvaring av värdehandlingar, som nämnd innehar för stadens räkning.

4 kap. Upphandling och inköp

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Övergripande

1 §

Stadens nämnder och bolag ska tillämpa Lag (2016:1145) om offentlig upphandling samt övrig tillämplig upphandlingslagstiftning.

Varje nämnd och bolag utgör en egen upphandlande myndighet eller enhet.

Nämnder och bolag ska bedriva ett aktivt och strategiskt arbete för att, utifrån kommunfullmäktiges mål, uppnå en ändamålsenlig inköpsverksamhet.

Nämnder och bolag ska tillämpa kommunfullmäktiges program för inköp.

Organisering av upphandlingsverksamheten

2 §

Som upphandling räknas hela den inköpsprocess som innebär ömsesidiga ekonomiska förpliktelser för de inblandade parterna. Som ekonomisk förpliktelse räknas motprestation såsom ekonomisk ersättning, arbetsinsats eller upplåtelse av någon annan slags nyttighet. Exempel på upphandling är köp av en vara, tjänst, verksamhet eller entreprenad. Även hyra och leasing av varor faller under begreppet upphandling.

Upphandlingar i staden kan ske lokalt för den egna nämnden/bolaget, gemensamt mellan flera nämnder/bolag eller via centrala upphandlingar som omfattar alla nämnder.

Central upphandling

Central upphandling innebär att samtliga nämnders ansvar för upphandling överförs till en nämnd som i enlighet med beslut i kommunfullmäktige genomför

upphandling för hela stadens behov. Deltagande i central upphandling är tvingande för stadens nämnder såvida kommunfullmäktige inte beslutat om undantag för viss nämnd. Stadens bolag deltar genom fullmakt till den upphandlande nämnden, så som vid gemensam upphandling.

Gemensam upphandling

Gemensam upphandling innebär att upphandling genomförs i samverkan mellan två eller flera nämnder/bolag för att lösa behov inom samtliga deltagande organisationers ansvarsområde. Deltagande i sådan upphandling är frivillig och beslutas av respektive nämnd/bolag eller tjänsteperson som med stöd av delegation äger rätt att fatta sådant beslut.

Lokal upphandling

Lokal upphandling är en upphandling som utförs av en nämnd/bolag för att lösa behovet av en viss vara eller tjänst inom den egna organisationen.

Upphandlande myndighets ansvar för avtalsförsörjning

3 §

Den upphandlande myndigheten ansvarar för planering av avtalsförsörjning för den egna verksamhetens behov och uppföljning av ingångna avtal.

Varje nämnd och bolag ska utse en inköpsansvarig med ansvar att samordna och förankra inköpsarbetet i den egna organisationen.

Varje upphandlande myndighet ska i övrigt ha funktioner och roller för en effektiv hantering av upphandlings- och inköpsprocessen samt en god efterlevnad av lagstiftning och regler.

Avtalsförvaltning

4 §

Genom aktiv avtalsförvaltning, uppföljning och kontroll av ingångna avtal ska den upphandlande myndigheten säkerställa att ingångna avtal efterlevs och att varor och tjänster levereras med efterfrågad kvalitet och till rätt pris. Den nämnd eller det bolag som ansvarar för ett avtal ska säkerställa att aktiv avtalsförvaltning planeras och genomförs. I aktiv avtalsförvaltning ingår att följa upp att leverantören fullgör avtal samt hur samverkan med leverantören utvecklas.

Varje upphandlande myndighet svarar för att inköp sker i enlighet med de avtal som har ingåtts, och som den upphandlande myndigheten är bunden av, för att upprätthålla avtalstrohet.

Varje upphandlande myndighet ska registrera lokala och gemensamma avtal i det gemensamma avtalssystem som kommunstyrelsen tillhandahåller. Centrala avtal registreras av den nämnd som genomför upphandlingen.

Direktupphandling

5 §

Direktupphandling definieras i upphandlingslagstiftningen och får endast användas under de omständigheter som föreskrivs där. Varje upphandlande myndighet ska besluta om egna riktlinjer för användningen av direktupphandling inom sin

organisation. Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för miniminivåer avseende innehåll och omfattning av riktlinjerna.

Direktupphandling får normalt inte förekomma inom områden där kontrakt eller ramavtal finns.

Dokumentation

6 §

Information om alla inköp som görs genom avrop eller upphandling ska dokumenteras. Kraven på dokumentation styrs dels av lag, dels av stadens behov av att kunna analysera och förklara sitt agerande i inköpsärenden.

Grundregeln är att alla beslut om genomförande av upphandling, direktupphandling eller avrop ska dokumenteras på ett sådant sätt att det framgår vem som fattat beslutet, i vilket syfte samt värdet av inköpet. Utöver detta ska dokumentation upprättas i enlighet med vad reglerna för respektive upphandlingsförfarande kräver.

Systemstöd för upphandling och inköp

7 §

Alla nämnder och bolag ska använda stadens gemensamma systemstöd för upphandling och avtalshantering samt beställningar som kommunstyrelsen tillhandahåller för inköpsprocessen.

5 kap. Donationsmedel

Mottagande av donation

1 §

Mottagande av donation ska underställas kommunfullmäktige för prövning då det är fråga om ett stiftelseförordnande. Även gåva ska underställas kommunfullmäktige när gåvans värde överstiger 500 000 kr och gåvan är förenad med ett betydande framtida åtagande för nämnden. När gåvans värde överstiger 500 000 kr ska den anmälas till kommunstyrelsen. I övriga fall beslutar respektive nämnd.

Placering av fondtillgång

2 §

Tillgångar tillhörande stadens anknutna stiftelser ska placeras i enlighet med av kommunstyrelsen beslutade placeringsföreskrifter.

Förvaltning av fondtillgång

3 §

Förvaltas fond eller stiftelse av nämnd ska denna anlita kommunstyrelsen för handhavande av fondens eller stiftelsens tillgångar i den mån stiftelseförordnandet inte föreskriver annat.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för donationer och gåvor.

6 kap. Intern kontroll

Nämnderna ska enligt kommunallagen 6 kap. 6 § se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av kommunallagen 10 kap. 1 § har lämnats över till någon annan.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar som förtydligar reglerna i detta kapitel om nämndernas arbete med intern kontroll. I tillämpliga delar gäller dessa även stadens bolag där Stockholms Stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar.

1 §

Den interna kontrollen inom en nämnd ska bygga på en helhetssyn på den kommunala verksamheten. Detta betyder att den ska omfatta styrning och uppföljning samt skydd av tillgångar. Inom dessa områden ska det finnas inbyggda uppföljnings- och kontrollsystem som säkrar en effektiv förvaltning och förebygger allvarliga fel eller förluster.

Den interna kontrollen ska säkerställa att:

- lagstiftning och andra för nämnden gällande regler och beslut följs
- anskaffningen och användningen av resurser är effektiv och ändamålsenlig samt att stadens tillgångar skyddas
- risken för fel och oegentligheter minimeras
- redovisningen och uppföljningen av verksamhet och ekonomi är rättvisande, tillförlitlig och ändamålsenlig samt att
- säkerheten i redovisningsrutiner, administrativa rutiner och it-system är tillfredsställande.

Nämnderna ansvarar för att upprätta ett system för intern kontroll som tydliggör roller och ansvarsfördelning samt rapporteringsrutiner vid fel och brister.

Ansvar för den interna kontrollen inom nämndens verksamhet följer med chefsansvaret på alla nivåer. Detta innebär att tillse att det finns adekvata rutiner kopplat till intern kontroll samt att informera medarbetare om dessa.

Samtliga medarbetare är skyldiga att följa gällande rutiner för intern kontroll.

I system för intern kontroll ska det framgå att brister i den interna kontrollen omedelbart ska rapporteras till ansvarig chef.

2 §

Nämnderna ska årligen genomföra en väsentlighets- och riskanalys samt utifrån denna fastställa en internkontrollplan för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten och att verksamheten i övrigt bedrivs på ett tillfredsställande sätt.

Väsentlighets- och riskanalysen genomförs i flera steg. Varje nämnd ska identifiera de mest väsentliga processerna med tillhörande delprocesser inom sin

verksamhet. Utifrån dessa ska risker identifieras. Riskerna ska värderas utifrån hur allvarliga konsekvenserna blir om de realiseras samt hur sannolikt det är. Utifrån riskvärdet beslutas om riskerna ska hanteras i internkontrollplanen. I internkontrollplanen bestäms vilka kontroller som ska genomföras under året.

Internkontrollplanen fastställs i samband med verksamhetsplanen och uppdateras vid behov. Resultatet av genomförda kontroller samt åtgärder redovisas i samband med verksamhetsberättelsen.

3 §

Nämnden ska försäkra sig om att internkontrollplanen genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter.

Förvaltningschef ska rapportera till nämnden hur den interna kontrollen fungerar samt föreslå nödvändiga åtgärder. Vid misstanke om brott av förmögenhetsrättslig karaktär ska nämnden utan oskäligt dröjsmål vidta åtgärder.

4 §

Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionssed all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Revisorerna prövar om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Nämnderna är skyldiga att lämna revisorerna de upplysningar som behövs för revisionsarbetet, exempelvis ge revisorerna tillfälle att när som helst inventera de tillgångar som nämnderna har hand om och ta del av de räkenskaper och andra handlingar som berör deras verksamhet.

7 kap. Lokaler

1 §

Nämnder och bolag ska i första hand hyra lokaler av staden eller stadens egna fastighetsbolag givet att det är ekonomiskt fördelaktigt ur ett kommunkoncernperspektiv.

2 §

Beslut om inhyrningar av lokaler och lägenheter kan medföra bindning av stora kostnader under lång tid för staden. Vid högre hyresnivåer, större investeringar och/eller långa hyrestider, ska nämndernas inhyrningar godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott. Detta gäller även om en fastighetsförvaltande nämnd är hyresvärd.

För att minska detaljstyrningen och fokusera på större ärenden gäller, var för sig eller tillsammans, följande för vilka inhyrningar eller hyrespåverkande förändringar som i samband med genomförandebeslut ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott:

(Belopp med fet stil gäller kostnadsbaserade inhyrningar/förändringar från stadens fastighetsförvaltande nämnder eller inom samverkansavtal med stadens bolag. Belopp inom parentes gäller övriga inhyrningar/förändringar.)

- Om den sammanlagda hyran under kontraktstiden (hyrestiden) överstiger **15 (2)** mnkr, räknat i hyresnivå år 1. Om hyrestiden är tills vidare, kortare än tre år, eller längre än fem år, sker beräkningen motsvarande en tid om fem år.
- Om den hyresgenererande investeringsutgiften vid ny- om och tillbyggnad överstiger **30 (20)** mnkr, samma gäller förvärv av bostadsrätter.
- Om kontraktstiden (hyrestiden) är 10 år eller längre och hyresvärden inte är en fastighetsförvaltande nämnd som erbjuder ett kostnadsbaserat hyresförhållande eller inhyrningen inte sker inom ett samverkansavtal med ett av stadens bolag.
- Om avstående från besittningsskydd tecknas avseende befintliga hyresavtal.

Vid mycket stora inhyrningar är det väsentligt att beslutsprocessen ger möjlighet till samordning och prioritering i ett tidigt skede. Nämnderna ska förbereda sådana inhyrningar via ett inriktningsärende som ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott. Detta gäller:

- Om den sammanlagda hyran under kontraktstiden (hyrestiden) beräknas överstiga **30 (20)** mnkr räknat i hyresnivå år 1. Om hyrestiden är tills vidare, kortare än tre år, eller längre än fem år, sker beräkningen motsvarande en tid om fem år.
- Om den hyresgenererande investeringsutgiften vid ny- om och tillbyggnad överstiger **60 (40)** mnkr.
- Om kontraktstiden (hyrestiden) är 10 år eller längre och hyresvärden inte är en fastighetsförvaltande nämnd som erbjuder ett kostnadsbaserat hyresförhållande eller inhyrningen inte sker inom ett samverkansavtal med ett av stadens bolag.

Vad som sagts ovan om inhyrningar gäller även om-, ny- och tillbyggnader med motsvarande hyreskostnadsökningar. Om utgifterna för investerande nämnd bedöms ligga i intervallet 50 mnkr till 300 mnkr ska samråd hållas med stadsledningskontoret även om investeringen. I detta fall sker ett samråd som behandlar såväl hyresfrågan som investeringen. Såväl investerande nämnd som inhyrande nämnd aktualiserar att samråd ska hållas. Om utgifterna för investerande nämnd bedöms överstiga 300 mnkr hemställs inriktningsärendet i sin helhet till kommunfullmäktige.

Vad som sagts om inhyrningar/förändringar ovan gäller inte för *anläggningar* som bollplaner, läktare med mera som ingår i idrottsnämndens långsiktiga prioriteringar och återfinns i nämndens verksamhetsplan.

För socialnämndens beställning av bostäder för annan nämnds räkning ska gemensamt ärende upprättas som anmäls årligen till kommunstyrelsen i nämndens lokalförsörjningsplan. Kommunstyrelsen sammanställer anmälningarna årligen i den stadsövergripande lokalresursplanen.

Av 1 kap. Budget och uppföljning, 7b§ Investeringar framgår att Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) och/eller Micasa Fastigheter i Stockholm AB och berörd inhyrande nämnd ska lämna ett gemensamt beslutsunderlag under vissa förutsättningar.

För fastighetsnämndens utgifter i lokaler överstigande 300 mnkr ska ett utredningsbeslut godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott (se 1 kap. Budget och uppföljning, 7b§ Investeringar). Fastighetsnämnden och

beställande nämnd(er), med undantag för kommunstyrelsen, ska lämna ett gemensamt beslutsunderlag till kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott.

3 §

Beslut om avveckling/omstrukturering av lokaler fattas av ansvarig nämnd. Utbudet av boståndsbedömda boenden är en gemensam resurs för hela staden. För att säkerställa den centrala samordningen i samband med avveckling/omstrukturering av dessa boenden ska kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott, efter begäran av respektive nämnd, godkänna större avvecklingar/omstruktureringar av särskilda boenden för äldre och bostäder med särskild service.

4 §

För att få en effektiv hantering av lokalärenden som ska godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott ska samråd ske med kommunstyrelsen, genom stadsledningskontoret, innan beslut fattas i egen nämnd. Slutfört samråd ska redovisas i underlaget och är en förutsättning för vidare beredning av ärendet.

5 §

I stadens samverkansavtal med SISAB regleras hur kapitalkostnaderna årligen ska bestämmas. Räntan ska beräknas utifrån stadens internränta plus påslag. Påslaget beräknas som den marginal inklusive omkostnadsersättning som gäller för SISAB i oktober året innan aktuellt år. Samtliga räntekostnader mellan staden och stadens samtliga bolag, rörande hyrestillägg för lokalanpassningar, ska beräknas till stadens internränta plus påslag motsvarande SISAB:s marginal inklusive omkostnadsersättning i oktober året innan aktuellt år. Mellan staden och fastighetsförvaltande nämnder utgår endast internränta för hyrestillägg för lokalanpassningar.

6 §

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för lokalfrågor.

9. Investeringsstrategi

Inledning

Investeringsprojektens finansiering påverkar stadens ekonomi direkt i form av skuldnivåer och räntekostnader vilket blivit mer kännbart under rådande ekonomiska

omvärldsläge. Investeringsvolymen medför även högre avskrivningar och driftkostnader på längre sikt och i vissa fall även hyreskostnader vilket måste beaktas noggrant i den ekonomiska planeringen hos investerande nämnder och bolag samt de verksamheter som kommer att nyttja eller ansvara för driften av anläggningarna. En långsiktigt hållbar och kostnadseffektiv förvaltning av kommunkoncernens innehav av fastigheter och lokaler med en rimlig egenfinansieringsgrad är en förutsättning för att investeringarna kan genomföras med fortsatt finansiell styrka och långsiktigt god ekonomisk hushållning.

De höga investeringsvolymerna och deras långsiktiga konsekvenser medför att hela kommunkoncernen måste samverka med stort fokus på styrning, effektivitet, kostnadsmedvetenhet samt prioriteringar mellan och inom investeringsprojekt.

Investeringsstrategin kompletteras av stadens Fastighets- och lokalpolicy. Den syftar till att ge övergripande mål och grundläggande principer för stadens fastighetsinnehav samt hantering av fastigheter och lokaler. Policyn omfattar samtliga nämnder och bolag.

Syfte och omfattning

Med utgångspunkt i stadens långsiktiga planering, stadens inriktningsmål och med hänsyn tagen till de finansiella förutsättningarna, är investeringsstrategins syfte att:

- Ge vägledning för investeringsprioriteringar för en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar stad.
- Säkerställa att investeringsverksamheten bedrivs i enlighet med principen om god ekonomisk hushållning genom att prioritera investeringsprojekt utifrån ett kommunkoncernperspektiv.
- Förstärka samordning och styrning av stadens investeringsverksamheter.

Investeringsstrategin ska utgöra en länk mellan den långsiktiga planeringen och nämnder och bolagens investeringsplaner. Dessa utgör i sin tur underlag för kommunkoncernens samlade investeringsplan, som fastställs med hänsyn tagen till tillgängligt ekonomiskt utrymme inom ramen för de av staden fastställda finansiella nyckeltalen³.

Investeringsstrategin omfattar hela kommunkoncernen, där inte annat anges, medan arbetet med samordnade prioriteringar inom de olika beslutade investeringskategorierna främst berör exploateringsnämnden, fastighetsnämnden,

³ Aktuella finansiella nyckeltal är soliditet samt egenfinansieringsgrad kopplat till investeringar

idrottsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden samt de kommunala bolagen Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa), Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB) samt Stockholm Vatten och Avfall AB (SVOA).

Förutsättningar

Stadens befolkningsutveckling är en grundläggande förutsättning för stadens investeringar. Efter lång tid av ökande befolkning tyder de senaste prognoserna på en avmattning i befolkningsutvecklingen. Huruvida detta är bestående eller en följd av konjunkturella orsaker är centralt att följa för alla stadens verksamheter. Underliggande finns dock en strukturell bostadsbrist som även fortsättningsvis kräver ett bostadsbyggande i nivå med stadens målsättningar.

Stadens investeringsprojekt ska bidra till att kommunfullmäktiges mål uppfylls. Stora investeringar i infrastruktur, planeras utgöra störst andel av stadens totala nettoutgifter för investeringar framöver. Stockholm ska i högre grad präglas av radhus och villaområden. Utbyggnaden av övriga funktioner ska ske i takt med bostadsbyggandet och beaktas tidigt i planeringsprocessen för att möjliggöra till exempel ett varierat utbud av arbetsplatser i hela Stockholm. Det är viktigt att den långsiktiga planeringen för investeringsprojekt som avser samhällsservice såsom utbildning, idrott och kultur följer den demografiska utvecklingen och att inkomster från exploatering av nya områden som huvudregel kan bära dessa.

Under rådande omvärldsläge med högre räntor och ökande kostnader är det särskilt

viktigt att nämnder och styrelser värderar och analyserar de långsiktiga ekonomiska konsekvenserna som följer av investeringsprojekt. Syftet är att säkerställa att dessa inte är oskäliga med beaktande av även de långsiktiga kapital- och driftkostnaderna. Om så är fallet ska nämnder och styrelser pröva möjligheten att pausa eller avbryta planeringen eller söka andra alternativ så att kostnadsbilden ger långsiktigt rimliga förutsättningar för staden. Syftet är att begränsa utgifterna för investeringsprojekten och de drift- och kapitalkostnader som de medför i förhållande till det ekonomiska utrymmet för verksamheterna.

I alla investeringsprojekt ska nämnder och styrelser pröva möjligheten till extern medfinansiering. Exempelvis inom ramen för klimatomställningen finns betydande

investeringsmedel beslutade såväl på nationell som EU-nivå. Nämnder och styrelser ska säkerställa att information och utbildning regelbundet ges kring extern medfinansiering. Där det bedöms relevant ska nämnder och styrelser redovisa prövade försök att finna medfinansiering.

En långsiktigt sund ekonomi är en förutsättning för att Stockholm ska växa. Stadens investeringar ska därför så långt som möjligt finansieras med egna medel. Utöver det finansiella utrymme som resultat och avskrivningar skapar så bidrar kassaflöde från långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning till stadens investeringar.

Stadens tillväxt och det förändrade ekonomiska läget i omvärlden ställer stora krav på prioriteringar såväl inom stadens investeringsverksamhet som inom den löpande driften då investeringstakten medför högre drift-, hyres- och kapitalkostnader på längre sikt. Om inte utvecklingen hanteras kan det medföra att ekonomiskt utrymme tas från övrig verksamhet. Fokus ska läggas på att analysera och prognosticera investeringars drift-, hyres- och underhållskonsekvenser på lång sikt, både projektvis, samlat för nämnd/bolag, berörda verksamheter och för staden som helhet.

Nämnder och bolag ska, i samverkan med stadsledningen, samordna sin investeringsplanering utifrån ett kommunkoncernperspektiv så att effektiva helhetslösningar planeras och genomförs. Systematisk samordning sker idag inom ramen för stadsövergripande styrgrupper som exempelvis styrgruppen för lokalförsörjning. Utökade eller förändrade lokalbehov ska alltid i första hand prövas inom kommunkoncernens befintliga bestånd. För att möjliggöra en effektiv lokalprocess och optimera lokalutnyttjandet ska samverkan ske mellan stadens nämnder och bolag. Projekt ska, där så är möjligt, samordnas.

Lönsamheten i exploateringsprojekt är avgörande för finansieringen av andra icke lönsamma, men angelägna, projekt som stadsutvecklingen kräver. Målsättning är en stabil egenfinansiering av den totala investeringsverksamheten över tid. Det är därför viktigt att staden strävar efter att säkerställa goda intäkter från de markvärden som skapas genom planläggningen av områden där omvandlingspotentialen är stor. Lönsamheten kan också förbättras i exploateringsprojekt genom att investeringsutgifterna inte överstiger vad som är rimligt i områden som redan uppbär goda stadskvaliteter.

Staden måste begränsa mängden projekt där utgifter för markförvärv, evakuering, marksanering, överdäckningar och särskilda infrastrukturåtgärder blir alltför omfattande. För projekt med hög nettoexploateringsutgift per producerad längd ska alternativa lösningar med kalkyler omfattande mindre investeringsåtgärder tas fram, oavsett lönsamhetsgrad. Detsamma gäller projekt med omfattande utgifter som inte tillför motsvarande värde eller servicepotential, så kallade ej aktiverbara utgifter, som belastar driftbudgeten när de genomförs.

Uppföljning

Ansaret för uppföljningen ligger hos den nämnd eller bolagsstyrelse som genomför investeringsprojektet. För att säkerställa att det inte finns några stora avvikelser från de budgeterade ramar som beslutats ska investerande nämnd respektive bolagsstyrelse löpande, minst två gånger per år, avge en uppföljande rapport om de större projektens budgetefterlevnad. Om det finns skäl att anta att det kan föreligga problem ska respektive nämnd och bolagsstyrelse mer frekvent följa utvecklingen. Stadsledningskontoret har ett övergripande samordningsansvar för berörda nämnders och bolags investeringsplaner utifrån en aggregerad sammanställning samt en övergripande analys av stadens investeringsportfölj. Stadsledningskontoret ansvarar även för en övergripande uppföljning av investeringsstrategin,

koncernprojekt⁴ samt för de finansiella nyckeltalen. Stockholms Stadshus AB utfärdar särskilda anvisningar för uppföljning av de större projekten inom bolagskoncernen.

Investeringstyper och finansiering av stadens investeringar

Vilken investeringstakt som är ekonomiskt hållbar beror inte bara på storleken på investeringsutgifterna, utan även på i vilken grad investeringarna finansieras med egna eller lånade medel (egenfinansieringsgrad) samt intäkter av exempelvis externa hyror. De planerade investeringarna bör möta ett prognostiserat behov utifrån exempelvis den demografiska utvecklingen. Annars finns en risk för vakanser och lägre intäkter. Investeringsstrategin definierar därför även en målsättning för hur de olika investeringstyperna, ersättnings- respektive strategiska investeringar ska finansieras.

Investeringstyper

Stadens investeringar delas upp i två huvudtyper;

- *Ersättningsinvesteringar* (reinvesteringar) är sådana investeringar som ger en uppgradering av anläggningar till minst den tidigare fastställda tekniska nivån eller nya miljöbetingelser. För att säkerställa funktionen och bevara värdet på stadens anläggningar och byggnader ska underhållsplaner och reinvesteringsprogram finnas som en del av stadens långsiktiga investeringsplanering. Omfattningen av reinvesteringsbehov är en viktig beslutsparameter när investeringsplaner fastställs.
- *Strategiska investeringar* (nyinvesteringar) är framtidsinriktade investeringar som skapar en större nytta samt nya och förbättrade funktioner jämfört med vad staden har idag. En stor del av stadens strategiska investeringar genomförs inom ramen för exploateringsprojekt som syftar till att bygga bostäder. Av dessa exploateringsprojekt följer investeringar i infrastruktur såsom gator, vägar, ledningar, vatten och avlopp samt kommunal service såsom skolor och förskolor.

Finansieringsstrategi för investeringstyper

Ersättningsinvesteringar ska finansieras med det kassaflöde som genereras av den löpande verksamheten (avskrivningar och resultat exklusive reavinster) för att inte belasta stadens ekonomi i form av högre lån och räntekostnader. Eventuella undantag, för specificerade fall avseende exempelvis att kunna renovera och underhålla fastigheter som bedöms vara särskilt viktiga, behandlas i samband med budget eller i särskilt ärende.

Exploateringsprojekten ska vara lönsamma. Det innebär att kalkylen för ett exploateringsprojekt i normalfallet ska bära de investeringsutgifter som projektet medför och det behov av kommunal service och stadskvaliteter som uppstår i anslutning till bostadsprojektet. Det gäller även den del av utgifterna som avser kompensation för ianspråktagen idrottsmark eller anläggning.

⁴ Koncernprojekt ska omfatta samtliga investeringar som ingår i ett investeringsbeslut, t.ex. infrastruktur, idrottshall, skola oavsett vilken nämnd /bolag som kommer att genomföra investeringsprojektet. Stadsledningskontoret anger vilka koncernprojekt som ska följas upp centralt.

De långsiktiga finansiella nyckeltalen påverkas starkt av den investeringstakt som prognostiseras. Resultatmässigt lönsamma lånefinansierade projekt som inte belastar resultaträkningen sett över en längre period kan ändå ha en negativ påverkan på stadens finansiella ställning och soliditet. En helhetsbedömning måste alltid göras utifrån de behov som projekten ska tillgodose. Fastighetsförvaltande nämnder och bolag ska därför genom en långsiktigt hållbar fastighetsförvaltning pröva möjligheten att avyttra fastigheter som saknar strategisk betydelse. Med en större medverkan från privata aktörer avseende kortsiktiga behov av bostäder, lokaler och anläggningar kan stadens investeringsutgifter hållas tillbaka, samtidigt som värdet av egen rådhighet alltid måste beaktas ur både ekonomiskt och verksamhetsmässigt perspektiv. Privata inhyrningar ska endast förekomma om det saknas likvärdiga alternativ i lokaler ägda av staden.

Medfinansiering

I syfte att uppnå stadens inriktningsmål har staden prioriterat att medfinansiera ett antal statliga och regionala infrastrukturprojekt. Utbetalningarna till medfinansiering minskar det kassaflöde som finns att tillgå för finansiering av stadens egna investeringar. Stadens kostnader för eventuell medfinansiering av externa infrastrukturprojekt ska åskådliggöras i en kommunövergripande kalkyl. Syftet är att belysa hur stadens kostnader för finansiering av infrastrukturinvesteringar i annan regi påverkar exploateringsprojektens lönsamhet.

Som utgångspunkt ska staden inte finansiera infrastruktur som andra aktörer har huvudansvar för. Medfinansiering sker i huvudsak när det finns starka skäl till detta och där infrastrukturprojektet skapar ett betydande mervärde för staden. Det kan vara i form av ny bostadsbebyggelse, förbättrade kommunikationer eller ökad tillgång till offentlig service. En finansiell förutsättning för medfinansiering av statlig och regional infrastruktur är att den kan ske med egna medel. Mot bakgrund av stadens stora investeringsvolym måste staden därför prioritera att låta överskott stärka det egna kapitalet och soliditeten samt finansiera stadens egna investeringar.

Investeringsprocess

Staden tillämpar en gemensam styrmodell för stora investeringsprojekt, Stöd för stora investeringsprojekt (SSIP). Modellen ska användas i investeringsprojekt där

investeringsutgifterna bedöms överstiga 50 mnkr för stadens nämnder. Styrmodellen är uppdelad i fem faser och sju områden. Stadens nämnder använder modellen med dess mallar och bolag använder den i vissa delar enligt direktiv från Stockholms Stadshus AB. SSIP finns tillgängligt på stadens intranät.

Inför varje beslut om ett större investeringsprojekt ska en kalkyl upprättas som sedan uppdateras och följs upp under hela projektet. Inom varje projekt ska grundläggande behov och syfte vara styrande. Kostnadsdrivande tillval ska inte projekteras. Eventuella fördyringar i projekt ska mötas av effektiviseringar som inte påverkar framtida driftkostnader negativt.

Prioriteringar

Vid stadsbyggnadsprojekt ska kommunfullmäktiges inriktningsmål utgöra underlag för prioriteringar. Det är viktigt att i tidigt skede, redan vid utredningsbeslut, översiktligt bedöma lönsamheten i varje investeringsprojekt. Att prioritera åtgärder och alter-nativ inom varje projekt är därför av stor betydelse liksom att i tidigt skede analysera och prognosticera investeringars långsiktiga drifts- och underhållskonsekvenser. Planerad funktion och vald kvalitet ska alltid vara noga övervägd och stå i relation till de grundläggande behoven av utveckling och underhåll.

Vid framtagande av kommunkoncernens samlade investeringsplan fastställs det totala investeringsutrymmet, som har sin utgångspunkt i de rådande och prognosticerade finansiella förutsättningarna och kommunfullmäktiges mål. Utrymme för ersättnings-investeringar ska reserveras i planen för att möta befintliga behov i verksamheterna samt för att säkerställa funktionen och det långsiktiga ekonomiska värdet på anläggningstgångar såsom fastigheter och infrastruktur.

Staden ska i första hand prioritera områden för bostadsexploatering där det redan finns eller investeras i infrastrukturlösningar som kollektivtrafik, vägar med mera. Mängden projekt där utgifter är omfattande för markförvärv, evakuering, marksanering, överdäckningar och särskilda infrastrukturåtgärder behöver begränsas. Det är av vikt att projekt fördelas över tid så att en hållbar finansiering kan åstadkommas. Lönsamheten i exploateringarna kommer att vara avgörande för hur många icke-lönsamma projekt staden kommer att ha råd med. Det är, mot den bakgrunden, viktigt att säkerställa goda intäkter från de markvärden som

skapas genom planläggning av sådana områden där omvandlingspotentialen är stor med avseende på markvärdeutvecklingen.

Staden ska aktivt arbeta för en ökad medverkan från privata aktörer i nyproduktion av bostäder, eftersom det håller tillbaka takten i stadens bostadsbolags skuldökning. Samtidigt ska allmännyttan öka sitt byggande, med målet att skapa fler hyresrätter med rimliga hyror. Medvetenhet om att bostadsmålet inte bara driver investeringar i bostäder utan också infrastruktur såsom gator med mera och i demografiskt betingade följdinvesteringar såsom i förskolor, skolor, idrott och kultur måste öka genom att berörda nämnder och bolag samverkar i investeringsplaneringen för en utbyggnad som motsvarar behoven och ger hållbara och väl fungerande boendemiljöer. Staden ska beakta konjunkturcyklerna och undvika att genomföra markförsäljningar under tider av ekonomiska osäkerheter för fastighetsbolag.

Staden ska planera för, men endast i undantagsfall investera i, lokaler som inte är avsedda för den egna verksamheten eller det kommunala uppdraget. I större stadsutvecklingsprojekt ska näringslivets möjligheter till samverkan med staden särskilt analyseras och beaktas under planering och genomförande.

Särskilda principer för olika investeringskategorier

Fastighets- och lokalpolicyn kompletterar och fördjupar investeringsstrategin med avseende på de investeringskategorier som omfattar lokal- och bostadsbehov för stadens verksamheter. Hyreskostnaderna inom alla kategorier ska hållas så låga som möjligt. Detta sker genom återhållsamhet med standardhöjningar, effektiva lokallösningar och kostnadseffektiv fastighetsförvaltning. Nedan beskrivs specifika principer som komplement till ovan, för respektive investeringskategori.

Bostäder

Investeringar för att skapa byggbar mark för nya bostäder är den investeringskategori som staden fortsatt kommer att avsätta stora resurser för. I varje projekt ska fördelningen mellan olika upplåtelseformer prövas. Staden ska vara beredd att genomföra olönsamma projekt för att möjliggöra för stadsradhus och villa-projekt. För att möta stadens utveckling och behovet av nya bostäder ska därför kommunkoncernen verka för en betydande extern medverkan i bostadsbyggnad, samtidigt som även allmännyttan ska ges förutsättningar att bygga mera.

Infrastruktur

Investeringar i gång-, cykel, bil- och kollektivtrafik ska ske. Valet av trafikslag för investering ska präglas av samhällsekonomiska kalkyler. Olönsamma projekt ska inte erhålla kommunal finansiering. Trafiknämndens investeringar fortsätter och ges ytterligare utrymme. I samband med beslut om investeringar och reinvesteringar i infrastruktur ska ökat fokus läggas på att analysera drifts- och underhållskonsekvenser för

att möjliggöra långsiktigt hållbara prioriteringar av projekt och åtgärder även utifrån driftsekonomi på lång sikt.

Förskola och skola

Staden behöver ha god beredskap och flexibilitet eftersom att den demografiska utvecklingen växlar över tid. Det sker bland annat till följd av stadsutveckling och att ny samhällsservice utvecklas. Fler barn och unga innebär ett ökat behov av förskolor och skolor. Kommunkoncernen kommer därför att behöva söka ökad extern medverkan exempelvis inom ramen för samverkansavtalet för gymnasierregionens behov, där utbyggnad är möjlig i angränsande kommuner.

Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB, äger och förvaltar merparten av stadens förskolor, grundskolor och gymnasieskolor. Bolagsstyrelsens investeringar påverkar stadens nämnder genom förändrade lokalkostnader. Därför ska en gemensam lägesbild tas fram med beställande nämnder. Den ska utgöra underlag för prioriteringar i investeringsplaneringen. Möjligheten till återköp av sålda fastigheter, till priser under försäljningspris kan vara en strategisk gångbar lösning.

Idrott

Planering av nya idrottsanläggningar ska ske i samverkan med stadens bostadsplanering och skolplanering. Syftet är att uppnå en effektiv användning av stadens gymnastiksalar och idrottshallar. Ambitionen ska vara att säkerställa investeringar i idrottsanläggningar sker där störst efterfrågan finns. Volymen avseende dessa investeringar kan komma att bli större de kommande åren utifrån politiska prioriteringar

Kultur

Kulturanläggningar bör ses som en samlad resurs för stadens invånare. Investeringar i kulturanläggningarna ska spridas geografiskt för att stärka gemenskapen kring den svenska majoritetskulturen. Det finns samordnings- och effektiviseringsvinster i att samlokalisera verksamheter. Till exempel kan kulturskolan använda skolans lokaler som ett komplement till de egna lokalerna.

Arbetsplatser/Kommersiella lokaler

För en fortsatt positiv utveckling av regionen bedöms behovet av mark för nya verksamheter och arbetsplatser i staden bli större till år 2030. Stadens planering måste ske på ett sådant sätt att det möjliggör ett varierat utbud av arbetsplatser i hela Stockholm. Det är viktigt att antalet arbetsplatser planeras utifrån ett helhetsperspektiv.

Planeringen för arbetsplatser är särskilt viktig för utveckling av ytterstaden, och då framförallt i söderort för att skapa balans i transportsystemet. Staden ska arbeta strategiskt för fler arbetsplatser i stadens södra delar eftersom antalet arbetsplatser inte utvecklats i takt med antalet bostäder.

Staden ska planera för, men endast i undantagsfall investera i kommersiella lokaler. Marknaden för kommersiella lokaler är väletablerad och kan erbjuda effektiva lokaler till marknadsmässiga hyror. Staden kan dock investera i kategorin inom ramen för fastighetsnämndens uppdrag, det vill säga att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för stadens hyresgäster, att minska kostsamma

långtidsinhyrningar i privatägda lokaler och för att bibehålla och höja fastighetsvärdena genom en kostnadseffektiv fastighetsförvaltning. Inför genomgripande underhåll av rent kommersiella fastigheter som hyrs ut externt ska investeringsprojektet prövas mot andra alternativ.

Omsorg

Den demografiska utvecklingen gör att efterfrågan på vård- och omsorgsboenden i staden kommer att öka. De skiftande behoven ställer fortsatt krav på samplanering mellan stadsdelsnämnderna, inte minst när det gäller boendeplanering. Micasa Fastigheter i Stockholm AB som äger och förvaltar stadens egna vård- och omsorgsboenden, trygghetsboende samt seniorbostäder, och vars investeringar därmed påverkar stadens nämnder, ska eftersträva area- och kostnadseffektiva lösningar i ny-, om- och tillbyggnation.

Park- och grönområden

Inriktningen i stadens översiktsplan är att kvaliteter i parker och grönområden ska förstärkas i samband med att staden förtätas. Funktionerna i den ekologiska infrastrukturen ska behållas och förstärkningar av svaga avsnitt ska prövas. Möjligheter till mångfunktionella ytor ska beaktas i investerings- och reinvesteringsprojekt.

10. Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad

Inledning

Fastighets- och lokalpolicyn definierar övergripande inriktning och ansvarsområden för stadens lokalförsörjning och arbetet med stadens fastighets- och lokal-innehav. Stadens innehav av fastigheter och lokaler samt hyresavtal är betydande varför staden kontinuerligt behöver se över innehav, organisation och arbetssätt.

Stadens innehav av fastigheter och lokaler ska planeras så att de såväl på kort som lång sikt bidrar till verksamheternas behov och inte påverkar stadens långsiktiga förutsättningar negativt. För att lyckas med detta behöver prioriteringar ske fortlöpande både mellan och inom projekt. Dessa prioriteringar behöver ske gemensamt mellan hyresvärd/fastighetsägare och hyresgäst. Vidare behöver ny lokalarea ha en tydlig koppling till tillkommande prestationer, exempelvis fler barn/elever i verksamheter i egen regi, som kan bära hyreskostnaden.

För att verksamheten ska kunna bedrivas har staden ett stort bestånd av verksamhetslokaler och bostadslägenheter som förvaltas av fastighetsnämnden och av stadens fastighetsförvaltande bolag. Därutöver tillkommer lokaler och lägenheter som hyrs in från externa fastighetsägare. Samverkan med externa aktörer ska inte leda till ökade totalkostnader genom exempelvis långsiktiga hyresförbindelser som över tid innebär ökade kostnader.

Stadens markförsörjning ska säkerställa ett mark- och fastighetsbestånd som är av strategisk betydelse för stadens långsiktiga utveckling. När nya områden exploateras ska mark- och byggrätter reserveras för stadens verksamhetsbehov och de ekonomiska förutsättningarna är en viktig del i prioriteringen. Förutom att investeringsprojekten ska vara långsiktigt hållbara måste även arbetet med stadens fastighetsbestånd bidra till att hålla verksamheternas driftkostnader på låg nivå. I detta sammanhang är det viktigt att koncernperspektivet iakttas.

Social hållbarhet tillsammans med höga miljö- och klimatambitioner är centrala utgångspunkter i stadens arbete med att utveckla fastighetsbeståndet. När samarbeten med externa parter görs ska staden skapa förutsättningar för långsiktighet och låg risk med ändamålsenliga avtal där stadens intressen tas tillvara på ett bra sätt och där rollfördelningen är tydlig.

Syfte och avgränsningar

Fastighets- och lokalpolicyn behandlar hanteringen av fastigheter och lokaler för verksamheter som staden har ansvar för. Syftet med policyn är att bidra till utveckling, samordning och effektivisering genom att ge övergripande mål och grundläggande principer för fastighetsinnehav och hantering av fastigheter och lokaler. Policyn beskriver planeringsprocesser och samverkan samt definierar hur lokalförändringar ska genomföras. Roller och ansvarsfördelning tydliggörs. En målsättning är att ändamålsenliga lokaler och bostäder kan tillhandahållas stadens verksamheter till låga kostnader.

Policyn omfattar Stockholms stads samtliga nämnder och bolag.

Policyn fastställs av kommunfullmäktige och förvaltas av stadsledningskontoret. Uppdateringar genomförs och beslutas tillsammans med stadens årliga budget. En tydlig koppling finns mellan fastighets- och lokalpolicyn och regler för ekonomisk förvaltning med tillhörande tillämpningsanvisningar samt stadens investeringsstrategi.

Övergripande förutsättningar för stadens lokalhållning

Stadens verksamheter ska bedrivas i ändamålsenliga, kostnads-, area- samt energieffektiva lokaler som bidrar till hög produktivitet, kvalitet och effektivitet hos stadens verksamheter. Lokalbeståndet ska utformas för en effektiv och flexibel användning. Både nämnder och bolag ska medverka till att detta uppfylls. Detta gäller i synnerhet att lokalerna ska vara ekonomiskt effektiva vilket är både nämndernas och bolagens ansvar. Det ska med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål fastställas verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för lokalanvändningen och lokalförsörjningen samt vad som krävs för att följa upp dessa mål och åtaganden.

Behovet av mötesplatser för civilsamhället och platser där stadens verksamheter möter stockholmare är betydande. Lokal närvaro av stadens verksamheter har betydelse för förtroendet och tilliten till staden som organisation. Stadens närvaro bidrar också till områdets dagliv och arbetsplatstillfällen. Utifrån ett socialt hållbarhetsperspektiv och ansvarstagande ska staden söka vägar för ett optimalt nyttjande av stadens befintliga lokaler även utifrån dessa perspektiv. Tillgången till lokaler för föreningsliv och kulturliv ska säkras i alla områden.

Staden ska ha en fastighetsförvaltning som bedrivs med hög effektivitet och ambitionsgrad och som minskar den totala energianvändningen och miljöpåverkan från fastigheter och lokaler. Byggnaderna ska vara energieffektiva och leverera en sund inomhusmiljö samt vara fria från miljö- och hälsostörande ämnen. Ägda byggnader bör långsiktigt utvecklas för att minska miljöbelastningen.

Kulturrehistoriskt värdefulla byggnader ska förvaltas med hög kompetens och ambition. Ett bevarande av dessa prövas från fall till fall där stadens inriktningsmål vägs samman med stadsplaneringen i stort. Även fastighets- och exploaterings-ekonomiska aspekter måste beaktas i relation till bevarandevärdet.

Underhållet av stadens fastigheter ska stärkas för att tillhandahålla funktionella lokaler och undvika kapitalförstöring. En aktiv förvaltning av den samlade fastighetsportföljen innebär både försäljningar av icke strategiska fastigheter och förvärv av strategiska fastigheter. Fastighetsförvaltningen ska organiseras så att utförandet kan bedrivas kostnadseffektivt och med rätt kompetens.

Befintliga lokaler

Långsiktiga underhållsplaner ska finnas för samtliga byggnader. Invändiga och utvändiga åtgärder bör vara anpassade till den tid som det finns ett dokumenterat behov av fastigheten eller till den tid som det finns beslut om att fortsatt äga fastigheten inför en framtida försäljning eller avyttring. I de fall staden som hyresgäst har ansvar för det inre underhållet ska underhållsplaner tas fram. Ägda och hyrda fastigheter ska vara dokumenterade i system som stödjer en effektiv fastighetsförvaltning och som underlättar planering, uppföljning och

administration. När staden hyr bostäder eller lokaler av extern aktör förväntas samma krav vad gäller drift och underhåll uppfyllas som ställs på fastighetsäggande nämnder och bolag inom kommunkoncernen.

Befintliga lokaler och byggnader ska underhållas. Nya lokaler ska inte byggas eller hyras in för att ersätta slitna, men fungerande lokaler. Nya lokaler kan övervägas när de långsiktiga underhållskostnaderna bedöms överstiga kostnaden för nybyggnation eller en ny inhyrning.

Kommunala verksamheter ska i första hand ska inrymmas i av staden ägda fastigheter. Det ska löpande ske översyn om behovet av eventuellt externt hyrda lokaler kvarstår.

Vakanta lokaler ska fyllas med verksamhet, i första hand permanent verksamhet och i andra hand tillfällig verksamhet.

Befintliga idrottshallar i skolfastigheter ska i högre utsträckning öppnas för föreningar utanför ordinarie skoltid och tillgängliggöras genom idrottsnämndens bokningssystem.

Det lokaladministrativa systemet LOIS (Lokaler i Stockholm) möjliggör rationell och samlad hantering av hyresförhållandena. Nämndernas samtliga inhyrningar av lokaler och lägenheter, även från fastighetsförvaltande nämnder och internt mellan nämnder i andra hand, ska registreras i LOIS. Registrering av inhyrningen görs av servicenämnden utifrån nämndens underlag. Även nämndernas uthyrningar ska registreras, med undantag för några få bostadslägenheter.

Lokalförsörjningen

För att klara stadens framtida utmaningar behöver nämnderna utgå från en effektiv lokalförsörjning och lokalanvändning som utgår från den gemensamma kommunkoncernnyttan. Med kommunkoncernnytta avses att beslut kring fastigheter och lokaler ska utgå från ett stadsövergripande perspektiv där nyttan ska optimeras för staden som helhet. Strategiska beslut som bygger på en helhetssyn på stadens utveckling och framtida resursbehov krävs i syfte att minimera risk för suboptimeringar och felprioriteringar som motverkar utveckling och optimala fastighets- och lokallösningar.

Staden ska aktivt arbeta med kopplingen mellan översikts- och detaljplaneringen, befolkningsprognos och verksamheternas lokalbehov för att i strategiskt syfte kunna fatta beslut om nyproduktion, inhyrning eller avveckling av fastigheter och lokaler. Nyproduktion, inhyrning och avveckling av fastigheter och lokaler ska utvärderas och samrådas utifrån stadens investeringsstrategi. Explorering och utbyggnad av bostäder måste ske samordnat med stadens behov av verksamhetslokaler. När ny bebyggelse planeras ska samhällsservice vara en självklar del av den grundläggande planeringen. När staden växer följer fler utmaningar som behöver mötas på ett ansvarsfullt sätt, med gemensam planering och hög grad av samordning. Ökad bostadsproduktion medför ofta behov av verksamhetslokaler.

Markens egenskaper påverkar förutsättningar för byggnation. Utmanande förutsättningar, som till exempel brant topografi eller bristande bärighet innebär

högre kostnader, vilket leder till högre hyreskostnader för stadens verksamheter. Att säkra mark med goda förutsättningar för byggnation för stadens verksamheter bör därför prioriteras i planeringsprocessen.

Via detaljplan finns möjlighet att bestämma markens användning. För att inte riskera kapitalförstöring och för att långsiktigt säkra stadens resurser i form av olika verksamhetslokaler bör inriktningen vara att detaljplaner ska begränsa alternativ användning utöver den verksamhet som stadens inhyrning avser. Innan en prövning inleds att ändra befintliga detaljplaner ska stadsbyggnadsnämnden alltid, om befintlig plan stöder olika former av verksamhet som är stadens ansvar, stämma av med berörda nämnder om det finns nuvarande och framtida behov som svarar mot aktuell bestämmelse.

Olika former av tillfälliga lokaler är en integrerad del av lokalförsörjningsarbetet och stadsplaneringen. Stadens planeringsinriktning är att kapacitet i tillfälliga lokaler primärt ska täcka behov som bedöms vara tillfälliga. Nämndernas lokalplanering ska säkerställa att så få tillfälliga lokaler som möjligt övergår i ett behov av permanenta lokaler. En central del i detta är att ha en långsiktig och aktuell lokalförsörjningsplanering.

Planeringsinriktningen för stadens lokalförsörjning rapporteras i nämndernas årliga lokalförsörjningsplaner. Lokalförsörjningsplanerna syftar till att säkerställa en framsynt och ekonomiskt hållbar utveckling av verksamhetslokaler och bidrar till att upprätthålla en hög effektivitet och kommunkoncernnytta. Lokalförsörjningsplanerna sammanställs av kommunstyrelsen genom stadsledningskontoret till en stadsövergripande lokalresursplan där även samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS) och samordnad äldreboendeplanering (SÅB) är integrerade. Lokalresursplanens syfte är att genom ett kommunkoncernperspektiv utveckla stadens lokalförsörjning för att uppnå en ekonomiskt hållbar inriktning och planering av lokalresurserna. Lokalresursplanen beslutas av kommunstyrelsen och är styrande för nämnderna. Nämnderna ansvarar för genomförande och uppföljning av sin lokalförsörjning inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten. Alla nämnder ska rapportera sina lokalförsörjningsplaner i stadens verktyg ILS-webb.

Styrgruppen för lokalförsörjning godkänner årligen planeringsunderlag för att säkerställa framdriften i stadens lokalförsörjningsprocess. Frågor av stadsövergripande karaktär med koppling till lokalprojekt kan beredas av gruppen genom stadsledningskontoret.

Skolutbyggnaden i staden utgår från planeringsinriktningen i SAMS. Arbetet leds och samordnas av kommunstyrelsen. Syftet med en samordnad planering är att säkerställa att relevanta aktörer i staden har en gemensam bild av utmaning och angreppssätt för skollokalförsörjningen. SAMS ska säkerställa en framsynt och ekonomiskt hållbar utbyggnad av skollokaler för grund- och gymnasieskola och samtliga berörda nämnder ska arbeta i enlighet med den gemensamma planeringsinriktningen. Staden ska som huvudinriktning planera för uppförande och förvaltningen av förskolor eller skolor i egen regi med utgångspunkt i behov och stadens skolpliktsansvar. Samplanering ska ske med idrotts- och förskolelokaler där det finns vinster i ekonomi, resursutnyttjande och genomförandetid. Där samplanering sker av skola och idrottshall måste aktuella skolor säkras tillgång för sitt idrottsbehov i hallen. Avsteg kan därmed ske från den närhetsprincip som

annars gäller vid upplåtelse av idrottshallar under skoltid. Avsteget från närhetsprincipen görs på projektnivå genom att idrottsnämnden initierar ett sådant beslut hos kommunstyrelsen oavsett fastighetsägare.

Utbyggnaden av stadens vård- och omsorgsboenden för äldre utgår från stadens samordnade äldreboendeplanering (SÄB). Arbetet med utbyggnad leds och samordnas av kommunstyrelsen. SÄB ska säkerställa en framsynt och ekonomiskt hållbar utbyggnad av vård- och omsorgsboenden och samtliga berörda nämnder ska arbeta i enlighet med den gemensamma planeringsinriktningen.

Stadens äldreboendeplanering ska ha ett lokalförsörjningsfokus och samordnas av styrgruppen för lokalförsörjning. Äldrenämnden samordnar stadsdelsnämndernas arbete som rapporteras, beslutas och följs upp av kommunstyrelsen i lokalresursplanen. Renovering av befintliga byggnader och evakueringsplaneringen ingår i äldreboendeplaneringen och samordnas av kommunstyrelsen.

Socialnämnden samordnar planeringen av biståndsbedömda grupp- och servicebostäder samt stödboenden inom SoL och LSS. Stadsdelsnämnderna ska bistå socialnämnden i arbetet.

Ägande

Stadens behov av fastigheter och lokaler ska i huvudsak tillgodoses med eget ägande. Om valet står mellan eget ägande och extern inhyrning ska beslut fattas med utgångspunkt i vilken lösning som är ekonomiskt mest fördelaktig och i den bedömningen behöver bland annat varaktighet, hyreskostnader över tid och kostnadsvolym alltid ingå.

Fastighetsinnehavet ska utvecklas med fokus på verksamheternas behov och stadens utveckling. Lokaler som inte behövs för att säkerställa kommunal verksamhet på kort och lång sikt och lokaler som inte bidrar till stadens hållbarhet och sammanhållning kan prövas för försäljning, särskilt om de har ett negativt driftnetto. En avyttring måste alltid prövas utifrån en helhetsbedömning.

Principer för val av fastighetsägare

Typ av verksamhet avgör vilken nämnd eller bolag som blir fastighetsägare respektive hyresgäst. Fastigheter som är avsedda för stadens verksamheter och som inte hanteras av annan nämnd eller bolag, hanteras av fastighetsnämnden. Detta gäller även bostadsrätter. Även om andra nämnder äger fastigheter är huvudprincipen att fastighetsnämnden är stadens fastighetsägare. Fastigheter som är avsedda för exploatering hanteras av exploateringsnämnden. Friliggande utbildningslokaler, såsom skolor och förskolor hanteras av Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB). Vård- och omsorgsboenden och boenden för personer med funktionsnedsättning hanteras av Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa). Fastigheter som anskaffats genom förvärv av bolag, samt bebyggda exploateringsfastigheter med kommersiella hyresgäster med en fortsatt lång förvaltningsfas, hanteras av S:t Erik Markutveckling AB.

Utöver detta kan det förkomma att det finns verksamhetslokaler i fastigheter ägda av stadens bostadsbolag och Micasa, eller andra bolag inom bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB.

Hyresprinciper inom kommunkoncernen

Den interna hyressättningen inom staden ska bidra till långsiktighet och vara transparent och förutsägbar. Därför har övergripande samverkansavtal och överenskommer tagits fram där även ansvarsfördelning framgår. Dessa ska bidra till att skapa incitament för både hyresvärd och hyresgäst att sänka kommunkoncernens samlade kostnader för lokaler. Inom olika segment förekommer både kostnadsbaserade och marknadsmässiga hyresprinciper. Fastighetsnämnden inför från och med januari 2026 en ny hyresmodell för stadsinterna hyresgäster med självkostnadsprincip. Den nya modellen innebär att fastighetsnämnden inte längre har något avkastningskrav.

Verksamhetsanpassningar ska alltid genomföras av hyresvärden och betalas via hyrestillägg. Hyrestillägg utöver hyra betalas som lån med rak amortering över tid. Tjänster som utförs utöver vad som omfattas av hyresavtalet, ska regleras i separata avtal.

Tekniska åtgärder för att upprätthålla eller effektivisera en byggnads funktion ska normalt genomföras utan att belasta inhyrande nämnd med höjda hyror eller hyrestillägg.

Vid andrahandsuthyrning och övriga lokalupplåtelser inom kommunkoncernen är inriktningen att nämndernas uthyrningar ska ske till motsvarande de egna hyresvillkoren och den egna lokalkostnaden. Uppsägningsvillkor ska tillämpas på samma sätt.

Underhåll

Ansvarsområdena för stadens nämnder och bolag ska vara tydliga så att fastigheterna är väl underhållna och ändamålsenliga utifrån verksamheternas behov. Utgångspunkten är att verksamhetsansvariga nämnder ska fokusera på verksamhetsdriften och därför är huvudprincipen att stadens fastighetsägande nämnder och bolag ansvarar för all drift och underhåll då de hyr ut lokaler och bostäder till stadens verksamheter.

Fastighetsanknutna tjänster

Fastighetsanknutna tjänster, även kallade FM-tjänster, kan utföras i egen regi eller handlas upp externt. I valet mellan egen regi och extern upphandling ska det alternativ väljas som bäst tillgodoser stadens behov till lägst kostnad.

Lokalförändringar

Utökade eller förändrade lokalbehov ska alltid prövas inom befintligt bestånd. Investeringar, nya inhyrningar eller större lokalförändringar som påverkar hyreskostnaden kan genomföras om de bedöms vara nödvändiga för att tillgodose lokalbehovet för verksamheter som staden har ansvar för. Ibland kan lokalförändringar även vara kopplat till stadsutvecklingsprojekt. Lokalförändringar kan vara nödvändigt för att uppfylla lagar och myndighetskrav eller för att uppfylla stadens mål för energianvändning, miljöpåverkan och tillgänglighet. Alla större lokalförändringar ska samrådats med stadsledningskontoret.

Lokalprojekt och anskaffningar

Staden ska ha en dokumenterad och enhetlig arbetsprocess för genomförande av lokalprojekt. Arbetsprocessen ska säkra att projekten drivs med kommunkoncernnyttan i fokus och att beslut fattas på kvalitetssäkrade underlag. Arbetsprocessen ska tydliggöra roller, ansvarsfördelning, projektsteg, beslut och krav på

beslutsunderlag. Den bör kunna tillämpas i alla typer av lokalprojekt och anpassas till projektets omfattning och komplexitet. Det innebär att såväl hyresvärd som hyresgäst arbetar aktivt i projekten med exempelvis kostnadskontroll.

Beslutade och planerade projekt ska vara dokumenterade så att det ger överblick över fastighetsbeståndets utveckling och planerade förändringar i areor, kapacitet och kostnader. Stadsledningskontoret ska utfärda anvisningar för genomförande av större lokalprojekt.

I vissa fall behöver staden hyra in lokaler från externa aktörer (hyresvärdar utanför kommunkoncernen). Inhyrning hos privata aktörer som långsiktig grund för välfärdsverksamheter ska undvikas. Privata inhyrningar ska endast förekomma om det saknas likvärdiga alternativ i lokaler ägda av staden, och ska i så fall alltid föregås av en risk- och konsekvensanalys där även en livscykelanalys vägs in. I dessa fall måste det i regel ske en upphandling enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och det kan även vara fallet om verksamhetsanpassning behöver göras i en befintlig extern inhyrning. Inför en extern inhyrning krävs en noggrann analys av upphandlingsrättsliga och därmed sammanhängande frågor som otillåtet statsstöd, otillåtet gynnande av enskild, olika fastighets- och hyresrättsliga frågor, avtalsfrågor kopplade till plangenomförande med mera. Det är också viktigt att inhyrande nämnd gör en bedömning om marknadshyresavtalet kan anses vara finansiell leasing. Extern inhyrning kan mot denna bakgrund prövas om den bedöms vara mest ändamålsenlig ur en ekonomisk och/eller organisatorisk synvinkel eller om behoven bedöms vara kortsiktiga i relation till ett långsiktigt åtagande som motiverar en investeringsutgift. Externa inhyrningar kan också övervägas i stadens fokusområden för att bland annat stärka lokalt näringsliv.

Staden skaffar sig i ökande omfattning lokaler och bostadslägenheter för olika ändamål, till exempel förskolor, gruppboheter med mera, via köp av andelar i nyproducerade bostadsrättsföreningar. Jämfört med att hyra lokaler så ökar stadens rådighet över resursen vid innehav via köp av andelar i bostadsrättsföreningar. Förvärv av bostadsrätter för ändamål som staden ansvarar för ska utföras av fastighetsnämnden som därefter upplåter resursen till berörd nämnd. Om staden är hyresgäst i en fastighet som är föremål för bostadsrättsomvandling är dock huvudinriktningen att staden ska fortsätta att vara hyresgäst.

Stadsledningskontoret ska alltid involveras i planeringen av strategiska lokalomstruktureringar. Detta gäller även evakueringsplanering.

Principer för avveckling

Inför uppsägning av hyresförhållande/avveckling av lokal ska nämnderna alltid stämma av om annan nämnd har behov av att ta över hyreskontraktet/lokalen. Detta moment är avgörande för att fullgöra samverkan och samplaneringen inom staden. Samråd ska alltid ske med stadsledningskontoret inför avvecklingar av lokaler och bostäder som kan anses vara av stadsgemensam nytta. Det finns också vissa avvecklingar som behöver godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott.

När en nämnd beslutat om en avveckling ska utgångspunkten vara att den framgår av nämndens lokalförsörjningsplan och boendeplan.

11. Stadsövergripande aktörer i fastighets- och lokalfrågor

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsiktsplikt över nämndernas verksamhet samt kommunens bolag. I detta ingår bland annat ansvar för strategiska stadsutvecklingsfrågor, strategisk infrastrukturplanering och bostadsbyggande, strategisk fastighets- och markutveckling samt hyres- och lokalfrågor inklusive strategisk lokalförsörjning och processer för en övergripande lokalresursplanering med kontroll och styrning av fastighetshantering och lokalnyttjande. Stadsledningskontoret är kommunstyrelsens förvaltning.

Kommunstyrelsen har en viktig roll i stadens lokalförsörjningsprocess och ansvarar för skolplanering i Stockholm (SAMS) och samordnad äldreboendeplanering (SÄB).

I kommunfullmäktiges regler för ekonomisk förvaltning förtydligas vilken roll såväl kommunstyrelsen som kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott och stadsledningskontoret har i lokalfrågor. Här regleras vilka ärenden som nämnder inte själva kan fatta beslut om utan måste godkännas av kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott samt när samråd ska ske med stadsledningskontoret. Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för lokalfrågor.

Hyrestvister inom kommunkoncernen ska inte föras till hyresnämnden utan hanteras internt där stadsledningskontoret utgör en typ av stadsintern hyresnämnd.

Kommunstyrelsen har en hyresförhandlingsfunktion som ska underställas samtliga lokalhyresavtal som berörs av funktionens omfattning, direkt av nämnderna eller indirekt i form av tredjepartsinhyrning av stadens bolag för bedömning. Dessutom ska funktionen underställas samtliga uppsägningar av lokalhyresavtal för kvalitetssäkring. Servicenämnden hanterar och administrerar den stadsgemensamma hyresförhandlingsfunktionen på uppdrag av kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen är ägare av det lokaladministrativa systemet LOIS (Lokaler i Stockholm). Servicenämnden förvaltar LOIS på uppdrag av kommunstyrelsen.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden ansvarar bland annat för markförvaltning och markexploatering samt för frågor om förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fastigheter, tomträtter och andra nyttjanderätter. Undantaget är förvärv som hanteras av S:t Erik Markutveckling AB. Nämnden ansvarar även för mark utanför stadens gräns i det fall den ska avyttras eller exploateras. Nämnden medverkar i SAMS- och SÄB-arbetet.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar bland annat för övergripande fysisk planering för bland annat bostadsförsörjning, arbetsplatser, miljö, infrastruktur,

klimatanpassning och skola. Nämnden har även myndighetsansvar för planprocess, bygglov, bygganmälan och namngivning samt beslut om bidrag till bostadsanpassning för personer med funktionsnedsättning enligt lagen om bostadsanpassningsbidrag. Nämnden medverkar i SAMS- och SÄB-arbetet.

Servicenämnden

Servicenämnden är genom verksamhetsområdet lokalplanering stadens beställarstöd i lokalfrågor vilket innebär att de fungerar som internkonsulter till stadens nämnder och bolag i deras roll som hyresgäster. I detta ingår också att stadsdelsnämnderna bör beställa projektledningsstöd vid nya lokalprojekt, särskilt större underhållsprojekt med Micasa.

Servicenämnden svarar för administration av stadens andrahandsuthyrning av lägenheter för bostadsändamål.

Staden som fastighetsägare och hyresvärd

Staden har många fastighetsägare som agerar hyresvärd åt nämnderna och förvaltar en rad olika verksamhetslokaler. En stor andel av stadens verksamhetslokaler finns inom kommunkoncernens bolag. Fastighetsägarna har en viktig roll i att säkerställa stadens framtida behov av verksamhetslokaler och i att bedriva fastighetsutvecklingsplanering. Fastighetsägare och hyresvärdar inom kommunkoncernen har en stor betydelse och viktig roll i stadens lokalförsörjningsarbete. I sin roll som hyresvärd inom staden har fastighetsägarna ett ansvar för att hålla nere hyreskostnaderna för verksamhetslokalerna.

Vid uthyrning ska i första hand stadens egna verksamheter prioriteras. Lokaler kan hyras ut till externa hyresgäster om de inte behövs för stadens egna verksamheter eller är aktuella för avveckling.

Huvudprincipen är att externa hyresgäster tecknar förstahandskontrakt direkt med fastighetsägaren, det vill säga normalt sett fastighetsnämnden eller bolag. Om en inhyrande nämnd eller bolag i motsats till huvudprincipen ändå upplåter en lokal i ett andrahandshyresförhållande med extern part, bör fastighetsnämnden ansvara för andrahandsuthyrningen. Insprängda lokaler som endast utgör en mindre del av en verksamhetslokal kan hyras ut direkt av en nämnd till extern part. Vid alla externa andrahandsuthyrningar av lokaler ska marknadshyressättning tillämpas och här behöver nämnden eller bolaget nogsamt notera att kommunkoncernens kostnadsbaserade avtal inte uppfattas som marknadshyresavtal. Vid uthyrning i andra hand ska momsfrågan samt avstående från besittningsskydd särskilt beaktas. Om staden är förstahandshyresgäst till en lokal inom det frivilliga momssystemet ska, om staden hyr ut lokalen i andra hand, andrahandshyresgästen bedriva momspliktig verksamhet i lokalerna.

Om uthyrning inom kommunkoncernen medger att fastighetsskatt inte behöver erläggas ska stadens hyresvärdar begära detta.

De nämnder och bolag som står för en stor andel av uthyrningen preciseras nedan.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden förvaltar och utvecklar fastigheter för i första hand stadens egna verksamheter. Uppdraget omfattar såväl fastigheter utanför stadens gräns som innanför samt fastigheter som inte passar in i de fastighetsförvaltande bolagens bestånd. I stadens lokalförsörjningsarbete har nämnden en viktig roll kopplat till planeringen av verksamhetslokaler inom framförallt idrotts- och kulturområdena.

Fastighetsnämnden förvärvar och förvaltar bostadsrätter som används för bland annat särskilt boende och förskolor. Vid köp av bostadsrätter för pedagogiska ändamål är inriktningen att detta ska ske utifrån en i förväg bestämd kostnadsberäkningsmodell.

Inom ramen för överenskommen förhandlingsordning med Hyresgästföreningen Region Stockholm ska nämnden samordna hyresbildningen för befintliga och planerade bostadslägenheter som staden hyr ut i andra hand där annan bakomliggande hyresförhandlingsordning saknas eller inte är relevant.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB (Micasa)

Micasa äger och förvaltar servicehus, vård- och omsorgsboenden, seniorbostäder,

LSS-boenden, HVB-hem samt temporära studentbostäder och bostäder för grupper med svag ställning på bostadsmarknaden. Bolaget har därmed en viktig roll i arbetet med att ta fram och genomföra utbyggnad av vård- och omsorgsboenden och särskilda boenden inom LSS och SoL. I rollen ingår att delta i stadens äldreboendeplanering och SÄB.

Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)

SISAB är stadens ändamålsbolag för utbildningslokaler och ska tillhandahålla utbildningslokaler för stadens skol- och förskoleverksamhet. I rollen ingår att delta i stadens SAMS-arbete.

Stadens bostadsbolag

Bostadsbolagen agerar hyresvärd för verksamhetslokaler inom staden, till exempel avseende bostadsbedömda boenden LSS.

I kommunfullmäktiges budget 2020 beslutades att principöverenskommelse från 2013 upphävs från och med 2020 (Dnr KS 2019/382) och befintliga hyresavtal löper på oförändrade och kan sägas upp för villkorsändring när innevarande hyrestid så medger. Parterna förutsätts därefter omförhandla hyresvillkoren till marknadsmässiga villkor. Nya förskolor med inflyttning från och med 2020 ska förhandlas till marknadsmässiga villkor direkt. Inriktningen är att bolagen ansvarar för skötsel, drift och underhåll av förskolornas utemiljöer och att detta beaktas i den marknadsmässiga hyressättningen. I övrigt gäller stadens fastighets- och lokalpolicy för parterna att förhålla sig till. Nya förskolor förutsätts ha detaljplaner som entydigt anger detta ändamål.

S:t Erik Markutveckling AB

Bolagets huvuduppgift är att äga, förvalta och utveckla fastigheter eller aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser eller andra funktioner. Bolaget ska vid behov stödja stadens nämnder och bolag i samband med försäljning och utveckling av fastigheter.

Staden som hyresgäst och beställare av lokaler

Inhyrande nämnder ansvarar för sin lokalförsörjning och förutsätts bära kostnaderna för denna inom sin givna budget. Nämnderna ansvarar för att lokalerna nyttjas effektivt och för att lokalförsörjningen motsvarar verksamheternas behov. Stadens lokalförsörjning är behovsstyrd. I de fall behoven kopplas till befolkningsutvecklingen ska nämnderna analysera hur förändringar påverkar behoven. Planeringen utifrån behovet presenteras i en årlig lokalförsörjningsplan. Planeringen förutsätter att nämnderna eftersträvar samplanering samt deltar i stadens forum för samverkan.

Inhyrande nämnder kan initiera lokalutredningar och projekt, som utförs i samverkan med hyresvärden. Genomförande ska ske enligt stadens modell för projektstyrning och beslutas enligt regler för ekonomisk förvaltning.

Nämnder och bolag ska arbeta aktivt för att samplanera och samlokalisera verksamheter. För att över tid få en bättre flexibilitet i lokalanvändningen, men också för att minska investeringsbehovet i dubbla funktioner, som exempelvis kök, ska förskolan vara helt integrerad i skolbyggnaden om verksamheterna vid nybyggnationsprojekt samlokaliseras inom samma tomt. Vid särskilda skäl kan undantag medges. Utifrån behovet av förskoleplatser ska stadsdelsnämnderna alltid samplanera sina behov geografiskt där ny bostadsbyggnation förläggs mellan, eller i nära anslutning, till en eller flera stadsdelsnämndsområden. Vid lokalförändringar av administrativa lokaler ska alltid samlokalisering mellan olika nämnder och bolag provas. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar att styra placeringen av stadens förvaltningslokaler.

Vid etablering av nya lokaler ska det alltid utredas om de kan samlokaliseras med andra verksamheter innan en ny lokal hyrs in.

Utbildningsnämnden ska samverka med idrottsnämnden, SISAB, och fastighetsnämnden, för att samplanera användningen och utbyggnaden av idrottsanläggningar och genomföra åtgärder för att tillgängliggöra skolidrottshallar och idrottsytor för andra nyttjare efter skoltid.

Nämnder med stor inhyrning preciseras nedan.

Stadsdelsnämnderna

Stadsdelsnämndernas inhyrningar omfattar bland annat förskolor, bostadsbedömda boenden, lokaler för kultur, aktivitetslokaler och administrativa lokaler.

Planeringen av förskolelokaler ska utföras så att alla barn har tillgång till förskoleverksamhet och att platsgarantin uppfylls. Vid utökade lokalbehov för förskola är utgångspunkten att skollokaler ska nyttjas. I stadens SAMS-arbete deltar en stadsdelsrepresentant för att fånga förskolefrågor där dessa kopplas till nya skolor. I det fall stadsdelsnämnderna behöver lämna lokaler är det viktigt att det prioriteras att ha kvar lokaler med goda förutsättningar för att bedriva en kvalitativ pedagogisk verksamhet med goda och funktionella miljöer såväl inomhus som utomhus.

Stadsdelsnämnderna deltar i stadens äldreboendeplanering och SÄB.

Stadsdelsnämndernas projektledningsstöd vid nya lokalprojekt, särskilt större underhållsprojekt med Micasa, bör beställas av servicenämnden.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden ansvarar för planeringen och försörjningen av lokaler för stadens grundskolor, anpassade grundskolor, fritidshem, gymnasieskolor och anpassade gymnasieskolor.

Utbildningsnämnden ansvarar för att ta fram behovsunderlag till samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS).

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för lokaler för sin egen verksamhet samt har beställarsansvar för grupp- och servicebostäder/stödboenden LSS och SoL.

Socialnämnden ansvarar för att samordna planeringen av särskilt boende inom SoL, LSS och stödboenden.

Kulturnämnden

Kulturnämndens inhyrningar omfattar bland annat stadens bibliotek, museer och konsthallar. Förutom lokaler för sin egen verksamhet ansvarar kulturnämnden för lokaler för stadsarkivet och en rad olika andra lokaler för kulturlivet. Nämnden samverkar med stadsdelsnämnder och idrottsnämnden för samordning av stadens verksamhetsområde barn, kultur och fritid.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämndens inhyrningar omfattar verksamhetslokaler för stadens jobbtorg och vuxenutbildning inklusive Svenska för invandrare (sfi) samt övriga lokaler som behövs för nämndens uppdrag.

Idrottsnämnden

Idrottsnämndens inhyrningar omfattar bland annat idrottshallar och anläggningar. Förutom lokaler för sin egen verksamhet ansvarar idrottsnämnden för en rad andra olika idrotts- och fritidsytor som stöd för idrott, föreningsliv och friluftsliv. I den mån idrottshallar samplaneras med nya skolor deltar även idrottsnämnden i SAMS-arbetet.

Idrottsnämnden ansvarar för stadens bokningsportal där både stadens aktörer samt allmänheten kan boka idrottshallar, skolidrottssalar och möteslokaler. Här upplåts även andra nämnders lokaler. Taxan beslutas årligen av kommunfullmäktige.

Äldrenämnden

Äldrenämnden ansvarar för att samordna och rapportera den stadsövergripande äldreboendeplaneringen samt att ta fram behovsunderlag till den samordnade äldreboendeplanering (SÄB).

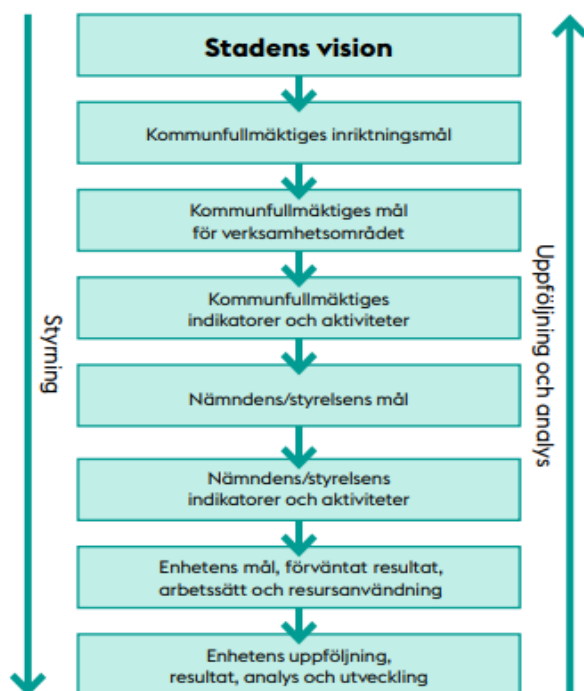
11. Stadens system för integrerad ledning och uppföljning

I stadens vision fastställer kommunfullmäktige en gemensam långsiktig vision för hur staden ska utvecklas. I visionen redovisas stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför samt strategier för en långsiktig och hållbar utveckling.

Kommunfullmäktige fastställer årligen budget, som är styrande för alla stadens verksamheter, för staden. I budgeten beslutar kommunfullmäktige om inriktningsmål, mål för verksamhetsområdena samt indikatorer och aktiviteter som tillsammans mäter måluppfyllelse. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål. Nämnderna och bolagsstyrelserna konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena genom egna mål i verksamhetsplanen. Där det är relevant ska nämnder och bolagsstyrelser integrera ett jämställdhetsperspektiv.

Staden tillämpar målstyrning och uppföljning av resultat mot mål. All planering och uppföljning sker i enlighet med stadens styrmodell, ILS, integrerat system för styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi, se bild nedan. ILS omfattar hela koncernen Stockholms stad, vilket innebär att ILS gäller för såväl nämndernas som bolagsstyrelsernas verksamheter. Som stöd i arbetet på alla organisatoriska nivåer i staden finns ett webbaserat verktyg (ILS-webb). ILS-webb är det huvudsakliga verktyget för att styra mot och följa upp kommunfullmäktiges mål, indikatorer och aktiviteter.

Stadens styrning enligt ILS

Utöver att styrmodellen ILS hjälper staden att arbeta med styrning och uppföljning, stödjer modellen det systematiska kvalitetsarbetet, som omfattar arbetet med ständiga förbättringar, innovation och digitalisering. Kvalitetsarbetet ska

vägledas av förhållningssätten stockholmarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet. En viktig del i kvalitetsarbetet och stadens styrning är också dialog och delaktighet såväl inom organisationen som med stockholmarna och andra aktörer. Dialogen och delaktigheten ska präglas av tillit och förtroende.

Styrning och uppföljning på kommunfullmäktigenivå

Stadens vision

Stadens vision är det dokument som samlat redovisar stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför och strategier för en långsiktigt hållbar utveckling. Tidsperspektivet är långsiktigt.

Budget

Budgeten är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens nämnder och bolagsstyrelser. I budgeten görs prioriteringar för det kommande året och planeringen är styrande för de kommande tre åren med utgångspunkt i:

- kommunfullmäktiges inriktningsmål
- kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet
- kommunfullmäktiges indikatorer
- kommunfullmäktiges obligatoriska nämndindikatorer
- kommunfullmäktiges aktiviteter

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och bolagsstyrelser uppfyller. Tidsperspektivet är en mandatperiod.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet konkretiserar inriktningsmålen för de olika verksamheter som bedrivs i staden. Arbetet med att uppnå jämställdhet ska integreras inom alla kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål. Tidsperspektivet är en mandatperiod.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Kommunfullmäktiges indikatorer mäter hur nämnder och bolagsstyrelser uppfyller kommunfullmäktiges mål. För varje indikator fastställer kommunfullmäktige ett årsmål, som är det målvärde som förväntas uppnås under aktuellt år. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna avser det målvärde kommunfullmäktige har för hela staden. Nämnderna och bolagsstyrelserna fastställer nämndens/bolagsstyrelsens årsmål för kommunfullmäktiges indikatorer. Under året kan det ske förändringar av definitioner och årsmål till följd av nya beslut i kommunfullmäktige/kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktiges obligatoriska nämnd- och bolagsstyrelseindikatorer

Kommunfullmäktige kan besluta om nämnd- och bolagsstyrelseindikatorer som är obligatoriska för respektive nämnd och bolagsstyrelse att följa upp. Dessa redovisas i nämndens/bolagsstyrelsens verksamhetsberättelse som lämnas till

kommunfullmäktige. Till varje obligatorisk nämnd- och bolagsstyrelseindikator fastställer nämnden/bolagsstyrelsen ett årsmål.

Kommunfullmäktiges aktiviteter

En aktivitet är en riktad insats under en begränsad tidsperiod under budgetåret. Aktiviteter är inte ordinarie arbetssätt för att genomföra nämndens eller bolagsstyrelsens uppdrag. De tas fram för att bidra till måluppfyllelsen, och ska ha start- och slutdatum samt en ansvarig nämnd eller bolagsstyrelse. Aktiviteterna följs upp i tertiärrapporterna och verksamhetsberättelsen.

Direktiv till nämnder och bolagsstyrelser

I kommunfullmäktiges budget finns direktiv till nämnder och bolagsstyrelser. Dessa förtydligar särskilt prioriterade områden som är gemensamma och där det finns ett stort behov av utvecklade processer och samverkan mellan flera av stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Övrig uppföljning

Nyckeltal

Ett antal nyckeltal för stadens verksamheter används för analyser, jämförelser och för att följa trender. Nyckeltalen redovisas i samband med stadens årsredovisning. Kommunstyrelsen ansvarar för en sammanhållen process med att hålla nyckeltal uppdaterade och av god kvalitet. Nyckeltalen kan förändras efter beslut i kommunstyrelsen.

Kompletterande uppgifter

Stadsledningskontoret begär in kompletterande uppgifter från nämnder och bolagsstyrelser. Uppgifterna används för att fördjupa uppföljningen inom vissa områden.

Stadsövergripande styrdokument

Utöver de mål som kommunfullmäktige fastställer i visionen och budgeten finns kompletterande styrdokument inom olika områden. Dessa stadsövergripande styrdokument, som kommunfullmäktige beslutar om, är angelägna för hela staden. De ska förtydliga styrningen av vad staden behöver göra, vem som ansvarar och hur det ska göras. Budgeten är alltid det överordnade styrdokumentet.

Beslut om framtagande av nya eller revidering av stadsövergripande styrdokument fattas av kommunfullmäktige. Den gängse principen är att dokumenten gäller till kommunfullmäktige fattat beslut om annat. För att åstadkomma en högre grad av helhetsperspektiv i stadens styrning och minska risken för motstridiga styrsignaler är ambitionen att styrdokumentet, där så är möjligt, ska samordnas och bli färre. Styrdokument som är angelägna för ett fåtal nämnder/bolagsstyrelser kan beslutas i respektive berörd nämnd och bolagsstyrelse.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska följa de styrdokument som är relevanta för verksamheten. Kommunfullmäktige kan ange enskilda nämnder och bolagsstyrelser som uppföljningsansvariga för hela eller delar av styrdokumentet. Nämnderna och bolagsstyrelser ska beakta de stadsövergripande styrdokumentet i verksamhetsplanering och uppföljning. Uppföljning av styrdokumentet

inordnas i kommunfullmäktiges budget eller i nämndens eller bolagsstyrelsens verksamhetsplan. Därigenom säkerställs genomförande och uppföljning på adekvat nivå. I de fall uppföljningen av styrdokumentet ska integreras i ILS ska nämnden eller bolagsstyrelsen fastställa indikatorer och aktiviteter i sina verksamhetsplaner.

För att underlätta en ändamålsenlig styrning och tydliggöra begrepp för styrdokument skiljer staden på dokument som huvudsakligen syftar till en förändring och utveckling som staden ska göra i framtiden (aktiverande) och på dokument som reglerar hur staden utför arbetet här och nu samt förhålla sig i en given situation (normerande). I förekommande fall kan såväl det aktiverande som det normerande perspektivet inrymmas i samma dokument. Stockholms stad benämner styrdokument huvudsakligen i termer av *program*, *handlingsplan*, *policy* eller *riktlinjer* utifrån de definitioner som beskrivs nedan. Program och policy är på en översiktlig nivå, medan handlingsplaner och riktlinjer mer detaljerade.

	Aktiverande	Normerande
Översiktlig	Program	Policy
Detaljerad	Handlingsplan	Riktlinje

Det är inte nödvändigt att alla styrdokument behöver ha ett översiktligt eller detaljerat styrdokument knutet till sig.

En del styrdokument, till exempel översiktsplan och biblioteksplan, regleras enligt särskild lagstiftning. Därutöver kan det finnas överenskommelser som reglerar samverkan med externa parter så som region och polisen. Som ett stöd i utarbetandet av stadsövergripande styrdokument utfärdar stadsledningskontoret tillämpnings-anvisningar för stadsövergripande styrdokument. Kommunfullmäktiges beslut som mer avser organisering av stadens verksamhet samt taxor och avgifter för kommunala tjänster återfinns i kommunal författningssamling.

Program

Program innehåller långsiktiga mål och kan ange prioriterade strategier, vägval och inriktningar för att nå kommunfullmäktiges mål. I Stockholms stad är strategi detsamma som program och benämns som program. Programmen är av översiktlig karaktär och syftar inte till att slå fast detaljerade åtgärder, men kan innehålla förslag på aktiviteter och indikatorer samt metoder för hur programmets mål ska nås. De övergripande målen som anges i programmen kan sträcka sig över mandatperioder, men aktiviteter och indikatorer kan komma att förändras utifrån förändringar av budgetens inriktning.

Handlingsplan

Handlingsplanen konkretiserar och operationaliserar ett program, kommunfullmäktiges mål eller visionen. I handlingsplanen kan mer detaljerade åtgärder slås fast och därmed tydliggöra vad som ska göras, av vem och när.

Policy

En policy beskriver stadens övergripande förhållningssätt inom ett område och vilka förväntningar och krav staden idag har på stadens verksamheter och dess medarbetare.

Riktlinjer

Riktlinjer anger hur verksamheten ska agera inom ett område. Riktlinjerna ska säkerställa att den verksamhet staden bedriver här och nu sker på ett rättssäkert och likställigt sätt. Ändringar som inte påverkar själva riktlinjen, exempelvis beskrivande sammanhangstext, länkar, hänvisningar och dylikt som blivit inaktuella kan beslutas av förvaltningschef enligt gällande delegationsordning. Information om händelser som kan påverka en riktlinje kan ges genom ett tillfälligt tillägg till riktlinjen. Exempel på sådana händelser är prejudicerande rättsfall, beslut från nämnd eller andra påverkansfaktorer som tillkommit som kräver förändring av riktlinjerna. Tillägg, som beslutas av ansvarig nämnd, ska innehålla en notering att riktlinjen kan komma att revideras och beslutas av kommunfullmäktige men i väntan på att revideringen verkställts läggs informationen in för kännedom.

Styrning och uppföljning på nämnd- och bolagsstyrelsenivå

Nämndens/bolagsstyrelsens mål

Nämndens och bolagsstyrelsens mål konkretiserar kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet, och beskriver vilket resultat som ska uppnås under året (förväntat resultat).

Nämndens/bolagsstyrelsens indikatorer

Nämnden och bolagsstyrelsen kan fastställa egna indikatorer för att mäta hur nämnden/bolaget uppfyller sitt mål.

Nämndens/bolagsstyrelsens aktiviteter

Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen. Aktiviteterna ska ha start- och slutdatum.

Styrning och uppföljning på enhetsnivå

Stadens styrmodell för ledning och uppföljning, ILS, stödjer också kvalitetsarbetet på enhetsnivå, vilket ska leda till att verksamheten utvecklas och skapar värde för stockholmarna. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med tydliga mål, arbetssätt, uppföljning och analys får enheten svar på vad som leder till hög kvalitet. Därmed kan enheten fatta välgrundade beslut om utveckling av verksamheten.

Mål

Enheten konkretiserar nämndens/bolagsstyrelsens mål genom egna mål som fastställs årligen i enhetens verksamhetsplan. Målen ska utgå från nämndens mål och ha fokus på målgruppens behov och önskemål. Målen ska vara tydliga, fänga syftet med verksamheten, fokusera på väsentliga kvalitetsaspekter och rymmas inom enhetens ekonomiska ram. Innan målen fastställs ska trovärdigheten i dem bedömas av respektive nämnd/bolagsstyrelse eller förvaltnings-/bolagsledning.

Förväntat resultat

Till varje mål ska enheten beskriva det förväntade resultatet under året. Vad har enheten för målvärde/målbild, och vilket tillstånd/förbättring ska uppnås under året? Förväntat resultat kan exempelvis formuleras som indikatorer eller aktiviteter.

Arbetssätt

Enheten ska ha tydliga arbetssätt som säkerställer att målen uppfylls och de förväntade resultaten nås, en utveckling av kvaliteten och ett effektivt resursutnyttjande. Arbetssätt och metoder ska så långt som möjligt vara kunskapsbaserade.

Resursanvändning

Enhetens användning av sina resurser ska vara effektiv för att nå målen och de förväntade resultaten. Genom att utveckla arbetssätt och uppföljning, samt analys av resultat kan enhetens resurser såsom budget, lokaler, it-stöd och medarbetarnas kompetens användas på bästa sätt.

Uppföljning

Enheten ska ha metoder för att löpande följa upp sitt arbete. Uppföljningen ger underlag för att säkerställa att målen och de förväntade resultaten uppnås. Genom uppföljningen kan erfarenheter tas tillvara för lärande och utveckling samt ge underlag för beslut om åtgärder när resultat visar att valda arbetssätt inte ger önskad effekt. Enheten ska följa upp hur väl den lever upp till mål, förväntat resultat, arbetssätt, resursanvändning och ekonomiskt utfall.

Enhetens indikatorer

Enheten kan fastställa egna indikatorer för att mäta måluppfyllelsen.

Enhetens aktiviteter

Enheten kan ta fram aktiviteter som ska bidra till att enhetens mål uppnås. Aktiviteterna ska ha start- och slutdatum.

Resultat, analys och utveckling

För all verksamhetsuppföljning och framgångsrik utveckling är det av yttersta vikt att regelbundet analysera sina resultat och sitt arbete, samt om det leder till en effektiv verksamhet som skapar värde för målgruppen. För att nå hög kvalitet i verksamheten måste varje nämnd/bolagsstyrelse och enhet säkerställa att de prioriterar rätt områden i förhållande till avsatt budget, befintliga resurser samt målgruppernas behov och önskemål. Genom att följa upp och analysera sina resultat uppnås en insikt om vad som leder till hög kvalitet. Med kunskapen kan verksamheten agera och fatta beslut om förbättringar som leder till utveckling av verksamheten och hög kvalitet. Denna kunskap underlättar också för politiker och tjänstemän att utarbeta relevanta mål, men även att utveckla effektiva arbetssätt och ett optimalt resursutnyttjande. Analyserna av nämndernas, bolagens och enheternas resultat ska ha ett jämförbarhetsperspektiv. Det innebär att nämnder, bolag och enheter ska synliggöra och analysera eventuella könsskillnader inom verksamheten samt föreslå hur dessa skillnader kan jämnas ut.

Dialog

En viktig del i stadens styrning, uppföljning och systematiska kvalitetsarbete är kontinuerlig dialog inom organisationen för att säkerställa en samsyn om mål, förväntningar, resultat, upplevd kvalitet och utveckling i hela organisationen. Dialogen ska präglas av tillit och ett förtroendefullt förhållningssätt.

Kommunstyrelsen ska ha en strukturerad dialog med nämnderna och bolagsstyrelserna om utformning och uppföljning av nämndernas mål kopplade till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och direktiven till nämnder.

Stadens nämnder och bolagsstyrelser ska ha en strukturerad dialog i organisationen om enheternas arbete med mål, förväntat resultat, arbetssätt, resursanvändning, uppföljning, resultat, analys och utveckling kopplade till nämndens/bolagsstyrelsens mål.

Stadens verksamheter ska ha strukturer för dialog med stockholmarna och målgrupperna för att kunna ta tillvara deras synpunkter, erfarenheter och behov. Verksamheten behöver förstå och möta stockholmarna och dem som verksamheten är till för och involvera dem i utvecklingen av verksamheten. Genom dialog och delaktighet får verksamheten del av värdefulla synpunkter samt möjlighet att testa idéer och nya tjänster för att få kunskap om behov och önskemål. Det är särskilt viktigt att ge prioriterade och röstsvaga grupper förutsättningar och möjlighet till inflytande. Verksamhetens resultat ska också synliggöras för stockholmarna genom till exempel Hitta på start.stockholm.

Intern kontroll

Nämndernas interna kontrollarbete är centralt för att säkerställa att staden har en ändamålsenlig styrning och uppföljning. I *Regler för ekonomisk förvaltning* (Bilaga 8:19-20) och i tillhörande tillämpningsanvisningar (KS 2025/1177) preciseras hur nämnder ska arbeta med intern kontroll. I tillämpliga delar gäller dessa även stadens bolag där Stockholms Stadshus AB utfärdar tillämpningsanvisningar.

12. Sammanställning över stadsövergripande styrdokument

Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Övergripande styrdokument			
Stockholms stads budget Inkluderar följande bilagor - Investeringsstrategi - Stadens ledning och styrning	KF	KF 2025-11-19	KS 2025/1086
Reglementen för kommunstyrelsen och nämnder	KF		
Regler för ekonomisk förvaltning (ink. riktlinjer för resultatutjämningsreserv)	KF	KF 2025-11-19	KS 2025/1090
Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad	KF	KF 2025-11-19	KS 2025/1092
Vision 2040 - Möjligheternas Stockholm	KF	2020-06-15	KS 2019/483
Stockholms stads kvalitetsprogram – Utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering Inkluderar underliggande styrdokument - Riktlinjer för informationssäkerhet	KF	2022-02-21	KS 2021/866
Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna	KF	2024-12-16	KS 2023/1159
Stockholms stads handlingsplan mot rasism	KF	2025-05-26	KS 2024/1035
Riktlinjer för arbetet med nationella minoriteters rättigheter	KF	2018-06-11	2018/000069
Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029	KF	2024-02-19	KS 2023/791
Strategi för en äldrevänlig stad	KF	2018-05-28	2017/001979
Handlingsplan för en äldrevänlig stad	KF	2021-05-03	KS 2020/1712
Riktlinjer avseende förenings- och kulturstöd – demokrativillkor	KF	2021-05-21	KS 2020/410
Riktlinjer avseende lokalupplåtelser – demokrativillkor	KF	2021-05-21	KS 2020/415
Lokalresursplan med samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS)	KS	2025-09-17	KS 2025/735
Riktlinjer om representation, mutor och jäv m.m.	KF	2025-06-16	KS 2024/1242

Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Barn, unga och utbildning			
Skolprogram för Stockholms stads förskolor och skolor	KF	2018-02-19	2017/001435
Program för kompetensförsörjning inom förskolan i Stockholms stad	KF	2024-11-04	KS 2024/580
Regler för intagning och plats i förskola och pedagogisk omsorg i Stockholms stad	KF	2019-01-28	KS 2018/1451
Riktlinjer för barnsäkerhet i Stockholms stads kommunala förskolor	KF	2022-04-25	KS 2021/1321
Riktlinjer för barnomsorg på obekvämt arbetstid	KF	2018-04-25	KS 2021/1321
Riktlinjer för övergångar mellan förskola och skola i Stockholms stad	KF	2022-10-03	KS 2022/601
Program för öppen förskola	KF	2025-05-26	KF 2024/1410
Skolbiblioteksplan för skolor och förskolor i Stockholms stad 2021-2025	KF KS	2021-02-15 2024-12-19	KS 2020/1413 KS 2023/1354
Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar i Stockholms stad 2022-2024	KF	2022-06-13	KS 2021/1518
Riktlinjer avseende Stockholms stads sommarkollo	KF	2023-04-24	KS 2022/240
Riktlinjer för samverkan mellan skola och socialtjänst för barn/ungdomar som far illa eller riskerar att fara illa	KF	2010-06-21	325-2740/2009 2010:60
Riktlinjer för familjehemsvård för barn och unga	KF	2022-05-30	KS 2021/892
Riktlinjer för handläggning och dokumentation av ärenden gällande barn och unga inom individ- och familjeomsorgen	KF	2020-11-02	KS 2020/255
Riktlinjer för familjerätt faderskap och föräldraskap, vårdnad, boende och umgänge samt adoption	KF	2021-02-01	KS 2020/20

Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande ensamkommande barn och unga	KF	2024-12-02	KS 2024/667
Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm om Uppdrag och samverkan avseende ungdomsmottagningarna i länet	KF	2020-11-30	KS 2020/829
Ekonomi och inköp			
Försäkringspolicy för Stockholms stad	KF	2004-03-01	009-4489/2003 2004:22
Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad	KF	2025-11-19	KS 2025/1042
Bilaga A till Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad	KS/ETU	2024-12-18	KS 2024/40
Placeringspolicy för Stockholms stads samförvaltade donationsstiftelser	KS/ETU	2024-05-29	KS 2024/394
Program för inköp	KF	2025-06-16	KS 2024/553
Program med mål och riktlinjer för utförare av kommunala angelägenheter	KF	2025-06-16	KS 2024/800
Elhandelsstrategi	KF	2015-06-15	Utl. 2015:59 133-783/2015
Elhandelspolicy	KF	2024-12-02	KS 2024/1032
Idrott, kultur och fritid			
Stockholms stads program för idrott, motion och friluftsliv 2024-2028	KF	2024-05-27	KS 2023/1303
Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026	KF	2022-06-13	KS 2022/21
Strategi för ett mer jämställt och jämlikt nyttjande stadens spontanidrottsytor	KF	2023-05-29	KS 2022/583
Handlingsplan för främjande av psykisk hälsa genom fysisk aktivitet bland ungdomar i Stockholms stad	KF	2022-06-13	KS 2022/20
Stockholms stads strategi för fritidsbåtlivet	KF	2022-10-03	KS 2022/333
Kulturstrategiskt program för Stockholms stad	KF	2021-05-31	KS 2020/1109
Biblioteksplan för Stockholms stad 2022–2025	KF	2021-12-13	KS 2021/850
Stockholms stads filmstrategi	KF	2017-05-15	171-1711/2015
Stockholms stads strategi för nattklubbar och livescener	KF	2021-12-13	KS 2021/754
Stockholms stads strategi för fritids- och ungdomsgårdar	KF	2022-06-13	KS 2022/243
Stockholms stads strategi för parklekar	KF	2023-12-11	KS 2023/775
Stockholms stads program för barns rätt till kultur	KF	2025-06-16	KS 2024/1378
Information och kommunikation			
Kommunikationsprogram Stockholms stad	KF	2024-06-17	KS 2024/112

Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Utomhusreklam på stadens mark - etiska riktlinjer	KF	2018-06-11	2017/002028
Policy för Stockholms stads konton i sociala medier	KF	2020-05-04	KS 2018/1303
Stadsutveckling och infrastruktur			
Översiktsplan för Stockholms stad	KF	2018-02-19	2017/001867
Planeringsstrategi	KF	2024-06-17	KS 2024/435
Riktlinjer för markanvisning	KF	2024-11-04	KS 2023/1442
Arkitekturpolicy	KF	2021-10-04	KS 2021/735
Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021–2024	KF	2020-11-30	KS 2020/791
Framkomlighetsstrategi	KF	2022-06-13	KS 2021/1699
Parkeringsplan	KF	2025-09-01	KS 2025/688
Strategi för offentliga rum	KF	2018-06-11	KS 2018/749
Trafiksäkerhetsplan	KF	2022-06-13	KS 2022/536
Prioriterat gångvägnät	KF	2025-02-17	KS 2024/976
Godstrafikplan	KF	2025-04-27	KS 2024/978
Kollektivtrafikplan	KF	2025-06-16	KS 2025/327
Kajstrategi för Stockholms stad	KF	2022-06-13	KS 2022/256
Strategi för ökad cykling i Stockholms stad	KF	2014-06-16	329-49/2014
Cykelplan	KF	2022-05-30	KS 2022/535
Riktlinjer vid utplacering av enkla hinder på gång- och cykelvägar	KF	2023-04-24	KS 2022/582
Levande lokala centrum - Riktlinje för centrumutveckling	KF	2017-03-06	171-1104/2016 2017:43
Strategi för utomhusbelysning	KF	2024-12-16	KS 2024/769
Program för City	KF	2023-01-30	KS 2022/737
Program för hållbar stadsutveckling Norra Djurgårdsstaden visar vägen mot en hållbar framtid	KF	2021-09-06	KS 2020/1750
Energistrategi för Stockholms stad	KF	2025-04-07	KS 2024/804
Internationellt arbete			
Internationell strategi för Stockholms stad	KF	2021-05-03	KS 2021/154
Stockholms stads EU-policy	KF	2021-11-08	KS 2021/216
Trygghets- och säkerhetsfrågor			
Stockholms stads säkerhetsprogram	KF	2024-05-06	KS 2023/1267
Stockholms stads trygghetsprogram 2024–2027	KF	2024-03-26	KS 2023/739
Stockholms stads riktlinjer i arbetet mot våldsbejakande extremism	KF	2024-06-17	KS 2024/76
Övergripande samverkansöversenskommelse mellan Stockholms stad och Polisregion Stockholm	KF	2023-12-11	KS 2023/740
Miljö och klimat			
Miljöprogram 2030 för Stockholms stad	KF	2024-09-23	KS 2023/682
Klimathandlingsplan 2024–2030 - För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040	KF	2024-12-16	KS 2023/416

Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Åtgärdsprogram mot buller 2024–2028 enligt förordning (2004:675) om omgivningsbuller	KF	2024-06-17	KS 2024/184
Stockholms stads handlingsplan för god vattenstatus	KF	2015-03-09	304–253/2014
Plan för Stockholms stads klimatanpassningsarbete	KS	2016-05-04	303–945/2014
Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad 2022–2025	KF	2021-12-13	KS 2020/1033
Stockholms stads kemikalieplan 2020–2023	KF	2020-04-20	KS 2019/1510
Stockholms stads handlingsplan för minskad spridning av mikroplast 2020–2024	KF	2020-01-27	KS 2019/710
Handlingsplan för biologisk mångfald i Stockholms stad	KF	2020-11-30	KS 2020/931
Handlingsplan för hållbar plastanvändning 2022–2026	KF	2022-02-21	KS 2021/1121
Avfallsplan för Stockholm 2025–2030	KF	2025-06-16	KS 2024/823
Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten	KF	2022-05-30	KS 2021/794
Fordonsstrategi för kommunkoncernen Stockholms stad	KF	2017-03-20	129–1092/2016 2017:59
Strategi för god, hälsosam och klimatsmart mat	KF	2019-05-27	KS 2018/430
Dagvattenstrategi	KF	2015-03-09	315–1075/2002 2015:18
Näringsliv, arbetsmarknad och omvärld			
Stockholms stads program för evenemang	KF	2016-11-07	171-1710/2015
Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)	KF	2023-05-29	KS 2022/1171
Stockholms stads näringslivspolitik	KF	2020-05-25	KS 2019/273
Stockholms stads strategi för arbetsmarknadsinsatser	KF	2021-06-14	KS 2020/904
Personalpolitik			
Personalpolicy för Stockholms stad	KF	2019-12-16	KS 2019/988
Riktlinje för chefsstruktur och chefsnivåer i Stockholms stad	KF	2024-01-29	KS 2023/434
Rökfri arbetstid i Stockholms stads verksamheter	KF	2010-04-12	219-1255/2009 2010:43
Rese- och mötespolicy för Stockholms stad	KF	2024-10-14	KS 2024/319
Riktlinje för arbetslivsinriktad rehabilitering i Stockholms stad	KF	2025-05-05	KS 2024/1359
Socialtjänst			
Stockholms stads program för stöd till anhöriga - För socialtjänstens verksamheter	KF	2024-12-02	KS 2024/749–24
Stockholms stads program mot hemlöshet 2020–2025	KF	2021-06-14	KS 2020/353

Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Stockholms stads program mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation 2021–2025	KF	2021-06-14	KS 2020/924
Riktlinjer för handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relation	KF	2023-04-24	KS 2022/784
Stockholms stads program om ralkohol, narkotika, dopningsmedel, tobak och nikotinprodukter samt spel om pengar 2023–2026 (ANDTS-program)	KF	2023-09-25	KS 2023/175
Stockholms stads riktlinjer serveringstillstånd	KF	2024-06-17	KS 2023/754
Stockholms stads strategi 2024–2026 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet	KF	2024-01-29	KS 2023/758
Riktlinjer för handläggning av egenavgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB) familjehem m.m.	KF	2023-04-24	KS 2022/697
Riktlinjer för kontaktverksamhet enligt SoL, LSS och LVU	KS	2008-04-02 reviderade 2015	3.1.1-581/2015
Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd	KF	2017-10-16	150–2129/2016 2017:222
Riktlinjer för budget- och skuldrådgivning	KF	2023-11-27	KS 2023/756
Riktlinjer för handläggning av dödsboärenden	KF	2018-01-29	150–1652/2017 2018:3
Riktlinjer för lex Sarah	KF	2013-06-10	325–1033/2012
Överenskommelse om samverkan kring personer med missbruk/beroende	KS	2017-01-18	154–1131/2016
Riktlinjer för vuxna med missbruks-/beroendeproblem	KF	2013-06-12	325–1789/2010
Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och Beroendeproblem	KF	2023-06-19	KS 2023/141
Överenskommelse om samverkan kring vuxna med psykisk sjukdom- och funktionsnedsättning	KS	2012-08-22	326–570/2012
Riktlinjer för utredning, dokumentation m.m. inom stadens socialpsykiatri	KF	2012-03-15	325–1788/2010
Riktlinjer för handläggning av försöks- och träningslägenheter	KF	2014-01-14	325-1787/2010
Riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, omsorgen om äldre personer och personer med funktionsnedsättning	KF	2024-09-23	KS 2024/396

Styrdokument	Antagen av	Beslutsdatum	Diarienummer Utlåtande
Stadsmiljö			
Handlingsplan för minskat klotter	KF	2021-11-29	KS 2021/445
Handlingsplan för skadedjursbekämpning	KF	2021-11-29	KS 2021/444
Grönare Stockholm, Riktlinjer för planering, genomförande och förvaltning av stadens parker och naturområden	KF	2017-02-13	171–1292/2016
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning			
Riktlinjer för handläggning av insatser enligt LSS och bistånd enligt SoL till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning	KF	2024-06-17	KS 2023/1412
Riktlinjer KBF - kommunalt bostadsbidrag för personer med funktionsnedsättning	KF	2016-12-12	151–1933/2015 1016:197
Riktlinjer för medföljare till semesterresor utomlands	KF	2016-12-12	3.1.1–847/2015 2016:198
Stockholms stads avgiftssystem för insatser enligt SoL till personer med funktionsnedsättning under 65 år	KF	2010-11-29	113–2157/2010 2010:124
Riktlinjer för riksfärdtjänst	KF	2017-11-06	151–673/2017 2017:228
Riktlinjer för att motverka felaktiga utbetalningar inom personlig assistans	KF	2024-04-22	KS 2023/1333
Äldreomsorg			
Principer och metoder för uppföljning och styrning inom äldreomsorgen	KF	2017-06-12	152–2128/2016
Mat- och måltidspolicy för äldreomsorgen i Stockholms stad	KF	2019-09-30	KS 2019/415
Riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg	KF	2021-04-12	KS 2020/1362
Gemensam värdegrund för äldreomsorg i Stockholms stad	KF	2011-03-14	327–1325/2010 2011:35
Handlingsplan för en stadsgemensam basnivå för det hälsofrämjande, förebyggande och uppsökande arbetet riktat till seniorer	KF	2023-04-24	KS 2022/808
Färdplan för äldreomsorgens utveckling samt kompetensutvecklingsinsatser i äldreomsorgen	KF	2022-04-25	KS 2020/1542
Riktlinje för införandet av arbetskor i äldreomsorgen	KF	2025-09-01	KS 2025/757

13. Ärenden som sambehandlas i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2026 för Stockholms stad

Dnr KS 2025/1042

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad

Mandaten för kommunkoncernens finansverksamhet definieras i *Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad* (finanspolicyn). Finanspolicyn anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen. Finanspolicyn beskriver de finansiella risker den kommunala koncernen exponeras för och hur de ska hanteras.

Finanspolicyn fastställs årligen av kommunfullmäktige och revideras vid behov. Därefter fastställs specifika finansiella risklimiter vidare i dokumentet *Bilaga A till Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad* (bilaga a) via kommunstyrelsens ekonomi- och trygghetsutskott vid efterkommande sammanträde.

Ingen revidering föreslås år 2026, enbart justeringar av redaktionell karaktär.

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad fastställs i enlighet med bilaga 18 till kommunfullmäktiges budget 2026.

Dnr KS 2025/1093

Taxor 2026, idrottsnämnden

Idrottsnämnden har till kommunfullmäktige hemställt om revidering av taxor inom sitt verksamhetsområde i enlighet med vad som framgår av ärendet som beslutats på idrottsnämnden (dnr IdF 2025/1206) den 19 augusti 2025.

I det nya förslaget föreslås en del förenklingar av taxan. En förändring är att skoltaxor för inomhusanläggningar höjs med 31,8 procent för att motsvara idrottsnämndens självkostnad. En ny struktur för evenemangstaxor ingår i förslaget. Även vissa nya taxor tillkommer för nya objekt.

Idrottsnämndens taxor 2026 fastställs i enlighet med bilaga 7 till kommunfullmäktiges budget 2026.

Dnr KS 2025/1072

Ny stadsintern hyresmodell

Fastighetsnämnden har i samverkan med kommunstyrelsen tagit fram en ny hyresmodell för stadsinterna hyresgäster utifrån budgetuppdrag i kommunfullmäktiges budget 2023 att utreda och ta fram en stadsintern hyresmodell enligt en kostnadsbaserad princip.

Hyresmodellen innebär att en självkostnadsprincip införs för stadsinterna hyresgäster. Utgångspunkten är att de ekonomiska nettoeffekterna för nämnderna kompenseras i kommunfullmäktiges budget för 2026. Med införandet av den nya modellen kommer fastighetsnämnden inte längre att bidra med ett överskott.

Ny stadsintern hyresmodell godkänns i enlighet med vad som sägs i bilaga 2 till kommunfullmäktiges budget 2026.

Kommunfullmäktiges beslut om hyressättning för bostadsrätter inom fastighetsnämndens bestånd (dnr KS 2019/1119 samt dnr KS 123-609/2017) upphör därmed att gälla.

Dnr KS 2025/1092

Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad

Fastighets- och lokalpolicy fastställs årligen av kommunfullmäktige och revideras vid behov i samband med budgeten. Policy har uppdaterats utifrån behovet av att utveckla stadens äldreboendeplanering samt den nya stadsinterna hyresmodellen (dnr KS 2025/1072).

Fastighets- och lokalpolicy för kommunkoncernen Stockholms stad fastställs i enlighet med bilaga 10 till kommunfullmäktiges budget 2026.

Dnr KS 2025/1090

Regler för ekonomisk förvaltning

I Regler för ekonomisk förvaltning stadgas kommunfullmäktiges ekonomiska föreskrifter för Stockholms stad.

Regler för ekonomisk förvaltning fastställs årligen av kommunfullmäktige och revideras vid behov. Kapitel 1, § 9 avseende resultatenheter samt kapitel 6 avseende intern kontroll har reviderats. I övrigt har justeringar av redaktionell karaktär.

Regler för ekonomisk förvaltning fastställs i enlighet med bilaga 8 till kommunfullmäktiges budget 2026.

Dnr KS 2025/1130

Omorganisation av omsorg på obekväm arbetstid

Förskolenämnden har i budget 2025 fått i uppdrag att organisera för två dygnetruntverksamheter i två olika stadsdelsnämndsområden. Nämnden har tagit fram en struktur för ny organisation av omsorg på obekväm arbetstid och föreslår Kungsholmen och Södermalms stadsdelsnämnder som utförare av verksamheten (dnr KS 2025/1133). Det med anledning av dess geografiska placering med god tillgång till kollektivtrafik, för ökad tillgänglighet för de familjer som är i behov av omsorg på obekväm arbetstid.

Detaljer i organisationens utformning framgår av stadens riktlinjer för omsorg på obekväm arbetstid.

Ny organisation för omsorg på obekväm arbetstid fastställs i enlighet med vad som sägs i avsnittet SdN förskoleverksamhet i kommunfullmäktiges budget 2026.

Dnr KS 2025/1106

Ny taxa för torghandel i Stockholms stad

Trafiknämnden har hemställt till kommunfullmäktige att fastställa grunderna för beräkning av avgift för upplåtelse av torgplats samt nya avgifter, i enlighet med vad som framgår av ärendet (Dnr T2022-00747).

Förslaget innebär att grunderna för beräkning av avgift för fasta torghandelsplatser ska utgå från en matris, som i huvudsak fokuserar på läge och

attraktivitet. Matrisen utgörs av tre huvudkriterier: geografisk zon, trafik samt närmiljö. Utifrån bedömningen i matrisen beräknas en avgift per kvadratmeter och år.

Tillfälliga torghandelsplatser föreslås få en avgift som grundar sig på försäljningsplatsens storlek. Avgift tas ut per kvadratmeter och varierar beroende på torgets geografiska plats (zon A-D). Avgiftsnivån motsvarar avgiften för 12 timmarsperiod för "Försäljning från fordon (food truck)", enligt taxan för markupplåtelse med polistillstånd.

Årligen ska en översyn av alla salutorg göras för att säkerställa att avgiften överensstämmer med platsens förutsättningar enligt matrisens kriterier.

Grunderna för beräkning av avgift för upplåtelse av torghandelsplats fastställs i enlighet med trafiknämndens förslag.

Avgift för torghandelsplatser från och med den 1 januari 2026 fastställs i enlighet med bilaga 7 till kommunfullmäktiges budget 2026.

14. Basnyckeltal

Kommunfullmäktige har beslutat om nyckeltal för stadens verksamheter. Dessa förändras inte över tid om inte synnerliga skäl föreligger. Nyckeltalen redovisas löpande och i samband med stadens årsredovisning. Nyckeltal som ska redovisas könsuppdelat är markerat med #

Pedagogisk verksamhet

Förskola

Antal förskolebarn per anställd (fristående regi)	4
Andel legitimerade förskollärare av anställda (fristående regi)	204
Antal barn per grupp (fristående regi)	205
Andel nöjda föräldrar (fristående regi)	206
Andel förskollärare av totalt antal anställda	211

Fritidshem

Antal inskrivna barn per anställd i fritidshem	5
--	---

Grundskola

Andel elever i fristående grundskolor	6
Antal elever per lärare i årskurs 1-9	7
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i grundskolan	8
Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 #	9
Andelen elever i årskurs 9 som uppnått kravnivån på de nationella proven i matematik #	10a
Andelen elever i årskurs 9 som uppnått kravnivån på de nationella proven i svenska #	10b
Andelen elever i årskurs 9 som uppnått kravnivån på de nationella proven i engelska #	10c
Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen #	11
Andel elever i årskurs 9 som är behöriga till nationellt program #	12

Gymnasieskola

Andel elever i fristående gymnasieskolor	17
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i gymnasieskolan	18
Andel elever som slutfört gymnasiet med examen inom tre år	20
Avgångselevers genomsnittliga betygspoäng i gymnasieskolan #	21
Andel elever med grundläggande behörighet till universitet och högskola	22

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kostnad, kr	
Funktionsnedsättning 0-64 år, per år	31
Gruppboende och barnboende, per dygn	32
Daglig verksamhet, per dag	33
Assistansersättning, per timme	34
Hälsa och sjukvård, per brukare/år	212
Antal färdigställda bostäder med särskild service	233

Äldreomsorg

Andel av befolkningen med insats per månad	37
Genomsnittligt antal hemtjänsttimmar per person och månad	38
Kostnad (netto) per timme för hemtjänst, kr	39
Kostnad per vård dygn samt vård dygn/person i vård- och omsorgsboende	40

Individ- och familjeomsorg

Dygnetruntvård för barn och unga - kostnad per dygn, per barn och per invånare, dygn per barn samt antal barn med insats som andel av befolkning	55
Dygnetruntvård för vuxna med missbruk – kostnad per vårdform, dygn, person och invånare samt dygn per person med insats	50
Andel biståndsbedömda insatser med genomförandeplan inom socialpsykiatri	51
Boende och boendestöd - kostnad per vård dygn person och invånare samt antal personer med insats som andel av befolkningen (vuxna missbruk och socialpsykiatri)	52
Sysselsättning/arbetsträning inom socialpsykiatri, kostnad per person	53
Antal hemlösa (mätning vartannat år)	54
Antal familjer och antal barn som saknar stadigvarande bostad	201
Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt	208
Andel personer som beviljats insatsen Bostad först som bor kvar ett år eller mer	209

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Andel biståndstagare av befolkningen i genomsnitt per månad	56
Andel barn och ungdomar som lever i hushåll som är beroende av ekonomiskt bistånd, respektive ungdomar som är beroende av ekonomiskt bistånd, i befolkningen i genomsnitt per månad	64a/64b
Andel hushåll med ekonomiskt bistånd avslutade till annan försörjning	57
Medelbidrag för ekonomiskt bistånd för vuxen biståndstagare och hushåll per månad	58
Summa ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen	59
Vuxna biståndstagare med försörjningshinder arbetslöshet i befolkningen	60
Utrednings- och väntetid vid ansökan om ekonomiskt bistånd	61
Kostnad per utredning om ekonomiskt bistånd	62
Andel aspiranter som är självförsörjande tre månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm per månad	66
Andel inledda utredningar om felaktig utbetalning av ekonomiskt bistånd i relation till antal biståndshushåll	67
Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasial utbildning	19
Felaktigt utbetalt försörjningsstöd som upptäcks av stadens FUT-handläggare	230

Stadsmiljö

Kostnad per kvadratmeter, kr	
Vinterväghållen yta	68
Barmarksrenhållning för parkmark	69
Parkdrift/Parkunderhåll	70a-b

Kultur och fritid

Öppen fritidsverksamhet - nettokostnad per öppethållandetimme	80
Kostnad per besök (inklusive lokalkostnader) - publik verksamhet (Liljevalchs, bibliotek, museum och Kulturhuset)	81
Antal besök per invånare – stadsbiblioteket, Kulturhusets bibliotek	82
Bruttokostnad per invånare för kommunala bibliotek	83
Antal lån totalt i kommunala bibliotek per invånare #	84
Antal elevplatser i Kulturskolans avgiftsbelagda verksamhet för barn och unga (6-22 år) #	86
Antal besökande barn och ungdomar i kulturinstitutionernas alla verksamheter (0-20 år)	87
Antalet besök av barn och ungdomar i Stadsteaterns verksamhet	91

Exploatering och markförvaltning

Markanvisningar	71
Direktavkastning av mark	72

Trafik

Drift- och underhållskostnader	109
Andel rätt parkerade fordon	110
Framkomlighet buss och bil	111-112
Procentuell förlängning av restiden	113
Total variation i restid	114
Antal meter nyanlagda cykelvägar och övriga cykelåtgärder i staden	202
Antal skadade cyklister i staden	203
Lastbilstrafik i innerstaden	216
Cykeltrafik i innerstaden	217
Gångflöde på ett urval gator	218

Begravning

Nettokostnad för begravningsverksamhet per invånare	98
Kostnad för skötsel av enskilda gravplatser per gravyta	99

Miljö- och hälsoskydd

Intäktsförfinansieringsgrad	101
Utförd tillsyn i förhållande till planerad	226

Planering och bygglov

Omloppstid från ansökan till beslut	102
Bostadsbyggande	103
Kostnadstäckningsgrad per verksamhetsområde	104
Godkända/antagna detaljplaner	105
Antal bygglov som överklagats och som ändrats av högre instans	106
Genomsnittlig tid för att hantera bygglovsärenden	107
Bygglovsavgift för normalvilla och tillbyggnad under 15 kvm	108
Bostadsbyggande i enlighet med statliga infrastrukturförhandlingar	210
Andel av ny bebyggelse som förläggs inom 500 meter till spårbunden eller stomnätstrafik	215

Fastighetsförvaltning

Antal olovliga andrahandsuthyrningar som leder till uppsägning av hyresavtal i stadens bostadsbestånd	229
---	-----

Personal

Andel tillsvidareanställda	122
Andel heltidstjänster	123
Personalomsättning	124
Andelen kvinnliga chefer i förhållande till andelen kvinnor bland de anställda (kvot)	125
Andelen utrikes födda chefer i förhållande till andelen utrikes födda medarbetare (kvot)	126
Korttidsfrånvaro	127
Långtidsfrånvaro	128
Kostnad för korttidsfrånvaro per årsarbetare (exklusive personalförsäkring (PF))	129

Avfall

Kostnad för avfallshantering	115
Mängd restavfall	116
Mängd matavfall som går till biologisk behandling	117
Mängd farligt avfall	118
Mängd grovavfall som samlats in via återvinningscentralerna	119
Mängd grovavfall som samlats in via entreprenörerna	120
Andel farligt avfall	121
Mängd returpapper som samlats in via kommunens insamlingssystem	231
Mängd förpackningsavfall som samlats in via kommunens insamlingssystem	232

Näringsliv

Nystartade (nyregistrerade) företag i staden	130
Företagskonkurser i staden	131
Antal utländska direktinvesteringar i Stockholm	132
Företagens nöjdhet med information från staden	219
Företagens nöjdhet med tillgänglighet från staden	220
Företagens nöjdhet med bemötande från staden	221
Företagens nöjdhet med kompetens från staden	222
Företagens nöjdhet med rättssäkerhet från staden	223
Företagens nöjdhet med effektivitet från staden	224
Antal gäsnätter	225

15. Utnyckling av centrala it-kostnader

De centrala it-kostnaderna för gemensamt it-stöd till stadens nämnder och bolag fördelas till nämnderna och bolagen via kommunstyrelsen genom den så kallade "it-prislistan". Kostnaderna inom it-prislistan utgörs av kostnader för exempelvis drift, förvaltning, support och löpande underhåll för respektive ingående systemobjekt.

För år 2026 uppgår it-prislistans totala kostnader till maximalt 858,0 mnkr.

Figur 1 - it-prislistans kostnader i sin helhet

Kostnadernas fördelning per nämnd och bolag samt per systemobjekt framgår vidare av tabellerna på följande sidor:

(SD):376

Nämnd/bolag	År 2026 (kr)
101 – Finansförvaltningen	75 386
108 – Valnämnden	129 289
110 – Kommunstyrelsen	11 416 901
113 – Socialnämnden	21 171 966
115 – Kulturnämnden	16 182 952
116 – Stadsbyggnadsnämnden	7 655 018
117 – Utbildningsnämnden	291 522 377
120 – Stadsarkivet	2 541 794
122 – Äldrenämnden	3 952 758
126 – Överförmyndarnämnden	1 232 231
131 – Revisorskollegiet	629 453
132 – Idrottsnämnden	8 770 513
168 – Kyrkogårdsnämnden	3 576 330
169 – Miljö- och hälsoskyddsnämnden	5 559 131
177 – Fastighetsnämnden	6 512 147
181 – Trafiknämnden	19 410 190
183 – Exploateringsnämnden	10 624 799
190 – Servicenämnden	6 690 689
191 – Arbetsmarknadsnämnden	26 925 233
192 – Förskolenämnden	5 958 312
200 – Stockholms Stadshus AB	382 676
212 – AB Stokab	2 986 736
213 – AB Familjebostäder	8 310 606
216 – AB Stockholmshem	9 225 696
217 – AB Svenska Bostäder	8 604 234
228 – Stockholms Stads Parkerings AB	2 940 803
235 – Skolfastigheter i Stockholm AB, SISAB	6 410 613
249 – Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	568 337
251 – Stockholms Stadsteater AB	7 174 044
252 – Mässfastigheter i Stockholm	97 914
278 – Stockholms Hamn AB	3 976 562
291 – Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	3 285 006
292 – S:t Erik Markutveckling AB	726 017
296 – Stockholm Vatten och Avfall AB	19 402 019
298 – S:t Erik Försäkrings AB	300 647
361 – Stockholm Business Region AB	1 243 233
362 – Micasa Fastigheter i Stockholm AB	3 188 500
701 – Stadsdelsnämnd Järva	38 828 893
704 – Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby	27 302 584
706 – Stadsdelsnämnd Bromma	27 703 412
708 – Stadsdelsnämnd Kungsholmen	20 519 731
709 – Stadsdelsnämnd Norra Innerstaden	40 294 929
712 – Stadsdelsnämnd Södermalm	36 836 722
714 – Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör	37 071 686
715 – Stadsdelsnämnd Skarpnäck	15 097 416
718 – Stadsdelsnämnd Farsta	23 672 867
722 – Stadsdelsnämnd Hägersten-Älvsjö	41 841 358
724 – Stadsdelsnämnd Skärholmen	19 425 028
Totalsumma	857 955 738

Tabell 1 - kostnad it-prislistan 2026 per nämnd och per bolag

Systemobjekt	År 2026 (kr)
Agresso	36 800 000
Applikationsplattformar	54 235 000
Arbetsplatslicenser	87 219 096
Arbetsplatssystem	79 372 572
Beslutsstöd och statistik	23 800 000
Centrala Leverantörskostnader	49 064 092
Datakommunikation	63 858 000
Digitala stöd för pedagogisk verksamhet	106 734 000
E-arkivet	9 500 000
eDok	14 000 000
E-tjänster för Förskolan	-
E-vald	1 115 000
Hypergene	8 000 000
Identitets- och åtkomsthantering	36 000 000
ILS	6 000 000
Infosoc	-
Inköp	16 800 000
LOIS	4 300 000
Löne- och PA-system	46 000 000
Nationella e-hälsotjänster	4 400 000
Plattform för applikationsserverdrift	-
Sammanhållet användarstöd inom IT	79 207 978
Sociala system	67 100 000
SSIP (systemstöd för stora investeringar)	300 000
Stadsövergripande informationssäkerhet	10 500 000
Stockholm stads geografiska informationssystem (SGIS)	16 000 000
Stockholm Webb	25 500 000
Utbildningsplattform	6 500 000
Verksamhetsarkitektur och metodstöd	4 500 000
Öppna data	1 150 000
Totalsumma	857 955 738

Tabell 2 - kostnad it-prislistan 2026 per systemobjekt

16. Ansvarsfördelning inköpskategorier

Kommunfullmäktige i Stockholms stad beslutade 2017 att staden, som ett led i att stärka inköpsorganisationen, ska införa kategoristyrning, vilket omfattar samtliga nämnder och bolagsstyrelser. I detta bidrar alla på olika sätt. Ansvaret för att leda arbetet inom de tvärfunktionella inköpskategorier som är etablerade, eller är under etablering, är fördelat på olika nämnder och bolagsstyrelser efter beredning i stadsdirektörens inköpsråd. Ansvaret för respektive inköpskategori fördelar sig enligt följande:

Inköpskategori	Ansvarig nämnd/bolag
Fordon	Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Elkraft	Servicenämnden
Måltider och livsmedel	Servicenämnden
Inredning	Servicenämnden
Lokalvård	Utbildningsnämnden
Vitvaror och storköksutrustning	AB Svenska Bostäder
IT-konsulter	Kommunstyrelsen
Tekniska konsulter	Trafiknämnden
Park, Gata och Parkering	Trafiknämnden
LSS-boenden	Socialnämnden
Bemanningsjänster	Norra innerstadens stadsdelsnämnd
Bygg- och anläggningsentreprenader	Exploateringsnämnden*
Byggnads- och installationsentreprenader	Skolfastigheter i Stockholm AB**
Nätentreprenader	Stockholm Vatten och Avfall AB**

*Kategoriägare för kategorifamiljen

**Samordnare för kategoriklassen

Stadens processramverk för inköp

Stadens gemensamma inköpsprocess består av inköpsarbetets nyckelprocesser samt processer för styrning och stöd relaterat till inköpsarbetet. Dessa utgör tillsammans stadens gemensamma processramverk för inköpsarbetet.

Stadens inköpsprocess

Med inköp och inköpsarbete avses hela processen för att anskaffa varor, tjänster och entreprenader. Detta omfattar analys och strategisk planering inför ett inköp, upphandling, avrop och en aktiv avtalsförvaltning.

Kategoristyrning i Stockholms stad

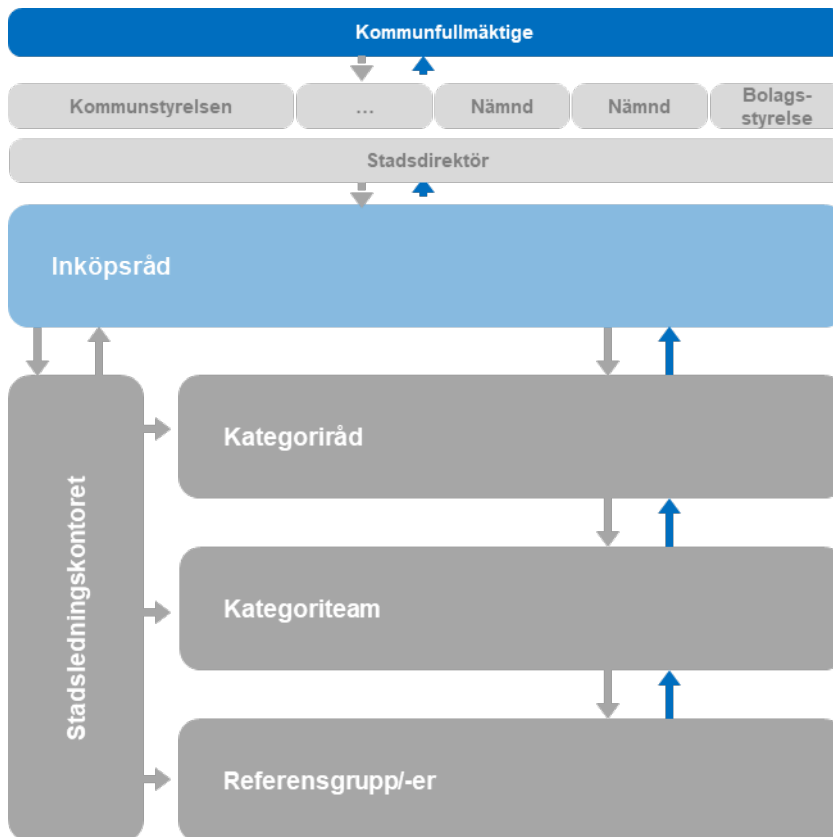
Kategoristyrning är en del av stadens gemensamma inköpsprocess. Det kategoristyrda inköpsarbetet innebär att inköp inom olika områden (kategorier) planeras och genomförs med utgångspunkt i analys av behov, inköpsmönster samt affärs- och marknadsförhållanden. Arbetet sker faktabaserat, tvärfunktionellt och kommunkoncernövergripande för att skapa effektivitet, utveckling och innovativa lösningar vid inköpen inom respektive kategori.

Kategoriträd och inköpskategorier

Stadens totala inköpsvolym har delats in i kategorier som tillsammans bildar ett kategoriträd i upp till fyra nivåer, där kategorifamilj är den övergripande nivån. Tillsammans omfattar dessa hela kommunkoncernens externt genererade köp. Under kategorifamiljerna finns kategoriklasser, som i sin tur är uppdelade i kategorier, se illustrativ bild nedan. En del kategorier har även detaljerats i underkategorier.

Kategoriorganisation

Inköpsråd

Inköpsrådet är stadsdirektörens forum för övergripande styrning, uppföljning och samordning av kommunkoncernens inköpsarbete. Stadsdirektören utser rådets medlemmar samt ordförande. Inköpschefen vid stadsledningskontoret är föredragande i rådet. Inköpsrådet har i ansvar att planera och prioritera genomförande av kategorier och utifrån planen föreslå för kommunfullmäktige etablering av kategorier och kategoriorganisationer som en del av den årliga budgeten. Rådet ansvarar för att godkänna kategoristrategier, som respektive kategoriråd valt att lyfta till inköpsrådet, samt i förekommande fall rekommendera kategoristrategier för beslut i aktuella nämnder eller kommunfullmäktige där så bedöms påkallat. Inköpsrådet stöts av stadsledningskontoret.

Kategoriägande nämnd/bolag

När en kategori ska etableras utser kommunfullmäktige en nämnd eller bolagsstyrelse till kategoriägare. Kategoriägaren ansvarar för att utse ordförandeposten i kategorirådet samt en kategoriledare. Kategoriägaren ansvarar även för att en tvärfunktionell och kommunkoncernövergripande bemanning av kategorirådet och kategoriteamet kommer till stånd, samt att kategorirådet uppfyller sin funktion som beslutsfattande och vägledande forum åt kategoriteamet. Kategoriägaren och kategorirådet ska också tillse att implementering av teamets kategoristrategier kan genomföras med tillgängliga resurser inom teamet.

Kategoriägande nämnd/bolag ska tillse att arbetet bedrivs med målet att förbättra och effektivisera inköpsarbetet inom kategorin. Ansvaret omfattar även att löpande följa upp kategorins arbete och att årligen redovisa uppnått resultat.

Kategoriråd

Det är respektive kategoriråds ansvar att kategorin arbetar i enlighet med kategoriprocessen. Kategorirådet ansvarar även för att följa upp kategoriarbetets framdrift mot uppsatta mål, fatta nödvändiga beslut gällande prioritering av teamets arbete och vid behov lyfta beslut till inköpsrådet. I de fall beslut behöver fattas utanför kategoriorganisationen ansvarar kategorirådet för att så sker. Kategorirådet ska även stötta kategoriledaren och tillse att teamet har en ändamålsenlig bemanning.

Kategoriledare/kategoriteam

För varje kategori etableras ett tvärfunktionellt kategoriteam. Kategoriteamet ansvarar för att arbetet inom inköpskategorin utförs i enlighet med kategoriprocessen, samt att arbetet dokumenteras. För att leda teamet utses en kategoriledare, det vill säga en medarbetare som är huvudansvarig för att arbetet inom kategorin fortlöper. Oftast har kategoriledaren sin hemvist i den organisation som utsetts som kategoriägare.

Kategoriteam och kategoriråd förväntas bland annat:

- arbeta enligt stadens gemensamma kategoriprocess
- identifiera förbättringspotential och definiera mål och genomföra strategier för att nå ett effektivare inköpsarbete för kommunkoncernen
- upprätthålla aktuella behovs- och marknadsanalyser
- upprätta stadsövergripande försörjningsplan för kategorin
- upprätthålla aktuellt dataunderlag för inköpsutgifter inom kategorin
- mäta effekterna av kategorins mål och strategier
- kommunicera och informera berörda verksamheter inom kommunkoncernen.

Nämnders/bolagsstyrelsers ansvar

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att säkerställa att resurser avsätts för att delta i kategoriråd, kategoriteam och referensgrupper, samt att de strategier som beslutas i respektive kategoriråd fullföljs och bidrar till att effektivisera stadens inköpsarbete.

Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för stadens gemensamma kategoriprocess. Kommunstyrelsen ansvarar bland annat för process-, metod- och analysstöd till kategoriarbetet samt ansvarar för kategoriableringens planering. Kommunstyrelsen har även ansvar för samordning av kategoriernas effektmätning, samt för uppföljning av stadens kategoriarbete. Kommunstyrelsen ansvarar för att kategoriråd och kategoriteam får introduktion till och utbildning i kategoriprocessen, samt tillgång till nödvändiga verktyg för arbetets genomförande.

Fördelning av kostnader för ersättning till kategoriansvarig nämnd/bolagsstyrelse

Nämnd och/eller bolagsstyrelse som av kommunfullmäktige utses som kategoriägare eller samordnare erhåller under år 2026 ersättning med 0,5 mnkr. Den sammanlagda kostnaden för ersättning till kategoriägare fördelas utifrån respektive nämnds/bolagsstyrelses inköpsutgifter inom de aktuella kategorierna enligt tabellen nedan.

(SD):382

Nämnd/Bolag	Fördelad kostnad för kategoriägare
Kommunstyrelsen	312 697 kr
Revisorskollegiet	474 kr
Valnämnden	1 263 kr
Bromma SDN	123 262 kr
Enskede-Årsta-Vantör SDN	156 287 kr
Farsta SDN	99 790 kr
Hägersten-Älvsjö SDN	215 949 kr
Hässelby-Vällingby SDN	139 988 kr
Järva SDN	184 120 kr
Kungsholmen SDN	89 803 kr
Norra Innerstaden SDN	212 668 kr
Skarpnäck SDN	91 022 kr
Skärholmen SDN	72 611 kr
Södermalm SDN	189 113 kr
Arbetsmarknadsnämnden	24 587 kr
Exploateringsnämnden	588 996 kr
Fastighetsnämnden	210 091 kr
Förskolenämnden	1 987 kr
Idrottsnämnden	85 873 kr
Kulturnämnden: Kulturförvaltningen	54 083 kr
Kulturnämnden: Stadsarkivet	9 241 kr
Kyrkogårdsnämnden	28 373 kr
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	6 329 kr
Servicenämnden	4 071 kr
Socialnämnden	99 432 kr
Stadsbyggnadsnämnden	10 427 kr
Trafiknämnden	507 725 kr
Utbildningsnämnden	835 333 kr
Äldrenämnden	12 517 kr
Överförmyndarnämnden	3 438 kr
Stockholms Stadshus AB	625 kr
AB Svenska Bostäder	354 633 kr
AB Familjebostäder	330 394 kr
AB Stockholmshem	482 785 kr
Micasa Fastigheter i Stockholm AB	119 376 kr
Bostadsförmedlingen i Stockholm AB	7 200 kr
Skolfastigheter i Stockholm AB	305 207 kr
Stockholm Vatten & Avfall AB	725 047 kr
Stockholms Hamn AB	98 868 kr
S:t Erik Kommunikation AB	8 626 kr
Stockholms Stads Parkerings AB	63 816 kr
Kulturhuset Stadsteatern AB	18 352 kr
Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	73 826 kr
Stockholm Business Region AB	4 772 kr
S:t Erik Försäkrings AB	3 756 kr
S:t Erik Markutveckling AB	31 167 kr
Totalt	7 000 000 kr

Slutligt underlag kan komma att revideras/fastställas i T1.

17. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad

1. Generella principer

Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad (finanspolicyn) anger ramar för finansverksamheten i kommunkoncernen, dvs. Stockholms stad (staden), Stockholms Stadshus AB (Stadshus) och dess helägda bolag (bolagen) samt stadens övriga helägda bolag.

Finanspolicyn anger även ramar för hur en del av stadsledningskontorets finanssenhet i Stockholms stad (internbanken) ska agera på externa finansiella marknader. I bilaga A till finanspolicyn, som beslutas av kommunstyrelsen, fastställs ramar och limiter.

Denna policy (Dnr KS 2025/1042) gäller från och med den 1 januari 2026 och ersätter den tidigare finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad som fastställdes av kommunfullmäktige den 19 november 2024 (Dnr KS 2024/762).

1.1 Syfte med finanspolicyn

Syftet med finanspolicyn är att:

- Ge mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen.
- Ange hur ansvaret för finansverksamheten är fördelat.
- Identifiera vilka finansiella risker kommunkoncernen är exponerad för och hur riskerna ska hanteras och följas upp.

1.2 Uppdatering av finanspolicyn

Stadsdirektören i Stockholms stad, eller till av denne delegerad, ansvarar för att finanspolicyn löpande hålls uppdaterad.

Finanspolicyn ska fastställas av kommunfullmäktige årligen och därutöver revideras vid behov.

1.3 Generella principer för finansverksamheten

1.3.1 Målet med finansverksamheten

Målet med finansverksamheten inom kommunkoncernen är att:

- Tillgodose kommunkoncernens behov av kapital.
- Optimera kommunkoncernens finansiella resultat inom givna risklimiter genom en effektiv tillgångs- och skuldförvaltning.
- Utnyttja skalfördelar och dra nytta av kommunkoncernens samlade kassaflöden.

1.3.2 Samordning av finansverksamheten inom kommunkoncernen

Internbanken är kommunkoncernens gemensamma finansfunktion och arbetar ur ett kommunkoncernperspektiv. All extern lånefinansiering och placering ska göras av internbanken i stadens namn. Om verksamhetsspecifika förutsättningar finns som möjliggör alternativa finansieringsformer ska detta godkännas av kommunstyrelsen eller styrelsen för Stockholms Stadshus AB (koncernstyrelsen), i samråd med internbanken.

Kommunkoncernens kassaflöden ska samlas i ett koncernkontosystem där betalningsströmmar kvittas mot varandra. Undantag från denna princip kan ske i undantagsfall efter samråd med internbanken.

Internbanken ska erbjuda staden och samtliga bolag upplåning och placering med villkor motsvarande kommunkoncernens externa finansieringskostnad med utrymme för marknadsmässig marginal samt omkostnadsersättning. Marknadsmässig marginal samt omkostnadsersättning vid upplåning och placering för bolagens räkning fastställs löpande av stadens internbank.

Staden och samtliga bolag ska bistå internbanken med uppgifter om likviditets-, finansierings- och placeringsbehov. Stadshus ska samråda med internbanken och löpande rapportera till internbanken gällande förändringar i pensionsutfästelser. Om upplåning och placering sker via Stadshus, ska bolagen bistå Stadshus med uppgifter om likviditets-, finansierings- och placeringsbehov.

1.3.3 Ansvar för risk och resultat

Staden och samtliga bolag har ansvar för sitt finansiella resultat inom följande givna ramar.

- Staden och samtliga bolag ansvarar för sina respektive investerings- och försäljningsbeslut samt för optimering av sitt respektive rörelsekapital.
- Internbanken ansvarar för att hantera den för kommunkoncernen beslutade avvägningen mellan kostnad och risk.

1.4 Riktlinjer beträffande policy för Stockholms Stadshus AB och S:t Erik Försäkrings AB

Finanspolicy Stockholms Stadshus AB anger ramarna för Stadshus och bolagen. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad är överordnad finanspolicy för Stadshus.

Av bolagen ska endast S:t Erik Försäkrings AB fastställa egna placeringsriktlinjer. *Placeringsriktlinjer för S:t Erik Försäkrings AB* följer Finansinspektionens föreskrifter. Utöver detta regleras finansverksamheten i S:t Erik Försäkrings AB av finanspolicyn för Stadshus och finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad.

Finanspolicys för Stadshus och placeringsriktlinjerna för S:t Erik Försäkrings AB ska fastställas årligen och därutöver revideras vid behov.

Samråd ska ske med internbanken inför revidering och fastställande av finanspolicy för Stadshus och av placeringsriktlinjer för S:t Erik Försäkrings AB.

1.5 Ram för upplåning

Kommunfullmäktige fastställer en ram för kommunkoncernens totala externa upplåning. Ramen ska fastställas med utgångspunkt i beslutade investeringar för staden samt planerade investeringar för bolagen i enlighet med budget. Kommunkoncernens ram för total extern upplåning är 110 000 mnkr eller motsvarande i utländsk valuta.

Upplåning får genomföras för att täcka finansierings- eller refinansieringsbehov i någon av kommunkoncernens verksamheter. Upplåning får även genomföras för löpande likviditetsbehov eller för att upprätthålla betalningsberedskap.

1.5.1 Leasing

Regler och anvisningar för leasing återfinns i dokumentet *Regler för ekonomisk förvaltning* som fastställs årligen av kommunfullmäktige.

1.6 Ram för placering

I det fall kommunkoncernen har ett externt placeringsbehov, ska placeringen i möjligaste mån matcha kommunkoncernens skuldportfölj och framtida prognostiserade likvidflöden. Placering begränsas till den längsta löptiden av den vid varje tillfälle befintliga skulden.

1.6.1 Tillåtna instrument

Placering får ske i räntebärande instrument, i depositkontrakt och på konto i bank.

1.7 Utlåning och borgensåtagande

Kommunfullmäktige fastställer en ram för total utlåning och borgensåtagande för kommunkoncerninterna motparter. Ramen uppgår till 130 000 mnkr.

Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att besluta om ramar för utlåning till varje enskild kommunkoncernintern motpart. Om upplåning sker via Stadshus, ska koncernstyrelsen istället besluta om ramar för utlåning till berörda bolag.

Staden tecknar där utöver vid behov borgen för pensionsutfästelser. En årlig uppdatering av pensionsutfästelser, såsom nyintjäning, livslängdsantaganden, ränta, etc., får höja beloppet för stadens borgen. Förändring av pensionsutfästelser får höja enskilda borgensåtagande. Förändringen anmäls till kommunstyrelsen. Avgifter för borgen för pensionsutfästelser fastställs i enlighet med punkt 1.8 i finanspolicyn.

1.8 Generella principer för borgensteckning

All borgen och garantier, med undantag för förändringar i pensionsutfästelser, som tecknas av staden ska beslutas av kommunfullmäktige. Restriktivitet ska gälla för tecknande av stadens borgen. Godkännande ska endast ske i undantagsfall och enbart om all annan möjlighet till finansiering har beaktats. All borgens-teckning ska vara belopps- och tidsbegränsad.

För att en borgensteckning ska tillstyrkas ska:

- Ändamålet stödja stadens mål för verksamheten i enlighet med inriktning angiven i budget för staden.
- Verksamheten ha en långsiktig plan och inriktning som ger staden och dess medborgare ett tydligt mervärde, på både kort och lång sikt.
- Verksamheten vila på realistiska ekonomiska grunder.

Vid borgen eller garanti ska en årlig marknadsmässig avgift utgå. Avgiften fastställs vid tecknande av borgen eller garanti respektive i samband med beslut om förnyad borgen eller garanti.

Vid infriande av stadens borgensåtaganden och garantier ska stadens regressrätt gentemot gäldenär utnyttjas. Avskrivning av regresser ska övervägas då gäldenär gått i konkurs eller av annan anledning inte anses kunna kompensera staden.

Aktuella borgensåtaganden ska löpande rapporteras till kommunstyrelsen.

2. Ansvarsfördelning

Stadens ansvarsfördelning fastställs i stadens delegationsordning. Stadshus och bolagens ansvarsfördelning fastställs i finanspolicy för Stockholms Stadshus AB. Ansvarsfördelning i S:t Erik Försäkrings AB fastställs i placeringsriktlinjer för S:t Erik Försäkrings AB. Finanspolicyn är överordnad delegationsordningen, finanspolicys för Stadshus och placeringsriktlinjer för S:t Erik Försäkrings AB.

2.1 Kommunfullmäktiges ansvar

Kommunfullmäktige ska:

- Årligen fastställa finanspolicyn.
- Årligen fastställa ram för kommunkoncernens totala externa upplåning.
- Årligen fastställa ram för total utlåning och borgensåtagande för kommunkoncerninterna motparter.

2.2 Kommunstyrelsens ansvar

Kommunstyrelsen ska:

- Fastställa limiter för de risker som definieras i finanspolicyn (i bilaga A).
- Fastställa ramar för utlåning till varje enskild kommunkoncernintern motpart (i bilaga A), inom ramen för total utlåning och borgensåtagande för kommunkoncerninterna motparter som definieras i finanspolicyn.
- Fastställa storlek på omkostnadsersättning vid upplåning respektive placering för bolagens räkning.
- Fastställa, i varje enskilt fall, storlek på årlig avgift vid tecknande av borgen eller garanti respektive i samband med beslut om förnyad borgen eller garanti.

2.3 Koncernstyrelsens ansvar

Koncernstyrelsen ska:

- Fastställa ramar, i samråd med internbanken, för utlåning genom Stadshus till varje enskilt bolag.

3. Risk

3.1 Riskbegränsande instrument

Valuta- och räntederivat får enbart användas i säkringssyfte för att hantera risker i den finansiella verksamheten. I största möjliga utsträckning skall kraven för säkringsredovisning beaktas i samband med att derivattransaktioner ingås. Till derivatinstrument räknas swappar, terminer och optioner.

3.2 Finansieringsrisk

Kommunkoncernens externa skuldportfölj ska i möjligaste mån utifrån marknadsförutsättningar vara strukturerad på ett sådant sätt att kapitalförfallen sprids över tiden. Därtill ska maximal löptid för upplåning gälla. Limit för maximal löptid för upplåning samt limit för maximal andel kapitalförfall inom ett år anges i bilaga A.

3.3 Likviditetsrisk

3.3.1 Definition av tillgängliga likvida medel

Tillgängliga likvida medel innefattar följande:

- Kassa och bank.

- Noterade finansiella tillgångar som kan omsättas inom 3 dagar.
- Bekräftade ej utnyttjade kreditlöften, i form av låneavtal för betalningsberedskap och ej utnyttjad checkräkningskredit.

3.3.2 Principer för hantering av likviditetsrisk

Fluktuationer i det löpande likviditetsbehovet ska hanteras via en checkräkningskredit.

En betalningsberedskap ska finnas upprättad för att säkerställa upplåning när annan finansiering inte är möjlig. Denna beredskap ska vara i form av tillgängliga likvida medel. I bilaga A fastställs hur stor kommunkoncernens betalningsberedskap minst måste vara.

3.4 Valutarisk

Kommunkoncernens exponering i valutarisk ska minimeras. I bilaga A fastställs limiter för valutariskexponeringen.

3.5 Ränterisk

Limit för ränterisk för kommunkoncernens externa skuldportfölj uttrycks som en genomsnittlig räntebindningstid, så kallad duration, inom ett givet intervall. Limit för ränterisken uttrycks även i form av maximal andel ränteförfall inom ett år för kommunkoncernens externa skuldportfölj, inklusive placeringar. Durationen ska ses som ett mått på genomsnittlig räntebindningstid beräknat inklusive derivat och ska tillsammans med maximal andel ränteförfall inom ett år sätta ramarna för kommunkoncernens externa ränteförfallostruktur. Limit för duration och maximal andel ränteförfall inom ett år anges i bilaga A.

Positioner på den externa marknaden, i syfte att uppnå effektiv räntesäkring för den externa skuldportföljen, är tillåtna.

3.6 Kreditrisk

Kreditrisk definieras som summan av exponeringen i placeringar och derivat. Kreditrisken delas upp i två delar, dels per motpart eller instrument vilket anges i kronor, dels totalt för hela portföljen och då anges den totala exponeringen som ett samlat kreditvärde.

I bilaga A anges limiter för kreditexponering per motpart eller instrument. Exponeringen i placeringar definieras som placeringarnas nominella belopp inklusive upplupen ränta. Exponeringen i derivat definieras som derivatkontraktens sammanlagda marknadsvärde per motpart.

Limit för det maximalt tillåtna kreditvärdet för kommunkoncernen anges i bilaga A. Hänsyn tas till motpartens eller instrumentets kreditvärdighet och den återstående löptiden på kontraktet eller placeringen. De av kommunfullmäktige särskilt beslutade placeringarna ingår inte i beräkningen av kreditvärdet.

Motparten eller instrumentet ska innehålla en kreditbedömning (rating) av Standard & Poor's eller Moody's. Vid de fall motparten eller instrumentet har fler än en rating ska den lägsta ratingen gälla.

Finansiella derivatkontrakt får endast ingås med motpart som har tecknat ett internationellt swapavtal (ISDA) med staden eller där undertecknandet av ett sådant avtal är nära förestående.

3.7 Operativa risker

3.7.1 Syfte

Syftet med hanteringen av operativa risker är att:

- Se till att finansverksamheten bedrivs på ett kontrollerat sätt och att internbanken vid varje tidpunkt har korrekt information om positioner och risker så att beslut kan fattas på korrekta grunder.
- Minimera förluster på grund av fel i processer, system eller på grund av bristande kontroll.

3.7.2 Riktlinjer för hantering av operativa risker

Det ska finnas en process för löpande identifiering, värdering och hantering av operativa risker inom finansverksamheten.

Förluster överstigande 200 000 kronor ska rapporteras till kommunstyrelsen.

3.7.3 Hantering av nya finansiella instrument

Innan nya finansiella instrument får användas ska det säkerställas att de kan hanteras i stadens digitala system, både redovisnings- och värderingsmässigt.

4. Riskkontroll

Det ska finnas en funktion för riskkontroll som löpande ska följa upp risk utifrån finanspolicyn. Funktionen rapporterar till stadsdirektören i staden, eller till av denne delegerad.

Överträdelser av ramar, limiter och mandat ska snarast möjligt rapporteras till kommunstyrelsen respektive koncernstyrelsen. Rapporten ska innehålla vidtagen åtgärd eller förslag på åtgärd.

4.1 Uppföljning och rapportering

Riskkontrollfunktionen ska löpande ta fram veckovisa riskrapporter.

Riskkontrollfunktionen ska månadsvis ta fram en finansiell rapport innehållande kommunkoncernens ställning, risker och limiter. Den finansiella månadsrapporten rapporteras månadsvis, med undantag av juni, till kommunstyrelsen.

(SD):390

(SD):392

(SD):394

